

EEN BESCHOUWING VAN HET VERBOND DER GENADE

A View of the Covenant of Grace

Thomas Boston

door

Thomas Boston

1676-1732

Predikant in Schotland

Uitgegeven te Leiden / Amsterdam

1741

INHOUD

Approbatie door de classis van Leiden en Neder-Rhijnland

Voorrede van dr. A. Comrie: een korte verhandeling van het Verbond der Werken

Brief van ds. Hugh Kennedy, predikant van de Schotse kerk te Rotterdam aan dr. A. Comrie

Voorwoord van Hugh Kennedy

Overzicht van Bostons uitleg over het Genadeverbond

Inleiding

Een beschouwing over het Genadeverbond

1. Een gebouw van genade.
2. Enkele aspecten van het gebouw van genade.
3. Vier belangrijke zaken in het Genadeverbond.
 - (1) Een verbond als fundament van het gebouw van genade
 - (2) De Verbondsluitende Partijen in het verbond
 - (3) Het maken van het verbond
 - (4) DE natuur van het verbond.

Hoofdstuk 1. De onderhandelende Personen in het Verbond der Genade

1. God, de handelende Persoon aan de kant van de hemel.

Overwogen, in een drieërlei opzicht

2. De Heere Jezus Christus is de handelende Persoon aan de kant van de mens
Het Verbond der Genade is gemaakt met Christus, als de Tweede Adam, Hoofd en
Vertegenwoordiger van Zijn geestelijk zaad

Vijf redenen waarom het dus gemaakt is

Zes gevolgen getrokken uit het voorgaande

1. Dat het Genadeverbond met Christus gemaakt is
2. Waarom het Genadeverbond met Christus gemaakt is
3. Conclusies
 - Eerste conclusie: Het verbond van de verlossing en het Genadeverbond zijn hetzelfde verbond
 - Tweede conclusie: Zoals de hele mensheid in Adam was, zo zijn alle gelovigen in Christus
 - Derde conclusie: Gelovigen worden door de gerechtigheid van Christus gerechtvaardigd
 - Vierde conclusie: Het Genadeverbond is onvoorwaardelijk
 - Vijfde conclusie: Het Genadeverbond is een uitvinding van oneindige wijsheid en liefde
 - Zesde conclusie: Alleen door het geloof in Christus komt u in het verbond
- Het Genadeverbond is gesloten en ondernomen voor de uitverkorenen
- Hoe de uitverkorenen in dit verbond beschouwd worden
 - Eerste conclusie: Gods soevereine liefde openbaart zich in het Genadeverbond
 - Tweede conclusie: Er is geen algemene verlossing of verzoening
 - Derde conclusie: Alle uitverkorenen zullen zeker en persoonlijk in het verbond gebracht worden

Tegenwerping: *ik vrees dat ik geen van dezen ben die Christus in het Verbond verbeeld heeft; hoe kan ik dan hetzelfde aannemen door geloof?*

Antwoord

Vraag: *Zijn er kentekenen, waardoor een zondaar kan weten dat hij een van dezen is, die door Christus in het tweede Verbond vertegenwoordigd zijn geworden?*

Antwoord: kenmerken van degenen die in het verbond vertegenwoordigd zijn

Hoofdstuk 2. **Het maken van het Genadeverbond**

Hoe Christus, de Zoon van God, de Tweede Adam werd

Hoe het verbond met Christus als de Tweede Adam gemaakt werd

Christus, door Zijn toestemming aan het Verbond te geven, nam een drievoudig ambt op zich:

- Christus de nabestaande Losser in het verbond, in vierderlei opzichten
- Christus de Borg van het verbond
Voor wie Christus Borg werd in het verbond
Aard en natuur van Christus' Borgstelling
- Christus de Priester van het verbond

De noodzakelijkheid hiervan bewezen uit vier redenen

- Eerste conclusie: De zondaar moet het verbond aangrijpen
- Tweede conclusie: Het geloof richt zich in het bijzonder op Christus' Priesterambt

Hoofdstuk 3. **De delen van het Genadeverbond. Het voorwaardelijke deel I**

Het voorwaardelijk gedeelte van het Genadeverbond verklaard

5 bewijzen dat de vervulling van alle gerechtigheid de voorwaarde van het verbond is

Vraag: *Hoe zal ik weten of Christus' gerechtigheid de mijne is?*

Antwoord: Ontvouwing van Christus' gerechtigheid, die de voorwaarde is van het verbond, in 3 delen:

1. De eerste voorwaarde: heiligheid van de natuur
2. De tweede voorwaarde: rechtvaardigheid van het leven
3. De derde voorwaarde: voldoening voor de zonde
 - Christus moest als publiek Persoon door lijden voldoen
 - Christus moest dezelfde straf lijden die de uitverkorenen hadden moeten lijden
 - Christus moest dit alles vrijwillig lijden

Conclusies uit het voorwaardelijke deel van het verbond:

- Eerste conclusie: De verlossing van de ziel is kostbaar
- Tweede conclusie: De wet verliest haar recht niet
- Derde conclusie: Het geloof heeft een vaste grond
- Vierde en laatste conclusie: Alle gelovigen zijn in Christus rechtvaardig en heilig

Drie kenmerken van degenen die in het verbond ingelijfd worden:

- Eerste kenmerk: Ze zijn wedergeboren
- Tweede kenmerk: Ze zijn rechtvaardig en heilig in hun leven
- Derde kenmerk: De oude mens is in hen allen gekruisigd

Het belovend deel van het Genadeverbond

Over de beloften in het algemeen

Twee algemene soorten beloften

Aan wie de algemene soorten beloften gedaan zijn

Beloften die hun uitwerking hebben op Christus

Beloften die hun uitwerking hebben op de uitverkorenen

- De beloften aan de uitverkorenen zijn in de eerste plaats aan Christus gedaan
 - De beloften aan de uitverkorenen zijn in de tweede plaats in Christus aan hen gedaan
 - Over de beloften aan Christus in het bijzonder
 - Over de belofte aan de uitverkorenen in het bijzonder, namelijk de belofte van het eeuwige leven
- (1) De eerste periode: Voor de vereniging met Christus
 - De belofte van bewaring
 - De belofte van de Geest
 - (2) De tweede periode: Vanaf de vereniging met Christus tot aan de dood
 - De belofte van rechtvaardiging
 - De belofte van een nieuwe en zaligmakende verbondsrelatie met God
 - De belofte van heiligmaking
 - De belofte van volharding in de genade
 - De belofte van tijdelijke weldaden
 - (3) De derde periode: Vanaf de dood tot in de eeuwigheid
 - De belofte van overwinning op de dood
 - De belofte van het eeuwige leven in de hemel

Conclusie uit de belofte van het eeuwige leven

Geen eigenlijke straf in het Genadeverbond

Hoofdstuk 4. **De bediening van het Genadeverbond**

Christus de Bedienaar van het verbond

Zondaren uit de mensheid het voorwerp van Zijn bediening; 5 bewijzen:

De doelen van de verbondsbediening; voltooiing van hun gelukzaligheid

De natuur van de verbondsbediening ten opzichte van Christus:

- I. Christus de Beheerder van het verbond, in 9 bijzonderheden aangetoond
- II. De Testamentmaker van het Verbond:
 1. Het maken van het testament
 2. De erfgenamen in het testament
 3. De Bedienaar van het testament
 4. De erfenissen in het testament
- III. Christus de Profeet van het verbond
- IV. Christus de Koning van het verbond
- V. Christus de Voorspraak van het verbond

Hoofdstuk 5. **De toetssteen van een zaligmakend persoonlijk aandeel in het Genadeverbond**

1. Degenen die een zaligmakend aandeel hebben in het verbond, zijn van het werkverbond gevlucht tot het Genadeverbond
2. Ze geven hun hartelijke goedkeuring aan het verbond
3. Ze doen niets af of toe aan het verbond
4. Gods liefde in Christus overheerst in hen
5. Ze hebben Jezus Christus tot hun Hoofd gekozen
6. De voorwaarde van het verbond vervuld door Jezus Christus is hun enige grond van vertrouwen

7. De beloften van het verbond bevredigen hun hart
8. De Geest van het verbond is in hen
9. De wetten van het verbond zijn in hun harten

Hoofdstuk 6. De manier waarop zondaren persoonlijk en zaligmakend in het Genadeverbond gebracht worden

Zondaren in het verbond gebracht door het geloof

De betekenis van het woord *geloof*, zoals het in de Schrift gebruikt wordt

Een tweevoudig woord heeft men te geloven: de wet en het evangelie

- Het geloof in de Wet als een voorbereiding op het verbond
- Het geloof in het Evangelie dat de zondaar in het verbond brengt
 - Het geloof in Christus' algenoegzaamheid
 - Het geloof in het Evangelieaanbod

Tegenwerping 1: *Maar Christus is nu in de hemel en ik hoor vandaar geen stem: hoe kan ik dan geloven dat Hij Zichzelf aan mi i aanbiedt?*

Tegenwerping 2: *Maar Christus als Zaligmaker, Zijn volmaakte gerechtigheid en het eeuwige leven zijn zaken die zo buitengewoon groot en kostbaar zijn en ik ben zo bijzonder zondig en onwaardig, dat het zeer moeilijk voor me is om te geloven dat ze de mijne zijn.*

Tegenwerping 3: *Maar helaas, ik vrees dat ik de kenmerken mis die bepalend zijn voor degenen aan wie het Evangelieaanbod in het bijzonder gericht is!*

- Het geloof in ons recht op Christus

Vraag: *Wat is dat geloof waardoor ik - een verloren zondaar onder de vloek van de Wet - mij verenigen kan met Jezus Christus en zo tot mijn eeuwige zaligheid in het verbond gebracht wordt?*

Tegenwerping 1: *Als het waar zij dat Christus mijn Zaligmaker is, dat Zijn gerechtigheid en eeuwig leven de mijne zijn, kan ik mij dan gerust stellen dat ik zeker zalig zal worden?*

Tegenwerping 2: *Maar Christus noemt mij in het Woord van het Evangelie niet bij name. Hoe kan ik dan geloven dat Hij Zichzelf, Zijn gerechtigheid en zaligheid aan mij in het bijzonder aanbiedt?*

- Het geloof als een persoonlijk vertrouwen op de zaligheid

Tegenwerping 1: *Omdat het niet van allen die het Evangelie horen geldt dat ze gered zullen worden, kan niet ieder van hen in zijn geval een grond hebben waarop dit bijzondere vertrouwen tiet zekerheid gefundeerd kan worden.*

Tegenwerping 2: *Velen vertrouwen op Christus als hun Zaligmaker met een bijzonder vertrouwen dat Hij hun zalig maken zal en toch zijn ze grof onwetend, werelds, of zijn ze vormelijke huichelaars. Ze zijn geen ware gelovigen en ook zijn ze niet met Christus verenigd*

Besluit

APPROBATIE

Alhoewel de Classis van Leiden en Neder-Rhijnland in dit boek verscheidene uitdrukkingen vindt, welke zij voor rekening van de schrijver overlaat, zo oordeelt de Eerw. Classis echter, dat het algemeen oogmerk des Eerw. schrijvers is, de grondslag van des mensen zaligheid te stellen in het eeuwig, vrij en onveranderlijk raadsbesluit van God, om de heerlijkheid Zijner genade te openbaren in het zaligmaken van een zeker, vastgesteld en bepaald getal van mensen, die Hij verkoren heeft in Christus tot de eeuwige heerlijkheid, zonder eenig vooruitzicht van geloof of goede werken, of iets in het schepsel, als voorwaarden of oorzaken, Hem daartoe bewegende en keurt dieswege dit boek in zooverre goed.

1741

De Engelse editie van het Verbond der Genade werd enkele jaren voor Bostons overlijden (1732) voltooid en ca. 1734 voor het eerst in Schotland uitgegeven. De Nederlandse editie werd vertaald door dr. Comrie en in 1741 voor het eerst uitgegeven en herdrukt in 1866. In 1931 werd dit boek opnieuw uitgegeven met een aanbeveling van ds. G. H. Kersten, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Rotterdam.

In 2000 verscheen een nieuwe uitgave bij Uitgeverij De Groot Goudriaan te Kampen, zonder de voorwoorden. Deze uitgave werd nauwgezet hertaald en voorzien van een inleiding door Evert-Jan Brouwer te Den Haag.

In deze digitale versie is uitgegaan van de uitgave van 1931 en is de spelling van Brouwer voor 't grootste deel gevolgd.

William Huntington schrijft van de Engelse uitgave, *dat het een nooit genoeg te waarderen Godsgeschenk is.*

VOORREDE

aan de lezer.

Een korte verhandeling van het Verbond der Werken

Toen God de mens geschapen had, trad Hij met hem in een Verbond, welk Verbond verscheiden benamingen heeft, die wij, om betere begrip van zaken te kunnen maken, dienen te kennen.

1. Het wordt *een Verbond der Natuur genoemd*. Wat wij zo niet moeten opvatten, alsof dit voortvloeide uit Gods natuur, dat Hij een Verbond met de mens zou moeten ingaan, om hem Verbondswijze te leiden. Zoals het uit Zijn natuur voortvloeit, de mens naar Zijn Beeld te scheppen, - ten aanzien van het geestelijk wezen van zijn ziel - met de gaven van kennis, gerechtigheid en ware heiligheid, volgens welke hij zijn daden moest inrichten, tot gehoorzaamheid aan Gods wil. Opdat hij zijn Schepper zou verheerlijken in gedachten, woorden en werken, Hem kennende en erkennende in al zijn deugden en volmaaktheden, zoals die in het Woord zijn geopenbaard. Want God is in geen enkel opzicht verbonden op eens Verbondswijze met de mens te handelen uit Zijn natuur, maar Hij doet het alleen uit Zijn vrij welbehagen.

Het is ook geen *Verbond der Natuur*, alsof de mens door die ingeschapen kennis Gods dit zou kunnen weten en nagaan, dat God, om hem een volmaakt leven te geven, bij wijze van een Verbond met hem handelen zou. Nee, door dat licht der natuur kon hij alleen weten wat Gods wil was voor zijn leven; niet zijn stellig gebod, daartoe had hij een bijzondere openbaring nodig.

Maar het wordt een *Verbond der Natuur* genaamd, omdat God het dadelijk nadat de mensen geschapen waren, met hen is ingegaan. Het is derhalve zo oud als onze natuur zelve.

2. Het wordt van velen *een Verbond des Levens* genoemd, zoals de Engelsen zeggen, dat God een Verbond des Levens met onze eerste voorouders is ingegaan, op afspraak van volkomen gehoorzaamheid, dat hij niet eten zou *van de boom der kennis des goeds en des kwaads*, op straf van de dood. Dat houdt in, dat God om de mens het leven eeuwig in Zijn nabijheid te geven, - waartoe Hij niet verplicht was - dit aan hem bij wijze van Verbondsonderhandeling zou hebben willen mededelen, voor zich en zijn nakomelingen. Zodat vóór de val geen andere weg ten leven was dan door dit Verbond. 't Welk door Gods instelling toentertijd krachtig was om het leven aan die gehoorzaamden te geven: *die deze dingen doet, zal door dezelve leven*.

3. Het wordt een Sinaïtisch Verbond genoemd. Niet dat God op Sinaï dit Verbond met Israël opnieuw is ingegaan, dat met hen oprichtende, om hen het leven, op voorwaarde van volkomen gehoorzaamheid te geven; want dát strijdt met de algehele onmacht van de mens, waardoor hij van de buik afaan van God vervreemd is. En geneigd om God en zijn naaste te haten, *geen goed kunnende doen tenzij hij door de Geest Gods wedergeboren wordt*. Het strijdt ook met Gods rechtvaardigheid, welke als een zwaard uit de schede getrokken is tegen de zondaar, dat Hij dit zwaard zou neerleggen, en opnieuw door die weg van *werken* met hem zou handelen, om hem het leven te geven. Want onder die wezenlijke bekendmaking van Gods deugden vindt men deze onder andere, Exodus 34: *dat Hij de schuldige geenszins zal onschuldig houden*.

Het wordt een Sinaïtisch Verbond genoemd wegens het voorstel van deszelfs inhoud aan Israël waardoor *een Wettische gedaante in het Verbond der Genade* is ingebracht. Zo wordt het zelfs in de prediking des Woords nog heden ten dage voorgesteld tot vele nuttige doeleinden en gebruik. Hoewel het toen en nog misbruikt wordt van zo velen die door de werken der wet willen gerechtvaardigd worden.

4. Het wordt ook genoemd *het Oud Verbond*, omdat het door de breuk van onze eerste voorouders overtreden is geworden, en is dus krachteloos door de zonde geworden, om het leven te geven. En omdat er is in die plaats een Genadeverbond gekomen, waarlangs het leven om Christus Jezus' wil geschonken wordt aan de boetvaardigen en uitverkorenen zondaar, Christus het recht der Wet volbracht hebbende voor hen en in hun plaats, Rom. 8:3.

5. Eindelijk, de meest gewone en nadrukkelijke benaming van dit Verbond is, dat het genoemd wordt *het Verbond der Werken*, omdat de werken - gehoorzaamheid - deszelfs conditie was, waarop God het leven geschonken zou hebben. *Die deze dingen doet zal door dezelve leven.*

Dat God, wanneer Hij de mens geschapen had, met Adam, als het natuurlijk Hoofd niet alleen, maar *als hun zedelijk Verbondshoofd*, een *Verbond des Levens* is ingegaan; van hem eisende volmaakte gehoorzaamheid, in zijn eigen persoon, aan de wet der zeden, en aan het proefgebod, van niet te eten van de boom der kennis des goeds en des kwaads, op straf van de dood, bewijzen wij uit Hosea 6: waar de Heere zegt: *"Maar zij hebben het Verbond overtreden als Adam"*.

Om deze woorden te verstaan en tot ons doel aan te dringen, moet uw aandacht vooraf opmerken, dat wij in dit kapittel vinden, Israëls voornemen *om tot die God weder te keren, Die hen geslagen had*. Hij had hen in 't 5^e kapittel gedreigd *als een leeuw te verscheuren*.

Komt nu, zeggen zij, *laat ons wederkeren*, in 't 1e, 2e en 3e vers. Waarop de Heere voortgaat van 't 4^e vers tot het einde van het kapittel te klagen over die huichelarij van velen van hen, en hun zware overtreding tegen Hem. Deze klacht wordt voorgesteld in 't 4e vers, *dat al haar leedwezen was als een morgenwolk en vroegkomende dauw*. Ondertussen hield de Heere niet op; want Hij zond zijn profeten, welker woord nochtans hun door het ongeloof was een reuk des doods ten dode. Ja Hij betuigde, *dat Hij lust tot weldadigheid had*, in 't 6^e vers. Nu gaat Hij over om de snoodheid van hun zonden aan te tonen, door hun Bondsbreuk zelf te vergelijken bij die van Adam, in het 7^e vers, en stuksgewijze die bekent te maken in de volgende verzen.

Zodat wij in die woorden vinden, - tot vergroting van hun zonden - een voorstel van twee personen, *zij en Adam*.

- Door *zij*, in onze tekst, moet men noodzakelijk verstaan, (wat blijkt uit 't voorgaande 4^e vers en het 11^e vers) de twaalf stammen. *Efraïm* te kennen gevende de tien stammen, welke na Salomo's dood van zijn zoon afvielen onder Jerobeam, uit de stam van Efraïm en *Juda* geeft te kennen Juda en Benjamin die Davids huis aanhingen.
- De andere persoon wordt genoemd *Adam*, hoe men dit nu op te vatten heeft, daar is verschil over onder de uitleggers. Daar zijn er, die het *een mens* vertalen, zoals onze kanttekening zegt: *zoals een mens*. Anderen vertalen: *een gemeen mens*; anderen *de heidenen*; zodat naar hun mening, de bedoeling van deze woorden zijn zou: *Gij hebt mijn verbond overtreden als mensen*; of: *als eens mensen verbond*; zonder Mij, de grote God, voor ogen te stellen. Maar wij zijn met de meeste rechtzinnigen van gedachte, dat wij hier zeker bekend en bepaald persoon moeten verstaan, die in zijn overtreding, wegens deszelfs grootheid, wordt voorgehouden, tot overtuiging van Israël, dat hun zonde zo groot was als de zijne; deze persoon wordt nu *Adam* genoemd.

Nu, ik bid u, is er een persoon in de heilige bladen, die Adam genoemd wordt, behalve deze? Daarenboven, deze naam is in het enkelvoud. Waarom zouden wij dan van de allereerste betekenis afgaan tot een tweede?

Waarbij nog komt dat al de teksten in Gods Woord, waar het zo voorkomt, best en gevoegelijkst van Adam de eerste mens kunnen opgevat worden, zoals Job 31:33: *"Indien ik mijn overtreding verborgen had, gelijk als Adam"*. Waar hij gewis op Adam ziet, in het bekende geval, van die schuld van zich te doen, en op de Heere Zélf door de vrouw te leggen. Psalm 82:7: *"Ik heb gezegd, Gij zijt goden, maar gij zult sterven, gelijk als Adam"*. Dat is niet alleen als *mensen*, als geringe mensen, maar zoals *Adam*, die scheen het leven te hebben, zo alsof hij niet sterven zou; hebbende heerschappij over alles; zo gij ook! Nochtans zoals de dood over hem gekomen is, zo zal die ook over u komen. Daarom, *beeft gij koningen*.

Daar wordt dus gezegd, dat de ene op gelijke wijze het Verbond overtreden had als de andere, zodat er verondersteld wordt, dat God een Verbond met beiden heeft ingegaan.

Wat Israël betreft, er is de allermiste grond niet om te twijfelen, dat God een Verbond met hen is ingegaan, omdat zij dikwijls wegens dit Verbond genoemd worden *Zijn Verbondsvolk*. Wij vinden in Exodus 19 niet alleen het Verbond voorgesteld, maar dat het ook van gans Israël zó wordt ingewilligd, dat zij allen uit één mond zeggen: *alles dat de Heere gesproken heeft dat zullen wij doen*.

Uit die vergelijking van hun Verbondsbreuk met die van Adam volgt noodzakelijk, dat God een Verbond met Adam is ingegaan. Anders zou de Heere niet kunnen zeggen, *dat zij het Verbond op een gelijke wijze hadden overtreden*. En dat het zo is, blijkt uit het woord *berith*, Verbond, dat vanzelf eigenlijk moet opgevat worden, zoals het een verdrag tussen twee partijen over een zaak te kennen geeft. Ja, moet het dus letterlijk omtrent Israël opgevat worden, dan ook omtrent Adam. Waarbij nog komt, dat hetzelfde woord door Paulus gebruikt wordt om *Adams zonde* te kennen te geven, dat hier gebruikt wordt om *Israëls zonde* te kennen te geven: *door de overtreding van énen*, Romeinen 5. Hier staat: *zij hebben het Verbond overtreden*. Welke zaak, recht aangemerkt zijnde, onze stelling duidelijk bewijst.

Voorals wij daarop letten, dat er een gelijkheid is tussen beiden, ten aanzien van de personen.

1. Was Adam een persoon bijzonder bevoorrecht? Was Israël ook niet boven alle volkeren gezegend, dat God hen uitkoos tot Zijn erfdeel?
2. Was Adam een persoon die bijzonder licht van God ontvangen had om Zijn goede en welbehaaglijke wil te kennen? Zo ook Israël; God had Zijn getuigenissen aan Jakob gegeven en zijn inzettingen aan Israël, alzo niet handelende met andere volkeren.
3. Was Adam de eerste met wie God een Verbond is ingegaan, om in een Verbondsbetrekking met hem te staan? Zo was ook het ganse zaad van Jakob Gods Verbondsvolk.

Ook in de overtreding waren zij gelijk:

- (1) Was Adams zonde een breken van Gods Verbond? Zo was de hunne ook. Want God, wegens deze afgoderij, zou hun de besnijdenis als een voorhuid rekenen.
- (2) Was Adams zonde een stellen van andere goden voor Zijn aangezicht? Israël had het getal van zijn goden vermenigvuldigd naar het getal van zijn steden, Jer. 2.

- (3) Was Adams zonde een snode ondankbaarheid tegen de Heere God, die één boom maar uitzonderde, hem over alles de heerschappij had gegeven? Zo was Israëls zonde ook een snode verachting van de Rotssteen des heils. Wie heeft onder de volkeren zijn goden veranderd? Maar Israël was uitzinnig in de verscheiden afgodsdienst.
- (4) Was Adam door de satan verleid? Wie anders dan de god dezer wereld was het, die de zinnen verblindt, die hen ook kwam uitlokken tot zulk een Verbondsbreuk?
- (5) Wilt u de tekst nog nagaan? Adam was een Verbondsovertreder in het paradijs, een hof van alles voorzien. Maar zij ook. *Aldaar*, zegt de tekst, dat is in een tweede paradijs, in Kanaän, *hebben zij tegen Mij overtreden*.

Zodat u zien kunt, dat in deze tekst melding gemaakt wordt van een Verbond met Adam ingegaan, en dat wij en om de melding van zijn naam, en gelijkheid van Adams overtreding met die van Israël, terecht besluiten, dat God zo'n Verbond der Werken met Adam is ingegaan.

2. Wij bewijzen ten tweede, dat van God zulk een Verbond der Werken is ingegaan met onze eerste voorouders, uit alle de teksten van Gods Woord, waar wij lezen van een andere weg des levens, als door het Genadeverbond. In deze zin is het dat Paulus spreekt van een tweërlei Wet of Weg tot die volmaakte gelukzaligheid. De ene noemt hij de *Wet der Werken*, de andere de *Wet des geloofs*, Rom. 3:27. Waar hij beweert, *dat die rechtvaardigmaking niet is uit de Wet der Werken, maar des geloofs*. In Gal. 4:24 spreekt hij van twee Verbonden, het ene ook stellende tegen het andere, waar hij die tweërlei weg van zaligheid ook beweert, zo krachtig in deze brief, als in die aan de Romeinen. Wij vinden ook dat dezelfde Paulus in Romeinen 10:5 zegt: *dat Mozes beschrijft, de gerechtigheid die uit de Wet is: dat de mens die deze dingen doet, zal door dezelve leven*. Hetgeen ook Christus tot de jongeling zegt: "Indien gij in het leven wilt ingaan, bewaar de geboden", Matth. 19 : 17. In Leviticus 18 : 5 horen wij Mozes zeggen: *die deze dingen doet, zal door dezelve leven*.

De bedoeling van deze teksten en honderd andere meer, is niet om voor te dragen de wettische huishouding; zodat Israël, door de werking van de wet der zeden en ceremoniën, onder die oude huishouding zalig werd. O nee! Want wij hebben beweerd dat het strijdt met Gods gerechtigheid en heiligheid, met de vervallen zondaar een Verbond der Werken in te gaan. Omdat de mens verkeert onder de schuld en ten enenmale onmachtig is te doen, en te lijden tot zijn betaling hetgeen hij lijden moet, volgens de dreigementen: *Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in alles dat geschreven is in het Boek der Wet om dat te doen*.

Maar de bedoeling is om aan te tonen, dat er eens een tijd was, waarin de mens door *het doen* het leven eeuwig in de hemel zou kunnen verkregen hebben uit en volgens een Verbond. Want indien er tussen God en de mens geen onderhandeling over het mededelen van het leven in de hemel geweest was, kon de mens dit nimmer verwacht noch verkregen hebben door *doen*.

- Eensdeels omdat hij op de allervolstrekste wijze, uit kracht van de Schepping, tot *doen* verplicht was.
- Aan de andere kant - omdat God niet onder de minste verplichting was, om de verplichte gehoorzaamheid van zijn schepsel te belonen - was dat niet geweest, de heilige schrijvers zouden nooit zulke uitdrukkingen kunnen gebruikt hebben.

Maar wanneer was het, dat men door *het doen volgens een Verbond* het leven zou verdiend hebben? Zeker niet na de val. Paulus toont ons aan, dat al de oudvaders voor en na de zondvloed geloofden, en dat zij *door geloof* zijn zalig geworden, Hebr. 11. Petrus in de Kerkvergadering te Jeruzalem zegt: *Dat wij hopen niet door de werken*,

maar door zijn genade zalig te worden, zoals alle anderen. Voegt er bij, dat Paulus Abraham tot een voorbeeld stelt, *hoe ze allen gerechtvaardigd worden*, Rom. 4. Derhalve moet dit noodzakelijk vóór de val geweest zijn, in de staat der rechtheid.

3. Indien dit nog niet genoeg was, nemen wij een zeer krachtig bewijs uit die toerekening van de schuld van Adams zonde aan zijn nakomelingen, wat in het Genadeverbond verondersteld wordt. Rom. 5 : 12 lezen wij, *dat de zonde door een mens in de wereld is gekomen, en door de zonde de dood, en dat dus de dood is doorgegaan tot alle mensen; zij allen in dien enen gezondigd hebbende.* Adams zonde wordt niet toegerekend zo als hij een natuurlijk hoofd is, van wie wij allen door gewone voortteling afdalen. O nee! Zijn persoonlijke daden worden zijn nakomelingen niet toegerekend. Te verzinnen *dat dit is door een algemene wet*, strijdt met Gods rechtvaardigheid, iemand om een ander, ja het gehele menselijke geslacht te straffen om de zonde van één mens, en dat door een willekeurige wet. Daarbij, ofschoon het derde en het vierde geslacht gestraft wordt om de zondige daden van de vaders, nochtans gaat dit niet over tot al de geslachten. *Want de ziel die zondigt, die zal sterven*, Ezech. 17. Ja die straffen zijn meest tijdelijk, maar deze eeuwig. Dit alles moet ons dan doen besluiten, dat Adam een Verbondshoofd was, waarin al zijn nakomelingen gerekend waren.

4. Dat met Adam een Verbond der Werken is ingegaan geweest in de staat der rechtheid, bewijzen wij uit de tegenstelling die er gevonden wordt tussen Adam en tussen Christus, Rom. 5. Door Christus wordt het leven medegedeeld aan de uitverkorenen, als door een Verbondshoofd, Die hen vertegenwoordigt. Zodat alles, dat Hij in dat Verbond deed als hun Hoofd, voor hen en in hun plaats was. Uit kracht van de tegenstelling moet noodzakelijk voortvloeien, dat de dood en de ellende Adams nakomelingen overkomt, omdat hij het hoofd was in een Verbond, waarin de dood op de ongehoorzaamheid bedreigd wordt.

5. Dat zo'n Verbond der Werken met Adam is ingegaan, bewijzen wij uit Mozes, Gen. 2 : 16; 17, vergeleken met Gen. 3 : 2, 3. Daar vinden wij *dat God van Adam eist niet te eten*; waarop de dood ook bedreigd is; en waarin dan ook een belofte ingesloten werd. Aan Adams toestemming kunnen wij niet twijfelen, wegens zijn heilige natuur in alles Gode onderworpen. Het blijkt ook uit hetgeen de vrouw tot de slang zei. Ons bewijs hieruit is dit: *waar al de delen van een zaak uitdrukkelijk gevonden worden, daar worden de zaken zelf gevonden.* Nu, hier in Mozes' woord vinden wij alles dat tot een Verbond behoort in de staat der rechtheid. Derhalve is in die staat met Adam een Verbond der Werken ingegaan.

Deze waarheid dus krachtig bewezen hebbende, de grondwaarheid, dat er is een Verbond der Werken, moeten wij dit vasthouden tegen de Pelagiaansgezinden, Socinianen, Remonstranten en enige anderen, die in dit stuk niet recht gevoelen.

(1) Zij werpen ons tegen: *dat er geen jota bij Mozes van een. Verbond der Werken gevonden wordt, maar dat hij alleen van dreigementen spreekt.*

Hierop antwoorden wij, dat wij zo even getoond hebben, dat wij zelfs de naam van dit Verbond vinden en deszelfs gehele inhoud, zodat er niets is daartoe behorend of wij vinden het in de Schrift. En dat Mozes ervan spreekt is klaar aangetoond, hoewel zo uitdrukkelijk niet, nochtans duidelijk, in vergelijk van andere teksten van Gods Woord.

(2) Zij zeggen, *dat het beneden Gods Majesteit is, Verbondswijze met de mensen te handelen.*

Maar zeggen is geen bewijzen. Wij vinden dat God met de uitverkorenen bij wijze van een Verbond handelt; zodat het niet is beneden Hem. Want hoewel Hij de Hoge en de Verhevene is, Die de eeuwigheid bewoont, is Hij nochtans bij die, die van een verbroken hart en een verslagen geest zijn. Hoeveel te meer dan kon God dit met Adam doen in de staat der volmaaktheid!

(3) Zij zeggen, *dat Adam het leven had, ondertussen hij had het veranderlijk, zoals de droevige bevinding leert.*

Wat nu het Verbond betreft, moeten wij het Verbond zelf inzien, welk Verbond daarin bestaat, dat God met de eerste mens een Verbond is ingegaan, om hem het leven op gehoorzaamheid te geven en de dood op ongehoorzaamheid, aan hem en al zijn nakomelingen. Zodat wij moeten letten:

1. Op de Verbondspartijen, welke tenminste twee moeten zijn in een Verbond, als zijnde een overeenkomst tussen twee of meer personen in een zaak. Die Verbondspartijen hier zijn twee:

A. Aan de ene kant is het de **Heere God** zoals Mozes zegt, welke Naam Hem van alle schepselen en afgoden onderscheidt, voorhoudende ook Zijn Wezen, als de Volmaakte en Onafhankelijke; ook meteen zijn Waarheid, Die aan Adam het leven beloofde en de dood bedreigde. Enkele, met Zanchius en velen van de ouden, zijn van gedachten, dat de Persoon die Mozes *de Heere God* noemt, Die Adam aansprak, *de Zone Gods* is, wie het toekomt loon en straf te distribueren. Maar ofschoon dit zo na de val is, nochtans kan men daarvan niet redekavelen tot de huishouding der Goddelijke Personen vóór de val. Wij zijn van gedachten, dat de eerste Verbondspartij moet aangemerkt worden:

- (1) Als de Drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest, omdat in de opwekking tot de schepping van Adam, er een opwekking was van de Drie-enige God: *"Laat ons mensen maken, naar ons Beeld, naar onze Gelijkenis"*, Gen. 1: 26. En er wordt ná de val, ten eerste bij de uitdrijving van Adam uit het Paradijs gezegd: *"Opdat hij niet worde zoals Onzer een."* En werkelijk. Adam die in kennis volmaakt was, om God te dienen, moest Hem ook dienen als de ware God, dat is de Drie-enige God. Tenzij iemand de dwaasheid zou willen hebben, om te stellen, dat de kennis der mensen meer uitgestrekt en volmakter van God is na de val, dan voor de val.
- (2) Als Zijn Soevereine Heere, Die uit kracht van Zijn volmaaktheden, al Zijn schepselen oneindig te boven gaat, Die wegens de schepping en onderhouding Adams Heere was, en recht had om wetten voor te schrijven, opdat hij die gehoorzamen zou. Zodat hij ook hem beval, niet alleen de wet der liefde Gods en de naasten, maar ook de Wet gaf *om niet te eten van de Boom der kennis, des goeds en des kwaads.*
- (3) Ook eindelijk als de Allerrechtvaardigste en goede God, Die dit beide betoonde in het geven van zo'n billijke en goede Wet aan Adam. En dat Hij hem stelde tot een Heer over alles dat onder de zon was, waarin hij Gods Beeld uitstraalde. Maar alleen één boom zonderde God uit.

B. De tweede partij in dit Verbond was **de mens Adam**, die wij moeten aanmerken

1. In het gemeen, als een mens Adam, volmaakt in de staat waarin hij geschapen was, afhankelijk in al zijn werkingen, alle ogenblik, van Gods bewaring en medewerking. Veranderlijk, ten aanzien van zijn goedheid, nog niet de volstreckte zaligheid

genietende en eindelijk als de eerste, die nog alleen was, ondertussen zijn vrouw en nakomelingen representeerde, Christus uitgezonderd, die een ander Verbondshoofd zijn moest.

2. In het bijzonder zullen wij dit alles nader uitbreiden.

- (1) De tweede partij van het Verbond was Adam, zoals blijkt uit het gebruik van het enkelvoud, en dat al de woorden gesproken zijn in het enkelvoud. *In de dag, als gij daarvan eten zult.* Adam was een waar mens, bestaande uit een redelijke ziel lichaam, en bekwaam boven de zuivere geesten, deze zalige Wet te gehoorzamen. Zij, die ook uit ziel en lichaam beide bestonden, ver de onredelijke dieren overtreffend, waren bekwaam om de mening van Gods Wet te verstaan. Wij twijfelen ook niet, maar stellen vast, dat het Verbond is ingegaan met de gehele mens, naar *ziel* en *lichaam* beide. Ten eerste, omdat de werkzaamheden van de een uitgevoerd worden door de ander, en ten andere, omdat beide loon en straf zouden ondergaan, zoals blijkt uit de straffen der zonde in het lichaam en de verheerlijking van het lichaam van de gelovige in de dag des oordeels.
- (2) De mens Adam moet aangemerkt worden als volmaakt en heilig. Die het Beeld Gods bezat, niet alleen in de geestelijke natuur van zijn ziel en onsterfelijkheid van de gehele mens, en heerschappij over de schepselen, maar inzonderheid hebbende de gaven van kennis, gerechtigheid en ware heiligheid. Want zonder deze was het onmogelijk dat God met hem een Verbond kon ingaan. Het is tegen alle reden strijdende, *een middelstaat* van de mens te bedenken, zodat hij nóch goed nóch kwaad was, en zó geschapen uit de hand van God zijn Schepper. Zie Rom. 2 : 15 en 7 : 15. 1 Kor. 6 : 13. Amos 3 : 3.
- (3) Adam moet nochtans, hoe volmaakt men hem ook beziet, in deze staat aangemerkt worden, afhankelijk ten enenmale van Gods bewaring en medewerking. Want het schepsel moet altijd afhankelijk zijn in zijn wezen en werking van God, het is in Hem en door Heere dat men leeft, zich beweegt en is. Hij is het die het willen en volbrengen werkt. Vandaar moesten deze ingelegde gaven van kennis, gerechtigheid en ware heiligheid in Adam, ten aanzien van zijn wezen, gedurig door God bewaard worden en tot werking door Zijn invloeden en medewerkingen, alle ogenblikken tot het werken overeenkomstig met Gods wil opgewekt worden, in het begin, voortgang en einde. Welke invloeden God nooit zou geweigerd hebben aan Zijn schepsel om te kunnen staan, hadden die het van Hem gezocht.
- (4) De mens Adam, hoewel recht gemaakt, moet aangemerkt worden als veranderlijk in deze zijn rechtheid, zodat het mogelijk was dat hij uit die staat zou kunnen vallen zoals de droevige ondervinding geleerd heeft. Want was hij onveranderlijk recht geweest, zo zouden de verzoeken op hem niet meer vat gehad hebben dan op Christus. Waarom men de staat der gelovigen onder het genadeverbond veel voortreffelijker dan die van Adam kan aanmerken. Zij zijn als de berg Sions, ten aanzien van hun staat, die niet wankelen zal. Daarom drukken het de Engelsen zeer wel uit: *God de mens gelaten hebbende aan de vrijheid van zijn eigen wil, is hij gevallen uit de staat waarin hij geschapen was, vermits hij zondigde tegen God.*
- (5) Adam moet aangemerkt worden als nog niet volkomen en in allen dele gelukzalig, maar als een die zulks volstrekt en volmaakt eerst op zijn gehoorzaamheid in de hemel zou ontvangen, zoals dit blijkt uit de veranderlijkheid van zijn staat, uit het gebruik der schepselen en de voortteling van kinderen, welke zaken in de volstreckte gelukzaligheid geen plaats hebben.

- (6) Nog eens: Adam moet aangemerkt worden als *de enige mens*, met wie God onmiddellijk het Verbond heeft ingegaan, dat alle mensen vóór Adam uitsluit. Dit zeggen we tegen de ijdele fabel van Piererius, die van de Pré-Adamieten zo veel geredeneerd heeft. Maar ook werd het verbond gemaakt met uitsluiting van Eva, de vrouw van Adam, het Verbond met Adam ingegaan zijnde, op de zesde dag terstond na zijn schepping, éér Eva geschapen was, zoals blijkt uit zijn naamgeving aan de dieren, voordat Eva geschapen was, en uit het voorstel van het Verbond aan hem in het eenvoudig getal, *in die dag als gij daarvan eten zult*. Zodat deze aanmerking licht geeft aan de tegenstelling tussen Adam en Christus en aan Paulus' uitdrukking, *dat de zonde door één mens in de wereld is gekomen*. Zodat de vrouw het menselijk geslacht in dit Verbond *niet* onmiddellijk gerepresenteerd heeft maar zij was zelf door Adam gerepresenteerd. Dus haar zonde zou niet de nakomelingen toegerekend worden, had Adam nevens haar niet gezondigd; waarover Augustinus zeer deftig spreekt over Genesis 2.
- (7) Adam moet aangemerkt worden als het Verbondshoofd, al zijn nakomelingen, die uit hem zouden voortkomen, representerende. Zodat hij Eva, en allen die door de gewone voortteling uit hem voortkomen zouden, zó vertegenwoordigd heeft, dat zijn *doen* hen toegerekend wordt. Zodat, als Adam dat gebod had gehoorzaamd, al zijn nakomelingen zouden gesteld geweest zijn buiten alle mogelijkheid om te sterven, zoals uit de overeenkomsten tussen hem en Christus, als twee Verbondshoofden kan afgeleid worden; en wat ook blijkt uit de toerekening van de straf van zijn zonde. Echter heeft Adam, als het hoofd van dit Verbond, Christus niet gerepresenteerd, want Hij is uit Adam voortgekomen door kracht van een ander Verbond, welks Hoofd Hij zijn zou. Zo is Hij op een buitengewone wijze, door kracht van de Heilige Geest, ontvangen in de buik van de maagd Maria en nochtans zonder zonde.

Nu moeten wij zien *de Verbondsvoorwaarden aan de kant van God*. Daar vinden wij een eis van gehoorzaamheid. Want het Verbond is daarom ingegaan, opdat Adam het door *doen* zou genieten. Deze zaken zullen wij nauwkeuriger moeten uithalen.

1. Wij beschouwen eerst de *Wet die Adam gehoorzamen moest als het hoofd van het Verbond*.

Deze Wet stellen wij geweest te zijn de Wet der zeden, naderhand in twee tafelen geschreven, gewoonlijk *de Tien Geboden* genoemd die door Gods eigen vinger in Adams hart was ingeschreven, als de regel van zijn gehoorzaamheid. Dit blijkt, in het algemeen uit al de voorstellingen, die wij van het Verbond der Werken vinden ná de val in Gods Woord: *die deze dingen doet zal door dezelve leven*.

"Indien gij in het leven wilt ingaan, onderhoudt de geboden". Welke geboden nu waren deze? Gewis niet alleen een stellig gebod, *om niet te eten van de boom der kennis des goeds en des kwaads*, maar de Wet der Zeden, zoals uit het voorstel van de Zaligmaker blijkt: *Gij zult niet doden*, enz. Nu, ofschoon Adam tot gehoorzaamheid van tevoren verplicht was, hij werd nochtans niet verplicht om te werken en daardoor het leven te krijgen. Want dit is alleen dat het wezen van een Verbond der Werken uitmaakt: *een gebod om te doen en een belofte om het doen te belonen daarbij gevoegd*.

- Dit blijkt nog in het bijzonder uit een nauwkeurig nagaan van de inhoud of somma van de Wet: *God boven alles lief te hebben, en zijn naasten als zichzelf*. Vergeleken met Adams staat en verplichting, om te doen alles wat God gebiedt en te geloven alles wat God zegt.

- Ook blijkt dit uit het nagaan van elk gebod, in het bijzonder van de ganse zedelijke Wet, in beide tafelen.
- Wat de eerste tafel betreft, niemand zal twijfelen kunnen, of Adam was verplicht God als de enige ware God en als zijn God te dienen en te gehoorzamen. En dat hij alleen zulk een Godsdienst en ordonnantiën aan moest nemen, die God hem openbaren zou; en Gods namen, titelen, eigenschappen, woorden en werken eerbiedig en heilig gebruiken; op zekere gezette tijd zijn werk staken en uitdrukkelijk Gode een heilige Sabbat houden.
- Wat de tweede tafel betreft, hij was gewis verplicht die eer te bewaren en de plichten na te komen, elk in zijn bijzondere betrekking, als die over anderen, onder anderen en elkander zoals zijn, hoewel hij geen natuurlijke vader had. Hij moest gewis alle middelen aanleggen om zijn eigen leven en het leven van anderen te bewaren. Hij moest kuis zijn in gedachten, woorden en gebaren en zich en anderen bewaren; zijn eigen en eens anders welzijn in de uiterlijke staat behartigen. Met één woord, hij mocht niet één beweging tegen enig gebod van God hebben.

2. Een stellige Wet om niet te eten van de boom der kennis des goeds en des kwaads, op straf van de dood, Gen. 2:16, 17. God stelde deze boom apart om de mens te leren:

- dat, ofschoon hij gesteld was tot een heer over alles, hij nochtans God boven zich had, die iets kon uitzonderen naar Zijn welgevallen.
- Dat zijn geluk niet gelegen was in iets zienlijke, maar alleen in God, die het hoogste Goed is.
- Dat, hoewel de zaken zo aangenaam, profijtelijk en voordelig in zichzelf zijn kunnen, dat hij zich van die te onthouden had, als God dat verbiedt.
- Dat hij nog niet tot de hoogste trap van volmaaktheid was, maar *veranderlijk goed* en had derhalve Gods invloeden elk ogenblik nodig.
- Eindelijk om een proef te nemen of hij God boven al het kennelijke lief had en kon blijven liefhebben tot de einde toe, boven alles.

Wat nu de wijze betreft hoe Adam dit alles gehoorzamen moest; deze gehoorzaamheid moest wezen *algemeen van al de geboden*, van de Wet der Zeden en het stellige gebod, Jak. 2 : 10. Het moest ook zijn:

- naar de gehele mens, naar ziel en lichaam beide, naar welke hij des Heeren was.
- Gedurig zonder enig tussenpozen, Ezech. 18.
- Volmaakt zonder enig gebrek, Ps. 119:4.
- In eigen persoon, Lev. 8:5.

De *belofte* welke tweeledig is, namelijk *een belofte van het leven*, indien Adam dit kwam te onderhouden, en alles stipt te gehoorzamen tot de einde toe; óf tot die proeftijd toe die God aan hem stellen zou, zou hij *het leven* hebben.

Dienaangaande zullen wij ons gevoelens voorstellen.

Door *leven* verstaan wij de werkzaamheid der zaken uit een actief beginsel. Dit is verscheiden, naar die zaken zijn, welke men een *leven* toeschrijft.

- Er is een *leven in planten* van allerlei aard en soorten, van het allerkleinste grasscheutje tot de hoogste cederen op Libanon, dat bestaat in het bewegen van al de vochten of vloeibare delen, door zekere buizen, hetgeen groei en fleur geeft.
- Er is een *dierlijk leven*, dat niet alleen bestaat in het bewegen van die vloeibare delen;

- maar (ook een *menselijk leven*) wat voortkomt uit een dadelijke vereniging van de ziel met haar lichaam, welke ziel met het lichaam verenigd zijnde, de oorzaak is van hare werkzaamheden in en door die Goddelijke medewerking.
- Er is een *redelijk leven*, dat alleen in de mensen bevonden wordt, bestaande uit een levendige werkzaamheid, met genoeg en bewustheid van zijn staan onder de Wet van de grote God, als de regel van zijn gehoorzaamheid en verplichting daaraan wegens zijn totale afhankelijkheid van God, ten aanzien van Zijn Wezen, Eigenschappen en werkingen.

Het onderwerp aan wie dit laatste *leven* wordt toegeschreven is de mens, als zijnde vatbaar om God te kunnen genieten, hier en hiernamaals.

Zodat er een leven van dat redelijk onderwerp is in het kennen, dienen en verheerlijken van God. Dit was Adams leven in de staat der rechtheid.

Maar God zijnde *oneindig*, en het schepsel moetend altijd *eindig* zijn en blijven, zo volgt hieruit, dat de staat van het schepsel nooit zo volmaakt kan zijn in de genieting van God, of er kan nog een volmaakter zijn, in meer onmiddellijke, nauwe en ongestoorde genieting zijn. Zodat het schepsel daaruit nooit vallen zal. Dit is het leven, hetwelk men gewoonlijk *het eeuwige leven* noemt, *in de hemel*.

Gezien hebbende wat *leven* is, vraagt men welk leven aan Adam beloofd werd in het Verbond der Werken?

Wij zijn van gedachten, dat het laatste voornamelijk de genieting van God in de hemel hier beloofd wordt. Want een belofte houdt in, *een zaak te zullen genieten, welke men nog niet in bezit heeft*, maar al het andere had Adam in de staat der volmaaktheid. In zover als Adam al het leven niet in en uit zichzelf, door kracht van zijn natuur had, maar afhankelijk van God, zijn wij van gedachten, dat deze belofte in zich behelst *de gedurigheid van al het voorgaande*, zodat hij die in des Heeren gunst genieten zou.

Het gevoelen nu van ons en die van de rechtzinnigen voorgesteld hebbende, zo moeten wij u, aandachtige lezer, te binnen brengen dat er theologen zijn die met alle geweld drijven, dat Adam maar alleen was beloofd de gedurigheid van dat leven, 't welk hij in het paradijs had. Deze zijn óf buiten, óf in de schoot van onze Kerk.

A. Buiten onze Kerk vinden wij dat de Socinianen stellen, dat het niet waarschijnlijk is, dat God aan Adam iets beloofde ter beloning van zijn gehoorzaamheid, indien hij van die boom niet kwam te eten, *maar alleen bedreiging van dood deed horen*, Gen. 2:27; omdat God terstond bij de aanvang van alle dingen wilde vertonen dat Hij niemand iets schuldig is, maar een soeverein Heere en Heerser. Zie Wolkelijs, de Vera Relig. Lib. II. Kap. 8. Waarbij zich voegt Episcopius, de vermaardste onder de Remonstranten: *dat God Adam wel geboden en dreigementen gegeven heeft, maar geen beloften van een verder hemels leven*.

(1) Maar dat hun gevoelen in dezen vals is, blijkt uit het licht der rede, welke leert dat God zo een Wezen is, Die geen gehoorzaamheid zal eisen van de mens, zonder die te belonen. Waarom Epictetus Lib. I, Kap. 12 zegt: Indien de goden er niet zijn, hoe kan het voornaamste einde van de mensen zijn hen te gehoorzamen? Maar indien zij zijn en zorg dragen van de menselijke dingen, zouden zij hun gehoorzaamheid dan niet belonen? Dat kan dan met de rechte rede niet bestaan. Paulus, Hebr. 2: 6, stelt dit in de mens, *dat als hij tot God nadert, dat hij geloven moet dat Hij een Beloner is dergenen die Hem zoeken*. Ziet hoe de Heere Zelf aan Kaïn dit voorhoudt als een bekende waarheid in zijn ziel, *indien hij weldeed, dat er voor hem ontkoming was*.

- (2) Het blijkt uit de natuur van Gods goedheid, welke daarin bestaat, dat Hij Zichzelf aan zijn getrouwe dienaren komt mede te delen. Indien de eerste mens zonder enige belofte was geweest van die gelukzaligheid in Gods gemeenschap, dan was hij zonder alle hoop, omdat de hoop die Goddelijke belofte heeft tot grond van zijn verwachting. Zonder hoop te zijn is de eigen toestand van mensen buiten God, Eféze 2, waardoor zij dan in wanhoop leven. Maar dit in de staat der rechtheid te begrijpen of te stellen, vernietigt ten enenmale alle denkbeeld daarvan. De boom des levens was voor Adam gewis een zeker pand van dat hemels leven. Want waarom was hij anders daarvan verstoken ná de val, dan om aan te tonen dat hij uit die staat gevallen was? Derhalve had hij geen recht meer tot dit teken.

B. Die binnen onze Kerk zijn ontkennen dat Adam enige belofte van het eeuwig leven had, maar alleen een belofte van dát leven dat hij in het paradijs had. Waartegen wij onze redenen zullen geven.

- Van het Verbond in het paradijs kunnen wij niet beter oordelen, dan onze gedachten te laten gaan op het Sinaïtisch Verbond. Hetgeen nu in dit Verbond aan de onderhouders beloofd wordt, werd zeker aan Adam in de staat der rechtheid beloofd. Nu, in dat Verbond werd beloofd, Lev. 18: 5, *dat die deze dingen doet door dezelve zal leven*. Hetgeen van de Zaligmaker herhaald wordt, Matth. 9 :16, 17, aan die jongeling, *dat, wilde hij in het leven ingaan, hij de geboden moest onderhouden*. Welk leven was dit? Een leven in het paradijs? O nee! Dat was allang door de zondvloed vernietigd, bijgevolg *in het eeuwig leven*. 't Welk derhalve ook vast was aan de onderhouding van de geboden, in de staat der rechtheid.
- Christus, door Zijn dadelijke gehoorzaamheid, heeft wederom verkregen en verdiend alles wat wij in Adam verloren hebben, Rom. 5. Nu, Hij heeft geen leven in het aards Paradijs verdiend maar in de hemel. Daaruit volgt duidelijk, had Adam blijven staan in het Verbond der Werken, dat wij ook dat leven zouden gehad hebben.
- Indien het hoogste kwaad aan Adam gedreigd werd, zoals blijkt dat alle dood tijdelijk, geestelijk en eeuwig gedreigd werd; moeten wij noodwendig vaststellen, dat aan hem het hoogste Goed beloofd werd, hetwelk is *Gods gemeenschap in de hemel*.
- De voortreffelijkheid van Gods Beeld, waarmede de mens geschapen was, zijnde een hemelse gave van een hemelse oorsprong kan niet met tijdelijke beloften tevreden zijn. Waarom Augustinus terecht zegt: *Fecisti nos Domine ad te & irrequietum est cor nostrum, donec redeat ad te*. (Gij hebt ons, o Heere, tot U geschapen en onrustig is ons hart, totdat het terugkeert tot U.)
- Dit blijkt ook uit de macht welke aan die Wet toegeschreven wordt, om het leven te geven uit de aangehaalde teksten; en uit Rom. 8, *dat zij nu krachteloos is door het vlees*; tot een bewijs dat zij vóór dezen krachtig was.

Hun redenen zijn wel subtiel, maar niet zeer krachtig. Zij zeggen:

(1) *Dat de Bijbel van zulke beloften niet eens spreekt, hetwelk anders zijn moest, overmits het zo tot prijs van Gods goedheid zou strekken.*

Maar wij antwoorden, dat ofschoon zulke beloften met uitdrukkelijke woorden niet gevonden worden bij de eerste oprichting van het Verbond, dat zij genoegzaam in die aangehaalde teksten gevonden worden. Voeg er nog bij Rom. 10 : 5 daar Paulus zegt: *Mozes beschrijft de gerechtigheid uit de Wet, dat die deze dingen doet zal door dezelve leven.*

(2) Zij zeggen, dat dit een verbond der natuur was en kan dus geen bovennatuurlijke beloften hebben.

Antwoord. Uit de benaming van zaken kunnen wij niet redeneren. Anderen noemen het een *wettisch*-, weer anderen een *Werkverbond*.

(3) Zij zeggen: *had dit Verbond enige beloning, zo moest er een gelijkheid zijn tussen het werk en de beloning. Maar er is geen overeenkomst tussen een eindige daad en het eeuwige leven.*

Maar hier zeggen wij, dat God dit uit Zijn vrije en onverdiende goedheid komt te doen. Want de mens kon nooit uit de waardigheid van zijn werk, zelfs in de staat der rechtheid het leven verdienen, maar alleen uit het Verbond met hem ingegaan.

(4) Zij zeggen, *dat het Verbond der Werken geen Middelaar had, derhalve kon het schepsel niet meer verwachten, dan hetgeen uit zijn betrekking tot God als Schepper voortvloeide.*

Maar wij antwoorden, dat deze reden onmogelijk kan doorgaan, wegens de staat der Engelen, die geen Middelaar ooit gehad hebben, zoals wij bewijzen op zijn plaats tegen Garisolius. Ondertussen zijn ze verheven boven de mogelijkheid, om te kunnen vallen. Ze werden bevestigd in hun staat. Dat vloeit niet uit de betrekking tussen hen en God als Schepper, maar uit hun gehoorzamen van Gods proefgebod¹.

Dus hebben wij bewezen, hetgeen ons te bewijzen stond, dat dit Verbond *het leven in de hemel* aan Adam beloofde als hij staande bleef en een bedreiging van de dood. "Stervende zult gij sterven", hetgeen hier zeker nadruk heeft, te kennen gevende een natuurlijke dood en een geestelijke dood, bestaande in het missen van Gods Beeld én een eeuwige dood, in de eeuwige afwijzing van Gods gemeenschap in een plaats der straf.

Dat Adam deze Verbondsvoorwaarden heeft aangenomen, blijkt:

- uit Adams heilige natuur in de staat der rechtheid, in welke zijn wil ten enenmale Gods wil onderworpen was, en dat hij in genen dele zich in dezen tegen God zou kunnen aankanten.
- Het blijkt uit hetgeen de vrouw tot de slang zeide: dat Adam haar kennis gegeven had, dat God met hem zulk een Verbond was ingegaan, waarin hij haar en al zijn nakomelingen als hun Verbondshoofd kwam te vertegenwoordigen, Gen. 3: 2, 3.

Wij oordelen dat het bovengenoemde dienstig zijn kan, niet alleen omdat velen van de rechtzinnige leer in dit stuk afwijken tot groot gevaar van zeer vele grondwaarheden, maar ook omdat des Eerwaarde Auteurs ganse redenering steunt op de waarheid van de zaken die wij verklaard hebben. Nochtans bewijst hij deze waarheid niet, maar veronderstelt dat ze vast en bewezen is, hetgeen hij des te beter doen kon, terwijl in de kerk van Schotland geen verschil dienaangaande is.²

Betreffende de Auteur en zijn werk zullen wij niet veel woorden gebruiken. De geleerden weten uit zijn doorwrocht werk over *de Hebreeuwse zinsnijding*³, dat hij

¹ Dat engelen een proefgebod gegeven was, wordt niet uitdrukkelijk in de Schrift geleerd

² Boston heeft in andere publicaties over het werkverbond geschreven.

³ O.a. punctuatie van klinkers

een man van uitmuntende geleerdheid en schrander oordeel geweest is. Trouwens dit werk zelf zal proeven genoeg daarvan opleveren.

De auteur, die ik zeer goed gekend heb, was zo voorbeeldig Godvruchtig, dat zijn naam in zegening is bij alle Godvruchtigen in de Schotse kerken.

Wat het werk betreft, het is dubbel waardig om gelezen te worden. Zodat ik geenszins twijfel of elk zal het met het uiterst genoeg lezen.

Ik hoop ook dat God Zijn zegen daarover wil geven, en ik blijf als tevoren,

Uw dienstwillige dienaar in de Heere,

ALEXANDER COMRIE.

Woubrugge, 9 April 1740.

Brief aan dr. Comrie

Eerwaarde en geliefde broeder,

Ik verheug mij dat gij het boek van de geleerde en zeer Godzalige Mr. BOSTON, over het Verbond der Genade, vertaald hebt. Ik hoop dat gij daardoor een aangename dienst aan de Heere en de Kerk hebt gedaan. Ik geloof dat God, Die dat voortreffelijk boek grotelijks ten nutte heeft gemaakt aan velen in Brittannië en Ierland, het insgelijks zal zegenen tot stichting van velen in de Verenigde Nederlanden.

Ik heb met blijmoedigheid een voorrede geschreven om dat boek aan te prijzen, die ik hiernevens zend, en die ik verzoek, dat in haar geheel vertaald en gemeen gemaakt mag worden.

Ik bid van harte onzen heerlijke Heere en Meester, bij Wie de volheid des Geestes is, dat Hij u veel van Zijn Geest geve, om u bekwaam te maken tot het grote werk waartoe Hij u geroepen heeft, om u in alle Evangelische Waarheid te leiden, en u wijs te maken om zielen voor de Heere te gewinnen.

Ik ben eerwaarde en geliefde broeder,

Uw zeer toegenegen broeder en mededienstknecht in het werk des Heeren,

HUGH KENNEDY.

Rotterdam, de 15 Juli 1740.

VOORWOORD

Aan al degenen die onzen Heere Jezus Christus in onverderfelijkheid liefhebben, wenst Hugh Kennedy, Bedenaar van de Schotse Kerk te Rotterdam, *een vermenigvuldiging van genade en vrede, van God onzen Vader en de Heere Jezus Christus.*

Gelijk de kennis de uitnemendheid is van de mensen boven de beesten die vergaan, zo is de zaligmakende kennis van Jezus Christus de onvergelykelijke uitnemendheid van de ware Christenen boven al het heidens en ongelovig gedeelte van het menselijk geslacht, hoedanig ook hun verstand anderszins versierd en geoefend zouden mogen wezen. Want door Jezus Christus alleen worden zij van het ganse kwaad der zonde, en al die toorn en ellende, welke de zonde verdient, verlost. Door Hem worden zij gebracht in de zoetste vrede en vriendschap met Jehovah, in de nauwste vereniging met Hem en in de allerheiligste gemeenschap met Hem, waarvoor onze eindige naturen vatbaar zijn. Van Hem ontvangen zij geestelijk leven, licht, sterkte, toeneming en vertroosting en zo worden zij door Hem geleid tot de eeuwige genieting van Jehovah, Vader, Zoon en Heilige Geest, die Allerhoogste en enige God Die wij aanbidden.

Geen wonder is het derhalve dat Jezus Christus, de Heere onze gerechtigheid, onvergelykelijk dierbaar is voor allen die Hem kennen en in Hem geloven, en dat de voornaamste bedoeling van hun ganse leven behoort te wezen, zichzelf hoe langer hoe meer de verborgenheid der heerlijke wijsheid, genade en liefde van Jehovah kundig te maken, zoals die geopenbaard is in de verwonderlijke Persoon, Naturen, Ambten en ganse bemiddeling van Immanuël. Om de ganse klem en het gewicht van hun ziel in de tijd en in de eeuwigheid op Hem te leggen, en naar groter gelijkvormigheid met Hem, in algemene zuiverheid en heiligheid, te trachten. Want in deze dingen bestaat het leven en de ziel, de schoonheid en de kracht van de Christelijke Godsdienst, zonder welke, hoedanige sieraden door de mens aan de uitwendige belijdenis van de Christelijke Godsdienst mogen bijgezet worden, die te enigen dage een onnutte levenloze romp bevonden zal worden te zijn.

Veel voortreffelijke boeken zijn geschreven om een klare, onderscheiden, regelmatige en welgeschikte, zowel als zaligmakende kennis van Christus en van de wijze der genadewerking in de zaligheid der uitverkorene zondaren te bevorderen. Van welke schrijvers de lof in al de kerken van Christus zijn. Doch onder al de boeken, die te dezen opzichte zijn geschreven, ken ik er geen welke waardiger zijn doorbladerd te worden door de zodanigen, welker harten en aangezichten hemelwaarts gevestigd zijn, dan de voortreffelijke schriften van wijlen de eerwaarde, geleerde en Godzalige heer Thomas Boston, bedenaar van het Evangelie te Ettrick in Schotland, en inzonderheid zijn Verhandeling van het Verbond der Genade. Welke ik derhalve dikwijls ernstig gewenst heb dat in het Nederduits door een bekwame hand vertaald mocht worden; overtuigd zijnde, dat het door de Goddelijke zegen een middel zou wezen om de stichting en de vertroosting der gelovigen in de gemene zaligheid, in de Nederduitse Gereformeerde Kerk te bevorderen. Welker vrede en voorspoed ik altoos zal betrachten, als zijnde zo geheel dezelfde met onze Kerk van Schotland, in hare wonderbare belijdenis des geloofs en Catechismus, in de leer, dienst, tucht en regering. Zodat een ieder, die met de Schotse Kerk en de Nederduitse Gereformeerde Kerk bekend is, moet toestaan dat er niet veel meer onderscheid tussen dezelve is, als dat zij verschillende talen spreken. Hetwelk ongetwijfeld, zoals ik bij eigen

ondervinding bespeur, een grote verhindering is voor de gemeenschap der heiligen; want wij velen zijn één lichaam, 1 Kor. 10:17.

Kennis gekregen hebbende, dat het boek van Mr. Boston over *het Verbond der Genade*, wat vertaald is door de eerwaarden heer Alexander Comrie, bedienaar van het Evangelie te Woubrugge in de classis van Leiden, kan ik niet nalaten deze mijn openbare getuigenis aan die loffelijke en nauwkeurige verhandeling te geven. En alle Christelijke lezers te verzekeren, dat de schrijver in Schotland algemeen geacht werd voor een van de allergeleerdste, rechtzinnigste en Godvruchtigste predikanten, die onze Kerk in vele jaren voortgebracht heeft. Deze verzekering kan mogelijk noodzakelijk en enigszins nuttig wezen voor hen, bij wie de schrijver niet bekend is. Maar zij, die deze uitmuntende man Gods gekend hebben, inzonderheid de zodanigen, die het geluk hebben gehad zich te laten vinden in zijn getrouwe en levendige bediening, hebben geen getuigen van mensen nodig. Ik kan volgens mijne eigen zekere kennis bevestigen, dat zijn naam met recht zeer dierbaar en groot is in de Schotse Kerk, waar hij als een der rechtvaardigen in een altijd durende gedachtenis gehouden zal worden.

Hij werd vroeg geroepen door de Goddelijke genade, en gestadig naderhand tot Godzaligheid geoefend; zich dagelijks bevljtigende om gemeenschap met de Vader door Zijn Zoon Jezus Christus onzen Heere te hebben. En om door geloof te leven gaf hij zich over aan een eenparige, ernstige en blijmoedige gehoorzaamheid van de Goddelijke Wet, in alle manier des levens en omgang.

Hij was een naarstig nauwkeurig opmerker van de bedelingen der Goddelijke voorzienigheid, in vereniging met het Woord en lette vooral op zijn eigen bevattingen en wandel en gevolg had hij een grote ervarenheid in de godsdienst.

Hij was een zeer geleerd man, zoals zijn gewichtige verhandelingen en predikatiën in zijn vaderland uitgegeven en zijn geleerd boek over de Hebreeuwse klanktekens in het Latijn, te Amsterdam uitgegeven, overvloedig getuigen.

Als predikant aangemerkt, had hij in zijn geest een hoog en diep gevoel van de Goddelijke dingen, machtig zijnde in de Schriften. Hij had grote en vernederende beschouwingen van de menselijke natuur in haren gevallen, schuldige staat, in het algemeen overspreid met verdorvenheid en ellendige onmacht om iets aangenaam voor God te doen. Zijn kennis en doorzicht in de heerlijke verborgenheid van Jehovah's genade in Christus was groot en wijd uitgestrekt.

Hij was op de allerbondigste gronden verzekerd van de voorname grondregels der Gereformeerde Kerken en voornamelijk van de leerstukken betreffende de genade; zijnde ten volle overtuigd dat die leer van God moet wezen, die het krachtigst strekt om de hoogmoedige natuur te vernederen, om de trotsheid van alle wereldse heerlijkheid te verdelgen, om Jehovah in zijn aanbiddelijke Personen te verhogen; om de kroon van 's mensen zaligheid op het hoofd van de opperste Genade te zetten, en om de liefde van het gezaligde gezelschap voor de grote God onzen Zaligmaker voor altoos te ontvonken.

Deze leerwijze der zaligheid poogde hij ernstig, beide in zijn preken en geschriften, te bevorderen, als zijnde oneindig wel overeenkomende met de eer van Jehovah, met de staat van gevallen zondaren, en met ieders staat op een bijzondere wijze. En zoals hij zich ijverig bevljtigde om een heilige, ootmoedige, gelovige wandel met God te bevorderen, zo is het geen wonder, dat zijn bediening in heilige dingen, zowel in het een als het ander uitnemend dierbaar en kostelijk voor de heiligen waren.

Het blijkt dat hij zijn manieren van denken omtrent de Goddelijke dingen zeer veel gericht heeft volgens de gevoelens van deze twee grote en schijnende lichten der Reformatie, doctor Owen en professor Witsius, wier lof in al de Kerken van Christus is. Met hen en tegelijk met al de grootste Godgeleerden der Reformatie, heeft hij de grondslag van 's mensen zaligheid gesteld *in het eeuwig vrij en onveranderlijk raadsbesluit en voornemen van Jehovah, om de heerlijkheid van Zijn genade te openbaren in de eeuwigdurende zaligheid van een zeker vastgesteld bepaald getal van mensen, die Hij verkoren heeft in Christus tot de eeuwige heerlijkheid, uit zijn loutere vrije genade en liefde, zonder enig vooruitzicht van geloof of goede werken, of volharding in een van beide, of iets in het schepsel als voorwaarden of oorzaken. Hem daartoe bewegende en alles tot roem Zijner heerlijke genade.*

Dit eeuwig voornemen van Jehovah wordt door hem in dit boek klaar volgens de Schriftuur voorgesteld als de heerlijke fontein en oorsprong uit welke het geven van Christus en met Hem alle genade en heerlijkheid voor en tot de uitverkorenen vloeit. Dit is de bestendige leer der Gereformeerde Kerken en Godgeleerden geweest. Zij loopt als een rijke ader door doctor Owens vele uitmuntende schriften en de vermaarde Witsius beweert zulks krachtig, inzonderheid in Oeconom. Foeder. Lib. 3, Cap. 4, § 2. Zeggende: Initium & prima omnis gratiae scaturigo electio est, tam Christi servatoris, quam servandorum per Christum. Nam Christus quoque a Deo electus & aeterno ac immutabili decreto nobis in servatorem datus est, 1 Petrus 1:20. Eodemque decreto Christo dati sunt, quos salvos faceret Joh. 17 : 6. Qui idcirco dicuntur electi in Christo, Ef. 1 : 4. (Het begin en de eerste bronwel van alle genade is de verkiezing, zowel van Christus de Behouder als van hen, die behouden moeten worden door Christus. Want ook Christus is door God verkoren en door een eeuwig en onveranderlijk besluit ons tot een Behouder gegeven, 1 Petrus 1:20. En volgens hetzelfde besluit zijn zij, die Hij zou zalig maken, aan Christus gegeven, Joh. 17 : 6. Die deswege uitverkorenen in Christus genoemd worden, Ef. 1 : 4.)

Om dit heerlijk voornemen van uitverkoren liefde van kracht te doen zijn, zo vertoont onze schrijver duidelijk en liefvallig, dat Jehovah de Vader van alle eeuwigheid in een Verbond van Genade is getreden met Jehovah de Zoon zijn Zijner liefde, als het verkoren vastgestelde Hoofd, Borg en Plaatsbekleder van de uitverkorenen, en in Hem met al de uitverkorenen als Zijn zaad. Voor wie en voor wie alleen Christus de Borg en Middelaar zich verbond en ondernam de vorderingen van de beledigde gerechtigheid in een geschonden wet te voldoen. En wie, ja alleen wie Jehovah beoogde te verlossen door de dood van Christus, om hen metterdaad in de eenheid met Christus en geloof in Hem te roepen, werkende door Zijn Geest ter bekwaamere tijd, door het Evangelie op hun harten, om hen te rechtvaardigen, aan te nemen en te heiligen, en hen door Zijn almachtige kracht door geloof ter zaligheid te bewaren. Ook zijn geen anderen door Christus verlost, metterdaad geroepen, gerechtvaardigd en zalig gemaakt, dan de uitverkorenen alleen.

't Is wel waar dat vele rechtzinnige Godgeleerden zichzelf in deze zaak anders uitdrukken, onderscheid makende tussen het Verbond der Verlossing en het Verbond der Genade. Hetwelk, als het volgens de Schriftuur uitgelegd wordt, met hetzelfde oogmerk volslagen overeenkomt en geenszins strijdig is met de vrijheid of oppermogendheid van de genade van Jehovah. Doch de Schriftuur maakt maar gewag van twee Verbonden ten leven en ter gelukzaligheid voor de mens, Gal. 4:24; Hebr. 8 : 14; twee wegen ten leven, de ene door werk en de andere uit genade, Rom. 6: 14; 9:6, de ene genoemd *de rechtvaardigheid die uit de Wet is*, de andere *de rechtvaardigheid*

die uit het geloof is, Rom. 10:5, 6. Daarom heeft deze grote en deugdzaame man van deze stof, volgens de duidelijke uitdrukking van de Schrift, van dezelve gehandeld.

Op deze wijze van de leer van *het Verbond der Genade* te verklaren, verklaart de geleerde en Godvruchtige schrijver, - overeenkomstig de Schrift, onze Geloofsbelijdenis en de Catechismus en met de schriften van de voornaamste Godgeleerden in de Gereformeerde kerken, - het Verbond der Genade als met Christus het Hoofd, de Borg en Plaatsbekleder gemaakt, als een strikt en eigenlijk Verbond. Maar zoals het zich tot de uitverkorenen zelf uitstrekt, is het een testament of testamentaire beschikking van genade en heerlijkheid voor hen. Want de Vader heeft van eeuwigheid aan de Heere Jezus Christus, als Tweede Adam, Hoofd en Borg van al de uitverkorenen, voorgesteld, dat Hij in de volheid des tijds de natuur der uitverkoren zondaren op Zich zou nemen, en daarin alle gerechtigheid vervullen, en al de vorderingen van de beledigde gerechtigheid van een geschonden wet voor hen voldoen; als de eigenlijke voorwaarde waarop Zijn zaad, namelijk de uitverkorenen, zalig zouden worden en waarop de belofte van het eeuwig leven aan hen gegrondvest is, Jes. 53, Titus 1:2. Welke voorwaarden en verdrag de Heere Jezus als Borg en Middelaar van eeuwigheid goedkeurde, ondernam en Zichzelf er voor verbond. Waarop de Vader Hem een belofte deed, en het bewind gaf van al de voordelen van genade en heerlijkheid, om bedeed te worden aan Zijn zaad, ingevolge de bestemde orde des Verbonds, Rom. 8: 29, 30; 2 Kor. 1: 20; Gal. 3:16; Joh. 1: 14, 16. Kol. 2:3 en 1:19. Welke voordelen dus in orde gesteld zijnde, metterdaad in handen van de Middelaar werden overgeleverd, als de grote aangestelde Borg van het Verbond, Joh. 6: 37 en 13:3, 1 Joh. 5:11. Christus de Middelaar en Borg, hebbende al de zegeningen des Verbonds, namelijk de grote erfenis van genade en heerlijkheid in Zijn handen, heeft Hij een beschikking van dezelve voor de uitverkorene zondaren, bij wijze van een testament in het Evangelium gemaakt, Matth. 26:28. Lukas 22: 20, 29.

Zo verklaart de onvergelykelijke doctor Owen de leer van het Verbond overal in zijn schriften, bijzonder over de brief aan de Hebreeën, waar hij citeert:

De grote en befaamde Junius, schrijft in Thesib. Disput 25 § 29: Per angelum foederis conditionibus impletis, per & propter eundem Christum, instituebatur sine conditione ulla vita aeternae haeres ecclesia catholica. (Door de Engel des Verbonds werd, nadat de conditiën van het verbond voldaan waren, door en wegens dezelfde Christus de ganse ware Kerk zonder enige conditie harerzijds, als erfgenaam van het eeuwige leven, ingesteld.)

En de vermaarde Cloppenburgius, Disputat. 3. De foederibus, Thesi 29: Altera foederis 'diathêkê' (quae nos spectat) testamentaria est, qua ad nos manat ex Christi sponsoris merito plenissimo gratia, per quam salvamur. Novo enim foedere gratiae, Deo confoederati nos censemur, non superaddita, ad foedus cum Christo sponsore confirmatum per veterem conventionem instauratam pactione aliqua simili, qua nobiscum transignat deus; sed gratuita vocatione facta ad hereditatem promissionum, quarum testamentum Christus ratum fecit in morte sua & quarum iam sequester est in coelis, puta plenae cum Deo reconciliationis & vitae aeternae.

(Het andere van het verbond 'diathêkê' - waarop wij thans het oog hebben - is van testamentaire aard waardoor de genade uit de geheel volmaakte verdienste van de Borg Christus ons toevloeit en waardoor wij behouden worden. Namelijk door het nieuwe verbond der genade. Wij worden geacht met God in het verbond verenigd te zijn niet nadat een ander dergelijk verbond daarenboven gevoegd is bij het verbond met Christus, de Borg, dat bevestigd is door het oude opgerichte verdrag, waardoor

God de zaak met ons vereffent, maar nadat de vrijwillige roeping is geschied tot de erfenis der beloften, van welke Christus in Zijn dood het testament heeft bekrachtigd en van welke de Middelaar reeds in de hemelen is, namelijk van de volkomen verzoening met God en van het eeuwige leven.

De uitmuntende Witsius spreekt in dit opzicht in zijn *Oeconom. foeder.*, boek 3, hoofdstuk I § 10. En in dit alles komen al de rechtzinnigen ten aanzien van de voornaamste inhoud van de Waarheid met elkander overeen, hoewel zij verschillende wegen inslaan met zichzelf te verklaren, hetwelk men veilig kan inschikken.

Ook kan het redelijkerwijze niet ontkend worden, dat de door onze schrijver gevolgde wijze in het verklaren van de leer van *het Verbond der Genade* met groot voordeel vergezeld is, voor zover die vele nodeloze geschillen zelfs onder de rechtzinnigen, afsnijdt. Want dus blijkt het, dat het geschil omtrent *de voorwaardelijkheid* van het Verbond der Genade, een loutere twist over woorden is, nademaal het Verbond zoals het met Christus het Hoofd, de Borg en Ondernemer gemaakt is, een strikt en eigenlijk voorwaardelijk Verbond was, en de voorwaarden van hetzelfde zeer hoog waren, Ps. 40 : 7, 8. Jesaja 53; 1 Thess. 5 : 9, 10. Joh. 10 : 18. Maar zoals dit Verbond zich tot, en in opzicht van de uitverkorenen uitstrekt, heeft het geen eigenlijke voorwaarden, noch kon het die hebben om door hen vervuld te worden; want alhoewel het geloof, de bekering, de algemene heiligheid en de gehoorzaamheid aan de ganse Wet Gods, de tien geboden, de onvermijdelijke plicht is van allen, die in dit gezegend Verbond gebracht worden, kan nochtans niet één, noch al deze, in een eigenlijke zin *voorwaarden van het Verbond der Genade* genoemd worden, op het volbrengen van welke het recht der gelovigen tot het eeuwige leven gegrondvest is.

En inderdaad, het was onmogelijk, dat een krachtig voorwaardelijk Verbond ten leven met dode zondaren, anders dan in hun Plaatsbekleder gemaakt zou worden! Dode zielen kunnen althans geen voorwaarde ten leven volbrengen, al is die nog zo gemakkelijk. eerst moeten zij een nieuw geestelijk leven en een beginsel van levenwekkende daden hebben. En op wat voorwaarde zijn zij in staat hetzelfde te verkrijgen? Duidelijk is het vervullen van alle gerechtigheid door Christus de Borg, de *enige voorwaarde* door welke het eeuwig leven en de zaligheid aan al de uitverkorenen beloofd en gegeven wordt, ingevolge de ganse loop der Schrift, zó goed door de Gereformeerde Godgeleerden verklaard.

Zo zegt de onvergelykelijke Witsius, *Oecon. foed.* boek 3 hoofdstuk 1 § 8, 9. Nos cum iis facimus, qui censent, accurate loquendo, foedus gratia nostri respectu, conditiones proprias non habere. Conditia proprie dicta in materia foederum, est talis actio, qua praestita, homini ius ad praemium dat. Eiusmodi autem conditionem in foedere gratiae a nobis exigi non posse, per se patet. Quia ius ad vitam non fundatur, neque vero fundari potest in alla actione nostra; sed in sola iustitia Domini nostri, qui quum pro nobis 'to dikaiooma tou nomou' impleverit perfecte, nihil quicquam a nobis allo iure postulari potest, quod ad acquisitionem iuris nobis uune plenissime parti, praestemus. (Wwij houden het met hen die oordelen dat, nauwlettend sprekende, het verbond der genade, voor zover dit betrekking heeft op ons, geen eigenlijke voorwaarden heeft. Een eigenlijk gezegde voorwaarde in de stof der verbonden is een zodanige handelwijze, die, volbracht zijnde de mens het recht op een beloning geeft. Dat een dergelijke voorwaarde in het genadeverbond van ons niet geëist kan worden is op zichzelf duidelijk. Omdat het recht tot het leven niet gebouwd wordt en ook inderdaad

niet gebouwd kan worden op ook maar één handeling onzerzijds; maar alleen op de gerechtigheid van onzen Heere. En aangezien Deze de gerechtigheid der wet volkomen voldaan heeft, kan van ons volstrekt niets met enig recht gevorderd worden, dat wij zouden betrachten ter verwerving van het recht, nu ten volle voor ons verworven.)

Dus blijkt het insgelijks, dat er geen algemene verzoening of algemene verlossing is noch kan wezen, hetwelk door velen van hen beweerd wordt, die het Verbond der Verlossing en het Verbond der Genade voor twee onderscheidene Verbonden houden en inderdaad met hun gevoelen kan bestaan. Doch het is volstrekt onbestaanbaar met de leer van dit boek. Want indien het Verbond der Genade met Christus gemaakt is als het Hoofd, de Borg en de Plaatsbekleder van de uitverkorenen, en dat Hij geen anderen dan de uitverkorenen in hetzelfde vertegenwoordigt, dan volgt onvermijdelijk dat zijn gehoorzaamheid en lijden, welke de eigenlijke voorwaarden van het Verbond zijn niet voor allen, noch voor enigen van het menselijk geslacht, maar alleen voor de uitverkorenen vervuld zijn.)

Hier vandaan blijkt het insgelijks, dat alhoewel Christus de Middelaar noch ondernam, noch voldaan heeft voor iemand van het menselijk geslacht, dan voor de uitverkorenen alleen, die van eeuwigheid aan Hem door de Vader gegeven waren, en die alleen in de enigheid met Hem, en de zaligheid door Hem, een iegelijk van hen in hun bestemden tijd in orde, gebracht zullen worden; ***echter is er een genoegzaam fundament tot een algemeen, volkomen, onbepaalde aanbieding. van Christus, en leven en zaligheid in Hem, voor al de zondaren van het menselijk geslacht zonder uitzondering, onder welke God in Zijn heilige voorzienigheid de evangelische openbaring zendt.*** Deze is een genoegzame volmacht aan al de verachtelijkste zondaren, onder de bedeling van het Evangelie, om in Christus te geloven tot zaligheid. Omdat de eeuwige God hun gebiedt zulks te doen, 1 Joh. 3:23. Joh. 3:16. Markus 16:15. Matth. 22:9. En omdat Christus algenoegzaam is om allen zalig te maken zonder uitzondering, die tot God door Hem komen, Hebr. 7 : 25. Matth. 11:28. En voorwaar, indien er geen genoegzame volmacht was, om het leven en de zaligheid in Christus' naam aan het ganse menselijk geslacht zonder uitzondering, die onder het Evangelie leven, aan te bieden, dan zou het verwerpen van Christus en de zaligheid van de mens door hardnekkig ongeloof, hun zonde niet wezen, omdat het nooit een zonde voor de mensen kan wezen, iets niet te doen waartoe zij geen volmacht van God hebben om het te doen. Nochtans is het zeker, dat het verwerpen van Christus door ongeloof, de grote zonde en verdoemenis is van allen, die onder het Evangelium verloren gaan, Joh. 3: 19. Matth. 16: 16.

Er is derhalve genoegzame grond en volmacht om de zegeningen van dit Verbond aan allen zonder uitzondering aan te bieden, die onder het Evangelium leven. *Zoals alle Gereformeerde Godgeleerden beweren*, zegt Witsius, Oeconom. foeder. boek 2, hoofdstuk 9, § 5:

Obedientiam & passiones Christi tanti pretii esse ut omnes sine exceptione homines ad eum accedentes salutem in ipso mventuros esse, Joh. 6: 40. (Dat de gehoorzaamheid en het lijden van Christus van zo grote prijs zijn, dat zonder uitzondering alle mensen, tot Hem naderend, de zaligheid in Hem zullen vinden.)

En de geleerde Pictet zegt in zijn 'Theolog. Christi' boek 3 hoofdstuk 2 § 7:

Non mirum est si Deus evangelium promulgari patiatur reprobis, quibus fidem dari noes vult, ut non mirum est deum voluisse immixtos esse reprobos electis; ius habet hominum creator, praescribendi homini officium suum & est summum beneficium Dei erga creaturam viam salutis ei monstrare. (Het is niet wonderlijk, wanneer God

het Evangelie de verworpenen laat verkondigen, aan wie Hij niet wil, dat het geloof gegeven wordt, zoals het niet wonderlijk is, dat God gewild heeft, dat de verworpenen vermengd zijn met de uitverkorenen; de Schepper der mensen heeft het recht, de mens zijn plicht voor te schrijven en het is de hoogste weldaad van God jegens het schepsel, het de weg des heils te tonen.)

En de befaamde, geleerde en godzalige synode van Dordrecht zegt:

Quodquod per evangelium vocantur serio voeantur; serio enim & verissimo ostendit Deus, verbo suo, quid sibi gratum sit, serio etiam omnibus ad se venientibus et credentibus, requiem animarum et vitam aeternam promittet. (Al wie door het Evangelie geroepen worden, worden in ernst geroepen. Immers zij worden in ernst geroepen en God toont op de meest waarachtige wijze, volgens Zijn Woord, wat Hem welbehaaglijk zij. Maar ook belooft Hij in ernst aan allen, die tot Hem komen en geloven, de rust der zielen en het eeuwige leven.)

En voorwaar, indien het Verbond der Genade en deszelfs zegeningen, niet zonder genoegzame volmacht van de Heere aan alle zondaren zonder uitzondering, maar alleen aan de uitverkorenen kon verkondigd worden dan volgt onvermijdelijk dat de leraren het Evangelie niet zouden preken, noch de zondaren tot Christus roepen, tot zij genoegzaam bewijs hebben dat de personen tot wie zij prediken allen uitverkorenen zijn. En niet alleen dat, maar dat zij die het geluid van het Evangelium horen, niet in Christus zouden geloven, of, hetwelk hetzelfde is, het leven en de zaligheid aannemen, dan op zodanigen tijd als hun verkiezing in de eerste plaats aan hen was geopenbaard, en dat zij wezenlijk de personen waren, die een recht op Christus hebben, welke beide de grofste ongerijmdheden zijn, en regelrecht strijdig met het vastgestelde middel der genade, hetwelk is om onze roeping en verkiezing vast te maken, om bij ons geloof deugd te voegen, en bij de deugd kennis, enz. 2 Petrus 1: 5, 10.

Alles dan ingezien zijnde, zo zeg ik dat onze schrijver (Boston) duidelijk aantoon, dat dit een eeuwige verbond een heerlijk fundament is tot de vertroosting en de gelukzaligheid van al de uitverkorenen in de tijd en in de eeuwigheid. Nademaal het metterdaad de behoudenis der uitverkoren personen verzekert, van in hun onbekeerden staat niet te sterven; en voorraad verleent om hen ter Zijner tijd persoonlijk en zaligmakend in de enigheid met Christus het heerlijk Hoofd, en dus in het Verbond te brengen, die voor een iegelijk van hen bestemd is, Joh. 6: 37. En dat dit het behoud van hun geestelijk leven verzekert, als dit eens in hen geschapen is. Zodat, hoewel dit leven is zoals een vonk vuur in het midden van een woedende zee, echter niet geblust kan worden noch vergaan kan, doordat al de heiligen op het ogenblik van hun vereniging met Christus het Hoofd, door de inwoning van Zijn Geest in hen, in Christus Jezus bewaard worden, Judas vers 1. Zij kunnen al zo min geheel of eindelijk uit hun staat van genade vallen, als de heiligen in de hemel, Joh. 10: 28, 29.

En om te eindigen, dit gezegend Verbond verleent een genoegzame voorraad van genade voor de gelovigen, om hen in staat te stellen om iedere verdorvenheid te doden, iedere verzoeking tegen te staan, onder iedere verdrukking zich op te beuren en iedere plicht aangenaam te volbrengen. Het is ook zeker, dat de uitverkorenen, nadat de hebbelijkheden, dat is, de beginselen der genade hun ingestort zijn, door de Geest in hun vereniging met Christus het Hoofd, en in hun wedergeboorte, niet enkel op die voorraad, zonder gedurig nieuwe invloeiingen van dadelijke genade van Christus hun

heerlijk Hoofd, bekwaam zijn om een daad van welgevallige gehoorzaamheid te volbrengen; also min als het aardrijk zijn vruchten zonder verwarmende en bevochtigende invloeiingen van de hemel kan voortbrengen, of dat een mens een hand of voet kan bewegen zonder een gewonen voorzienige invloed van God, in Wien wij ieder ogenblik leven en ons bewegen.

Nee, nee! *Door* - het van ons zo zeer beminde - *onszelf kunnen wij niets doen*, Joh. 15:4, 5, 2 Kor. 3 : 5. Onze ganse genoegzaamheid van leven, genade, en sterkte voor plichten en beproevingen, ligt ten enenmale in Christus ons Hoofd, in Wie het des Vaders welbehagen is geweest, dat alle volheid zou wonen ten onzen nutte, Kol. 1: 19, en 2: 9, Joh. 1: 14, 16. In Hem hebben wij die, zoals de ranken sap en vocht in de wijnstok hebben om vruchten voort te brengen te zijner tijd, Jes. 45 : 24, 2 Tim. 2 : 1. En uit de volheid van Christus moet die gestadig in de ziel gehaald worden door geloof, Joh. 1: 16; Jer. 17:7, 8; Ps. 28:7, welke de rijkste en lieflijkste aanmoediging is om de loopbaan van Gods geboden te lopen, nademaal wij van deze ene zaak overtuigd zijn, *dat Hij die het goede werk begint het zal voltooien*, Fil. 1: 6, en het werk onzer zaligheid zal uitwerken, nademaal het God is, Die in ons werkt, beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen, Fil. 2: 13.

Na alles wat ik van die geleerde en heilige man Mr. Boston en van zijn uitmuntend boek gezegd heb of kan zeggen, ben ik overtuigd dat hem een predikatie te horen doen, hem meer aangeprezen zou hebben aan allen die zich in het geestelijke geoefend hebben, dan iets wat nu gezegd kan worden.

Voor het overige beveel ik dit ganse werk in de aanneming en zegening van de grote God onze Zaligmaker, tot Wiens eer en belang het in het eerst gericht en toegewijd was. Ik ben niet zeer bekommerd omtrent de aanneming, die het in de wereld zal ontmoeten. Hetgeen van deze uitmuntenden auteur tevoren in het licht gekomen is, is met groot vermaak en voordeel ontvangen en gelezen door de allerernstigste en beproefde Christenen in Groot-Brittannië en Ierland. De grootheid van het onderwerp, en de voortreffelijke wijze, op welke het behandeld is, laten mij geen plaats over om te twifelen of het zal in Holland met een hartelijk welkom ontmoet worden; want de geest en de smaak van alle erfgenamen der heerlijkheid, is dezelfde in alle landen.

Hoewel men bekennen moet dat wij in een eeuw leven, die zich met as en wind voedende, de smaak van ieder ding, hetwelk geestelijk en evangelisch is, zeer veel verloren heeft, ben ik echter van gedachten dat er nog velen gevonden zullen worden, die ter oorzaak van het nut hun verstand geoefend hebben om beide goed en kwaad te onderscheiden. *En Christus' schapen zullen Zijn stem horen en Hem volgen, maar een vreemde zullen zij geenszins volgen, overmits zij de stem des vreemden niet kennen*, Joh. 10 : 4, 5.

Ik zal er alleen bijvoegen dat ik goede reden heb te geloven, dat de Heere die hem zodanig een diep doorzicht gaf in de verborgenheid van de genade des Evangelie, en hem bekrachtigd heeft in het voortbrengen van zodanige gewichtige verhandeling, dezelve met Zijn rijke zegen zal vergezellen om ze levendig makend, versterkend en stichtend voor vele zielen te maken. Hetwelk, zoals dit des auteurs vurig gebed was, het ook zo is, van een oprecht welwenser aan de dierbare zielen.

HUGH KENNEDY.

Rotterdam, de 15^e Juli 1740.

Inleiding tot de beschouwing over het Genadeverbond

"Ik heb een verbond gemaakt met Mijn Uitverkorene", Psalm 89: 4.

"De laatste Adam is geworden tot een levendmakende Geest", 1 Kor. 15: 45.

1. Een gebouw van genade

Zoals de ellende van de mens oorspronkelijk te wijten was aan het breken van het werkverbond, zo is zijn herstel, van de eerste tot de laatste stap, volledig te danken aan het vervullen van het Genadeverbond. Ik zal proberen tot dit verbond, waarin het hele geheim van onze zaligheid ligt, een inleiding te geven, als het de Heere belooft om mij bij te staan. In het bijzonder is hierbij nodig een nederige afhankelijkheid van de Vader der lichten, door Jezus Christus Zijn Zoon, om de openbaring van Zijn Geest in deze zaak, omdat, terwijl het eerste verbond deels gekend wordt door het licht van de natuur, de kennis van dit tweede helemaal te danken is aan openbaring.

Het was uit dit verbond, dat de psalmist, in het vers onmiddellijk voorafgaand aan het eerstgenoemde, Psalm 89: 3, een troostrijk gezicht kreeg van een heerlijk gebouw, dat onweerstaanbaar oprees uit het midden van de puinhopen, namelijk een gebouw van genade: *"Want Ik heb gezegd: Uw goedertierenheid zal eeuwiglijk gebouwd worden"*. De grond van deze uitspraak vol vertrouwen wordt in onze tekst aangewezen: het verbond van God met Zijn Uitverkorene. Uit het voorbeeld van het Genadeverbond, namelijk het verbond van het koningschap gemaakt met David, zag hij - als in een beeld - een gebouw van genade voor de koninklijke familie van Juda, in een tijd dat ze buitengewoon laag gedaald was. Ja, hij zag een gebouw van genade voor zondaren van de mensheid, die in puinhopen gelegd waren door het breken van het eerste verbond. Dit is dat nieuwe gebouw dat vrije genade voor ons heeft opgericht. In dit gebouw worden zij die geloven onmiddellijk op dat geloof ontvangen en als zij daar eenmaal ontvangen zijn, zullen ze er voor eeuwig wonen. Het is een gebouw van genade, waarin iedere steen van de grond tot aan de top, van de funderende steen tot aan de sluitsteen, pure genade is, rijke en vrije genade voor ons.

2. Over dit gebouw van genade zal ik enkele woorden spreken.

- (1) Het ontwerp ervan was getekend in de eindeloze eeuwigheid, in de raad van de Drie-eenheid: het is volgens "het eeuwig voornemen in Christus Jezus", Efése 3: 11. De voorwerpen van genade, de tijd en de plaats, de manier en de middelen om het hun te geven, waren - elk in het bijzonder - ontworpen voordat de mens ellendig was, ja, zelfs voordat hij bestond.
- (2) De Bouwer is God Zelf, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest: "Gods gebouw zijt gij", 1 Kor. 3: 9. Al de handen van de heerlijke Drie-eenheid zijn werkzaam aan dit gebouw. De Vader koos de voorwerpen van genade en gaf ze aan de Zoon om ze vrij te kopen. De Zoon verwierf de verlossing voor hen. En de Heilige Geest past de verworven verlossing aan hen toe. Maar het wordt in het bijzonder aan de Zoon toegeschreven, vanwege Zijn bijzonder aandeel in het werk: "Zie, een Man, Wiens Naam is SPRUITE ... en Hij zal des HEEREN tempel bouwen. Ja, Hij zal den tempel des HEEREN bouwen, en Hij zal het sieraad dragen", Zach. 6: 12, 13.
- (3) Het fundament was diep gelegd in de eeuwige raad, buiten het bereik van mensen- of engelenogen. Als Paulus er over nadenkt, roept hij uit: "O diepte des rijkdoms ... Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Rom. 11: 33, 34.
- (4) Het is meer dan vijfduizend jaar geleden dat dit gebouw oprees boven de grond. De eerste steen die ervan verscheen was een belofte, een belofte van een Zaligmaker, die in het paradijs gedaan werd na de val, Gen. 3: 15, namelijk dat het

zaad van de vrouw de kop van de slang zou vermorzelen. Hier was genade. Genade werd op genade gelegd. Op belovende genade werd levendmakende genade gelegd, waardoor onze verloren eerste ouders in staat gesteld werden om de belofte te geloven. Vervolgens werd voor hen op levendmakende genade vergevende genade gelegd, daarop weer heiligende en bevestigende genade en tenslotte verheerlijkende genade.

- (5) Het cement is bloed. Het bloed van Jezus Christus de Middelaar, *dat het bloed Gods is*, Hand. 20: 28. Geen reddende genade zou kunnen bestaan en ook zou de ene genade niet vast op de andere kunnen liggen in het gebouw, zonder het cement van dat kostbare bloed. Maar door dat bloed kan het gebouw staan en staat het voor eeuwig vast, Hebr. 9: 22, 23; Hebr. 7: 24, 25.
- (6) Vanaf de tijd dat het verscheen boven de grond, is het gebouw gevorderd. Vele handen zijn gebruikt om dienstbaar te zijn in het voortzetten van het werk. In de eerste tijden van de wereld werden de patriarchen ervoor gebruikt, zoals Adam, Henoch en Noach. In latere tijden betrof het de profeten, priesters en Levieten. En in deze laatste tijden worden de apostelen, andere buitengewone dienaars en de gewone gezanten van het Evangelie daarvoor ingezet. Groot is vanaf het begin de tegenstand geweest tegen dit gebouw, van satan en zijn handlangers, zowel door middel van geweld als van bedrog. Tot nu toe is die tegenstand altijd gebleven. En nu is ze ver boven gewone hoogte gekomen. Ze stijgt ten top. De tijd is nabij dat de laatste steen op het gebouw gelegd zal worden. Want het is duidelijk dat we ver gevorderd zijn in de dagen van de stem van de zevende engel, waarin de verborgenheid van God vervuld zal worden, Openb. 10: 7.
- (7) Op de laatste dag zal de sluitsteen er op gelegd worden. De belofte zal op dat moment zijn volledige vervulling krijgen in de uiteindelijke verlossing van alle voorwerpen van genade, als zij dan komen tot "de mate van de grootte der volheid van Christus", Efése 4: 13. In die dag zal onze Heere Jezus Christus, de grote Bouwer, "den hoofdsteen, (namelijk de laatste en kronende genade) met toeroepingen voortbrengen", Zach. 4:7, zeggend: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld". En dan zullen zij wonen in het gebouw van vervolmaakte genade en eeuwig van genade zingen.
- (8) Tenslotte, het fundament waarop het gebouw staat, is een vast fundament. Dat is ook noodzakelijk. Want het genadebouwwerk van een heilige rechtvaardige God voor zondaren is een gebouw van enorm gewicht, zwaarder dan het hele samenstel van hemel en aarde. En als het zou vallen, dan ligt alles voor de tweede keer in puin zonder dat er dan ooit nog enige hoop op herstel is. Het is echter een zeker fundament, omdat het Gods eeuwigdurend verbond is: "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene", Psalm 89:4; samen met 1 Kor. 15: 45, "*De laatste Adam is geworden tot een levendmakende Geest*", vragen vier zaken onze aandacht:
 1. Het fundament waarop het gebouw van genade staat, namelijk een verbond.
 2. De Verbondsluitende Personen in het verbond.
 3. Het maken ervan; en
 4. De natuur ervan.

1. Een verbond als fundament van het gebouw van genade

Het fundament waarop het gebouw van genade staat is een verbond, een Goddelijk en zeker verbond. Het eerste gebouw voor het geluk van de mens was een gebouw van gulheid en goedheid, maar niet van genade. De mens lag immers niet in de ellende

toen het werd opgericht. Het was óók op een verbond gefundeerd, namelijk op het werkverbond, gemaakt met de eerste Adam. Hij brak het verbond echter en het hele gebouw stortte in één ogenblik in elkaar. Maar dit is een ander verbond, met een andere natuur. Weliswaar is het verbond van het koningschap met David er een voorbeeld en afschaduwing van, 2 Sam. 7: 11-17. Dat verbond was een fundament van genade voor zijn geslacht en het verzekerde de voortduring van het koningschap. Evenwel, als tegenvoorbeeld beschouwd, is het in waarheid het Genadeverbond. Het is het verbond van het eeuwige leven en de verlossing van zondaren, van het geestelijke zaad van het Hoofd ervan. Dat eeuwige leven en die verlossing worden aan hen gegeven door middel van vrije genade en barmhartigheid, Psalm 89: 3, 5, 30, 37. Zij worden daarin bevrijd van de vloek, zodat die hen niet kan treffen, ondanks hun falen. En hoewel ze overtredende kinderen zijn, gaat de Heere nog steeds met hen om als Zijn kinderen, Psalm 89: 31-34. Dit is het fundament van het hele gebouw van genade voor zondaren in hun diep gezonken toestand, waarin zij gebracht waren door Adams val. De openbaring, de bekendmaking en het aanbod van dit verbond - dat in de diepten van de eeuwige raad verborgen lag - aan de mensenkinderen, wordt het Evangelie genoemd, de blijde tijding van een nieuw verbond voor het leven en de verlossing van zondaren.

2. De Verbondsluitende Personen in het verbond

De Verbondsluitende Personen in dit verbond zijn God en Zijn Uitverkorene, de laatste Adam. Want dat de Heere Zelf deze woorden spreekt, "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn uitverkorene", behoeft nauwelijks betoog, gelet op de aard van de zaken waarover hier gesproken wordt, Psalm 89: 4-5 en ook 2 Sam. 7: 8. Hemel en aarde waren beide betrokken in dit verbond, want het was een verbond van vrede tussen die beide. Dienovereenkomstig werd met de belangen van beide rekening gehouden door de Personen in het verbond.

- (1) Aan de kant van de hemel is God Zelf de Persoon die het verbond voorstelt: "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn Uitverkorene". Hij was de beledigde Persoon en toch komt het initiatief voor een verbond van vrede van Hem, een zeker bewijs van de goedwilligheid van de hele heerlijke Drie-eenheid inzake het herstel van verloren zondaren. De God en Vader van onze Heere Jezus Christus, de genadige Vader, aanschouwt een verloren wereld. Zijn genade zoekt een uitweg, hoe zij mogelijk aan ellendigen getoond zou kunnen worden. Gerechtigheid verspert echter de uitgang van het gebouw van genade, ténzij er een verbond is waardoor deze gerechtigheid bevredigd wordt. Toen zei de Vader: "Het eerste verbond kan aan het doel van de genade niet beantwoorden. Er moet een nieuw verbond komen. Maar de verloren schepselen hebben niets om een verbond te kunnen sluiten. Er is geen hulpmiddel in dit geval ténzij een ander de last voor hen op zich neemt. Zo iemand kunnen zij voor zichzelf niet kiezen. Ik zal een keuze voor hen maken en een verbond maken met Mijn Uitverkorene".
- (2) Aan de kant van de mens is er dus Gods Uitverkorene - het woord is in het enkelvoud. In het voorbeeld - waar het gaat over het verbond van het koningschap, Psalm 89 - fungeert David weliswaar als "uitverkorene". Wanneer we dat verbond echter als een tegenvoorbeeld beschouwen, dus als het Genadeverbond, dan is deze "Uitverkorene" de Zoon van God, de laatste Adam, ja, Christus de van God Uitverkorene, Lukas 23: 35. De waarheid is dat zulke grote dingen gezegd worden van de Partij waarmee het verbond is gemaakt, van Zijn zaad en van de doeltreffendheid van dit verbond. Dit kan alleen slaan op Christus en Zijn geestelijke zaad, Psalm 89: 5, 28, 30, 37, 38. De koninklijke familie van Juda, het

huis van David, kreeg na de Babylonische gevangenschap nooit haar vroegere luister terug: Psalm 89 lijkt met het oog op die tijd te zijn geschreven. Haar koninkrijk bestaat al vele jaren niet meer en het aanzien van dat geslacht, wat het vlees betreft, is helemaal vergaan. Maar de belofte, aan David in het verbond van het koningschap gedaan, gedijt nog steeds en zal voor eeuwig gedijen in Jezus Christus, de Opperste Tak van het geslacht van David. Kan het anders, dan dat met het eeuwige gebouw van genade, genoemd in Psalm 89: 3, met de bevestiging van het zaad van David en met de opbouw van zijn troon van geslacht tot geslacht, Psalm 89: 5, hoofdzakelijk Christus wordt bedoeld? Inderdaad, Hij alleen was de Held, geschikt voor de enorme onderneming in dit verbond, Psalm 89: 20. De Vader wijst ons Hem aan als Zijn Verkorene of Uitverkorene, Jesaja 42: 1.

3. Het maken van het verbond

Wat betreft het maken van het verbond door de Verbondsluitende Personen: de Vader maakte het met Zijn eigen Zoon; "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn Uitverkorene." "Voor de tijden der eeuwen", Titus. 1: 2. Door Hun wederzijdse instemming ermee was dit verbond geheel van eeuwigheid gemaakt. Zo was het ook met het werkverbond dat met de eerste Adam gesloten werd voordat wij zelf bestonden. In de oorspronkelijke tekst wordt gesproken over het "afsnijden" van een verbond. Deze uitdrukking is ontleend aan het oude gebruik van het "afsnijden" van een beest, door het in stukken te snijden bij het maken van een verbond, Gen. 34: 18. Het geeft ons een aanwijzing dat dit verbond een Verbond was met een offer, waarin de Verbondsluitende Partij aan de kant van de mens het Offer was en de Goddelijke gerechtigheid het zwaard waarmee Het afgesneden werd, volgens Zach. 13: 7: "Zwaard, ontwaak tegen Mijn Herder, en tegen de Man Die Mijn Metgezel is, spreekt de HEERE der heirscharen; sla dien Herder". Daarmee duidt het de onschendbaarheid en eeuwigdurendheid van het gemaakte verbond aan, dat evenmin ooit weer ontbonden zal worden als de delen van het beest dat in stukken gesneden was ooit weer samengevoegd zouden zijn als daarvoor.

4. De natuur van het verbond

Wat betreft de natuur van het verbond zijn er vijf zaken die ertoe behoren en die uit de teksten naar voren komen, namelijk:

- (1) De aanwezigheid van een Vertegenwoordiger in het verbond.
- (2) Het doel waartoe het opgericht was.
- (3) Dat in dat verbond een voorwaarde is.
- (4) Dat in dat verbond een belofte is.
- (5) In wiens handen de uitvoering van dat verbond gelegd is.

- (1) *In dit verbond vindt een vertegenwoordiging plaats.* Zoals het in het eerste verbond was, zo is het ook in het tweede. De Verbondsluitende Persoon, zijnde de Ondernemer aan de kant van de mens was een Vertegenwoordiger, Die andere personen vertegenwoordigde en voor hen leed. Dit blijkt hieruit dat de Uitverkorene waarmee het verbond was gemaakt, de laatste Adam genoemd werd. Want het is duidelijk dat Hij zo genoemd wordt met het oog op de eerste Adam, die een voorbeeld of type van Hem was, Rom. 5: 14. Immers, zoals de eerste Adam, die zijn zaad vertegenwoordigde in het werkverbond, zonde en dood over hen bracht, zo brengt ook Hij, Die Zijn zaad vertegenwoordigt, hen de rechtvaardigheid en het leven toe, zoals de apostel dat breed uitlegt in Rom. 5.

- (2) *Het doel van dit verbond was het leven, dat van het allergrootste belang is voor de mensheid.* "De laatste Adam was gemaakt een levendmakende Geest", namelijk om leven aan Zijn zaad te geven. Daarom is het een verbond van het leven, zoals - als voorbeeld daarvan - het verbond van Levi ook uitdrukkelijk zo genoemd wordt, Mal. 2: 5. Het eerste verbond was ook een verbond van het leven, maar er is een verschil: het eerste was voor het leven in volmaaktheid voor oprechte mensen die al levend waren, maar het tweede is voor het leven in volmaaktheid voor zondige mensen *die wettelijk en zedelijk dood zijn*. De partij waarvoor het tweede verbond gesloten is, werden beschouwd als liggend in de banden van de dood, geheel ontbloot van leven en daarom totaal onvermogen om zichzelf te helpen. Ze lagen als dorre doodsbeenderen verspreid in de mond van het graf, Psalm 141: 7, voor het oog van de Verbondsluitende Personen. De gerechtigheid verbood het om aan die botten het leven te geven, dan alléén op voorwaarden die in overeenstemming zijn met en passend zijn voor de eer die de gerechtigheid toekomt.
- (3) *De voorwaarde van het verbond om tot het leven te komen, waarmee de Vertegenwoordiger ingestemd had, is gelegen in het feit dat Hij de laatste Adam was. Hij kwam datgene afmaken waarin de eerste Adam verstrikt was geraakt.* In het werkverbond struikelde Adam in de loop van zijn gehoorzaamheid en daarom viel hij. Door zijn val was hij helemaal onbekwaam geworden om opnieuw te beginnen. Door die val kwam hij ook onder de straf van dat verbond, maar hij was absoluut niet in staat zich van die straf te ontdoen. Zo komt de laatste Adam in de plaats van de eerste, niet zoals Adam in zijn oprechtheid stond, want in dat geval zou er geen plaats voor de Tweede Adam geweest zijn, maar zoals hij daar lag, als een stukgeslagen man onder het eerste verbond. En zoals Hij in deze situatie in Adams plaats kwam, zo kwam Hij ook om namens Zijn zaad de eisen van het eerste verbond te bevredigen. De eisen waren nu hoog opgelopen, ver boven wat ze waren voor de onschuldige Adam. De hoofdsom van verschuldigde gehoorzaamheid en de straf vanwege Adams zonde stonden nu open om betaald te worden. Daarom is het *eerste verbond*, dat overgebracht is in het tweede, *verbroken verklaard*. Nu de hoofdsom en de straf bij elkaar opgeteld zijn, zijn de voldoening en het dragen ervan gelegd op de laatste of de Tweede Adam, als voorwaarde van het tweede verbond.
- (4) *De belofte van het verbond, die op die voorwaarde vervuld moest worden door de Verbondsluitende Partij aan de kant van de hemel, is besloten in deze woorden:* "Ik heb een verbond gemaakt met, (in de oorspronkelijke tekst staat: 'tot') Mijn Uitverkorene". Dat wil zeggen: "Ik heb een verbond gemaakt, waarmee Ik Mijzelf in een plechtige belofte verbonden en verplicht heb aan Mijn Uitverkorene, voor die en die weldaden, op de voorwaarde die daarin bevestigd en overeengekomen is". Vergelijk de volgende woorden: "Ik heb tot Mijn knecht David gezworen". De aard van deze belofte zal in dit boek op de juiste plaats onderzocht worden.
- (5) *Tenslotte, de uitvoering van het verbond is gelegd in de handen van de Verbondsluitende Partij aan de kant van de mens:* "De laatste Adam was gemaakt tot een levendmakende Geest". Omdat elk van de Verbondsluitende Partijen God is, was het niet mogelijk dat één van de Partijen zou falen, of dat de laatste Adam in gebreke zou blijven zoals met de eerste het geval was. Terwijl de tijd van Christus' vervulling van de voorwaarde van het verbond door de Vader van tevoren vastgesteld was, nam God de enkelvoudige verbintenis van Christus aan als een voldoende waarborg en stelde Hij Hem aan als Uitvoerder van het verbond. Degenen die Hij vertegenwoordigde, werden beschouwd als liggend in de dood,

wat in de taal van het verbond een zeer veelomvattende betekenis heeft: de Geest en het leven moesten door Hem gekocht worden en behoorden tot de belofte van het verbond. In het vertrouwen dat Hij de voorwaarde van het verbond op de bepaalde tijd zou vervullen, werden de volheid van de Geest en het eeuwige leven in Hem gehuisvest, om door Hem te worden meegedeeld: "Dit zegt Hij, Die de zeven Geesten Gods heeft", Openb. 3:1; "God heeft ons het eeuwige leven gegeven; en ditzelve leven is in Zijn Zoon", 1 Joh. 5: 11; "Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat Gij Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige leven geve", Joh. 17: 2.

LEERSTELLING

Welnu, uit de genoemde teksten die op de voorgaande manier met elkaar vergeleken en uitgelegd zijn, komt deze leer naar voren, ***dat het Genadeverbond voor het leven en de zaligheid voor verloren zondaren van de mensheid gemaakt werd met Jezus Christus de laatste Adam. Hij werd benoemd tot de Uitvoerder ervan.***

In het behandelen van dit gewichtige onderwerp, acht ik het niet noodzakelijk steeds met aandrang te bewijzen dat er een Genadeverbond is. Want dat het er is, blijkt duidelijk uit de aangehaalde teksten en vele andere Schriftplaatsen, zoals: Jesaja 42: 6, Jesaja 49: 8, Jesaja 54: 10, Hebr. 8: 6 en Hebr. 13: 20. Hoe dan ook, de hierna volgende beschouwing over dat verbond zal gerangschikt worden in de zes volgende hoofdstukken:

- I. De onderhandelende Personen in het Genadeverbond.
- II. Het maken van dat verbond.
- III. De delen ervan.
- IV. De uitvoering ervan.
- V. Het beproeven van een zaligmakend persoonlijk aandeel erin.
- VI. De manier waarop zondaren persoonlijk en zaligmakend in dat verbond ingelijfd worden.

Hoofdstuk I.

De onderhandelende Personen in het Genadeverbond

In alle verbonden, van welke natuur zij ook zijn, of het nu verbonden zijn met een onvoorwaardelijke belofte of met een voorwaardelijke, moeten noodzakelijk verschillende partijen zijn. Iemand kan met zichzelf, zonder dat hij daarbij een andere partij betreft, iets verordenen, besluiten of van plan zijn. Een verbond of overeenkomst echter veronderstelt - evenals een eed of belofte - een verplichting die ten opzichte van een andere partij aangegaan wordt. Daarom moeten in het Genadeverbond drie partijen onderscheiden worden:

1. De Verbondsluitende Persoon aan de kant van de hemel.
2. De Verbondsluitende Persoon aan de kant van de mens.
3. De partij waarvoor het verbond gesloten en ondernomen is.

In deze volgorde zal ik hierover spreken.

1. Over de Verbondsluitende Persoon aan de kant van de hemel

Zoals het op dit punt met het werkverbond was, zo is het ook met het Genadeverbond: de Persoon aan de ene kant is God Zelf en Hij alleen. Er was geen behoefte aan iemand anders die zou passen op de hemelse belangen in dit verbond en er was ook niemand anders toen het van eeuwigheid gemaakt werd, voordat de wereld was, Titus. 1: 2. Dit blijkt duidelijk uit de woorden van het verbond: "Ik zal hun tot een God zijn" Gen. 31: 33.

Of God hierin echter beschouwd moet worden als *Persoon* of dat Zijn *hele Wezen* hierin betrokken is, is niet helemaal duidelijk. Sommige Godgeleerden denken dat de Vader, als de Eerste Persoon in de heerlijke Drie-eenheid, gezien moet worden als de Verbondsluitende Persoon aan de kant van de hemel. Anderen denken dat God, in Zijn Wezen beschouwd, namelijk als Vader, Zoon en Heilige Geest, de Verbondsluitende Personen zijn. Hoe we de zaak echter ook opvatten, wij worden door de heilige Godsspraken verzekerd dat deze Drie één God zijn. En ik denk dat volgens de Schriften veilig gezegd kan worden dat *God, in Zijn Wezen* beschouwd, de Onderhandelaar in de Persoon van de Vader was. Hiermee wordt erkend dat aan de kant van de hemel ook de Zoon en de Heilige Geest hun deel in het verbond hebben als de door de zonde van de mens beledigde Personen. Anderzijds wordt in dit grote werk van macht en gezag aan de kant van de hemel een bijzondere werkzaamheid aan de Vader toegekend en zo ook aan de Zoon wat betreft de kant van de mens.

Opdat we een goed begrip mogen hebben van de Verbondsluitende Persoon aan de kant van de hemel, moeten we allereerst aan twee dingen aandacht besteden:

- (1) Van eeuwigheid besloot God om de mens naar Zijn Eigen beeld te scheppen en in de tijd met hem het werkverbond te maken. Alle dingen die in de tijd gemaakt zijn, lagen vanaf de eeuwigheid in de schoot van Gods besluit en kregen daarom hun bestaan in de tijd. Om deze reden wordt gezegd dat het besluit baart, zoals een vrouw een kind baart, Zef. 2: 2. *Zowel de schepping van mensen en engelen als de voorzienigheid over hen, nam vele bladzijden in beslag in het verzegelde boek. God de Zelfgenoegzame had noch mens noch engel nodig. Om echter Zijn glorie te openbaren, nam Hij in de eeuwigheid Zich voor om hen te scheppen en - wat meer is - om een verbond te maken met de mens waarin één mens het hele menselijke geslacht zou vertegenwoordigen.* Ondertussen koos Hij volgens Zijn soeverein welbehagen voor een andere handelwijze met de engelen, maar wel zo dat bij dit alles zowel de ene als de andere voldoende vermogen kreeg om in zijn oprechtheid te blijven staan, als hij dat wilde. Al in de eeuwigheid was het werkverbond dus -

met al zijn delen en toebehoren - in de Eeuwige Gedachten. Hoewel het met een mens als zodanig gemaakt was, kon het pas echt in werking treden toen de mens geschapen was. Evenwel, "Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend", Hand. 15: 18.

- (2) Hij besloot ook in de eeuwigheid om de eerste mens toe te laten te vallen en zo het verbond te breken en zichzelf en zijn nageslacht in de ellende te storten. Uit de vlekkeloze heiligheid van God en uit de aard vaar de zaak volgt zonder meer, dat de Goddelijke toelating niet de oorzaak was van de val van de mens. Tevens blijkt uit de noodzakelijke afhankelijkheid van het schepsel van zijn Schepper, dat hij zonder die toelating niet had kunnen vallen. Maar de soevereine Heere van de schepselen liet de val van de mens toe met het oog op Zijn Eigen heilige doelen, met het voornemen om daardoor goed teweege te brengen.

Welnu, God, de Verbondsluitend Persoon aan de kant van de hemel in het Genadeverbond, moet in deze zaak in drie opzichten beschouwd worden:

- (1) Hij moet beschouwd worden als een beledigd God, beledigd door al de erfelijke en dadelijke zonden van de mensheid. Toen Hij zag op de mensen, verscheen de hele menigte van de mensheid voor Hem als verdorven en walgelijk, precies het tegenovergestelde van Zijn heiligheid. *Hij zag hen allen als afgeweken, samen stinkend geworden, niemand deed goed, ook niet een*, Psalm 14: 2-3. In het eerste verbond sloot God het verbond met de mens zelf als een vriend, zonder dat een Middelaar tussenbeide kwam. In het tweede verbond was dat echter niet zo en kon het ook niet zo zijn, want daarin werd de mens beschouwd als een gevallen schepsel, een overtreder van de wet en een vijand van God. Vandaar dat het een verbond is van verzoening, een verbond van vrede voor diegenen die met de hemel in oorlog geweest zijn.
- (2) Daarnaast moet God hierin echter beschouwd worden als een God, Die vanaf de eeuwigheid voornemende en besluitende was, om Zijn vrije genade, liefde en barmhartigheid te openbaren in de redding van sommigen van de verloren mensheid. Daarom wordt van ons gezegd dat wij in de tijd verlost zijn "naar Zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden der eeuwen", 2 Tim. 1: 9. Zonder zo'n voornemen van genade in God zou er nooit zulk een Genadeverbond geweest kunnen zijn. Maar de soevereine Heere van de schepselen koesterde gedachten van liefde en vrede voor de gevallen mensheid, terwijl Hij voor het uitdelen van Zijn genade de engelen voorbij zag. Hij nam in Zichzelf voor om sommigen van hen te maken tot eeuwige toonbeelden van Zijn vrije genade en barmhartigheid, deelgenoten van het leven en de verlossing. Daarom heeft Hij het Genadeverbond opgericht.
- (3) Tenslotte moeten we Hem in deze zaak ook beschouwen als een rechtvaardige God, Die niet anders dan recht kan doen, elke zonde zijn rechtvaardige vergelding geven en Zijn heilige Wet verheerlijken en eer geven, Gen. 18: 25; Hebr. 2: 2; Jesaja 42: 21. Op het verzoek om genade te verlenen aan zondaren van de mensheid, komt de rechtvaardigheid van God tussenbeide en brengt zij naar voren dat genade alleen aan hen getoond kan worden op voorwaarden die in overeenstemming zijn met wet en rechtvaardigheid. En inderdaad, het was noch in overeenstemming met de Natuur van God, noch met de waarheid in Zijn Woord, om een troon van genade op te richten op de puinhopen van Zijn nauwgezette gerechtigheid, noch om genade te tonen ten koste ervan. Welnu, de rechtvaardigheid van God vereiste dat de geschonden wet volledig bevredigd zou worden en dat de eer ervan hersteld zou worden door lijden en

gehoorzaamheid. Het eerste was noodzakelijk om de als boete opgelegde straf van de wet te dragen, het tweede om het bevelende deel van de wet te bevredigen. En omdat dat geheel buiten het vermogen van de zondaren zelf is, was het passend dat ze zouden sterven zonder genade. Dat hoefde echter niet wanneer een Ander, Die aanvaard kon worden als een geschikte Borg, dat voor hen zou ondernemen als de Tweede Adam in hun plaats toen zij in hun ellende lagen vanwege het breken van het werkverbond.

Zo waren er beletselen die de genade voor de mens in de weg stonden, beletselen die onoverkomelijk waren voor hem en zijn medeschepselen. Het Genadeverbond werd gemaakt om deze hindernissen uit de weg te ruimen en om een kanaal te zijn waardoor de hele rijke vloed van verlossende genade vrij zou stromen, om verloren zondaren van de mensheid levend te maken, te reinigen, te heiligen en te volmaken, zondaren die in de banden van de dood en de vloek lagen vanwege het breken van het eerste verbond door de eerste Adam.

Uit wat we over dit punt gezegd hebben, kunnen we de **conclusie** trekken *dat de verlossing van de ziel kostbaar is. De verlossing van verloren zondaren was een groter werk dan het scheppen van de wereld: een enkel machtswoord was voor de schepping genoeg, maar voor de verlossing was een veel grotere inspanning nodig.*

2. Over de Verbondsluitende Persoon aan de kant van de mens

We hebben gezien dat in het Genadeverbond God aan de ene kant staat. Welnu, aan de andere kant staat Jezus Christus de Zoon van God, met Zijn geestelijke zaad; "Ziedaar, Ik en de kinderen die Mij God gegeven heeft", Hebr. 2:13, de Eerste als de Verbondsluitende Partij en de Ondernemer, de laatste als de partij waarvoor het verbond gesloten en ondernomen is. Dat is een goede reden voor Zijn Naam "Immanuël, hetwelk is, overgezet zijnde, God met ons", Matth. 1: 23).

De Persoon die het Genadeverbond met God sluit is dus *onze Heere Jezus Christus*. Hij alleen zorgde voor de belangen van de mens in dit eeuwige contract. Want bij het maken ervan bestond er nog niet één mens. En als er één bestaan had, zou die niet in staat geweest zijn om hulp te kunnen verschaffen.

Welnu, Jezus Christus, de Verbondsluitende Persoon aan de kant van de mens in het Genadeverbond, moet volgens onze teksten in deze zaak beschouwd worden als de laatste of Tweede Adam, Hoofd en Vertegenwoordiger van een zaad, namelijk verloren zondaren van de mensheid, de partij waarvoor het verbond gesloten is. Zo stelde Hij Zich als Middelaar tussen een beledigde, rechtvaardige God en beledigende mensen die schuldig voor Hem stonden. Op dit punt is er een belangrijk verschil tussen de eerste Adam en de laatste Adam, "want er is één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus Jezus, Die Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen", 1 Tim. 2: 5-6. En zo werd het Genadeverbond, dat niet rechtstreeks met zondaren gemaakt kon worden, gemaakt met Christus de laatste Adam, hun Hoofd en Vertegenwoordiger. Hij bemiddelde tussen God en hen en daarom wordt Hij Jezus, de Middelaar van het nieuwe verbond genoemd, tot Wie wij komen door het geloof, Hebr. 12: 22, 24.

De uitdrukking "middelaar" wordt mijns inziens op niemand anders toegepast dan alleen op Mozes: "De wet is door de engelen besteld in de handen des middelaars", Gal. 3: 19. Het verdient opgemerkt te worden dat Mozes, die een voorbeeld van de Middelaar is, niet alleen een boodschapper was tussen God en Israël. Want nadat de stenen tafels van de wet gebroken waren en God in een weg van verzoening het verbond vernieuwde, werd het verbond met hem gesloten als hun hoofd en

vertegenwoordiger: "Verder zeide de HEERE tot Mozes: Schrijf u deze woorden; want naar luid dezer woorden heb Ik een verbond met u en met Israël gemaakt", Ex. 34: 27. Dit verwijst naar het genadige antwoord dat gegeven werd op Mozes' gebed: "Vergeef onze ongerechtigheid en onze zonde en neem ons aan tot een erfdeel", vers 9. "Toen zeide Hij, (namelijk de HEERE): Zie, Ik maak een verbond; voor uw ganse volk zal Ik wonderen doen" enz., vers 10. "En Hij schreef op de tafelen, (namelijk op de nieuwe) de woorden des verbonds, de tien woorden", vers 28. Welnu, Mozes was alléén op de berg met God gedurende de hele tijd van deze onderhandeling en zo spreekt de HEERE die hele tijd tot hem en zijn volk als tot één.

Om dit doel te verklaren voor zover het de Verbondsluitende Persoon aan de kant van de mens aangaat, zal ik:

1. Bewijzen dat het Genadeverbond met Christus gemaakt werd als de Laatste Adam, Hoofd en Vertegenwoordiger van een zaad; en
2. Tonen waarom het zo gemaakt is.

1. Dat het Genadeverbond met Christus gemaakt is

Ten eerste: dat het Genadeverbond of tweede verbond gemaakt werd met Christus als de laatste of Tweede Adam, Hoofd en Vertegenwoordiger van een zaad, namelijk Zijn geestelijke zaad, blijkt uit de volgende overwegingen:

- (1) Verbonden die voorbeeld waren van het Genadeverbond, werden gemaakt of gesloten met personen die hun eigen zaad vertegenwoordigden.
 - a. Zo was het ook met het verbond in onze tekst, Psalm 89, het verbond van het koningschap dat gemaakt werd met David en dat ongetwijfeld een voorbeeld is van het Genadeverbond. Daarin was David Gods knecht, die een zaad had dat mét hem daarin begrepen was, Psalm 89: 4-5. Hij was een uitstekend voorbeeld van Christus, Die daarom David genoemd wordt in Hoséa 3: 5: "Daarna zullen zich de kinderen Israëls bekeren en zoeken den HEERE hun God en David, hun Koning". En de weldaden van het Genadeverbond worden de "gewisse weldadigheden Davids" genoemd, Jesaja 55: 3.
 - b. Zo was het eveneens in het verbond van de dag en de nacht, Gen. 3: 20, gesloten met Noach en zijn zonen, vertegenwoordigers van hun zaad, de nieuwe wereld: "Maar Ik, zie Ik richt Mijn verbond op met u en met uw zaad na u", Gen. 9: 9. Dat dit verbond een voorbeeld was van het Genadeverbond, blijkt uit het feit dat het gesloten is op grond van een offer, Gen. 8: 20-22, maar ook uit het teken ervan, de regenboog, Gen. 9: 13 die verscheen rondom de troon, Openb. 4: 3. In het bijzonder blijkt het echter uit het karakter en de betekenis ervan, namelijk dat er geen andere zondvloed meer zou komen, Gen. 9: 11. De betekenis daarvan wordt duidelijk verklaard in Jesaja 54: 9-10: "Want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan; also heb Ik gezworen dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERS, uw Ontfermer".
 - c. Zo was ook het verbond van het land van Kanaän gemaakt met Abraham die zijn zaad vertegenwoordigde, Gen. 15: 18. Dat verbond werd later bevestigd met een eed, Gen 22: 16-17. In dit alles was Abraham een uitstekend voorbeeld van Christus, de ware Abraham, de Vader van de menigte van gelovigen, Die op Gods roeping de hemel - Zijn geboorteland - verliet en onder het vervloekte geslacht van de mensheid kwam en vertoefde. Daar offerde Hij Zijn eigen vlees en bloed aan

God op. Zo werd Hij de Ware Erfgenaam van de wereld en ontving Hij de beloften voor Zijn geestelijke zaad. De samenvatting daarvan wordt gegeven door Zacharias in zijn weergave van het verbond met Abraham: "Opdat Hij gedachtig ware aan Zijn heilig verbond, en aan den eed, dien Hij Abraham onzen vader gezworen heeft, om ons te geven, dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vrees, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens", Lukas 1: 72-75.

- d. Tenslotte was het ook zo in het verbond van het eeuwigdurende priesterschap - gemaakt met Pinehas - een ander voorbeeld van het Genadeverbond. Daarin vertegenwoordigde Pinehas zijn zaad: "En hij zal hebben en zijn zaad na hem, het verbond des eeuwigen priesterdoms, daarom dat hij voor zijn God geijverd en verzoening gedaan heeft voor de kinderen Israëls", Num. 25: 13. Daarin symboliseerde hij Jezus Christus, Die Zijn geestelijke zaad vertegenwoordigt in het Genadeverbond. Want het is duidelijk dat het eeuwigdurende priesterschap dat aan Pinehas beloofd was, in Christus, Die de grote verzoening voor zondaren deed, zijn volkomen vervulling kreeg. Zijn geestelijke zaad deelt met Hem in hetzelfde, volgens Psalm 110: 4: "Gij zijt Priester in eeuwigheid"; en Openb. 1: 6: "En heeft ons gemaakt tot koningen en priesters Gode en Zijn Vader".

Welnu, voor zover deze vier verbonden gemaakt of gesloten werden met partijen die daarin stonden als publieke personen, hoofden en vertegenwoordigers van hun zaad, volgt uit de aard der zaak dat het Genadeverbond - door deze verbonden gesymboliseerd - met Christus gemaakt werd als Hoofd en Vertegenwoordiger van Zijn geestelijke zaad. Want wat er dan ook toegekend moge worden aan enig persoon of voorwerp als voorbeeld, vindt zijn vervulling werkelijk en hoofdzakelijk in de persoon of het voorwerp dat gesymboliseerd wordt.

(2) De reden dat onze Heere Jezus Christus in het woordgebruik van de Heilige Geest *de Laatste Adam* genoemd wordt, kan niet genomen zijn uit de gemeenschappelijke natuur van de eerste Adam en Hem, omdat de hele mensheid deel heeft aan die natuur. De reden is daarentegen genomen uit hun gemeenschappelijke ambt van hoofd van het verbond en vertegenwoordiger in de afzonderlijke verbonden die het eeuwige geluk van de mens beogen. Dit ambt is aan Adam en aan de Mens Christus bijzonder eigen, 1 Kor. 15: 17. Christus is echter op geen andere wijze de tweede Mens dan als het tweede Verbondshoofd of de Vertegenwoordiger in het tweede verbond, zoals Adam het eerste verbondshoofd was of de vertegenwoordiger in het eerste verbond. In overeenstemming daarmee stelt de apostel Adam voor als het hoofd van de aardse mensen en Christus als het Hoofd van de hemelse mensen, 1 Kor. 15: 48. De eersten zijn diegenen die Adams beeld dragen, namelijk heel zijn natuurlijke zaad; de laatsten zijn diegenen die deel hebben aan het beeld van Christus, namelijk Zijn geestelijke zaad, 1 Kor. 15: 49.

Dit alles wordt bevestigd doordat Adam een afbeelding of voorbeeld is van Christus, zoals de apostel dat uitdrukkelijk beweert, Rom. 5: 14, maar ook doordat Paulus de parallel trekt dat, zoals door Adams verbonds breken zonde en dood over al de zijnen kwamen, zo ook de gerechtigheid en het leven door Christus' verbondsbewaring over al degenen komen die van Hem zijn, Rom. 5: 17-19. Dus, zoals het eerste verbond gemaakt werd met Adam als hoofd en vertegenwoordiger van zijn natuurlijke zaad, zo werd het tweede verbond gemaakt met Christus als Hoofd en Vertegenwoordiger van Zijn geestelijke zaad.

(3) De eerste mens werd Adam genoemd, wat 'mens'⁴ betekent, want hij was de hoofdvertegenwoordiger van de mensheid, de persoon waarin God met alle mensen handelde als met zijn natuurlijke zaad in het eerste verbond. Aan de andere kant dragen alle mensen die daarin door hem vertegenwoordigd zijn in de taal van de Heilige Geest de naam "Adam": "Immers is een ieder mens, in de oorspronkelijke tekst staat er: de hele Adam) ijdelheid", Psalm 39:6, 12. Zo draagt ook Christus de naam van Zijn geestelijke zaad en dragen zij aan de andere kant Zijn naam, een duidelijk bewijs dat ze één zijn in het oog van de wet en dat God met Hem handelt als hun Vertegenwoordiger in het tweede verbond. Israël is de naam van het geestelijke zaad, Rom. 9: 6) en onze Heere Jezus Christus wordt met dezelfde naam genoemd: "Gij zijt Mijn Knecht, Israël, door Welken Ik verheerlijkt zal worden", Jesaja 49: 3. Vele geleerde en wijze commentatoren vatten het zo op en het blijkt ook duidelijk uit de verzen 1, 2 en 4-9 van Jesaja 49. De waarheid is dat Christus hier bijzonder plechtig zo genoemd wordt, want in de oorspronkelijke tekst staat het als volgt: "Gij zijt Mijn Knecht; Israël, in Wien Ik Mij zal verheerlijken". Dat betekent: U bent Israëls Vertegenwoordiger in Wie Ik Mijzelf zal verheerlijken en al Mijn eigenschappen zal opluisteren, zoals Ik ook door Israël, het gemeenschappelijke lichaam van het geestelijke zaad, onteerd werd en Mijn eigenschappen door hen verduisterd werden. Dit brengt ons tot een natuurlijke en ongedwongen uitleg van dat Schriftgedeelte, Psalm 24: 6: "Dat is het geslacht dergenen, die naar Hem vragen, die Uw aangezicht zoeken, dat is Jakob". Het betreft hier degenen die verlangen naar de verschijning van de Messias, de Heere Die door de kerk van het Oude Testament zo gezocht werd, Spr. 7: 15; Gen 32: 30. Daarnaast was het brengen van de ark in de tabernakel, die David daarvoor had opgericht en voor welke gelegenheid Psalm 24 geschreven werd) een plechtig onderpand van Zijn komen tot Zijn tempel, Mal. 3: 1. Daarom volgt onmiddellijk in Psalm 24: 7: "Heft uw hoofden op, gij poorten, en verheft u, gij eeuwige deuren, opdat de Koning der ere inga". En in een andere psalm - die ook voor die gelegenheid geschreven is en waarvan uitdrukkelijk gezegd wordt dat ze op die dag in de handen van Asaf bezorgd is, 1 Kron. 16: 1, 7 - wordt de uitdrukking gevonden: "Zoekt Zijn aangezicht geduriglijk", 1 Kron. 16: 11. In overeenstemming met de belangrijkste zaak die David op die dag door de Heilige Geest voor ogen had, moet dit goed uitgelegd worden, namelijk als de komst van de Messias. Dus, Christus draagt de naam van Zijn geestelijke zaad en zij dragen aan de andere kant ook Zijn Naam: "Want gelijk het lichaam één is en vele leden heeft, en al de leden van dit éne lichaam, vele zijnde, maar één lichaam zijn, alzo ook Christus", 1 Kor. 12: 12.

(4) De beloften werden gedaan aan Christus als de Tweede Adam, het Hoofd en de Vertegenwoordiger van Zijn zaad: "Nu zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: En den zaden, als van velen; maar als van één: En uw Zaad, Hetwelk is Christus", Gal. 3: 16. Ik erken dat hier, evenals in de teksten die ik onmiddellijk hiervoor aangehaald heb, bedoeld wordt op het geestelijke lichaam van Christus, het Hoofd én de leden. Deze beloften zijn aan hen gedaan, maar wel in de eerste plaats aan het Hoofd en in de tweede plaats aan de leden in Hem. Zo was het ook met de belofte van het leven in het eerste verbond, die in de eerste plaats aan Adam gedaan werd als het hoofd en in de tweede plaats aan heel zijn natuurlijke zaad in hem. Zo werden bijvoorbeeld in het verbond met Abraham de beloften van de aardse erfenis in de eerste plaats aan Abraham zelf gedaan en in de tweede plaats aan zijn zaad wat het vlees betreft. Evenzo is de belofte van de eeuwige erfenis duidelijk

⁴ In het Hebreeuws betekent adam letterlijk: *rood geworden aarde*

aan Christus gedaan: "In de hope des eeuwigen levens, welke God, Die niet liegen kan, beloofd heeft voor de tijden der eeuwen", Titus. 1: 2, toen er nog niemand anders was aan Wie de belofte persoonlijk gedaan kon worden dan Christus. Zo wordt ook gezegd dat het verbond gemaakt is met het huis van Israël, namelijk het geestelijke Israël. Toch zijn de beloften ervan niet bestemd voor hen, maar voor een andere persoon: "Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn", Hebr. 8: 10. De reden daarvoor blijkt duidelijk hieruit, dat de beloften gedaan zijn aan Christus als hun Hoofd en Vertegenwoordiger. Welnu, in zoverre deze beloften behoren tot het Genadeverbond -om die reden "de verbonden der belofte", Efése 2: 12) genoemd - is het duidelijk dat, als ze gedaan zijn aan Christus als het Hoofd en de Vertegenwoordiger van een zaad, het Genadeverbond als zodanig met Hém gemaakt is. Hij aan Wie deze beloften gedaan zijn, was dus zeker de Onderhandelaar in dat verbond.

(5) Tenslotte blijkt uit Zijn Borg-zijn in dat verbond "waarvan Jezus Borg geworden is", Hebr. 7: 22, dat Christus het Verbondshoofd en de Vertegenwoordiger is van Zijn geestelijke zaad in het Genadeverbond. Welnu, Hij werd Borg voor hen in de weg van voldoening voor hun verdiende straf en verschuldigde gehoorzaamheid. Hij deed dat door de hele last op Zich te nemen van mensen die totaal niet in staat zijn om voor zichzelf borg te staan. Dit zal hierna verklaard worden. Ondertussen is zo'n Borg een ware Vertegenwoordiger van de partij waarvoor Hij Borg is en is Hij tevens één met hen in het oog van de wet. Daarom wordt niet alleen over Christus gezegd dat Hij zonde voor ons gemaakt is, 2 Kor. 5: 21 en dat de ongerechtigheden van ons allen op Hem gelegd zijn, Jesaja 53: 6, maar ook dat wij met Christus gekruist zijn, Gal. 2: 20 en dat we rechtvaardigheid van God in Hem gemaakt zijn, 2 Kor. 5: 21, ja, dat we samen opgewekt en verheerlijkt worden en mede gezet worden in de hemel in Christus Jezus, Efése 2: 6. Tenslotte dat wij - zoals we in Adam sterven - ook in Christus levend gemaakt worden, 1 Kor. 15: 22. Dit alles vereist noodzakelijk dit Hoofd-zijn en deze vertegenwoordiging in het verbond.

Zo blijkt dat het tweede verbond met Christus gemaakt werd als de laatste of Tweede Adam, Hoofd en vertegenwoordiger van Zijn geestelijke zaad.

2. Waarom het Genadeverbond met Christus zo gemaakt is

Ten tweede moeten we onderzoeken waaróm het tweede verbond, het Genadeverbond, zo gemaakt is. En dat zal gedaan worden door de volgende bijzonderheden te behandelen.

(1) Het Genadeverbond werd gemaakt met Christus als de laatste Adam, Hoofd en Vertegenwoordiger van Zijn geestelijke zaad, opdat oneindige liefde spoedig, ja zelfs van eeuwigheid een uitweg zou vinden. De bijzondere liefde van God tot het geestelijke zaad zocht een uitweg in het Genadeverbond. En die liefde en dat verbond hebben dezelfde eeuwige oorsprong: zoals de liefde altijddurend of eeuwig was, Jer. 31: 3, zo gold dat ook voor het verbond, Hebr. 13: 20; Tit. 1: 2. Echter, omdat het zaad slechts van gisteren is, zou ook het Genadeverbond een verbond van gisteren, *een tijdelijk verbond*, geweest moeten zijn, als het tenminste niet met Christus als hun Vertegenwoordiger gemaakt was. Anders had het geen eeuwig verbond kunnen zijn. Anders zou ook de belofte van het eeuwige leven, die ongetwijfeld een belofte van het Genadeverbond is, nooit van zo'n vroege datum kunnen zijn, namelijk vóór de wereld was, zoals de apostel zegt, Titus. 1: 2. Hoe zou een eeuwig verbond in oorsprong gemaakt kunnen worden met tijdelijke schepselen, dan alleen in hun eeuwige Hoofd en Vertegenwoordiger? Vrije liefde zocht echter in deze werkwijze van eeuwige

wijsheid een vroege uitweg. Zij wachtte niet op de trage beweging van haar voorwerpen die nog moesten kruipen uit de baarmoeder van de tijd, waarin velen van hen nog gehuld liggen tot op deze dag. Maar evenals prinses soms door middel van volmacht jonge prinsessen huwen vóórdát ze huwbaar zijn of in staat zijn om hun toestemming te geven, zo huwde God in Zijn oneindige liefde Zijn geestelijke zaad met Hemzelf, in en door Jezus Christus als hun Vertegenwoordiger. Hij deed dat niet alleen voordat ze in staat waren om toestemming te geven, maar zelfs voordat ze bestonden. En daaraan geven zij achteraf - in hun doeltreffende roeping - hun goedkeuring door het geloof en zij geven er persoonlijk hun toestemming aan. Zo genieten ze God als hun God en bezit God hen als Zijn volk: "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God", Joh. 20: 17.

(2) Op geen enkele andere wijze had er een voorwaardelijk verbond gemaakt kunnen worden dat aan het ontwerp ervan beantwoordde. Dit verbond werd slechts opgericht vanwege de breuk van het eerste verbond en het grote doel ervan was dat dode zondaren het leven zouden krijgen, zoals eerder opgemerkt is. Om die reden stelde de heilige rechtvaardige God voorwaarden en als daaraan niet voldaan werd, zou het leven niet gegeven worden. Het waren hoge voorwaarden: "Brandoffer en zondoffer hebt Gij niet geëist", Psalm 40:7; "Onze Heere Jezus Christus Die voor ons gestorven is, opdat... wij tezamen met Hem leven zouden", 1 Thess. 5: 9-10. Hoe kon echter een doeltreffend voorwaardelijk verbond voor het leven worden gemaakt met dode zondaren, dan alleen in een Vertegenwoordiger? Dode zondaren kunnen - om het leven te krijgen - aan geen enkele voorwaarde voldoen die aangenaam kan zijn voor God. Ze moeten noodzakelijk eerst leven hebben voordat ze iets dergelijks kunnen doen, ook al is het nog zo'n kleine voorwaarde. Daarom kon er nooit een voorwaardelijk verbond voor het leven worden gemaakt reet zondaren in hun eigen persoon, in het bijzonder omdat de voorwaarden voor het leven zo hoog waren dat de mens zelfs in zijn beste staat er niet aan zou kunnen voldoen. En daarom, áls ooit zo'n verbond gemaakt moest worden, dan móest het met Christus als hun Vertegenwoordiger gemaakt worden, Rom. 8: 3-4.

(3) Het werd zó ingericht dat het inderdaad een verbond van genade voor ons arme zondaren zou zijn. Het blijkt duidelijk uit de Heilige Schrift dat dit verbond ontworpen was om de vrije genade van God te verheerlijken. Ook was het zó ontworpen dat het ten opzichte van ons een verbond van pure genade is en niet een verbond van werken, wat het dan ook geweest mag zijn ten opzichte van Christus: "Daarom is zij uit het geloof, opdat ze zij naar genade", Rom. 4: 16; "Niet uit de werken, opdat niemand roeme", Efése 2: 9. Op dit niveau is het inderdaad een verbond van pure genade. Alle reden om te roemen is ons ontnomen, omdat de Heere Jezus Christus Zelf, als Vertegenwoordiger, de enige Ondernemer is en aan alle voorwaarden voldaan heeft. Maar zo zou het niet zijn als het verbond met de zondaar zélf gemaakt was, als hij met God had moeten onderhandelen en het op zich had moeten nemen om aan de voorwaarden van het verbond voor het leven te voldoen. Want hoe laag de voorwaarden van het verbond ook zouden zijn die de zondaar op zich zou nemen om eraan te voldoen, de belofte van het verbond zou er dan tóch op rusten en zo zou het volgens de Schrift een werkverbond zijn: "Nu, dengene die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld", Rom. 4: 4. Daarom is er tussen het verbond met Adam en zo'n verbond alleen maar een verschil in graad, maar het blijft er één van dezelfde soort.

(4) Deze werkwijze werd gekozen, opdat het meedelen van zowel de gerechtigheid als het leven net zo bij elkaar zou horen als zonde en dood bij elkaar horen: "Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien enen mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzo zullen ook door de gehoorzaamheid van Eén velen tot rechtvaardigen gesteld worden", Rom. 5: 19. Het werkverbond werd gemaakt met Adam als een vertegenwoordiger van zijn natuurlijke zaad. Omdat er van hem als verbondshoofd na de breuk van het verbond een dodelijke werking uitging, werden zonde en dood door hem aan hen allen overgedragen. Zo lagen de zaken. Het was echter niet in overeenstemming met de Goddelijke wijze van handelen met mensen om met elk van degenen die tot de zaligheid uitverkoren waren afzonderlijk te handelen. Hij handelde in het levensverbond niet met hén als de voornaamste partijen, waarbij elk van hen een eigen overeenkomst met Hem zou moeten sluiten. Nee, Hij onderhandelde voor hen allen met een publiek Persoon, Die door het vervullen van het verbond een levendmakend Hoofd voor hen zou zijn aan Wie zij rechtstreeks het leven ontleenden, net zoals ze de dood aan Adam ontleend hadden.

(5) Tenslotte werd het Genadeverbond zó gemaakt dat het een zeker verbond zou zijn, namelijk "ten einde de belofte vast zij al den zaden", Rom. 4: 16. Het eerste verbond werd enkel en alleen met een schepsel gemaakt als belangrijkste partij en onderhandelend persoon. Hoewel Adam een heilige en rechtvaardige man was, was hij toch zó onbestendig en onvast dat hij bezweek in het vervullen van de voorwaarde die hij op zich genomen had, waarmee dan ook het voorrecht van de belofte verloren was. Daarom waren gevallen mensen totaal niet geschikt om de belangrijkste of Verbondsluitende partijen te zijn in dat nieuwe verbond, waarvan de belofte even zeker moest zijn als de vervulling. En omdat zij een gevallen gezelschap waren aan wie de zaak niet toevertrouwd kon worden, werd Jezus Christus de Zoon van God aangesteld als Hoofd van het nieuwe verbond om te handelen voor en namens het geestelijke zaad. Het doel daarvan was dat - nu het verbond vast was op het punt van het vervullen van de voorwaarde - het ook vast zou zijn op het punt van de vervulling van de belofte. Juist dit maakt het Genadeverbond zo onwrikbaar vast, volgens de Schrift: "Ik zal Hem Mijn goedertierenheid in eeuwigheid houden, en Mijn verbond zal Hem vast blijven", Psalm 89: 29. "De vijand zal Hem niet dringen", Psalm 89: 23, of, zoals anderen het - mijns inziens terecht - lezen: "De vijand zal Hem niet verleiden", namelijk zoals hij de eerste Adam verleid had. De originele zin is onvolledig: "De vijand zal niet verleiden, zijn ziel, (zie ook Jer. 37: 9) in Hem".

6. Conclusies

Voordat ik van dit punt afstap, wil ik er nog enkele conclusies aan verbinden.

Eerste conclusie: *Het verbond van de verlossing en het Genadeverbond zijn hetzelfde verbond.*

Het verbond van de verlossing en het Genadeverbond zijn niet twee verschillende verbonden, maar één en hetzelfde verbond. Ik weet dat vele Godgeleerden deze zaak uitdrukkelijk anders formuleren en wel vanuit verschillende gezichtspunten, waarvan sommige in geen enkel opzicht in strijd zijn met de leer van vrije genade. Ik houd het er echter voor dat dit de Bijbelse waarheid is en dat ze vanzelfsprekend voortvloeit uit de weergave van het Genadeverbond in onze Grote Catechismus van Westminster, namelijk: "Dat het Genadeverbond gemaakt werd met Christus als de Tweede Adam, en in Hem met al de uitverkorenen als Zijn zaad": "Nu zo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: En den zaden, als van velen; maar als van één: En uw Zaad, Hetwelk is Christus", Gal. 3: 16; Rom. 5: 15 tot het einde; "Als

Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, en het welbehagen des HEEREN zal door Zijn hand gelukkiglijk voortgaan. Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden", Jesaja 53: 10-11. Daarom zijn "verbond van de verlossing" en "Genadeverbond" slechts twee namen voor één en hetzelfde verbond, maar dan vanuit verschillende gezichtspunten gezien. Met een verbond van verlossing wordt bedoeld een afspraak van koop en verkoop. Zo'n verbond was het alleen voor Christus, omdat Hij alleen het op Zich nam om de prijs voor onze verlossing te betalen, 1 Petrus 1: 18-19. Met een verbond van genade wordt bedoeld een afspraak waardoor alles voor niets verkregen wordt. Zo'n verbond is het alleen voor ons, voor wie de hele inhoud ervan uit vrije genade is. Want nadat God Zelf in het rantsoen had voorzien, heeft Hij op grond daarvan door een vrije belofte het leven en de zaligheid aan ons overgemaakt, zonder te letten op onze werken als rechtsgrond daarvoor.

Om dit te bevestigen, moet u het volgende overwegen:

1. Dat er ten behoeve van de mens, volgens de Schrift, maar twee verbonden voor het leven en het geluk zijn, waarvan het werkverbond er één is: "Want deze zijn de twee verbonden: het ene van den berg Sinaï, tot dienstbaarheid barend", Gal. 4: 24. Het werkverbond bracht dus enkel onderdanige slavenkinderen voort die uitgesloten zijn van de erfenis, Gal. 4: 30. Dit is een onderscheidend kenmerk van het werkverbond, want die natuur hebben inderdaad de kinderen van dat verbond, maar zo niet de kinderen van het Genadeverbond, onder welke bedeling zij ook mogen zijn. Deze twee verbonden worden het oude en het nieuwe verbond genoemd. Het oude verbond wordt het eerste genoemd, waaruit volgt dat het nieuwe het tweede genoemd wordt: "Als Hij zegt: Een nieuw verbond, zo heeft Hij het eerste oud gemaakt", Hebr. 8: 13. Dit komt overeen met de twee wegen tot het leven die geopenbaard zijn in de Schrift, de één door de werken, de ander door genade Rom. 11: 6. De één wordt "de wet" genoemd, de ander "genade" Rom. 6: 14. De eerste weg is het verbond van de wet met de eerste Adam die al zijn natuurlijke zaad vertegenwoordigt. Dat verbond is voor het eerst in het paradijs gemaakt en is daarna herhaald op de berg Sinaï, samen met het laatste verbond. De laatste weg is het Genadeverbond, dat gemaakt werd met de Tweede Adam die Zijn geestelijke zaad vertegenwoordigt, 1 Kor. 15: 47-48.
2. Het is onmiskenbaar dat de zaligheid van de zondaren door het bloed van het verbond is en dat is het bloed van Christus, Hebr. 10: 29; 1 Kor. 11: 25. Wel noemt de Schrift vier keer het bloed van het verbond, maar nooit het bloed van de verbondén. Om die reden is het bloed waar de Schrift over spreekt het bloed van slechts één verbond en niet van twee. Welnu, dat verbond is het verbond van Christus of het verbond van de verlossing, omdat Hij door het bloed daarvan teruggebracht werd uit de doden op grond van de belofte die daarin gedaan werd. Die belofte zou aan Hem vervuld worden als Hij aan de gestelde voorwaarde zou voldoen, Hebr. 13: 20. Het is tevens het verbond van Zijn volk, of het Genadeverbond: "Zie, dit is het bloed des verbonds, hetwelk de HEERE met ulieden gemaakt heeft over al die woorden", Ex. 24: 8. Het wordt uitdrukkelijk hun verbond genoemd: "U ook aangaande, o Sion, door het bloed uws verbonds heb Ik uw gebonden uit den kuil, waar geen water in is, uitgelingen", Zach. 9: 11. De woorden waarmee de aangesproken partij aangeduid wordt, zijn in de oorspronkelijke taal vrouwelijk en maken duidelijk dat het hier niet om Christus, maar om de kerk gaat. Daarom kan dit verbond voorgesteld worden als hun verbond. En zo worden de geestelijke gevangenen bevrijd, krachtens dit verbond

met hen, dat zeker het Genadeverbond moet zijn. Uit dit alles blijkt dat het Genadeverbond precies hetzelfde verbond is als het verbond dat met Christus gemaakt werd: het Genadeverbond wordt met betrekking tot Christus het verbond van de verlossing genoemd.

Tweede conclusie: Zoals de hele mensheid in Adam was, zo zijn alle gelovigen in Christus

Net zoals de hele mensheid in Adam zondigde, zo gehoorzaamden en leden de gelovigen in Christus als de Tweede Adam. Want zoals het werkverbond met Adam als publiek persoon en vertegenwoordiger gemaakt was en allen in hem gezondigd hebben toen hij het verbond brak, zo is ook het Genadeverbond gemaakt met Christus als publiek Persoon en Vertegenwoordiger in Wie alle gelovigen gehoorzaamd en geleden hebben toen Hij het verbond op die manier vervulde. Dit is de leer van de apostel: "Want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien enen mens velen tot zondaars gesteld zijn geworden, also zullen ook door de gehoorzaamheid van Eén velen tot rechtvaardigen gesteld worden", Rom. 5: 19; "God heeft, Zijn Zoon zendende in de gelijkheid des zondigen vlees, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vlees; opdat het recht der wet vervuld zou worden in ons", Rom. 8: 3-4; "Opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem", 2 Kor. 5: 21; "Ik ben met Christus gekruist", Gal. 2: 20. Het verschaft de gelovigen dus een betrouwbaar antwoord op de eis van de wet om te gehoorzamen en te lijden voor het leven en de zaligheid.

Derde conclusie: Gelovigen worden door de gerechtigheid van Christus gerechtvaardigd

Gelovigen worden rechtstreeks gerechtvaardigd door de gerechtigheid van Christus, zonder dat er enige gerechtigheid van henzelf tussenbeide komt, net zoals alle mensen door Adams zonde veroordeeld zijn voordat ze iets goeds of kwaads gedaan hebben in eigen persoon: "Zo dan, gelijk door één misdaad de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis, also ook door één rechtvaardigheid komt de genade over alle mensen tot rechtvaardigmaking des levens", Rom. 5: 18. Zo zijn gelovigen rechtvaardig voor God met dezelfde gerechtigheid die door Jezus Christus gesmeed was in het vervullen van het verbond. Deze rechtvaardigheid wordt hen niet alleen in zijn uitwerkingen toegerekend - als zouden hun geloof, bekering en oprechte gehoorzaamheid om die reden aanvaard worden als hun evangelische gerechtigheid op grond waarvan zij gerechtvaardigd worden - maar zij wordt hen in zichzelf toegerekend, net als Adams zonde.

Vierde conclusie: Het Genadeverbond is onvoorwaardelijk

Het Genadeverbond is onvoorwaardelijk en niet voorwaardelijk voor ons. Want omdat het met Christus als Vertegenwoordiger van Zijn zaad gemaakt is, werden ál de voorwaarden ervan die op Hem gelegd waren ook door Hem vervuld. Daarom is het enige dat nog op voltooiing wacht, de vervulling van de beloften aan Hem en aan Zijn geestelijke zaad. Dat zou ook in het eerste verbond het geval geweest zijn als de eerste Adam de voorwaarde daarvan vervuld zou hebben.

Vijfde conclusie: Het Genadeverbond is een uitvinding van oneindige wijsheid en liefde

Het Genadeverbond is een uitvinding van oneindige wijsheid en liefde, waardig om door arme zondaren omhelsd te worden, als goed geordend in alle delen en vast, 2

Sam. 23:5. O bewonderenswaardige uitvinding van hulp in een hopeloze zaak! Wonderlijke uitvinding van een verbond van God met hen die niet in staat waren om in de tegenwoordigheid van Zijn heiligheid te staan of om ook maar aan de geringste voorwaarde voor het leven en de zaligheid te voldoen! Een nieuwe overeenkomst voor de bevrijding van verloren zondaren, gemaakt op de hoogste voorwaarden met hen die niet in staat waren om aan de laagste voorwaarden te voldoen! Oneindige wijsheid vond de weg uit, namelijk in een Vertegenwoordiger. De Vader nam het vanwege Zijn liefde op Zich om de Plaatsvervanging voor te stellen. De Zoon nam het vanwege Zijn liefde op Zich om dat voorstel te aanvaarden. Zo had God Iemand met Wie Hij een verbond kon sluiten waarbij Zijn eer veilig gesteld was, Iemand Die bekwaam was om het verbond tot een goed einde te brengen, zodat de schending die Zijn heerlijkheid aangedaan was hersteld kon worden. Zo hadden ook zondaren Iemand die in staat was om voor hen te handelen en de zaligheid voor hen te verwerven uit de handen van een heilige en rechtvaardige God. Op deze wijze werd een vast verbond gemaakt en een stevig fundament gelegd waarop God het gewicht van Zijn eer legde en waarop zondaren veilig hun hele gewicht mogen leggen: "Daarom, alzo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik leg een Grondsteen in Sion, een beproefden Steen... Wie gelooft, die zal niet haasten", Jesaja 28: 16, "die zal niet beschaamd worden", Rom. 9: 33.

Zesde conclusie: Alleen door het geloof in Christus komt u in het verbond

Tenslotte, de weg om persoonlijk in dit verbond te treden en daardoor deel te hebben aan de weldaden ervan tot de zaligheid, is zich door het geloof met Christus het Hoofd van het verbond te verenigen. Als u zo ingeplant bent in Hem, zult u deel hebben aan al het geluk dat in het eeuwigdurende verbond aan Christus en Zijn kerk verzekerd is, net zoals u door natuurlijke voortplanting Adamskind wordt en persoonlijk ingebracht wordt in het eerste verbond om zo onder die zonde en dood te vallen die door de breuk van dat verbond over alle mensen kwamen, Rom. 5: 12.

3. Over de partij waarvoor het verbond gesloten en ondernomen is

Omdat in het Genadeverbond de Verbondsluitende Partij en Ondernemer aan de kant van de mens een *Vertegenwoordiger* was, werd de partij waarvoor het verbond gesloten en ondernomen is, dus door Hem vertegenwoordigd. Dat deze twee - de vertegenwoordigden en degenen voor wie het verbond gesloten is - precies dezelfde zijn, blijkt duidelijk uit de aard der zaak. Want voor degenen die Hij in het verbond vertegenwoordigt, heeft Hij dat verbond gesloten. Immers, degenen voor wie iemand een verbond sluit waarin hij de vertegenwoordiger is, worden door hem in dat verbond vertegenwoordigd. Zo was het ook met het verbond van de eerste Adam, *die een voorbeeld was van Christus*, het Hoofd van het tweede verbond. In dat verbond vertegenwoordigde Adam degenen voor wie hij het verbond gesloten had. Hij had het gesloten voor degenen die hij vertegenwoordigde. Hij vertegenwoordigde alleen zijn natuurlijke zaad en voor hen alleen sloot hij het verbond. Daarom vertegenwoordigde de Tweede Adam degenen voor wie Hij het verbond sloot en sloot Hij het voor degenen die Hij vertegenwoordigde.

Welnu, de partij die onze Heere Jezus Christus vertegenwoordigde en waarvoor Hij onderhandelde, werd gevormd door de uitverkorenen uit de mensheid, een zeker aantal mensen, van eeuwigheid uitverkoren tot het eeuwige leven, "kinderen die des vleses en bloeds deelachtig zijn, die God gaf aan Christus", Hebr. 2: 13-14. Hij stond als Plaatsvervanger in hun persoon toen Hij het verbond met Zijn Vader maakte. Hij handelde in hun naam toen Hij deze koop met Hem sloot om als Borg de wet te gehoorzamen en aan de gerechtigheid te voldoen.

Ik ga dit nu eerst aantonen, om vervolgens te onderzoeken hoe de uitverkorenen in dit verbond en in deze verbondsgewijze vertegenwoordiging beschouwd werden.

Ten eerste: *dat de uitverkorenen de vertegenwoordigde partij* waren waarvoor het verbond gesloten en ondernomen werd, blijkt uit de volgende bewijzen.

1. De Persoon met Wie het verbond gemaakt werd, wordt in de tekst, Psalm 89: 4, "Mijn Uitverkorene" genoemd, omdat Hij voor *al de uitverkorenen* of gekozenen vertegenwoordigde en onderhandelde, net zoals de eerste mens 'Adam' of 'mens' genoemd werd, omdat hij voor de hele mensheid in zijn verbond vertegenwoordigde en onderhandelende. Want de apostel onderwijst: "Hij - en zij - zijn allen uit *Een*", (in de engelse editie staat: *een*, met kleine letter) Hebr. 2: 11, niet alleen uit één natuur, maar ook uit één lichaam, namelijk de verkiezing. Christus is het uitverkoren Hoofd, Jesaja 42: 1, en zij zijn het uitverkoren lichaam, Efése 5: 23. Daarom dragen zij dezelfde naam, die in de éérste plaats aan Hem behoort en vervolgens aan hen door aan Hem deel te hebben. Daarom wordt Hij ook Abrahams zaad genoemd, omdat Hij Vertegenwoordiger is van het hele geestelijke zaad van Abraham, namelijk de uitverkorenen: "En uw Zaad, Hetwelk is Christus", Gal. 3: 16. Vervolgens wordt Hij ook het Zaad van de vrouw genoemd, dat tegenover het zaad van de slang staat. In die naam zijn de uitverkorenen ook begrepen, zij en zij alleen. Volgens de belofte zet God vijandschap tussen hen en het slangenzaad, Gen. 3: 15.
2. Degenen die door Christus vertegenwoordigd worden en voor wie Hij onderhandelt in het Genadeverbond, zijn *de hemelse mensen*: "De eerste mens is uit de aarde, aards; de tweede Mens is de Heere uit den hemel. Hoedanig de aardse is, zodanig zijn ook de aardsen; en hoedanig de Hemelse is, zodanig zijn ook de hemelsen", 1 Kor. 15: 47-48.
 - Welnu, de hemelse mensen die aan Christus de tweede Mens toebehoren, zijn geen anderen dan de uitverkorenen. Want zij worden scherp onderscheiden van de *aardse* mensen die tot de eerste mens behoren, namelijk de gehele mensheid in het eerste verbond in Adam. Daarom zijn zij uitverkoren mensen die in het tweede verbond in de Tweede Adam begrepen zijn.
 - Andermaal zijn de *hemelse* mensen diegenen die het beeld van de hemelse Mens Christus zullen dragen, (1Kor. 15: 49): zulken zijn de uitverkorenen en zij alleen.
 - Tenslotte zijn zij degenen voor wie Christus - wat betreft Zijn werkzaamheid - een levendmakende Geest is, want "hoedanig de Hemelse is, zodanig zijn ook de hemelsen". Adams dodelijke werkzaamheid strekte zich uit tot het hele zaad dat hij in het eerste verbond vertegenwoordigde, door heel zijn natuurlijke zaad en dat alleen te omvatten. Precies zo strekt Christus' levendmakende werkzaamheid zich uit tot allen die door Hem in het tweede verbond vertegenwoordigd zijn, want het omvat alle uitverkorenen - Zijn geestelijke zaad -en hen alleen. Stel dat die werkzaamheid hen niet allemaal zou omvatten, dan zouden sommigen van het nut beroofd worden dat voor hen door de Borg in hun naam was verworven en betaald. Dat zou niet in overeenstemming zijn met de rechtvaardigheid van God.
3. Degenen die Christus vertegenwoordigde en voor wie Hij in het verbond onderhandelde, zijn Zijn zaad, Zijn geestelijke zaad: "Nu zo zijn de beloftenissen

tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt: ... En uw Zaad, Hetwelk is Christus", Gal. 3: 16; "Ik heb Mijn Knecht David gezworen: Ik zal Uw zaad in eeuwigheid bevestigen", Psalm 89: 4-5. In de verbonden die een voorbeeld waren van het Genadeverbond, waren de vertegenwoordigde partijen het zaad van de vertegenwoordiger, zoals eerder duidelijk gemaakt is. In het verbond van de eerste Adam werd zijn natuurlijke zaad vertegenwoordigd. Zo wordt in het verbond van de Tweede Adam Zijn geestelijke zaad vertegenwoordigd. Welnu, Christus' geestelijke zaad zijn de uitverkorenen en geen anderen, want zij zijn degenen die door Hem gebaard zijn door het Woord van de waarheid, Jak. 1: 18. Zij zijn degenen die wedergeboren zijn, 1 Petrus 1: 23) en voor Hem voorbereid zijn in hun herschepping. Daarom ziet Hij ze als Zijn zaad waarop Zijn eigen beeld is afgedrukt, Jesaja 53: 10. Zij allen vormen de arbeid van Zijn ziel en worden - eerder of later – gerechtvaardigd, Jesaja 53: 11. Zij zijn het zaad dat Hem zal dienen, Psalm 22: 31, dat in eeuwigheid bevestigd zal worden en voor eeuwig in een toestand van geluk zal blijven, Psalm 89: 5, 30, 37.

4. Tenslotte was Christus in het Genadeverbond de Vertegenwoordiger van Israël, volgens die tekst: "Gij zijt Mijn Knecht, Israël, door Welken Ik verheerlijkt zal worden", Jesaja 49: 3. Israël als gemeenschappelijk lichaam duidt dan ook op de uitverkorenen: "Zij zijn niet allen Israël die uit Israël zijn", Rom. 9: 6. Om die reden waren de uitverkorenen de partij die vertegenwoordigd werd en voor wie in het verbond onderhandeld werd. Daarom worden degenen die Christus opnam in de band van Zijn verbond beschreven als het zaad van Abraham: "Want waarlijk, Hij neemt de engelen niet aan, maar Hij neemt het zaad Abrahams aan", Hebr. 2: 16, of liever, zoals het in de kanttekeningen van onze (Engelse) Bijbel staat en wat meer in overeenstemming is met de oorspronkelijke tekst: "Hij grijpt de engelen niet vast, maar Hij grijpt het zaad van Abraham vast". Het oorspronkelijke woord betekent: *iets vastgrijpen dat wegloopt of valt*. Het woord wordt op dezelfde wijze gebruikt als Christus Petrus vastgrijpt wanneer deze in het water wegzinkt, Matth. 14: 31. Gevallen engelen en mensen waren beide van God weggerend en zinken daarom al verder weg in de zee van Zijn toorn. Tegelijk grijpt Christus met de band van het verbond mensen vast. De gevallen engelen echter niet: die laat Hij tot op de bodem wegzinken. Heel Adams zaad zonk weg, inclusief het zaad van Abraham, dat maar een deel is van Adams zaad en daarom een deel van de mensheid. Van Christus wordt echter niet gezegd dat Hij het zaad van Adam vastgegrepen heeft, dus de hele mensheid, maar het zaad van Abraham, dus al de uitverkorenen of het geestelijke Israël dat het huis van Jakob genoemd wordt, Lukas 1: 33. Het is dan ook opmerkelijk dat de eerste keer dat het Genadeverbond in de wereld gehoord werd, de boodschap als een mededeling gericht was (aan de slang), Gen. 3: 14-15, niet aan Adam, zoals in het eerste verbond, Gen. 2: 16-17, opdat Adam zou weten dat hij in dit *nieuwe* verbond alleen als *een particulier* persoon kon komen en niet als een *publiek persoon* met zijn zaad. Eveneens wordt om deze reden onze Heere Jezus niet gewoon Adam of mens genoemd, maar de *laatste* Adam en de *Tweede* Mens, Wiens zaad verschilt van dat van de eerste Adam, zoals Abrahams zaad verschilt van Adams zaad. Hij wordt echter eenvoudigweg Israël genoemd zonder verdere toenaam en van Zijn zaad wordt duidelijk vastgesteld dat zij de uitverkorenen zijn: "In den HEERE zullen gerechtvaardigd worden ... het ganse zaad Israëls", Jesaja 45: 25, net zoals in de eerste mens het gehele zaad van Adam veroordeeld werd, Rom. 5: 18. Want de eerste mens werd eenvoudigweg Adam of mens genoemd, omdat hij in het eerste

verbond de hele mensheid als in een notedop voorstelde: hij werd door de wet gerekend als vertegenwoordiger van alle mensen omdat ze allen door hem vertegenwoordigd werden. Zo was ook Jezus Christus een Vertegenwoordiger van het hele Israël, dat wil zeggen: van alle uitverkorenen. Hij werd door de wet voor het hele Israël gerekend omdat Hij het helemaal vertegenwoordigde. Zo zien we hier de ware reden voor de uitgestrektheid van die uitdrukking: "De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem gelegd", Jesaja 53: 6, dat wil zeggen: van het hele Israël of van alle uitverkorenen. Dit wordt bevestigd door een vergelijkbare tekst die het voorbeeld laat zien en waarvan de tekst uit Jesaja 53 het tegenvoorbeeld bevat: "En Aäron zal beide zijn handen op het hoofd van den levenden bok leggen en zal daarop al de ongerechtigheden der kinderen Israëls en al hun overtredingen, naar al hun zonden, belijden; en hij zal die op het hoofd van den bok leggen", Lev. 16: 21. Want zoals Israël een volk was dat met voorafschaduwingen onderwezen werd, zo was het ook *zélv als volk* een voorafschaduwing.

Ten tweede moeten we onderzoeken *hoe de uitverkorenen in dit verbond en in deze verbondsgewijze vertegenwoordiging beschouwd werden*. Ze werden daarin op drie manieren beschouwd.

1. Ze werden beschouwd *als zondaren, verloren, ellendig en losgeraakt in Adam*, verloren schapen van het huis van Israël, Matth. 15: 24. In het eerste verbond werd de hele kudde van de mensheid in de handen van één herder gegeven, namelijk Adam. Maar op het moment dat hij zelf verloren raakte, was ook de hele kudde verloren en was Adam nooit meer in staat om ook maar eentje ervan te redden. Van alle eeuwigheid had God een geheim teken op sommigen van hen gedrukt, waardoor Hij hen van de overigen onderscheidde: "Hebbende dit zegel: De Heere kent degenen die Zijne zijn", 2 Tim. 2: 19. Ook zag Hij hen temidden van anderen, afgedwaald van hun weide, zwervend en verstrooid, een prooi voor elk roofdier. Echter: met het doel om ze eruit te halen, terug te brengen en voor altijd veilig te bewaren, werd het nieuwe verbond gesloten met een andere Herder, namelijk onze Heere Jezus Christus. Hij is de Herder van Israël en zo zijn ze in Zijn hand gegeven. In Adams vertegenwoordiging in het *werkverbond* werd de vertegenwoordigde partij beschouwd als een oprecht zaad, Pred. 7: 29, maar in Christus' vertegenwoordiging in het *Genadeverbond* wordt de vertegenwoordigde partij beschouwd als een verdorven zondige menigte, beladen met schuld, onder de toorn van God en onder de vloek van de wet. Wie zou zo'n gezelschap hebben vertegenwoordigd door zichzelf in hun plaats te stellen? Enkel vrije liefde dreef onze Heere Jezus om dit op Zich te nemen. Op die wijze vertegenwoordigde de Heilige van God ellendige zondaren en stond de Geliefde van de Vader in de plaats van dit vervloekt gezelschap.
2. Ze werden ook beschouwd *als volstrekt onmachtig om zichzelf te helpen*, of het nu geheel was of gedeeltelijk, ja ze waren zelfs krachteloos, Rom. 5: 6. Ze waren schuldenaren, maar totaal onvermogen om ook maar één duit van de schuld af te lossen. Ze waren misdadigers, maar absoluut niet in staat hun eigen straf te dragen om zo aan de eisen van de gerechtigheid te voldoen. Zou het op hen gelegd zijn om de schuld te betalen of de straf te dragen, ze zouden voor eeuwig weggezonden zijn onder het gewicht daarvan. Daarom was het noodzakelijk dat ze Iemand zouden hebben om hen te vertegenwoordigen, Iemand Die de last voor hen allen op Zich zou nemen.

3. Tenslotte werden ze bovenal beschouwd als de voorwerpen van eeuwige, soevereine en vrije liefde, aan Christus gegeven door Zijn Vader. De Vader had hen lief, Joh. 17: 23 en gaf hen daarom aan Christus, Joh. 17: 6. De Zoon had hen lief, Efëze 5: 2) en vertegenwoordigde hen in het verbond door het aannemen van de gift, zoals een vader zijn eigen kinderen: "Men noemt Zijn Naam, Vader der eeuwigheid", Jesaja 9: 5. Vergelijk Hebr. 2: 13: "Ziedaar, Ik en de kinderen, die Mij God gegeven heeft". Het was alleen aan deze vrije liefde en dit loutere welbehagen te danken dat Jezus Christus hén - en niet de anderen onder dezelfde veroordeling - vertegenwoordigde en voor hen onderhandelde in het tweede verbond. Dat is ook de reden voor het feit dat hun namen geschreven waren in het eeuwige verdrag, terwijl de namen van anderen er uit gelaten waren. Zij waren de keus van Zijn Vader én Zijn Eigen keus. Zo werd Hij hun Vertegenwoordiger.

Conclusies

Uit hetgeen hier gezegd is over de partij die vertegenwoordigd wordt en waarvoor het verbond gesloten is, trekken we de volgende conclusies.

Eerste conclusie: *Er is een soevereine vrijheid in de liefde van God die zich openbaart in het tweede verbond, het Genadeverbond.* Dat blijkt in het bijzonder uit twee dingen.

- (1) Uit het feit dat er een liefde was voor de gevallen mens en niet voor de gevallen engelen, Titus. 3: 4. Door die liefde was het dat mensen - en niet duivelen - door Jezus Christus in het tweede verbond vastgegrepen en vertegenwoordigd werden en dat voor hen het verbond gesloten werd, Hebr. 2: 16. Zonder twijfel zou Hij zowel voor de één als voor de ander een verbond gesloten kunnen hebben. In Zijn soevereiniteit ging Hij echter de gevallen engelen voorbij en greep Hij de mensen vast, hoewel de eersten naar hun aard waardiger en voortreffelijker schepselen waren. Maar in geen enkele bedeling van genade wordt rekening gehouden met de waardigheid van het schepsel. Alles is te danken aan het pure welbehagen van God Die Zich ontfermt over degene over wie Hij Zich wil ontfermen.
- (2) Het blijkt uit het feit dat er een verkiezende liefde was voor mensen. Dat is de verklaring voor het feit dat voor sommige mensen - en niet voor alle mensen - het verbond gesloten werd en zij daarin vertegenwoordigd werden. Alle mensen waren in hun natuur aan elkaar gelijk. Er was in de één niets bijzonders dat hem zou kunnen aanbevelen boven de ander. *Vrije* liefde richtte zich echter op *voorwerpen* die totaal onaantrekkelijk waren. *Soevereine* liefde richt zich op *sommige* van zulke voorwerpen, terwijl aan anderen in dezelfde toestand voorbijgegaan wordt: "Ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U", Matth. 11: 26. De vaten ter ere en de vaten ter onere zijn uit dezelfde zondige klomp gemaakt, een mysterie dat alleen verklaard kan worden uit de soevereine wil en het welbehagen: "Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit denzelfden klomp te maken het ene vat ter ere, en het andere ter onere?", Rom. 9: 21. Maar doe toch niet geringschattend over de vertegenwoordiging door de Tweede Adam omdat Hij slechts enigen van de mensheid vertegenwoordigde, terwijl de eerste Adam de hele mensheid vertegenwoordigde! Want het is groter om voor een enorm bedrag borg te zijn voor één mens die niets heeft of kan geven om ook maar iets van zijn schuld af te lossen, dan voor honderd van zulke mensen die van zichzelf overvloed hebben. Zo was het ook groter voor Jezus Christus om het verbond te sluiten en op Zich te nemen voor één zondaar, dan voor Adam om het verbond te sluiten voor een rechtvaardige wereld. Zo blijft het waar dat waar de zonde overvloedig werd, daar de genade nog véél meer overvloedig is geworden, Rom. 5: 20, want het is veel groter om één te redden dan om velen in

ellende te storten. Ondertussen zijn degenen die Christus in het tweede verbond vertegenwoordigt "een grote schare die niemand tellen kan", Openb. 7: 9, ontelbaar als "de sterren des hemels", Gen. 15: 5; Rom. 4: 18.

Tweede conclusie: *Er is geen algemene verlossing en ook geen algemene verzoening.* Jezus Christus stierf niet voor allen of voor elke individuele persoon van de mensheid, maar alleen voor de uitverkorenen. De hiermee strijdige leer hangt nog wel eens samen met de opvatting dat het verbond van de verlossing en het Genadeverbond twee verschillende verbonden zijn: het eerste is gemaakt met Christus, het tweede met gelovigen, waarbij de voorwaarde van het ene aangegaan en voldaan is door Hem, terwijl de voorwaarde van het andere aangegaan en voldaan is door ons. Daarom wordt die opvatting over het verbond met graagte omhelsd door de Universalisten van verschillende kerkgenootschappen. Die leer is echter volkomen in tegenspraak met deze weergave van het Genadeverbond die met één stoot de algemene verlossing of verzoening, samen met de vereiste voorwaarde van onze heiligheid en goede werken omverwerpt. Want als het Genadeverbond gemaakt werd met Christus als een Vertegenwoordiger en alleen de uitverkorenen door Hem daarin vertegenwoordigd werden, dan is het zeker dat de voorwaarden van het verbond - Zijn gehoorzaamheid en sterven - alleen voor hén voldaan werden. Hij stierf voor niemand anders. Zo is het ook wanneer iemand in een verbond borg geworden is. Zijn betaling van dat verbond geldt nooit als betaling van de schuld van diegenen wier namen het verbond niet vermeldde en voor wie hij geen borg was.

Derde conclusie: *Wie zij ook zijn die het Genadeverbond - in het Evangelie aangeboden - verwerpen en daarom vergaan, al Gods uitverkorenen zullen er onfeilbaar persoonlijk ingebracht en gered worden.*

De zonde en de dood zijn doorgegaan tot allen die Adam in het werkverbond vertegenwoordigde en die persoonlijk in dat verbond ingebracht zijn, ingebracht worden en zullen worden, Rom. 5:12. Zo zullen ook al degenen die Christus vertegenwoordigde in het Genadeverbond en die persoonlijk in dat verbond ingebracht zijn of worden, deel krijgen aan de gerechtigheid en het leven, Rom. 5: 18-19. Onze Heere Jezus heeft de voorwaarden van het verbond vervuld voor degenen die Hij vertegenwoordigde. Daarom zou het nooit passen bij de rechtvaardigheid van God, noch bij de wijsheid van Christus Die het verbond met Hem sloot, dat Hij voor diégenen zou onderhandelen en de voorwaarden vervullen of diégenen zou vertegenwoordigen die nooit de weldaden van dat verbond zullen genieten. Daarom zullen de uitverkorenen door het voornemen van God - dat niet verijdeld kan worden - vast en zeker persoonlijk in dit verbond gebracht worden. En u die het Evangelie hoort en die de middelen hebt waardoor dat doel bij u gerealiseerd kan worden, staat er even gunstig voor als wie dan ook. Dit mag u aanmoedigen om tot Christus te komen en het verbond vast te grijpen. Wek u daarom op, o zondaren, om het Genadeverbond dat u in het Evangelie aangeboden wordt, vast te grijpen. Kom tot Christus door het geloof, om daardoor uzelf persoonlijk te wikkelen in de band van dit verbond en in de gemeenschap ervan.

Tegenwerping: *"Maar ik vrees dat ik niet behoort bij degenen die Christus vertegenwoordigde in het Genadeverbond. Hoe kan ik het dan vastgrijpen door het geloof?"*

Antwoord: Ook al was uw naam de enige naam die het Lam in het boek des levens opschreef, toch kunt u of wie dan ook nooit weten of dat zo is, tot u door het geloof

het verbond vastgegrepen hebt: "Benaarstigt u te meer om uw roeping en verkiezing vast te maken", 2 Petrus 1: 10; dus éérst uw roeping, dan uw verkiezing. Aan de andere kant, ook al was u een monster van allerlei soort van verdorvenheid en ook al droeg u al de vreselijke kenmerken van een verworpenen behalve die ene, namelijk de zonde tegen de Heilige Geest, dan nog kunt u of wie dan ook niet weten dat u niet vertegenwoordigd bent in het verbond: "Alle zonde en lastering zal den mensen vergeven worden; maar de lastering tegen den Geest zal den mensen niet vergeven worden", Matth. 12: 31. Daarom is die zaak voor u een absoluut geheim, waarmee u zich in dit geval niet moet inlaten om het te ontrafelen, want "de verborgen dingen zijn voor den HEERE onzen God, maar de geopenbaarde zijn voor ons" Peut. 29: 29. Ook is uw volmacht om te geloven er hoe dan ook niet in het minste afhankelijk van. Want de verdoemden hebben een even goede en gunstige grond om te geloven en het Genadeverbond vast te grijpen als de uitverkorenen, anders zouden ze niet veroordeeld kunnen worden vanwege hun ongeloof en hun niet vastgrijpen van het verbond. Wie u dan ook bent, omdat u zeker een zondaar uit de mensheid bent, is uw grond onbetwistbaar volgens het woord: "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe", Joh. 3: 16. "Dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus", 1 Joh. 3: 23. Daarom, gelóóf en grijp het verbond vast voor uzelf en zo zult u door de uitwerking daarvan uw verkiezing en vertegenwoordiging in het verbond te weten komen.

Deze moeilijkheid, die een zondaar met besef van zijn behoefte aan Christus, voor de voeten geworpen wordt om hem weg te slaan van het geloof in Christus, is een gevaarlijke list en verleiding van de duivel. Drijf deze echter terug, door te zeggen: "O vijand van mijn zaligheid, het is waar, ik weet niet of Christus me vertegenwoordigde in het eeuwige verbond of niet. Ook is het voor mij niet noodzakelijk noch gepast om het te weten met het oog op het vastgrijpen van dat verbond. Maar van één ding ben ik zeker, namelijk dat het verbond in de vrije belofte van leven en zaligheid, op grond van Christus' gehoorzaamheid en dood, aan mij aangeboden wordt, juist aan mij, om door mij, juist door mij, gelooft te worden en om erop te vertrouwen en te rusten. Daarom zal ik het geloven en vastgrijpen. En op grond van de trouw van God in de belofte dat "een iegelijk die gelooft, niet zal verderven maar het eeuwige leven hebben", zal ik met zekerheid concluderen dat het ten gunste van mij is uitgevaardigd".

De kenmerken van degenen die in het verbond vertegenwoordigd zijn

Vraag: *"Maar zijn er geen kenmerken of tekens waaruit een arme zondaar kan weten dat hij zelf één van degenen is die door Christus vertegenwoordigd werden in het tweede verbond en van wie Hij de namen geschreven heeft in het verdrag van Zijn Borgstelling dat Hij Zijn Vader gaf in de eeuwigheid?"*

Antwoord: Ja, die zijn er. Het hebben ervan is een bewijs is dat men door Christus in het eeuwige verbond vertegenwoordigd is. *Toch is het missen ervan geen bewijs dat men er níét in vertegenwoordigd is, want in zoverre iemand ze nu nog niet heeft, kan hij ze later nog krijgen.* Binnen deze begrenzing zal ik twee kenmerken geven van de zaak in kwestie.

1. Eerste kenmerk: *Een weloverwogen en hartelijke toestemming aan het verbond.* Zoals het was met de Vertegenwoordiger van eeuwigheid, zo is het in de tijd in deze zaak met degenen die vertegenwoordigd zijn wanneer zij eenmaal door genade in staat gesteld worden om hun persoonlijke toestemming te geven. Er is een weloverwogen en hartelijke voldaanheid met het verbond dat voorgesteld wordt: "Toen zeide ik: Uw

wet is in het midden mijns ingewands", Psalm 40: 8-9. De mensenkinderen ontdekken door de neiging en richting van hun harten tot het werkverbond dat ze zelf Adams natuurlijke zaad zijn en dat ze door hem daarin vertegenwoordigd zijn. Er is zo'n sterke neiging tot dat verbond in de geesten van natuurlijke mensen dat doen en leven, werken en winnen de religie is van alle natuurlijke mensen, in zoverre ze nog enige religie in de praktijk brengen. Ze kunnen daar niet van afgebracht worden dan alleen door de kracht van vernieuwende genade. Op dezelfde wijze ontdekken Gods uitverkorenen door hun weloverwogen en hartelijke instemming met het Genadeverbond dat ze Christus' geestelijke zaad zijn en dat ze door Hem in dat verbond vertegenwoordigd zijn. Het hart dat aangeraakt is door Goddelijke genade zegt ervan: "Dit is al mijn heil en al mijn lust", 2 Sam. 23:5, Engelse vertaling. De nieuwe neiging die in hun geest gelegd wordt door vernieuwende genade brengt hen tot een hartelijke goedkeuring van, genoeg in en liefde tot het nieuwe verbond dat voorgehouden wordt in het Evangelie. Ze zijn tevreden met de Verbondsluitende Personen, de Vertegenwoordiger en de vertegenwoordiging daarin, met de voorwaarden en de beloften ervan, met de Uitvoerder, de uitvoering en de orde ervan. In één woord: *het verbond is in hun ogen een uitvinding zonder gebrek*. Er is niets in dat zij eruit zouden willen hebben en er is niets uit dat zij erin zouden willen hebben. Om die reden werpen ze daar het anker uit voor hun eigen zielen.

Zo is het echter niet met anderen: "U dan die gelooft, is Hij dierbaar, maar den ongehoorzamen wordt gezegd: De Steen, Dien de bouwlieden verworpen hebben, Deze is geworden tot een Hoofd des hoeks, en een Steen des aanstoots, en een Rots der ergernis; dengenen namelijk, die zich aan het Woord stoten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn", 1 Petrus 2: 7-8.

Tweede kenmerk: *Het beeld van Christus wordt in beginsel op de ziel getekend, samen met een verlangen naar de vervolmaking daarvan*: "Hoedanig de Hemelse is, zodanig zijn ook de hemelsen. En gelijkerwijs wij het beeld van den aardse gedragen hebben, also zullen wij ook het beeld van den Hemelsen dragen", 1 Kor. 15: 48-49. Allen die Adam vertegenwoordigde toen hij in het werkverbond inging in het paradijs, verpersoonlijken hem later elk op hun eigen tijd. Ze lijken op hem zoals ooit een kind op zijn vader leek en ze handelen zoals hij handelde. Zo doen ook degenen die Christus van eeuwigheid in het Genadeverbond vertegenwoordigde in de tijd Christus aan, Gal. 3: 27. Zij verpersoonlijken Hem en vertegenwoordigen Hem in een andere betekenis, namelijk door Zijn beeld te dragen en door te "wandelen, gelijk Hij gewandeld heeft", 1 Joh. 2: 6. Het is een verbondsbelofte aan onze Heere Jezus: "Hij zal zaad zien", Jesaja 53: 10, namelijk zoals iemand die een pasgeboren kind ziet. Maar zien anderen hen zo ook niet?

Ja inderdaad, Satan en verdorven mensen zien hen zoals opstandelingen en verraders met wrok en haat zien dat een pasgeboren prins de kroon zal erven. De Godzaligen zien hen echter zoals prinsessen die met bijzonder welgevallen hun pasgeboren broer zien. Maar onze Heere Jezus Christus Zélf ziet hen, Zijn zaad, net zoals de koning - de vader van het kind - de jonge prins ziet als zijn eigen zoon en als zijn eigen beeld. Ondertussen openbaren Adams kinderen niet ineens alles wat er van de eerste Adam in hen is, maar gaandeweg bij het opgroeien; en ze verlangen steeds naar de volkomenheid ervan als ze volwassen mannen zullen zijn. Zo zijn ook Christus' kinderen in dit leven als in een toestand van kindschap en daarom onvolkomen, maar ze verlangen om te worden tot "een volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus", waarvan ze het beginsel in zich hebben, Efése 4: 13.

Tot zover over het eerste punt, de partijen in het Genadeverbond.

Hoofdstuk 2.

Het maken van het Genadeverbond

Nadat we eerst de onderhandelende Personen in het Genadeverbond beschouwd hebben, gaan we nu een blik werpen op het maken van dat verbond door de Personen Die daarin met elkaar onderhandelen. En hier bevinden we ons bij de bron van zaligheid voor verloren zondaren, de oorsprong en verrijzenis van het heerlijke plan dat van eeuwigheid gelegd is in de geheime raad van de eeuwig zalige Drie-eenheid ter genezing van de ellende waarin de mens verkeerde. Dit *is een veelzijdige verborgenheid waarvan we de verschillende vouwen niet helemaal kunnen openleggen*. Bij God is het *allemaal één geheel*, als ik het zo mag zeggen, want bij Hem zijn alle dingen samen en tegelijk en níet het éne voor en het andere na, zoals bij ons. Wij kunnen het echter alleen maar *in delen* begrijpen, eerst één stuk van het mysterie en dan een ander en dat vanwege de zwakheid van onze vermogens omdat we schepselen zijn en te meer omdat wij schepselen zijn onder veel geestelijke duisternis. Daarom zijn we genooddaakt om bij de beschouwing ervan de zaak in delen te behandelen, daarbij steeds bedenkend dat we ons in een eeuwige verborgenheid begeven die eenmaal in zijn geheel verhandeld is in het eeuwige besluit van de Heilige Drie-eenheid door één eeuwige daad van de Goddelijke wil. Niettemin is het ons toegestaan daarin een zekere orde te ontdekken, want anders zouden we het mysterie niet kunnen begrijpen.

We hebben al gezien dat de Vader, de Verbondsluitende Persoon aan de kant van de hemel, in die zaak beschouwd wordt als een beledigd God. Hij is echter in diezelfde zaak ook van plan om de glorie van Zijn genade te openbaren in de redding van sommigen uit de verloren mensheid. Daarnaast is Hij een rechtvaardige God, Die de zonde alleen maar een rechtvaardige vergelding kan geven. Vervolgens hebben we ook gezien dat Jezus Christus, de Verbondsluitende Partij aan de kant van de mens, daarin beschouwd moet worden als de laatste of Tweede Adam, Vertegenwoordiger van Zijn zaad.

Daarom moeten wij

- I. Ten eerste onderzoeken hoe Christus, de Zoon van God, de Tweede Adam werd
- II. En daarna hoe het verbond met Hem als zodanig gemaakt werd. Het eerste is hierbij als het ware een voorbereiding op het laatste.

I. Ten eerste: ***Hoe werd Christus, de Zoon van God, tot de Tweede Adam?***

Dat kunnen we in twee dingen samenvatten.

1. De Vader wilde en bepaalde dat Zijn eigen Zoon, het eeuwige Woord, de menselijke natuur aan zou nemen en mens zou worden, met het oog op genade voor de verloren mensheid. Hij zag dat slachtoffers en offers niet aan de zaak zouden beantwoorden. De schuld was te groot om met zulke middelen betaald te worden. De verlossing van zielen kon slechts bewerkstelligd worden door een persoon van oneindige waardigheid. Omdat Hij nu van plan was om de beminlijke eigenschap - Zijn barmhartigheid - te openbaren in het geval van de verloren mensheid, wilde Hij dat de menselijke natuur in de tijd met de Goddelijke natuur verenigd zou worden in de Persoon van de Zoon.

De Zoon, als het eeuwige Woord, de tweede Persoon in de heerlijke Drie-eenheid, Die geen nabijer betrekking op de mens had dan als soevereine Heere Schepper, stemde hiermee graag in: "Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid. Toen sprak Ik: Zie, Ik kom, in het begin des boeks is van Mij geschreven, om Uw wil te doen, o God!", Hebr. 10: 5, 7. Het eeuwige Woord stemde

ermee in om vlees te worden, zodat niet alle vlees zou vergaan. Hij stemde ermee in om mens te worden, om Zich persoonlijk te verenigen met de menselijke natuur, namelijk met een echt lichaam en een redelijke ziel, volgens de eeuwige bepaling van Zijn Vader. Dit was een voorbeeld van verbazende neerbuigendheid. Stel dat de belangrijkste koning van de wereld besloot om zijn koninklijke gewaden af te leggen, zich in lompen te kleden en een bedelaar te worden, dan kan dat hier nog niet mee vergeleken worden. Nee, zelfs de bewilliging van de hoogste engel om een worm te worden, verdient het niet ook maar genoemd te worden bij de bewilliging van de Zoon, de Gelijke van de Vader, om mens te worden, omdat de afstand tussen de Goddelijke natuur en de menselijke oneindig is, terwijl de afstand tussen de natuur van engelen en die van aardwormen maar eindig is.

Welnu, het gevolg ervan was dat de Zoon van God hierdoor aangesteld werd tot wezenlijke Middelaar, een echte Middelaar tussen God en mens. Omdat Hij van eeuwigheid God was en aan de Vader gelijk, stond Hij als zodanig in verbinding met de hemel. En omdat Hij van eeuwigheid ermee ingestemd had om mens te worden, stond Hij als zodanig in verbinding met de aarde. Want Hij nam de menselijke natuur niet daadwerkelijk op Zich totdat de volheid van de tijd - door de Vader vastgesteld - gekomen was. Toch werd Hij voor de wet gerekend naar Zijn intentie en bedoeling, alsof Hij al werkelijk vlees geworden was. Immers, Hij had er van eeuwigheid mee ingestemd dat Hij die natuur aan zou nemen en het was onmogelijk dat Zijn instemming haar uitwerking zou missen. Een voorbeeld van Zijn wezenlijke bemiddeling was Jakobs ladder, die "gesteld was op de aarde, welker opperste aan den hemel raakte", Gen. 28: 12, een duidelijk symbool van de Goddelijke en menselijke natuur in Christus, door Wie - als wezenlijke Middelaar - een weg geopend was voor een verbinding van vrede tussen hemel en aarde. Daarom past onze Heere Jezus het op Zichzelf toe: "Van nu aan zult gij den hemel zien geopend, en de engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des mensen", Joh. 1: 51, zoals op Jakobs ladder, Gen. 28: 12.

2. De Vader verkoos Hem zowel tot Hoofd van de verkorenen als tot de laatste Adam; Verbondshoofd en Vertegenwoordiger van diegenen waarop het soevereine welbehagen zich richtte om vaten van barmhartigheid te zijn die in het boek des levens opgeschreven zijn. Hij werd het Hoofd en de Vertegenwoordiger waarmee de Vader het nieuwe verbond voor hun leven en zaligheid zou kunnen maken.

Hiermee ging Hij ook graag akkoord, toestemmend om de laatste of Tweede Adam te zijn, Hoofd en Vertegenwoordiger van de verkiezing, om hun personen te aanvaarden en in hun naam te onderhandelen: "Zie, Mijn Uitverkorene, in Denwelken Mijn ziel een welbehagen heeft", Jesaja 42: 1; "Ik heb een Verkorene uit het volk verhoogd", Psalm 89: 20; "De tweede Mens is de Heere uit den hemel", 1 Kor. 15: 47. De breuk tussen God en mens was te groot om overbrugd te worden door een gewone boodschapper die tussen partijen in een geschil over en weer gaat om hen met woorden alleen te verzoenen. Er kon geen verbond van vrede zijn tussen God en zondaren zonder herstel van de schade die Gods eer aangedaan was door de zonde en zonder dat de heilige Wet door een precieze gehoorzaamheid geëerbiedigd zou worden. Omdat deze dingen echter geheel buiten hun bereik zijn; zegt Christus, de Zoon van God: "Zie, Ik kom; Ik ben bereidwillig om hun plaats in te nemen en om Mij in hun plaats te stellen als een Tweede Adam".

Het gevolg ervan was nu dat Hij hierdoor aangesteld werd als de laatste Adam, of de tweede Mens, 1 Kor. 15: 47, en officieel of ambtshalve de Middelaar tussen God en mens: "Er is één God; er is ook één Middelaar Gods en der mensen, de Mens Christus

Jezus, Die Zichzelven gegeven heeft tot een rantsoen voor allen", 1 Tim. 2: 5-6. Door Zijn Vader was Hij tot dat ambt geroepen en Hij heeft die roeping aanvaard. Zo werd Hij dan ook met dat ambt bekleed en als zodanig behandeld voordat de wereld begon, Titus. 1: 2.

En inderdaad, Hij en Hij alléén was er geschikt voor. Omdat de twee 'huisgezinnen' van hemel en aarde in oorlog met elkaar waren, kon er geen vrede tussen hen zijn dan alleen door een Middelaar. Maar waar kon een middelaar gevonden worden om tussen zulke partijen te bemiddelen die niet óf te *hoog*, óf te *laag* was voor één van de partijen in het geschil? Mensen of engelen zouden te laag geweest zijn ten opzichte van God en een onbedekte God zou te hoog geweest zijn ten opzichte van de zondige mens die niet in staat is om de omgang met zo'n Hemelse Majesteit te dragen. Daarom stemde de Zoon van God ermee in om door Zijn menswording laag genoeg te worden ten opzichte van de *beledigende partij*. Hij deed dat opdat Hij geschikt zou zijn om te bemiddelen als God en als de Gelijke van de Vader en daarom ook hoog genoeg ten opzichte van de *beledigde Persoon*.

Ten tweede moeten we onderzoeken ***hoe het verbond gemaakt werd met Christus als de Tweede Adam***. Ook dit kan samengevat worden in twee zaken.

1. De Vader bestemde een zeker aantal van de verloren mensheid, als het ware bij naam, om met elkaar de leden te zijn van dat lichaam dat tot het leven verkozen is, van welk lichaam Christus het aangewezen Hoofd was. Hij gaf hen aan Hem met dat doel: "Mijn medearbeiders, welker namen zijn in het boek des levens", Fil. 4: 3; "Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelfde gegeven", Joh. 17: 6. Ze waren een uitverkoren gezelschap, door soevereine genade en op grond van een voornemen van liefde uitverkoren en uit de overigen van de mensheid gehaald. Ze werden aan de Tweede Adam gegeven tot een zaad. Op grond daarvan wordt gezegd dat ze in Hem uitverkoren zijn, Ef. 1: 4 en in het besluit van de verkiezing gelegd zijn op Hem als het Fundament om op Hem gebouwd te worden en de zaligheid te ontvangen door Hem, 1 Thess. 5: 9. Omdat het de uitverkoren leden betreft, wordt dit besluit het *Boek des levens* genoemd, als het ware de boekrol die de Vader gaf aan de Tweede Adam, de Hoofduitverkorene. Daar staan de namen in van hen die bestemd waren om Zijn zaad te zijn en het leven door Hem te ontvangen.

Onze Heere Jezus stond daar als de Tweede Adam, Hoofd van de verkorenen, dat wil zeggen van degenen die door soeverein welbehagen tot vaten van barmhartigheid uitverkoren zijn. Hij aanvaardde de gift van de afzonderlijke personen waar de Vader het op gemunt had en die door Hem uitverkoren waren: "Zij waren Uwe, en Gij hebt ze Mij gegeven ... en het Uwe is Mijne", Joh, 17: 6, 10. De eerste Adam stond in het *maken* van het eerste verbond alleen, zonder werkelijke nakomelingen. Toch was er voor hem een talrijk nakomelingschap bestemd om met hem in dat verbond begrepen te worden, namelijk de hele mensheid, die Adam in ieder geval feitelijk aanvaardde. Precies zo gaf God, als hun oorspronkelijke Eigenaar, een zeker aantal mensen uit de verloren mensheid aan Christus als het benoemde Hoofd. Zij waren uitverkoren tot het leven in Hem, om Zijn leden te zijn en met Hem begrepen te worden in het tweede verbond, hoewel op dat moment nog niemand van hen bestond. Hij aanvaardde hen als gift, omdat Hij een welbehagen had om hen in het bijzonder aan te nemen als Zijn geestelijke lichaam waarvoor Hij het verbond zou sluiten met Zijn Vader. Als teken daarvan ontving en bewaarde Hij als het ware het boek van het leven waar hun namen in staan en dat daarom genoemd wordt "het boek des levens des Lams", Openb. 21: 27.

2. De Vader deed aan Hem als de Tweede Adam het voorstel van het nieuwe verbond voor hun leven en zaligheid. Hij stelde het Hem voor in zijn gehele inhoud, beloften en voorwaarden en handelde in Hem met al die afzonderlijke personen uit de verloren mensheid die tot het leven uitverkoren waren, net zoals Hij met de gehele mensheid in Adam in het eerste verbond handelde. De beloften die erin voorgesteld werden waren inderdaad groot en heerlijk, maar daarnaast waren de voorwaarden of eisen op grond waarvan zij voorgesteld waren uitermate hoog.

De eerste Adam, die als hoofd en vertegenwoordiger van heel zijn natuurlijke zaad stond, trad met God in het eerste verbond. Hij deed dat door de belofte ervan te aanvaarden op grond van de eisen en voorwaarden die erin voorgesteld werden: hij nam zich voor om eraan te voldoen. Zo was het ook met onze Heere Jezus, in Zijn hoedanigheid als de Tweede Adam, Hoofd en Vertegenwoordiger van de afzonderlijke personen uit de verloren mensheid die tot het eeuwige leven uitverkoren waren en aan Hem als Zijn geestelijke zaad gegeven waren. Hij trad met Zijn Vader in het tweede verbond door de beloften ervan te aanvaarden op grond van de eisen en voorwaarden die daarin voorgesteld werden. Hij bewilligde erin en nam Zich voor om eraan te voldoen. Zo werd het Genadeverbond van alle eeuwigheid gemaakt en besloten tussen de Vader en Christus de Tweede Adam. Dit was het tweede verbond wat betreft orde en openbaring aan de wereld, hoewel het in wezen als eerste bestond: "De tweede Mens is de Heere uit den hemel", 1 Kor. 15: 47; "Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien", Jesaja 53: 10; "In de hope des eeuwigen levens, welke God, Die niet liegen kan, beloofd heeft voor de tijden der eeuwen", Titus. 1: 2; "Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt Mij de oren doorboord. ... Toen zeide Ik: Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands", Psalm 40: 6-8.

Door nu deze toestemming te geven, nam Christus de Tweede Adam een drievoudig ambt van onvergelijkbaar gewicht en belang op Zich. Hij stelde Zichzelf tot:

- I. De nabestaande Losser in het verbond.
- II. De Borg van het verbond.
- III. De Priester van het verbond.

De bemiddeling van Christus loopt inderdaad door het gehele verbond. Er zijn verscheidene andere delen van die bemiddeling die ten opzichte van de beloften van het verbond tot de uitvoering ervan horen. Deze drie die ik zojuist noemde staan echter ten opzichte van de voorwaarde van het verbond en behoren daarom tot het maken ervan. In dat licht zullen wij ze nu in de genoemde volgorde beschouwen.

I. Christus de nabestaande Losser in het verbond

Door Zijn toestemming aan het verbond te geven, zoals de Vader dat aan Hem voorgesteld had, stelde onze Heere Jezus Christus, de Tweede Adam, Zichzelf aan tot nabestaande Losser in het verbond: "Want ik weet: mijn *Verlosser*⁵ leeft, en Hij zal de laatste over het stof opstaan", Job 19: 25.

Stel dat iemand die onder het Oude Testament leefde, niet in staat was om voor zichzelf te handelen en om voor zijn eigen recht op te komen en het te gebruiken. In dat geval had iemand die aan hem verwant was het recht om voor hem te handelen door in zijn plaats te staan en zijn recht te verdedigen. Zo iemand werd 'goël' genoemd, wat 'bloedverwant' of '(ver)losser' betekent. Daarom wordt het woord soms

⁵ Hebr. goël, Losser

als "losser" vertaald: "Zo die man geen lossen zal hebben, om de schuld aan hem wederuit te keren.", Num. 5: 8; "Wel is waar, dat ik een lossen, ('goël') ben; maar er is nog een lossen, 'goël', nader dan ik", Ruth 3:12. Soms wordt het vertaald als "verlosser": "Want hun Verlosser is sterk", Spr. 23: 11; "Onzes Verlossers Naam is HEERE der heirscharen", Jesaja 47: 4. Wanneer iemand in die hoedanigheid handelt, dan noemt men dat: het doen van de plicht van de lossen, of: verlossen uit naam van verwantschap, Ruth 3: 13; 4: 6. Echter, zo iemand kan weigeren om lossen te zijn, zoals Ruths lossen deed door zijn recht af te staan aan Boas. Als teken daarvan deed hij zijn schoen uit en gaf die aan hem, Ruth 4: 6-8.

Christus de Tweede Adam zag de zondaren, Zijn ellendige verwanten, helemaal onmachtig om voor zichzelf te handelen. Niet één van hen was in staat om zichzelf te verlossen, laat staan zijn broeder. Daarbij komt dat de engelen - die in de wereld van redelijke wezens het meest aan hen verwant waren - zich niet durfden in te laten met de verlossing. Zij wisten dat ze daardoor hun eigen erfenis slechts bederven zouden en ook dat ze hun arme verwanten niet zouden kunnen bevrijden. Stel dat Hij het afgewezen en Zijn schoen uitgetrokken zou hebben, dan zou niemand die hebben durven aannemen of aan zijn voet doen. "En Ik zag toe, en er was niemand die hielp; en Ik ontzette Mij, en er was niemand die ondersteunde; daarom heeft Mijn arm Mij heil beschikt", Jesaja 63: 5. Hij nam Zelf de natuur aan om hun Lossen te zijn en van Hem sprak Job in het zojuist aangehaalde gedeelte, dat ik volgens de grondtekst als volgt vertaal: "Ik weet dat mijn (Ver)Lossen leeft en dat Hij op de laatste dag over het stof zal opstaan". In dit gedeelte vertroost Job zichzelf niet alleen met het gezicht van Christus als zijn levende Verlosser op Zijn dag wat betreft Zijn Goddelijke natuur. Hij heeft ook het vertroostende gezicht op Hem als de Laatste of Tweede, in tegenstelling tot de vorige of eerste; Ex. 4: 8-9; Deut. 24: 3-4, namelijk de laatste of Tweede Adam-Verlosser, in tegenstelling tot de vorige of eerste Adam-vernietiger. Job staat hier in het vaste geloof dat de Eén door de menselijke natuur aan te nemen even zeker over het stof zou opstaan en zijn Lossen zou zijn, als dat de ander - wie de levensadem in de neusgaten geblazen werd - op het stof stond en allen ten val bracht.

Vier dingen waren er die de lossen moest doen voor zijn verwante die niet in staat was om voor zichzelf te handelen. En die vier nam Christus de Tweede Adam in het verbond op Zich.

- (1) *De lossen moest trouwen met de weduwe van zijn overleden familielid om zaad voor zijn broer te verwekken.* Hieraan werd Boas door Ruth herinnerd: "Ik ben Ruth, uw dienstmaagd; breid dan uw vleugel uit over uw dienstmaagd, want gij zijt de lossen", Ruth 3: 9; vgl. 3: 10-13; 4: 10 en Ezech. 16: 8: "Zo breidde Ik Mijn vleugel over u uit en gij werdt Mijne". Onze natuur was in een aangename en vruchtbare toestand, omdat het beeld van God dat op Adam afgedrukt was op haar bleef. Maar toen dat beeld, als gevolg van de zonde, door de geestelijke dood uitgewist was, volgde er in onze natuur een absolute onvruchtbaarheid wat betreft de vruchten van heiligheid. Onze Lossen stemde er echter mee in om met de weduwe te trouwen. Omdat Hij de menselijke natuur aan moest nemen, nam Hij onze natuur in het bijzonder aan door het vlees van Adams geslacht aan te nemen. Zo werd bepaald dat Zijn lichaam niet uit niets zou bestaan, noch uit iets dat zijn oorsprong niet had in Adam. Het was voor Hem inderdaad een gering huwelijk. Dat zou het zelfs geweest zijn als het geslacht van Adam nog in zijn oorspronkelijke staat en pracht geweest zou zijn, maar nu werd dat geslacht gezien in de diepte van armoede en schande. Desondanks stemde Hij, vanwege de noodzakelijkheid van dat huwelijk voor onze verlossing, toe om onze Lossen te

worden. Daarom is Hij in de volheid van de tijd uit een vrouw geboren die een dochter was van Adams geslacht, Gal. 4: 4 en was Hij dus een Zoon van Adam, Lukas 3: 23-38. Zo was het fundament gelegd voor het geestelijke huwelijk tussen de gelovigen en Hem. Dat geestelijke huwelijk behoort niet tot de *voorwaarde* of het maken van het verbond zelf, maar tot de *belofte en uitvoering* ervan, namelijk het persoonlijk ingaan van een zondaar daarin. Het grote doel - dienstbaar tot de eer van God - waarvoor deze vereniging en dit huwelijk met onze natuur door onze Losser aangegaan werden, was om haar opnieuw vruchtbaar te maken voor vruchten van ware heiligheid. Zonder deze vereniging zou onze natuur op dat punt voor altijd absoluut onvruchtbaar gebleven zijn, net als de natuur van gevallen engelen.

- (2) Hij moest de verpande erfenis van zijn arme familieleden lossen: "Wanneer uw broeder zal verarmd zijn en iets van zijn bezitting verkocht zal hebben, zo zal zijn lossen, die hem nabestaande is, komen en zal het verkochte zijns broeders lossen", Lev. 25: 25, of beter: "Dan zal zijn familielid-verlosser, die aan hem verwant is, komen en hij zal lossen wat zijn broeder verkocht heeft". Onze vader Adam werd arm doordat hij de hele erfenis van het eeuwige leven verkocht voor een mondvul van de verboden vrucht, een gevolg van het bedrieglijke handelen van de verleider met hem. Ook zijn kinderen werden door hun eigen persoonlijke overtredingen steeds armer. Ze hadden zich verder en verder van de erfenis verwijderd. Ze hadden samen nooit zoveel bijeen kunnen brengen dat het genoeg zou zijn om het deel van één mens in de erfenis te lossen. Daarom zouden ze er nooit meer toegang toe kunnen krijgen, tenzij ze gelost zou worden. Met het oog daarop nam de Tweede Adam, als Losser, de last van de verlossing op Zich en stemde Hij toe om de prijs van die koop te betalen: "Die voor ons gestorven is, opdat wij tezamen met Hem leven zouden", 1 Thess. 5: 10.
- (3) *Hij moest zijn arme familielid in slavernij vrijkopen door de prijs van zijn lossing te betalen:* "Wanneer uw broeder arm is en zichzelf verkoopt, nadat hij zich zal verkocht hebben, zal er lossing voor hem zijn; een van zijn broeders zal hem lossen. Naar zijn jaren zal hij zijn lossing wedergeven", Lev. 25: 47-48, 52. Wij werden in de lendenen van onze eerste vader verkocht. Daardoor werden wij in slavernij gebracht onder de vloek van de wet. Zo zijn we vanwege onze natuur slaven van de wet en daarom slaven van de zonde en van Satan. Wij zullen nooit vrijgemaakt worden zonder een losprijs: de totale waarde van zoveel zielen. Deze losprijs werd vastgelegd in het verbond, namelijk dat de Losser Zichzelf zou geven als losprijs voor Zijn arme verwanten. Hij stemde ermee in om de vrijheid voor hen te kopen, 1 Tim. 2: 5-6. De losprijs was hoog: ziel voor ziel, lichaam voor lichaam, een Persoon van oneindige waarde voor Zijn arme verwanten in slavernij. Toch stemde Hij toe om de gestalte van een dienstknecht aan te nemen opdat zij vrijgelaten zouden worden, om met Zijn oor aan de deurpost van de wet vastgemaakt te worden, opdat zij uit de slavernij verlost zouden worden.
- (4) Tenslotte moest hij het bloed van zijn vermoorde familielid wreken aan de moordenaar: "Zo zullen de oudsten zijner stad zenden en nemen hem, (de doodslager) vandaar en zij zullen hem in de hand des bloedwrekers geven, dat hij sterve" Peut. 19: 12. Onze Losser zag Zijn hele arme verwantschap als vermoorde mensen. En de duivel was de mensenmoordenaar, Joh. 8: 44. Hij had het vergif aan hen toegediend in de lendenen van hun eerste voorouder, ja hij had hen doodgeslagen, gedood door een pijl door hun oog te schieten. Er kon echter geen wreker voor hun bloed gevonden worden totdat de Tweede Adam, als hun Losser, het in het tweede verbond op Zich nam om hun bloed te wreken. Ondertussen had

de moordenaar "het geweld des doods", Hebr. 2: 14 en "de prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet", 1 Kor. 15: 56. Daarom kon er geen sprake zijn van ontwapening of vernietiging van de moordenaar zonder dat de prikkel genomen werd uit de dood waarover hij macht had. Dat laatste kon alleen gedaan worden door de schuld van de zonde - waardoor zondaren aan de dood gebonden waren - weg te nemen. Het kon alleen gebeuren door de wet te bevredigen, waarvan de verschrikkelijke doodstraf de doodsschuld van de zondaren stevig vasthield. Dit waren de ijzeren poorten die doorbroken moesten worden voordat de Losser of Bloedwreker bij de moordenaar kon komen. De machtige Verlosser ondernam het echter om door Zijn Eigen dood en lijden de wet te bevredigen en zo de kracht van de zonde en de prikkel van de dood weg te nemen. Zo vernietigde Hij door Zijn Eigen dood de moordenaar die "het geweld des doods" had, Hebr. 2: 14. Op die wijze wreekte Simson, een voorbeeld van onze Losser, Israël op de Filistijnen, hun onderdrukkers, door het hele huis over hen omver te trekken om hen te vernietigen, waarbij hij zélf de dood vond, Richt. 16.

II. *Christus de Borg van het verbond*

Toen Christus de Tweede Adam instemde met het verbond, stelde Hij Zichzelf ook aan tot de Borg ervan: "Van een zoveel beter verbond is Jezus Borg geworden", Hebr. 7:22. Een borg is iemand die het voor een ander opneemt, hetzij dat hij zich verplicht tot betaling van zijn schuld, burgerlijk of strafrechtelijk, of dat hij zich verbindt om een daad te verrichten. Om Christus' Borgstelling goed te kunnen begrijpen, is het noodzakelijk dat we beschouwen:

1. Voor wie.
2. Waarvoor Hij Borg werd in het verbond.

1. Ten eerste: *voor wie werd Christus Borg in het verbond?*

Naar mijn mening moeten er twee zaken over dit punt naar voren gebracht worden, namelijk:

- a. Dat Hij Borg werd voor God bij zondaren; en
- b. Dat Hij Borg werd voor zondaren bij God.

De Socinianen beperken Christus' Borgstelling tot het eerste door het tweede te ontkennen en zo werpen zij het fundament van onze zaligheid omver. Maar alle rechtzinnige Godgeleerden zijn het er over eens dat het tweede het belangrijkste hierin is. Sommigen van hen maken er inderdaad geen probleem van om te erkennen dat Christus Borg werd voor God bij zondaren, alsook Borg voor zondaren bij God, door het aan Gods kant op Zich te nemen om alle beloften ten goede te doen komen van het zaad, namelijk van allen die geloven. Zonder enige twijfel zijn Gods beloften - vanwege Zijn onfeilbare waarheid en trouw - bijzonder vast en zeker in zichzelf en zullen ze hun vervulling niet missen. Omdat wij echter schuldige schepselen zijn, zijn we traag van hart om te geloven en daarom hebben we echt iets nodig dat ze vaster voor ons maakt of onze harten verzekert dat ze aan ons vervuld zullen worden. Om deze reden heeft Hij ons niet alleen het Woord van Zijn belofte onder Zijn hand gegeven in de Heilige Schrift, maar ook een onderpand van de beloofde erfenis, Efése 1:14, het zegel van de Geest, Efése 1: 13, 2 Kor. 1: 22, en de zegels van de sacramenten, Rom. 4: 11. Daarenboven heeft Hij nog Zijn plechtige eed gegeven om in deze zaak aan de erfgenamen van de belofte de onveranderlijkheid van Zijn raad te bewijzen, Hebr. 6: 17. En als Jezus Christus Borg is voor God bij ons, dan is dat zonder twijfel voor hetzelfde doel.

Ik betwijfel echter of de Heilige Schrift hoe dan ook in die betekenis Christus als Borg noemt. Uit de zojuist aangehaalde tekst, Hebr. 7:22, de enige tekst waarin Christus uitdrukkelijk Borg genoemd wordt, blijkt duidelijk dat Zijn Borgstelling daar genoemd wordt met betrekking tot Zijn Priesterlijke ambt waarin Hij met God voor ons handelt: "En voor zoveel het niet zonder eedzwering is geschied, ... door Hem die tot Hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening van Melchizédek, van een zoveel beter verbond is Jezus Borg geworden", Hebr. 7: 20-22. Zijn Borgstelling voor God bij ons kan echter geen betrekking hebben op Zijn Priesterlijke ambt, maar op Zijn Koninklijke ambt in verband waarmee aan Hem alle macht in hemel en op aarde gegeven is en daarom is het een macht om erop toe te zien dat alle beloften aan Zijn volk vervuld worden. Met het oog daarop wordt Zijn Borgstelling in die tekst genoemd voor ons bij God en niet voor God bij ons. Er zijn maar twee andere teksten, voor zover ik het kan overzien, waarin we lezen over de Borgstelling tussen God en een zondaar en in beide teksten gaat het om Borgstelling niet bij de zondaar, maar voor hem. Het zijn Psalm 119: 122: "Wees borg voor Uw knecht ten goede"; en Job 17: 3: "Stel mij een borg bij U". Het oorspronkelijke woordgebruik of de uitdrukking is in beide teksten hetzelfde en is ook hetzelfde als in het geval van Juda's borgstelling voor Benjamin bij zijn vader, Gen. 43:9 en 44:32.

Welnu, tenzij de heilige Godsspraken ons voorgaan om Christus voor te stellen als Borg voor God bij ons, zie ik geen reden waarom deze zaak gewonnen gegeven moet worden aan onze tegenstanders die er zo'n schadelijk gebruik van maken. Wat betreft de troost die er voor ons aan ontleend zou kunnen worden, die is volledig veilig gesteld omdat de hele bediening van het verbond in de handen van onze Heere Jezus Christus gelegd is. Hij is de Beheerder en Erflater van het verbond en van de verbondsweldaden, zoals we op de juiste plaats zullen laten zien.

Maar zonder enige tegenspraak, Christus de Middelaar en Tweede Adam is de Borg in het verbond voor zondaren bij God, zoals de Schriften overvloedig aantonen: "Ik heb hulp besteld bij een Held", Psalm 89: 20; "Een Middelaar Gods en der mensen, de Mens Jezus Christus, Die Zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen", 1 Tim. 2: 5-6; "Dien Die geen zonde was, heeft Hij zonde voor ons gemaakt", 2 Kor. 5: 21; "De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheden op Hem doen aanlopen", Jesaja 53: 6; "Christus heeft ons verlost van de vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons", Gal. 3: 13; "Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld", Jesaja 53: 5. Het Genadeverbond was gemaakt met het geestelijke zaad in Christus de Tweede Adam, die als hun Borg de last voor hen op Zich nam. Zonder een Borg zou het met hen nooit gemaakt kunnen zijn, want ze waren een gezelschap van gebroken mensen, die duizendmaal meer schuldig waren dan ze zelf waard waren. Bovendien zou hun woord niets betekend hebben in een nieuw contract voor het leven en de zaligheid: in de hemel zou er geen waarde aan gehecht worden. Er was noch waarheid noch vermogen in hen overgebleven, toen het eerste verbond gebroken was. Let erop hoe ze zijn, bezien uit het oogpunt van waarheid en waarachtigheid: "Doch God zij waarachtig, maar alle mens leugenachtig", Rom. 3: 4, maar ook vanuit het oogpunt van vermogen: "Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te Zijner tijd voor de goddelozen gestorven", Rom. 5: 6. De eisen in dit verbond waren hoog en het was boven hun vermogen om eraan te beantwoorden. Daarbij komt dat ze zelf onbetrouwbaar en onbestendig waren. Ze braken hun woord in het eerste verbond terwijl ze in staat waren om het te houden. Hoe kon hen dan in dit nieuwe verbond vertrouwen gegeven

worden nu hun vermogen verdwenen was? Daarom was het volstrekt noodzakelijk dat daarin een Borg voor hen was. En Jezus Christus werd Borg voor hen. Zo werd het nieuwe verbond, waarvan hun hele zaligheid afhangt, gemaakt en vastgemaakt.

Salomo zegt ons: "Als iemand voor een vreemde borg geworden is, hij zal zekerlijk verbroken worden; en hij die de borgstelling haat, is zeker", Spr. 11: 15 Engelse vertaling. Onze Heere Jezus Christus wist zeer goed welke last Hij op Zich nam in Zijn Borgstelling voor zondaren, welke aard degenen hadden voor wie Hij Borg werd en dat Hij van hen geen steun kon krijgen. Zijn liefde tot de heerlijkheid van Zijn Vader en de zaligheid van zondaren deden Hem er echter borg voor staan, terwijl Hij zeker wist dat Hij ervoor moest lijden, zoals uit het vervolg zal blijken.

2. Ten tweede: *waarvoor werd Hij Borg in het verbond?*

Met het oog op de zaak waarvoor ze aangegaan worden, zijn er twee soorten van Borgstelling.

- a. Er is een borgstelling voor het betalen van iemands schuld: "Wees niet onder degenen die in de hand klappen, onder degenen die voor schulden borg zijn", Spr. 22: 26.
- b. Er is ook een borgstelling om voor iemand een daad te volbrengen: "Neem het kleed van hem die voor een vreemde borg is; en neem een pand van hem voor een vreemde vrouw", Spr. 20: 16 Engelse vertaling, namelijk van degene die borg is voor haar goede gedrag, want zij zal hen in de steek laten en daarom is er een borgstelling nodig.

De Borgstelling van onze Heere voor zondaren was van de eerste soort. Christus stelde Zichzelf als de Tweede Adam aan tot Borg voor de schuld van het zaad dat door Hem vertegenwoordigd werd. In Gods eeuwige voorkennis lag hun schuld op grond van het werkverbond in de gehele uitgestrektheid daarvan op hen. Hij werd er Borg voor door met Zijn Vader overeen te komen dat Hij die geheel zou betalen.

(1) Hij werd Borg voor hun verdiende straf die zij als zondaars verplicht waren te betalen, zoals in de grondtekst staat, 2 Thess. 1: 9. Dat was de schuld volgens de Goddelijke gerechtigheid voor al hun zonden en elk van die op zichzelf, erfelijk en dadelijk. Hun zonden waren beledigingen van een oneindige God en daarom verdienden ze een eeuwige straf. Ze waren verplicht om de pijnen van de dood ten volle te dragen, om de kracht van de wraak te lijden totdat de oneindige gerechtigheid bevredigd was en Gods eer weer hersteld was. Dit was hun schuld die de straf tot gevolg had, een schuld die zij nooit zouden hebben kunnen uitwissen, ook al zouden ze met uiterste krachtsinspanning een eeuwigheid lang betaald hebben.

Door Zichzelf echter te verplichten om Zijn leven af te leggen voor het hunne dat zij onder de wet verloren hadden, werd Christus Borg voor hun schuld: "Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer, Gij hebt Mij de oren doorboord. Toen zeide Ik: Zie, Ik kom", Psalm 40: 6-7. "Ik stel Mijn leven voor de schapen. Ik leg het van Mijzelf af. Ik heb macht hetzelve af te leggen en heb macht hetzelve wederom te nemen. Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen", Joh. 10: 15, 18. Hier is een Borgstelling die nooit haar gelijke gehad heeft! David wenste in een vlaag van grote droefheid vanwege Absaloms dood dat hij voor hem was gestorven, 2 Sam. 18: 33. Ruben wilde het leven van zijn twee zonen wagen voor Benjamin, Gen. 32: 47 en Juda wilde zijn eigen leven wel wagen voor hem, Gen. 43: 9, terwijl er echter nog hoop was dat alles veilig zou zijn. Onze Heere Jezus verpandde echter vrijwillig Zijn Eigen leven voor zondaren toen het zeker was dat Hij het leven in deze zaak zou verliezen en dat de dood die Hij zou moeten lijden zou zijn als duizend doden in één.

Sommigen hebben zich borg gesteld in zaken waar het om leven of dood ging en omhelsden de dood voor hun land of hun vrienden. En "voor den goede zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven; maar God bevestigt Zijn liefde jegens ons dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars, (en vijanden) waren", Rom. 5: 7-8.

In de Borgstelling van de Tweede Adam voor de straf vanwege de overtredingen van Zijn geestelijke zaad ging het niet slechts om het verzekeren van de betaling op de een of andere manier, zoals bij een gewone verpanding. Er was namelijk ook sprake van een verwisseling van personen voor de wet doordat Christus Zichzelf in hun plaats stelde en de hele verplichting op Zich nam. De vrije genade van God de Schuldeiser liet dit alles toe, hoewel Hij erop had kunnen blijven staan dat de ziel die gezondigd had, zou sterven. Doordat bij dit alles een uitstel gegeven werd wat betreft het moment van betaling, openbaarde God Zijn verdraagzaamheid, die door de apostel geprezen wordt, Rom. 3: 25. Vervolgens werd Christus vanwege die plaatsvervangende Schuldenaar voor de wet, verplicht om een schuld te betalen die Hij niet opgebouwd had, om terug te geven wat Hij niet geroofd had, Psalm 69: 5. Want doordat Christus Borg voor hen werd - met als doel dat er een fundament gelegd zou worden in recht en gerechtigheid om hun verdiende straf van Hem te eisen - werd hun schuld op Hem overgebracht: "De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen", Jesaja 53: 6. Hierop werd gewezen door het leggen van de hand op de kop van de offerdieren onder de wet, met name op de kop van de bok: "En Aäron zal beide zijn handen op het hoofd van de levende bok leggen en zal daarop al de ongerechtigheden der kinderen Israëls en al hun overtredingen, naar al hun zonden, belijden en hij zal die op het hoofd van den bok leggen", Lev. 16:21. Al de zonden van de uitverkorenen werden in een keer toegeschreven aan de Borg en werden zo de Zijne, zoals Zijn gerechtigheid de onze wordt, namelijk door toerekening: "Want Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem", 2 Kor. 5: 21.

Zelf spreek Hij ook zo over hen: "Mijn ongerechtigheden hebben Mij aangegrepen", Psalm 40:13, zoals verschillende gezaghebbende uitleggers het opvatten en zoals de apostel het ons ook aanwijst wanneer hij vaststelt dat Christus Zelf de Spreker is in deze Psalm, vgl. Hebr. 10: 5-7. Hij was inderdaad zonder eigen zonde, maar niet zonder zonde die Hem toegerekend werd, totdat Hij in Zijn opstanding ervan ontslagen werd omdat Hij de schuld door Zijn dood en lijden uitgewist had. Toen werd Hij gerechtvaardigd in de Geest, 1 Tim. 3: 16, en zo zal Hij de tweede keer verschijnen zonder zonde, Hebr. 9: 28, zonder de zonde die bij Zijn eerste verschijning door toerekening op Hem was en bij Zijn opstanding weggedaan werd. Dit verband tussen de zonde en Christus volgt noodzakelijk uit de aard van de gewone borgstelling voor schuld. Daarbij twijfelt immers niemand eraan dat de schuld van de borg wordt, zodra hij er eenmaal zijn hand aan gegeven heeft. Hoe zou de Wet anders op een rechtvaardige wijze een proces tegen Christus gevoerd kunnen hebben? Hoe zou onze straf op rechtvaardige wijze op Hem gelegd kunnen zijn als Hij niet zo'n betrekking had tot onze zonde? Als de Wet onze zonden niet op Hem zou kunnen laden vanwege Zijn eigen vrijwillige onderneming, dan zou het in strijd zijn geweest met de gerechtigheid om de straf op Hem te leggen.

(2) Hij werd Borg voor hen voor hun verschuldigde plicht of gehoorzaamheid, die ook een schuld is in de taal van de Heilige Schrift: "Een schuldenaar om de gehele wet te doen", Gal. 5: 3. Hoewel de wet door hen verbroken was en zij zich de straf daarvan op de hals gehaald hadden, verloor zij als werkverbond toch niet haar recht en hield

ook niet op de gehoorzaamheid van hen te eisen die zij aanvankelijk van de mens eiste als een voorwaarde voor het leven. Ze waren nog steeds verplicht tot volmaakte gehoorzaamheid en op lagere voorwaarden konden zij het eeuwige leven niet krijgen, zoals onze Heere de wetgeleerde onderwees: "Gij hebt recht geantwoord; doe dat en gij zult leven", Lukas 10: 28. Het betalen van de verdiende straf zou aan de boete van het verbond kunnen voldoen, maar er ligt nog meer in het verschiert voor hem die zich met de zaak van het gevallen gezelschap wil inlaten. Hoe zal het belangrijkste bedrag dat daarmee gemoeid is betaald worden, namelijk de verschuldigde gehoorzaamheid aan de wet om het leven en de zaligheid te krijgen? Vanwege Zijn eer kon God hier niet van afzien. Zij zelf waren absoluut niet in staat om er ook maar één koperstukje van te betalen dat in de hemel aanvaard zou worden, want zij waren zonder kracht, Rom. 5: 6, dood in zonden en misdaden, Eféze 2: 1, en net zo ongeschikt om te gehoorzamen als om te lijden. Christus werd echter ook Borg voor deze schuld van hen, namelijk de verschuldigde gehoorzaamheid aan de wet als een verbond. Dat was de enige gehoorzaamheid aan die wet die nodig was en is om het leven te krijgen. Hij deed dat door Zich te verplichten om die uit te wissen, door in hun plaats te gehoorzamen en te vervullen wat de wet van hen kon eisen in dit opzicht: "Toen zeide Ik: Zie, Ik kom... Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden Mijns ingewands", Psalm 40: 8-9; "Aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen", Matth. 3: 15; "Meent niet, dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen", Matth. 5: 17.

Hier was ook sprake van een verwisselen van personen voor de wet, doordat Christus Zichzelf in hun plaats stelde en de verplichting op Zich nam. Daardoor werd Hij schuldenaar voor de wet voor de gehoorzaamheid die zij verschuldigd waren. Dit alles eigende Hij Zich op plechtige wijze toe toen Hij besneden werd, Lukas 2: 21, volgens het woord van de apostel: "Ik betuig wederom een iegelijk mens die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de gehele wet te doen", Gal. 5: 3. Want door ook op dit punt voor hen Borg te worden bracht Hij hun staat van dienstbaarheid over op Zichzelf. Daardoor kreeg de wet een recht om de schuld van Hem te vorderen die zij vanwege het verbreken van het werkverbond moesten betalen.

Om dit te verhelderen moeten we overwegen *dat de hele mensheid door het eerste verbond, het werkverbond, aangesteld was als Gods gehuurde knechten.*

Zij gingen het dienstverband werkelijk aan in hun hoofd, de eerste Adam. Als een bewijs daarvan hebben we allemaal een natuurlijke neiging om in die hoedanigheid met God om te gaan, hoewel we door de val onmachtig geworden zijn om de plicht ervan te vervullen: "Maak mij als één van uw huurlingen", Lukas 15: 19. Het werk dat ze moesten doen was volmaakte gehoorzaamheid aan de wet. Het loon dat ze moesten ontvangen voor hun werk was het leven: "De mens die deze dingen doet, zal door dezelfde leven", Rom. 10: 5. De straf op het breken met hun Meester was slavernij onder de vloek: "Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen", Gal. 3: 10. Door de arbeidsovereenkomst echter te schenden, braken ze met hun Heere en Meester. Daarom verloren ze niet alleen elke grond voor loon, maar werden ze ook slaven onder de vloek. Toch waren ze nog steeds verplicht om te dienen en dat in de ellendige staat van dienstbaarheid of slavernij: "Deze zijn de twee verbonden: het ene van den berg Sinaï, tot dienstbaarheid barend", Gal. 4: 24. Hun vallen onder de vloek leidde tot het verlies van hun vrijheid en maakte hen tot slaven, zoals blijkt uit de aard van de zaak en uit voorbeelden van vervloekten in andere gevallen, zoals: "Vervloekt zij Kanaän; hij zal

een knecht der knechten zijn", Gen. 9: 25; "Nu dan, vervloekt zijt gijlieden, de Gibeonieten, en er zal niemand van u bevrijd worden uit zijn slavernij", Jozua 9: 23 Engelse vertaling. Zelfs het vervloekte aardrijk, Gen. 3: 17, is volgens de Schriften in slavernij, Rom. 8: 21.

Welnu, Christus zag heel Zijn geestelijke zaad in deze toestand van slavernij, onmachtig om de ellende ervan te dragen of de dienst te vervullen. Toen zij slaven waren, stelde Hij Zichzelf in hun plaats door hun staat van dienstbaarheid op Zichzelf over te brengen en zo hun Slaaf (of Knecht) te worden. De Heilige Schrift plaatst deze zaak in een helder licht. Het volgende is er een duidelijk getuigenis van: "Die in de gestaltenis Gods zijnde, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende ... gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises", Fil. 2: 6-8. De gestalte van een dienstknecht die Hij aannam, was de gestalte van een slaaf. Want dat is de juiste betekenis van het woord in de grondtekst, hetzelfde woord dat voortdurend in de taal van het Nieuwe Testament gebruikt wordt, namelijk dienstbare en vrije, of dienstknecht en vrije, 1 Kor. 12: 13; Gal. 3: 28; Ef. 6: 8; Kol. 3: 11; Openb. 13: 16 en 19: 18. De apostel doet het ons zo opvatten door ons te vertellen dat deze grote Borg-Slaaf gehoorzaam werd tot de dood, ja, de dood van het kruis. Die dood was een Romeinse straf die zij de slavenstraf of straf voor dienstknechten noemden, omdat het volgens de wet de dood was waartoe *misdadige slaven* gewoonlijk veroordeeld werden, maar *vrijen* zelden of nooit.

Dat Hij *de gestalte Gods* had, betekent dat Hij God Zelf was en de natuur en het wezen van God Zelf had. Want de vorm of gestalte is dat wat nu juist het onderscheid maakt tussen dingen en wat een ding maakt tot wat het is. Deze gestalte is volgens de apostel het fundament van de gelijkheid met God Zijn Vader. Niets dat echt verschilt van het Goddelijke wezen zou werkelijk dat fundament kunnen zijn. Daarom betekent het feit *dat Hij de gestalte van een dienstknecht aannam* dat Hij werkelijk een Slaaf werd, net zo werkelijk als elke man die in slavernij of in een staat van dienstbaarheid gebracht werd.

De Vader verklaart plechtig dat onze staat van dienstbaarheid op Christus overgebracht werd door Hem als "Israël" aan te spreken, zoals reeds eerder uitgelegd is: "Gij zijt Mijn Knecht, Israël, door Welken Ik zal verheerlijkt worden", Jesaja 49: 3. Alsof de Vader tegen Hem zei: "Zoon, laat het bekend zijn, dat overeengekomen is dat Ik U in de plaats van Israël, het geestelijke zaad, aanzie om de dienst te vervullen die in het verbroken, oorspronkelijk verbond gevraagd werd. U bent in hun plaats Mijn Knecht, Mijn Slaaf". Zo wordt het woord ook vertaald in Lev. 25: 39 en elders: "Het is van Uw hand dat Ik deze dienst zal verwachten". Hiermee in overeenstemming is het verslag dat we bezitten van onze verlossing van de vloek, Gal. 3: 13, namelijk dat deze plaatsvond doordat Jezus "een vloek is geworden voor ons; want er is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt", Gal. 3: 13 en dat deed Christus door aan het kruis te sterven, de doodstraf voor slaven.

Let op de plechtigheid van de vertaling: "Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer; Gij hebt Mij de oren geopend", Psalm 40: 7 Engelse vertaling. Het woord dat hier weergegeven wordt als "geopend" betekent "doorgestoken", zoals in de kanttekening van onze Bijbels gelezen kan worden. De woorden luiden dus: "Gij hebt Mij de oren doorgestoken", dat wil zeggen "doorboord", zoals het uitgedrukt wordt in onze berijmde Psalmen: "Mijn oren doorboorde Gij". Dit heeft duidelijk betrekking op die wet voor de slaaf: "Zo zal hem zijn heer tot de goden brengen, daarna zal hij hem aan de deur of aan den post brengen; en zijn heer zal hem met een priem zijn oor doorboren en hij zal hem eeuwiglijk dienen", Ex. 21: 6. Dat betekent in de manier van

spreken van de wet: *tot de dood*. Dit wordt bevestigd in Hoséa 3: 2: "En ik kocht ze mij voor vijftien zilverlingen", wat de helft was van de vastgestelde prijs voor een slavin, Ex. 21: 32. In de grondtekst staat er: "Zo doorboorde ik haar voor mij", waarbij de Heilige Geest hetzelfde woord gebruikt als in Psalm 40: 6. Het is een woord dat feitelijk twee betekenissen heeft. De betekenis is hier: Ik kocht haar en doorboorde haar oor bij de deurpost om mijn slavin te zijn volgens de wet: "Zo zult gij een priem nemen en steken in zijn oor en in de deur, en hij zal eeuwiglijk uw dienstknecht zijn; en aan uw dienstmaagd zult gij ook also doen", Deut. 16: 17. Overigens, dat het doorboren van haar oor als slavin op geen enkele manier strijdig was met het feit dat de profeet haar met zich verloofde, Hoséa 3: 3) blijkt uit Ex. 21: 8.

Jozef was een uitstekend voorbeeld van Christus als de Knecht van de Vader. Het is opmerkelijk dat hij eerst een slaaf was en daarna een eervolle dienstknecht. In de eerste staat, toen hij als slaaf verkocht werd, Psalm 105: 17, was hij een voorbeeld van Christus, een Slaaf in de staat van Zijn vernedering, Wiens zeer kostbare leven dienovereenkomstig door Judas voor dertig zilverlingen verkocht werd, de vastgestelde waarde van een slavenleven. "Indien de os een knecht of een dienstmaagd stoot, hij zal zijn heer dertig zilverlingen geven en de os zal gestenigd worden", Ex. 21: 32. In zijn laatste staat, toen hij aangesteld was tot heerser over het hele land van Egypte, Psalm 105: 21-22; Gen. 41: 40, was hij een voorbeeld van Christus in de meest eervolle en heerlijke dienst die aan Hem verleend werd in Zijn staat van verhoging, waarin Hij aangesteld werd als een Knecht op Wiens leer de eilanden zullen wachten, Jesaja 42: 1, 4. Want God heeft Hem een Naam gegeven boven alle naam, opdat in de Naam van Jezus Christus alle knie zich zou buigen, Fil. 2: 9-10. Deze laatste dienst van Christus behoort tot de belofte van het verbond. Maar de eerste, namelijk de slavendienst, dus de dienst van Hem als Borg, behoort tot de voorwaarde van het verbond. Daarom, toen Hij opstond uit de dood, de voorwaarde van het verbond vervuld had, de schuld betaald had waarvoor Hij Borg geworden was en er daarom van ontslagen werd, legde Hij voor altijd de gestalte en de natuur van een slaaf af "en is Hij opgestaan en weder levend geworden, opdat Hij beide over doden en levenden heersen zou", Rom. 14: 9.

Zo blijkt duidelijk hoe de gehoorzaamheid van de mens Christus op grond van het verbond aan de gelovigen als gerechtigheid toegerekend wordt, evenals Zijn genoegdoening door het lijden. Want, voorafgaand aan Zijn contract als Borg, was Hij die soort van gehoorzaamheid die Hij vervulde als onze Borg niet minder verschuldigd dan de genoegdoening door Zijn lijden. Het is waar, de menselijke natuur van Christus was als schepsel gehoorzaamheid aan God verschuldigd omdat zij schepsel was en zij blijft die voor altijd verschuldigd, in zoverre het schepsel als schepsel onderworpen is aan de natuurlijke wet, de eeuwige regel van de gerechtigheid. Dat Christus Zichzelf echter in een staat van dienstbaarheid stelde door *de gestalte van een slaaf* aan te nemen en in de hoedanigheid van een slaaf de gehoorzaamheid aan de wet te vervullen, zoals bevestigd werd in het verbond om het leven en de zaligheid te verwerven, was helemaal vrijwillig. Christus was aan de natuurlijke wet door een natuurlijke band gehoorzaamheid verplicht. De besnijdenis, de doop en dergelijke verplichtten Christus daarnaast echter tot gehoorzaamheid aan de uitdrukkelijke wet. Deze gehoorzaamheid, die schuld veronderstelt aan de kant van degene die eraan onderworpen is, was Hij niet verplicht, maar nam Hij vrijwillig op Zich. De gehoorzaamheid van een Zoon aan de natuurlijke wet was Hij op grond van Zijn aangenomen menselijke natuur verschuldigd. De gehoorzaamheid van een Slaaf

aan de één of andere wet om daarmee het eeuwige leven en de zaligheid te verwerven was Hij echter niet verschuldigd dan alleen door een vrijwillige overeenkomst. De menselijke natuur van Christus had een volkomen recht op het eeuwige leven en was werkelijk in het bezit daarvan vanwege zijn eenheid met de Goddelijke natuur, zodat er geen aanleiding was om door Zijn gehoorzaamheid het leven voor Hemzelf te verdienen.

Dat Christus *de gestalte van een dienstknecht* aannam en in die gestalte de wet gehoorzaamde om het leven en de zaligheid te verwerven, was daarom slechts een geheel vrijwillig werk van Hem als Borg voor zondaren. In dat werk deed Hij datgene waartoe Hij op geen enkele andere wijze verplicht was dan alleen door Zijn vrijwillige onderneming. Omdat nu de gehoorzaamheid van Christus die aan de gelovigen als gerechtigheid toegerekend wordt alleen een gehoorzaamheid van deze soort is, bestaat er een duidelijke reden voor haar toerekening aan hen volgens het verbond.

Zo hebben we dan gezien dat Christus' Borgstelling in het verbond een Borgstelling is voor het betalen van iemands schuld en ook wat eigenlijk de schuld inhield waarvoor Hij Borg werd.

Op de vraag, *of Christus' Borgstelling ook het karakter heeft van Borgstelling voor het uitvoeren van een bepaalde handeling, dan wel of Christus Borg werd bij Zijn Vader opdat de uitverkorenen zouden geloven, zich bekeren en oprechte gehoorzaamheid zouden beoefenen*, antwoord ik het volgende.

Weliswaar zijn het geloof, de bekering en de oprechte gehoorzaamheid van de uitverkorenen onfeilbaar veilig gesteld in het verbond, zodat wie ook maar tot deze daden verplicht is zonder ermee te leven en te sterven zeker zal vergaan en ook niet bij Gods uitverkorenen hoort. Toch ben ik van mening dat Christus niet Borg werd in het verbond om als het ware de Vader aan te kondigen dat de uitverkorenen deze of andere daden zouden doen. Ook is die manier van spreken niet erg in overeenstemming met de Bijbelse manier van spreken over het verbond en wel om de volgende redenen.

1. Deze manier van spreken verduistert enigszins de vrije genade van het verbond, terwijl het verbond opzettelijk zo geordend is dat het op de meest heerlijke wijze openbaart dat het alles uit geloof is, opdat het zou zijn volgens genade, Rom. 4: 16. Want zo'n Borgstelling of Borgtocht voor het uitvoeren van deze daden door de uitverkorenen moet noodzakelijk tot de voorwaarde van het verbond behoren als een daad van de Middelaar waardoor Hij iets aan God belooft en overeenkomt dat het door hen uitgevoerd zal worden. En zo moeten deze dingen - als ze dienovereenkomstig door hen uitgevoerd worden - een voorwaarde van het verbond zijn. Dat zondaren echter zelf ook maar een deel van de voorwaarde van het verbond vervullen, kan niet toegestaan worden zonder afbreuk te doen aan de genade van dat verbond. Want in zoverre wij in eigen persoon ook maar een deel van de voorwaarde vervullen, is de beloning niet uit genade, maar volgens schuld, want "dengene die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld", Rom. 4: 4. De beloning is voor ons echter helemaal uit genade, zoals zij aan Christus is volgens schuld, want "dengene die niet werkt, maar gelooft in Hem die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid", Rom. 4: 5; "En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken; anderszins is de genade geen genade meer", Rom. 11: 6.

- Veronderstel dat een man borg is voor duizend gulden van zijn buurman, die als gevolg daarvan recht heeft op een aanzienlijk voordeel en dat die man op honderd

stuivers na borg wordt voor de hele som. Stel dat hij zich vervolgens ook borg stelt voor de betaling van die honderd stuivers door een volmachtgever, dan is het duidelijk dat de voorwaarde van dit contract verdeeld is tussen de borg en de volmachtgever, hoewel hun aandelen erg ongelijk zijn. Hoe ongelijk ze echter ook zijn, zo ver de honderd stuivers die de volmachtgever betaalt strekken, zo ver strekt zich ook het door hem verschuldigde deel uit.

- Of stel dat iemand zich borg stelt voor de gehele som die betaald moet worden en dat hij daarnaast borg is voor het goede gedrag van zijn volmachtgever. In dat geval is het gedrag van de volmachtgever - evenals de betaling van het geld - duidelijk een deel van de voorwaarde van het contract. Immers, van degene die de som moet meedelen, wordt geëist dat hij let op het gedrag van de volmachtgever. In dit laatste geval is de voorwaarde nog steeds verdeeld tussen de borg en de volmachtgever. De laatste vervult er dan even goed een deel van als de eerste en daarom is de beloning - ten dele - voor hem volgens schuld, net zo als voor de borg.

De toepassing hiervan op ons onderwerp ligt voor de hand. De kern van de zaak is deze: als Christus in het verbond Borg werd voor de een of andere daad die Zijn volk zou stellen, dan is de vervulling van de voorwaarde van het verbond verdeeld tussen Christus en hen, hoe ongelijk hun aandelen ook zijn. En als het vervullen van de voorwaarde verdeeld is tussen Christus en hen, voor zover zij een aandeel hebben in dat vervullen, dan is de beloning voor hen volgens schuld en dat verduistert de genade van het verbond.

2. Volgens de Schrift behoren het geloven, het zich bekeren en de oprechte gehoorzaamheid van de uitverkorenen tot het belovende gedeelte van het verbond. Als we ze beschouwen in de oorspronkelijke situatie, dan zijn ze voordelen die in het verbond door God aan Christus de Borg beloofd zijn als een beloning voor Zijn vervulling van de voorwaarde van het verbond. Daarom zijn ze vanwege de onveranderlijke waarheid van God en Zijn precieze gerechtigheid onfeilbaar verzekerd: "Alle einden der aarde zullen het gedenken en zich tot den HEERE bekeren. Het zaad zal Hem dienen. Zij zullen aankomen en Zijn gerechtigheid verkondigen den volke, dat geboren wordt", Psalm 22: 28, 31-32; "Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkraft", Psalm 110: 3; vgl. Jesaja 53: 10; Ezech. 34: 26-27, 31; Hebr. 8: 10-11.

Als iemand vraagt: *aan wie zijn deze en meer van dergelijke beloften in de Bijbel gedaan?*

Dan luidt het duidelijke antwoord: verschillende ervan zijn uitdrukkelijk aan Christus gedaan. De apostel zegt over al die beloften: "De beloftenissen zijn tot Abraham en zijn zaad gesproken... tot uw zaad, hetwelk is Christus", Gal. 3: 16. En de beloften waar Christus Zelf garant voor staat, zoals Joh. 6: 37: "Al wat Mij de Vader gegeven heeft, zal tot Mij komen", moeten niet zo opgevat worden als zou Christus met Zijn Vader overeengekomen zijn dat Hij Borg zou zijn voor de daden die Zijn zaad zou doen. Want Hij spreekt in die beloften tot mensen als de Uitvoerder van het verbond aan Wie het toevertrouwd is om alle weldaden die Hij door Zijn gehoorzaamheid en dood verworven heeft aan zondaren mee te delen. Deze weldaden zijn aan Hem vermaakt door de belofte van Zijn Vader: "Alle dingen zijn Mij van Mijn Vader overgegeven... Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven", Matth. 11: 27; "En Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkkerwijs Mijn Vader Mij dat verordineerd heeft", Lukas 22: 29.

Tot zover over Christus' Borgstelling in het verbond.

3. *Christus de Priester van het verbond*

Zoals het voor Christus de Tweede Adam nodig was Zijn werk als Losser te doen om Borg van het verbond te worden, zo was het ook nodig dat Hij Priester zou worden om datgene te vervullen waarvoor Hij Borg werd. Toen Hij dan ook toestemming gaf aan het verbond, werd Hij om die reden Priester van het verbond: "Christus, de Hogepriester der toekomende goederen, gekomen zijnde", Hebr. 9: 11. Een priester is een publiek persoon die door God Zelf geroepen is om met Hem als een beledigd God te onderhandelen. De priester doet dat in naam van de schuldigen om verzoening te doen door offers die hij aan God offert op een altaar, opdat hij aanvaard zou worden. Een priester veronderstelt dus een altaar, een altaar veronderstelt een offer en een offer veronderstelt zonde.

Voor die zondaren die Christus vertegenwoordigde in het verbond, werd Hij Priester, hun Hogepriester die in hun naam voor God verschijnt om boetedoening en verzoening te doen voor hen.

Dit was de grote zaak waar het hele priesterschap in het Oude Testament - en met name het hogepriesterschap - een voorbeeld van was en op wees. Het priesterkleed dat hij aantrok om zijn ambt te kunnen uitoefenen, was rein en onbesmet en stelde hun natuur voor. In hun natuur aanvaardde hij - als hun grote hogepriester - hun personen door hen te vertegenwoordigen voor God. Een levendig voorbeeld hiervan was Aäron die voor de Heere de namen van de kinderen van Israël, de twaalf stammen, op zijn schouders in de schouderdelen van de efod droeg. Die namen waren op Goddelijk bevel ingegraveerd in twee sardonystenen, Ex. 28: 9-10, 12. Hij droeg ze ook op de borstplaat waar ze in twaalf stenen gegraveerd waren, Ex. 28: 15-29. Zo was Aäron de hogepriester een vertegenwoordiger van het hele Israël, een heerlijk voorbeeld van Christus de Priester van het verbond, de Vertegenwoordiger van het geestelijke Israël, Jesaja 49: 3.

Dat het noodzakelijk was dat Christus de Tweede Adam Priester zou worden, blijkt als we de volgende zaken met elkaar vergelijken.

1. *Diegenen die Hij vertegenwoordigde waren zondaren en er kon geen nieuw verbond gemaakt worden of er moest een voorziening komen waardoor hun zonden weggenomen werden.* Daarom was een priester vereist. Het eerste verbond was zonder priester gemaakt, omdat er geen zonde was die weggenomen moest worden. De personen die daarin vertegenwoordigd werden, en ook de vertegenwoordiger, werden beschouwd als onschuldige personen. Het tweede verbond was echter een verbond van vrede en verzoening tussen een beledigd God en zondaren, dat alleen gemaakt kon worden met bemiddeling van een priester die in staat zou zijn om de zonde weg te nemen en die de geschonden eer van God zou herstellen "Hij zal Priester zijn op Zijn troon; en de raad des vredes zal tussen die Beiden wezen", Zach. 6: 13. Niemand was geschikt om die natuur te dragen dan Christus Zelf. Niemand was geschikt om die te dragen, omdat alle mensen zelf zondaren waren en "zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren", Hebr. 7: 26. Het is waar, de heilige engelen waren inderdaad onbedorven, maar toch kon niemand van hen priester worden in het verbond en wel om de hierna volgende redenen.
2. De zonde kon alleen verwijderd worden door een offer van voldoende waarde en dat konden zij niet opbrengen. Het nieuwe verbond behoorde een verbond te zijn op grond van een offer, een verbond in bloed geschreven: zonder bloedstorting

was er geen vergeving, Hebr. 9: 22. Daarom was het schaduwachtige verbond met Abraham niet gemaakt zonder de plechtigheid van het offer, Gen. 15: 9, opdat hij zou weten dat het verbond een verbond van verzoening was waarin God Zijn genade slechts toonde op een manier die in overeenstemming was met de eer van Zijn gerechtigheid. Ja, de offers van beesten, of wat de schepselen dan ook maar mochten aandragen om te offeren, schoten oneindig te kort in waarde. Maar door Priester te worden, gaf Jezus Christus Zichzelf als offer aan God om het verbond te bevestigen en dat offer was "tot een welriekende reuk", Efése 5: 2, of, zoals het Oude Testament het uitdrukt: "een geur van rust", zoals de kanttekening op de Engelse vertaling aangeeft bij Gen. 8: 21. De vertegenwoordigden waren zondaren, in Gods oog bedorven en afschuwelijk en Hij snoof als het ware een geur van onrust van hen op die als rook was in Zijn neus, Jesaja 65: 5. Hun zonde maakte Zijn wrekende gerechtigheid en toorn gaande. Het offer van Christus Zelf was echter geschikt om zo'n zoete geur aan God van zich te geven dat ze de afschuwelijke geur die van hen opsteeg geheel kon overwinnen en Zijn wrekende gerechtigheid en toorn tot de meest kalme en bedaarde rust kon brengen.

De noodzakelijkheid van een offer in het tweede verbond vloeide voort uit de rechtvaardigheid van God die eiste dat de vloek van het verbroken eerste verbond uitgevoerd werd. Vanwege die rechtvaardigheid moest de zondaar een offer geven voor zijn zonde, volgens Psalm 94: 23: "En Hij zal hun ongerechtigheid op hen doen wederkeren; en Hij zal hen in hun boosheid verdelgen". Het was een oud gebruik bij het maken van verbonden om een beest in tweeën te delen en tussen die twee delen door te gaan. Dat laatste verwees naar de vloek van het verbond die viel op de breker ervan: "En Ik zal de mannen overgeven, die Mijn verbond hebben overtreden, die niet bevestigd hebben de woorden des verbonds, dat zij voor Mijn aangezicht gemaakt hadden met het kalf, dat zij in tweeën hadden gehouwen, en waren tussen zijn stukken doorgegaan", Jer. 34: 18, of beter, (en meer in overeenstemming met de grondtekst): "Ik zal de mannen die Mijn verbond overtreden hebben, maken ... het kalf dat zij in tweeën hadden gehouwen, en waren tussen zijn stukken doorgegaan", dat wil zeggen: "Ik zal hen maken als het kalf dat zij in tweeën gedeeld hebben; Ik zal de vloek over hen uitvoeren door hen als verbondsbrekers af te scheiden", vgl. Matth. 24: 51. Welnu, toen het werkverbond verbroken was, eiste de rechtvaardigheid de uitvoering van de vloek ervan met het oog op de bevestiging van een nieuw verbond, het verbond van genade en vrede. Als die vloek echter uitgevoerd zou zijn op de zondaren zelf, dan zou het wraakvuur zonder ophouden over hen gewoed hebben. Nooit zou zo'n offer echter zo'n aangename geur verspreid hebben dat het een geur was die de wrekende gerechtigheid tot bedaren zou hebben kunnen brengen. Immers, zij waren niet alleen maar schepselen - van wie het meest intense lijden geen toereikende voldoening zou kunnen zijn voor de geschonden eer van een oneindige God - maar ook zondige schepselen die zelfs in hun lijden zondig gebleven zouden zijn. Daarom stemde Jezus Christus - als afgescheiden van de zondaren en als Gods Gelijke - toe om in het verbond het Offer te zijn waarop de vloek van het eerste verbond uitgevoerd mocht worden in hun plaats.

Dit wordt levendig afgebeeld in het verbond met Abraham, waarin hij een voorbeeld was van Christus, Gen. 15. In dat verbond beloofde God de bevrijding van Abrahams zaad uit de Egyptische slavernij en dat Hij hen het land Kanaän zou geven. Het was een voorbeeld van de bevrijding van Christus' geestelijke zaad uit de slavernij van zonde en Satan en van het geven van de hemel aan hen, Gen. 15:

13-14, 16, 18. Ontzettend was de plechtigheid waarmee dit verbond gemaakt werd. Een vaars, een geit en een ram, elk drie jaar oud, werden genomen. Zij zijn een voorbeeld van Christus, Die drie jaar in het openbaar diende, vers 9. Elk van die dieren werd gedeeld en in het midden doorgesneden. Dat was een voorbeeld van de uitvoering van de vloek van het verbroken eerste verbond op Christus, onze Borg en ons Offer, vers 10. Dat Abraham het wilde gevogelte wegjoeg van het aas, beeldt de overwinning af van Christus over de duivelen tijdens de staat van Zijn vernedering en in het bijzonder Zijn triomf over hen aan het kruis, vers 11. Tenslotte was er een rokende oven en een brandende fakkel die tussen de stukken doorging. Dat betekende de wraak van God die Christus het Offer aangreep en daardoor werd aan de gerechtigheid voldaan, vers 17.

3. Geen offer kon aanvaard worden dan alleen op een altaar dat de gift zou heiligen tot zijn noodzakelijke waarde en beoogde uitwerking, Matth. 23: 19. En wie kon daarvoor zorgen dan alleen Christus Zelf, Wiens Goddelijke natuur het altaar was waaraan het offer van Zijn menselijke natuur zijn oneindige waarde en genoegzaamheid ontleende: "Hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door den eeuwig Geest Zichzelf Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uw consciëntie reinigen van dode werken?" Hebr. 9: 14. Zijn gezegend lichaam dat aan het kruis leed en doodbloedde en Zijn heilige ziel die in Hem verschroeide en smolt vanwege de Goddelijke wraak, - welke beide ondertussen verenigd waren met Zijn Goddelijke natuur - waren het offer dat brandde op het altaar, waarvan God een aangename geur opsnoof, zodat Zijn wraak gestild en Zijn gerechtigheid volledig bevredigd werd. Niet dat Christus alleen Offer was toen Hij aan het kruis hing. Immers, dat Hij Zichzelf als slachtoffer opofferde, begon reeds met Zijn vleeswording in de baarmoeder, waar het offer vanaf het eerste moment op het altaar gelegd werd. En Hij bleef offer gedurende Zijn hele leven. Aan het kruis en in het graf werd het voltooid: "Daarom komende in de wereld, zegt Hij: Slachtoffer en offerande hebt Gij niet gewild, maar Gij hebt Mij het lichaam toebereid... Toen sprak Ik: Zie, Ik kom", Hebr. 10: 5, 7; "Als wij Hem aanzagen, zo was er geen gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Hij was... een Man van smarten en verzocht in krankheid", Jesaja 53: 2-3; "Hij heeft Hem zonde voor ons gemaakt", 2 Kor. 5: 21.
4. Tenslotte behoorde er een priester te zijn die dit Offer, dit waardevolle Offer, aan God zou offeren op dat Altaar. Anders zou er geen offer zijn dat aangenomen kon worden en dus ook geen verwijdering van zonden en daarom ook geen nieuw verbond. En omdat Christus Zelf het Offer was en ook het Altaar, kon Hij Zelf alleen Priester zijn. Voor zover het gewicht van de zaligheid van zondaren op Zijn roeping tot dat ambt lag, werd Hij door een eed van God Priester gemaakt van het verbond, Hebr. 7: 20-21. Hij had de volledige macht over Zijn eigen leven om Zichzelf tot een Offer te maken voor anderen. Daarom werd door de plechtige aanstelling in het ambt door de eed van Zijn Vader, de weg geopend om Zich werkelijk op te offeren, zodanig dat daardoor de voorwaarde van het verbond vervuld werd en het eeuwige leven voor hen verworven werd!

Ik zal dit hoofdstuk over *het maken van het Genadeverbond* afsluiten met twee conclusies die betrekking hebben op het geheel.

Eerste conclusie: *De zondaar moet het verbond aangrijpen*

Wat nog overblijft voor zondaren om persoonlijk en zaligmakend in een verbond met God te komen, is niet dat zij als verbondsluitende partij of als onderhandelaar met Hem een verbond maken voor het leven en de zaligheid. Nee, wat overblijft is slechts dat zij het verbond - dat door God al in de eeuwigheid gemaakt is tussen de Vader en Christus de Tweede Adam - aangrijpen zoals het ons geopenbaard is en aangeboden wordt in het Evangelie, Jesaja 56: 4, 6. Ik wil hier niet geringschattend spreken over onze verbonden voor een nationale reformatie die door onze Godzalige Schotse voorvaders zijn gemaakt en die gewoonlijk het nationale verbond of de plechtige verbintenis genoemd worden, waarop God het zegel van Zijn gunst heeft gezet in de ervaring van velen. Deze en dergelijke zijn verbonden van plichten en zijn als zodanig niet in strijd met het aangrijpen van Gods Genadeverbond. Ook zou ik ernstige zielen niet willen ontmoedigen om voor hun eigen leven en zaligheid Gods Genadeverbond aan te grijpen met grote plechtigheid en met de meest uitdrukkelijke woorden, ja zelfs om het op te schrijven en met eigen hand te ondertekenen. Dit wordt doorgaans *het sluiten van een persoonlijk verbond genoemd*.

Ik zou echter iedereen willen waarschuwen om niet het Genadeverbond te verknoeien door verbonden van eigen makelij te bedenken op deze of die voorwaarde die zij zullen vervullen voor het leven en de zaligheid. De vleselijke Joden verknoeiden zo het Genadeverbond doordat zij het doel van het geven van de wet verkeerd opvatten. Ze zagen niet alleen voor het beloofde zaad, maar ook voor hun eigen gehoorzaamheid - zoals die was - op de morele en ceremoniële wetten. Zo zijn er velen die - door te denken dat de zaligheid hen in het Woord aangeboden wordt op voorwaarde van geloof, bekering en oprechte gehoorzaamheid aan Gods Wet - hun toestemming geven aan deze voorwaarden en het plechtig op zich nemen om ze te vervullen. Zij doen dat door zich slechts aan deze of die plicht te binden opdat God hun zielen zal redden en zo maken ze hun eigen verbond. En terwijl ze zichzelf ervan kunnen overtuigen dat ze hun deel van het verbond nakomen, verwachten ze daarvan het leven en de zaligheid. Zo wordt het hele Genadeverbond precies omgekeerd, want: "dengene die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld", Rom. 4: 4 en "indien het is uit de werken, zo is het geen genade meer", Rom. 11: 6.

De zondigheid van deze praktijk is groot, omdat zij daarmee Christus voorbijzien, de grote Ondernemer en Verbondsluitende Persoon bij benoeming door de Vader, en daarmee zichzelf in Zijn plaats stellen om door hun eigen doen en werken het leven te verkrijgen. Het gevaar hiervan moet wel groot zijn, omdat ze een fundament denken te leggen dat het gewicht van hun zaligheid kan dragen, terwijl de Goddelijke Wijsheid zag dat zo'n fundament daartoe helemaal niet in staat zou zijn. Het gevolg ervan moet dan ook zijn dat zulke verbondsmakers in smart terneer zullen liggen. Daarom stelt de apostel vast: "Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen", Gal. 4: 4.

Ons deel in deze zaak is daarom slechts het verbond van God aan te grijpen dat reeds gemaakt is en ons aangeboden en voorgesteld wordt in het Evangelie. Dit aangrijpen is het aannemen door het geloof dat volgens de Bijbel de "hand van de ziel" is, Joh. 1: 12. In de oorspronkelijke uitdrukking klinkt dat duidelijk door: "die vasthouden aan Mijn verbond", Jesaja 54: 6. In deze zin wordt op het daarmee in verband staande woord "hand", Gen. 21: 18) bedoeld, alsof er stond: "die vasthouden, hun hand, aan Mijn verbond". Dat wil zeggen: "Die door de hand van het geloof vasthouden aan Mijn verbond". Zo was het met Adonia, die de hoornen van het altaar vasthield, 1 Kon. 1: 50, waar dezelfde wijze van uitdrukken gebruikt wordt. Dit doet u door Christus aan te grijpen in de vrije belofte van het Evangelie, door te geloven dat Hij

aan u in het bijzonder voorgesteld wordt, u verlatend op Hem en vertrouwend in Hem als uw Zaligmaker voor uw verlossing van zonde en toorn, op grond van Gods trouw in de belofte dat een ieder die in Hem gelooft niet verloren zal gaan, maar het eeuwige leven zal hebben. Want Hij is aan u als een Verbond gegeven, Jesaja 49: 8 en Hem te ontvangen is te geloven in Zijn Naam, Joh. 1: 12.

Dit is ons maken van een verbond met God door een offer, zoals het genoemd wordt in Psalm 50: 5. De oorspronkelijke uitdrukking is: "Die Mijn verbond snijden op een slachtoffer", namelijk door hun handen in geloof op het hoofd van het slachtoffer te leggen, dat als gevolg daarvan in hun plaats doorsneden wordt. In deze ceremonie dragen ze hun schuld over op het slachtoffer. Werkelijk en geestelijk doen ze het echter door het middel tot zaligheid door een gekruisigde Zaligmaker goed te keuren en ermee in te stemmen als de beste manier van zalig worden voor hen. Bij deze manier van verbondsluiten wordt de vrije genade van het verbond ongeschonden en helemaal bewaard, want "dien die niet werkt, maar gelooft in Hem die de goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid", Rom. 4: 5.

Hier wordt de eer van de enige Ondernemer en Verbondsluitende Persoon in het verbond, in overeenstemming met de bepaling door de Vader, overgelaten aan Christus, de Held Die machtig is, Psalm 89: 20. Hier bouwt de Tweede Adam de tempel, zonder dat wij er in eigen persoon ook maar één steen aan bijdragen, net zoals de eerste Adam haar in puin legde zonder dat wij er in eigen persoon ook maar één steen van omver getrokken hadden. Christus draagt de persoonlijke eer van het herstel, zoals Adam de persoonlijke schuld droeg voor de afbraak, Zach. 6: 13. Op deze wijze geeft de ziel in de tijd - wat haar aangaat - haar plechtige toestemming aan het verbond dat in de eeuwigheid gemaakt is en geeft ze haar persoonlijke toestemming aan wat Christus van eeuwigheid in haar naam toestemde, net zoals de prinses die toen ze nog kind was door volmacht getrouwd was, dat alles bekrachtigt door haar echtgenoot te ontvangen als ze tot haar jaren gekomen is. Alle kinderen van Adam die de zaligheid ter harte nemen en daarom een verbond sluiten met God, herhalen in feite het werkverbond dat met Adam hun vertegenwoordiger gemaakt is. Zo herhaalt ook het hele zaad van de Tweede Adam dat de zaligheid ter harte neemt en daarom een verbond met God sluit, in feite het Genadeverbond dat met Christus hun Vertegenwoordiger gemaakt is. In het maken van het verbond voordat de wereld begon deed de Vader aan Christus als de Tweede Adam, hun Hoofd en Vertegenwoordiger, het voorstel dat Hij voor hen de last op Zich zou nemen en hun Losser, hun Borg voor de verdiende straf en verschuldigde plicht en hun Priester zou zijn. Christus gaf er vervolgens van eeuwigheid Zijn toestemming aan.

"Amen, wat mij betreft, zegt de uitverkoren ziel in de tijd op de dag dat zij het verbond sluit, "het is oneindig goed geordend. Ik ben een verloren zondaar, een schuldenaar aan de Goddelijke gerechtigheid, een schuldig schepsel. Hij is het, met mijn hele hart en ziel zeg ik het, mijn Losser, mijn Borg, mijn Priester. Mijn deel van de opgelopen straf en van de verschuldigde plicht is een enorm en buitengewoon groot deel van die schuld. Mijn ziel is echter tevreden met en rust in de manier waarop die betaald wordt: "Hij heeft een eeuwigdurend verbond gemaakt, daarin is al mijn heil en alle lust", 2 Sam. 23: 5.

De Vader zei tot Christus als hun Vertegenwoordiger: "Omwille van Uw doen en lijden "zal Ik hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn."

"Amen", zei Christus van eeuwigheid, "al het Mijne is Uwe", Joh. 17: 10.

"Amen, wat mij betreft", zegt de uitverkorene bij het maken van een persoonlijk verbond: "Mijn hart moet een of andere God hebben, ik moet tot iemand behoren. Te lang ben ik voor een ander geweest. Maar nu geven de balken van het huis en de

stenen van de muur getuigenis dat mijn ziel tevreden is met, toestemming geeft aan en rust in de wijze waarop het voor mij beschikt wordt, namelijk dat de God en Vader van onze Heere Jezus Christus mijn God in Christus is en ik één van Zijn volk ben, van nu aan en voor altijd."

Deze manier van verbondsluiten kan niet bestaan met een voornemen of wens om in de zonde door te gaan. Zo is het ook met iemand die zich voor zijn genezing overgeeft aan de handen van de arts die feilloos geneest. Die persoon kan toch ondertussen niet de wens hebben om de ziekte die hij heeft te houden. Als Christus ons "van God gegeven is tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing", 1 Kor. 1: 30, dan brengt dat noodzakelijk mee dat Christus aangenomen moet worden als onze Profeet, Koning en Heere, net zoals een zieke zich noodzakelijkerwijs overgeeft aan de behandeling van de arts. Hierin verenigt men zich met Christus als zijn Verbondshoofd, Die ook de Uitvoerder van het verbond is. Zo onderwerpt men zich aan Zijn onderwijs en regering. En het is zo'n manier van verbondsluiten dat een werelds persoon of een huichelaar, die in zijn zonden volhardde, daartoe nog nooit gekomen is. Want:

- a. Het verbond spreekt van een hart dat tevreden is om van alle zonden te scheiden en dat ingenomen is met Christus' volkomen verlossing, waarvan het belangrijkste deel is dat Hij Zijn volk zalig zal maken van hun zonden, Matth. 1: 21, terwijl onbetrouwbare verbondssluiters zich altijd aan het één of ander in Christus stoten, Matth. 11: 6 .
- b. Het verbond spreekt van een ziel die van alle vertrouwen op zichzelf, haar eigen werken en doen om het leven en de zaligheid te krijgen, afgebracht is en die alleen op het werk en het lijden van Christus voor dat doel gegrond is. Daarom wordt zo'n verbondssluiters als een arme van geest, Matth. 5: 3 en als iemand die in Christus Jezus roemt en niet op zijn vlees vertrouwt, Fil. 3: 3 onderscheiden van de aanmatigende huichelaar, die altijd - helemaal of gedeeltelijk - voor het leven en de zaligheid vertrouwt op zijn eigen doen en werken. Ook wordt zo'n verbondssluiters onderscheiden van de wanhopende ongelovige die geen vertrouwen heeft, noch in Christus, noch in zichzelf, hoewel hij vast kan geloven dat anderen zalig zullen worden. Daarom is dit geloof, dit verbondsluiten, iets totaal anders dan het bedrieglijke geloof van de aanmatigende wereldling, of het ongeloof van de wanhopige, of de wankelende twijfelaar die zich nooit met meer of minder vertrouwen kan vestigen op Christus voor zijn zaligheid: "Maar dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van de wind gedreven en op en neder geworpen wordt. Want die mens mene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere", Jak. 1: 6-7.

Als iemand denkt dat dit een gemakkelijke manier van geloven of verbondsluiten is, dan heeft hij het mis, of hij heeft het niet geprobeerd. Geloven op één of andere grond die we in onszelf zien is zeer natuurlijk, maar geloven slechts op een grond in een Ander, namelijk op de gerechtigheid in Christus en de trouw in God, terwijl alles van binnen er op uit is om ons wanhopig te maken, is buiten het bereik van onze natuur. Een geweten dat grondig ontwaakt is zal een zondaar overtuigen dat het een zaak is van de grootste moeilijkheid.

Tweede conclusie: *Het geloof richt zich in het bijzonder op Christus' Priesterlijke ambt*

Het rechtvaardigende geloof ontvangt Christus in al Zijn ambten, als Profeet, Priester en Koning. Het richt zich echter - als het ons persoonlijk in het verbond brengt en ons rechtvaardigt - in het bijzonder op Hem in Zijn Priesterlijke ambt, namelijk als de grote Hogepriester Die verzoening gedaan heeft voor de zonde door Zijn eigen Offer. Het richt zich op Hem als de Borg Die de betaling van de verdiende straf en verschuldigde plicht op Zich nam en voltooide. Tenslotte richt het zich op Hem als de Losser Die door onze menselijke natuur te huwen met Zijn eigen Goddelijke natuur de verpande erfenis loste met Zijn eigen bloed. Hij gaf Zich tot een rantsoen voor ons om ons te verlossen uit onze geestelijke slavernij en door Zijn dood vernietigde Hij hem die de macht van de dood had: "Welken God voorgesteld heeft tot een Verzoening door het geloof in Zijn bloed", Rom. 3: 25. "Onze Heere Jezus Christus, door Welken wij nu de verzoening gekregen hebben", Rom. 5: 11. Hier ligt de troost voor een verwond geweten, diepbedroefd door de schuld van de zonde. Dit is dat ambt van Christus waarop de overtuigde zondaar, die bevend voor de rechtvaardige Rechter van deze wereld staat, zijn ogen slaat en waartoe hij de toevlucht neemt om veilig te zijn, want daar en alleen daar, kan iemand een rantsoen, gerechtigheid en verzoening vinden. In Zijn profetische en koninklijke ambt voert Hij het verbond uit, maar in Zijn priesterlijke ambt vervulde Hij de voorwaarde ervan. Daarom is dit het fundament van de andere twee ambten. Door het offeren van Zichzelf werden de Geest en het Woord - waardoor Hij zondaren onderwijst - verworven en daardoor verkreeg Hij ook het Koninkrijk. Zijn bemiddeling is gefundeerd in Zijn offer. Om die reden draagt Zijn priesterlijke ambt, in het bijzonder wanneer we bedenken hoe Hij Zich als een Slachtoffer geofferd heeft, als de grondsteen het gewicht van de zaligheid van zondaren en de eer van God en de Middelaar daarin. Het is dan ook niet vreemd dat Zijn aanstelling in het priesterlijke ambt door God met een eed bevestigd werd, een plechtigheid die niet gebruikt werd in het geval van Zijn profetische en koninklijke ambt.

Tot zover over het maken van het verbond.

Hoofdstuk 3.

De delen van het Genadeverbond

I. Het voorwaardelijke deel

De twee delen in het Genadeverbond, ofwel de zaken die daarin door God en Christus de Tweede Adam overeengekomen zijn, zijn *het voorwaardelijke deel en het belovende deel*. Deze bevatten het gehele verbond. We zullen in dit hoofdstuk het eerste, dus het voorwaardelijke deel behandelen. In het volgende hoofdstuk wordt het belovende deel behandeld.

Inleiding

- Wat gewoonlijk en in het algemeen de voorwaarde van een verbond of verdrag genoemd wordt is dat deel van een verbond of verdrag dat, als iemand het vervult, hem een recht geeft op het beloofde voordeel. Er is dan een goede grond voor zijn pleiten daarop, omdat het hem krachtens zijn vervulling toekomt, zoals de partijen dat overeengekomen zijn. Dit is een overeengekomen voorwaarde of verbondsvoorwaarde, die door elk mens in het gewone spraakgebruik opgevat wordt als een voorwaarde van een verbond of verdrag. Zo is het bijvoorbeeld ook met het betalen van een bepaald bedrag voor een bepaald goed volgens de overeenkomst tussen de partijen. Die betaling is de voorwaarde van het verbond van handel of verkoop. Of - om een ander voorbeeld te noemen - denk aan het maken van een bepaald werkstuk of het doen van een bepaalde daad voor een beloning waarover de partijen het eens geworden zijn. Dat maken of die daad is de voorwaarde van dat verbond van dienst of beloning.
- Daarnaast is er ook wat gewoonlijk genoemd wordt een voorwaarde van volgorde of orde in een verbond, waardoor het ene ding noodzakelijk voorafgaat aan het andere volgens de orde van het verbond, zonder dat het de grond is van iemands recht en aanspraak op die andere zaak. In de genoemde voorbeelden gaat het ontvangen van het goed door de koper of het ontvangen van de beloning door de huurling - waarvoor het verbond of het verdrag gesloten is - noodzakelijk vooraf aan het bezit of genot ervan, maar het is duidelijk dat het ontvangen zélf door de koper of van de huurling, niet de grond is voor het recht of de aanspraak op het goed dan wel de beloning. Daarom, hoewel het een voorwaarde van orde in de afzonderlijke verbonden genoemd kan worden, toch kan het strikt genomen niet als voorwaarde van het verbond genoemd worden.

Nu moeten we deze zaken toepassen op ons onderwerp, de orde van het Genadeverbond.

Omdat het bezitten van de Geest aan het geloof vooraf moet gaan, het geloof aan de rechtvaardiging, de rechtvaardiging aan de heiliging en de heiliging aan iemands geluk in de hemel, kunnen deze zaken voorwaarden in het Genadeverbond genoemd worden, namelijk voorwaarden met een zeker onderling verband. Dit behoort tot de vastgestelde orde van de beloften van het verbond, die onderscheiden worden van de voorwaarde van het verbond. Toch kunnen zulke voorwaarden niet in eigenlijke zin *de voorwaarde of voorwaarden van het Genadeverbond* genoemd worden, evenmin als het ontvangen van het goed door de koper de voorwaarde van het verbond van koop of verkoop genoemd kan worden.

De voorwaarde in eigenlijke zin van het Genadeverbond is echter Christus, in de gestalte van een dienstknecht, als de laatste Adam, Vertegenwoordiger, Losser, Borg en Priester en Zijn vervullen van alle gerechtigheid, die Zijn geestelijke zaad vanwege het verbroken werkverbond aan God verschuldigd was: "Aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen", Matth. 3: 15.

Om deze zaak op te helderen zal ik:

1. Bewijzen dat het vervullen van alle gerechtigheid de voorwaarde van het verbond is.
2. Die gerechtigheid bewijzen en ontvouwen, waarvan de vervulling tot voorwaarde van het verbond gemaakt was.

1. *Om te bewijzen dat dit de voorwaarde is van het Genadeverbond, moet het volgende overwogen worden:*

1. De Vader stelde aan Christus voor dat Hij alle gerechtigheid als de Tweede Adam moest vervullen. Op grond daarvan zou Zijn zaad gered worden. Die vervulling is ook het fundament van de belofte van het eeuwige leven dat aan hen gegeven zou worden: "Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben, zo zal Hij zaad zien. Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen", Jesaja 53: 10-11; "Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed, hetwelk voor u vergoten wordt", Lukas 22: 20. Aan hetzelfde gaf Christus als de Tweede Adam van eeuwigheid Zijn toestemming. Hij ondernam het, Hij verbond er Zich toe en vervulde het in de tijd, zoals overeengekomen was. Zo stelt Hij het ook Zelf voor: "Aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen", Matth. 3: 15, zoals het een persoon van eer en aanzien betaamt om zijn overeenkomst na te komen. "Moest de Christus niet deze dingen lijden?", Lukas 24: 26, namelijk zoals iemand de voorwaarde behoort te vervullen van het verbond of het verdrag dat hij aangegaan is.
2. Dit is de enige grond voor het recht en de aanspraak van de zondaar op het eeuwige leven. Op niets anders kan hij zijn smeekbede voor de Heere om het leven en de zaligheid veilig gronden: "In Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar den rijkdom Zijner genade", Eféze 1: 7; "Opdat ik Christus moge gewinnen, en in Hem gevonden worde, niet hebbende mijn rechtvaardigheid ... maar de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof", Fil. 3: 8-9. Zeker, op de vervulde voorwaarde van het verbond mag men zijn smeekbede voor de Heere om de in het verbond beloofde weldaden vestigen. Niemand mag echter zijn smeekbede voor de Heere om deze weldaden vestigen op een werk of daad van hemzelf, zelfs niet op zijn geloof, maar slechts op het vervullen van alle gerechtigheid door Christus. Daarom kan geen enkel werk of daad van ons, ook niet het geloof zelf, de voorwaarde zijn van het Genadeverbond in eigenlijke zin, maar alleen dat Christus alle gerechtigheid vervuld heeft. De zondaar, die bevend voor de Heere in het gerechtshof van het geweten staat, vlucht weg onder de bedekking van die gerechtigheid die door de Middelaar vervuld is en durft niets dan alleen dit in te brengen tegen het veroordelende vonnis van de wet, terwijl hij elke andere pleitgrond voor het leven en de zaligheid opgeeft. *Geloven in Christus is het pleiten op die grond, maar de smeekbede zélf is niet de grond van de zondaar.* Het geloof zegt "mijn Heere en mijn God" in de belofte, op grond van het vervullen van alle gerechtigheid door Christus alleen als de voorwaarde van het verbond. Als iemand iets anders wil maken tot de grond voor zijn smeekbede, dan moet hij het noodzakelijk voortbrengen als een werk van de wet. Dat wil zeggen: hij moet het dan voortbrengen als een daad door hem verricht, waardoor hij de wet vervuld heeft en aan haar beantwoord heeft. Op grond daarvan verzoekt hij om het beloofde

voordeel. Dat zal volgens de Schriften echter een gevaarlijk waagstuk blijken te zijn, Rom. 3: 20; Gal. 2: 16 en 5: 4.

3. Hierdoor - en hierdoor alleen - wordt de redding van zondaren een verschuldigde zaak en daarom is dit alleen de voorwaarde van het verbond. Want de beloning is volgens schuld voor hem - en voor hem alleen - die de voorwaarde van een verbond vervult, dus voor degene die werkt en niet voor degene die niet werkt maar alleen gelooft, Rom. 4: 4-5. Daarom is alleen Christus die redding verschuldigd, wij niet. Daarom ook was Hij het Die de voorwaarde van het verbond vervulde: wij vervullen er zelfs geen deel van. Dit wordt - wel beschouwd - bevestigd door de oorspronkelijke situatie van de mensheid met betrekking tot het eeuwige leven in het verbond met de eerste Adam. De voorwaarde daarvan was volmaakte, actieve gehoorzaamheid. Volgens de aard van het verbond zou het eeuwige leven aan Adam en zijn zaad verschuldigd zijn als hij deze gehoorzaamheid vervuld zou hebben. De smeekbede van zijn nageslacht om het leven zou in dat geval niet gegrond zijn op hun persoonlijke gehoorzaamheid die na die vervulling kwam. Immers, hun gehoorzaamheid zou niet de vervulling van de voorwaarde maar de vrucht van de belofte in het verbond zijn. Ze zou dus gegrond zijn op die vervulling door Adam hun vertegenwoordiger, omdat die - bij wijze van veronderstelling - de enige gehoorzaamheid geweest zou zijn waardoor de voorwaarde van het verbond vervuld werd. Zo zouden ze het leven gekregen hebben, niet vanwege een persoonlijk werk of een daad van hen, maar vanwege de gehoorzaamheid van de eerste Adam hun vertegenwoordiger, aan wie God in het eerste verbond genadig de belofte van het leven gedaan had.
4. Zoals reeds aangetoond is, zijn geloof en gehoorzaamheid weldaden die in het verbond beloofd zijn op de voorwaarde ervan. Krachtens de beloften van het verbond worden ze in de uitverkorenen teweeggebracht. Daarom kunnen ze niet de voorwaarde van het verbond zijn. Daarom ook worden uitverkoren kinderen gered, hoewel ze niet in staat zijn om te geloven, noch om te gehoorzamen. Echter, de voorwaarde van het verbond moet noodzakelijk vervuld worden, óf door degenen die gered worden zelf, óf anders door iemand in hun plaats. Daarom kan het niet anders of de vervulling van alle gerechtigheid door Christus, die de enige gehoorzaamheid is die in hun plaats vervuld is, is de enige gepaste voorwaarde van het verbond.
5. In de laatste plaats sluit het Genadeverbond op die wijze ons roemen uit, terwijl het werkverbond dat niet deed. Dit blijkt duidelijk uit Rom. 3: 27: "Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs". Als echter enige daad of werk van ons de voorwaarde van het Genadeverbond is - helemaal of gedeeltelijk - dan is onze roem niet uitgesloten, maar heeft ze daarin een plaats, net zoals in het werkverbond. Het verschil is er dan hoogstens één van graad. Want volgens de Schrift geeft het werken of het vervullen van de voorwaarde van het verbond grond om te roemen, omdat aan degene die werkt het loon toegekend wordt naar schuld. En omdat het leven in het werkverbond door de werken verkregen werd, hoewel niet door de eigenlijke verdienste zelf maar door middel van verdrag of overeenkomst, gaf dat de mensen grond om te roemen in dat verbond, volgens de Schrift. Daarom, in zoverre het leven en de zaligheid verkregen worden door een of ander werk van ons als vervulling van de voorwaarde van het Genadeverbond, is onze roem niet

uitgesloten, maar krijgt ze daarin een plaats, zoals in het werkverbond. En om die reden, omdat het Genadeverbond zo vormgegeven is dat het geen grond overlaat voor onze roem of voor een werk of daad van ons, is alleen Christus' vervullen van alle gerechtigheid - en die alleen! - de voorwaarde van het Genadeverbond. Ons leven en onze zaligheid zijn dus niet door de werken als vervulling van de voorwaarde van het verbond: "Niet uit de werken der rechtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid heeft Hij ons zalig gemaakt", Titus. 3: 5; "Niet uit de werken, opdat niemand roeme", Eféze 2: 9.

God verhoede dat wij zouden proberen om geloof en gehoorzaamheid uit het Genadeverbond te verbannen! Degenen die dat in theorie of in de praktijk doen, zullen zichzelf daardoor uit het Koninkrijk van de hemelen stoten: "Zo wie dan één van deze minste geboden zal ontbonden en de mensen alzo zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen", Matth. 5: 19, dat wil zeggen: hij zal behandeld worden zoals hij dat minste gebod behandeld heeft, hem zal het lidmaatschap van dat Koninkrijk niet waardig gekeurd worden.

Het geloof is noodzakelijk om ons een zaligmakend aandeel te geven in Jezus Christus het Hoofd van het verbond en niemand kan de eeuwige gelukzaligheid bereiken zonder werkelijk te geloven, namelijk als persoon die daartoe het vermogen krijgt. Ook kan niemand tot het geloof komen zonder dat de Geest van het geloof in hem woont. Gehoorzaamheid is noodzakelijk als het belangrijkste nevendoeel van het verbond en als datgene waardoor God Zijn heerlijkheid in dat verbond verkrijgt. Als gehoorzaamheid hier niet begint, dan kunnen de voorwerpen die tot het geloof in staat gesteld worden, nooit de hemel zien. Bovenal echter is het noodzakelijk dat zij gehouden worden op de plaats en post die hen in het verbond door de Vader en de Zoon van eeuwigheid toegewezen is. Door het geloof omhelzen we persoonlijk het verbond, geven we er toestemming aan en rusten we in de voorwaarde van het verbond die door Christus vervuld is en zo worden wij gerechtvaardigd en worden wij in een staat van zaligheid gebracht: "Ik ben de Deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden", Joh. 10: 9; vgl. Joh. 1: 12, 3: 16 en 14: 6. Door evangelisch berouw en Evangeliegehoorzaamheid betuigen wij onze dank aan God en bewijzen wij de waarheid van ons geloof en ons aandeel in het verbond: "Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht; gij die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; die eertijds niet ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt geworden", 1 Petrus 2: 9-10; vgl. Rom. 6: 13 en 12: 1-2; 1 Kor. 6: 20.

Dit onderwees de profeet aan de Joodse kerk van oude tijden: "Hij heeft u bekendgemaakt, o mens, wat goed is; en wat eist de HEERE van u, dan recht te doen en weldadigheid lief te hebben, en ootmoediglijk te wandelen met uw God", Micha 6:8. In het zesde vers wordt een hoogst belangrijke vraag gesteld over hoe een zondaar welkom is bij God en hoe dat welkom verkregen kan worden: "Waarmede zal ik den HEERE tegenkomen?" Verschillende kostbare middelen worden voor dat doel door de zondaar voorgesteld, zelfs tot en met "de vrucht zijns buiks voor de zonde zijner ziel", Micha 6: 6-7. Maar de profeet beantwoordt die vraag met één woord en verwijt de zondaars daarbij stilzwijgend hun grote domheid omdat ze op klaarlichte dag naar de wand tasten alsof het nacht was: "Hij heeft u bekendgemaakt, o mens, wat goed is", dat wil zeggen: wat welbehaaglijk, waardig en aanvaardbaar is voor Gods aangezicht voor dat doel. Ja, Hij heeft zelfs

bekendgemaakt wat voor een zondaar nodig is om vergeving te krijgen en door God aangenomen te worden, namelijk de Messias, Jezus Christus, geofferd voor zondaren. Dit is het wat God al die tijd door Zijn profeten en door de hele ceremoniële wet had aangewezen en aan hen had voorgesteld, opdat ze door het geloof op dat goed zouden zien en gered zouden worden, Jesaja 45: 22. In het woordgebruik van de Heilige Geest wordt er over de gekruisigde Christus op een andere plaats op dezelfde manier gesproken: "De HEERS, Die goed is, make verzoening voor dien, die zijn ganse hart gericht heeft om God den HEERS... te zoeken", 2 Kron. 30: 18-19; "Ook zal de HEERE het goede geven", Psalm 85: 13. Vergelijk Joh. 4: 10: "Indien gij de Gave Gods kent, en wie Hij is"; "Eet van het goede", Jesaja 55: 2. Vergelijk Joh. 6: 55: "Mijn vlees is waarlijk spijs". Job 34: 4-5, Engelse vertaling: "Laat ons kiezen voor ons wat goed is. Want Job heeft gezegd: Ik ben rechtvaardig". Welnu, als u zo door God aanvaard bent, wat vraagt Hij dan nog van u op het punt van de dankbaarheid behalve recht te doen, als iemand die aanvaard is op grond van een gerechtigheid die beantwoordt aan de eisen van rechtvaardigheid en oordeel? Wat vraagt Hij nog van u behalve barmhartigheid lief te hebben, als iemand die barmhartigheid verkregen heeft? Ja, wat vraagt Hij nog behalve ootmoedig met uw God te wandelen, als iemand die schuldenaar is van vrije genade? Op dezelfde manier drukt Mozes zich uit als hij het volk toespreekt dat door Gods eed verzekerd is van het bezit van Kanaän en op het punt staat om het binnen te gaan: "Nu dan, Israël, wat eist de HEERE uw God van u, dan den HEERE uw God te vrezen enz.?", Deut. 10: 12, namelijk op het punt van de dankbaarheid, omdat Hij u dat goede land gegeven heeft.

1. Conclusie: *Uit wat gezegd is blijkt dat uw leven en zaligheid geheel afhangen van uw bijzondere aandeel in Christus' gerechtigheid.*

Hebt u dat, dan is uw zaligheid verzekerd. Hebt u dat niet, dan is de zaligheid ver van u. Ook al bent u boordevol van uw eigen gerechtigheid, werken, doen en lijden, dan zijn het nog maar vuile lappen in dit geval en kunnen ze u geen recht of aanspraak geven op het leven. Daarentegen, ook al kunt u niets in uzelf zien waarop u kunt steunen voor de Heere, als de gerechtigheid van Christus door het geloof uw bezit is, dan staan uw leven en zaligheid zo vast als een rots.

2. Een vraag: *Hoe kan ik weten dat Christus' gerechtigheid werkelijk mijn bezit is?*

Antwoord:

De Heere Zelf laat duidelijk zien wat het onderscheidend kenmerk is van zulke gelukkige bezitters: "Hoort naar Mij, gijlieden die de gerechtigheid kent, in welks hart Mijn wet is", Jesaja 51: 7. Zij die de gerechtigheid kennen zijn - volgens het spreken van de Schrift - diegenen die haar bezitten., Dit komt overeen met Matth. 25: 12: "Ik ken u niet", dat wil zeggen: u bent niet van Mij, Ik erken u niet als de Mijne. Dit kenmerk bestaat dan ook in twee delen:

- a. Zij zijn degenen die Christus' gerechtigheid als hun enige gerechtigheid voor Gods aangezicht erkennen en alleen daarop zien voor het leven en de zaligheid, waarbij zij afstand doen van al hun eigen gerechtigheid: "Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken" Jesaja 53: 11, dat wil zeggen: door de kennis of door het erkennen van Hem, wat door het geloof geschiedt.
- b. Zij hebben de wet van God in hun harten. Het rechtvaardige volk, dat rechtvaardig is door het geloof, is een heilig volk. Zij maken ernst met een inwendige gehoorzaamheid, want de heilige wet regeert in hen, zelfs daar waar het gewone

oog niet bij kan, maar Gods ogen en hun eigen geweten wel. Zo worden ze onderscheiden van de huichelaars die zijn als "witgepleisterde graven, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen vol zijn van alle onreinheid". Zij maken ook ernst met uitwendige gehoorzaamheid, want zoals de kaars die in de lantaarn brandt er ook doorheen zal schijnen, zo kan het niet anders of de wet van God die het hart regeert zal ook het leven en de omgang regeren: "Indien dan uw oog eenvoudig is, zo zal uw gehele lichaam verlicht wezen", Matth. 6: 22. Op die wijze zijn ze onderscheiden van de wereldse mensen, van wie hun onheilig leven laat zien dat zij part noch deel hebben aan deze gerechtigheid: "Wie zal staan in de plaats Zijner heiligheid? Die rein van handen is", Psalm 24: 3-4. Daarnaast is de wet niet alleen met haar licht in hun verstand om hen tot gehoorzaamheid te drijven, zoals in het geval van wettische mensen die werken als slaven. Zij is namelijk ook in hun harten en hun genegenheden, terwijl ze aan hun zielen de schoonheid van heiligheid ontdekt. Zo brengt ze hen allen tot gehoorzaamheid en doet ze hen werken zoals zonen voor een vader. Hun harten worden in overeenstemming gebracht niet de reinheid van de heilige wet en zij hebben er een vermaak in met de inwendige mens, Rom. 7: 22. Ze zouden er graag helemaal gelijkvormig mee willen zijn en roepen het van harte uit: "Och dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren!", Psalm 119: 5.

2. Ontvouwing van de gerechtigheid die de voorwaarde is van het verbond

Om die gerechtigheid te ontvouwen waarvan de vervulling de voorwaarde was van het Genadeverbond, zullen we haar in haar afzonderlijke delen beschouwen.

In zoverre ze vervuld moest worden in de plaats van zondaren, moest en moet deze gerechtigheid bevestigd worden uit de wet, dus uit het verbroken werkverbond waaronder zij lagen. Want het is er ver vandaan dat deze gerechtigheid in het nieuwe verbond veronachtzaamd werd. Integendeel, alles waarvan ze de partij waarvoor het verbond gesloten werd ook maar kon beschuldigen, of wat ze ook maar van haar kon eisen, werd bij elkaar opgeteld en daarin neergeschreven om geheel betaald te worden door Christus hun Borg, Die voor hen het verbond sloot.

Welnu, als we van daaruit die gerechtigheid vaststellen, dan zal blijken dat ze uit drie delen bestaat die even zoveel voorwaardelijke artikelen van het Genadeverbond vormen:

- I. Eerste voorwaarde: heiligheid van de natuur.
- II. Tweede voorwaarde: gerechtigheid van het leven.
- III. Derde voorwaarde: voldoening voor de zonde.

We zullen ze achtereenvolgens behandelen.

I. De eerste voorwaarde: *heiligheid van de natuur*

De wet eiste heiligheid van de natuur als voorwaarde voor het leven. Daar waar zij de erfzonde veroordeelt door te zeggen: "Gij zult niet begeren", oordeelt ze dat alle mensen van nature kinderen van de toorn zijn. Want omdat God in wezen heilig is, noodzakelijk heilig vanwege Zijn natuur, kan er niets zo tegengesteld zijn aan God als een onheilige natuur. Immers, hoewel personen of dingen van een vergelijkbare natuur op sommige punten aan elkaar tegengesteld kunnen zijn, toch kunnen ze nooit zo tegengesteld aan elkaar zijn als totaal tegenovergestelde naturen. Het is echter

duidelijk dat de partijen waarvoor het Genadeverbond gesloten werd op geen enkele wijze zelf aan deze eis van de wet konden beantwoorden, omdat hun natuur helemaal verdorven was en zij totaal onbekwaam waren om haar te reinigen of hun hart schoon te maken, Spr. 20: 9. Om die reden werd de heiligheid van de natuur in verband met de voldoening van de wet op dit punt vastgesteld als een voorwaardelijk artikel van het Genadeverbond: "Christus, de Tweede Adam Die hen vertegenwoordigde, moest een Mens zijn met een volmaakt heilige, reine en onbevleete natuur die voor hen volledig beantwoordde aan de heiligheid en volmaaktheid van de natuur die door de wet geëist werden". "Want zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren", Hebr. 7: 16.

Dit artikel bevat twee voorwaarden:

1. De eerste voorwaarde is: *Christus moest, als de Tweede Adam, heilig ontvangen en geboren worden in plaats van hen die een verdorven natuur hadden en in zonde ontvangen en geboren waren.* Adam was de wortel van de mensheid. Aan hem werd een heilige natuur gegeven die hij moest behouden en aan zijn nageslacht moest overdragen in de weg van natuurlijke voortplanting. Op grond hiervan eist de wet dat alle mensen heilig geboren worden en verklaart ze dat zij in het tegenovergestelde geval onrein en kinderen van de toorn zijn, Job 14: 4; Ef. 2: 3. Maar hoe konden zondaren aan deze eis beantwoorden? Ze worden in zonde geboren. Ze kunnen niet opnieuw de buik van hun moeder binnengaan en opnieuw geboren worden en dan zonder zonde. Nee, dat kunnen zij niet. En toch zal de wet geen afstand doen van die eis voor het leven. Daarom is er voor gezorgd dat Christus, als een publiek Persoon Die Zijn geestelijke zaad vertegenwoordigt, volmaakt heilig geboren zou worden, opdat - waar zij een zondige verdorven natuur met zich ter wereld brachten - Hij een heilige menselijke natuur met Zich in deze wereld zou brengen. Zo was Hij de laatste Adam, 1 Kor. 15: 45, heilig en onbesmet, Hebr. 7: 26, "dat Heilige, Dat uit u geboren zal worden", Lukas 1: 35. Het gevolg ervan met betrekking tot die eis van de wet voor het leven is dat alle gelovigen - voor het oog van de wet - heilig geboren worden in de Tweede Adam, net zoals ze heilig geschapen waren in de eerste Adam. Daarom wordt uitdrukkelijk gezegd dat zij in Hem besneden zijn, Kol. 2: 11, wat zonder meer veronderstelt dat zij in Hem geboren zijn. Omdat ze voor de wet heilig zijn krachtens hun geboorte uit Christus toen Hij geboren werd, worden ze - wanneer ze met Hem in de minnetijd verenigd worden - werkelijk wedergeboren en uiteindelijk volmaakt. Precies zo zijn zij werkelijk in eigen persoon verdorven als ze in de wereld komen, omdat ze voor de wet in Adam verdorven waren toen hij zondigde. Want de heilige natuur van Christus hun geestelijke Hoofd - in Wie ze voor de wet heilig geboren zijn - wordt hun daadwerkelijk meegedeeld, net zoals de verdorvenheid van de natuur van Adam hun natuurlijke hoofd - in wie ze voor het oog van de wet zondigden - hun daadwerkelijk meegedeeld wordt.

2. De andere voorwaarde is: *Christus moest, als de Tweede Adam, de heiligheid van de natuur ongeschonden voor hen en in hun naam tot het einde toe bewaren.* De wet of het werkverbond eiste als voorwaarde voor het leven dat de heiligheid van de natuur die in Adam aan de mensheid gegeven was rein en onbedorven bewaard zou worden. Maar ze werd verloren. Stel nu eens dat ze teruggevonden zou zijn, dan nog zouden ze haar niet in eigen persoon onbevleet hebben kunnen behouden temidden van zoveel verleidingen. Om de eis van de wet op dit punt te bevredigen, werd ervoor gezorgd dat in de mens Christus, als publiek Persoon Die Zijn zaad vertegenwoordigde, hun natuur tot het einde toe volmaakt heilig bewaard zou worden,

zonder de kleinste vlek of smet: "Hij zal niet feilen" of "Hij zal niet verdonkerd worden", Jes. 42: 4, of *verschrompelen* zoals de huid die verdroogd is. Daarin faalde de eerste Adam. Hij blonk in reinheid van natuur toen hij uit de hand van Zijn Schepper voortkwam, maar hij faalde en werd verdonkerd. De heiligheid van zijn natuur werd door de zonde volledig opgebrand, de hele mensheid verloor in hem haar geestelijke schoonheid en verschrompelde. De Tweede Adam daarentegen is niet bezweken, maar Hij heeft de heiligheid van de menselijke natuur zelfs tot het einde van Zijn leven onbevlekt bewaard en niet het minst verdonkerd. Wat in de gelovigen nog rest van de verdorvenheid van de natuur, wordt hun niet toegerekend, Rom. 4: 8. Hoe besmet zij in zichzelf ook zijn en hoewel die resten hun aankleven, toch is in Christus hun schoonheid fris en niet in het minst bedorven, volgens Hoogl. 4: 7: "Geheel zijt gij schoon, Mijn vriendin, en er is geen gebrek aan u".

2. De tweede voorwaarde: *rechtvaardigheid des levens*

De wet eiste ook zonder tegenspraak de rechtvaardigheid des levens als voorwaarde voor het leven.

En terecht, want God gaf aan Adam - en in hem aan de hele mensheid - een wet die op alle punten gehoorzaamd moest worden, niet alleen krachtens de band van natuurlijke plicht, maar ook op grond van de verbintenis van een verbond voor het leven. Ze werd echter nooit door hen vervuld. De eerste Adam begon inderdaad aan het spoor van de gehoorzaamheid, maar viel er gauw van af en in hem al zijn natuurlijke zaad. Welnu, het was niet in overeenstemming met de eer van de wet dat de prijs - namelijk het eeuwige leven - verkregen zou worden zonder dat de loop voleindigd was. Zij bleef eisen: "Wilt gij in het leven ingaan, onderhoud de geboden", Matth. 19: 17. Wij waren echter zwak, zonder beweging en zonder kracht om die loopbaan te lopen. Daarom werd als een ander voorwaardelijk artikel van het verbond het volgende bevestigd: Christus, Die als publiek Persoon diegenen vertegenwoordigde waarvoor Hij in het verbond onderhandelde, moest de loop van de gehoorzaamheid aan de wet in rechtvaardigheid van het leven beginnen en voleindigen. Dienovereenkomstig is Hij gehoorzaam geworden tot de dood, Fil. 2: 8.

De wet was de regel van deze gehoorzaamheid die van Hem gevraagd werd. Zij was dezelfde als de wet van de Tien Geboden die aan Adam was gegeven en aan ons als degenen die onder de wet zijn. Want Hij is geworden "onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou", Gal. 4: 4-5. De wet strekte zich uit tot alle Goddelijke instellingen die de Tweede Adam tegenkwam. Deze instellingen waren verplichtend voor de mens als mens of als lid van Gods kerk op aarde. Zo was het ook met de regel van de gehoorzaamheid van de eerste Adam. Die strekte zich uit tot de wet betreffende de verboden vrucht, die er al was toen hij begon om zijn verbondsgehoorzaamheid te vervullen.

Om dit artikel beter te kunnen begrijpen, dienen we acht te geven op de volgende drie zaken.

(1) *Hij moest, als de Tweede Adam, de hele wet gehoorzamen in naam van degenen die Hij vertegenwoordigde.* Dit was een schuld die zij allen verschuldigd waren en die door de wet van hen geëist werd als voorwaarde voor het leven: "Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen", Gal. 3: 10. Het voldoen aan deze eis ging hun vermogen echter geheel te boven. De mens had door de val veel van zijn kennis van de wet verloren en raakte het zicht kwijt op veel van de plichten die daarin vereist werden. Echter, onkunde in de wet verontschuldigt niemand. Zijn hart was afkerig van en vijandig tegen de wet, Rom. 8:

7. Ook had hij geen kracht om de plichten na te komen die daarin geëist werden, Rom. 5: 6. Vanwege zijn onkunde, afkerigheid en onmacht in deze zaak, kon geen gehoorzaamheid aan de gehele wet van hem verwacht worden. Daarom werd ervoor gezorgd dat Christus, als hun Vertegenwoordiger, de hele wet zou gehoorzamen voor hen. Hij zou gepaste gehoorzaamheid geven aan de beide tafels van de wet, ja aan elk gebod afzonderlijk. Hij zou door innerlijke en uiterlijke gehoorzaamheid in Zijn verstand, wil en genegenheden, in gedachten, woorden en daden volledig beantwoorden aan de wet die voor Hem neergelegd werd in haar geestelijkheid en gehele uitgestrektheid. Hij zou Zich onderwerpen aan heel de natuurlijke wet en aan alle Goddelijke instellingen, zowel de ceremoniële als de politieke, zoals besneden te worden, het Pascha te vieren, gedoopt te worden, een knecht of onderdaan te zijn van heersers, belasting te betalen aan degene aan wie ze verschuldigd was en dergelijke. In één woord: Hij zou de hele wil van God uitvoeren zoals die aangeduid was in de wet, opdat Zijn volk het leven zou hebben met de garantie dat aan de eer van de wet voldaan was. De Tweede Adam moest datgene doen waarin de eerste niet geslaagd was. En ik houd het ervoor dat we daarvan een voorbeeld hebben in het geval van de eerste en tweede koning van Israël, namelijk Saul en David: "Ik heb gevonden David, den zoon van Isdī, een man naar Mijn hart, die al Mijn wil zal doen", Grieks: "al Mijn willen", Hand. 13: 22. In deze woorden wordt duidelijk verwezen naar Saul, die maar voor een deel gehoorzaamde aan Gods wil, 1 Sam. 15 en om die reden met de zijnen het Koninkrijk verloor.

(2) *Elk deel van die gehoorzaamheid moest tot de hoogste trap en graad gebracht worden.* Dit eiste de wet van Hem als een voorwaarde voor het leven, zoals onze Heere Zelf aan de wetgeleerde toonde: "Gij zult den Heere uw God liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uw ziel en uit geheel uw kracht en uit geheel uw verstand; en uw naaste als uzelf. Doe dat en gij zult leven", Lukas 10: 27-28. Dit was echter een eis waaraan ze nooit beantwoord zouden kunnen hebben, omdat Adam de hele voorraad van hun vermogen verkwanseld had en hen krachteloos achtergelaten had. Ze zouden net zo makkelijk met hun handen de zon aan het firmament aangeraakt kunnen hebben, als dat ze de volmaakte gehoorzaamheid die de wet van hen eiste opgebracht zouden hebben. Daarom werd overeengekomen dat Christus, door "te worden onder de wet" zoals zij onder de wet waren, Gal. 4: 4-5, in hun naam de wet in die volmaaktheid zou gehoorzamen. Overeengekomen werd dat elk van Zijn daden het stempel van volmaaktheid zou dragen, niet alleen de zaak zelf, maar ook de manier waarop, ja dat de liefde tot God en de mens in Zijn heilige menselijke ziel op zouden vlammen tot de hoogste graad die de wet eiste, opdat zo de schuld van Zijn zaad voldaan zou worden door Hem Die handelde als een publiek Persoon in hun naam.

(3) *Tenslotte: Dit alles moest tot het einde volvoerd worden zonder de minste nalatigheid in één jota van delen of graden van gehoorzaamheid.* Dit was ook in het eerste verbond een voorwaarde voor het leven: "Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen", Gal. 3: 10. Het was echter een eis waaraan ze met geen mogelijkheid konden beantwoorden. De menselijke natuur was door de val zo geschonden, dat zelfs al zouden duizend hellen de straf zijn op ongehoorzaamheid, de beste mens op aarde nog niet één uur volmaakt rechtvaardig zou kunnen zijn. Daarom werd overeengekomen dat de Tweede Adam, in naam van degenen die Hij vertegenwoordigde, tot het einde toe zou blijven in alles wat in de wet geschreven was om te doen. Overeengekomen werd dat Hij niet zou bezwijken in Zijn loop van gehoorzaamheid waaraan Hij begonnen was, maar dat Hij

zou lopen tot het eind van de loopbaan die Hem voorgesteld was en dat Zijn hart en leven van de buik tot het graf zouden blinken van volmaakte heiligheid. Dat alles voerde Hij ook uit, "gehoorzaam geworden zijnde tot den dood", Fil. 2: 8.

3. De derde voorwaarde: ***voldoening voor de zonde***

De eerste twee voorwaarden behoorden tot de voorwaarde van het verbond met Adam, maar deze zaak, de voldoening voor de zonde, maakte er toen geen onderdeel van uit. Want omdat er geen zonde was, was er ook geen plaats voor voldoening voor de zonde. Het nieuwe verbond behoorde echter gevestigd te worden op de voorwaarde van een voldoening voor de zonde, omdat de gebroken wet of het werkverbond die voldoening eiste als een voorwaarde voor het leven voor zondaren, krachtens haar straf die zij op zich gehaald hadden. Echter, het was helemaal buiten hun vermogen om te beantwoorden aan deze eis van de wet. Als de Middelaar een zaad over wil brengen vanuit de staat van de dood in een staat van leven en zaligheid, dan moet Hij hen kopen uit de hand van de gerechtigheid en voor de ziel van elk van hen een prijs neertellen, 1 Kor. 6: 20. Daarom werden de zonden van elk van hen - van de eerste waarin ze ontvangen en geboren werden tot de laatste waarmee ze de geest gaven - door God van eeuwigheid voorzien en bij elkaar opgeteld als evenzoveel inbreuken op de wet of het werkverbond. Zo werd er een andere voorwaarde van het verbond gemaakt: Christus moest, als een publiek Persoon, geheel en volledig voor hen voldoen. "De HEERE heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen", Jesaja 53: 6. Vergelijk dit met Lev. 16: 21: "Al de ongerechtigheden der kinderen Israëls en al hun overtredingen, naar al hun zonden."

Welnu, in dit artikel werden drie zaken vastgesteld.

- I. *Christus moest, als een publiek Persoon, door lijden voor hen voldoen*
- II. *Christus moest dezelfde straf lijden die zij geleden zouden moeten hebben krachtens de straf van het verbroken werkverbond.*
- III. *Christus moest dit alles vrijwillig lijden*

I. *Christus moest, als een publiek Persoon, door lijden voor hen voldoen:* "Moest de Christus niet deze dingen lijden?", Lukas 24: 26. Zondaren waren verplicht om te lijden voor de voldoening van de gerechtigheid. Niets dan alleen lijden kon aanvaard worden als een vergoeding voor de schade die de zonde aan Gods eer toegebracht had door Zijn heilige wet te schenden. Duizenden rammen en tienduizend rivieren van olie stonden ter beschikking van de Middelaar. Al het zilver en het goud en de kostbare dingen van de aarde en de zee waren Hem ter hand gesteld, maar geen van deze kon van dienst zijn in dit verbond. Ze hadden geen enkele waarde in het verdrag voor de verlossing van de ziel, Micha 6: 6-8; 1 Petrus 1: 18. Alleen Zijn eigen lijden kon hier baten. Dat de Zoon van God zou lijden was inderdaad een verbazingwekkend voorstel, maar het was nodig om voldoening te doen voor de zonde.

II. *Christus moest dezelfde straf lijden die zij geleden zouden moeten hebben krachtens de straf van het verbroken werkverbond.*

Die straf was de dood in zijn volle omvang en uitgestrektheid. Dit blijkt uit de straf van dat verbond waarop de schuld van voldoening gegrond was: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven", Gen. 2: 17. Vergelijk dit met Christus' sterven voor en in plaats van zondaren, zo dikwijls in de Schrift genoemd, Rom. 5: 6, 8; 2 Kor. 5: 14-15; 1 Thess. 5: 10. Dit wordt bevestigd door de Schrift die onderwijst dat al degenen voor wie Christus stierf in Hem gestorven zijn: "Indien Eén voor allen

gestorven is, dan zijn zij allen gestorven", 2 Kor. 5: 15, dus: al diegenen zijn gestorven, namelijk in Hem, zelfs terwijl ze in Adam gezondigd hadden en schuldig waren om te sterven. Daarom zegt de apostel: "Ik ben met Christus gekruist", Gal. 2: 20.

Om dit doel te verklaren moeten twee dingen onderscheiden worden in de dood die de straf van het werkverbond was.

1. Wat wezenlijk in de aard van de zaak besloten lag en wat in de taal van het verbond de dood genoemd wordt, kan samengevat worden in de volgende twee zaken:

- a. De vloek.
- b. De eindeloze uitvoering van de straf.

De eerste maakte de dood wettig, terwijl de tweede de dood tot voldoening ten uitvoer bracht.

2. Wat bijkomstig aan de dood was en niet voortkwam uit de aard van de zaak zelf, maar uit de natuur van de partij die de dood moet sterven, bestaat in twee zaken:

- a. Er is iets dat voortkomt uit de natuur van de stervende partij voor zover hij louter een schepsel is, zoals de eeuwigheid van de straf en de wanhoop aan het leven.
- b. Er is iets dat voorkomt uit de natuur van de stervende partij voor zover hij een zondig schepsel is of onderworpen is aan de inwonende zonde, zoals de vernietiging van de zaligmakende band tussen God en de ziel, het beroofd zijn van Gods beeld en de verdorvenheid en ontbinding van het lichaam.

Welnu, de wezenlijke delen van de dood die wij zouden hebben moeten lijden vanwege de straf van het verbroken werkverbond, werden als deel van de voorwaarde van het Genadeverbond op Jezus Christus gelegd om door Hem voor ons geleden te worden. Want Hij werd "een vloek gemaakt voor ons", Gal. 3: 13 en "heeft Zichzelf voor ons overgegeven tot een offerande en een slachtoffer Gode, tot een welriekenden reuk", Efése 5: 2, dat wil zeggen: als een Offer dat zich kon meten met de oneindige belediging die voortkwam uit onze zonde. Daarom wordt gezegd dat "Hij met één offerande in eeuwigheid volmaakt heeft degenen die geheiligd worden", Hebr. 10: 14. De bijkomstigheden van die dood waren echter geen deel van de voorwaarde van het verbond die Hem opgelegd werd. Ook konden ze niet allemaal in Hem plaatshebben, omdat Hij niet onderworpen was aan de inwonende zonde en omdat Hij ook geen gewoon schepsel was. Niettemin was het toch dezelfde dood die wij zouden hebben moeten lijden, in zoverre de wezenlijke delen ervan dezelfde waren. Daarom zullen de lichamen van de heiligen, die nu zwak en vergankelijk zijn, bij de opstanding krachtig en onvergankelijk zijn. Maar toch zijn het dezelfde lichamen, want deze zwakheid en vergankelijkheid zijn slechts bijkomstig in het menselijk lichaam. Zo is het ook in een zaak waarin een schuld voldaan moet worden. De schuldenaar kon het alleen betalen met een grote hoeveelheid kopersgeld die hij stukje bij beetje over een lange tijd afdroeg. Als zijn rijke borg het echter allemaal in één keer kon betalen met een beetje goud, dan is het duidelijk dat het een afbetaling van dezelfde schuld betrof, maar dan met een som die gelijk was aan het totaal van het geleende geld.

Laten we ons echter nu beperken tot de dood zelf, de juiste aanduiding van de zaak in kwestie. Stel uzelf het volgende voor: twee mannen, die even schuldig zijn aan dezelfde misdaad, krijgen hetzelfde doodvonnis opgelegd. Bij beiden wordt de straf uitgevoerd, maar door een wonder wordt de één weer tot leven gewekt, terwijl de ander in het graf ligt te verteren. Het is duidelijk dat ze in dit geval dezelfde dood

stierven en daarmee beantwoordden aan het oordeel dat de wet over deze misdaad velde en dat zowel de dood van de eerste als die van de tweede aan de wet voldoet, zodat zij niet opnieuw hun leven kan eisen voor die misdaad. Echter, het is niet minder duidelijk dat er een enorm verschil is tussen de dood van de ene en die van de andere wat betreft de bijkomstigheden, in het bijzonder de duur of de voortduur ervan. Daarom concluderen we dat zoals Christus dezelfde actieve gehoorzaamheid aan de wet gaf die wij zouden hebben moeten geven krachtens de voorwaarde van het werkverbond, Hij zo ook dezelfde doodstraf leed die wij zouden hebben moeten lijden krachtens de straf van dat verbroken verbond. Want, welke verschillen er ook waren in de bijkomstigheden, die dood was in wezen hetzelfde. Hij werd in het nieuwe verbond op Hem gelegd opdat Hij voor ons de dood zou ondergaan die evenredig was aan de oneindige belediging die voortkwam uit onze zonde, welke dood ook volledig beantwoordde aan het oordeel dat de wet en Gods gerechtigheid over onze misdaad gevelde hadden.

Zo werden - in overeenstemming met wat gezegd is - twee belangrijke punten vastgesteld in het voorwaardelijke deel van het verbond.

Ten eerste.

De vloek van de wet die vanwege onze zonde op ons lag moest op Hem als de Tweede Adam, onze Vertegenwoordiger, overgedragen worden en de wet rekende Hem daarom rechtstreeks de dood aan voor Zijn zaad. Of Hij óf zij moesten de vloek dragen, want er is geschreven: "Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen". God had de bedreiging met de dood aan Zijn eerste verbond gehecht door te zeggen: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven". Zijn waarheid maakte het zeker dat de vloek uitgevoerd zou worden zodra de zonde binnenkwam. Welnu, zij waren niet in staat haar te dragen zonder daardoor geruïneerd te worden. Maar opdat ze gedragen zou worden en bovenal opdat zij gered zouden worden, werd erin voorzien dat de vloek op Hem gelegd zou worden in hun plaats. Tevens werd erin voorzien dat Hij, omdat Hij zonde voor hen gemaakt was, als gevolg daarvan ook een vloek voor hen gemaakt zou worden, Gal. 3: 13.

De vloek is het oordeel van de verbroken wet dat op een persoon gelegd wordt en hem overgeeft aan de wrekende toorn van God opdat de gerechtigheid geheel bevredigd zal worden. Daarom is dit het verschrikkelijke en ontzettende mysterie: Christus moet als een zondaar voor de rechtbank van de heilige wet staan, verantwoordelijk voor al de zonden van alle uitverkorenen, krachtens Zijn aanstelling als Borg, welke aanstelling in het hemelse register opgetekend is. En het oordeel dat over Hem moet gaan, verklaart dat Hij verplicht is om heel de wrekende toorn te lijden die hun zonden verdiend hadden. Het Lam van God zei: "Zie, Ik kom". Zo gebeurde: Hij werd een vloek voor ons gemaakt. Als teken daarvan werd Hij, toen Hij voor het Sanhedrin gedagvaard werd, veroordeeld als een lasteraar die de dood schuldig was. Toen Hij voor Pilatus de Romeinse stadhouder moest verschijnen, werd Hij veroordeeld tot de kruisdood.

Let op het verbazingwekkende gevolg van deze ontzettende daad, het overbrengen van de vloek op Christus de Tweede Adam!

- (1) Hierdoor werd Hij van het uitverkoren gezelschap "ten kwade afgescheiden", want dat is het onmiddellijke gevolg van de vloek, Deut. 29: 2. Hij werd aangesteld als het Hoofd en bestemd om te betalen voor al de anderen. Hij werd aangewezen als het Doel waarop alle pijlen van de toornende wraak gericht zouden worden. Hij werd aangewezen om al de vloedende wraak op te vangen die vanwege de

geschonden gerechtigheid over de uitverkorenen zouden stromen om hen op te slokken. Hier kwamen hun stromen bijeen om zich samen op Hem te storten. Daarom roept Hij: "Ik ben gekomen in de diepten der wateren, en de vloed overstroomt Mij", Psalm 69: 3.

- (2) Hierdoor werd Hij de plaats waar de wrekende gerechtigheid tot rust kwam, nadat ze tot verzadiging toe geroofd had: "Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben.", Jesaja 53: 10. Als bewijs daarvan zei Hij, toen de oversten kwamen om Hem te grijpen: "Indien gij Mij zoekt, zo laat dezen heengaan". Omdat Hij een vloek voor hen gemaakt is, jaagt de gerechtigheid Hem na, Hem alleen en niet de rebellerende menigte. Zo werd Hij bestemd tot Slachtoffer voor al Zijn zaad dat door het vuur van de toornende wraak verteerd moest worden, totdat Het een aangename en rustgevende geur van zich zou geven, een geur die de geschonden gerechtigheid van een beledigde God tot rust zou brengen.

Ten tweede.

Een ander belangrijk punt dat hier bevestigd werd was het volgende: De vloek die op Hem overgedragen was, moest ten volle uitgevoerd worden op Hem als de Tweede Adam, onze Vertegenwoordiger. Daardoor moest Hij werkelijk sterven voor Zijn zaad om volkomen te voldoen voor al de beledigingen die al hun zonden de eer van een oneindige God aangedaan hadden. Een vloek die niet ten uitvoer gebracht wordt, is krachteloos. Omdat de vloek van de heilige wet er niet zomaar was, kon het niet anders of ze moest in haar volle gewicht neerdalen om aan de gerechtigheid te voldoen. Welnu, als ze zó op hen gekomen was, zouden ze voor eeuwig bezig zijn te voldoen zonder er ooit mee klaar te komen. Maar doordat de vloek op Hem neerdaalde, werd Gods kerk met Zijn eigen bloed gekocht, Hand. 20: 28 en "het bloed van Jezus Christus Zijn Zoon reinigt ons van alle zonde", 1 Joh. 1: 7. Want de oneindige waardigheid van de stervende Persoon maakte dat de uitvoering van de vloek op Hem tot in de dood oneindige waarde kreeg en een volledige betaling was voor het oneindige kwaad. Dit was in overeenstemming met de maat van wet en gerechtigheid.

Zo werd vastgesteld en overeengekomen dat de vloek uitgevoerd zou worden op de gehele mens omdat zij dat schuldig waren. Vastgesteld en overeengekomen werd dat Hij daarom "arm gemaakt zou worden" en "niets zou hebben waar Hij het hoofd neer kon leggen", dat Hij honger zou lijden vanwege gebrek aan voedsel, dorst vanwege gebrek aan drinken, dat Hij in Naam en aanzien zou dalen, beladen met gemene verwijten en laster, dat zelfs Zijn vrienden de hand aan Hem zouden slaan als was Hij een krankzinnige, dat Hij beschouwd zou worden als een worm en geen man, een spot van mensen en door het volk veracht, dat Zijn lot in de wereld zou bestaan in verdrukking, vervolging en diepe vernedering en tenslotte dat Hij - van Zijn kleren ontdaan - naakt in de zon gehangen zou worden, tussen twee misdadigers alsof Hij de slechtste was van de drie.

Meer in het bijzonder werd hier het volgende bepaald en overeengekomen:

1. De vloek moest uitgevoerd worden op Zijn gezegende lichaam, omdat hun lichamen daartoe verplicht waren als instrumenten van zonde en ontering van God. Bepaald werd dat Zijn lichaam aan een hout gehangen zou worden, zodat de hele wereld daarin de toorn van God zou kunnen lezen tegen het breken van het eerste verbond door het eten van de verboden boom. Ook werd bepaald dat Hij een vloek voor ons gemaakt werd, omdat er geschreven is: "Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt", dat de vloek over en de dood door elk deel van dat gezegende Lichaam zouden gaan, dat Zijn Hoofd op schandelijke wijze verwond zou worden met een

doornenkroon, dat Zijn gezicht meer dan van enig ander ontsierd zou worden, dat Zijn rug gegeven zou worden aan degenen die Hem sloegen en Zijn wangen aan degenen die Hem het haar uitplukten, dat Hij Zijn gezicht niet verborg voor smaad en speeksel en dat Zijn tong aan Zijn gehemelte kleefde. Zijn handen en voeten werden doorboord en aan het kruis genageld, al Zijn botten werden van hun plaats getrokken. Zijn hart was als was, gesmolten in Zijn ingewanden. Zijn bloed werd vergoten en Zijn kracht verdroogde. En tenslotte verliet Zijn kracht Hem, bezweek en stierf Hij, doorstoken met een speer en gelegd in "het stof des doods".

2. De vloek moest op een bijzondere wijze op Zijn heilige ziel uitgevoerd worden, omdat hun zielen in het bijzonder de daders van de zonde waren. Bepaald werd dat Hij de toorn van God aan Zijn ziel zou ondergaan door Zijn hele leven een Man van smarten te zijn en verzocht te zijn in leed, dat er aan het eind een ogenblik van de macht der duisternis zou zijn waarin de kwaadwilligheid van de mens en de kracht en woede van de duivels zich tegen Hem zouden verzamelen om zich met heel hun vermogen op Hem te storten. Dan zou de hele vloed van toornende wraak uit de hemel over Zijn ziel heen storten zodat ze Hem zou overstromen om Hem droevig en zeer verbaasd te maken, Hem met bezorgdheid te vervullen, Hem met zwarigheid te belasten en Hem te overweldigen met buitengewone smart. Door de druk van de Goddelijke wraak op Zijn heilige ziel werd Hij in zo'n doodstrijd gebracht dat Hij bloeddruppels zweette. Zo werd alle troost helemaal voor Hem verduisterd en smolt ze als het ware in Hem weg, opdat Hij zo, terwijl Hij een lichamelijke dood aan het kruis stierf, ook zo een geestelijke dood zou sterven waartoe alleen een geheel zuivere en heilige ziel in staat was.

Dit was de dood die in het verbond voor de Tweede Adam, onze Vertegenwoordiger, bepaald was, een dood die vanwege de vloek op Hem overgebracht werd, die langdurig en uitzonderlijk was om de wrekende gerechtigheid volledig te bevredigen.

- a. *Het was een langdurige dood.* Op de wijze van het verbond was Hij niet alleen stervende aan het kruis, maar gedurende de hele tijd van Zijn leven. Deze dood was de straf van dat verbond die in Hem werkte vanaf Zijn ontvangenis totdat ze Hem in het graf legde. Daarom behoorde Hij ontvangen te worden door een vrouw "van lage staat", moest Hij geboren worden in een stal bij een herberg waarin voor Hem geen plaats meer was, werd Hij in een kribbe gelegd omdat er geen wieg was om Hem te ontvangen. Zijn kinderbloed werd vergoten bij de besnijdenis alsof Hij een zondaar was. Ja, Zijn kinderleven werd zelfs gezocht door een wrede vervolger en Zijn moeder werd gedwongen om met Hem het land te verlaten en naar Egypte te gaan. Toen Hij terugkeerde moest Hij een afgezonderd leven leiden in een verborgen plaats, vanwaar niets groots of goeds verwacht werd, Joh. 1: 46. En toen Hij uit Zijn afzondering kwam, werd Hij het voorwerp van de kwade wil en spot van de wereld, van laster en mishandeling, totdat Hij door de hand van Joden en heidenen ter dood gebracht werd aan het kruis.
- b. *Het was een uitzonderlijke dood.* Er was geen medelijden, geen erbarmen in, maar de vloek voerde deze dood tot het toppunt. Er was geen God die Hem spaarde, Rom. 8: 32. Ook de verdorven mensen die op Hem losgelaten waren, spaarden Hem niet, maar vielen Hem aan als stieren. Ze brulden en verscheurden Hem als leeuwen toen eenmaal het uur van de macht der duisternis gekomen was, Psalm 22: 12-13, 16. Niet één goed woord werd Hem temidden van de verschrikkingen toegesproken door degenen die erbij stonden, maar Hij werd door hen wreed bespot en beledigd. Veel minder werd Hem iets goeds bewezen. Geen slokje water

werd Hem gegund, maar Hij kreeg azijn in de dorst die veroorzaakt werd door het vuur van Goddelijke wraak dat Zijn geest en vocht verdroogde. Ja, zelfs het zicht op de hemel werd voor Hem verduisterd. De zon mocht haar licht niet meer geven, maar moest zichzelf voor Hem in duisternis hullen, omdat "het licht goed is en het de ogen goed is om de zon te aanschouwen".

III. *Christus moest dit alles vrijwillig lijden*

Het werd in dit artikel bevestigd dat Hij dit alles vrijwillig moest lijden, in onderworpenheid en berusting vanwege de geschonden eer van God. Daarom zegt Hij over het leven: "Niemand neemt het van Mij, maar Ik leg het van Mijzelf af", Joh. 10: 18, vgl. Psalm 40: 7-9. Dit eiste de wet van degenen voor wie Hij leed: ze veroordeelde al het murmureren en het ongeduld en verplichtte hen tot gehoorzaamheid en het daaraan verbonden lijden. Maar hoe hadden zij die nog niet eens een felle aanval van jicht of niersteen kunnen verdragen, de last van de wrekende toorn kunnen dragen zonder opstandig te worden voor het oog van de heilige wet? Daarom werd er voor gezorgd dat Christus als hun Vertegenwoordiger de straf vrijwillig zou dragen met een volmaakt geduld en berusting, dat Hij "als een lam ter slachting" geleid zou worden, rustig Zijn menselijke wil naar de Goddelijke wil zou schikken en Zijn gehoorzaamheid in Zijn lijden even opmerkelijk zou maken als Zijn lijden zelf. Temidden van Zijn grootste verschrikkingen had Hij niet de minste onbehoorlijke gedachte over God, maar beleed Hij dat Hij in dat alles heilig was, Psalm 22: 4. Ook koesterde Hij niet de minste wrok jegens Zijn moordenaars, wat Hij bewees toen Hij voor hen bad terwijl Hij aan het kruis was, door te zeggen: "Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen", Lukas 23: 34.

Tot zover over de voorwaardelijke artikelen van het Genadeverbond.

Conclusies uit het voorwaardelijke deel van het verbond

Zoals we hebben laten zien, is dit de voorwaarde die gold in het Genadeverbond. Hieruit zijn de volgende conclusies eenvoudig af te leiden.

Eerste conclusie: *De verlossing van de ziel is kostbaar*

De verlossing van de ziel is kostbaar. Is het niet waar? Kijk naar de prijs van de verwerving, het rantsoen voor de zielen zoals dat in het verbond vastgelegd is, de heilige geboorte, het rechtvaardige leven en het verzoenende sterven van Gods Zoon en u moet wel concluderen dat het een kostbare verlossing is. Wend uw blik hierheen;

1. U die uw eigen zielen niet op waarde schat. Zie hier de waarde van die zielen die u voor een nutteloos ding verkoopt, voor het bevredigen van een verdorven hartstocht, een oprispande begeerte van de een of andere soort. Kostbaar was het vergaderen van de zielen die u nu zo verkwist. U laat ze voor een zeer lage prijs gaan. Christus kon echter niet één van hen uit de hand van de gerechtigheid verkrijgen dan alleen met de prijs van Zijn kostbare bloed. U kunt voor hen de ijdelheden van deze wereld niet verlaten, er ook niet een ernstige dag of uur aan besteden. Maar Hij onderging na een leven van smarten voor hen een bittere dood. Wat denkt u? Was Hij roekeloos en té vrijgevig door zo'n akkoord te sluiten voor de verlossing van zielen? Hij Die de voorwaarde bepaalde, was oneindig rechtvaardig en Hij Die ermee instemde, was oneindig wijs. Het was de Vader Die dit rantsoen voor zielen vaststelde en het was de Zoon Die het betaalde. Wees beschaamd en bloos, u die zulke zielen zo laag schat waar de hemel zo'n hoge prijs op zette.

2. U die goedkope gedachten hebt over de vergeving van zonden en de zaligheid, maak uw vergissingen toch ongedaan! U gaat onbevreesd door met zondigen, terwijl u denkt dat alles spoedig goed zal komen met een "ach, God zal mij wel vergeven en mijn ziel wel genadig zijn", alsof u zo uit de schoot van Delila in die van Abraham kunt springen. O verschrikkelijke inbeelding! Is de geringe en lage geboorte, het smartelijke leven en de bittere dood van Jezus de Zoon van God niet voldoende om mensen de vergeving van zonden op juiste waarde te doen schatten? Zie op de voorwaarde van het verbond voor de vergeving, geschreven in het bloed van het Lam, en leer hieruit de waarde die een rechtvaardige God toekent aan Zijn kwijtscheldingen en zaligheid. O zondaar, denk eraan dat het geen woorden, maar daden zijn, geen beloften of voornemens om het beter te doen, maar volmaakte heiligheid en gehoorzaamheid, niet het slaken van zuchten of het storten van tranen, maar het vergieten van bloed. Niet bloed van uw soort, maar bloed van oneindige waarde waardoor de vergeving van zonden en de zaligheid verworven werden. En als heel die gerechtigheid van Christus niet aan u vervuld wordt door het geloof om aan God voorgesteld te worden tot vergeving, dan zult u die nooit ontvangen. U in het bijzonder bent geneigd om lichtvaardig te denken over de zonde waarin u geboren werd en de verdorvenheid die uw natuur aankleeft. Maar weet dat God er niet licht over denkt. Het moest dan ook een artikel zijn van het verbond dat Christus heilig geboren werd en de heiligheid van de menselijke natuur tot het einde toe zou bewaren, anders zouden de onheilige geboorte en verdorven natuur die we van Adam erfden ons allen voor eeuwig onder de vloek gebonden hebben.
3. U die geringe gedachten hebt over de heilige wet, verbeter uw gevaarlijke misvatting met behulp van deze spiegel. U hebt er geen moeite mee om haar geboden te overtreden. Voor zover het een wet is, houdt u er niet zoveel rekening mee als met de menselijke wetten. Voor zover het een verbond is, beschouwt u het als verouderd en maakt u zich geen zorgen hoe het voor u bevredigd wordt. Maar zal in uw geval de eer van de heilige wet in het stof neerliggen? Eerder zou God Sodom en Gomorra in vuur en as leggen, dan dat Hij Zijn eer in hun geval in het stof zou leggen. Ja, om de eer van de wet te rechtvaardigen zal deze hele wereld tot as verbrand worden en al de onheiligen zullen voor eedwig Lilt Gods tegenwoordigheid weggeworpen worden. En wat betreft diegenen die gered worden: God wilde dat de vloek van de wet uitgevoerd zou worden op Zijn Zoon als hun Borg en dat Hij in hun naam al de geboden ervan tot in detail volmaakt zou gehoorzamen. Zeker, als u hierin een aandeel hebt, zult u het ook beschouwen als groot en eervol, precies zoals God het ziet.

Tweede conclusie: *De wet verliest niets*

De wet is geen verliezer omdat het leven en de zaligheid geschonken wordt aan degenen die geloven in Christus. Het is er zelfs zover vandaan dat de wet door het geloof teniet gedaan zou worden dat ze er juist door bevestigd wordt, zoals de apostel getuigt, Rom. 3: 31. God zou Zijn vergeving nooit uitdelen ten koste van de eer van de wet, noch iemand rechtvaardig verklaren zonder dat de rechtvaardigheid van de wet vervuld is, of door hem óf door een ander, Rom. 7: 4. Omdat het leven en de zaligheid voor de uitverkorenen bedoeld waren, werd alles wat de wet van hen te eisen had voor het leven meegenomen. Er werd een onfeilbaar middel bedacht om aan die eisen te voldoen: de last om te betalen werd overgedragen op Christus hun Borg. Door deze verwisseling van personen leed de wet geen verlies. Integendeel, het was een grotere

eer voor de wet dat Hij eronder gesteld werd en haar bevredigde vanwege de aanspraak die ze op Hem had in het tweede verbond, dan wanneer zij die slechts schepselen waren aan haar op alle punten hadden voldaan. De waarheid is echter dat zij haar met welk middel dan ook nooit helemaal bevredigd zouden kunnen hebben omdat ze zondaren waren. Hoewel ze hen eeuwig achtervolgd en gehoorzaamheid van hen geëist zou hebben, zou ze nooit genoeg gekregen hebben, terwijl nu - omdat Christus hun schuld op Zich nam - tot de laatste penning betaald was.

Derde conclusie: *Het geloof heeft een vaste grond*

Het geloof heeft een ruime en vaste grond om op te staan voor de Heere. De gelovige heeft voor het leven en de zaligheid een krachtige pleitgrond die het niet zal begeven. Die grond is de voorwaarde van het verbond die door Jezus Christus vervuld is, namelijk de hele gerechtigheid: "Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs", Hebr. 10: 19, 22. Wie vermetel vertrouwt op de gebroken tafels van genade buiten het verbond om en op de eigen werken van de mens, kan slechts tekort schieten, omdat de wet op deze gronden het leven niet toekent aan de zondaar. Als iemand echter de gift van Christus en Zijn gerechtigheid, die op gezag van de hemel in het Evangelie verkondigd wordt, door het geloof ontvangt als een gift, kan hij de zaligheid niet mislopen: "Zij die den overvloed der genade en der gave der rechtvaardigheid ontvangen, zullen in dit leven heersen door dien Enen, namelijk Jezus Christus", Rom. 5: 17. De overvloed die hier genoemd wordt, heeft geen betrekking op een bepaalde mate van genade of van gave, maar op de misdaad, zoals blijkt uit Rom. 5: 20. Alsof Paulus gezegd had: 'die de genade en de gave der rechtvaardigheid ontvangen, die overvloediger is dan de misdaad van Adam en hen redt uit de vloed van ellende waarin deze hen gestort had'. Doordat het geloof een zondaar verenigt met Christus het Hoofd van het tweede verbond, doet het hem delen in Christus' gerechtigheid, net zo werkelijk als zijn verbondsbetrekking met Adam hem deed delen in zijn schuld. Als iemand dan ook alles wat Christus was, deed of leed om de voorwaarde van het tweede verbond te vervullen bezit om te pleiten op het leven en de zaligheid, dan kan zijn aanspraak niet missen, omdat zowel de gerechtigheid als de genade de aanspraak van het geloof bijstaan "alzo het recht is bij God", 2 Thess. 1: 6-7.

Vierde en laatste conclusie: *Alle gelovigen zijn in Christus rechtvaardig en heilig*

Al degenen die in Christus zijn als het Hoofd van het Genadeverbond en er zo persoonlijk in gebracht worden, zijn als gevolg daarvan *inwendig* rechtvaardig en heilig. Want hoewel alleen Adam in eigen persoon het eerste verbond door de alles verwoestende belediging verbrak, worden al degenen aan wie zijn schuld toegerekend wordt als gevolg daarvan toch erfelijk zondig door de verdorvenheid van de natuur die van hem op hen overgedragen wordt. Daarom, hoewel Christus alléén de voorwaarde van het tweede verbond vervulde, worden toch degenen aan wie Zijn gerechtigheid toegerekend wordt als gevolg daarvan inwendig rechtvaardig door de inwonende genade die van Hem door de Heilige Geest aan hen meegedeeld wordt. Dat leert de apostel in de zojuist aangehaalde passage: "Want indien door de misdaad van één de dood geheerst heeft door dien enen, veel meer zullen degenen die de overvloed der genade en der gave der rechtvaardigheid ontvangen, in het leven heersen door dien Enen, namelijk Jezus Christus", Rom. 5: 17. Hoe heerste de dood door Adams misdaad? Niet alleen op het punt van de schuld, waardoor zijn nageslacht aan het verderf overgegeven was, maar ook op het punt dat ze allen dood zijn in zonden en

misdaden en daarom voor al het goede dood zijn. Daarom moeten degenen die de gift van de rechtvaardigheid ontvangen daardoor "in dit leven heersen", niet alleen wettelijk in de rechtvaardiging, maar ook zedelijk in de heiligmaking die hier begonnen en hiernamaals volmaakt wordt.

Drie kenmerken van degenen die in het verbond ingelijfd worden

In overeenstemming met *de drie delen van de voorwaarde van het Genadeverbond* dat door de Tweede Adam ondernomen en vervuld is, namelijk heiligheid van de natuur, rechtvaardigheid van het leven en voldoening voor de zonde, zijn er ook drie kenmerken die gevonden worden in alle daarvoor uitgekozen personen aan wie de gerechtigheid van Christus toegerekend wordt omdat zij persoonlijk in het verbond ingelijfd worden.

Eerste kenmerk: ***Ze zijn wedergeboren***

Ze zijn allemaal wedergeboren en daarom hebben ze deel aan een nieuwe en heilige natuur: "Zo dan, namelijk omdat Hij voor allen stierf, vers 15, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel", 2 Kor. 5: 17. Omdat Christus heilig geboren was, werd een heilige, nieuwe geboorte voor hen in Hem verzekerd. Daarom zijn ze allen nieuwe schepselen, "geschapen in Christus Jezus tot goede werken", Eféze 2: 10, net zo zeker in Christus vernieuwd als ze in Adam verdorven waren. En hoe zou het anders kunnen zijn?

Kan een mens in de ware Wijnstok ingelijfd zijn en toch geen deel hebben aan de sap en het vocht van de stam, dat wil zeggen aan de Geest en genade van Christus? Nee, absoluut niet: "Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe", Rom. 8: 9. Of kunnen de Geest en genade van Christus in iemand zijn terwijl zijn natuur niet verandert maar desondanks onvernieuwd blijft? Wis en zeker niet: "Indien Christus in ulieden is, zo is wel het lichaam dood om der zonde wil, maar de geest is leven om der gerechtigheid wil", Rom. 8: 10. Overdenk dit, u die zich aanmatigt op de gerechtigheid van Christus te rusten, maar de vraag wegwuift of u wel wedergeboren bent of niet, of u wel een heilige natuur van Christus gekregen hebt of niet. Geloof het, lezers, als het niet zo is, dan hebt u geen zaligmakend belang of aandeel in Christus' gerechtigheid. U kunt u even goed aanmatigen dat - hoewel Adams zonde u toegerekend was - u van hem geen verdorven natuur gekregen hebt, als u aan te matigen dat Christus' gerechtigheid u toegerekend is terwijl u nog niet wedergeboren bent en uw natuur nog niet vernieuwd is door het meedelen van Christus' heiligende genade aan u. Bedrieg u niet! U moet wedergeboren zijn, anders zult u vergaan, want "tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien", Joh. 3: 3.

Tweede kenmerk: ***Ze zijn rechtvaardig en heilig in hun leven***

Ze zijn allen rechtvaardig en heilig in hun leven: "En Uw volk zullen al tezamen rechtvaardigen zijn", Jes. 60: 21; "En zij zullen hen noemen het heilige volk", Jesaja 62: 12. Hoe kwamen de goddeloosheid, ongerechtigheid en wereldsgezindheid, die nu alle perken te buiten gaan, de wereld binnen? Was het niet door één mens, door Adams zonde die aan de hele mensheid toegerekend wordt, Rom. 5: 12? Wees er dan zeker van, dat wanneer de gerechtigheid van de Tweede Adam u toegerekend wordt, de heiligheid van het leven ermee vergezeld zal gaan: "Maar gij zijt afgewassen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt rechtvaardigd", 1 Kor. 6: 11. Gaat dan de heiligmaking vooraf aan de rechtvaardiging? Nee, maar ze is noodzakelijk verbonden met de rechtvaardiging en is er het bewijs van, zowel naar buiten toe aan de wereld als

naar binnen toe aan het eigen geweten. Niet-gerechvaardigd betekent ook niet-geheiligd en niet-geheiligd betekent dus ook niet-gerechvaardigd. Kwam onze gezegende Zaligmaker in deze wereld en in onze natuur om een heilig en rechtvaardig leven te leiden opdat de mensen zouden mogen leven zoals ze willen? Nee, het tegendeel is waar, namelijk "dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vrees, in heiligheid en gerechtigheid voor Hem, al de dagen onzes levens", Lukas 1: 74-75. Als Christus dan voor u geleefd heeft, dan moet u ook zeker voor Hem leven. Denk hierover na, u die ver bent van een rechtvaardig leven en die de plichten van de eerste of de tweede tafel, of van beide, verwaarloost. Uw goddeloze en ongerechte leven verklaart dat u nog in uw zonden bent, onder de vloek en ver van de toegerekende gerechtigheid! Inderdaad is er de gerechtigheid van Christus, maar helaas is ze niet op u. U bent naakt en bent blootgesteld aan de wrekende toorn.

Derde kenmerk: *De oude mens is in hen allen gekruisigd*

De oude mens is in hen allen gekruisigd: "Die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist, met de bewegingen en de begeerlijkheden", Gal. 5: 24. Daarom zeg ik tot u met de woorden van de apostel: "Indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven; maar indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doodt, zo zult gij leven", Rom. 8: 13. Toen onze Zaligmaker aan het kruis hing, hing Hij daar als Vertegenwoordiger van al de Zijnen. Al hun zonden waren Hem toegerekend, opdat het lichaam van de zonde vernietigd zou worden in Zijn lijden voor dat lichaam, Rom. 6: 6. Hij hing daar als de werkende en verdienende oorzaak van hun doding. Het doel daarvan was dat zij door Zijn dood de macht van de dood in zichzelf zouden vernietigen. Die macht blijkt nog slechts uit de levende lusten die het op hun ziel gemunt hebben: "Ik zal hen vrijmaken van den dood; o dood, waar zijn uw pestilentiën?", Hoséa 13: 14; vgl. Tit. 2: 14; Rom. 6: 6-7; Ef. 5: 25-26. Hij hing daar als de Oorzaak en het Voorbeeld bij uitstek van hun doding, zodat al de Zijnen, die net zo gezondigd hebben als Adam, naar de gelijkenis van Zijn kruisiging en dood net zo gekruisigd worden en aan de zonde sterven. Zij zijn met Hem gekruisigd, Gal. 2: 20 en zijn één plant met Hem geworden in de gelijkmaking aan Zijn dood, Rom. 6: 5. De gemeenschap aan Zijn lijden maakt hen gelijkvormig aan Zijn dood, Fil. 3: 10. Wilt u dan volgens het vlees leven?

Er niet tegen worstelen, maar de begeerten ervan bevredigen? In de zonde en voor de zonde leven in plaats van eraan sterven en tegelijk volhouden dat Christus' voldoening u als gerechtigheid toegerekend is? Werkelijk, u kunt even goed beweren dat het bloed dat Christus voor u gestort heeft in de praktijk krachteloos blijkt te zijn en dat Hij in die zin Zijn doel gemist heeft om voor u te lijden, als te beweren dat Hij voor u stierf opdat u zonder gevaar in uw zonde zou kunnen voortleven. Dit zou een godslasterlijke belijdenis zijn! Daarom is uw vermetele zondige leven en praktijk een onophoudelijke stroom van actieve godslastering tegen de Zoon van God en maakt u Hem tot een dienaar van de zonde. U geeft er blijk van dat al uw aanmatigheden dat Zijn voldoening u toegerekend zou zijn niets te betekenen hebben. O nee, hou op, want dit is de waarheid: als u enig zaligmakend aandeel in Christus' dood hebt, dan is uw oude mens met Hem gekruisigd, Rom. 6: 6, dan bent u met Hem gestorven, Rom. 6: 8, met Hem gestorven aan de zonde, aan de wereld en aan de wet.

1. Als u een zaligmakend aandeel hebt in Christus' dood, dan bent u met Hem aan de zonde gestorven: "Dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven ... Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor dat gij der zonde dood zijt", Rom. 6: 10-11.

Toen onze Heere Jezus op aarde leefde, waren de zonden van al de uitverkorenen als hun schuld op Hem gelegd en Hij was "een Man van smarten" gedurende heel Zijn leven. Toen Hij aan het kruis hing, werkten die zonden heftig op Hem aan en staken ze Hem in de ziel totdat ze Hem doodden en uiteindelijk zelfs naar het graf sleepten. Ze hadden Hem het uiterste aangedaan en konden verder niets meer doen. Door zo voor de zonde te sterven, stierf Hij er ook aan en werd Hij ervan verlost. En in Zijn opstanding schudde Hij ze allemaal af, zoals Paulus de giftige slang van zijn arm in het vuur wierp en geen pijn voelde. Zoals Hij in Zijn tweede komst zal verschijnen, zo verrees Hij ook uit het graf, zonder zonde. Daarom, als u de gemeenschap aan Zijn lijden kent en als u werkelijk daarin gemeenschap met Hem hebt, dan zal de dood zijn weg gevonden hebben van het Hoofd Christus tot u als Zijn ledematen. Zijn sterven aan de zonde moet er wel toe leiden dat u er ook aan sterft. Als u inderdaad met Christus gestorven bent door in Hem ingeënt te zijn, dan heeft de zonde in u zijn doodsteek gekregen. De band die uw hart en lusten samengebonden had, is losgemaakt en u zult dat giftige gebroed in het vuur werpen in de dagelijkse praktijk van zondedoding. Als u echter niet gestorven bent, maar nog steeds voor de zonde leeft, dan is dat een feilloos bewijs dat u geen leden van Christus bent: "Wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven? Of weet gij niet, dat zovelen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn?", Rom. 6: 2-3.

2. Als u een zaligmakend aandeel hebt in Christus' dood, dan bent u met Hem aan de wereld gestorven: "Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn... Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God", Kol. 3: 1, 3. De wereld haatte Hem en bejegende Hem zeer onvriendelijk toen Hij op aarde was, en toen Hij stierf nam Hij er geheel en al afscheid van: "Ik ben niet meer in de wereld ... Ik kom tot U", Joh. 17: 2. Het meest vreedzame logies dat de wereld Hem ooit bood was een graf en nadat Hij eruit kwam heeft Hij er nooit weer een nacht in geslapen. Hij verbleef inderdaad daarna nog veertig dagen op aarde, even zoveel dagen als de Israëlieten jaren in de wildernis verbleven hadden. Het eerste was een voorbeeld, het laatste een afschaduw van het Christelijke leven, vanaf de bekering tot de overplaatsing in de andere wereld. Niettemin was Hij toch aan de wereld gestorven. Zo nu en dan ging Hij nog met de Zijnen om, maar niet meer met de wereld. Welnu, als u van Hem bent, dan bent u ook met Hem aan de wereld gestorven, omdat u in Zijn dood eraan gekruisigd bent, Gal. 6: 14. Vereniging met Christus door het geloof legt de zondaars neer in de dood, in Christus' graf en maakt zo voor altijd een scheiding tussen hen en de wereld. Bovenal wekt deze vereniging hen met Christus op tot een totaal nieuwe manier van leven. Niet de levenswijze die zij hadden voor hun vereniging met Hem, maar Christus' levenswijze na Zijn opstanding was de levenswijze die Hij ook voor Zijn dood had: "Wij zijn dan met Hem begraven door den doop in den dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alsoo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden", Rom. 6: 4. Als uw aanspraak op de hemel werkelijk vastgelegd is doordat u de verzoening ontvangen hebt, dan leeft u nu in de veertig dagen voordat u naar de hemel zult varen. U bent nu niet meer van de wereld, hoewel u erin bent. Uw schat en uw hart zijn hier niet meer. U woont hier nu niet meer als inboorlingen, maar u reist erdoor als vreemdelingen, "opklimmende uit de woestijn, leunende op de Liefste", Hoogl. 8: 5.
3. Tenslotte, als u een zaligmakend aandeel hebt in Christus' dood, dan bent u ook met Hem aan de wet gestorven: "Ik ben door de wet der wet gestorven ... Ik ben

met Christus gekruist ...", Gal. 2: 19-20. Onze Heere Jezus nam onze natuur aan om daarin aan de wet te voldoen. Heel Zijn levensloop was een loop van wetsgehoorzaamheid ten behoeve van ons leven en onze zaligheid. Daarom leed Hij, opdat Hij aan al de eisen die de wet in die weg aan Hem stelde zou voldoen. In één woord: Hij werd voor de wet geboren, Hij leefde voor de wet en Hij stierf voor de wet om de schuld eraan te vereffenen, haar volkomen te bevredigen en het leven en de zaligheid met haar toestemming voor ons te verwerven. Hij is "onder de wet geworden, om degenen die onder de wet waren te verlossen", Gal. 4: 4-5. En toen ze Hem eenmaal overviel, bleef ze van Hem eisen totdat Hij de laatste penning betaald had en Hij ervan bevrijd was doordat Hij eraan gestorven was, Rom. 7: 4. Als teken daarvan hield Hij het handschrift omhoog, wiste Hij het uit, scheurde het zelfs in stukken en nagelde het aan het kruis, Kol. 2: 14. Welnu, Christus stierf aan de wet doordat Hij eraan stierf in Zijn kruisdood. Daarom stroomden de heiligheid en gerechtigheid van de mens Christus na Zijn kruisdood niet meer in hetzelfde kanaal als daarvoor, namelijk van de baarmoeder tot Zijn graf. Dat betekent dat het toen niet meer ging om gehoorzaamheid aan de wet om het leven en de zaligheid te verwerven en daar gaat het ook niet meer om, want deze zijn volkomen verdiend en verzekerd door Zijn gehoorzaamheid van de baarmoeder tot het graf: "Zo dan, mijn broeders", als u Zijn eigendom bent, "gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus", Rom. 7: 4. Zoals u niet losbandig zult zijn in uw levenswandel omdat u met Christus aan de zonde en de wereld gestorven bent, zo zult u ook niet wettisch zijn in uw levenswandel omdat u ook met Hem aan de wet als werkverbond gestorven bent. Uw gehoorzaamheid zal door een ander kanaal stromen dan voor uw vereniging met Christus, namelijk door het kanaal van het Evangelie. U zult dienstbaar zijn in een nieuw leven, in geloof en in liefde. De fronsen van een barmhartige Vader zullen een verschrikking zijn om u van de zonde te weerhouden, liefde en dankbaarheid zullen u tot gehoorzaamheid aanzetten. Het bedroeven van de Geest van de Zaligmaker zal een bron van verdriet voor u zijn. En Zijn verzoenend bloed en volmaakte gehoorzaamheid zullen de bron zijn van al uw vertroosting voor de Heere. Uw goede werken komen daaruit voort. Zij bewijzen uw zaligmakend aandeel daarin en worden daardoor aangenomen. Ze verheerlijken God uw Zaligmaker. U zult niet doorgaan met te dienen in de oudheid van de letter, zoals eerst, toen de wet de bron was van de gehoorzaamheid die u vervulde. De vrees voor de helse straf vanwege uw zonden en de hoop op het hemelse geluk als beloning voor al uw plichten waren de redenen die u aan het werk zetten, hoewel u er vaak voor stilhield. Uw smarten kwamen onder de invloed van de wet voort uit uw boze werken en uw vertroosting onder dezelfde invloed uit uw goede werken, omdat u leefde voor de wet en dood was voor Christus. "Maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn, onder welken wij gehouden waren; also dat wij dienen in nieuwigheid des Geestes, en niet in de oudheid der letter", Rom. 7: 6. Als u door het geloof helemaal vertrouwt op Christus' gerechtigheid, de heiligheid van Zijn natuur, de rechtvaardigheid van Zijn leven en Zijn voldoening voor de zonde, dan kan het toch niet anders of u moet aan de wet gestorven zijn? Want de wet is niet uit het geloof, Gal. 3: 12. Maar als u gehoorzaamheid beoefent om het leven en de zaligheid te verdienen en op grond van uw werken door God aanvaard wilt worden, dan wandelt u op een weg die geheel tegengesteld is aan de weg van het geloof. Of u verwerpt Christus' voldoening van de wet helemaal, óf u voegt onvolmaaktheid toe aan Zijn betaling

van de schuldbrief: "Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen", Gal. 5: 4.

Tot zover over het voorwaardelijke deel van het verbond.

De delen van het Genadeverbond II

Het belovende deel

In elk verbond, of het nu een verbond is in de strikte zin van het woord of niet, is er sprake van een belofte. Bovendien beantwoordt in een echt verbond het belovende deel aan het voorwaardelijke deel. Het is een verplichting van de verbondsluitende partij voor wie de voorwaarde vervuld wordt om een bepaalde weldaad te schenken

wanneer hij ziet dat die voorwaarde werkelijk vervuld is. Dit is de belofte van een echt verbond die de maker ervan verplicht en die de partij die met hem het verbond sluit verplicht om ook zijn deel te volbrengen. In elk vergelijkbaar geval, waarbij de zaak wettig en haalbaar is, verplicht ze krachtens overeenkomst tot waarheid en trouw. In sommige gevallen verplicht ze ook tot belonende gerechtigheid, namelijk wanneer de vervulde voorwaarde gelijk is aan de beloofde weldaad.

Het Genadeverbond, dat gemaakt is tussen God en Christus als Hoofd en Vertegenwoordiger van Zijn geestelijke zaad, is een verbond in de eigenlijke zin van het woord. Het heeft een belovend deel dat beantwoordt aan het voorwaardelijke deel dat we in het vorige hoofdstuk al behandeld hebben. Dit belovende deel is Gods aandeel in het verbond, zoals het andere, het voorwaardelijke deel, dat van de Middelaar was. Daarmee heeft God, met het oog op de vervulling van de voorwaarde, Zich verplicht om de weldaden ervan te schenken. De beloften zijn dan ook bindend en vast, niet alleen met betrekking tot waarheid en trouw, maar ook met betrekking tot Gods gerechtigheid, omdat de beloofde weldaden verdiend werden door de voorwaarde die Christus vervulde.

Uit de volgende overwegingen zal blijken hoe gewichtig en belangrijk het belovende deel van het verbond is.

1. *Het verbond ontleent zijn naam aan dit deel, want het wordt "de verbonden der belofte" genoemd, Efése 2: 12.* Hoewel het één verbond was, werd het "verbonden" genoemd, omdat het sinds de eerste afkondiging in het paradijs vaak vernieuwd is, zoals met Abraham, Jakob, de Israëlieten in de woestijn en met David. Zo vaak het vernieuwd werd, werd het vernieuwd in de vorm van een belofte. Het eerste verbond had een belofte van leven. Toch wordt het geen verbond van belofte genoemd. Integendeel: de wet, ofwel het werkverbond waar hier op gedoeld wordt, is tegengesteld aan de belofte, niet in zijn gebruik, maar in zijn natuur: "Indien de erfenis uit de wet is, zo is zij niet meer uit de beloftenis", Gal. 3: 18. Want de belofte van het leven was in de wet gekoppeld aan de voorwaarde die de mensen zelf door hun werken moesten vervullen, terwijl het leven en de zaligheid in het tweede verbond zonder prijs, om Christus' wil aan zondaars beloofd worden, zonder te rekenen met enig werk van hen als voorwaarde daarvan.
2. *Het verbond wordt ons door de Heilige Geest beschreven als een bundeling van gratis beloften van genade en heerlijkheid aan arme zondaren, waarbij geen enkele voorwaarde genoemd wordt: "Dit is het verbond... Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven en in hun harten zal Ik die inschrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. En zij zullen niet leren een iegelijk zijn naaste, en een iegelijk zijn broeder, zeggende: Ken den Heere; want zij zullen Mij allen kennen, van den kleine onder hen tot den grote onder hen. Want Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken", Hebr. 8: 10-12.* Omdat deze beloften met hun voorwaarde aan Christus als de Tweede Adam voorgesteld en door Hem aanvaard zijn en de voorwaarde door Hem vervuld is, wordt het verbond in de beloften van het Evangelie ons voorgesteld zoals het is, om door ons ontvangen en omhelsd te worden in en door Christus, door het geloof. Daarom zijn de beloften bij uitstek het verbond, namelijk Gods verbond waarin Hij Zich verplicht heeft om Zijn deel te vervullen, zoals de Middelaar het Zijne reeds vervuld heeft. In deze betekenis is het Genadeverbond inderdaad niet voorwaardelijk, maar bestaat het uit onvoorwaardelijke beloften. Dat wil zeggen, beloften worden onvoorwaardelijk als de voorwaarde ervan werkelijk vervuld is. Als we het echter beschouwen in

- zijn gehele uitgestrektheid en met het oog op Christus, dan is het verbond met al zijn beloften strikt voorwaardelijk.
3. *De beloften van het verbond zijn de verdienste van het bloed van Christus.* Ze zijn de vrucht van "alle gerechtigheid" die Hij in Zijn geboorte, leven en dood vervuld heeft. Zoals de vloek kwam als de verdienste van Adams zonde, zo zijn de beloften te danken aan de verdienste van Christus gerechtigheid. Ze zijn het nieuwe testament in Zijn bloed, 1 Kor. 11: 25. Van de belofte van brood en water des. 33: 16 tot de belofte met Hem te zullen zitten in zijn troon, Openb. 3: 21, zijn alle beloften verdiend door Zijn gehoorzaamheid tot de dood. Terecht worden ze "de grootste en dierbare beloften" genoemd, 2 Petrus 1: 4, omdat ze gekocht zijn met de prijs van Zijn bloed. Van wat voor een onuitsprekelijk gewicht en belang moeten ze zijn, omdat ze zo'n prijs gekost hebben tussen de Vader en Zijn eigen Zoon!
 4. *Het grote doel en ontwerp van het verbond wordt bereikt in het vervullen van het belovende deel ervan.* Dat is de eer van God en de redding van zondaren. De grote heerlijkheid voor God en de genade voor zondaren die uit het geheel van het verbond voortkomen, ontmoeten elkaar hier, namelijk in het vervullen van de beloften, zoals alle rivieren in de zee bij elkaar komen. De beloften waren de grote zaak die de onderhandelende Partijen op het oog hadden toen Zij het verbond sloten. De Vader zocht plaats voor hen door het verbond voor te stellen en datzelfde beoogde de Zoon ook te verwerven door het vervullen van de voorwaarde. De voorwaarde van het verbond is het fundament van de beloften. De beloften zijn het heerlijke bouwwerk dat op dat kostbare fundament opgericht is. De uitvoering van het verbond staat ten dienste van het vervullen van de beloften. De voorwaarde van het verbond werd in een tijdspanne van drieëndertig jaar op aarde vervuld. De beloften van het verbond zijn al meer dan vijfduizend jaar in vervulling gegaan op aarde en zullen in de hemel voor eeuwig vervuld worden.
 5. Het geluk en de troost van de uitverkorenen voor tijd en eeuwigheid hangt af van de beloften van het verbond. Zijn het niet alleen de beloften van het verbond, die de nog onbekeerde uitverkorenen ervan weerhouden dat ze in die staat sterven en zo in de hel terecht komen? Is het niet alleen de belofte, waardoor de genade hen overwint wanneer zij ervan wegluchten? Wat doet de genade in hen bewaard blijven, zoals een vuurvonk in de oceaan die niet uitgedoofd wordt, dan alleen de belofte? En wat is hun zekerheid en troost in het aangezicht van de dood, dan alleen dezelfde belofte?, 2 Sam. 23: 5.
 6. De heerlijkheid van de mens Christus, als Middelaar, rust op de belofte van het verbond. Gedurende drieëndertig jaar leefde Hij in het geloof van deze zekerheid op de aarde in een zeer geringe staat en stierf Hij tenslotte een schandelijke dood: "Op U hebben onze vaders vertrouwd; zij hebben vertrouwd en Gij hebt hen uitgeholpen", Psalm 22: 5. Hij betaalde de prijs voor de verlossing van zondaren, terwijl velen van de verlostten toen nog niet geboren waren en ook nu nog niet geboren zijn en verschillende van hen hun handen gekleurd hebben met Zijn bloed. Hij hield echter vast aan de belofte van het verbond. Hij pleitte erop, juist toen Hij door de aanzwellende golven van de dood overspoeld en - zoals Jona - opgeslokt werd: "En nu, verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelfen", Joh. 17: 5. In het geloof in de vervulling van de belofte voleindigde Hij de vervulling van de voorwaarde: "voor de vreugde die Hem voorgesteld was" in de belofte "heeft Hij het kruis verdragen en schande veracht", Hebr. 12: 2.
 7. Tenslotte: God heeft de belofte van het verbond met een eed bekrachtigd: "Ik heb een verbond gemaakt met Mijn Uitverkorene; Ik heb Mijnen knecht David

gezworen". De apostel vertelt ons dat "God, willende den erfgenamen der belofenis overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad, met een eed daartussen is gekomen", Hebr. 6: 17. Iemand met een teer gemoed zal niet zo gauw zweren, of het moet wel echt een zaak van groot gewicht betreffen. Van wat voor een onuitsprekelijk gewicht en belang moet deze belofte van het verbond dan wel niet zijn dat de God der waarheid die met Zijn eed bekrachtigd heeft!

Welnu, om dit deel van het verbond uit te leggen zullen we:

- I. De beloften in het algemeen overwegen
- II. Deze meer in het bijzonder beschouwen.

I. Over de beloften in het algemeen

Wat betreft de beloften in het algemeen, moeten we twee zaken onderzoeken:

1. Welke algemene soorten beloften zijn er?
2. Aan wie zijn ze gedaan?

1. Algemene soorten beloften

Er blijken twee algemene soorten beloften te zijn wanneer we in overweging nemen op welke partijen de beloften van het Genadeverbond hun directe en onmiddellijke uitwerking hebben.

- (1) Sommige van hen hebben hun directe en onmiddellijke uitwerking op Christus Zelf, het Hoofd van het verbond, zoals de belofte van bijstand in Zijn werk en de belofte van een Naam boven alle namen. Zo waren ook in het eerste verbond beloften die een rechtstreekse en onmiddellijke uitwerking op Adam zelf moesten hebben en die alleen middellijk en indirect zagen op zijn nageslacht, in ieder geval op diegenen die geleefd zouden hebben in volmaakte vervulling van de voorwaarde van het verbond. Die beloften waren de belofte van een natuurlijk leven dat voortduurt in kracht en in welstand en van een geestelijk leven in gunst en gemeenschap met God, gedurende de loop van Adams proefgehoorzaamheid.
- (2) Andere beloften hebben hun directe en onmiddellijke uitwerking op Christus' geestelijke zaad, dat met Hem in het verbond begrepen is, zoals de beloften van wedergeboorte, het nieuwe hart en de afwassing van de vuilheid van de zonde. Zo bevatte de belofte van het leven in het verbond met de eerste Adam ook een belofte dat zijn natuurlijke zaad heilig ontvangen en geboren zou worden. In dat opzicht zou de belofte een direct en onmiddellijk gevolg gehad hebben, niet voor Adam zelf, maar voor zijn nageslacht.

2. Aan wie de algemene soorten beloften gedaan zijn

De volgende zaak die overdacht moet worden, is: *aan wie werden de beloften gedaan?* Dit punt zullen we in twee zaken verdelen:

- A. Beloften die hun uitwerking hebben op Christus.
- B. Beloften die hun uitwerking hebben op de uitverkorenen.

A. Beloften die hun uitwerking hebben op Christus

De beloften van de eerste soort die hun directe en onmiddellijke uitwerking hebben op de persoon van Christus, werden aan Christus Zelf gedaan. Hierover bestaat geen twijfel. Ze werden aan Hem gedaan als Hoofd van het verbond, de Tweede Adam, de Vertegenwoordiger van Zijn zaad. Dit blijkt uit onze tekst, Psalm 89: 4, waarin Hij de Uitverkorene genoemd wordt, de Hoofduitverkorene, de Vertegenwoordiger van de

verkiezing, David, Gods Knecht, in welke hoedanigheid het verbond door de Vader aan Hem vermaakt werd. Het is duidelijk dat al de beloften van bijstand in Zijn werk en van de daaropvolgende beloning aan Hem gedaan werden met het oog op Zijn vervulling van de voorwaarde. Omdat Hij de voorwaarde vervulde als Hoofd van het verbond, de Tweede Adam en Vertegenwoordiger van Zijn zaad, werden deze beloften aan Hem gedaan in die hoedanigheid.

De beloften van deze soort werden dan ook alleen aan Christus gedaan. Dat was de bijzondere eer waarmee het Verbondshoofd bekroond werd in het belovende deel, zoals het ook Zijn bijzondere last was om het voorwaardelijke deel te vervullen. Daarom heeft Hij een Naam die boven alle namen uitgaat en is Hij gezalfd met olie van blijdschap boven Zijn medegenoten. In de verkiezing waarvan Hij het Hoofd is, blinkt Hij uit boven de anderen, zoals de zon in haar middagglans boven de twinkellende sterren. Hij is de Benjamin aan Gods tafel tussen Zijn broeders, Wiens portie van beloften in het verbond vijf keer zo groot is als die van hen. Hij is in het vervullen van de voorwaarde van het verbond de Jozef Die van Zijn broeders gescheiden was en een dubbel deel kreeg in het beloofde land, omdat Hij de Eerstgeborene is onder vele broeders.

Niettemin, zoals de eer en welvaart van het Hoofd ten goede komen aan de leden, omdat hun deel met het oog op hun eenheid en gemeenschap een gezamenlijk deel is, zo zijn de heerlijkheid en eer die aan Christus verzekerd zijn een bron van genade en heerlijkheid voor Zijn leden, een rijk makende schat, hun heerlijkheid en kroon. Hij is het Hoofd van goud dat heerlijkheid geeft aan het lichaam: de zalving die op het Hoofd uitgegoten is moet wel afdruipten op de zoom van Zijn kleren.

- (1) Vandaar dat het hele gezelschap van de gelovigen voortdurend in het gebed roept om de vervulling van de beloften die aan de Middelaar gedaan zijn: "Men zal geduriglijk voor Hem bidden", Psalm 72: 15. Het is duidelijk dat deze Psalm over de Messias gaat. Maar wordt er dan voortdurend voor Christus gebeden? Hoe kan dat? Omdat de gelovigen tot aan het einde van de wereld in het gebed niet zullen ophouden te roepen: "Uw Koninkrijk kome", Matth. 6: 10. Het begon toen Adam de belofte door het geloof omhelsde, het ging de hele tijd van het Oude Testament door en het heeft nu in de kerk van het Nieuwe Testament al meer dan zestienhonderd jaar geklonken en zal niet ophouden totdat de vervolmaking van alle dingen daar zal zijn.
- (2) Vandaar ook de vreugdevolle uitroepen van lof door datzelfde gezelschap voor de vervulling van de beloften aan de Middelaar. Elke keer dat er sprake is van zo'n vervulling, is dat een zaak van vreugde voor de kerk. Hoe meer van die vervulling blijkt, hoe meer de vreugde toeneemt. ***Daarom zingt de kerk bij de vervulling van de belofte dat de naties tot Hem verzameld zullen worden***, Jesaja 12: 1, ***bij deze overwinning op de Antichrist***, Openb. 19: 1 ***en bij de roeping van de Joden***, Openb. 19: 6. Als het einde gekomen is, zullen alle beloften aan Hem vervuld zijn. Dat geeft hun reden tot een eeuwigdurende lofzang.

B. Beloften die hun uitwerking hebben op de uitverkorenen

De beloften van de andere soort - die hun directe en onmiddellijke uitwerking hebben op de uitverkorenen - zijn in de eerste plaats aan Christus gedaan en in de tweede plaats aan hen. Ze zijn dus eerst aan het Hoofd gedaan en daarna aan de leden via Hem. De beloften zijn:

1. In de eerste plaats aan Christus gedaan.
2. In de tweede plaats in Christus aan de uitverkorenen.

1. De beloften die hun onmiddellijke uitwerking hebben op de uitverkorenen, zijn onmiddellijk, voornamelijk en in de eerste plaats aan Christus gedaan. God heeft in het verbond aan een uitgelezen gezelschap uit de mensheid genade, heerlijkheid en alles dat tot het leven en de Godzaligheid behoort, beloofd. De belofte van dit alles was echter hoofdzakelijk en in de eerste plaats aan Christus hun Hoofd gedaan. Daarom heeft Hij niet maar een aandeel in deze beloften, maar het belangrijkste aandeel. Dit blijkt uit verschillende bewijspplaatsen in Gods Woord.

- (1) De apostel getuigt dat de beloften gedaan waren aan het Zaad en dat is Christus, Gal. 3: 16. De beloften waar hij over spreekt zijn beloften van de zegeningen van de Geest, vers 14 en van de erfenis, vers 18. Deze beloften worden ontvangen door het geloof, vers 14. Zelfs deze zijn gedaan aan Christus, het Hoofd van het lichaam. Dit wordt bevestigd door die passages die laten zien dat Gods verbond met Christus gemaakt is en die het verbond tegelijk uitleggen met een belofte van de gelukzaligheid van Zijn zaad, Psalm 89: 4-5, 29-30, 36-37. Welnu, wat ligt meer voor de hand dan een belofte te doen aan een vader ten gunste van zijn kinderen?
- (2) Onze Heere Jezus is aangesteld tot Erfgenaam van alle dingen, Hebr. 1: 2 krachtens de belofte van het verbond: "Ik zal Hem ten eerstgeboren Zoon stellen", Psalm 89: 28. Welnu, als Christus, de Tweede Adam, door de belofte van Zijn Vader de Erfgenaam is van alle dingen, dan zijn ook de beloften van alle dingen aan Hem gedaan. Zo is ook de belofte van het eeuwige leven - die de volkomen gelukzaligheid van heel Zijn volk omvat - in de eerste plaats aan Hem gedaan. Daarom gebruikt onze Zaligmaker met het oog op de grote belofte van het verbond - "Ik zal hun God zijn" - die vertederende uitdrukking: "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader en tot Mijn God en uw God", Joh. 20: 17. Vergelijk Rom. 8: 17: "En indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus".
- (3) In het werkverbond beloofde God het leven aan Adams zaad op voorwaarde van zijn volmaakte gehoorzaamheid. Dat blijkt duidelijk uit het feit dat de dood over Adams zaad kwam vanwege zijn ongehoorzaamheid. Zo heeft Hij ook in het Genadeverbond het leven beloofd aan Christus' geestelijke zaad op voorwaarde van Zijn gehoorzaamheid, want "gelijk zij allen in Adam sterven, also zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden", 1 Kor. 15: 22. Die belofte van leven voor Adams natuurlijke zaad was echter in de eerste plaats aan Adam zelf gedaan, terwijl nog niemand van hen in leven was. Zij konden er alleen deel aan krijgen door hem aan wie ze gedaan was als hun vertegenwoordiger. Daarom was de belofte van het leven aan Christus' geestelijke zaad hoofdzakelijk aan Christus Zelf gedaan en aan hen alleen in en door Hem. Daarom ook wordt ons verteld dat de belofte van het eeuwige leven, waarop de hoop van de gelovigen gebouwd is, gedaan werd voordat de wereld begon, Titus. 1: 2. En aan wie zou ze toen rechtstreeks en in de eerste plaats gedaan kunnen zijn dan alleen aan Christus, het Hoofd van het verbond?
- (4) Deze beloften bevatten een deel van de beloning die in het verbond aan Christus vermaakt is, "Die, voor de vreugde die Hem was voorgesteld, het kruis heeft verdragen", Hebr. 12: 2. Een groot deel van die vreugde is hierin gelegen: "Hij zal Zijn zaad zien ... de arbeid Zijner ziel", Jesaja 53: 10, 11. Al deze beloften waren gekocht met Zijn bloed, Zijn gehoorzaamheid en dood en worden daarom het nieuwe testament in Zijn bloed genoemd. Aan wie anders kon de beloning in de eerste plaats beloofd worden dan alleen aan Hem Die de voorwaarde vervulde en het werk volbracht? Aan Hem was zij daarom verschuldigd, krachtens de belofte

die haar afhankelijk maakte van Zijn vervulling van de voorwaarde. De zegeningen van het verbond die over de uitverkorenen komen, moeten zonder meer niet alleen beschouwd worden als een beloning van Christus, maar ook als een vrije gift aan hen. Wanneer we ze op de eerste van deze twee manieren beschouwen, dan is het niet meer bevreemdend dat de belofte van een nieuw hart aan Christus gedaan is, dan dat een arts een belofte doet aan een vader om zijn verlamde kind te genezen wanneer deze hem verzekerd heeft dat hij het tarief zal betalen. In dit geval kan het kind immers niet op de belofte zien alsof die aan hem gedaan was, maar indirect, door zijn vader, die zich verplicht heeft om te betalen.

Dit is een zaak van aanzienlijk gewicht en ze dient zowel om ons verstand te onderwijzen als om onze levenswandel te sturen.

De onderstaande conclusies volgen er als vanzelf uit.

1. *De beloften van het verbond worden niet gedaan aan de goede werken van de gelovige, maar aan Christus' werken en in Hem aan de werkende gelovige.* Voor de gelovige zijn ze onvoorwaardelijk en niet volgens schuld. Daarom zijn ze niet aan zijn werken gedaan, want "dengene die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld", Rom. 4: 4. Er is inderdaad een gepaste orde in de beloften, waarbij de belofte van een rein hart voor de uitverkorenen voorafgaat aan die dat zij God zullen zien in de hemel. De belofte van vernedering gaat vooraf aan die van verhoging. Daarom wordt in de uitvoering van het verbond verklaard dat de reinen van hart God zullen zien en dat degenen die zich vernederen verhoogd zullen worden. Daarom ook heeft de Godzaligheid "de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens", 1 Tim. 4: 8. Maar het fundament van al deze beloften -of ze nu betrekking hebben op onze plichten of op onze voorrechten - is de gehoorzaamheid van Christus, die ook hun voorwaarde is. Ze zijn alle, zowel de laatstgenoemde als de eerstgenoemde, in de eerste plaats aan Hem gedaan.
2. *De eerste genade waardoor de dode uitverkorenen levend gemaakt worden en ze tot het geloof in en de vereniging met Christus gebracht worden, wordt aan hen meegedeeld door het kanaal van een belofte,* evenals de genade die op het geloof volgt: "Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u", Ezech. 36: 27. Want hoewel ze in hun natuurlijke staat niet in staat zijn om gelovig te pleiten op de belofte, ook in die tijd geen persoonlijk zaligmakend aandeel in de beloften hebben, kent de Heere Jezus toch degenen die van Hem zijn en voor wie de beloften aan Hem gedaan zijn. Omdat de uitvoering van het verbond in Zijn Eigen hand ligt, zal Hij niet feilen om ervoor te zorgen dat ze op de bestemde tijd vervuld worden. Zij zelf kunnen niet bij hun eigen belang te rade gaan, omdat ze dood zijn in zonden en misdaden. Omdat Hij echter het belangrijkste aandeel heeft in de beloften, zal Hij Zijn Eigen zaak niet verwaarlozen, maar ervoor zorgen dat ze allemaal precies vervuld worden.
3. *De manier om voor tijd en eeuwigheid een persoonlijk en zaligmakend aandeel te krijgen in de beloften is zich met Christus te verenigen door het geloof:* "Want zovele beloften Gods als er zijn, die zijn in Hem ja, en zijn in Hem amen", 2 Kor. 1: 20. Wilt u graag weten hoe de grootste en dierbare beloften de uwe kunnen worden? Wel, ze zijn allemaal van Hem en zijn allen aan Hem gedaan. Neem Hem en ze zijn van u, net zoals hij die de erfgename trouwt een recht heeft op haar deel en op alle rekeningen en contracten waarin iets daarvan opgenomen is.
4. *Wanneer door de doodsheid of duisternis van uw geest* - of die nu voortkomt uit een schuld die het geweten verontrust of uit iets anders - uw geloof in de belofte

bezweken is en u er geen houvast meer aan kunt krijgen omdat u in uzelf niets goeds kunt ontdekken, *omhels dan opnieuw Christus en de belofte in Hem*, ondanks de zondigheid die u ziet en voelt en ondanks uw totale onwaardigheid. Blijf hoe dan ook niet weg bij de belofte totdat u er beter aan toe bent. Zeg met de Psalmist: "Ongerechte dingen hadden de overheid over mij, maar onze overtredingen, die verzoent Gij", Psalm 65: 4. Want zoals de goedheid in u niet de grond was voor de belofte, zo zal ook het kwaad in u haar niet ten val brengen of krachteloos maken. Het fundament van de belofte ligt vast in Christus, welke veranderingen de gesteldheid of de toestand van de geest van een gelovige ook ondergaat. Het is bevestigd als de maan, Psalm 89: 38, die steeds dezelfde blijft, ondanks het feit dat ze zich telkens anders aan ons toont, dan weer wassend, dan weer afnemend in schijnsel.

5. *De juiste manier om te pleiten op de beloften is tot God te komen in de Naam van Christus en te smeken om de vervulling ervan aan ons vanwege Zijn Naam:* "Al wat gij den Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven", Joh. 16: 23; "gelovende, zult gij ontvangen", Matth. 21: 22; "O onze God... doe Uw aangezicht lichten over Uw heiligdom, dat verwoest is, om des Heeren wil", Dan. 9: 17. Gelovig te vragen in de Naam van Christus is zichzelf aan God voorstellen als een lidmaat van Christus, met Hem verenigd en Hem aanhangend zoals Hij ons in het Evangelie wordt aangeboden. Het is in de Naam van het Hoofd de vrije gunst van de belofte afsmecken, vertrouwend op Zijn verdienste om haar te verkrijgen. Dit is de betekenis van dat Schriftgedeelte, Gen. 12: 3 dat betrekking heeft op Christus: "In U zullen al de geslachten der aarde gezegend worden". Dat wil zeggen: de geslachten die gezegend zullen worden, of beter, zoals het in de grondtekst staat: gebracht worden om te knielen, namelijk om de zegen te ontvangen, want allen die gezegend worden, die worden in Christus gezegend, Efése 1: 3; vgl. Fil. 2: 10. Dit is de manier waarop God de weldaden van Zijn belofte uitdeelt: "Om Uws woords wil en naar Uw hart hebt Gij al deze grote dingen gedaan", 2 Sam. 7: 21. Vergelijk 1 Kron. 17: 19: "Om Uws knechts wil en naar Uw hart hebt Gij al deze grote dingen gedaan", dat wil zeggen: omwille van Uw Woord, Uw Knecht, de Messias. Want omdat deze beide Schriftgedeelten over dezelfde zaak spreken, is er in de grondtekst geen verschil tussen, behalve dan dat de ene tekst spreekt over "Uw woord" en de andere over "Uw knecht".
6. Gelovigen mogen hierdoor hun geloof versterken in de vervulling van de beloften aan hen. Hoe gemakkelijk gaat het sommigen af om aan hun vermetele hoop op Gods genade en het eeuwige leven vast te houden. Terwijl zij de gruwelijke aard van hun zonde niet zien, bouwen ze hun hoop op iets in zichzelf, liever dan op de onvoorwaardelijke belofte van het verbond in Christus Jezus. De oprechte Godzaligen hebben daarentegen geen kleine moeilijkheid in het geloven, als ze tegelijk de grootheid en dierbaarheid van de beloften én de grootheid van hun zonden en hun onwaardigheid zien. Ze staan dan ook klaar om te zeggen: "Kunnen zulke beloften ooit gedaan worden aan zo iemand als ik ben?" Er is inderdaad niets in hen dat een antwoord kan geven op deze ernstige vraag. Maar dit is het bevredigende antwoord erop: de beloften zijn allemaal in de eerste plaats aan Christus gedaan, aan Hem dus die ze met Zijn bloed gekocht heeft. De gerechtigheid eist dat ze aan Hem vervuld worden en omdat ze aan Hem vervuld zijn, moeten ze noodzakelijk hun uitwerking hebben op al Zijn leden, voor wie - omdat zij in zichzelf onwaardig zijn - Hij ze verdiende. Daarom mag de ziel zeggen: Hoewel ik het niet waard ben, is Hij het toch waard, om Wiens wil God het moet doen.

II. De beloften aan de uitverkorenen zijn in de tweede plaats in Christus aan hen gedaan.

De beloften die hun onmiddellijke uitwerking hebben op de uitverkorenen zijn in de tweede plaats aan hen gedaan, in en door Christus. Terwijl Hij het fundamentele en belangrijkste aandeel erin heeft, is hun aandeel erin ontleend aan het Zijne. Van eeuwigheid was er een wettige eenheid tussen Christus en hen in het verbond, waardoor hun schuld de Zijne werd en de beloften die aan Hem gedaan waren de hunne werden. Zoals aan de ene kant "de HEERE onzer aller ongerechtigheid op Hem deed aanlopen", Jesaja 53: 6, zo werd aan de andere kant "ons genade gegeven in Christus Jezus voor de tijden der eeuwen", 2 Tim. 1: 9. In de tijd wordt er een geestelijke eenheid tussen Hem en hen gemaakt, doordat Hij hen door Zijn Geest in bezit neemt en in hen woont door het geloof. De eerste gaf hun een recht op de beloften in Christus het Hoofd. De laatste geeft hun een recht daarop in hun eigen persoon door Hem, omdat zij werkelijk leden van Zijn lichaam zijn. Met het oog op de ene wordt het eeuwige leven beloofd en is genade aan "ons gegeven voordat de wereld begon", 2 Tim. 1: 9; Tit. 1: 2. Met het oog op de andere worden de gelovigen "erfgenamen der beloftenis" genoemd, Hebr. 6:17, "mededeelgenoten Zijner belofte in Christus", Eféze 3: 6 en "de belofte wordt hen gegeven die geloven", Gal. 3: 22.

Zo blijkt dat deze beloften zowel aan Christus' geestelijke zaad als aan Hemzelf gedaan zijn, hoewel in de eerste plaats aan Hem als de Vertegenwoordiger Die de voorwaarde moest vervullen en pas in de tweede plaats aan hen als vertegenwoordigden die de weldaad moesten ontvangen. Zo komt ook een ander verschil aan het licht, namelijk dat strikt gesproken de beloften voorwaardelijk waren voor Christus, maar onvoorwaardelijk en zonder prijs voor ons, net zoals de belofte van het leven die voorwaardelijk was voor Adam, onvoorwaardelijk zou zijn voor zijn natuurlijke zaad als de voorwaarde eenmaal vervuld was. Zo ontmoeten de verdienste van Christus en de vrije genade van God elkaar in het verbond: de gerechtigheid is helemaal bevredigd en de genade stroomt onbelemmerd door dat kanaal. De beloften zijn allemaal voor de volle prijs gekocht, maar niet het kleinste deel van de belofte is door ons opgebracht. Daarom krijgen wij het dierbare geloof met al de andere zaligmakende weldaden door de gerechtigheid van God en van onze Zaligmaker Jezus Christus, of beter: de gerechtigheid van onze God en Zaligmaker Jezus Christus als de passende voorwaarde van al die weldaden, 2 Petrus 1: 1. Ondertussen is het God Die "onze overtredingen uitdelgt om Zijnentwil", Jesaja 43: 25. "gelijk ons Zijn Goddelijke kracht alles, wat tot het leven en de Godzaligheid behoort, geschonken heeft", 2 Petrus 1: 3.

A. Over de beloften aan Christus in het bijzonder

Nadat we eerst gesproken hebben over de beloften in het algemeen, staan we nu op het punt om ze meer in het bijzonder te bekijken en wel in de eerste plaats de beloften die in het bijzonder aan Christus gedaan zijn. Dat zijn er veel, maar ze kunnen allemaal gerangschikt worden onder drie titels, namelijk de belofte van bijstand bij, aanvaarding van en beloning op Zijn werk.

1. Onze Heere Jezus kreeg de belofte van bijstand in Zijn werk: "Ook zal Hem Mijn arm versterken", Psalm 89: 22. Toen Hij het werk van onze verlossing op Zich genomen had en daaraan begon, kreeg Hij de belofte van Zijn Vader dat Die Hem

kracht zou geven en zou ondersteunen des. 42: 1-4. In het geloof in deze bijstand van het verbond, heeft Hij de zwaarste delen ervan doorstaan: "Ik geef Mijn rug dengenen, die Mij slaan, en Mijn wangen dengenen, die Mij het haar uitplukken; Mijn aangezicht verberg Ik niet voor smaadheden en speeksel. Want de Heere HEERE helpt Mij", Jesaja 50: 6-7. Daarom ook "werd van Hem een engel gezien uit den hemel, die Hem versterkte" toen Hij bitter bedroefd was in Gethsémané Lukas 22: 43. Deze beloofde bijstand was het teken van het welbehagen van Zijn Vader en van Zijn vermaak in het werk dat gedaan werd.

2. Hij kreeg de belofte van aanvaarding van Zijn werk wanneer het eenmaal volbracht zou zijn, van aanvaarding daarvan als een volledige vervulling en ontslag van de voorwaarde van het verbond die Hem het recht gaf op de beloofde beloning. Daarom, omdat het zeker was dat Hij Zijn werk zou volbrengen, werd de aanvaarding daarvan bij Zijn doop afgekondigd met "een stem uit de hemelen, zeggende: Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb", Matth. 3: 17. Ze werd vernieuwd bij Zijn verheerlijking, kort voor Zijn lijden, Matth. 17: 5.

De beloften van Zijn opstanding en Zijn rechtvaardiging horen bij de belofte van aanvaarding.

- a. De belofte van Zijn opstanding uit de doden: "Want Gij zult Mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie", Psalm 16: 10. Dit wordt volgens Hand. 2: 31 over de opstanding van Christus gezegd. Doordat God Christus uit de doden opwekte, liet Hij feitelijk zien dat Hij het door Hem volbrachte werk aanvaardde. Dat God dat deed, bewees dat de schuld volledig betaald was, dat Hij Die Hem in de gevangenis van het graf gelegd had Hem er ook weer uitbracht door Zijn engel te sturen om de steen van het graf weg te wentelen en Hem zo van de eis van de wet te ontslaan. Want het was in het verbond overeengekomen dat, zoals Christus Zichzelf tot in de dood zou overgeven om de gerechtigheid te bevredigen, zo ook de Vader Hem uit de doden terug zou brengen vanwege de voldoening die Hij door Zijn bloed gedaan had, Hebr. 13: 20.
 - b. De belofte van Zijn rechtvaardiging: "Hij is nabij, Die Mij rechtvaardigt", Jesaja 50: 8. De vervulling daarvan wordt door de apostel opgemerkt in 1 Tim. 3: 16: "God is geopenbaard in het vlees, is gerechtvaardigd in den Geest". Omdat onze Heere Jezus Christus geen persoonlijke zonden had die verzoend moesten worden, had Hij geen persoonlijke rechtvaardiging nodig. Omdat Hij echter de Borg van de uitverkorenen was en al hun ongerechtigheden op Hem gelegd waren, was in het verbond bepaald dat het op zijn plaats zou zijn dat Hij officieel gerechtvaardigd zou worden wanneer Hij het ondernomen werk volbracht had. Toen Hij de schuld betaald had, werd Hij er op grond van de belofte geheel en volkomen van ontslagen door de hand en het zegel van de hemel. Hier ligt de grote waarborg voor Zijn volk, dat de wet van hen geen voldoening meer kan eisen.
3. Hij had een belofte gekregen van een heerlijke beloning die aan Hem geschonken zou worden als een passend loon op Zijn volbrachte werk. Aan Hem was in de belofte een vreugde beloofd waarvoor Hij het kruis heeft verdragen en de schande veracht, Hebr. 12: 2. Nooit was er zo'n werk verricht en nooit was er zo'n beloning beloofd. Tot die beloning behoort een vijfvoudige belofte.

- (1) De belofte van een nieuw soort aandeel in God als Zijn God en Vader: "Hij zal Mij noemen: Gij zijt Mijn Vader, Mijn God", Psalm 89: 27. Onze Heere Jezus had door geboorterecht God als Zijn Vader. Op grond van Zijn vervulling van de voorwaarde van het verbond werd echter een nieuwe betrekking gevestigd tussen God en Christus als de Tweede Adam, Hoofd van het verbond. Daardoor kreeg Hij God tot Zijn erfdeel, volgens het woord van de apostel: "Erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus", Rom. 8: 17, namelijk van Christus als de eerste erfgenaam. Want door Zijn gehoorzaamheid tot de dood verwierf Hij de genieting van God als een God en Vader. Ik zeg niet dat Hij die voor Zichzelf verdiende. De mens Christus hoefde dat niet te doen omdat Hij er al deel aan had vanwege de persoonlijke eenheid van Zijn twee naturen. Hij kocht ze echter voor zondaren die elk zaligmakend aandeel in God verloren hadden en die zonder dat aandeel niet gelukkig konden zijn.
- (2) De belofte van een heerlijke verhoging, om de Eredienstknecht van de Vader te zijn, Minister-President in de hemel als de grote Uitvoerder van het verbond: "Zie, Mijn Knecht zal verstandiglijk handelen; Hij zal verhoogd en verheven, ja zeer hoog worden", Jesaja 52: 13; "Ik zal U geven tot een Verbond des volks", Jesaja 49: 8. In het vervullen van de voorwaarde van het verbond nam Hij de gestalte aan van een dienstknecht en vernederde Zich, zelfs tot de kruisdood. Daarom heeft God Hem ook, volgens de belofte van het verbond, uitermate verhoogd tot het hoogste geestelijke ambt in de hemel en heeft Hij Hem een Naam gegeven als de grote Uitvoerder of Bedienaar van het verbond "welke boven allen naam is, opdat in den Naam van Jezus zich zou buigen alle knie", Fil. 2: 7-10. Het karakter, de geweldige omvang en het belang van deze belofte zullen in het vijfde hoofdstuk ontvouwd worden als we de bediening van het verbond, die in de handen van de Middelaar gelegd is, gaan behandelen.
- (3) De belofte van een zaad en nakomelingschap dat ontelbaar is als de sterren aan de hemel: "Hij zal Zijn zaad zien", Jesaja 53: 10; "Alzo zal uw zaad zijn", namelijk "als de sterren des hemels in menigte", Gen. 15: 5; Hebr. 11: 12. Dit betreft de hele menigte van uitverkorenen, die het leven uit Zijn dood verkrijgen en Zijn beeld dragen, zoals een kind op zijn vader lijkt. Hij stemde toe om de pijnen van de dood te lijden, maar het waren barensweeën die zouden uitmonden in een talrijke geboorte. Hij was als een graankorrel die in de grond moet vallen om te sterven, maar de belofte verzekerde Hem dat Hij op die voorwaarde veel vruchten zou voortbrengen, Joh. 12: 24. Omdat deze belofte vervuld moet worden, wordt eeuw in eeuw uit het Evangelie gepredikt, met als gevolg: zovelen als er tot het eeuwige leven verordineerd zijn, zullen geloven.
- (4) De belofte dat Hij alle dingen als de eerste Erfgenaam zal erven: "Ook zal Ik Hem ten eerstgeboren Zoon stellen", Psalm 89: 28. Daarom zegt de apostel dat God Hem aangesteld heeft tot Erfgenaam van alle dingen, Hebr. 1: 2. Christus verklaart ook Zelf dat Hij daarvan in het bezit gesteld is: "Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader", Matth. 11: 27. In de belofte heeft Hij dan ook schatten gekregen die passen bij de waardigheid die aan Hem verleend was. Maar hierover later meer.
- (5) Tenslotte de belofte van overwinning en heerschappij over al de vijanden van Hem en Zijn volk: "Maar Ik zal Zijn wederpartijders verpletteren voor Zijn aangezicht", Psalm 89: 24. Hij moest het opnemen tegen Satan, de zonde en de dood in de strijd voor de beoogde erfgenamen van de heerlijkheid. Hij was de

strijd tegen hen nog niet begonnen, of ook de wereld van de goddelozen begon een oorlog tegen Hem. Hij had echter de belofte van Zijn Vader gekregen dat Hij hen allen zou overwinnen en over hen zou heersen en dat - hoewel Hij eerst de nederlaag zou lijden en zou sterven in de strijd - Zijn dood toch de vernietiging zou zijn van Satans heerschappij, van de macht van de zonde en de banden van de dood over Zijn volk. Ook was Hem beloofd dat al wie zou proberen die wankelende zaak van verzet tegen Hem te verdedigen, onder Zijn voeten zou vallen: "De HEERE heeft tot mijn Heere gesproken: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben tot een voetbank Uwer voeten", Psalm 110: 1.

Tot zover over de drievoudige belofte die in het bijzonder aan Christus gedaan is in het verbond.

B. Over de belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen in het bijzonder gedaan, overwogen in drie tijdbestekken.

De beloften die voor alle uitverkorenen zijn en die in en door Christus aan hen zijn gedaan, zijn ook vele. Het is niet mijn bedoeling om ze uitputtend op te sommen, hoewel elk van hen kostbaarder is dan het goud van Ofir. Het zou echter wel nuttig zijn voor oprechte christenen om bij het doorlezen van het Oude en Nieuwe Testament de beloften in hun Bijbel aan te strepen. Ze zijn een geestelijke schat voor hen, die gevuld is met zo'n verscheidenheid dat ze altijd iets kan verschaffen dat passend is voor de situatie waarin ze verkeren. Ze zijn alle begrepen in en kunnen terug gebracht worden tot deze ene, namelijk de belofte van het eeuwige leven.

De volgende twee teksten illustreren dat: "In de hope des eeuwigen levens, welke God, Die niet liegen kan, beloofd heeft voor de tijden der eeuwen", Titus. 1: 2; "En dit is de belofte, die Hij ons beloofd heeft, namelijk het eeuwige leven", 1 Joh. 2: 25.

In deze woorden komen drie zaken naar voren die voor ons onderwerp van belang zijn.

1. De grote en alomvattende belofte van het Genadeverbond, de som van alle beloften, aan zondaren gedaan, namelijk *het eeuwige leven*. Dat is de volgorde van de woorden in de grondtekst. Het verbond is een verbond van leven, ontworpen om het leven terug te geven aan dode zondaren en daarom is de belofte ervan een belofte van leven. En dat leven is eeuwig.
2. Het tijdstip van deze belofte: *voordat de wereld begon*. Terwijl er nog geen tijd was en de fundamenten van de wereld nog niet gelegd waren, werd ze gedaan en daarmee was het eeuwige leven voor de uitverkorenen verzekerd.
3. De partijen die erin betrokken waren. Degene Die de belofte deed, was *God Die niet liegen kan* en Wiens belofte daarom zijn uitwerking niet kan missen. De Vader had Zichzelf aangewezen. Hij was het Die de belofte deed: "Zo zult gij ook in den Zoon en in den Vader blijven. En dit is de belofte, die Hij ons beloofd heeft...", 1 Joh. 2: 24-25. De partij aan wie ze gedaan werd is:
 - a. Hoofdzakelijk *Jezus Christus, de Tweede Adam, Hoofd van het verbond*. Want het is niet nodig om hier af te wijken van de oorspronkelijke betekenis van het hier gebruikte woord, dat belovend van aard is, omdat de beloften aan Christus gedaan zijn, Gal. 3: 16. Hij bestond immers voordat de wereld begon en was daarom in staat om een belofte te bezitten die aan Hem gedaan was.

- b. In Hem is de belofte gedaan aan *de uitverkorenen*. Hij heeft de belofte aan ons gedaan, namelijk wettig in Hem voordat de wereld begon. Op het moment dat zij daadwerkelijk gaan geloven, passen de uitverkorenen de belofte op zichzelf toe en pleiten zij erop.

Zo komt deze waarheid naar voren: de grote en samenvattende belofte in het verbond aan Christus' geestelijke zaad is de belofte van het eeuwige leven, van eeuwigheid aan Christus gedaan en in Hem aan hen.

Om deze belofte van het verbond te verklaren zullen we haar beschouwen:

1. Meer in het algemeen; en
2. Meer in het bijzonder.

1. In het algemeen bevat de belofte twee dingen, namelijk de hele echte gelukzaligheid en de eeuwige duur van die gelukzaligheid.

a. De zaak die ze bevat is de hele ware gelukzaligheid. Want in de Bijbel wordt het woord "leven" gebruikt om "gelukzaligheid" aan te duiden, 1 Sam. 25: 6; vgl. Joh. 4: 50. Zo wordt het ook gebruikt in de taal van beide verbonden: "De mens die deze dingen doet, zal leven", Rom. 10: 5; "Maar de rechtvaardige zal door zijn geloof leven", Hab. 2: 4. De veroordeelden hebben een leven in de hel dat voor eeuwig zal duren, maar volgens de taal van de Heilige Geest zullen zij nooit het leven zien: ze zijn beroofd van het eeuwige leven. Want hun leven is geen gelukkig leven, maar een ellendig leven. Het blijkt duidelijk uit de geschriften van de profeten en apostelen dat de dood die in het werkverbond bedreigd werd alle ellende bevatte in deze en in de toekomstige wereld. Ook blijkt uit die geschriften dat het leven dat daarin beloofd werd de hele gelukzaligheid voor tijd en eeuwigheid bevatte. In zoverre het leven dat in het Genadeverbond beloofd wordt, bedoeld is om het verlies te herstellen dat zondaren door de val geleden hadden, moet dat leven noodzakelijk even ver strekken als de dood waaraan ze daardoor onderworpen waren. Uit dit alles concluderen we dat God de hele gelukzaligheid aan hen beloofd heeft door het leven aan hen in Christus te beloven. Dat wordt in de Bijbel eenvoudig met het woord "leven" aangeduid: "Die den Zoon heeft, die heeft het leven", 1 Joh. 5: 12. Zo strekt dit verbondsleven zich uit over het hele welzijn van de hele mens en over alle middelen waardoor het meegedeeld wordt.

- Dit verbondsleven strekt zich uit over het hele welzijn van de hele mens, over ziel en lichaam, over zowel het laatste als de eerste. Daarom bewijst onze Heere tegen de Sadduceeën uit het verbond de opstanding van het lichaam uit de doden, Matth. 22: 31-32. Hoewel de ziel het belangrijkste deel van de mens is, wordt niet alleen voor dat deel gezorgd. Krachtens het verbond is "het lichaam voor de Heere, en de Heere voor het lichaam", zoals de ziel ook voor de Heere is en Hij voor de ziel, 1 Kor. 6: 13. Zoals het lichaam deel had aan de dood die in het eerste verbond bedreigd werd, zo heeft en krijgt het ook zijn deel in het leven dat in het tweede verbond beloofd is. Omdat de prijs van het bloed van de Verlosser betaald was voor de lichamen van Zijn volk toen Hij de voorwaarde van het verbond vervuld had, strekt het leven dat in de belofte verzekerd wordt zich net zo goed daarover uit als over hun zielen.
- Het strekt zich uit over alle middelen waardoor dat welzijn meegedeeld, begonnen, voortgezet en vervolmaakt wordt: "Hetzij Paulus, hetzij Apollos, hetzij Céphas, hetzij de, wereld, hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe", 1 Kor. 3: 22. Want het verzekeren van de weldaad zelf door een belofte verzekert ook alle

middelen waardoor ze meegedeeld wordt. Daarom daalt het verbond zelfs af tot het brood en het water die nodig zijn voor de onderhouding van het natuurlijke leven, Jesaja 33: 16.

2. De belofte bevat de eeuwige duur van dat geluk. Niet slechts het leven wordt beloofd, maar het eeuwige leven, het leven voor altijd, Psalm 133: 3. Vanaf het moment dat het gegeven wordt, zal het nooit meer beëindigd worden, maar het zal de tijd en de eeuwigheid verduren. In de Bijbel wordt het eeuwige leven niet beperkt tot de staat van heerlijkheid in de hemel. Het leven dat aan een zondaar meegedeeld wordt is vanaf het eerste moment van zijn vereniging met Christus eeuwig. Het is het eeuwige leven dat in het verbond beloofd is, volgens de Schriften: "Die in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven", Joh. 3: 36; vgl. 5: 24; 1 Joh. 5: 11-12. Daarom bewijst de apostel de volharding van de heiligen met de verbondsbelofte: "De rechtvaardige zal door het geloof leven", Hebr. 10: 38. Dit is een duidelijk bewijs dat de volharding in de genade in onze huidige staat van onvolmaaktheid een deel is van het eeuwige leven dat in het verbond beloofd wordt en van de hemelse gelukzaligheid. Daarom omvat het leven van het verbond zowel het tegenwoordige als het toekomstige leven, 1 Tim. 4: 8.

- Het strekt zich uit tot het leven in deze wereld en is het begin van het eeuwige leven in zijn verschillende delen, zowel wat betreft de ziel als het lichaam. Als men het geluk afmeet aan de glimlachen en fronsen van de algemene voorzienigheid, dan kan inderdaad niemand voor zijn dood gelukkig genoemd worden. De heilige orakels onderwijzen ons echter om het geluk op een andere manier af te meten, namelijk aan een persoonlijk zaligmakend aandeel in het verbond. Ze verklaren hen gelukkig die God als hun Heere hebben, wat er ook nog tussen hen en het graf ligt, Psalm 144: 15. In het verbond is dus beloofd dat de gelukzaligheid van lichaam en ziel in dit leven begint, het geluk van de weg naar het Koninkrijk. Het is een gelukkig begin van de zaligheid en zal zeker voltooid worden.
- Het strekt zich uit tot het leven in de komende wereld. Dat is hetzelfde eeuwige leven voor ziel en lichaam, maar dan vervolmaakt in de hemel. Daar wordt de belofte van het verbond helemaal vervuld. De gelovigen hebben daarvan nu al de eerstelingen, die niet alleen een deel zijn van de beloofde goederen, maar ook een verzekering van het geheel.

Om de belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen meer in het bijzonder te bezien, kunnen we haar in drieën delen:

- I. Voor hun vereniging met Christus.
- II. Vanaf hun vereniging met Christus tot aan de dood.
- III. Van de dood tot in de eeuwigheid.

Over de werking van de belofte in de eerste en laatste van de drie perioden weten we maar weinig en dat geldt inderdaad ook voor de tweede. Want ze is als een rivier die ontspringt aan een verborgen bron en een eind weegs onder de grond stroomt. Daarna komt ze boven de grond en stroomt ze door totdat de oceaan bereikt is. De verborgen

bron waaraan de belofte van het eeuwige leven voor de uitverkorenen ontspringt is *Gods vrije genade die ons in Christus Jezus gegeven is voordat de wereld begon*, 2 Tim. 1: 9. Ze stroomt ondergronds en is zelfs door degenen die het aangaat niet te zien totdat zij in de doeltreffende roeping met Christus verenigd worden. Dan springt ze op en stroomt ze als het ware bovengronds verder in zichtbare stromen, tot aan de dood. En daarna stroomt ze vol en helder door de eeuwen van de eeuwigheid.

We zullen de grote lijnen van de belofte van het eeuwige leven in de drie genoemde periodes nader overdenken.

De eerste periode: vóór de vereniging met Christus

Als we de belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen beschouwen zoals die in het verbond staat, aan hen vervuld wordt en zijn uitwerking op hen heeft voordat ze met Christus verenigd zijn, dan kunnen we daarin twee grote lijnen ontdekken, namelijk de belofte van hun bewaring en de belofte van de Geest. We zullen ze achtereenvolgens behandelen.

I. De belofte van bewaring

De verbondsbelofte van het eeuwige leven voor de uitverkorenen omvat een belofte van hun bewaring totdat het gelukkige moment aangebroken is van hun geestelijke huwelijk met Jezus Christus, waardoor ze in een staat van genade gesteld worden: "Als Ik u voorbijging, zo zag Ik u, vertreden zijnde in uw bloed, en Ik zeide tot u in uw bloed: Leef", Ezech. 16: 6; Hebreeuws: "Ik zeide tot u: Leef in uw bloed", zoals het in verschillende betrouwbare versies vertaald is. In dit beeldende Schriftgedeelte wordt met de gelijkenis van een onbescut en verstoten kind de natuurlijke staat en de ellendige toestand getoond waarin God Israël aantrof en alle uitverkorenen aantreft, waarbij de eerste een voorbeeld is van de laatsten. Tweemaal wordt deze ellendige verstotene gepasseerd op twee heel verschillende tijdstippen, zo laat de Heilige Geest ons weten. De eerste keer op de dag dat het kind geboren en verstoten werd, vers 4-6, de tweede keer nadat ze groot en huwbaar geworden was. Toen werd ze ook werkelijk gehuwd, vers 7-8. De eerste keer wijst op de tijd waarop de uitverkorenen ter wereld komen in hun natuurlijke staat en ze niet alleen geboren zijn, maar ook als redelijke schepselen beginnen te handelen. De tweede keer wijst op de tijd die in de eeuwige raad vastgesteld is, wanneer hun borsten - als het ware door middel van het werk van de wet door de geest van dienstbaarheid - gevormd zijn in het werk van overtuiging. Daaruit vloeit hun geestelijke huwelijk met Christus voort.

Maar hoe wordt de verstotene in de tussenliggende tijd bewaard zodat ze niet in haar ellendige toestand omkomt? Dat spreekt voor zich: hoewel er geen hand naar haar werd uitgestoken, werd er toch een woord tot haar gesproken waardoor ze van het leven verzekerd werd in een toestand waarin ze anders gestorven zou zijn. Bij het eerste voorbijgaan op de dag dat ze geboren en verstoten werd, sprak God tot haar: "Leef in uw bloed". Dat wil zeggen: "Hoewel u in het open veld ligt in uw bloed en uw navel niet verbonden is, zodat u volgens de loop der natuur spoedig uw bloed en geest zult verliezen en zo uw geboortedag uw sterfdag wordt, zeg Ik toch tegen u: Leef. U zult niet sterven in die toestand, maar er in opgroeien en bewaard worden tot het gelukkige moment van het beoogde huwelijk". Dit is dus de belofte van bewaring van de uitverkorenen in hun natuurlijke staat. De belangrijkste onderdelen ervan zijn twee beloften: één met het oog op hun natuurlijke leven en een andere met het oog op hun geestelijke dood.

- De eerste is een belofte van het voortduren van hun natuurlijke leven tot het moment dat ze deelgenoten worden van het leven in Christus Jezus. God heeft het gezegd: Ze zullen leven, hoewel ze in het bloed van hun natuurlijke staat liggen. Daarom is het niet mogelijk dat ze voor die tijd sterven, welke gevaren hen ook bedreigen, zelfs *al zouden er duizend aan hun zijde vallen en tienduizend aan hun rechterhand*. Want krachtens de belofte van het verbond is er een onzichtbare lijfwacht rondom hen om hen te verdedigen. Vandaar dat ze heel die tijd dat ze in die staat zijn bewaard worden, zowel in de buik als wanneer ze er uitkomen, zowel in al de gevaren van hun kinderjaren, jeugd en jongvolwassenheid als in de gevaren van welke leeftijd ook die ze in die staat zullen bereiken. Dit is het wat hen - zo lang ze onbekeerd zijn - zo vaak terugbrengt van de poorten van de dood, wat hen weer in veiligheid brengt wanneer ze door ziekten of andere ongelukken in hun eigen ogen en in die van vrienden en dokters buiten hoop zijn. Hoewel de uitverkoren moordenaar in zijn natuurlijke staat aan het kruis genageld werd, had de dood toch geen macht om zijn ziel van zijn lichaam te scheiden tot op het moment dat hij met Christus door het geloof verenigd werd en deelgenoot gemaakt werd van het nieuwe leven.
- De tweede is de belofte dat de grafsteen van hen geweerd zal worden in hun geestelijke dood. Die grafsteen is de zonde tegen de Heilige Geest, de

onvergeeflijke zonde. Wanneer deze steen op iemand gelegd wordt, dan is hij vanaf dat moment niet meer te redden, zodat hij nooit meer uit de geestelijke dood tot leven gewekt kan worden: "Zo wie gelasterd zal hebben tegen den Heiligen Geest, die heeft geen vergeving in der eeuwigheid", Markus 3: 29. De uitverkorenen kunnen in hun natuurlijke staat, omdat zij net als anderen dood zijn in zonden en misdaden, heel goed door de heersende en woedende lusten zo verrot worden in hun zondegraf dat ze in de ogen van God en de mensen bijzonder afschuwwekkend zijn. Maar vanwege de belofte in het verbond is het niet mogelijk dat de grafsteen op hen gelegd wordt. Een onzichtbare wacht bewaakt hun zielen en lichamen en zo zijn ze daarvan onfeilbaar gevrijwaard. Dat kunnen we leren uit de woorden van onze Zaligmaker: "alzo dat zij, indien het mogelijk ware ook de uitverkorenen zouden verleiden", Matth. 24: 24. Terwijl ze nog gevangenen van Satan zijn, kan hij ze drijven tot een wonderbaarlijk niveau van verdorvenheid. Zo deed hij ook met Manasse en Paulus. Hoeveel hij ze echter ook gekregen heeft, tot die laatste stap kon hij ze niet brengen.

Deze belofte van de bewaring van de uitverkorenen is net als de andere beloften gefundeerd op de gehoorzaamheid en dood van Christus, waardoor het eeuwige leven voor hen gekocht werd en als gevolg daarvan ook deze weldaad in het bijzonder, zonder welke ze voor eeuwig in de ellende gestort zouden zijn. Daarom is ze verwant aan en lijkt ze op de belofte van bewaring die in het verbond aan Christus gedaan is en waardoor Hem een Goddelijke steun verzekerd werd gedurende heel de tijd dat de zonden van de uitverkorenen en de toorn van God daarover op Hem zouden liggen. In deze zaak werd dus zowel voor het Hoofd, als voor de leden een voorziening getroffen in het verbond.

2. De belofte van de Geest

De belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen bevat ook een belofte van de Geest van het leven dat aan hen meegedeeld zal worden, bij elk van hen precies op het ogenblik dat voor hen afzonderlijk in de eeuwige raad is vastgesteld. Dat is de tijd die vastgesteld is als de tijd van de liefde, het gloren van de dag van genade voor hen, hoe lang en donker de nacht voor hen ook geweest mag zijn. Deze belofte vinden we bij Jesaja: "Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten, Jesaja 44: 3; "En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u", Ezech. 37: 27. Omdat Gods uitverkorenen net als de rest van de mensheid dood zijn in de zonde door het breken van het eerste verbond, kunnen ze alleen maar hersteld worden doordat de Geest van het leven hun meegedeeld wordt. Ze konden die Geest echter niet krijgen van een onverzoende God. Daarom nam Christus het op Zich om alle gerechtigheid te vervullen en daardoor de Geest voor hen te verwerven. Op grond daarvan werd de belofte van de Geest gedaan, die de belangrijkste vrucht van Christus' werk is en daarom de belofte van de Vader bij uitstek genoemd wordt, Lukas 24: 49. Als teken daarvan vond de grote uitstorting van de Geest plaats bij de hemelvaart van Christus, toen Hij als onze grote Hogepriester het bloed van Zijn offer in het heilige der heiligen bracht dat niet met handen gemaakt is, Hand. 2. Want zoals het vuur dat als reukwerk op het gouden reukaltaar gezet werd gehaald werd van het koperen brandofferaltaar in de voorhof van de tempel, zo vloeit de Geest, Die dode zondaren levend maakt, voort uit het kruis van Christus, Die buiten de poort leed.

Welnu, de belofte van de Geest heeft als twee belangrijkste onderdelen de belofte van een geestelijk en moreel leven en de belofte van het geloof.

1. *De belofte van een geestelijk en moreel leven op grond waarvan de ziel die moreel dood is in de zonde weer tot leven gewekt wordt door de Geest die hem uit de hemel meegedeeld wordt.* Dit is het begin, het allereerste van het eeuwige leven dat in het verbond beloofd wordt. Het is de verlichting van de ziel door de geestelijke lamp die nooit uitgeblust kan worden, maar daar altijd zal blijven branden. Wij hebben deze belofte: "Uw doden zullen leven", Jesaja 26: 19. En volgens Ezech. 37: 14 behoort dit tot de belofte van de Geest: "En Ik zal Mijn Geest in u geven, en gij zult leven". Het gevolg ervan is de levendmaking van de dode ziel wanneer ze de Geest van Christus zonder enige eigen inspanning ontvangt: "Ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft God ons levend gemaakt", Efëze 2: 4-5.

Hetzelfde is het geval bij de doeltreffende *roeping* waardoor we in staat gesteld worden om Jezus Christus te omhelzen, zoals de *Korte Catechismus van Westminster* ons leert. Terecht wordt ze dan ook door sommige Godgeleerden de *eerste wedergeboorte of bekering* genoemd, zoals de Bijbel daar ook over spreekt: "Maar zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; welke niet uit den bloede, noch uit den wil des vleses, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren zijn", Joh. 1: 12-13. Zondaren liggen dood, levenloos en roerloos in hun natuurlijke staat. Ze kunnen net zo min in Christus geloven en berouw hebben, als dat een dode zou kunnen spreken of lopen. Op grond van de belofte komt echter de Geest van het leven in Christus Jezus op de bestemde tijd in de ziel en maakt haar levend, zodat ze niet meer moreel dood, maar levend is en die nieuwe geestelijke krachten krijgt die ze bij Adams val verloren had.

2. *Het andere belangrijke onderdeel van de belofte van de Geest is de belofte van het geloof,* namelijk dat Christus' geestelijke zaad in Hem zal geloven, tot Hem zal komen en Hem zal ontvangen door het geloof: "Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkraft", Psalm 110: 3; "Zij zullen aankomen", Psalm 22: 31. God heeft beloofd dat vanwege de bloedstorting van Zijn Zoon om de gerechtigheid te bevredigen, na die kostbare uitstorting een overvloedig zaad uit de aarde zal spruiten om Zijn ziel te verzadigen, Jesaja 53: 10. Daarom: wie ze ook zijn die niet geloven, al degenen die in het verbond vertegenwoordigd waren zullen onfeilbaar tot het geloof gebracht worden, zoals onze Heere Zelf op grond van de belofte verklaart: "Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen", Joh. 6: 37. Welnu, dit behoort ook tot de belofte van de Geest, Die daarom de Geest van het geloof genoemd wordt, 2 Kor. 4: 13 omdat Hij de belangrijkste werkende oorzaak is, Zach. 12: 10.

De uitwerking van deze belofte is een daadwerkelijk geloven dat door de levendmakende Geest in de ziel voortgebracht wordt. Dat komt onmiddellijk voort uit het geestelijke leven dat de ziel krijgt doordat Hij haar meegedeeld wordt: "De doden zullen horen de stem des Zoons Gods", Joh. 5: 25; vgl. Joh. 1: 12-13; 2 Kor. 4: 13. *Door Christus passief te ontvangen wordt de zondaar die geestelijk dood was, levend gemaakt.* En doordat hij levend gemaakt is, ontvangt hij Christus actief. Christus komt in de dode ziel door Zijn Geest en zo wordt Hij passief ontvangen, net zoals iemand die de macht heeft om doden op te wekken in een huis komt waar niemand is behalve een dood mens: er is niemand die de deur voor hem open doet, niemand die naar hem uitzielt of verlangt om hem te verwelkomen. Als Christus echter zo ontvangen wordt of binnengekomen is, wordt de dode ziel levendgemaakt en omhelst ze Hem door het geloof, net zoals degene die de dode in het huis weer opwekt onmiddellijk door hem omhelsd zou worden en

duizendmaal welkom geheten zou worden omdat hij zijn stem gehoord had en zo weer tot leven gewekt werd.

Toen Christus in de buik van Zijn moeder het huis van Zacharias binnen kwam en Zijn moeder Elizabeth, de moeder van Johannes de Doper, begroette, sprong het kind op in de schoot van Elisabeth alsof het tot leven gewekt werd. Zo doet ook de ziel wanneer ze bij binnenkomst van Christus door Zijn Geest werkelijk gelooft. God blies de levensadem in de eerste mens en hij werd een levende ziel, terwijl hij daarvoor maar een beetje levenloze aarde was. Dat wil zeggen: God gaf een geest, een ziel aan zijn lichaam, zodat hij onmiddellijk begon te ademen door zijn neus. Zo geeft Jezus Christus in de tijd van de liefde Zijn Geest aan de dode ziel, die onmiddellijk laat zien dat ze levend gemaakt is doordat ze in Hem gelooft, Hem ontvangt en omhelst, Hem kent en onderscheidt in Zijn alles overtreffende heerlijkheid. Zo wordt de vereniging tussen Christus en de ziel voltooid: Christus grijpt eerst de ziel door Zijn Geest. Als de ziel zo gegrepen en levend gemaakt is, grijpt ze op haar beurt Hem aan door het geloof in de belofte van het Evangelie.

Welnu, de belofte van de Geest in zijn beide delen wordt toegekend op grond van de belofte aan Christus van de opstanding uit de dood. Beide beloften hangen zelfs zo samen, dat ze niet van elkaar te scheiden zijn. De belofte van de opstanding mondt uit in de belofte dat Zijn leden levend gemaakt zullen worden, zoals de olie van Aärons hoofd afdruipt op de zoom van zijn kleed. Hierin is de Bijbel bijzonder duidelijk: "Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan", Jesaja 26: 19; "ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft Hij ons levend gemaakt met Christus", Efése 2: 5. Onze Heere Jezus werd in het eeuwige verbond Hoofd van een dood lichaam, namelijk het lichaam van uitverkoren zondaren die dood waren in de zonde, opdat Hij hun het leven teruggeven zou. Terwijl Hij zo op een wettige manier verenigd was met dat lichaam, zodat de dood ervan zich op de juiste tijd tot Hem zou kunnen uitstrekken, werd de belofte van zowel Zijn als hun opstanding aan Hem gedaan. Toen de bestemde tijd gekomen was, balde de dood al zijn krachten samen en viel hij het Hoofd van het lichaam aan Dat alleen nog levend gebleven was. Hij stak Hem in het hart aan het kruis en legde Hem in het stof van de dood en zo had hij zowel het Hoofd als de leden gedood. Zo werd de voorwaarde van het verbond vervuld. Nu is het de beurt aan de belofte om vervuld te worden, in het bijzonder de belofte van opstanding. Die belofte houdt in dat, nu de dood al zijn kracht en macht op het Hoofd uitgeput heeft, Hij uit de doden opgewekt zou worden en dat zoals de dood zich eerst van de leden tot het Hoofd uitgestrekt had, zo nu ook het leven op zijn beurt zich van het Hoofd tot de leden zou uitstrekken. Zij stonden samen met Zijn dode lichaam op. Het was op grond hiervan dat de geest of ziel die het leven aan Christus' lichaam gegeven had en die Hij aan het kruis aflegde, Matth. 27: 25 - wat Hij toonde door Zijn laatste adem uit te blazen, Lukas 23: 46 *in het Grieks* - terugkeerde in Zijn gezegende lichaam. Als gevolg daarvan kwam Hij uit het graf te voorschijn. Het is op grond van dezelfde belofte dat de Geest van het leven terugkeert in de dode zielen van de uitverkorenen, als gevolg waarvan zij tot leven komen en geloven. De tijd dat de Geest terugkeerde, zowel in het Hoofd als in de leden, was van te voren in het verbond vastgelegd. Daarom: zoals het niet mogelijk was dat Christus na de drie dagen nog langer in het graf gehouden zou worden, zo is het ook niet mogelijk dat de uitverkorenen in de banden van de geestelijke dood gehouden worden na het vastgestelde moment van hun verlossing: "Hij zal ons na twee dagen levend maken; op den derden dag zal Hij ons doen verrijzen", Hoséa 6: 2.

Zo werkt de belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen in deze donkere periode van hun leven. Die donkere periode eindigt hier. Waar deze belofte als een rivier voorheen ondergronds stroomde, komt ze nu aan het licht en stroomt ze voor altijd hierna boven de grond verder.

De tweede periode; vanaf de vereniging niet Christus tot aan de dood

We beschouwen nu de belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen, zoals die aan hen vervuld wordt en op hen haar uitwerking heeft vanaf hun vereniging met Christus tot aan de dood. De grote lijnen die hierin ontdekt kunnen worden zijn de volgende beloften:

1. Rechtvaardiging.
2. Een nieuwe en zaligmakende verbondsrelatie met God.
3. Heiligmaking.
4. Volharding.
5. Tijdelijke weldaden.

We zullen ze in deze volgorde behandelen.

1. De belofte van rechtvaardiging

De belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen omvat de belofte van rechtvaardiging, die aan hen - en aan elk van hen afzonderlijk - geschonken wordt als zij met Christus verenigd worden door de Geest. Dit kunnen we lezen in Jesaja 53: 11: "Door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken"; "In den HEERE zullen gerechtvaardigd worden en zich beroemen het ganse zaad Israëls", Jesaja 45: 25. Het is de leidende belofte van deze periode.

De uitwerking van de vervulling ervan op de uitverkorenen is dat hun ziel - die dood ligt onder het oordeel van de wet en de vloek van het verbroken werkverbond - weer tot leven gewekt wordt, zoals geschreven is: "De rechtvaardige zal door het geloof leven", Rom. 1: 17. Dit is het begin van dat leven dat van Christus ontvangen wordt door het geloof en waar melding van gemaakt wordt in Joh. 5: 40: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben"; en: "Die Mij eet, dezelve zal leven door Mij", Joh. 6: 57. Er is een leven dat van Christus ontvangen wordt voor het geloof waardoor iemand in staat gesteld wordt om te geloven én er is een leven dat van Christus ontvangen wordt door het geloof, volgens Joh. 20: 31: "opdat gij gelovende het leven hebt in Zijn Naam". Dit laatste is volgens de Schrift ook het eeuwige leven: "Die Mijn woord hoort, en gelooft Hem Die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven", Joh. 5: 24.

Gods uitverkorenen die onder de breuk van het eerste verbond lagen, waren dood voor de wet omdat ze onder de vloek waren. Voor het oog van de wet konden ze het leven alleen maar terugkrijgen wanneer de gerechtigheid van de wet vervuld werd. Omdat zij daartoe niet in staat waren, nam Christus het in het verbond op Zich om dat voor hen te doen. Op grond daarvan werd de belofte van hun rechtvaardiging gegeven. Deze belofte krijgt haar uitwerking wanneer zij geloven: de vloek wordt weggenomen en zij worden daadwerkelijk en persoonlijk gerechtvaardigd. Zo krijgen zij het leven terug voor het oog van de wet. Dit leven dat door het geloof ontvangen wordt is eeuwig, omdat volgens het verbond de vloek nooit weer op hen terug kan komen, hetzij voor kortere, hetzij voor langere tijd: "Want dat zal Mij zijn als de wateren Noachs, toen Ik zwoer, dat de wateren Noachs niet meer over de aarde zouden gaan;

alzo heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal", Jesaja 54: 9.

De belofte van rechtvaardiging heeft twee delen, namelijk de belofte van *vergeving* en de belofte van *aanvaarding*.

1. De belofte van *vergeving van zonden*, waardoor de schuld van de eeuwige toorn weggedaan wordt: "Hun zonden en hun overtredingen zal Ik geenszins meer gedenken", Hebr. 8: 12. De zonden van de uitverkorenen werden in het verbond aan Christus toegerekend en op Hem gelegd. Door voor de wet één met hen te worden, nam Hij hun schuld op Zich om die te betalen. Op grond daarvan werd een belofte van vergeving aan hen gedaan, aan elk van hen afzonderlijk. Welnu, zodra ze met Hem geestelijk en werkelijk verenigd zijn door het geloof, hebben ze door middel van die vereniging gemeenschap met Hem in Zijn gerechtigheid, waarop Zijn volmaakte voldoening hen toegerekend wordt. Alleen krachtens die vereniging, en niet door een of andere daad van hen, wordt die vrije belofte vervuld en wordt hun de kwijschelding daadwerkelijk geschonken, volgens het eeuwige verbond: "In Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar den rijkdom Zijner genade", Efése 1: 7. Hier is het leven uit de doden. Kwijschelding wordt de veroordeelde mens in de hand gestopt, waarmee - wat hem aangaat - de wet van zijn veroordelende kracht ontdaan en de dood zijn prikkel ontnomen wordt. Daarom tilt hij zijn hoofd op van het blok en gaat hij vrijuit met lofgejuich over de genade van de Koning en de verdiensten van Zijn Zoon. En dat is het eeuwige leven, want al zijn verleden, tegenwoordige en toekomstige zonden zijn vergeven wat betreft de schuld van de eeuwige toorn. De twee eerste soorten zonden, verleden en tegenwoordige worden officieel kwijtgescholden en het is zeker dat de laatste soort, toekomstige wat de schuld betreft niet toegerekend wordt, zoals de apostel leert: "Zalig zijn zij, welker ongerechtigheden vergeven zijn, en welker zonden bedekt zijn; zalig is de man, welken de Heere de zonde niet toerekent", Rom. 4: 7-8. En God zal Zijn kwijschelding nooit herroepen: "Want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk", Rom. 11: 29.
2. Het andere deel van de belofte van rechtvaardiging is de belofte van *aanvaarding van hun personen* als rechtvaardig in Gods oog, volgens Jesaja 42: 21: "De HEERE had lust aan hem om Zijner gerechtigheid wil". Vergelijk dit met Matth. 3: 17: "Deze is Mijn geliefde Zoon, Mijn Geliefde, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb"; en Ef. 1: 6: "Hij heeft ons begenadigd in den Geliefde". Een heilige, rechtvaardige God, Wiens oordeel naar waarheid is, kan zondaren niet als rechtvaardigen aanvaarden zonder een gerechtigheid, ja zelfs een volmaakte gerechtigheid. Zij die voor de wet rechtvaardig denken te zijn, kunnen nooit voor rechtvaardig doorgaan, maar zijn onrechtvaardig voor Zijn alles doorzoekende ogen: "Want niemand die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn", Psalm 143: 2, namelijk door de werken van de wet of door de innerlijke rechtvaardigheid die onvolmaakt is, zoals de apostel dat ook uiteenzet, Rom. 3: 20. Onze Heere Jezus heeft echter in het verbond op Zich genomen om alle gerechtigheid te vervullen voor hen die uit zichzelf helemaal die gerechtigheid niet konden vervullen. Op grond daarvan werd de belofte gedaan dat zij als rechtvaardigen aanvaard zouden worden krachtens Zijn Borggerechtigheid, die werkelijk de hunne wordt door het geloof en wel met een dubbel recht.
 - a. Op grond van de vrije gift die ontvangen wordt. Aangezien de gerechtigheid van Christus in het Evangelie, als de vrije gift van de hemel aan zondaren, aan

hen wordt vermaakt, wordt ze door het geloof daadwerkelijk opgeëist en ontvangen. Daarom wordt ze "de gave der rechtvaardigheid", Rom. 5: 17 genoemd die "uit geloof tot geloof" geopenbaard wordt, Rom. 1: 17, namelijk om geloofd en ontvangen te worden.

- b. Op grond van de gemeenschap met Christus. Aangezien zondaren met Hem verenigd zijn door het geloof, hebben zij daardoor gemeenschap of een gezamenlijk deel met Hem in Zijn gerechtigheid: "niet hebbende mijn rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, namelijk de rechtvaardigheid, die uit God is door het geloof", Fil. 3: 9.

Op deze gronden worden de heiligheid van Christus' natuur, de rechtvaardigheid van Zijn leven en de voldoening door Zijn dood en lijden - als de samenstellende delen van die gerechtigheid -volgens de waarheid aan de gelovige toegerekend en voor de wet als de zijne beschouwd. Daarom wordt hij door God aanvaard als rechtvaardig, doordat hij "rechtvaardigheid Gods geworden is in Hem", 2 Kor. 5: 21, want "de rechtvaardigheid Gods is over allen die geloven", Rom. 3: 22.

Hier is leven voor de ziel, rechtvaardigheid tot rechtvaardiging van het leven, Rom. 5: 18, een eeuwige gerechtigheid, Dan. 9: 24, een kleed dat nooit veroudert, nooit scheurt of verslijt, maar altijd zijn oorspronkelijke luister behoudt vanaf het moment dat het aangetrokken wordt. Daarom moet het leven wel eeuwig zijn en moet de genade wel heersen "door rechtvaardigheid tot het eeuwige leven", Rom. 5: 21, want als dat kleed eenmaal aangetrokken is, wordt het geen ogenblik weer afgelegd, in tijd noch eeuwigheid.

Welnu, zo is de belofte van rechtvaardiging in haar beide delen geënt op de belofte van rechtvaardiging die aan Christus gedaan is. Doordat de voorwaarde van het verbond is vervuld, is het Hoofd volgens de belofte gerechtvaardigd en in Hem de leden. Eerst wordt de Middelaar ontslagen van de hele schuld en daarna worden zij in eigen persoon ervan ontslagen wanneer ze door het geloof erop pleiten voor hun eigen voordeel.

2. De belofte van een nieuwe en zaligmakende verbondsrelatie met God

De belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen bevat ook de belofte van een nieuwe en zaligmakende verbondsrelatie met God, die zij allen en elk van hen afzonderlijk krijgen wanneer zij gerechtvaardigd zijn: "Ik zal zeggen tot Lo-Ammi, (Hebreeuws voor: *niet Mijn volk*): Gij zijt Mijn volk; en dat zal zeggen: O, mijn God!", Hoséa 2: 22. Toen ze door de breuk van het eerste verbond zowel moreel als voor de wet stierven, vielen ze ook door de relatie met Adam in de dood, waardoor de gezegende relatie tussen God en hen ontbonden werd. En die kon niet meer hersteld worden zolang ze onder het veroordelende vonnis van de wet lagen. Maar deze belofte werd gedaan op grond van Christus' onderneming in het verbond om voor een eeuwige gerechtigheid te zorgen en de prijs van de verlossing en alle zaligmakende weldaden te betalen. Als ze tot Christus gekomen zijn door het geloof, met Hem verenigd zijn en door Zijn gerechtigheid - waar ze in Hem deel aan hebben - gerechtvaardigd zijn, ontmoet God hen in Christus, de aangewezen Persoon van ontmoeting. Terwijl Zijn eer veilig gesteld is, neemt Hij hen bij de hand en gaat met hen opnieuw, een zaligmakende relatie aan. Zo hebben ze door die relatie met God het leven, volgens Psalm 30: 6: "een leven in Zijn goedgunstigheid". Dat leven is eeuwig, omdat de relatie nooit meer ontbonden kan worden. De band van het tweede verbond is zoveel zekerder dan die van het eerste, als de onderneming van de Tweede Adam zekerder was dan die van de eerste Adam.

Welnu, deze belofte heeft drie belangrijke onderdelen, namelijk de belofte van:

- (1) verzoening,
- (2) de belofte van aanneming
- (3) en de belofte dat God hun God zal zijn.

- (1) De belofte van *verzoening tussen God en hen*: "Ik zal een verbond des vredes met hen maken, het zal een eeuwig verbond met hen zijn", Ezech. 37: 26. Door de zonde verkeerden ze in een staat van vijandschap met God. Van hun kant was er een daadwerkelijke vijandschap tegen God. Van Gods kant was er een wettige vijandschap tegen hen, zoals die van een rechter tegen een boosdoener, die hij desondanks hartelijk lief kan hebben. Nadat Jezus Christus echter in het verbond bewilligde om voor hun schuld te boeten door Zichzelf te offeren, deed de Vader aan hen een belofte van vrede en verzoening. Vandaar dat gezegd wordt dat wij met God verzoend zijn door de dood van Zijn Zoon, Rom. 5: 10, omdat Hij door Zijn dood en lijden onze verzoening verworven had, die op deze voorwaarden beloofd was.

Welnu, deze belofte wordt vervuld aan de gerechtvaardigde zondaar. Nadat zijn schuld vergeven is, wordt hij in een staat van vrede met God gebracht, zoals de apostel zegt: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde door het geloof, hebben vrede bij God", Rom. 5: 1. God legt Zijn wettige vijandschap tegen hem af, om die nooit weer op te nemen. En meer dan dat: Hij maakt een band van vriendschap met hem, zodat hij niet alleen vrede heeft met God, maar ook Zijn vriend is: "En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend Gods genaamd geweest", Jak. 2: 23.

Deze belofte is geënt op de belofte van aanvaarding en rechtvaardiging die aan Christus gedaan is. Want omdat Zijn offer aanvaard is als aangenaam voor God en Hij ontslagen werd van de schuld waarvoor Hij Borg werd, volgen als vanzelf de verzoening en kwijtschelding voor degenen die met Hem door het geloof verenigd zijn: "God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende", 2 Kor. 5: 19; "Hij heeft ons begenadigd in den Geliefde; in Welken wij hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden", Efése 1: 6-7.

- (2) Een ander onderdeel van deze belofte is de belofte van hun *aanneming tot leden van Gods gezin*: "Tot hen zal gezegd worden: Gij zijt kinderen des levenden Gods", Hoséa 1: 10. En dit is meer waard dan het eerste, want het is meer waard om iemands zoon dan om iemands vriend te zijn. Eerder hebben we al verklaard op welke manier alle mensen in het eerste verbond Gods huurlingen waren en door de breuk van dat verbond slaven onder de vloek. Ook dat Christus de staat van slavernij van Zijn geestelijke zaad op Zich nam. Welnu, met het oog op het feit dat Hij voor hen de gestalte van een dienstknecht aannam, werd de belofte gedaan van hun aanneming tot leden van Gods gezin. Hij is "geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden", Gal. 4: 4-5. Wanneer ze door het geloof gerechtvaardigd en met God verzoend zijn, wordt deze belofte aan hen vervuld. Want Christus' werk wordt hun toegerekend en - wat meer is - een weg is geopend voor hun toelating tot Gods gezin, omdat ze daadwerkelijk met Hem verzoend zijn: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus; door Welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan", Rom. 5: 1-2; "Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden", Joh. 1: 12.

Ze worden dan aangenomen als kinderen in het hemelse gezin: God wordt hun Vader in Christus en zij worden Zijn zonen en dochters om voor eeuwig in Zijn huis te wonen, Joh. 8: 35. Zo maken ze aanspraak op alle voorrechten van die verheven relatie.

Welnu, deze belofte is geënt op de belofte aan Christus van een nieuw aandeel in God als Zijn Vader, volgens Joh. 20: 17: "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader". Want door de Geest van aanneming noemen wij God *onze Vader*, krachtens het recht van Jezus Christus onze oudste Broeder, onze geestelijke Echtgenoot en ons Hoofd.

- (3) Het laatste onderdeel is de belofte dat *God hun God zal zijn*: "Ik zal hun tot een God zijn", Hebr. 8: 10. Dit is meer dan verzoening en aanneming. Het is het hoogste waartoe een zondig schepsel in de relatie met God gebracht kan worden. Ze waren in hun natuur zonder God, Efése 2: 12. De Zoon van God stemde in het verbond echter toe om Zichzelf voor hen te geven, om in hun natuur de wet volmaakt te gehoorzamen in Zijn heilige geboorte, rechtvaardige leven en voortreffelijke sterven. Het was een rantsoen van oneindige waarde, helemaal buiten het bereik van welk schepsel, welke genade, vergeving of hemel dan ook. Met het oog daarop deed God de belofte dat Hij Zich aan hen zou geven. Dat was de gepaste beloning voor Christus' werk, waardoor - toen het volbracht was - deze beloning voor hen gekocht werd. Daarom zegt God tot Abraham: "Ik ben uw Loon zeer groot", Gen. 15: 1.

Welnu, voor de gelovige die gerechtvaardigd, verzoend en in Gods gezin aangenomen is, vormt deze erfenis de vervulling van de belofte: "En indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods", Rom. 8: 17; "Indien gij een zoon zijt, zo zijt gij ook een erfgenaam Gods door Christus", Gal. 4: 7, want God Zelf is het Erfdeel. Hij wordt hun God en zij hebben een recht op Hem. Zij zijn Zijn bezit en Hij is hun Eigendom, een Eigendom waarvan de gedachten van mensen en engelen de inhoud niet volledig kunnen vatten. Niet alleen zijn alle werken en schepselen van God in hemel, op aarde en in de zee van hen - "alles is uwe", 1 Kor. 3: 22 - maar ook Hijzelf is hun Eigendom en dat laatste is meer dan al het eerste samen, zoals de bruidegom meer is dan alle sieraden voor de bruiloft en zijn grote bezit bij elkaar. Al Zijn eigenschappen zijn de hunne:

- Zijn oneindige wijsheid om hen te besturen,
- Zijn kracht om hen te beschermen,
- Zijn rechtvaardigheid om hen alle weldaden die Christus verworven heeft te doen toekomen,
- Zijn heiligheid om hen aan hetzelfde beeld gelijkvormig te maken,
- Zijn barmhartigheid om hen te troosten en te helpen,
- Zijn genade om aan hen overvloedig te schenken,
- Zijn trouw om al Zijn beloften op hun tijd aan hen te vervullen en
- Zijn algenoegzaamheid om hen helemaal gelukkig te maken.

Hij is de hunne in al Zijn betrekkingen: hun Herder, hun Verzorger, Beschermmer, Koning, Echtgenoot, Hoofd en wat ook maar aan hun gelukzaligheid kan bijdragen. Alle drie Personen van de heerlijke Drie-eenheid zijn hun Eigendom: de Vader is van hen, de Zoon is van hen en de Heilige Geest is van hen: "Want uw Maker is uw Man, HEERE der heirscharen is Zijn Naam", Jesaja 54: 5. In het Hebreeuws staat er: "Uw Makers zijn uw Mannen, HEERE der heirscharen is Zijn Naam".

Deze rijke belofte is geënt op de belofte die aan Christus gedaan is dat Hij een nieuw aandeel in God kreeg als Zijn God: "Ik vaar op tot Mijn God en uw God",

Joh. 20: 17. Omdat God de God is van de Middelaar door Zijn kopende werk, wordt Hij in Hem ónze God. Omdat Christus de voorwaarde van het verbond vervuld heeft, valt Hem de grote erfenis ten deel en valt zij ook ons in Hem ten deel, omdat wij erfgenamen van God en mede-erfgenamen met Christus zijn, Rom. 8: 17.

3. De belofte van heiligmaking

Op vergelijkbare wijze is de belofte van hun heiligmaking besloten in de belofte van het eeuwige leven aan de uitverkorenen: "Ik zal het stenen hart uit hun vlees wegnemen, en zal hun vleses hart geven, opdat zij wandelen in Mijn inzettingen", Ezech. 11: 19-20; vgl. Joël 3: 17, 21 en Hebr. 8: 10. Door het breken van het eerste verbond verloren ze het beeld van God. Al hun gezonde vermogens waren zo ontaard dat ze niets konden doen, spreken of denken dat goed en aangenaam was voor God. Ze werden helemaal onheilig, onrein, walgelijk en afschuwelijk in hun natuur, hart en leven. Het was helemaal buiten hun vermogen om zichzelf opnieuw heilig te maken. Het herstellen van hun natuur zou die niet kunnen beïnvloeden: ze moest helemaal vernieuwd worden, Efése 4: 23. De vloek van de wet die op hen lag vernietigde elke zaligmakende relatie tussen God en hen en stond elke zaligmakende verbinding met de hemel in de weg, omdat hij uit oogpunt van rechtvaardigheid alle heiligende invloeden van daar uit tegenhield. Want deze invloeden zijn de grootste weldaad die de hemel kan geven waardoor het schepsel tot God opgenomen of aan Hem gelijkvormig gemaakt wordt. De vloek zorgde voor een kloof tussen God en hen, zodat van Hem geen heiligende invloeden tot hen konden komen. Net zomin konden hun onheilige begeerten en gebeden tot Hem komen. In die staat hebben de gevallen engelen altijd verkeerd en verkeren de verdoemden nu. Voor hen is heiligmaking niet mogelijk en zij kunnen geen heiligende invloeden van de hemel ontvangen, omdat er geen middel is om de vloek van hen weg te nemen, niet van de één, noch van de ander. In deze staat zou Adams hele nageslacht gelegen hebben, als Jezus Christus als Hoofd van de uitverkorenen het niet ondernomen had om die blokkade weg te nemen, de kloof te dichten en een nieuwe zaligmakende relatie tussen God en hen te leggen door Zijn eigen gehoorzaamheid en dood. Op grond van die onderneming van de Middelaar verzekerde de Vader echter door een belofte hun heiligmaking, namelijk dat Christus' volk gewillig zal zijn op de dag van Zijn kracht in heilig sieraad, Psalm 110: 3 en dat het zaad Hem zal dienen, Psalm 22: 30.

Deze belofte, *de belofte van heiligmaking*, is inderdaad de belangrijkste belofte van het verbond die voor hen aan Christus gedaan is. Tussen de andere van die soort schijnt ze als de maan temidden van de kleinere sterren. Heiligmaking is het belangrijkste ondergeschikte doel van het Genadeverbond en volgt daarin onmiddellijk op de eer van God, die het hoogste en uiteindelijke doel ervan is. Deze belofte is het centrum van al de andere beloften. Al de voorafgaande beloften, de beloften van bewaring, van de Geest, de eerste herschepping of levendmaking van de dode ziel, geloof, rechtvaardiging, de nieuwe zaligmakende relatie met God, verzoening, aanneming en genieting van God als onze God wijzen op deze belofte als hun gemeenschappelijk middelpunt en zijn ermee verbonden als middelen met hun doel. Zij worden alle vervuld aan zondaren, met het doel om hen heilig te maken. En alle opeenvolgende beloften, tot en met de belofte van heerlijkmaking zelf, zijn eigenlijk slechts dezelfde belofte van heiligmaking, maar dan uitgestrekt en uitgebreid. Ze zijn lichtstralen die allen uit dit middelpunt voortkomen.

- Dit blijkt uit de beschrijvingen van het verbond in de Bijbel, wat betreft het belovende deel ervan dat de uitverkorenen aangaat: "...en aan den eed, dien Hij Abraham onzen vader gezworen heeft, om ons te geven, dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, Hem dienen zouden zonder vrees, in heiligheid en gerechtigheid, al de dagen onzes levens", Lukas 1: 73-75. Dit is de eed of het verbond dat gezworen is aan Abraham als een type van Christus. Dat hij de Heere zou dienen in heiligheid, wordt daarin naar voren gebracht als het belangrijkste dat door de Vader aan de Middelaar gezworen is. De verlossing van hun vijanden is het middel tot dat doel. Vergelijk Hebr. 8: 10-12, waar Gods schrijven van Zijn wet in hun harten voorop gesteld wordt als de eerste zaak in het Goddelijke plan, hoewel het in de uitvoering ervan de laatste is, zoals duidelijk wordt wanneer we vers 10 met vers 12 vergelijken.
- Dit blijkt ook helder uit de aard der zaak. Want het grote doel waarvoor Satan onze eerste ouders probeerde te verleiden was het verwoesten van Gods beeld in hen, zodat de mensheid niet meer als God zou zijn, maar zoals hij. En het geheimenis van God voor het herstel van zondaren is pas dan vervuld wanneer hun heiligheid in de hemel vervolmaakt wordt en niet eerder.

Uit dit alles kan men zonder meer opmerken dat de heiligmaking van allen die de hemel zullen zien in het verbond verzekerd is op onwankelbare gronden en dat ze haar doel nooit zal missen. Ook blijkt dat de onheiligen geen zaligmakend deel of aandeel in het verbond hebben en dat naarmate men minder heilig is, des te minder de verbondsbelofte aan iemand vervuld is. Want *de heiligmaking van zondaren* is het grootste doel van die uitvinding. Dat is het wat de Vader en de Zoon, toen ze vandaar uit naar hen keken, voornamelijk op het oog hadden. De belofte ervan is de hoofdbelofte van het verbond ten opzichte van hen: ze is als het ware in hoofdletters geschreven.

Welnu, op de tijd die voor een ieder in de eeuwige raad vastgesteld is, wordt deze belofte vervuld. De zondaar die door het geloof gerechtvaardigd is, in een zaligmakende relatie met God gebracht is, verzoend en aangenomen en tot een erfgenaam van God door Christus gemaakt is, wordt geheilgd. De hindernis is weggenomen, de kloof is gedicht wat hem aangaat, zijn zaligmakende aandeel in en relatie met een heilige God zijn bevestigd. Nu wordt de gemeenschap tussen de hemel en de zondaar geopend en vloeien de heiligende invloeden hem overvloedig toe om hem door en door te heiligen.

Dit wordt door sommige Godgeleerden *de tweede herschepping of wedergeboorte* genoemd, volgens de Schrift: "Hij heeft ons zalig gemaakt ...door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes", Titus. 3: 5. Vergelijk dit met Ef. 5: 26: "opdat Hij haar heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord"; en met 2 Kor. 5: 17: "Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel", namelijk "geschapen in Christus Jezus tot goede werken", zoals de apostel zelf uitlegt in Ef. 2: 10. In de herschepping die strikt opgevat wordt als de levendmaking van de dode ziel - en die de *eerste herschepping* of wedergeboorte wordt genoemd - worden nieuwe levenskrachten gegeven. Zo worden ook in de herschepping die opgevat wordt als het vormen van het nieuwe schepsel in al zijn delen en afzonderlijke leden - ook wel de tweede wedergeboorte genoemd - nieuwe eigenschappen en gewoonten van genade ingegeven. Dit is de tweede vernieuwing, die in onze Korte Catechismus van Westminster genoemd wordt onder het hoofdstuk:

"heiligmaking", "waardoor wij vernieuwd worden in den gehelen mens, naar het beeld Gods".

De zaak is deze. De zondaar die door het geloof met Christus verenigd is, wordt - als gevolg van het meedelen van de levendmakende Geest van Christus aan hem - gerechtvaardigd, verzoend, aangenomen en tot een erfgenaam van God gemaakt. Door dezelfde Geest Die in het Hoofd en in de leden woont, wordt van elke genade - en van alle zaden van zaligmakende genade - een bepaald deel genomen uit de volheid van genade in de mens Christus als het Hoofd en meegedeeld aan de zondaar als Zijn lidmaat. Daardoor wordt de mens niet alleen een geestelijk levend schepsel, maar ook een geheel nieuw schepsel, helemaal, ja door en door geheiligd, vernieuwd in de gehele mens volgens het beeld van God. Want het onmiddellijke gevolg van die meedeling van genade van Christus moet, wel zijn dat de persoon die het betreft met het beeld van Christus verzegeld wordt, omdat hij genade voor genade in Christus ontvangt, net zoals de was die druppel voor druppel op het zegel valt. Zo wordt het herstelde beeld van God onmiddellijk op ons afgedrukt door Christus de Tweede Adam, Die het Beeld is van de onzichtbare God. Zo is ook Eva volgens Gods beeld gemaakt, omdat ze volgens dat van Adam gemaakt was, volgens Gen. 2: 18: "Ik zal hem een hulpe maken, die als tegen hem over zij". In de kanttekening van de (Engelse) Bijbel staat: "voor hem, dat wil zeggen: volgens zijn eigen beeld, alsof hij naar een schilderij van hemzelf keek". Vergelijk 1 Kor. 11: 7: "Hij, namelijk de man is het beeld en de heerlijkheid Gods; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans". En 2 Kor. 8: 23: "Onze broeders ... zijn afgezanten der gemeenten en een eer van Christus". En zo loopt onze vereniging met Christus door de Geest en door het geloof erop uit dat wij één geest worden, dat wil zeggen: dat wij één worden met Hem in dezelfde heilige natuur, evenals Eva één vlees was met Adam, omdat ze uit zijn vlees en beenderen gevormd was, Gen. 2: 23. Hier maakt de apostel een toespeling op wanneer hij spreekt over de geestelijke eenheid tussen Christus en de gelovigen: "Want wij zijn leden Zijns lichaams, van Zijn vlees en van Zijn benen", Eféze 5: 30.

Zo wordt er over deze zaak gesproken in de Bijbel, volgens welke de heiligmaking van een zondaar in het bijzonder betrekking heeft op Jezus Christus en Zijn Geest. Ze hangt helemaal af van ons aandeel in Gods gunst en is daarom niet minder een geheimenis dan onze rechtvaardiging. Zoals de ellende van de menselijke natuur altijd zo duidelijk gebleken is dat ze in deze wereld niet aan de aandacht kon ontsnappen, zo hebben de mensen van alle tijden geprobeerd om het geneesmiddel daarvoor te ontdekken en te gebruiken op een manier waarvan zij dachten dat ze een juist gebruik maakten van hun redelijke vermogens. Het resultaat daarvan is nooit meer geweest dan een uiterlijke vertoning en gelijkenis van heiligmaking die door moest gaan voor morele deugd, maar zonder bijzondere band met Jezus Christus en Zijn inwonende Geest. Hoe het dan ook was, daardoor werd de staat van de mens ten opzichte van Gods gunst bepaald. En omdat de wereld in haar wijsheid God niet gekend heeft, is het absoluut niet vreemd dat het resultaat van hun wijsheid in de zaak van heiligmaking of gelijkvormigheid aan Zijn beeld zeer ver verwijderd is van de ware heiligmaking die Hem behaagt, zoals die geopenbaard is in Zijn Woord. Werkelijk, alléén uit dat Woord kunnen we het geheim leren van de heiligmaking van een zondaar. In dat Woord wordt geopenbaard dat dit grote werk door de Geest gewerkt wordt in de zielen van mensen die verenigd zijn met Jezus Christus, dus nadat ze geloofd hebben: "in Welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte", Eféze 1: 13.

- Het hangt noodzakelijk af *van onze vereniging met Christus*, namelijk zo dat we geheiligd zijn *in* Christus Jezus, als leden van Zijn lichaam, 1 Kor. 1: 2, geschapen *in* Christus Jezus tot goede werken. Het geloof is de werkende oorzaak van onze heiligmaking. Wij worden geheiligd door het geloof, Hand. 26: 18, want daardoor is het dat wij "uit Zijn volheid genade voor genade ontvangen", Joh. 1: 16. Die genade wordt aan ons meegedeeld door Zijn Geest, Die Hem verheerlijkt door ons te vernieuwen naar Zijn beeld door middel van het meedelen van Christus' genade aan ons: "Hij zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen", Joh. 16: 14. Zo "worden wij allen, met ongedekten aangezicht de heerlijkheid des Heeren, Christus als in een spiegel aanschouwende, naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, als van des Heeren Geest", 2 Kor. 3: 18. Zo wordt iemand die in Christus is tot een nieuw schepsel gemaakt, omdat Hij een Stam is Die de ent aan Zijn natuur gelijk maakt: "Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel", 2 Kor. 5: 17; "Want zovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan", Gal. 3: 27.
- Het hangt ook af van onze rechtvaardiging en verzoening met God, omdat het bloed van Christus - waardoor wij geheiligd zijn - volgens de Schrift krachtig is tot onze heiligmaking, zoals dat bloed ook de verdienende oorzaak ervan is, Openb. 1: 5; 1 Petrus 1: 2; 1 Joh. 1: 7. Daarom vloeit de heiligende kracht van dat kostbare bloed voort uit zijn verzoenende kracht: het heiligt ons omdat het ons rechtvaardigt en met God verzoent: "hoeveel te meer zal het bloed van Christus, Die door den eeuwigen Geest Zichzelfen Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uw consciëntie reinigen van dode werken, om den levenden God te dienen?", Hebr. 9: 14. Daarom zegt de apostel: "En de God des vredes Zelf heilige u", 1 Thess. 5: 23.
- Op dezelfde manier veronderstelt het onze aanneming, want omdat we in het gezin van God aangenomen worden, ontvangen we de Geest van Zijn Zoon, Die ons gelijkvormig maakt aan Zijn beeld als onze oudste Broeder en dat is het belangrijkste waaruit onze heiligmaking bestaat: "Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordeneerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te worden, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broederen", Rom. 8: 29; "En overmits gij kinderen zijt, zo heeft God den Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader", Gal. 4: 6; "Wij worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd ... als van des Heeren Geest", 2 Kor. 3: 18.
- Op die manier is de heiligmaking een gevolg van het feit dat God ónze God wordt: "Ik zwoer u en kwam met u in een verbond, spreekt de HEERE, en gij werdt Mijne. Daarna wies Ik u met water, en Ik spoelde uw bloed van u af en zalfde u met olie", Ezech. 16: 8-9.

Hoewel echter in dit werk van heiligmaking een bepaalde maat uit de volheid van genade in Christus meegedeeld wordt - en wel van elke genade een maat die overheersend is, - toch is het bij geen enkele genade een volledige maat. Daarom is het zo dat, hoewel onze hele mens vernieuwd wordt, hij toch niet volmaakt vernieuwd wordt, omdat we twee afzonderlijke delen houden, namelijk het vernieuwde en het onvernieuwde deel. Want door dit meedelen van genade - die genade voor genade in Christus is - worden we inderdaad in elk afzonderlijk deel vernieuwd, maar omdat de maat van geen van deze genadegaven in iemands ziel die nog op aarde is vol is, worden wij niet volmaakt vernieuwd in elk van die delen. Er blijven overblijfselen van verdorvenheid in elk deel wonen: in het verstand, de wil, de genegenheden en in het lichaam, omdat elk van hen gemeenschap heeft met het onvernieuwde deel. Zodoende

zijn er twee tegengestelde beginselen in elke geheiligde, namelijk genade en verdorvenheid. Ze zijn op zo'n wijze bij elkaar dat in elk deel waar de ene is, daar is ook de andere, net zoals in de schemer het licht en de duisternis beide aanwezig zijn. Hierover geeft de Schrift overvloedig getuigenis. Want wat wij van dit genadige werk bezitten terwijl wij hier op aarde zijn, is slechts ten dele: het is niet volmaakt, 1 Kor. 13: 9-10. Hoewel er een nieuwe mens aangedaan wordt, moet er een oude mens afgelegd worden, Efése 4: 22, 24. In de besten is er zowel vlees als Geest, Gal. 5: 17 en daarom zien ze uit naar de dageraad, Hoogl. 6: 10. Maar zoals de dageraad verschilt van de donkere nacht, zo verschillen zij van de ongeheiligden, in wie geen dageraad is, Jesaja 8: 20; vgl. Rom. 7:14-24; Fil. 3 : 21 .

Echter, omdat zo van elke genade een overheersende maat wordt meegedeeld, loopt dit werk van heiligmaking uit:

- op de dood voor de zonde
- en het leven voor de gerechtigheid.

1. *Het loopt uit op de dood voor de zonde, ook wel afsterving genoemd, want doordat die genade van Christus het Hoofd meegedeeld wordt, hoewel niet in volle maat, krijgt de oude mens van de zonde de doodsteek.* De heersende macht van het hele lichaam van de zonden wordt verwoest, omdat een heersend beginsel van genade in de gelovige opgericht wordt, zodat "Zijn zaad in hem blijft; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren", 1 Joh. 3: 19. "De zonde zal over u niet heersen, want gij zijt niet onder de wet, maar onder de genade", Rom. 6: 14. De algehele vervuiling of ontheiliging door de zonde wordt door datzelfde middel gezuiverd, omdat het herstelde beeld van God iemand werkelijk en persoonlijk rein en onbevlekt maakt voor Gods aangezicht, voor zover het hersteld is: "Hij heeft ons zalig gemaakt door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes", Titus. 3: 5. Vergelijk Kol. 3: 10: "en, aangedaan hebt den nieuwen mens die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld Desgenen Die hem geschapen heeft". Daarom wordt zo iemand in een staat van dood gebracht wat zijn onvernieuwde deel betreft: "Want gij zijt gestorven", Kol. 3: 3; "wel der zonde dood", Rom. 6: 11. Die dodelijke toestand is de staat van een gekruisigd mens die, omdat hij aan het kruis genageld is, er met vanaf zal komen totdat hij zijn laatste adem uitgeblazen heeft: "De wereld is mij gekruisigd, en ik der wereld", Gal. 6: 14; "Onze oude mens is met Hem gekruisigd", Rom. 6: 6.
2. *Het mondt ook uit in een staat van leven voor de gerechtigheid, ofwel levendmaking.* Want door middel van dezelfde medeling van genade uit het Hoofd Christus wordt men uitgerust met dezelfde ingestorte hebbelijkheden van genade, die de onmiddellijke oorzaken zijn van genaderijke daden. De wet wordt in zijn hart geschreven en zijn hart wordt besneden om de Heere lief te hebben. Zo wordt hij gebracht in een staat van leven voor de gerechtigheid wat betreft zijn vernieuwde deel, zodat hij "wel dood is om der zonde wil, maar Gode levend in Christus Jezus onzen Heere", Rom. 6: 11. Daarom zegt de apostel van zichzelf: "Ik ben met Christus gekruist, en ik leef", Gal. 2: 20. Wat betreft de gewone verrichtingen in het leven, is dit de staat van degene die niet alleen levendgemaakt is, maar ook opgestaan is uit het graf van de dood: "Gij zijt opgewekt met Hem, door het geloof der werking Gods", Kol. 2: 12; "opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, also ook wij m nieuwigheid des levens wandelen zouden", Rom. 6: 4. Het is een eeuwig leven, want de genade die uit Christus aan de gelovige meegedeeld wordt "zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven", Joh. 4: 14.

Welnu, *dit sterven aan de zonde en dit leven voor de gerechtigheid wellen op uit onze gemeenschap met Christus in Zijn dood en opstanding*. Deze beide krachten hebben in Zijn geestelijke leden de kracht en het vermogen om hen aan Hem gelijkvormig te maken. Ze hebben de kracht en het vermogen om hen aan de zonde te laten sterven, zoals Christus voor de zonde stierf, een gewelddadige dood, slepend en pijnlijk, maar toch een dood die Hij vrijwillig onderging. En ze hebben die kracht ook om hen uit de zonde te doen opstaan in een nieuwe manier van leven die voortduurt gedurende hun verblijf hier op aarde en vervolmaakt wordt in heerlijkheid, net zoals Hij opstond uit de doden tot een nieuwe levenswijze die voortduurde tot Zijn hemelvaart: "Opdat ik Hem kenne, en de kracht Zijner opstanding, en de gemeenschap Zijns lijdens, Zijn dood gelijkvormig wordende", Fil. 3: 10; "Wij zijn dan met Hem begraven door den doop in den dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden. Want indien wij met Hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding", Rom. 6: 4-5. Adams zonde en dood hebben de kwaadaardige eigenschap dat ze zijn natuurlijke nakomelingen aan hem gelijkmaken, zodat ze ontheiligd worden. Waarom zou het dan vreemd zijn dat er zo'n heilzame kracht is in de dood en opstanding van Christus de Tweede Adam, dat Zijn geestelijke leden hierin aan Hem gelijk gemaakt worden tot hun heiligmaking? "Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden", 1 Kor. 15: 22. De dood en opstanding van Christus hebben deze kracht, omdat Hij stierf en opstond als een publiek Persoon en Hij deze gelijkmaking van Zijn leden aan Zijn beeld verdiend had, Rom. 6: 4-12; Ef. 3: 5-6.

En deze uitwerking krijgen Zijn dood en opstanding *wanneer ze toegepast worden door de Geest*. Want het geval van onze rechtvaardiging en heiliging lijkt veel op dat van iemand die gevangen zit voor een bepaalde schuld. Wanneer de betaling van de schuld door de borg aan de gevangene wettig toegerekend wordt door de rechter als een kwijting van zijn schuld, is die gevangene op het moment van toerekening voor de wet vrij. Voor de wet is hij geen gevangene meer, hoewel hij nog in de gevangenis zit totdat degene die de rechter aangewezen heeft de vrijheid daadwerkelijk te geven door de gevangenisdeuren voor hem te openen en hem de vrijheid te geven. Zo is het ook met de dood en opstanding van Christus, wanneer we ze zien als het bewijs van Zijn volkomen voldoening. Ze worden door God de Rechter wettelijk toegepast aan de zondaar wanneer hij gelooft. Ze hebben hun onmiddellijke uitwerking op hem door hem in een gelukkige nieuwe betrekking te plaatsen: hij wordt gerechtvaardigd en God wordt zijn Vriend, Vader en God. Daardoor is hij ten opzichte van de wet vrij, niet alleen van de schuld, maar ook van de overheersing en vervuiling van de zonde. Door die toepassing is hij wettelijk gestorven aan de zonde en levend voor God: "Want dat Hij, namelijk Christus gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven; en dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode. Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor, dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levend zijt in Christus Jezus onzen Heere", Rom. 6: 10-11. Welnu, de vloek van de wet die een versperring vormde voor de heiligende invloeden - de wet, is immers de kracht van de zonde, 1 Kor. 15: 56 - werd op die wijze helemaal weggenomen door de wettige toepassing van Christus' dood en opstanding aan de gelovige. Daaropvolgend past de Geest, door het meedelen van genade uit de volheid van het Hoofd Christus, diezelfde dood en opstanding aan hem toe door hem er persoonlijk aan gelijk te maken. Zonder die toepassing kan er geen enkele gelijkvormigheid van die soort zijn, volgens de werkwijze van de genade zoals

die in de Schrift geopenbaard is. Daarom hebben ze een indirecte uitwerking op hem, door hem in de heiligmaking werkelijk en persoonlijk heilig te maken: "Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods", Rom. 8: 2; "zijnde met Hem begraven in den doop, in welken gij ook met Hem opgewekt zijt", Kol. 2: 12; "Want ook wij allen zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt", 1 Kor. 12: 13; "Gelijkerwijs de, rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij niet in den wijnstok blijft, alzo ook gij niet, zo gij in Mij niet blijft", Joh. 15: 4.

Tweemaal werd het bloed van de offerdieren gesprenkeld, dat het bloed van het verbond genoemd wordt, Ex. 24. Eerst werd het gesprenkeld op het altaar, om verzoening te doen bij God voor Israël, vers 6. Vervolgens werd het gesprenkeld op het volk om het te reinigen, vers 8. De reinigende kracht van dat bloed vloede voort uit zijn verzoenende kracht. Hiermee wordt een dubbele toepassing afgebeeld van de besprenkeling met het bloed van Christus. De ene toepassing is voor onze rechtvaardiging en verzoening met God, genoemd in Hebr. 12: 22-24: "Gij zijt gekomen... tot het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel", namelijk omdat het van genade en vergeving spreekt, terwijl Abels bloed riep om wraak. De andere is voor onze heiligmaking, genoemd in 1 Petrus 1: 2: "in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus". Dit alleen is de echte heiligmaking van een zondaar, die een bijzondere band heeft met Jezus Christus en Zijn Geest.

Welnu, de belofte van de heiligmaking heeft veel onderdelen, want ze strekt zich uit over alle geboden van de heilige wet die, als gevolg van de plaats die de wet in het Evangelie inneemt, alle veranderd worden in beloften. Waar derhalve het gebod klinkt: "Ken den HEERE", daar luidt de belofte: "Zij zullen Mij allen kennen... spreekt de HEERE", Jer. 31: 34. Het gebod luidt: "Komt herwaarts tot Mij", Matth. 11: 28 en de belofte is: "Zij zullen aankomen", Psalm 22: 23. Het gebod is: "Hebt den HEERE lief", Psalm 31: 24 en er wordt beloofd: "En de HEERE uw God zal uw hart besnijden... om den HEERE uw God lief te hebben" Peut. 30: 6. Het gebod is: "Vreest God", 1 Petrus 2: 17 en er wordt beloofd: "en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven", Jer. 32: 40. Het wordt ons geboden om zachtmoedig, ootmoedig en nederig te zijn, Matth. 11: 29 en er wordt beloofd: "En de wolf zal met het lam verkeren... en een klein jongskens zal ze drijven", Jesaja 11: 6. Zo is het in alle andere gevallen: alle geboden van de wet worden voor de gelovige omgezet in beloften, zoals blijkt uit Hebr. 8: 10: "Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven, en in hun harten zal Ik die inschrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn".

De belangrijkste onderdelen van deze belofte zijn echter de volgende twee:

1. De belofte van berouw.
2. En de belofte van daadwerkelijke genade en kracht voor heilige gehoorzaamheid.

1. Een van de belangrijkste onderdelen van de belofte van heiligmaking is de belofte van berouw. Niet dat wettische berouw, dat voorafgaat aan het zaligmakende geloof en dat zowel de uitverkorenen als de verdoemden hebben, maar het evangelische berouw dat beschreven wordt in onze *Grote en Kleine Westminster Catechismus* en waarover in de *Grote Catechismus* gezegd wordt, *dat het zaad ervan bij de heiligmaking in het hart gelegd wordt.* Het volgt daarom in natuurlijke volgorde op het zaligmakende geloof en de rechtvaardiging: "Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen, die niet goed waren; en gij zult een walging van uzelf hebben over uw ongerechtigheden en over uw gruwelen", Ezech. 36: 31; "Alle einden

der aarde zullen het gedenken en zich tot den HEERE bekeren", Psalm 22: 28; "zij zullen Mij aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben, en zij zullen over Hem rouwklagen", Zach. 12: 10.

Het hele geestelijke zaad bestond vanwege de breuk van het eerste verbond uit verloren schapen, net als de anderen. Adam liet hen allen achter als daklozen en zwervers, ronddolend op de bergen van de leegheid, een prooi voor de brullende leeuw die daar rondgaat en zoekt wie hij zou kunnen verscheuren: "Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg", Jesaja 53: 6. Ze waren allen verdwaald en konden de weg niet weer terug vinden. Ze waren van God weggegaan en konden niet weer terugkeren. Ze hadden Hem de rug - in plaats van het gezicht - toegekeerd en waren zo vast komen te zitten dat ze zich niet weer naar Hem konden toekeren en hun plicht doen. Ze hadden hun ogen verloren en konden de weg terug niet weer ontwaren: "Goed te doen weten zij niet", Jer. 4: 22. De kracht in hun ledematen waren ze kwijt en - ook al hadden ze de weg geweten - ze konden evenmin terugkeren als dat "een Moorman zijn huid kan veranderen of een luipaard zijn vlekken", Jer. 13: 23. Bovenal hadden ze geen hart om tot Hem terug te keren, omdat God voor hen een onverzoende God was, Die Zijn aangezicht tegen hen gekeerd had zodat ze het niet konden dragen om tot Hem te naderen. Daarom zouden ze nooit teruggekeerd zijn, ook al hadden ze het gekund, maar elk van hen zou gezegd hebben: "Het is buiten hoop; neen, want ik heb de vreemden lief, en die zal ik nawandelen", Jer. 2: 25. Als de Middelaar dan ook niet tussenbeide gekomen zou zijn, zouden ze voor altijd weg gedwaald zijn. Als Jezus Christus dit hopeloze geval niet ter hand genomen had, zou er nooit één zondaar van Adams geslacht teruggekeerd zijn met echt berouw en een hart dat aangenaam verbroken is in smart over de zonde of dat de zonde als zonde is gaan haten, net zoals er nooit één gevallen engel teruggekeerd is. De Tweede Adam wandelde echter met God in een weg van volkomen gehoorzaamheid aan die wet waarvan zij zich afgekeerd hadden. Hij had al hun ongerechtigheden op zich genomen. Met het oog daarop werd de belofte gedaan dat aan hen bekering gegeven zou worden, "opdat Hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zou vergaderen", Joh. 11: 52. Bij het vervullen van de belofte, nadat Hij tot in de hemel opgevaren was, bleek dat God ook de heidenen de bekering tot het leven gegeven had, Hand. 11: 18.

Welnu, wanneer iemand door het geloof wordt gerechtvaardigd en een nieuwe relatie met God krijgt als zijn Vriend, Vader en God, wordt hij volgens de belofte ook geheiligd en tot echt evangelisch berouw gebracht. Wanneer hij door het geloof tot Christus gekomen is, keert hij door Hem tot God terug in berouw, Hebr. 7: 25. Daarom wordt ze de bekering tot God genoemd, die het doel is waarvoor het geloof in onze Heere Jezus Christus als middel dient, Hand. 20: 21. Dan en niet eerder wordt het hart in beweging gezet tot echt Evangelie-berouw, dat aangenaam is voor God en door Hem aanvaard wordt, volgens de Schrift: "Want Ik zal Mijn verbond met u oprichten... opdat gij het gedachtig zijt en u schaamt, en niet meer uw mond opent vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal", Ezech. 16: 62-63; "En gij zult weten, dat ik de HEERE ben, als Ik u in het landschap Israëls gebracht zal hebben... Daar zult gij dan gedenken aan uw wegen ... en gij zult van uzelf een walging hebben", Ezech. 20: 42-43; "Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden... En Ik zal u een nieuw hart geven... en gij zult Mij tot een volk zijn, en Ik zal u tot een God zijn... Dan zult gij gedenken aan uw boze wegen en uw handelingen ... en gij zult een walging van uzelf hebben", Ezech. 36: 25-26, 28, 31. Want dan schijnt de liefde van God - die voordien verborgen lag - in de ziel, met meer

of minder helderheid. En wanneer die liefde dan door het geloof waargenomen wordt, vlamt het hart van de zondaar op in wederliefde tot God, volgens 1 Joh. 4: 19: "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft".

Die liefde maakt dat het smelt in berouw over de zonde, zoals in de vrouw die veel liefhad omdat haar veel vergeven was en haar liefde toonde door de voeten van onze Zaligmaker met tranen te wassen, Lukas 7: 37-38, 47. Het harde hart wordt dan op het zachte bed gelegd van de liefde en vrije genade van God in Christus en het woord van de wet - gewikkeld in het Evangelie - valt op het hart en het zegt: "Breek, want de HEERE is genadig"; "Scheurt uw hart en niet uw klederen, en bekeert u tot den HEERE, uw God, want Hij is genadig en barmhartig... en groot van goedertierenheid", Joël 2: 13. Dit slaat als een hamer de rots in stukken. De partij waarvoor het verbond opgericht is, wordt - zoals we al uitgelegd hebben - vernieuwd in de hele mens en wordt gebracht in een staat van sterven aan de zonde en leven voor de gerechtigheid. De nieuwe natuur komt tot uiting in een eerlijke en grondige ommekeer van de zonde tot God, met hart en leven. Door te geloven, keert de zondaar terug naar God als zijn Deel om in Hem te rusten; door berouw keert hij terug naar God als een Heere en Meester Die hij behoort te gehoorzamen. Hij keert zich af van de zonde naar God, zoals een weggelopen slaaf terugkeert naar zijn meester om zijn oude plaats weer in te nemen en zijn plicht te doen in het huishouden. Hij keert schaamrood en in tranen terug. Hij is vol van smart en schaamte omdat hij een goede en genadige God beledigd heeft. Zijn hart is in haat tegen de zonde gekeerd. Hij haat haar niet alleen als een schadelijke zaak die hem in de ellende kan storten, maar bovenal als een vuile en afschuwelijke zaak waardoor hij verdorven wordt. Hij verafschuwt ze als een afschuwelijke zaak die God haat, als een misvorming van de ziel, precies het tegenovergestelde van de heerlijke heiligheid die God in Zijn wet uitgedrukt heeft. Hij verafschuwt zichzelf vanwege de zonde, noemt zich een dwaas en een beest omdat hij er zich mee vermaakt heeft, slaat op zijn borst alsof hij die wilde kneuzen omdat de zonde daarin werd gekoesterd, en klopt op zijn heup alsof hij de benen wilde breken die hem op die weg gedragen hadden, Lukas 15: 20-21 en 18: 13; Jer. 31: 18-19. Hij keert dan ook terug en onderneemt een nieuwe gehoorzaamheid, met een hart dat geneigd is om Gods inzettingen altijd te bewaren, "ten einde toe", Psalm 119: 33. Hij is met het oog daarop vol van voorzichtigheid, ijver en een vurig verlangen, 2 Kor. 7: 11.

2. Het andere belangrijke onderdeel van de belofte van heiligmaking is *de belofte van daadwerkelijke genade en kracht voor alle heilige gehoorzaamheid*.

Daardoor wordt men in staat gesteld om een aanvaardbare gehoorzaamheid te betonen in elke daad van het doden van of het sterven aan de zonde, om te leven voor de gerechtigheid, om elke vereiste plicht te doen en om elke verdrukking te dragen die hem opgelegd wordt: "Het zaad zal hem dienen", Psalm 22: 30; "En Ik zal hen sterken in den HEERE, en in Zijn Naam zullen zij wandelen", Zach. 10: 12; "Des HEEREN wegen zijn recht, en de rechtvaardigen zullen daarin wandelen", Hoséa 14: 10; "En Ik zal maken, dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen, en Mijn rechten zult bewaren en doen", Ezech. 36: 27. In Deuteronomium 30 wordt eerst de kernbelofte van heiligmaking genoemd, het besnijden van het hart om de HEERE lief hebben, vers 6. Daarna volgen de beide onderdelen ervan, namelijk de belofte van berouw en van daadwerkelijke genade voor die nieuwe gehoorzaamheid, vers 8: "Gij dan zult u bekeren en der stem des HEEREN gehoorzaam zijn, en gij zult doen al Zijn geboden die ik u heden gebied". God plantte Adam als een edele wijnstok en maakte hem als een groene boom vol sap om allerlei vruchten van heiligheid voort te brengen. Maar

door het breken van het eerste verbond verdorde en stierf hij onder de vloek en met hem de hele mensheid. Het gevolg was een volstreekte onvruchtbaarheid, zodat van hen geen vruchten van heiligheid meer verwacht konden worden. Maar toen de Tweede Adam het op Zich nam om door het dragen van de vloek de wet te bevredigen, werd op grond daarvan de belofte gedaan dat zij opnieuw opgewekt zouden worden om in nieuwhed van leven te wandelen. Die belofte wordt vervuld in hun hebbelijke heiligmaking, die onmiddellijk in hen gewerkt wordt na hun vereniging met Christus, want de heiligmaking volgt uit de aard der zaak op de rechtvaardiging en op de nieuwe relatie met God als een Vriend, Vader en God. Maar wat de tijd betreft, vallen ze samen. Op hetzelfde moment dat de zondaar gerechtvaardigd wordt, wordt hij ook geheiligd. Echter, zelfs wanneer we hebbelijk geheiligd worden doordat genade in ons hart uitgestort wordt door de Geest, zijn we niet in staat om zélf enige vrucht van heiligheid voort te brengen met behulp van de voorraad die we hebben, zonder dat wij nieuwe gaven van daadwerkelijke genade van diezelfde Geest ontvangen. Zelfs als we begenadigd zijn, kunnen we niets doen, zo leert onze Zaligmaker, Joh. 15: 4-5. En de apostel belijdt in naam van hemzelf en van alle andere begenadigde mensen: "En zodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God. Niet dat wij van onszelven bekwaam zijn iets te denken als uit onszelven, maar onze bekwaamheid is uit God", 2 Kor. 3: 4-5. "Want", zegt hij, "het is God, Die in u werkt beide het willen en het werken, naar Zijn welbehagen", Fil. 2: 13. In de bedeling van de genade wekt dit niet meer bevreemding dan dat in de natuur nieuw zaad in goede grond gezaaid wordt, maar niet kan uitspruiten of vrucht voortbrengen zonder de verwarmende en bevochtigende invloeden van de hemel. Zo is het ook met de natuurlijke kracht die we hebben om te kunnen bewegen: wij kunnen ondanks die kracht werkelijk geen vinger verroeren zonder de algemene voorzienige invloed van Gods Geest, in of door Wie wij leven en bewegen, Hand. 17: 28. Daarom strekt de belofte zich uit tot daadwerkelijke genade en kracht voor daden van heilige gehoorzaamheid.

Er is in het verbond dus voor genoeg genade gezorgd om de gelovigen in staat te stellen zelfs in dit leven een aanvaardbare gehoorzaamheid te beoefenen aan de wet van Christus, de Tien Geboden, de eeuwige regel van de gerechtigheid in al zijn delen. Er is dan ook geen verdorvenheid zo sterk, of men kan daar tot op een aanvaardbaar niveau aan sterven. Ook eist de Heere geen enkele plicht - hoe moeilijk ook - of ze kan op aanvaardbare wijze gedaan worden. Geen enkele beproeving of verdrukking is zo zwaar dat men die niet op aanvaardbare wijze zou kunnen dragen. Zou het niet zo geweest zijn, dan zou de Heere het doen van Zijn geboden nooit aangemerkt hebben als het onderscheidende kenmerk van Zijn vrienden, Joh. 15: 14. De apostel ontkent inderdaad dat we zelf bekwaam zijn, maar wat meer is: hij onderwijst dat onze bekwaamheid uit God is, 2 Kor. 3: 5. Dat heeft de Heere hem onderwezen in zijn eigen geval: "Mijn genade is u genoeg", 2 Kor. 12: 9. Als dat niet zo was, dan zou Christus' juk niet gemakkelijk kunnen zijn en Zijn last niet licht, Matth. 11: 30. Integendeel, ze zouden zijn als het juk en de last van de wet als een werkverbond, zwaar om te dragen, Matth. 23: 4. Maar Zijn geboden zijn niet zwaar, 1 Joh. 5: 3. Het was geen ijdel roemen van de apostel toen hij zei: "Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft", Fil. 4: 13. Ook zat Epafraas er niet naast toen hij veronderstelde dat de gelovigen te Kolosse "volmaakt en volkomen mochten staan in al den wil Gods", Kol. 4: 12. David bezat het getuigenis van God Zelf als een bewijs in deze zaak: "Ik heb gevonden David, een man naar Mijn hart, die al Mijn wil zal doen", Hand. 13: 22.

Dit is niet in strijd met de leer van de onvolmaakte gehoorzaamheid van de heiligen in dit leven, die door rechtzinnige Godgeleerden verdedigd wordt tegen de Papisten en andere perfectionisten. Van de waarheid van die leer draagt elke oprechte Godzalige het getuigenis in zijn hart, zoals overduidelijk blijkt uit de Heilige Schrift, want aan zo iemand wordt het gegeven om door de Geest de heiligheid van God en de geestelijkheid van de wet te onderscheiden van de verdorvenheid van zijn eigen natuur. Ik ben er echter van overtuigd dat, net zoals met verschillende andere kostbare waarheden gebeurt, deze leer door de sluwheid van de Satan tot een struikelblok gesteld wordt om erover te struikelen, zodat zij niet opmerken welke voorraad van genade in deze belofte van het verbond aangeboden wordt. Hierdoor wordt menige arme zondaar verstrikt en in de ellende gestort en worden de handen van vele heiligen verslapt in de praktijk van heiligheid, tot groot nadeel van de zaak van heiligheid in deze wereld.

Om deze strik te ontbinden en de zaak in een helder licht te zetten, moeten de volgende drie dingen helder onderscheiden worden.

1. We moeten onderscheid maken tussen het vervullen van gehoorzaamheid in alle delen enerzijds en anderzijds de mate van die gehoorzaamheid in elk van deze delen. Dat laatste kan geen mens in dit leven volmaakt bereiken, Jak. 3: 2; Pred. 7: 20. Maar het eerste kan elke gelovige doen en hij doet het ook werkelijk voor zover deze delen aan hem bekend zijn. Dit blijkt ook uit de teksten waarnaar zojuist verwezen werd. Het verwarren van deze twee zaken is een strik. "De beste mensen", zeggen doortrapte zondaren, "schieten in veel dingen tekort in de gehoorzaamheid die van hen geëist wordt en met ons is het precies eender". Welnu, dat de heiligen tekort schieten in de mate van gehoorzaamheid die in elk van de delen van hen gevraagd wordt is zeker waar. Maar dat ze tekort zouden schieten in één van de aan hen bekende delen zélf - en daarachter proberen die sluwe zondaren hun misdaden te verschuilen - is niet waar. In dit opzicht onderscheiden de eersten zich daadwerkelijk van de laatstgenoemden, zoals ook David toonde dat hij een andere natuur had dan Saul door heel Gods wil te doen in al zijn delen, iets dat Saul niet deed, Hand. 13: 22. Het is vergelijkbaar met een huishouden dat bestaat uit plooibare kinderen en stijfkoppige knechten. De heer van het huishouden schrijft voor welke taken er door elk van hen gedaan moeten worden. Zijn volwassen kinderen, die een uitstekende vaardigheid bezitten in het verrichten van hun taken, doen ze precies in overeenstemming met zijn wil, zoals de verheerlijkte heiligen dat ook doen. De jongere kinderen die het werk nog aan het leren zijn, zetten zich uit eerbied voor het bevel van hun vader aan het verrichten van hun taken, hoewel ze die nog niet helemaal goed uit kunnen voeren. Zo is het ook met de heiligen op aarde. De stijfkoppige knechten daarentegen zetten zich wel tot het verrichten van sommige taken, maar verwaarlozen andere. Evenzo is het met de verdorven en luie dienstknecht, die hier een dekmantel zoekt voor zijn luiheid en halve gehoorzaamheid.

2. We moeten onderscheid maken tussen het volmaakt verrichten van gehoorzaamheid enerzijds en anderzijds het verrichten van aanvaardbare gehoorzaamheid. Geen enkel mens kan volmaakt gehoorzaam zijn in dit leven, Fil. 3: 12, maar elke gelovige verricht een aanvaardbare gehoorzaamheid: "In allen volke is die Hem vreest en gerechtigheid werkt, Hem aangenaam", Hand. 10: 35. Het verwarren van deze zaken is een strik. De doortrapte zondaar zegt: "Er is niemand volmaakt gehoorzaam en ik ben er zeker van dat ik wel niet alle, maar toch vele dingen doe". Welnu, dat oprechte

gelovigen niet volmaakt gehoorzaam zijn, is waar. Maar dat zij niet op aanvaardbare wijze gehoorzaam zijn - wat hen verweten wordt door de sluwe zondaar die niet in het algemeen en daarom niet oprecht gehoorzaam is - is absoluut niet waar. Zij die het opzicht hebben over een huishouden weten daarin heel goed dit onderscheid te maken. Als een kind of een meegaande knecht echt een goede wil toont om zijn opdrachten te doen, zullen de opzichters zijn werk aanvaarden, hoewel het niet in alle opzichten gedaan is zoals zij het zouden willen hebben. Als er dan ook een gewillige geest is, die openbaar komt in oprechte pogingen, wordt die door God om Christus' wil aanvaard naar hetgeen iemand heeft, 2 Kor. 8: 12. Maar als een knecht een taak die hem opgedragen is helemaal in de wind slaat, omdat hij die niet in alle opzichten kan doen zoals zijn heer dat zou willen, dan wordt dit beschouwd als een verachting van het gezag van die heer. Kunt u zich voorstellen dat er in de hemel een andere uitleg gegeven zou worden aan het gedrag van mensen die duidelijke en onbetwistbare plichten verwaarlozen en die zich te buiten gaan in de zonde?

3. We moeten onderscheid maken tussen ons eigen vermogen om in alle delen een aanvaardbare gehoorzaamheid te beoefenen enerzijds en anderzijds het vermogen in Christus dat door het geloof aangegrepen moet worden. Noch heiligen, noch zondaren bezitten het eerste vermogen, 2 Kor. 3: 5, maar alle ware gelovigen bezitten het laatstgenoemde vermogen. Zij bezitten dat vermogen in hun Hoofd Christus: "Gij zijt in Hem volmaakt", Kol. 2: 10; "Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft", Fil. 4: 13. Dit vermogen wordt in het Evangelie aan iedereen aangeboden, zodat iedereen het kan krijgen: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u", Matth. 11: 28-29. Als een rechtvaardige heer zijn knecht beveelt om een bepaald werk te verrichten, zal het ontbreken van de nodige middelen geen verontschuldiging zijn voor de nalatigheid van de knecht. Want zijn heer gaat er vanuit dat zijn bevel om het werk te doen veronderstelde dat hij ook voor de middelen zou zorgen - zonder welke het werk niet gedaan zou kunnen worden - en dat zijn knecht erom had moeten vragen. Hier ligt echter voor velen een rampzalige strik. "We kunnen uit onszelf niets doen", zeggen zij. Daarom steekt de luiaard de hand in zijn boezem en doet niets en als hij zijn hoofd op het zachte kussen gelegd heeft, valt hij in een doodsslaap op het bed van luiheid en vleselijke gemakzucht. O, dat de mensen hun ogen zouden openen en dit rampzalige bedrog zouden doorzien! Niemand zal zich hiermee kunnen verontschuldigen, wat betreft het vervullen van heilige gehoorzaamheid in al zijn delen. Integendeel, zijn gedrag zal hem een dubbele schuld bezorgen: de ene schuld omdat hij zijn plichten verwaarloosde en de andere omdat hij de aangeboden genade verachtte die hem daartoe in staat kon stellen. Daarom zal hij veroordeeld worden, niet omdat hij niet kon gehoorzamen, maar omdat hij niet wilde. God is nooit een harde Heer geweest voor de mensheid, door te oogsten waar Hij niet gezaaid heeft, maar Hij heeft hen altijd een passend aanbod gedaan van genade en kracht om hen tot dit werk toe te rusten. In het werkverbond kon alleen volmaakte gehoorzaamheid uit de handen van het verbondsvolk aanvaard worden. Voor dat volk was een daarmee overeenstemmende voorziening getroffen van genade en kracht. God had de mens oprecht gemaakt én capabel om de wet volmaakt te gehoorzamen. Terecht eist de wet dan ook een volmaakte gehoorzaamheid op grond van de voorziening die daarvoor gegeven was, hoewel we die nu kwijt zijn, omdat ze verloren ging door de schuld van de mens. In het Genadeverbond, dat aangepast is aan onze gevallen staat, wordt oprechte gehoorzaamheid aanvaard, zelfs als ze niet volmaakt is. Daarom is daarin in zo'n genoegzame voorraad van genade en kracht voorzien, dat elk deel van de

gehoorzaamheid die van het verbondsvolk geëist wordt zelfs in dit leven beoefend kan worden, wel niet zoals ze gedaan zou moeten worden, maar wel zo dat ze aanvaardbaar is. Deze gehoorzaamheid wordt niet aanvaard vanwege zichzelf, ook niet vanwege degene die ze doet, maar om Christus' wil. In Zijn Naam wordt ze geëist en moet ze aan God aangeboden worden als een geestelijk offer, dat aangenaam is voor God door Jezus Christus, 1 Petrus 2: 5. Dit blijkt duidelijk uit de hiervoor aangehaalde teksten, 2 Kor. 3: 5; 2 Kor. 12: 9; Fil. 4: 13. Hoe dan ook zijn deze genade en kracht, die genoegzaam zijn voor die gehoorzaamheid, niet gelegen in het verbondsvolk zelf, maar in Christus hun Hoofd, in Wie ze er deel aan hebben, zoals de takken genoeg sap uit de wijnrank trekken om in het bestemde seizoen vruchten voort te brengen: "Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk, in den HEERE zijn gerechtigheden en sterkte", Jesaja 45: 24; "Gij dan, mijn zoon, word gesterkt in de genade, die in Christus Jezus is", 2 Tim. 2: 1. Door het geloof wordt zij door de ziel aangegrepen: "Gezegend is de man die op den HEERE vertrouwt. Want hij zal zijn als een boom, die aan het water geplant is", Jer. 17: 7; "Op Hem heeft mijn hart vertrouwd en ik ben geholpen", Psalm 28: 7. Elk gebod van Christus in dit verbond veronderstelt derhalve een voorziening van genade en kracht die voldoende is om het op een aanvaardbare manier te gehoorzamen. In overeenstemming daarmee gaat de verklaring van genade vooraf aan de Tien Geboden: "Ik ben de HEERE, uw God. Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben etc.", Exod. 20: 2 en verder. Als de wet tot ons zou komen zonder het Evangelie, dan zouden we nog enige verontschuldiging hebben om niet te doen wat ons geboden wordt, echter niet zo'n steekhoudende verontschuldiging dat de wet omvergeworpen zou worden, zoals bij de heidenen, Rom. 2: 12. Maar omdat - met de geboden die gehoorzaamheid van ons vragen - het Evangelie tot ons komt, dat ons laat zien hoe we in staat gesteld kunnen worden om ze op een aanvaardbare wijze te gehoorzamen en ons ook het vermogen daartoe aanbiedt in Christus Jezus, hebben we geen enkele verontschuldiging in deze zaak. Het pleidooi van de slechte en luie dienstknecht wordt daarom verworpen en hij wordt veroordeeld, niet alleen omdat hij ongehoorzaam was, maar ook omdat hij de hem aangeboden genade en kracht die hem het vermogen konden geven verworpen heeft. Laten we daarom deze belofte van het Genadeverbond vast geloven, zodat we gehoorzaam zullen zijn aan de geboden van de wet. Immers, waar geen hoop is dat aan het geëiste op een aanvaardbare wijze gehoorzaamd kan worden, daar kunnen ook geen goede pogingen daartoe ondernomen worden. Als het hart in deze zaak zonder hoop is, zullen de handen zeker slap hangen. Het gevolg moet daarom noodzakelijk zijn dat óf helemaal afgezien wordt van de plicht, óf dat een vage belofte van gehoorzaamheid gedaan wordt die echter niet aanvaardbaar is voor God. Het geloven van deze belofte zal echter de dekmantel van luiheid wegnemen, zal opwekken tot elk goed werk en genade en kracht aanbrengen om heel de heilige gehoorzaamheid te kunnen beoefenen: "Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons onszelf reinigen van alle besmetting des vleses en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreze Gods", 2 Kor. 7: 1.

Want God heeft het gebod van heiligmaking niet aan de kerk gegeven om gehoorzaamd te worden zonder dat de belofte van heiligmaking geloofd wordt. Integendeel, Hij Die gezegd heeft: "Wast u, reinigt u", heeft ook gezegd: "Ik zal rein water op u sprengen, en gij zult rein zijn". Wie aan het werk gaat om zichzelf te reinigen met de salpeter en zeep van zijn eigen godsdienstige pogingen en wie niet eerst gelooft en de belofte van heiligmaking omhelst, heeft geen enkele grond om zich in te beelden dat hij ook maar een poging gedaan heeft die in overeenstemming is met het ware doel van het gebod van heiligmaking. Zo iemand verstaat de ware bedoeling

en het belang van het gebod van heiligmaking niet, zoals dat in de Bijbel beschreven staat. Hij is als de knecht die het gebod van zijn bescheiden heer om een stuk grond om te spitten verkeerd opvat door te gaan spitten met zijn nagels en nooit om te zien naar een spade, een houweel of ander gereedschap.

Welnu, de belofte van heiligmaking is met al zijn verschillende vertakkingen geënt op de belofte van de opstanding die aan Christus gedaan is. Want toen de voorwaarde van het verbond vervuld was, werd Hij als het Hoofd - in overeenstemming met de belofte - opgewekt uit de dood en leeft Hij voor God: de dood heerst niet meer over Hem. Op grond hiervan worden Zijn leden tot bekering van dode werken en tot een nieuw leven gebracht. Daarom wordt gezegd dat wij wedergeboren zijn door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, 1 Petrus 1: 3, omdat wij met Hem opgewekt worden, Kol. 3: 1 tot een nieuw leven, Rom. 6: 4-5. Dit stemt overeen met de belofte: "Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam ... en het land zal de overlevenden uitwerpen", Jesaja 26: 19, in de eerste plaats het Hoofd Christus Jezus, de Eerstgeborene uit de doden, Kol. 1: 18 en na Hem - in hun orde - Zijn geestelijke leden. Vergelijk Hoséa 6: 2: "op den derden dag zal Hij ons doen verrijzen, en wij zullen voor Zijn aangezicht leven".

Tot zover over de belofte van heiligmaking.

4. De belofte van volharding in de genade

Precies zoals de belofte van het eeuwige leven de belofte omvat van heiligmaking, zo omvat zij ook de belofte van volharding in de genade, die geschonken wordt aan heel het verbondsvolk dat gerechtvaardigd, opnieuw aan God verbonden en geheiligd is. Daardoor zullen ze nooit helemaal of voorgoed uit de staat van genade vallen waarin ze gebracht zijn. Deze belofte hebben we in Jer. 32: 40: "En Ik zal een eeuwig verbond met hen maken, dat Ik van achter hen niet zal afkeren, opdat ik hun weldoe; en Ik zal Mijn vreze in hun hart geven, dat zij niet van Mij afwijken". Hier worden ze aan twee kanten verzekerd: *dat God Zich nooit van hen zal afkeren en dat zij Hem nooit zullen verlaten*. Dat deze weldaad ingesloten is in de belofte van het eeuwige leven, blijkt uit het feit dat de apostel het leven aan die belofte verbindt: "Maar de rechtvaardige zal door het geloof leven", Hebr. 10: 38. De kwaadaardigheid van Satan en het overwicht dat hij in dit leven over de heiligen heeft, zijn groot. Veel zijn de strikken voor hen in deze tegenwoordige boze wereld. De genade die God in hen geplant heeft is maar een teer knopje van de hemel en zelfs de harten van de besten zijn verdorven, grillig en onbestendig. Als hun volharding niet verzekerd zou zijn door een belofte in het verbond, maaneen voorwaarde van het verbond zou zijn en overgelaten was aan het beleid van hun eigen vrije wil, zou er van volharding in hun genadestaat net zoveel terecht gekomen zijn als van een vonkje vuur dat levend gehouden moet worden temidden van een oceaan van water. In die situatie zouden ze allen vergaan zijn en Jezus Christus zou, ondanks Zijn bloedstorting voor hen, voor eeuwig een Hoofd zonder leden gebleven zijn, een Koning zonder onderdanen. De eer van Christus en de zaligheid van Zijn verlostten werden echter niet aan een dergelijke ongewisheid overgelaten. Die volharding waarin de eerste Adam niet slaagde en die tot een voorwaarde van het tweede verbond gemaakt werd, nam de Tweede Adam in hun naam op Zich. Op grond daarvan werd de belofte van hun volharding gedaan. En omdat Hij tot het einde toe voor hen volhardde in de gehoorzaamheid aan de wet, door gehoorzaam te zijn tot de dood toe, werd die volharding voor hen verworven. Daarom is Christus' volharding in gehoorzaamheid aan de wet, totdat de voorwaarde van het

verbond volmaakt vervuld was, de wettige grond waarop de volharding van de heiligen verzekerd is, krachtens de trouw van God in de belofte.

Welnu, de vervulling van deze belofte aan hen begint onmiddellijk wanneer ze met Christus verenigd zijn en gaat door tot hun dood, wanneer zij in heerlijkheid opgenomen worden. Strikt gesproken is hun dood zelfs niet het einde van de volharding, maar een tussenperiode, die immers na de dood veel heerlijker voortgezet wordt. Als gevolg van hun vereniging met de Tweede Adam, wanneer ze een zaligmakend aandeel krijgen in de gehoorzaamheid waarin Hij tot het einde toe volhardde, wordt voor hen bevestigd dat ze niet meer af kunnen vallen. Dat zou ook aan het zaad van de eerste Adam bevestigd zijn, als hij de loop van zijn proefgehoorzaamheid volbracht en de voorwaarde van het werkverbond vervuld zou hebben. De geestelijke leden van Christus krijgen de eerstgenoemde bevestiging als het loon op Zijn volgehouden gehoorzaamheid, zoals het natuurlijke zaad van Adam de tweede bevestiging gekregen zou hebben als loon op zijn volgehouden gehoorzaamheid.

De belofte van volharding van de heiligen lijkt geënt te zijn op de belofte die aan Christus gedaan is van bijstand in Zijn werk. De Vader beloofde Hem dat Hij Hem zou ondersteunen, zodat Hij niet zou feilen 4es. 42: 1, 4. Die belofte werd aan Hem gedaan als een publiek Persoon en bevat ook de bewaring van en steun aan Zijn leden in al hun verzoeken, beproevingen en gevaar van omkomen. Ze verzekert de veilige wandel van zowel het Hoofd als de leden in deze wereld, totdat zij buiten het bereik van het gevaar zijn.

Welnu, de belofte van volharding heeft twee belangrijke onderdelen.

1. *Een belofte van voortdurende invloeden van genade die van tijd tot tijd aan hen verleend zullen worden wanneer zij eenmaal in een staat van genade gebracht zijn:* "Ik zal hem bewateren nacht en dag", Jesaja 27: 3. Hun voorraad van inwendige genade zou spoedig op zijn wanneer ze daar alleen van moesten leven zonder bevoorraad te worden door een andere hand. Van zichzelf zou die voorraad opdrogen en sterven, wanneer ze niet gevoed werd, Lukas 22: 32; Joh. 15: 6. De onschuldige Adam had een grotere voorraad innerlijke genade dan wie van de heiligen in dit leven ook, maar toch verloor hij die. De genade van God in de gelovigen kan echter niet zomaar verloren gaan, want op grond van de belofte zijn voor hen voortdurende invloeden van genade veilig gesteld. Daar zijn bewarende invloeden bij waardoor voorkomen wordt dat geschonken genade wegsterft: zoals ze door God de Vader geheiligd zijn, worden ze ook door Jezus Christus bewaard, Judas: 1. Daar zijn opwekkende invloeden bij waardoor de bewaarde genade, die weg begint te kwijnen of gebukt gaat onder de overheersende verdorvenheid en verleidingen, weer aangewakkerd en geoefend wordt. En daar zijn ook versterkende invloeden bij waardoor de aangewakkerde genade vermeerderd wordt en kracht verzamelt om zich boven de verdorvenheid te verheffen en de verleiding af te weren: "Zijn scheuten zullen zich uitspreiden, en zijn heerlijkheid zal zijn als des olijfbooms", Hoséa 14: 7. Zodoende wordt hun geloof - en al de genadegaven erbij - nooit overgelaten om helemaal ten onder te gaan, maar het wordt bewaard, aangewakkerd en versterkt. Dit gebeurt door het meedelen van nieuwe voorraden van genade door de Geest uit Christus hun Hoofd, door Wie het hele lichaam voeding toegediend krijgt, namelijk omdat de Geest het bevoorraadt, Fil. 1: 19 en "opwast met Goddelijke wasdom", Kol. 2: 19.

2. Het andere belangrijke onderdeel van deze belofte is *een belofte van vergeving, voortdurende vergeving voor de zonden van hun dagelijkse wandel, waardoor opkomende geschillen tussen God en hen van tijd tot tijd weggenomen worden, zodat een algehele scheiding voorkomen wordt*: "Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid", Jer. 33: 8. Ondertussen hebben de gerechtvaardigden, wat betreft hun staat, geen nieuwe formele kwijtschelding nodig, maar slechts een nieuwe afkondiging van hun vorige vergeving. Want de vergeving die in de rechtvaardiging aan hen wordt geschonken, wordt nooit herroepen, hoewel ze door hun zonden er nadien het zicht op kunnen verliezen. Niettemin, wat hun dagelijkse wandel betreft hebben ze grote behoefte aan een formele vergeving, omdat ze dagelijks nieuwe schuld opbouwen: "Die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen", Joh. 13: 10. Hoewel hun zonden de gerechtvaardigden nooit weer onder de schuld van de eeuwige toorn kunnen brengen, toch worden ze daardoor onder de Vaderlijke toorn gebracht, Psalm 89: 31-33. Daarom moeten ze ook elke dag bidden: "Onze Vader, vergeef ons onze schulden", Matth. 6: 9, 12.

Deze vergeving wordt hun geschonken vanwege hun vernieuwde daden van geloof in Jezus Christus en bekering tot God, echter niet vanwege hun geloof en bekering zelf, maar om Christus' wil, net als bij de eerste vergeving, 1 Joh. 2: 1-2 en 1: 7. Door het bloed van Christus opnieuw op hun zielen toe te passen, worden ze opnieuw tot bekering bewogen en keren ze zich van de zonde af met haat ertegen, met verdriet, schaamte en zelfverfoeiing. Door in geloof te zien op Hem Die ze doorstoken hebben, treuren ze in vernieuwd berouw en ontvangen ze zo deze vergeving. Want hoewel berouw niet voorafgaat aan, maar volgt op de vergeving van zonden in de rechtvaardiging, gaat niet alleen het geloof, maar ook de bekering vooraf aan de vergevingen die geschonken worden aan degenen die al gerechtvaardigd zijn: "Indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon reinigt ons van alle zonde... Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid", 1 Joh. 1: 7, 9. Daarom wordt ons bevolen als volgt te bidden: "Onze Vader, vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren", Matth. 6: 9, 12, om al Gods kinderen te onderwijzen dat zij eerst anderen moeten vergeven, willen zij vergeving van hun Vader ontvangen. Dit blijkt nog duidelijker uit Lukas 11: 4: "En vergeef ons onze zonden, want ook wij vergeven aan een iegelijk die ons schuldig is". Dit geldt echter niet met betrekking tot de vergeving van zonden in de rechtvaardiging, want die vergeving is de bron van onze vergevingsgezindheid jegens onze schuldenaren, Matth. 18: 32-33. Want ons hartelijk en aangenaam vergeven van onze schuldenaren komt voort uit echte christelijke liefde voor onze naaste, die aan de liefde tot God ontspruit, welke laatste weer in onze harten ontstoken wordt door Gods vergevende genade die Hij ons schenkt, Lukas 7: 47; Ef. 4: 32. De reden voor het verschil is hierin gelegen: de ongerechtvaardigde zondaar ligt onder de schuld van de toornende wraak, die niet het herstel, maar de vernietiging van de schuldige zoekt. Daarom kan er geen evangelisch berouw, geen aanvaardbaar herstel in de zondaar zijn voordat die schuld weggenomen is, want alleen deze twee zaken, berouw en herstel brengen de zondaar terug tot het leven, wat niet kan samengaan met een vernietiging van hem op grond van de wet. De gerechtvaardigde heilige verkeert echter slechts onder de schuld van de Vaderlijke toorn, die niet de vernietiging, maar het herstel van de schuldige zoekt. Ze wordt daarom pas weggenomen als hij zich bekeert en

zich van de zonde tot God keert op een acceptabele wijze. Dat is nu juist de verandering die God wil bewerkstelligen door toornig op de heilige te zijn, zoals in het geval van David en Petrus.

Zo worden de heiligen bewaard in de genade, zowel feitelijk als relatief. De belofte van voortdurende invloeden van genade stelt niet alleen de bewaring, maar ook de vernieuwde beoefening van hun genade, in het bijzonder hun geloof en bekering, zeker. En de belofte van voortdurende vergeving aan degenen die geloven en zich bekeren, verzekert het wegnemen van de schuld van Vaderlijke toorn. De Geest van Christus woont voor altijd in hen en onderhoudt op die wijze de onschendbare band van hun gemeenschap met Hem. Door in hen te wonen, richt Hij hen weer op wanneer ze gevallen zijn en wakkert Hij het heilige genadevuur weer aan dat lag te smeulen onder de as van verdorvenheid. Dan wordt de verdorde hand van de gelovige weer krachtig en gelooft hij de belofte van vergeving van de schuld van al zijn zonden waarmee hij de eeuwige toorn verdiend had. Daardoor smelt zijn hart in een aangenaam berouw. Zo gelooft hij de belofte van voortdurende vergeving en wordt hij verlost van de Vaderlijke toorn over de zonden die op dat moment Gods onenigheid met hem veroorzaakt hadden. Door deze middelen wordt altijd voorkomen dat het tot een totale scheiding komt.

5. De belofte van tijdelijke weldaden

De belofte van het eeuwige leven - in deze periode beschouwd - bevat ten vijfde en tenslotte een belofte *van tijdelijke weldaden* die aan elk van degenen die met Christus verenigd zijn verleend worden en wel in zo'n mate als de Heere gepast vindt voor Zijn eigen eer en hun welzijn.

Deze belofte is ingebed in de geestelijke beloften in het verbond: "En Ik zal u verlossen van al uw onreinheden, en Ik zal roepen tot het koren en zal dat vermenigvuldigen", Ezech. 36: 29; "En de aarde zal het koren verhoren, mitsgaders den most en de olie; en die zullen Jizreël verhoren", Hoséa 2: 21. Dit is inderdaad niet de belangrijkste zaak van het belovende deel van het verbond, maar het is er wel een noodzakelijke toevoeging aan, omdat de huidige toestand van de heiligen, terwijl zij in deze wereld zijn, dat vereist, Matth. 6: 33. Daarom heeft de Godzaligheid, zoals de apostel opmerkt, de belofte van zowel het tegenwoordige als het toekomstige leven, 1 Tim. 4: 8.

Toen God de mens in het eerste verbond opnam, zorgde Hij zowel voor zijn tijdelijke, als voor zijn geestelijke en eeuwige welzijn. Hij gaf hem recht op en heerschappij over de schepselen op aarde, in de zee en in de lucht. Hij schonk hem de volledige macht erover om ze verstandig te gebruiken en over hen te beschikken tot Gods eer en voor zijn eigen gerief. Deze heerschappij diende hij, volgens het verbond, vast en onwrikbaar te hanteren als een soevereine heer over alles, zolang hij in zijn gehoorzaamheid zou volharden. Hij zou die echter ten koste van alle intenties en bedoelingen verspelen, wanneer hij door overtreding het verbond zou breken, Gen. 1: 28 en 2: 16-17. Maar de mens behield zijn eer niet: hij brak Gods verbond en verspeelde zo zijn recht op en heerschappij over de schepselen. Door zijn overtreding verspeelde hij het leven zelf en verloor hij daarom ook zijn verbondsrecht op alle middelen en gemakken voor het leven. Welnu, in deze staat verkeren alle natuurlijke mensen met betrekking tot deze dingen. Zij hebben geen verbondsrecht op de middelen en gemakken voor het leven, welk deel ze er ook van bezitten. Heel het recht dat ze er nog op hebben, is maar een onzeker recht van voorzienigheid, vergelijkbaar met het recht van een veroordeelde op zijn voedsel gedurende de tijd dat

zijn executie uitgesteld is op verzoek van de vorst. Dit is een bijzonder onzeker en ongeriefelijk bezit. Niettemin baat het hun in zoverre ze, om het gepast uit te drukken, geen rovers zijn van tijdelijke weldaden, want ze hebben evenveel recht op dat bezit als op hun verspeelde leven, zolang het hun in de voorzienigheid gelaten wordt. Daarom mogen zelfs de slechtste mensen wettig hun eten en drinken gebruiken en de andere noodzakelijkheden van het leven genieten, wat de Satan ook mag tegenwerpen in het uur van verzoeking. Ja, ze moeten het zelfs doen en zondigen verschrikkelijk tegen God wanneer ze het niet doen, omdat Hij gezegd heeft: "Gij zult niet doden". Nadat de Tweede Adam het echter op Zich genomen had om de vloek te dragen en de wet volmaakt te gehoorzamen in naam van Zijn geestelijke zaad, werd op grond daarvan de belofte gedaan dat hen het verspeelde leven teruggegeven zou worden met alle middelen die daarbij horen. In het bijzonder werd de belofte gedaan van de goede dingen die vereist zijn ter ondersteuning en voor het gemak van hun tijdelijke leven in deze wereld, tot zij na de dood thuis gebracht worden in de hemel. De vervulling van de belofte begint onmiddellijk bij hun vereniging met Christus. Dan wordt hun verbondsrelatie met de eerste Adam wettig ontbonden, wordt de verbeurdverklaring ingetrokken en krijgen ze een nieuw verbondsrecht op de schepselen: "Alles is uwe... en gij zijt van Christus", 1 Kor. 3: 22-23. Dit gaat door tot aan de dood. Van tijd tot tijd wordt hun uit deze voorraad zoveel in de hand gegeven als de grote Bestuurder nodig acht. En of dat nu veel is of weinig, ze bezitten het vanaf dat moment op grond van een nieuw recht: het is het hunne krachtens het verbond.

Welnu, deze belofte is geënt op de belofte die aan Christus gedaan is, dat Hij alle dingen zal beërven. Want degenen die Zijn eigendom zijn, zijn mede-erfgenamen met Hem, Rom. 8: 17 om alle dingen door Hem te erven, Openb. 21: 7. De stand en eer die de eerste Adam voor zich en zijn gezin verloor vanwege zijn ongehoorzaamheid in het breken van het eerste verbond, werden in het tweede verbond aan Christus de Tweede Adam vermaakt en in Hem aan de Zijnen, op voorwaarde van Zijn gehoorzaamheid. Toen die gehoorzaamheid vervuld was, werden de oude stand van het gezin en de eer die daarbij hoorde opnieuw verkregen. De oude heerschappij werd hersteld in de persoon van Christus als de Tweede Adam en al zijn geestelijke leden hebben daaraan deel in Hem. Dit onderwijst de psalmdichter ons: "Wat is de mens dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen dat Gij hem bezoekt? En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond? Gij doet hem heersen over de werken uwer handen; Gij hebt alles onder zijn voeten gezet: schapen en ossen, die alle; ook mede de dieren des velds; het gevogelte des hemels en de vissen der zee; hetgeen de paden der zeeën doorwandelt", Psalm 8: 5-9. Hoewel hier ook duidelijk gezien wordt op de eerste Adam en de hele mensheid in hem in haar gelukkige en eervolle staat bij haar schepping, worden we toch onfeilbaar verzekerd door de apostel dat deze passage doelt op Christus de Tweede Adam, Hebr. 2: 6-9 en op Zijn geestelijke leden in Hem, vers 6. Daarom kreeg Abraham de belofte dat hij een erfgenaam van de wereld zou zijn. Hij kreeg dat recht door de rechtvaardigheid van het geloof, dat wil zeggen: de rechtvaardigheid die door het geloof aangegrepen wordt, Rom. 4: 13. Welnu, Abraham was een afschaduw van Christus en een vader van de gelovigen, die allen net zo gezegend zijn als hij was. Daarom werd deze belofte in eerste instantie aan Christus gedaan door de rechtvaardigheid die Hij gewerkt had en in tweede instantie aan Zijn leden door dezelfde rechtvaardigheid die zij door het geloof aangrijpen.

Het bezit van tijdelijke weldaden door de gelovigen wordt gedragen door deze belofte, zover als hun behoeften in dit opzicht zich uitstrekken, Fil. 4: 19. Van deze behoeften zijn niet zij zelf, maar is hun Vader de geschikte Beoordelaar, Matth. 6: 32. Daarom heeft deze belofte twee belangrijke onderdelen, namelijk de belofte van een rantsoen en de belofte van bescherming.

1. Een belofte van een rantsoen aan goede dingen die nodig zijn voor dit leven, op grond waarvan ze God gerust mogen vertrouwen, in welke moeilijke omstandigheden ze ook op enig moment gebracht mogen worden: "De jonge leeuwen lijden armoede en hongeren, maar die den HEERE zoeken, hebben geen gebrek van enig goed", Psalm 34: 11. Hun eten en drinken zijn voor hen verzekerd in het verbond en als dat door het geloof gezien wordt, dan kan het niet anders of het zal hun een bijzondere smaak geven, hoe slecht en gering hun kost ook is: "Zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis" des. 33: 16. Ze zullen wel gevoed, maar niet vetgemest worden: "Gij zult zekerlijk gevoed worden", Psalm 37: 3, Engelse vertaling. Ze zullen genoeg krijgen en verzadigd worden, Joël 2: 26. Zelfs dagen van hongersnood zullen die verzadiging niet wegnemen: "In de dagen des hongers zullen zij verzadigd worden", Psalm 37: 19. En omdat slaap ook nodig is voor hun verkwikking, is die ook in de belofte besloten: "gij zult nederliggen en uw slaap zal zoet wezen", Spr. 3: 24. Zij hebben kleren nodig en ook daar is in voorzien: "Indien nu God het gras des velds... also bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleden, gij kleingelovigen?", Matth. 6: 30. Door het verbond heeft Hij hun een nieuw leven en lichaam geschonken, die meer waard zijn dan voedsel en kleding. Zou Hij dan weigeren om die mindere dingen, die nodig zijn tot ondersteuning van de meerdere, te geven? "Is het leven niet meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleding?", Matth. 6: 25. Toen onze gevallen eerste voorouders de belofte van het leven geloofd en omhelsd hadden, werd er dan ook voor gezorgd dat zij mét het leven óók voedsel en kleding kregen, zoals nadrukkelijk in de Bijbel opgemerkt wordt, Gen. 3: 15, 18, 21. Hun werd ook een zegen op hun arbeid beloofd en voorspoed in hun wettige roeping en bezigheden des. 65: 21-23. In één woord: het verbond garandeert dat God degenen die oprecht leven niet één goed ding zal onthouden, Psalm 84: 12.
2. Er is ook een belofte van bescherming tegen het kwaad in dit leven: "U zal geen kwaad wedervaren... Want Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen", Psalm 91: 10-11. Samen met het brood en het water waarin het verbond voorziet om hen in het leven te behouden, zijn de sterkten van de steenrotsen voor hen verzekerd als een hoog vertrek waar zij die goederen kunnen genieten, Jesaja 33: 16. Dezelfde Heere Die een Zon is om hen te voeden, is ook een Schild om hen te beschermen, Psalm 84: 12. Hij zal een vurige muur rondom hen zijn om hen te koesteren en om hun vijanden af te weren, bang te maken en met vrees te verjagen, Zach. 2: 5. Het verbond biedt een ruime beschutting ter bescherming van de gelovigen: "Hij zal u dekken met Zijn vlerken", Psalm 91: 4. De beschutting van het verbond strekt zich uit over hun lichamen en over hun gezondheid om die te bewaren, omdat het noodzakelijk is voor Gods eer en hun eigen welzijn: "Vrees den HEERE en wijk van het kwade; het zal een medicijn voor uw navel zijn, en een bevochtiging voor uw beenderen", Spr. 3: 7-8. Het verbond zal ook een beschutting zijn voor hun leven, zolang God nog een taak voor hen heeft in dit leven, zodat zij ook in ziekte met zorg behandeld worden: "In zijn krankheid verandert Gij zijn ganse leger", Psalm 41: 4. Hun ziekten worden genezen en zij worden hersteld, Psalm 103: 3-4. Ze worden verlost van de vijanden die hun leven zoeken, Psalm 91: 3. Ja, wanneer de dood in triomf

rondgaat en door zwaard of pest aan alle zijden verwoesting heeft aangericht, zijn zij veilig onder de beschutting van het verbond, Psalm 91: 6-7. Deze beschutting strekt zich tevens uit over hun naam, hun verdiensten en hun aanzien: "Tegen den gesel der tong zult gij verborgen wezen", Job. 5: 21. Of de tongen van kwaadaardige mensen zullen hen niet raken, óf die mensen zullen niet in staat zijn om het vuil aan hen te laten kleven. En wanneer het hun tóch toegestaan wordt om de gelovigen voor een poosje te bevuilen, dan zal de beschutting van het verbond tenslotte dat vuil wegwissen. Hun gerechtigheid zal te voorschijn komen als het licht en hun recht als de middag, Psalm 37: 6. De beschutting strekt zich ook uit over hun woningen: "En geen plaag zal uw tent naderen", Psalm 91: 10. Ze is rondom hun hele bestaan en vormt een heg rondom al hun bezittingen, Job 1: 10. Ze heeft zelfs een slip die uitgespreid wordt over hun weduwe en kinderen wanneer zij gestorven en afgereisd zijn: "Laat uw wezen achter, en Ik zal hen in het leven behouden, en laat uw weduwen op Mij vertrouwen", Jer. 49: 11.

Tot zover over de belofte van het eeuwige leven, die we nu beschouwd hebben in de tweede periode, dus vanaf de vereniging met Christus tot aan de dood.

De derde periode: vanaf de dood tot in de eeuwigheid

Ons rest nog om de belofte van het eeuwige leven aan de uitverkoren te beschouwen in haar vervulling aan en uitwerking op hen vanaf hun dood tot in de eeuwigheid. Ze heeft twee grote lijnen, namelijk een belofte van overwinning op de dood en een belofte van eeuwigdurend leven in de hemel. Ik zal deze zaken hier kort aanstippen, omdat ik ze elders reeds uitgebreider behandeld heb.

1. De belofte van overwinning op de dood

De belofte van het eeuwige leven omvat een belofte van overwinning op de dood, die aan een ieder van het geestelijke zaad verleend wordt in de confrontatie met die laatste vijand: "Hij zal den dood verslinden tot overwinning, en de Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten afwissen", Jesaja 25: 8. Na de vermoeiende mars en na de herhaalde gevechten die ze om het geloof moeten leveren wanneer ze door de wildernis van deze wereld gaan, moeten ze de Doodsjordan nog over om de laatste strijd tegen die vijand te strijden. De overwinning van hun kant is echter verzekerd in de belofte, die twee belangrijke onderdelen heeft, namelijk

- een belofte van ontwapening van de dood
- en een belofte van vernietiging van de dood.

1. *Aan de gelovige is een belofte gedaan dat de dood ontwapend zal worden, zodat hij hem in geen geval een vernietigende slag kan toebrengen:* "O dood, Ik zal uw pest zijn", Hoséa 13: 14 Engelse vertaling, namelijk door de prikkel eruit weg te nemen, 1 Kor. 15: 55. Toen de zonde de wereld binnenkwam, volgde daarop de dood. De zonde voorzag de dood van een giftige prikkel om daarmee lichaam en ziel van de zondaar in één keer te doden en die prikkel was eerst zó gericht dat ze de dood wel tot gevolg móest hebben. Maar nadat Christus de Tweede Adam het op Zich genomen had om de vloek te dragen en in plaats van Zijn volk te sterven, werd op grond daarvan de belofte gedaan dat de dood voor hen ontwapend zou worden: omdat de Borg de pijnen van de met een prikkel gewapende dood droeg, was het passend dat de erfgenaam niet nog eens dezelfde pijn zou moeten lijden.

Op die wijze bewaart het verbond de gelovigen voor het kwaad van de dood. Ja, het verbond verandert de aard van de dood zelfs zo dat de dood een heel andere zaak voor hen wordt dan hij oorspronkelijk voor hen was. Daarom heeft de dood een plaats in de inventaris van het schathuis van de heiligen: "Hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe", 1 Kor. 3: 22. Niet alleen het leven is het hunne krachtens het verbond, maar ook de dood. En omdat de dood door het verbond een nieuwe gestalte gekregen heeft, is hij voor hen van buitengewoon nut, omdat hij ze in een staat van volmaaktheid en eeuwigdurende rust brengt, Hebr. 12: 23; Openb. 14: 13. Deze belofte is geënt op de belofte van overwinning die Christus gedaan is, zoals blijkt uit Jesaja 25: 8, zojuist aangehaald. Hij ontmoette de dood, gewapend met zijn prikkel, met het doel om die voor Zijn volk te ontwapenen. Hij ontving de steek ervan in Zijn eigen ziel en lichaam, opdat zij ervan bevrijd zouden worden. De ontwapening van de dood is dan ook voor hen verzekerd, omdat de belofte van overwinning op de dood aan Hem gedaan is. Zoals de belofte hen veilig bewaart in de ontmoeting met die vijand, zo kan het levende geloof hen in die situatie van vrees bevrijden.

2. *Aan de gestorven gelovige is de belofte gedaan dat de dood vernietigd zal worden door de heerlijke opstanding op de laatste dag:* "O graf, Ik zal uw verwoesting zijn", Hoséa 13:14, Engelse vertaling. Toen de dood de wereld binnenkwam, kwam het graf als zijn begeleider mee, om zijn gevangenen voor hem vast te houden tot het grote oordeel gekomen is. Zo is het graf de dienaar van de dood voor al degenen die in vijandschap tegen God sterven. Christus de Tweede Adam nam het in het tweede verbond echter op Zich om in plaats van Zijn volk de Gevangene van de dood te worden en in het graf te gaan, om daar te liggen totdat hun schuld volledig betaald zou zijn. Op grond daarvan werd een belofte gedaan aan Zijn leden dat zij in heerlijkheid zullen opstaan, waardoor ze op de laatste dag voor goed en voor altijd buiten het bereik van de dood gebracht zullen worden, want "alsdan zal het woord geschieden, dat geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning", 1 Kor. 15: 54. Dan zullen ze in triomf zingen: "Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning?", 1 Kor. 15: 55. Zo verzekert het verbond dat hun ontbonden lichamen opnieuw gevormd zullen worden, dat hun ziel er weer mee verenigd zal worden en dat zij heerlijk, onsterfelijk en onverderfelijk uit hun graven zullen opstaan. In het geloof hiervan mogen de heiligen met troost het graf beschouwen als een plaats om uit te rusten, van waaruit ze na een poosje zullen opstaan met onuitsprekelijke vreugde.

Deze belofte is geënt op de belofte van opstanding die aan Christus gedaan is: "Uw doden zullen leven, ook mijn dood lichaam, zij zullen opstaan", Jesaja 26: 19. De belofte van opstanding die aan Hem als publiek Persoon gedaan is, moet ook vervuld worden aan Zijn geestelijke leden waarvan Hij het Verbondshoofd was. Daarom zegt de psalmdichter dat Zijn vlees in het graf in hoop zou rusten; namelijk in de hoop van een heerlijke opstanding, omdat Jezus, de Heilige, geen verderving zou zien, Psalm 16: 2, 10; Hand. 13: 35. Daardoor onderwees hij dat de opstanding van Christus ook zijn heerlijke opstanding zou verzekeren, omdat hij door het geloof een lid was van Zijn geestelijke lichaam. Inderdaad, er is zo'n hechte verbinding tussen Christus' opstanding en de gelukkige opstanding van de heiligen, dat ze samen vallen en opstaan: "Want indien de doden niet opgewekt worden, zo is ook Christus niet opgewekt", 1 Kor. 15: 16.

2. De belofte van het eeuwige leven in de hemel

De belofte van het eeuwige leven omvat tenslotte een belofte van eeuwig leven in de hemel, dat aan elk van het geestelijke zaad verleend zal worden na de dood: "En velen van hen die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, dezen ten eeuwigen leven." Dan. 12: 2. Dit werd spaarzaamelijker geopenbaard in het Oude, dan in het Nieuwe Testament, 2 Tim. 1: 10. Toch was het zelfs aan degenen die onder het Oude Testament leefden al zo helder geopenbaard, dat de heilige patriarchen in het geloof ervan leefden en stierven, Hebr. 11: 13-16. De vaders voor Abraham zagen het in de belofte van het vrouwenzaad dat de kop van de slang zou vermorzelen en vanaf Abraham zagen ze het in de belofte van Kanaän. Maar nu worden dit leven en de onsterfelijkheid door het Evangelie in het volle licht gezet. Door de breuk van het eerste verbond werd dat leven verspeeld en Adam en de hele mensheid verloren het hemelse paradijs. Als teken daarvan werd hij het aardse paradijs uitgezet. Omdat de Tweede Adam het in het tweede verbond echter op Zich nam om de verspeelde erfenis te redden, werd een nieuwe belofte ervan gedaan ten gunste van Zijn zaad. Ze krijgen er vanaf het moment van hun vereniging met Christus een onbetwistbaar recht op, hoewel ze niet onmiddellijk in het bezit ervan gesteld worden. En wanneer ze wel het bezit ervan krijgen, dan wordt hun niet alles in één keer gegeven, maar in verschillende maten, in twee verschillende periodes. Want de desbetreffende belofte heeft twee belangrijke onderdelen, namelijk een belofte van opneming van hun zielen in de hemel bij de dood en een belofte van opneming van hun ziel én lichaam in die plaats op de laatste dag.

1. *Er is een belofte dat hun zielen, afgezonderd van hun lichamen, opgenomen zullen worden in de hemel om daar het aangezicht van God te zien en te genieten.* Die belofte wordt onmiddellijk vervuld na hun dood. Ze werd het duidelijkst verklaard aan en toegepast op de boetvaardige moordenaar aan het kruis: "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn", Lukas 23: 43. In het geloof hiervan zei David van het verbond, toen hij voor het aangezicht van de dood stond, dat daarin al zijn heil en al zijn lust was, 2 Sam. 23: 5. Paulus had een begeerte om ontbonden te zijn, omdat hij wist dat hij na zijn ontbinding bij Christus zou zijn, Fil. 1: 23. In het geloof van dezelfde zaak zucht reikhalzend de hele strijdende kerk, als ze verlangt om overdekt te worden met de woonstede uit de hemel, namelijk de hemelse heerlijkheid, 2 Kor. 5: 2. Inderdaad, de vloek van het eerste verbond viel, na het breken van dat verbond, zowel hen als de rest van de mensheid ten deel. Die vloek zou er natuurlijk toe geleid hebben dat zij als verbondsbrekers afgesneden zouden worden om hun deel te krijgen met de huichelaars. Omdat die vloek echter ten volle over Christus hun Hoofd voltrokken werd, zodat Zijn heilige ziel en lichaam uiteen gescheurd werden, heeft hij op hen geen uitwerking meer. En hoewel anderen sterven krachtens de vloek en hun ziel en lichaam gescheiden worden, de één om in de plaats van verschrikking te komen, de ander in het graf tot aan de laatste dag, is het daarom dat de strijdende kerk toch niet op die wijze sterft. Omdat ze verlost zijn van de vloek van de wet, Gal. 3: 13, zullen ze zo'n dood nooit zien, Joh. 8: 51. Ze sterven daarentegen net als Christus hun Hoofd en zijn voorbestemd om gelijkvormig gemaakt te worden aan het beeld van Hem, Rom. 8: 29, Die de Eerstgeborene is uit de doden, Kol. 1: 18, de Eersteling van degenen die ontslapen zijn en elk mens moet Hem in zijn orde volgen, 1 Kor. 15: 20, 23. Zoals in het geval van het Hoofd, zo is het ook in het geval van de leden: zoals de dood binnengekomen is door de zonde, zo wordt de zonde ook door de dood weggedaan. Krachtens hun gemeenschap met Christus in Zijn dood, wordt de vereniging tussen hun zielen en sterfelijke lichamen ontbonden. Hun zielen worden in vrede naar de hemelse heerlijkheid gestuurd om daar te blijven tot de tijd dat hun

lichamen, die in het graf liggen, krachtens hun gemeenschap met Christus in Zijn opstanding onverderfelijkheid en onsterfelijkheid zullen aandoen.

Deze belofte is geënt op de belofte van aanvaarding die aan Christus gedaan is toen Hij Zijn ziel gaf als een offer voor de zonde. In het vertrouwen op die aanvaarding, beval Hij bij Zijn dood aan het kruis Zijn geest, ofwel Zijn ziel, in de handen van Zijn Vader, Lukas 23: 46 en maakte Hij de boetvaardige moordenaar bekend dat hij op diezelfde dag met Hem in het paradijs zou zijn, hoewel het al tegen de avond liep, Lukas 23: 43. De woorden waarmee Hij Zijn ziel aan Zijn Vader beval, waren die van David: "In Uw hand beveel ik mijn geest", Psalm 31: 6, waarmee Hij suggereerde dat het ontvangen van de zielen van Zijn stervende volk in de handen van Zijn Vader afhangt van het ontvangen van Zijn Eigen ziel in diezelfde handen. Want Zijn ziel werd krachtens het verbond ontvangen als een publieke ziel, die de zielen van het gehele zaad vertegenwoordigde. Daarom zegt David over Christus: "Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten", Psalm 16: 10 vergeleken met Hand. 2: 31. In de belofte van het ontvangen van Christus' ziel was dus de belofte besloten van het ontvangen van de zielen van al Zijn geestelijke leden.

2. Er is een belofte van het opnemen van zowel ziel als lichaam in de hemel, om daar eeuwig bij de Heere te zijn. Die belofte wordt aan hen vervuld op de laatste dag: "En velen van hen die in het stof der aarde slapen, zullen ontwaken, dezen ten eeuwigen leven, en genen tot versmaadheden en tot eeuwige afgrijzing. De leraars nu zullen blinken als de glans des uitspansels, en die er velen rechtvaardigen, of liever: zij van de velen die rechtvaardigheid doen, gelijk de sterren, altoos en eeuwiglijk", Dan. 13: 2. De "velen" waarvan vers 2 spreekt en waarmee bedoeld wordt op alle mensen, worden in twee groepen verdeeld met betrekking tot hun toekomstige staat bij de opstanding. Het gelukkige deel, waarop vers 3 doelt wordt het eerst genoemd en wordt getekend in zijn huidige staat: de leraars en die de rechtvaardigheid doen. In de taal van het Nieuwe Testament zijn dat de rechtvaardigen, Matth. 13: 43 en zij die het goede gedaan hebben, Joh. 5: 29, in tegenstelling tot de dwazen en zij die het kwade gedaan hebben. Degenen die opgestaan zijn tot het leven, Joh. 5: 29, zullen voor eeuwig en altijd helder blinken als de sterren, ja ze zullen blinken als de zon in het Koninkrijk van hun Vader, Matth. 13: 43. Dit is de hoogste tinne van de hoop van de heiligen: zij zullen met hun hele mens het hele eeuwige leven in zijn volmaaktheid ontvangen. De mens had een voorwaardelijke belofte hiervan ontvangen in het werkverbond, maar omdat de voorwaarde niet vervuld werd, liep hij de weldaad mis: de hemelpoorten werden gesloten voor Adam en heel zijn natuurlijke zaad. De Tweede Adam nam het echter op Zich om de voorwaarde te vervullen van het tweede verbond, waarin heel nauwkeurig rekening gehouden werd met de eisen die het verbroken eerste verbond aan de gelovigen bleef stellen. Er werd een nieuwe, onvoorwaardelijke belofte gedaan ten gunste van hen. Alleen aan Zijn vervulling van de voorwaarde zijn het doen en het vervullen van deze belofte te danken. Alleen Zijn werken en die van niemand anders konden de verbeurdverklaring ongedaan maken en een nieuw recht verwerven. Zijn werken hebben inderdaad de verzekering tot gevolg gehad dat heel Zijn zaad in het bezit gesteld zou worden van de verworven erfenis. Daarom zullen ze in dit leven heersen door die Ene, namelijk Jezus Christus, Rom. 5:17.

Dit is de belofte van het verbond die het laatst vervuld wordt, omdat zij de vervolmaking is van al de andere verbondsbeloften. Deze belofte wordt pas vervuld wanneer de verborgenheid Gods voltooid is. De Oudtestamentische gelovigen stierven

in het geloof in deze belofte, terwijl die nog steeds niet aan hen vervuld is. Sterker nog: de Nieuwtestamentische heiligen zijn gestorven, of moeten nog sterven in het geloof ervan. Ook aan hen is ze nog niet vervuld, totdat ze op eenmaal aan het hele zaad tegelijk vervuld wordt bij het einde van de wereld. Daarom blijft deze belofte een onzichtbaar voorwerp voor het geloof van de strijdende kerk. Dat blijft ze ook voor de triomferende kerk, van wie het vlees in hoop moet rusten tot op die dag, Psalm 16: 9. Maar omdat het vastgestelde tijdstip van de vervulling ervan verborgen is in de diepte van soevereine wijsheid en om redenen van Goddelijke volmaaktheid op afstand gezet is, zijn er enkele vooruit wijzende panden gegeven om het geloof van de kerk in deze zaak te bevestigen. Daarbij horen het opnemen van Henoch met ziel en lichaam in de hemel gedurende de tijd van de aartsvaders, van Elia ten tijde van de wet en van onze gezegende Zaligmaker in de periode van het Evangelie.

Deze belofte is geënt op de belofte van een heerlijke verhoging die aan Christus gedaan is, waardoor Zijn hemelvaart met ziel en lichaam en Zijn binnengaan in de hemelse heerlijkheid Hem verzekerd werden: "Moest de Christus niet al deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?", Lukas 24: 26. Beide waren noodzakelijk met betrekking tot het verbond: Zijn lijden was noodzakelijk met het oog op de voorwaarde ervan die door Hem vervuld moest worden. Zijn binnengaan in Zijn heerlijkheid was noodzakelijk met het oog op de belofte ervan die aan Hem vervuld moest worden. Welnu, Christus voer ten hemel en ging de heerlijkheid binnen als een publiek Persoon, als de Voorloper Die voor ons ingegaan is, Hebr. 6: 20. Daarom omvat de belofte op grond waarvan Hij naar de hemel voer en haar binnenging, de hemelvaart en heerlijkheid van al Zijn geestelijke leden, van wie derhalve gezegd wordt dat ze met Christus in de hemel gezet zijn, Efése 2: 6. Pas dan en niet eerder, zal de belofte volmaakt aan Hem vervuld worden, wanneer alle geestelijke leden daar persoonlijk met hun Hoofd zijn, wanneer het hele zaad volmaakt van de dood verlost zal zijn en daar met Hem in het eeuwige leven voor altijd zal heersen.

Ik denk dat hiermee genoeg gezegd is over het laatste tijdbestek van de belofte van het eeuwige leven.

4. Conclusie uit de belofte van het eeuwige leven

Zo hebben we dan de belofte verklaard van het eeuwige leven voor de uitverkorenen met de uitwerkingen daarvan op hen in drie verschillende periodes, namelijk eerst voor hun vereniging met Christus, daarna van hun vereniging met Christus tot de dood en tenslotte van de dood tot in de eeuwigheid. Dit ontspringt allemaal aan de beloften die in het bijzonder aan Christus gedaan zijn. Want deze laatste zijn vervuld omdat de Wortel van Isaï bewaard gebleven is, ondanks de verschillende veranderingen die dat geslacht doormaakte, waarbij het vaak met uitsterving bedreigd werd, tot de tijd dat Christus eraan ontsproot als een rijsje uit een dorre aarde, Jesaja 11: 1, 10; Jesaja 53:2. Daarna werden ze vervuld toen ze Hem in Zijn werk droegen, ondanks de last van de toegerekende zonde die op Hem lag, de tegenstand die Hij in deze wereld ontmoette en de machten van de hel die tegen Hem samenspanden Ges, 49: 8; Jesaja 50: 7-9. Tenslotte werden ze vervuld toen ze Hem uit de dood opwekten en Hem opnamen in de hemel, waar ze Hem nu voor eeuwig verheerlijken, 1 Tim. 3: 16. Precies zo wordt de belofte van het eeuwige leven voor de uitverkorenen, die daarin besloten is, ten eerste vervuld doordat ze bewaard worden in hun onbekeerde staat totdat ze met Christus door het geloof verenigd zijn. Daarna wordt ze vervuld doordat zij in Gods gunst en gemeenschap gedragen worden gedurende hun hele loop in deze wereld,

ondanks alle tegenstand van de duivel, de wereld en het vlees. En tenslotte wordt de belofte vervuld doordat zij op de laatste dag opgewekt worden en met ziel en lichaam in de hemel ontvangen worden om daar voor eeuwig bij de Heere te zijn.

Uit alles wat over deze zaak, gezegd is, trekken we nu de volgende conclusie: *al de weldaden van het Genadeverbond die aan zondaren meegedeeld zijn of nog meegedeeld worden, zijn de zekere weldaden van David, Jesaja 55: 3.*

Dit is vervat in de volgende drie zaken.

1. Allemaal zijn ze weldaden, zuivere weldaden, zonder te rekenen met enige waardigheid in de ontvangers. Ze zijn allemaal vrije genadegaven, want voor ons is het verbond van begin tot einde een Genadeverbond: "opdat Hij zou betonen in de toekomstige eeuwen den uitnemenden rijkdom Zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus. Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave", Efése 2: 7-8. Het ontvangen van de gelovigen in de heerlijkheid, na al hun werken, is net zo goed vrije genade als het levend maken van hen, wanneer ze dood zijn in zonde en niets goeds kunnen doen. Zowel hun geloof als hun goede werken, zowel hun genade als hun heerlijkheid, zowel hun tijdelijke als hun eeuwige goederen, hebben ze allemaal gelijkelijk uit vrije genade gekregen. Want ze zijn alle aan hen verzekerd en vloeien voort uit de belofte van het verbond dat gemaakt werd voordat de wereld bestond. Ze zijn gefundeerd op een grond, in het leggen waarvan de gelovigen geen aandeel gehad hebben.
2. Allemaal zijn ze de weldaden van David, dat wil zeggen: van Jezus Christus, de Zoon van David. Zijn gehoorzaamheid en dood zijn het enige kanaal waardoor de vrije genade van het verbond stroomt en waardoor al die weldaden aangevoerd worden, Efése 2: 7. Het is allemaal te danken aan de heiligheid van Zijn natuur, de rechtvaardigheid van Zijn leven en de voldoening die door Zijn dood gedaan is. Want alleen daarop is de belofte van het eeuwige leven gefundeerd en niet op iets in ons, hetzij voor, hetzij na onze bekering. Wij geloven door genade, terwijl anderen in ongeloof volharden. Wij zien God in heerlijkheid, terwijl anderen in de buitenste duisternis geworpen worden. Het brood dat wij in dit leven eten en het water dat wij drinken, samen met het verborgen manna waarvan we in de hemel zullen eten en de rivieren van genot waaruit we zullen drinken, het is allemaal verworven door het bloed van onze Verlosser.
3. Tenslotte: allemaal zijn ze zekere weldaden. Wat de heiligen er reeds van ontvangen hebben, hadden ze niet mis kunnen lopen. Wat ze er nog niet van ontvangen hebben, krijgen ze zo zeker alsof ze het al in handen hadden, 2 Sam. 23: 5: "En David merkte, dat hem de HEERE tot. koning bevestigd had over Israël" en dat op grond daarvan "zijn koninkrijk ten hoogste werd verheven, om Zijn volk Israëls wil, 1 Kron. 14: 2. Welnu, Sauls koninkrijk werd ook verheven, maar toch verloor hij het. Want David had zijn koninkrijk verkregen door het verbond en Saul niet. Toen David dan ook zag dat de vervulling van de belofte begonnen was, concludeerde hij terecht dat het koninkrijk zou blijven bestaan totdat die belofte volkomen vervuld zou zijn. Saul verloor echter zijn voortreffelijkheid. Weldaden die niet uit het verbond voortvloeien, zijn onzekere weldaden, maar de verbondsweldaden zijn zeker. De eerste mogen dan een poosje overvloedig toevloeien, maar ten langen leste zullen ze voor altijd opdrogen. Maar als de bron van de laatste eenmaal geopend is, zal die zonder onderbreking voor altijd stromen. De belofte is onfeilbaar zeker en kan niet missen. Ze is zeker vanwege de natuur van God Die haar gedaan heeft, namelijk vanwege Zijn

onfeilbare waarheid en vanwege Zijn gerechtigheid met betrekking tot Christus, 2 Thess. 1: 6-7.

Tot zover over het tweede deel van het verbond, het belovende deel.

5. Geen eigenlijke straf in het Genadeverbond

Straf is geen wezenlijk onderdeel van een verbond in eigenlijke zin. Ze is slechts bijkomstig en hoort niet bij de natuur van het verbond, maar komt voort uit de natuur van de verbondsmakers, die fouten kunnen maken en de voorwaarde of de belofte ervan kunnen breken. In dat laatste geval wordt straf toegevoegd om de vervulling van de voorwaarde van de ene kant en de vervulling van de belofte van de andere kant te verzekeren. De Verbondsluitende Partij aan de kant van de mens, Wiens taak het was de voorwaarde van het verbond te vervullen, was echter onfeilbaar. En ook de Verbondsluitende Partij aan de kant van de hemel, Die de belofte moest vervullen, was onfeilbaar. Daarom was er in dat verbond helemaal geen plaats voor straf in de eigenlijke zin van het woord, net zoals die er in het eerste verbond slechts aan één kant was. In het tweede verbond vertrouwden de Vader en de Zoon elkaar volkomen. Op grond van de geloofwaardigheid van de Zoon ontving de Vader alle Oudtestamentische heiligen in de hemel, voordat de prijs van hun verlossing betaald was. En op grond van de geloofwaardigheid van de Vader betaalde de Zoon bijna 1700 jaar geleden de volledige prijs voor de verlossing van de uitverkorenen, terwijl menigten van hen nog niet geboren waren en in deze tijd zelfs nog niet geboren zijn.

Het is waar, de partij waarvoor het verbond gesloten is, is feilbaar, maar de vervulling van de voorwaarde van het verbond als zodanig hangt in geen geval van hem af, want Christus heeft die helemaal op Zich genomen en ook vervuld. Terwijl ze nog zonder Christus in hun natuurlijke staat zijn, zijn ze persoonlijk in het werkverbond en niet in het Genadeverbond. Wanneer ze echter eenmaal in Christus geloven, geldt de belofte van het Genadeverbond helemaal voor hen, ondanks hun mislukkingen. Deze belofte blijft voor hen gelden, krachtens de voorwaarde van het verbond die reeds vervuld is en waarvan het recht getuigt dat ze door Jezus Christus voor hen vervuld is. Hoewel ze feilbaar zijn in hun daden zolang ze in deze wereld zijn, kunnen ze niet vallen met betrekking tot hun staat. Ze kunnen net zo min uit de staat van genade vallen als de heiligen in de hemel dat kunnen. Daarom is er in hun geval geen plaats voor de vloek of de eeuwige toorn, de enige straf waardoor ze het recht op de verbondsbelofte zouden verliezen.

Inderdaad, ze zijn onderworpen aan Gods Vaderlijke toorn en kastijdingen vanwege hun zonden, maar slechts zo dat hun recht op de belofte er niet door afgesneden wordt. De kastijdingen zijn niet bedoeld als wraak, maar als geneesmiddel. Ze kunnen wel *de straf van het Genadeverbond* genoemd worden, maar dat zijn ze niet in eigenlijke zin, want ze behoren tot het belovende deel en tot de uitvoering van het verbond, Psalm 89: 29-33; Jesaja 27: 9; Hebr. 12: 5-7. Waar de voorwaarde van het verbond volkomen vervuld is en het recht er getuigenis van geeft ten gunste van de partij die de beloofde weldaad zal ontvangen, is er duidelijk geen plaats meer voor een verbondsstraf voor die partij. Zo staat de zaak van de gelovigen ervoor.

Daarmee hebben we het derde hoofdonderwerp, de delen van het verbond, afgehandeld.

Hoofdstuk 5.

De bediening van het Genadeverbond

Ons rest nu nog om de bediening van het Genadeverbond te beschouwen. De zaligheid van zondaren hangt helemaal af van dit verbond. Al Gods bedelingen aan zondaren om dat genadige ontwerp uit te voeren en af te maken zijn door dit verbond geordend. Bovenal is het in zichzelf het diepste geheim, want het is een verdrag dat aangegaan is door de Vader en de Zoon voordat de wereld begon. Om genoemde redenen is het nodig dat het uitgevoerd wordt, zodat het doel wordt bereikt, waarvoor het gemaakt werd. Hierop zullen we nu ons oog richten, door achtereenvolgens te beschouwen:

1. De Partij aan Wie de bediening van het verbond is opgedragen.
2. Het voorwerp van de bediening.
3. De doelen ervan.
4. De aard ervan.

1. Christus de Bedienaar van het verbond

De aard, het gewicht en het belang van deze bediening zijn zodanig, dat aan niemand die niet geschikt was om een Onderhandelaar in het verbond te zijn, deze taak toevertrouwd kon worden. Daarom werd krachtens het verbond zelf de bediening ervan niet maar aan een mens of engel, maar aan de Heere Jezus Christus, de Tweede Adam, opgedragen, als het loon op Zijn werk. Ze werd daarin aan Hem vermaakt in een belofte, in het bijzonder de belofte van Zijn heerlijke verhoging, om de Ere knecht van Zijn Vader te zijn en - meer dan ooit - de Minister-President in de hemel, zoals we Hem eerder zo genoemd hebben. Om deze reden werd de laatste Adam tot een levendmakende Geest gemaakt, zoals 1 Kor. 15: 45 zegt, waarmee we de volgende belofte zullen vergelijken: "Ik zal U geven tot een Verbond des volks", Jesaja 49: 8.

Dit zijn de woorden van de Vader tot Christus de Tweede Adam, de grote Borg en Knecht, Die uitverkoren was om de schending die het geestelijke Israël Gods eer aangedaan had weer te herstellen des. 49: 3. Hij was uitverkoren om een Licht van de heidenen te zijn, Jesaja 49: 6 en niemand anders dan Hij is het Licht, Lukas 2: 32; Hand. 13: 47. Zijn verschijning in de wereld was de aangename tijd, de dag van de zaligheid, Jesaja 49:8 vgl. met 2 Kor. 6: 2.

Deze woorden zijn de belofte die aan Hem gedaan is als een beloning van Zijn werk, omdat Hij door Zijn gehoorzaamheid en dood de voorwaarde van het verbond vervuld had, want ze zijn direct verbonden met de belofte van bijstand daarin: "Ik zal U bewaren in de loop van Uw gehoorzaamheid, in Uw werken en sterven, zodat U niet helemaal opgeslokt zult worden door de dood, maar veilig door deze diepste wateren naar de kust zult zwemmen. Ik zal U geven tot een Verbond des volks". Het is niet zo dat Christus nog nooit tot een Verbond van Zijn volk gegeven was voordat Hij opstond van de dood. Integendeel, Hij is het onmiddellijk na de val geworden, Gen. 3: 15, maar dat was toen met het oog op de gehoorzaamheid en dood die Hij nog moest tonen en ondergaan. Bij Zijn opstanding en hemelvaart werd Hij echter plechtig met het ambt van Bedienaar bekleed.

Deze schenking betekent volgens de Schrift een Goddelijke instelling of schikking. Daarom wordt er gezegd: "Ik heb U ook gegeven tot een Licht der heidenen, om Mijn Heil te zijn tot aan het einde der aarde" des. 49: 6, dat wil zeggen: Ik zal U aanstellen tot een Licht, net zoals God de zon en de maan aan het firmament stelde, Hebr.: gaf om licht op aarde te geven, Gen. 1: 17. Daarom wordt ook gezegd dat als mensen iemand tot aanvoerder aanstellen, zij een hoofd of aanvoerder "opwerpen" of "stellen", Num. 14: 4; Neh. 9: 17. Om die reden betekent: Christus geven tot een Verbond van het volk, dat Hij als het Verbond aangesteld wordt. Daardoor kan het volk, ja welk volk dan ook, Joden of heidenen, Gods volk worden en al de weldaden van die verbondsrelatie met God ontvangen. Dit alles spreekt over Christus als de door God

Aangestelde om zondaren met God te verzoenen en hen te laten delen in alle verbondsweldaden, net zoals de zon door de hemel aangesteld is om de wereld het licht te geven waar alle mensen gratis over beschikken, hoewel ze ondertussen de blinden niet verlicht en ook niet degenen die opzettelijk in de duisternis leven omdat ze het licht haten. De eer van dit ambt werd aan Hem verzekerd in het belovende deel van het verbond, met het oog op Zijn vervulling van het voorwaardelijke deel ervan.

Welnu, dat Christus op gezag van de hemel aangesteld is als of gemaakt is tot het Verbond, brengt de volgende twee dingen met zich mee:

1. Hij is de officiële Bedienaar van het verbond. Zoals Hij belast was met het verwerven van de beloofde weldaden, zo heeft Hij ook de eer gekregen om ze uit te delen en aan zondaren uit te reiken. Deze betekenis van de zin blijkt uit de volgende woorden die het doel van deze aanstelling verklaren: "om het aardrijk op te richten, om de verwoeste erfenissen te doen beërven; om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit", Jesaja 49: 8-9; vgl. Jesaja 42: 6-7.
2. Het hele verbond is in Hem besloten, zodat hij die Christus heeft ook het verbond heeft, ja het hele verbond. Hij die Christus echter niet heeft, heeft dus ook geen zaligmakend aandeel in het verbond. Dit is de vanzelfsprekende gevolgtrekking uit deze ongebruikelijke zin, die alleen in Jesaja 49: 8 en in Jesaja 42: 6 voorkomt en door de volgende woorden bevestigd wordt: "om het aardrijk op te richten". In een verbond wordt er iets bevestigd. Toen het eerste verbond verbroken was, werden de fundamente van de aarde - bij wijze van spreken - losgerukt, zodat ze niet meer vast kon staan, totdat Christus gegeven werd tot een Verbond om haar weer te bevestigen. Op grond van het nieuwe verbond in Hemzelf zette Hij de pilaren ervan weer overeind. En wanneer aan Zijn bediening van het verbond op aarde ineens een einde gemaakt zou worden, dan zou de aarde niet langer meer blijven staan, maar tot as vergaan. De woorden bij de drinkbeker, "Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed"; 1 Kor. 11: 25 lijken enigszins op de uitdrukking in de tekst, Jesaja 49: 8 en dienen om de indruk ervan te bevestigen. Want ze drukken met zekerheid uit:
 - a. Dat de drinkbeker de geestelijke bijstand is van het Nieuwe Testament aan de gelovige ontvangers, zodat wie de drinkbeker in het geloof ontvangt, ook de bijstand krijgt.
 - b. Dat het Nieuwe Testament in Christus' bloed besloten is, zodat zij door hun gemeenschap met het bloed van Christus ook gemeenschap krijgen aan al de weldaden van het Testament, 1 Kor. 10: 16.

Welnu, uit de teksten die we hier met elkaar vergeleken hebben, blijkt dat de bediening van het Genadeverbond aan Jezus Christus de Tweede Adam opgedragen is. Tevens komt naar voren dat Hij met het oog daarop tot een levendmakende Geest gemaakt is in Wie het hele verbond besloten is.

Deze aanstelling, die de bediening van het verbond neerlegt bij de Middelaar Christus Jezus, dient drie zaken: de verheerlijking van God, de zaak van zondaren en de eer van Christus Zelf.

1. Ze is geschikt voor de verheerlijking van God, de beledigde Partij. In het aangezicht van Jezus, de Bedienaar, blinkt de heerlijkheid van de God van het verbond, 2 Kor. 4:6. Zijn vlekkeloze heiligheid en schrikwekkende rechtvaardigheid tonen zich hier, samen met Zijn ongeëvenaarde liefde, meest vrije genade en meest tedere barmhartigheid. God verzoent in Christus de wereld met Zichzelf, waarbij Zijn eer veilig gesteld is. Hij schenkt Zijn vrede en

verzoening voor niets, zonder enige verdienste van de ontvangers, maar toch niet zonder dat Zijn gerechtigheid voldoende bevredigd en Zijn geschonden eer hersteld is. Dit doet Hij vanaf Zijn genadetroon, die gevestigd is op de stevige fundamenten van bevredigde gerechtigheid en een oordeel dat volledig uitgevoerd is.

2. Ze is geschikt voor het geval van zondaren, de beledigende partij. In Christus, de Bedienaar van het verbond, hebben ze te doen met een God, Wiens stralende majesteit, die de schuldigen niet kunnen verdragen nu met een kleed van vlekkeloze mensheid, de menselijke natuur van Jezus Christus, bedekt is. Een uitnodigende zoetheid straalt af van het gezicht van de Bedienaar, "vol van genade en waarheid", Joh. 1: 14. In Hem mogen ze zien dat hun zaligheid voor God hun Schepper zo lief was, dat Hijzelf hun natuur aannam om door Zijn eigen bloed een verbond van vrede tussen de hemel en hen te bevestigen. Hij is werkelijk mens, met hen van hetzelfde geslacht van Adam. Tot Hem mogen zij met vertrouwen naderen en Zich met Hem verenigen als het Hoofd van het verbond. Bovenal is Hij de ware God, Die zonder twijfel in staat is om het verbond krachtig te maken tot hun zaligheid, ondanks hun onwaardigheid.
3. De aanstelling van Christus tot Bedienaar van het verbond is tenslotte geschikt voor de eer van Christus Zelf, Degene Die vrede maakt. Hij krijgt dit ambt als het loon op Zijn werk. Jozef, die als slaaf verkocht werd, gedroeg zich in die onaanzienlijke staat zachtmoedig, geduldig en trouw. Dat werd achteraf, door de voorzienigheid die alles regeert, overvloedig met eer beloond, toen hij aangesteld werd tot minister-president van het Egyptische koninkrijk en het opzicht kreeg over het hele rijk dat hem opgedragen was, Psalm 105: 17-22. Hierin was hij een afschaduw van Christus. Om de voorwaarde van het verbond te vervullen tot Gods eer en de zaligheid van Zijn volk, onderwierp de Heere Jezus Zich vrijwillig aan de laagste belediging en schande door de gestalte van een dienstknecht aan te nemen en Zichzelf in die gestalte te vernederen, zelfs tot de kruisdood toe. Daarom werd Hij verhoogd tot de hoogste top van eer. Hij werd aangesteld tot MinisterPresident in de hemel. De bediening van het verbond werd in Zijn hand gelegd, om onder Zijn Vader over alles te regeren. Daardoor is aan Hem een Naam boven alle naam, zowel van mensen als engelen, gegeven. God "heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen", Fil. 2: 7-9; Ef. 1: 20-23. Met het oog hierop wordt Hij vaalt de Knecht van de Vader genoemd, namelijk Zijn Ere knecht. In de Bijbel is meermalen beloofd dat Zijn eer in die gestalte bijzonder groot gemaakt zal worden, Jesaja 49: 6; Jesaja 52: 13-15; Zach. 3: 8 vergeleken met Zach. 6: 12-13.

Omdat het eeuwigdurende verbond voor altijd het fundament en de regel van Gods bedelingen aan Zijn volk zal blijven, vanwege de instelling dat Christus de Bedienaar van het verbond zal zijn, zal Hij Zich voor eeuwig in die eer en waardigheid verheugen. Want "tot de Zoon zegt Hij: Uw troon, o God, is in alle eeuwigheid", Hebr. 1: 8. Zelfs aan Zijn Koninkrijk dat aan Hem gegeven is, aan Zijn Middelaarskoninkrijk en Zijn bediening, zal geen einde komen, Lukas 1: 32-33. De tijd komt inderdaad wanneer Hij "het Koninkrijk Gode en Zijn Vader zal overgeven", door de hele kerk en elk lid ervan dat toegebracht is door Zijn bediening, aan God voor te stellen en in een staat van volmaaktheid te brengen, volgens hetgeen Hem opgedragen was. Daarna zal het einde zijn, 1 Kor. 15: 24, namelijk het einde van de wereld, maar niet het einde van de bediening. Want toen Hij aangesteld werd als Bedienaar van het verbond, "werd Hem gegeven heerschappij en eer en het Koninkrijk... en Zijn heerschappij is een eeuwige

heerschappij, die niet vergaan zal, zoals de wereld wel vergaan zal; 1 Kor. 7: 31, en Zijn Koninkrijk zal niet verdorven worden", zoals elk van de vier koninkrijken verwoest is; Dan. 8: 14.

Zo hebben we gezien dat Christus de Partij is aan Wie de bediening van het verbond opgedragen is.

2. Zondaren uit de mensheid het voorwerp van de verbondsbediening

Het voorwerp van de bediening van het verbond is: zondaren van de mensheid onbepaald. Dat wil zeggen: Christus is, bij benoeming door Zijn Vader, gemachtigd om het Genadeverbond te bedienen aan wie dan ook uit de hele mensheid, de zondaren van Adams geslacht zonder uitzondering. Hij heeft de volmacht gekregen om hen in het verbond te ontvangen en alle weldaden van het verbond aan hen uit te reiken tot hun eeuwige zaligheid, volgens de vastgestelde orde van het verbond.

De verkiezing van afzonderlijke personen is een geheim, dat volgens de vastgestelde orde van het verbond niet ontdekt zal worden in de bediening ervan, tot de tijd dat de zondaar het verbond persoonlijk ontvangen heeft door er persoonlijk in te komen.

Ook is de uitgestrektheid van de bediening niet gefundeerd op de verkiezing, maar op de algenoegzaamheid van Christus' gehoorzaamheid en dood voor de zaligheid van allen. Ze wordt tevens niet door de verkiezing beheerst, maar door de volheid van kracht in hemel en op aarde die aan Jezus Christus gegeven is als een beloning op Zijn gehoorzaamheid tot de dood.

Om deze waarheid te bevestigen, moeten we de volgende dingen overwegen.

1. De toestemming die de Vader gegeven heeft om de gekruisigde Christus aan te stellen voor de zaligheid van verloren zondaren uit de mensheid. In het geval van de Israëlieten in de woestijn, die door de vurige slangen gebeten waren, verordende God voor hun genezing een koperen slang die omhoog gestoken werd aan een paal. Hij gaf toestemming om er naar te kijken aan allen die er gebruik van wilden maken voor dat doel. Geen enkel lichaam dat genezing nodig had, werd uitgesloten. De aanbidding werd gedaan in de ruimste bewoordingen: "En het zal geschieden, dat al wie gebeten is, als hij haar aanziet, zo zal hij leven", Num. 21: 8. Zo is ook de hele mensheid gebeten door de oude slang, de duivel en de zonde. Deze twee hebben een dodelijk gif in haar achtergelaten, maar God heeft vanuit de hemel Jezus Christus aangesteld voor hun zaligheid. Er is een woord van Goddelijke benoeming verbonden aan de gekruisigde Christus, waarmee Hij door God verordend is voor de zaligheid van zondaren. God heeft Hem als zodanig aangeboden aan al degenen van Adams verloren nageslacht die voor dat doel gebruik van Hem willen maken. In dat aanbod is niemand uit het menselijke geslacht op deze wereld uitgesloten. Dit alles blijkt duidelijk uit Joh. 3: 14-16: "En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, also moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." Welnu, omdat de bediening van het verbond vastgesteld is in het aanbod dat daarin gedaan is als een beloning van de gehoorzaamheid van de Middelaar, kan het voorwerp van de bediening niet minder uitgebreid zijn dan het voorwerp van het aanbod.

2. De opdracht van de Middelaar voor de bediening is gevat in de meest ruime bewoordingen. Hij is voor dat werk toegerust met de meest uitgestrekte

bekwaamheden. Zij omvat Zijn bediening van het verbond, niet alleen aan de zachtmoedigen, de armen en de gebrokenen van hart, maar ook aan de gevangenen, de blinden, de geknakten, de slaven en de gebroken mensen, die hun erfenis en zichzelf verkocht hebben en die geen hoop op verlichting hebben dan alleen door "het aangename jaar des Heeren", het jaar van vrijlating, Lukas 4: 18-19, vgl. met Jesaja 61: 1-2. Is er een soort van zondaren te bedenken die niet onder één van deze benamingen valt? Christus is inderdaad gegeven tot een Verbond van het volk, niet voor dit of dat volk, maar voor het volk onbepaald. Aan Hem is alle macht gegeven in hemel en op aarde, Matth. 28: 18: Daarom is niemand op aarde uitgesloten van Zijn verbondsbediening aan hen. Hij heeft volmacht om de schuldige, door de wet verdoemde wereld te redden, door het verbond aan hen te bedienen: "Want God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden", Joh. 3: 17. Hij is immers door God aangesteld om de zonden van de wereld weg te dragen, Joh. 1: 29, hoewel velen aan wie Hij het verbond aanbiedt, het weigeren en daarom uiteindelijk niet gered worden. Dienovereenkomstig laat Hij uit deze volheid van kracht het algemene aanbod van het Evangelie voortvloeien, waarin een ieder zonder uitzondering welkom geheten wordt om te komen en te zuigen aan de volle borsten van de Goddelijke vertroosting in het verbond: "Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader... Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven", Matth. 11: 27; "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Gaat dan henen, onderwijst al de volken", Matth. 28: 18-19; "Predikt het Evangelie allen creaturen", Markus 16: 15.

3. Hij voert Zijn aanstelling onbelemmerd uit door het verbond aan elke zondaar van de mensheid te bedienen: "Tot u, o mannen, roep Ik, en Mijn stem is tot der mensen kinderen", Spr. 8: 4. Het voorwerp van Zijn bediening is niet deze of die partij van mensen, deze of gene gezindte, maar de mensen, welke mensen dan ook, mensenkinderen onbepaald. Daarom is het Evangelie, waarin Hij het verbond bedient, een blijde tijding voor alle volken, Lukas 2: 10, een vette maaltijd voor alle volken, Jesaja 25: 6, hoewel velen, die geen smaak hebben in deze boodschap, die maaltijd nooit zullen proeven. Dienovereenkomstig machtigde Hij Zijn discipelen voor dat doel in bewoordingen die niemand zich ruimer kan indenken: "Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen", Markus 16: 15. De Joden noemden de mens "schepsel", omdat hij Gods schepsel bij uitnemendheid is. Daarom wordt met "alle creaturen" elk mens bedoeld. Er zijn sommige mensen in deze wereld die vanwege hun monsterlijke verdorvenheid net duivels zijn. Er zijn anderen die in hun wildheid nauwelijks verschillen van een bruto. Maar de Heere zegt hier in feite: "Wie ze ook mogen zijn, als u ze niet anders dan als mens kunt betitelen, stel hen dan geen vragen over welk soort mens ze zijn, maar predik hen het Evangelie omdat ze mensen zijn, bied hen het verbond aan. Als ze het in ontvangst nemen, verzegel het dan aan hen. Mijn Vader heeft hen gemaakt, Ik zal hen redden".

4. Laten we ons de vraag eens stellen wie degenen zijn met wie Christus verbonden is als Zaligmaker en van wie Hij volgens de Schriften de Zaligmaker is. Het antwoord dat we daarop vinden is dat Hij alleen van Zijn lichaam de werkelijke Zaligmaker is, Efése 5: 23. Maar wanneer we Hem beschouwen als officiële Zaligmaker of als Zaligmaker krachtens ambt, dan is Hij de Zaligmaker van de wereld, 1 Joh. 4: 14; Joh. 4: 42. Als iemand aangesteld is als de dokter van een bepaalde gemeenschap, dan is hij krachtens ambt de dokter van de hele gemeenschap en staat hij tot elk lid ervan in betrekking als dokter. Echter, hij geneest niet al de leden van die gemeenschap, maar

alleen degenen die gebruik van hem maken. Hoewel sommigen uit die gemeenschap zelfs nooit gebruik van hem zouden maken, maar de hulp van andere dokters zouden inroepen, is hij toch nog steeds krachtens ambt hun dokter. Ook al zouden ze sterven aan hun ziekte, omdat ze hem er niet bij wilden roepen, dan blijft het waar dat hij hun dokter was en dat ze hem te hulp hadden mogen roepen om van hem geneesmiddelen te krijgen. Het is dan ook helemaal hun eigen fout, wanneer ze door hem niet genezen werden. Zo is de Heere Jezus Christus ook door de hemel aangesteld als Zaligmaker van de wereld. Op gezag van Zijn Vader is Hij met dat ambt bekleed en overal waar het Evangelie komt, klinkt Zijn volmacht door: "En wij hebben het aanschouwd en getuigen, dat de Vader Zijn Zoon gezonden heeft tot een Zaligmaker der wereld", 1 Joh. 4: 14. Daarom zal niemand van ons verloren gaan omdat het hem aan een Zaligmaker ontbrak. Jezus Christus is de Zaligmaker van de wereld. Hij is uw Zaligmaker en mijn Zaligmaker, hoe ons geval er ook voorstaat. God is in en door Hem de Zaligmaker van alle mensen, in het bijzonder van degenen die geloven, 1 Tim. 4: 10. Daarom is de zaligheid van Christus de algemene zaligheid, Judas: 3 en is het Evangelie de genade van God die de zaligheid aan alle mensen laat verschijnen, Titus. 2: 11. Christus staat daarom als een Zaligmaker krachtens ambt in relatie met de hele mensheid op aarde. Hij is hun Zaligmaker en zo is Hij verbonden aan elk van hen, aan zondaren, aan het gezelschap van verloren zondaren: "Christus Jezus is in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken", 1 Tim. 1: 15; "De Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was", Lukas 19: 10.

Laat niemand zeggen: "Helaas, ik heb niets met Christus te maken en Hij niet met mij, want ik ben een zondaar, een verloren zondaar". Integendeel, juist daarom is er een relatie tussen Hem en u. Omdat u een zondaar bent uit de mensheid, is Christus uw Zaligmaker, want Hij is op grond van Zijn ambt de Zaligmaker van het geslacht waarvan u een lid bent. Als u iemand anders dan Hem wilt gebruiken, of wegwijnen in uw kwaal, in plaats van uzelf in Zijn hand te stellen, dan brengt u uzelf in levensgevaar. Maar weet voorzeker, dat u een Zaligmaker hebt die God voor u uitgekozen heeft, of u nu gebruik van Hem maakt of niet. Hij is door Zijn Vader benoemd als de Dokter van zielen. U bent de zieke en hoe minder u er van voelt, hoe gevaarlijker uw ziekte is. Er is daarom als zodanig een waardevolle relatie tussen Christus en u, Matth. 9: 11-12. Hij is de grote Lastdrager, Die rust geeft aan degenen die vermoeid en zwaar beladen zijn, Matth. 11: 28; Jesaja 55: 2. U werkt, door te werken voor hetgeen niet verzadigt. U bent beladen met ongerechtigheid, ja zwaar beladen en dat bent u niet minder omdat u er niet op gepaste wijze door aangedaan bent. Om die reden is er een betrekking tussen Christus en u. Welnu, als Christus tot de wereld van zondaren in betrekking staat als Zaligmaker, dan zijn zij dus het voorwerp van Zijn bediening van het verbond.

5. Tenslotte, als dit niet zo zou zijn, dan zouden bepaalde personen uit de zondaren van het menselijke geslacht evenmin als de duivels gemachtigd zijn om het verbond aan te grijpen door in Christus te geloven. Dit is echter in tegenspraak met de aanhoudende roep van het Evangelie, Joh. 3: 16; Markus 16: 15. Want degenen voor wie de Bedenaar niet gemachtigd is, hebben zeker geen recht om het verbond vast te grijpen. Wie kunnen er dan van de zondaren uit het menselijke geslacht uitgezonderd zijn? Niet de heidenen en andere ongelovigen die het Evangelie niet horen. Want hoewel in de diepte van soevereine wijsheid dat recht niet aan hen bekendgemaakt werd, strekt het zich toch werkelijk tot hen uit zoals dat begrepen is in de algemene bewoording "een iegelijk", Joh. 3: 16. En als het zich niet tot hen uitstreckte, dan kon het verbond

door de Evangeliedienaars evenmin wettig aan hen gepredikt en aangeboden worden, als dat een omroeper wettig zou kunnen rondgaan en schadeloosstelling van de koning aanbieden aan degenen die er geen aandeel in hebben maar ervan uitgesloten zijn. Het Evangelieaanbod door de predikers is zonder twijfel van nul en gener waarde wanneer het de grenzen overschrijdt van het voorwerp van Christus' verbondsbediening. Daarvan zou sprake zijn wanneer de bediening uitgebreid wordt door één of meerderen die daartoe geen volmacht hebben. Tegelijk wordt niemand die het Evangelie hoort uitgezonderd, want het niet vastgrijpen van het verbond door het geloof in Christus, is de grote zonde van iedereen die het Evangelie wel heeft, maar er geen gebruik van maakt, Spr. 8: 36; Joh. 3: 19; Markus 16: 16. Dat zou echter nooit de zonde kunnen zijn van personen die uitgesloten zijn, want het kan nooit iemands zonde zijn om iets niet te doen waartoe hij van God geen volmacht gekregen heeft. Veel minder zijn de niet-uitverkorenen uitgezonderd, want in dat geval zou hun ongelooft hun zonde niet zijn. In die situatie zouden ook de uitverkorenen nooit kunnen geloven tot op het moment dat hun verkiezing voor het eerst aan hen geopenbaard werd. Dat is echter in strijd met de vastgestelde werkwijze van de genade. Niemand kan immers in Christus geloven totdat hij zijn volmacht ziet, want die volmacht is de basis van het geloof.

Daarom concluderen we dat zondaren uit de mensheid in het algemeen het voorwerp zijn van Christus' bediening van het verbond, dat Hij macht gekregen heeft om het aan u te bedienen, ja aan elk van u, wie u ook bent of geweest bent. Ook stellen we vast dat u óf het verbond moet aangrijpen voor het leven en de zaligheid, óf moet vergaan als verachters ervan omdat u het Evangelie gehoord hebt.

3. De doelen van de verbondsbediening

De doelen van de bediening van het verbond die het werk van de Bedienaar bepalen, zijn de volgende drie:

1. het brengen van zondaren in het verbond.
2. Het besturen van hen door dat verbond zolang zij in deze wereld zijn.
3. Het vervolmaken van hun geluk daardoor, in de andere wereld.

1. Het persoonlijk en zaligmakend brengen van zondaren in het verbond: "En nu zegt de HEERE, Die Mij Zich van moeders buik af tot een Knecht geformeerd heeft, dat Ik Jakob tot Hem wederbrengen zou, maar Israël zal zich niet verzamelen laten; nochtans zal Ik verheerlijkt worden", Jesaja 49: 5. Het verbond werd besloten van eeuwigheid, toen we het evenmin konden goedkeuren als afkeuren. Toch werd er bij de verbondsluiting in voorzien dat tot aan het einde der tijden het gelovig ontvangen en omhelzen van het verbond door welke zondaar van Adams geslacht dan ook, hem er net zo zeker en wettig in zal brengen als wanneer hij het verbond persoonlijk ondertekend zou hebben toen het gemaakt werd, Joh. 3: 16. Daarom is het verbond opengesteld voor zondaren van het menselijke geslacht, opdat ze erin zouden komen door daarin plaats te nemen onder het Hoofd Christus en zo persoonlijk een bondgenoot van de hemel te worden tot hun eeuwige zaligheid. Er is voor ons allen ruimte genoeg binnen de reikwijdte van de oneindige Naam van de Tweede Adam om onze eigen naampjes erin te schrijven. Al degenen die zeggen: "Ik ben des HEEREN", dat wil zeggen: van de Heere Christus, Jesaja 44: 5, hebben in die Naam hun namen al opgeschreven, omdat Eva als eerste haar naam daar opschreef door als eerste de belofte te geloven, waardoor ze de moeder van alle levenden werd, Gen. 3: 20. En nog klinkt de stem van het Evangelie en zal ze blijven klinken tot het einde toe: "En nog is er plaats", Lukas 14: 22. Om dat af te beelden werd de ark van Noach, op aanwijzing

van de hemel, opgebouwd uit allemaal kleine kamertjes, Gen. 6: 14; in de kanttekeningen bij de Engelse bijbel "nesten" genoemd. Welnu, de Middelaar heeft volmacht om zondaren, rebellen tegen God en onderdanen van Satans koninkrijk weer aan de kant van de hemel te brengen. Met dat doel bedient Hij het verbond aan hen, door het aan hen voor te stellen en hen te verzamelen in het verband daarvan. Terwijl Hij voor dat doel werkt, geeft Hij dan ook getuigenis van Zijn welmenendheid: "Hoe menigmaal heb Ik uw kinderkens willen bijeenvergaderen", Matth. 23: 37.

2. Het besturen van hen in en door het verbond gedurende hun verblijf in deze wereld.

Wanneer zondaars door de bediening van de Middelaar binnen de band van het verbond gebracht worden, dan wordt vanaf dat ogenblik het bestuur van henzelf en hun goederen niet aan hen overgelaten. Terwijl echter hun voorraad door Hem in bewaring wordt genomen, worden zij in Zijn hand gesteld. Hij is hun enige Bestuurder, de Opperherder en Opziener van zielen, aan Wiens opzicht de eenmaal teruggebrachte verdwaalden worden toevertrouwd, 1 Petrus 2: 25. Alles wat ze maar nodig hebben, moeten ze van Hem ontvangen. Hij moet al de weldaden van het verbond aan hen uitdelen, van welke soort die weldaden ook zijn. Moeten ze gerechtvaardigd worden? Hij moet het oordeel uitspreken: "Uw zonden zijn u vergeven", Matth. 9: 2, 6. Moeten ze in een nieuwe zaligmakende relatie met God gebracht worden? Hij moet hun macht geven om kinderen van God te worden, Joh. 1: 12. Moeten ze geheiligd worden? Hij is er om hen te wassen, te heiligen en te reinigen, Joh. 13: 8; Ef. 5: 26, om hen te bekeren en vergeving van zonden te schenken, Hand. 5: 31. Moet het hun gegeven worden om te volharden? Hij is aangesteld om hen te bewaren en staat voor elk van hen garant bij Zijn Vader, Joh. 17: 12. Moet er acht op hen geslagen worden in al hun tijdelijke noden? De hele zorg daarvoor is op Hem gelegd, 1 Petrus 5: 7. Hij is onze Jozef Die heel de voorraad van het verbond in Zijn hand heeft en van Wie God hetzelfde gezegd heeft als Farao tegen zijn van honger stervende volk dat om brood riep: "Gaaf tot Jozef", Gen. 41: 55. Bovendien moeten ze al hun opdrachten betreffende hun plicht van Hem ontvangen. Ze moeten de wet uit Zijn mond ontvangen, want door Hem spreekt God tot hen volgens de wijze waarop het verbond vastgesteld is. Daarom heeft God op plechtige wijze heel het verbondsvolk bevolen: "Deze is Mijn Geliefde Zoon, in Denwelken Ik Mijn welbehagen heb; hoort Hem!", Matth. 17: 5. 3. Tenslotte het vervolmaken van hun geluk in de andere wereld volgens het verbond: "Opdat Hij haar Zichzelven zou heerlijk voorstellen, een gemeente die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks", Efése 5: 27.

Het is een troost voor de gelovigen dat Jezus Christus het verbond bedient in deze wereld, zodat tot welk deel van de wereld ze ook gedreven worden, ze nooit gedreven worden tot een deel waarover Zijn bediening zich niet uitstrekt. Niettemin vindt het heerlijkste deel van Zijn bediening plaats in de andere wereld. Want in de hemel krijgen de beloften van het verbond hun volmaakte vervulling. Dat maakt de hemel voor de gelovigen een thuis. "O, maar de overgang tussen de twee werelden is donker, gevaarlijk en onheilspellend! Wie kan zonder verschrikking denken aan de Doodsjordaaf en aan het duistere gewest van de dood!" Gods verbondsvolk moet zich echter herinneren dat zijn Heere werkzaam is in die overgang en ook aan de andere kant ervan. De lijn van het verbond is er doorheen getrokken, zodat ze er een pad van maakt waarover de verlost en veilig kunnen trekken. Ook daarginds is het werkveld van Christus' verbondsbediening: "Ik heb de sleutels der hel en des doods", Openb. 1:18. Het is een grote zwakheid om te denken dat Hij, als het ware, alleen aan de

andere kant van de rivier zou staan en de gelovige tot Zich wenkt, gereed om hem te ontvangen zodra hij aan de overzijde gekomen is. Integendeel, het is Hem - als Bedienaar van het verbond - opgedragen om zelfs het water in te gaan met de reiziger, hem bij de arm te nemen, tussen hem en de stroom te gaan staan om de kracht ervan voor hem te breken en hem veilig aan de wal te brengen: "Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij", Psalm 23:4. Toen de Israëlieten door de Jordaan trokken naar Kanaan, ging de ark voorop en kwam ze als laatste er weer int, totdat heel het volk er veilig doorgetrokken was, Jozua 3 en 4. De ark was een afschaduw van Christus en Kanaan van de hemel. Dit leert ons dat onze Heere Jezus werkzaam zal zijn in de overgang tussen de twee werelden zolang er nog één is van Zijn volk die daar door moet trekken en dat Zijn bediening daar nooit aan een eind zal komen voordat de laatste in de band van het verbond veilig aan de andere zijde gebracht is. Als dat gedaan is, dan is Hij ook daarginds om het verbond aan hen te bedienen, waar Hij hun geluk vervolmaakt door al de beloften ervan volkomen aan hen te vervullen.

Zoals Jezus het geloof gewerkt heeft, zo voleindt Hij het ook, Hebr. 12: 2 Engelse vertaling. In die tekst wordt verwezen naar de befaamde wedlopen onder de oude Grieken, waarin er één de wedloop opende, begon te rennen en voor was op al de anderen. Degene echter die aan het eind de winnaar bleek te zijn, werd op de troon gezet en kreeg een prijs. In de geestelijke wedloop is het Christus, Die allebei voor Zijn rekening neemt. Hij is de Auteur van ons geloof of ook wel de Aanvoerder of Voorloper, als Degene Die de voorwaarde van het verbond vervulde gedurende de loop van Zijn gehoorzaamheid, waarin Hij het kruis verdroeg en de schande verachtte, Hebr. 6: 20, omdat Hij vele kinderen tot de heerlijkheid leidt en hen voorgaat als de overste Leidsman, Hebr. 2: 10.

Vervolgens is Hij als Bedienaar van het verbond ook de Voleinder van het geloof, Degene Die het geloof vervolmaakt, de kroon aan de lopers geeft en gezeten is aan de rechterhand van Gods troon. Daarom is het Zijn taak om de kroon van heerlijkheid op het hoofd te zetten van degenen die Hij door Zijn genade tot overwinnaars gemaakt heeft. Uit Zijn hand heeft Paulus die kroon verwacht: "Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, namelijk Christus, de Rechter van de wereld in dien dag geven zal", 2 Tim. 4: 8. Het komt Hem toe om de overwinnaars een plaats te schenken om met Hem in Zijn troon te zitten, Openb. 3: 21. Daarom dunkt mij, dat Matthéüs 20: 23 moeiteloos zonder de toevoeging gelezen kan worden: "Het zitten tot Mijn rechter- en tot Mijn linkerhand staat bij Mij niet te geven, *maar* het zal gegeven worden dien het bereid is van Mijn Vader". Zo wordt althans dat woordje '*maar*' uitsluitend gebruikt voor '*dan alleen*', 2 Kor. 2: 5; Markus 9: 8. De volheid van kracht die aan de Middelaar gegeven is omvat alle macht in hemel en op aarde. Dienovereenkomstig maakt Hij plaats in het huis van Zijn Vader voor elk van Zijn volk, want Hij heeft heel het huis tot Zijn beschikking als Bedienaar van het verbond. Hij moet het verbond aan hen bedienen, niet alleen als ze binnenkomen in de gewesten van gelukzaligheid, maar gedurende al de eeuwen van de eeuwigheid, door eeuwig de band van en het middel tot de gemeenschap tussen God en de heiligen te vormen, Hebr. 7: 25; Openb. 7: 17. .

Dit zijn dus de doelen van de bediening van het verbond.

4. De natuur van de verbondsbediening

De natuur van deze bediening vertoont zich aan ons in de functies die Christus vervult als Bedienaar van het verbond. We hebben al gezien hoe Christus zowel wezenlijk als ambtelijk de Middelaar van het verbond werd en dat Zijn ambtelijke bemiddeling zich

over het hele verbond uitstrekt. Verder hebben we Zijn drievoudige relatie tot het verbond opgemerkt, namelijk dat Hij is:

- de Losser,
- de Borg en
- de Priester of Offerpriester van het verbond is.

Deze drie delen hebben betrekking op de voorwaarde van het verbond en horen daarom bij het maken ervan. Wij zullen nu Zijn andere relaties tot het verbond beschouwen die - met het oog op de beloften van het verbond - betrekking hebben op die delen van Zijn Middelaarschap die behoren tot *de bediening* ervan. Dat zijn er vijf:

1. Hij is de Beheerder van het verbond.
2. De Erflater van het verbond.
3. De Profeet van het verbond.
4. De Koning van het verbond.
5. De Voorspraak van het verbond.

Elk van deze vijf is een lettergreep van de "Naam boven alle namen", die Hem door de Vader gegeven is als loon op Zijn werk. Door deze vijf functies in de genoemde volgorde te beschouwen, zal duidelijk blijken wat de aard is van de bediening van het verbond.

1. Christus als vertrouwd Beheerder van het verbond

Onze Heere Jezus als Bedienaar is in de eerste plaats de Beheerder van het verbond, want het verbond en al zijn weldaden zijn aan Zijn hoede toevertrouwd: "Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou", Kol. 1: 19. Dit beheer was te groot om het toe te vertrouwen aan een gewoon mens of aan een engel, maar onze gezegende Verlosser was er volmaakt geschikt voor en daarom werd Hij gezet over Gods huis en werden de meest kostbare goederen ervan onder Zijn hand gesteld. Wat voor de hoogste engel verzegeld is, daar heeft Hij toegang toe: Hem is het toevertrouwd om de zegels open te breken, want Hij is het waard om dat te doen, Openb. 5: 2-5. De heilige en jaloerse God stelde geen vertrouwen in Zijn knechten en beschuldigde Zijn engelen van dwaasheid, want zij waren feilbaar en mogelijk zouden ze het beheer in de steek laten, Job 4: 18. Het behaagde Hem echter om het aan de gezegende Jezus toe te vertrouwen, opdat in Hem, als een onfeilbare Bedienaar, heel de volheid zou wonen.

Dit hoge vertrouwen was een noodzakelijke vereiste voor de bediening van het verbond. Als gevolg van Zijn bewilliging om de voorwaarde van het verbond te vervullen - die in de hemel beschouwd werd als was ze reeds vervuld -, werden daarom de weldaden van het verbond niet alleen aan Hem overgemaakt als een recht, maar Hem ook als een daadwerkelijk bezit in handen gegeven, zodat Hij ze kon uitdelen aan zondaren volgens de wijze die in het verbond vastgesteld was: "De Vader heeft de Zoon lief, en heeft alle dingen in Zijn hand gegeven", Joh. 3: 35; "Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader... Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven", Matth. 11: 27-28. Hij begon dan ook reeds lang voor Zijn menswording aan de bediening van het verbond, ja zelfs op het eerste moment dat er plaats was voor de bediening ervan, namelijk in het paradijs na de val. De plechtigheid van Zijn inhuldiging en inbezitneming werd echter uitgesteld tot Zijn hemelvaart, toen de mens Christus aan Gods rechterhand gezet werd, Gen. 3: 8, 15; Psalm 68: 19; Ef. 1: 20-22.

Zo is dus heel de volheid van het verbond in Hem. Het is voor ons niet mogelijk om de onnaspeurlijke rijkdommen van Christus na te speuren, juist omdat ze

onnaspeurlijk zijn. In overeenstemming met wat hiervoor gezegd is, zullen we toch, om een tipje van de sluier op te lichten, de volgende zaken aanstippen.

1. De onzichtbare wacht van het verbond is in Zijn hand. Aan Hem is alle macht gegeven over natuurlijke en geestelijke dingen om deze te besturen ter bewaring, bescherming en beteugeling van degenen die op enig moment in het verbond gebracht zullen worden, maar er nu nog vreemdelingen van zijn en de bewaring rondom hen niet opmerken, noch Degene Die hen bewaart: "De Vader heeft al het oordeel den Zoon gegeven", Joh. 5: 22; "Ik nochtans leerde Efraïm gaan; Hij nam hen op Zijn armen, maar zij bekenden niet, dat Ik hen genas", Hoséa 11: 3. Soms verkeren ze gedurende de toestand van hun blindheid in buitengewoon gevaar voor hun leven en ontsnappen ze ternauwernood, net voordat de stroom van sterke verzoeken hen helemaal dreigt mee te sleuren. De kracht ervan wordt op de één of andere manier gebroken en ze worden van het randje van de verwoesting gered. Ondertussen weten ze echter nooit werkelijk aan wie ze dit te danken hebben. Evenmin zien ze daar het ontwerp van liefde in, totdat bekerende genade hen gegrepen heeft. Pas dan horen ze de Aanvoerder van die wacht tot hen zeggen wat Hij ook tegen Kores zei: "Ik zal u gorden, hoewel gij Mij niet kent", Jesaja 45: 5. Daarom was de berg vol van vurige paarden en wagens om Elia en zijn knecht te beschermen. De knecht dacht echter dat ze niet voor, maar tegen hen waren, totdat de Heere zijn ogen opende, 2 Kon. 6: 17.

2. De levendmakende Geest van het verbond is in Hem, waardoor Hij dode zondaren levend maakt. De Geest van het leven moest voor zondaren verworven worden, anders was er voor hen geen leven te krijgen. Welnu, de volheid daarvan is verworven en volgens het verbond aan de Middelaar gegeven. Daarom stelt Christus zich aan het dode Sardis voor als Degene Die de zeven Geesten van God heeft, Openb. 3: 1 en zegt Hij tegen de Joden: "De doden zullen horen de stem des Zoons Gods", Joh. 5: 25, dat wil zeggen: dode zielen zullen levend gemaakt worden en wanneer ze eenmaal levend gemaakt zijn, zullen ze geloven. De eerste Adam, die een levende ziel was gemaakt, was in staat om natuurlijk leven mee te delen, maar omdat hij geen levendmakende geest was, kon hij het eenmaal verloren leven niet weer teruggeven. De laatste Adam werd echter gemaakt tot een levendmakende Geest om het geestelijke leven terug te geven aan zondaren die dood zijn in zonden en misdaden. Daarom is in Christus, als de Beheerder van het verbond, de Fontein van het leven. Adams zonde doofde de lichten van de hele wereld en hij liet heel zijn natuurlijke zaad achter als uitgedoofde kaarsen. De Tweede Adam is echter gemaakt tot een brandende lamp om ze weer aan te steken: degenen die door Hem aangeraakt worden, vatten onmiddellijk vlam. Als ze allemaal de lamp aan konden raken - en het is niemand verboden om dat te doen - dan zouden ze allemaal weer aangestoken worden en het licht verspreiden van het geestelijke leven, als deelgenoten aan de Geest van het leven in Christus Jezus.

3. De gerechtigheid van het verbond is in Hem om de goddelozen te rechtvaardigen, die zelf geen gerechtigheid hebben. Daarom is Zijn Naam: "DE HEERE ONZE GERECHTIGHEID" Gen. 23: 6. De gerechtigheid van de mens voor de Heere was tot op de draad versleten en er was niets van achtergebleven bij wie van Adams kinderen dan ook, "gelijk geschreven is: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één", Rom. 3: 10. Jezus Christus heeft echter door Zijn geboorte, leven en sterven de gerechtigheid van het nieuwe verbond gewerkt, heeft die binnengebracht en aan Zijn Vader voorgesteld, Dan. 9: 24 vgl. met Lev. 16: 15. Ze werd erkend en aanvaard als de gerechtigheid van het nieuwe verbond om al degenen die geloven te rechtvaardigen. Daarom wordt

gezegd dat Hij "ons geworden is... rechtvaardigheid", 1 Kor. 1: 30, namelijk door Goddelijke aanstelling, net zoals Hij "het Verbond" des. 49: 8 gemaakt was. Dit wordt zondaren aangewezen in het Evangelie als een basis voor het geloof: "Gewisselijk, zal men zeggen, in den HEERE heb ik gerechtigheid", Jesaja 45: 24 in het Hebreeuws. "Alleen in de Heere, met het oog op Mij heeft Hij dat gezegd is gerechtigheid." Dat zijn de woorden van de Heere Jezus Christus, Die vertelt over de Goddelijke aanstelling van Hemzelf, vgl. Jesaja 45: 23 met Rom. 14: 10-11. Daarom wordt het Evangelie "de bediening van de rechtvaardigheid" genoemd, 2 Kor. 3: 9 en Zijn dienaren "dienaren van de gerechtigheid", 2 Kor. 11: 15. Want aan Hem is de nieuwe verbondsgerechtigheid toevertrouwd om die aan zondaren te bedienen "tot rechtvaardigmaking des levens", zoals de Bijbel zegt, Rom. 5: 18.

4. Het nieuwe verbondsrecht op God is een recht op Hem in Zijn Persoon als Middelaar, Die werkelijk de volheid van de Godheid bezit als Bedienaar van het verbond, om uit die volheid mee te delen aan allen die geloven zullen: "Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk; en gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is", Kol. 2: 9-10. Onze Heere Jezus heeft als de eeuwige Zoon van God een natuurlijk en onschendbaar recht op de volheid van de Godheid. Als de Tweede Adam verschaftte Hij Zich echter een nieuw recht daarop, door het door Zijn gehoorzaamheid en dood te verwerven. Als zodanig wordt het door Hem bewaard om door Hem meegedeeld te worden. Daarom is de vrede van het verbond, de vrede met God, in Hem, Efése 2: 14. Het zoonschap van het verbond en de opnemings in Gods gezin zijn in Hem als de Eerstgeborene onder vele broeders, Psalm 89: 28 vgl. met Joh. 1: 12. Het verbondsdeel van de gelovige in God als zijn God is ook in Hem gelegen, Joh. 20: 17. Om al deze weldaden ineens te ontvangen, hoeft de zondaar slechts Christus door het geloof te ontvangen en hij heeft ze allemaal, want ze zijn allemaal in Zijn hand als Beheerder van het verbond, ja in Hem als de Opslagplaats van het verbond.

5. De verbondsvolheid van de Geest van heiligmaking is in Hem, waardoor zondaren heilig gemaakt worden: "Want het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou", Kol. 1: 19; "En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade", Joh. 1: 16. Omdat Hij ook dit verworven heeft door Zijn eigen bloed, wordt het in Hem bewaard, omdat Hij de Bedienaar is van het verbond. Met het oog daarop wordt gezegd dat Hij "ons geworden is... heiligmaking", 1 Kor. 1: 30. Daarom vloeiden uit Zijn doorstoken zijde bloed en water: bloed om de schuld van de zonde weg te nemen, water om de vuilheid ervan weg te wassen. Daarom is Hij de Fontein die geopend is tegen de zonde en de onreinheid en niet slechts een vat met reinigingswater dat - hoe vol ook - net zo veel mist als dat het meedeelt. Hij is een Fontein, een levende Bron, om zonder gebrek aan al de behoeften van de onreinen te voldoen: "Want God geeft Hem den Geest niet met mate", Joh. 3: 34. Daarom is er in Hem zo'n volheid van de Geest van heiligheid, dat ze door haar oneindige genoegzaamheid voldoende is om het hele nageslacht van Adam te heiligen, zelfs de slechtsten van hen. Er is een volheid van alle soorten genade in Hem, die meegedeeld wordt om het kwijtgeraakte beeld van God weer terug te geven. Er is in Hem genade genoeg om het hardste hart te laten smelten tot evangelische bekering, Hand. 5: 31, om de sterkste lusten te doden, Gal. 5: 24, om levend te maken en kracht te geven tot heilige gehoorzaamheid, 2 Tim. 2: 1.

6. De bevestigende genade van het verbond is in Hem, waardoor de meest onbestendige en grillige - wanneer die eenmaal in Hem is - tot het einde toe bewaard

wordt: "degenen die door God den Vader geheiligd zijn, en door Jezus Christus bewaard", Judas: 1. Hij is aangesteld als het Hoofd dat al Zijn geestelijke leden - die hun voeding van Hem toebedeeld moeten krijgen - bestuurt, Kol. 2: 19. Het uitdelen van voortdurende vergeving, die ze nodig hebben gedurende deze staat van onvolmaaktheid, is ook in Zijn hand, omdat Hij de Beheerder is van het verbond, "verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden", Hand. 5: 31. Zo is Hij volledig uitgerust om hen te bewaren in een staat van genade, want Hij heeft in Zichzelf een volheid van genade om aan hen mee te delen, gepast voor al hun noden, of die nu betrekking hebben op de macht dan wel op de schuld van hun zonde.

7. De tijdelijke dingen van het verbond zijn allemaal in Zijn hand, waardoor Hij zorgt voor Zijn volk en hun bescherming biedt gedurende hun verblijf in deze wereld. In het verbond werd aan Hem een belofte gedaan dat Hij alle dingen zou beërven als de Eerstgeborene van het hemelse gezin. In Zijn persoon als de laatste Adam werd de vroegere heerschappij over de schepselen hersteld, zoals we al eerder gezien hebben. Welnu, omdat Hij de Beheerder is van het verbond, zijn het erfgoed van de wereld en alle dingen daarin daadwerkelijk in Zijn hand gegeven, zodat Hij niet alleen wettelijk, maar ook feitelijk de Heere van deze wereld is, Die macht heeft over alles wat daarin is, van de nietigste lap om de naaktheid te bedekken tot kronen en scepters. Hiervan geeft Hij Zelf getuigenis: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde", Matth. 28: 18; "Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader", Matth. 11: 27. Daarom zegt Hij tot Zijn verarmde volk om hen te bemoedigen bij de bouw van de tweede tempel: "Mijn is het zilver en Mijn is het goud", Hagg. 2: 9, namelijk om het te geven aan wie Hij wil. Dat dit de woorden van Christus zijn, blijkt wanneer we Hagg. 2: 6-7 vergelijken met Hebr. 12: 26. Daarom verklaart de apostel het recht van de gelovigen op de schepselen, 1 Kor. 10: 25-26 aan de hand van Psalm 24: 1: "De aarde is des HEEREN, mitsgaders haar volheid". Zo is de Heere Jezus volledig uitgerust om Zijn volk elke mogelijke tijdelijke voorziening te bieden en elke soort van bescherming te bieden voor welk gevaar ook dat hen kan bedreigen terwijl ze hier nog zijn. De zon, maan en sterren, de aarde, zee en lucht en alles wat er in is, zijn in Zijn hand als de Beheerder van het verbond. Hij beschikt er zodanig over dat de doelen van het verbond, de eer van God en het welzijn van Zijn volk, bereikt kunnen worden.

8. De verbondsvolheid van de macht over dood en graf is in Zijn hand, waardoor Hij de dood van zijn prikkel ontdoet en zorgt voor een heerlijke opstanding. "Ik", zegt Hij, "heb de sleutels der hel en des doods", Openb. 1: 18. De dood trekt door deze wereld als een machtige veroveraar die door niemand tegengehouden kan worden. Het graf komt hem achterna en niemand kan het zijn prooi ontnemen of ervoor zorgen dat het hem weer afstaat. Maar de Middelaar heeft ze beide krachtig in bedwang. Zij zijn geen absolute vorsten, hoe machtig ze ook zijn. Een staat boven hen, Wiens bevelen ze precies op moeten volgen. De dood kan inderdaad heel goed in de omgeving van het verbond komen en het verbondsvolk evengoed als anderen wegnemen, maar bij de grens moet hij zijn prikkel laten vallen en zonder die prikkel binnengaan. Want de macht over de dood is nu in Christus' hand en Hij zal niet toestaan dat hij met een prikkel binnenkomt. Het ogenblik komt waarop Hij tot het graf zal zeggen: "Laat los!" Dan zullen de grendels ervan weggebroken worden, de poorten zullen open zwaaien. Dan zullen degenen die erin bewaard werden, aan Hem teruggegeven worden, want aan Hem als Bedienaar van het verbond is de volledige macht over dood en graf gegeven.

9. Tenslotte is de eeuwige, volkomen gelukzaligheid van het verbond in Zijn hand, waardoor Hij de zielen van Zijn volk onmiddellijk na de dood gelukzalig maakt. Op de laatste dag maakt Hij ziel en lichaam samen gelukzalig, want alle macht in de hemel is aan Hem gegeven. De Vader heeft Hem aangesteld als de Schatkamer van het eeuwige leven, de Fontein van waaruit dat leven alle erfgenamen ervan toe zal vloeien. Het uitdelen ervan is ook aan Hem toevertrouwd: "God heeft ons het eeuwige leven gegeven; en ditzelve leven is in Zijn Zoon", 1 Joh. 5: 11; "Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al wat Gij Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige leven geve", Joh. 17: 2. Daarom beveelt Zijn stervende volk in het geloof zijn ziel Hem aan, zoals Stefanus dat deed: "Heere Jezus, ontvang mijn geest", Hand. 7: 59. Op de laatste dag spreekt Hij het oordeel uit en ontvangt Hij hen plechtig in het hemelse Koninkrijk, Matth. 25: 34.

Zo is de Heere Jezus dus de vertrouwde Beheerder van het verbond.

2. Christus de Erflater van het verbond

Vervolgens is onze Heere Jezus de Erflater van het verbond, zoals de apostel ons leert, Hebr. 9: 15-17. In het voorwaardelijke deel van het verbond kreeg God genoegdoening voor het onrecht dat Zijn eer door zondaren aangedaan was. In het belovende deel heeft Christus onnaspeurlijke rijkdommen om aan hen mee te delen, waardoor ze gelukzalig gemaakt kunnen worden. Omdat Hij volgens Zijn verbond voor deze zaak moest sterven, maakte Hij tijdig Zijn testament op als een daad van overdracht daarvan aan hen. Daarmee maakte Hij het belovende deel van het verbond met betrekking tot verloren zondaren tot een testament hun ten goede: "Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in Mijn bloed", 1 Kor. 11: 25.

Hieruit blijkt dat dit behoort tot de bediening van het verbond die aan Hem opgedragen is, om zondaren deelgenoten te maken van de verbondsweldaden. Ook blijkt dat dit de eerste en grondleggende daad is van die bediening van Hem, die als een fundament gelegd is onder al de andere daden ervan. Die daden zijn slechts even zoveel middelen om het verbond uit te voeren. Toen de Middelaar het op Zich nam om de voorwaarde van het verbond te vervullen, toonde de Vader Hem de verbondsweldaden die besloten waren in het belovende deel. Die voorgestelde weldaden werden daadwerkelijk Hem in handen gegeven als de aangestelde Erflater van het verbond, zoals we reeds gezien hebben. Welnu, toen Hij ze alle zo in Zijn hand had, rangschikte Hij ze voor arme zondaren door middel van een testament: "En Ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkewijs Mijn Vader Mij dat verordineerd heeft", Lukas 22: 29; of: "En Ik beschik u een Koninkrijk, gelijkewijs Mijn Vader Mij beschikt heeft". Het woord dat hier gebruikt wordt betekent "beschikken" en heeft de betekenis in zich van een gezamenlijke of verbondsbeschikking, maar ook van een testamentaire beschikking. Een beschikking van de eerste soort was die van de Vader aan Christus, namelijk een verbondsbeschikking. Deze werd gemaakt voor een bijzonder moeilijk geval, met als eigenlijke voorwaarde dat Hij Zijn ziel tot een offer voor de zonde zou geven. Het is in geen geval een testamentaire beschikking, want "waar een testament is, daar is het noodzaak, dat de dood des testamentmakers tussenkome", Hebr. 9: 16 en dat kan hoe dan ook geen betrekking hebben op de Vader. Een beschikking van de tweede soort was de beschikking van Jezus Christus aan zondaren, namelijk een testamentaire beschikking, die naar haar aard een daad of overdracht is van genade en gulheid, zonder eigenlijke voorwaarden. Omdat zondaren totaal onmachtig waren om eigenlijke voorwaarden te vervullen, was het voor hen

noodzakelijk en passend dat er een testamentaire beschikking of testament gemaakt werd.

Het is voor iedereen die enig belang stelt in zijn zaligheid, zeer belangrijk om de aard van dit testament te kennen. Om de inhoud hiervan open te leggen, zullen we achtereenvolgens beschouwen:

1. Het maken ervan.
2. De erfgenamen.
3. De Bedienaar
4. De erfenissen.

1. Het maken van het testament

Wat betreft het maken van Christus' testament, moet allereerst opgemerkt worden dat hoewel *het verbond* inderdaad van eeuwigheid was, *het testament* dat niet is. Want Christus maakte Zijn testament als Bedienaar van het verbond. Aan die bediening begon Hij pas in de tijd. Hij werd van eeuwigheid het verbond toevertrouwd. De grootse machtiging daartoe was een noodzakelijke vereiste voor Zijn bediening. Omdat het begin van Zijn Erflaterschap echter een daad was van Zijn bediening ervan, kon er geen plaats voor zijn voordat er plaats was voor de bediening van het verbond. Voor dat laatste was pas plaats toen het werkverbond eenmaal verbroken was. Hiermee komt het karakter van een testament het beste overeen, want dat is niet slechts een wil, maar een verklaarde wil die bevestigd is door woord en geschrift of één of ander uitwendig teken waarop de erfgenamen kunnen pleiten om de nagelaten erfenis te krijgen.

Het testament van Christus is in wezen één, maar toch tweevoudig met betrekking tot de verschillende omstandigheden waarvoor het gemaakt is, namelijk het Oude of Eerste Testament en het Nieuwe Testament, 2 Kor. 3: 14; Hebr. 9: 15.

Christus' Oude Testament is de verklaring van de laatste wil van onze stervende Zaligmaker aangaande Zijn onnaspeurlijke rijkdommen. Dit testament werd bevestigd met door God ingestelde slachtoffers en verzegeld met de zegels van de besnijdenis en het Pascha. Deze tekens bleven in de kerk tot in de volheid van de tijd en Zijn openbaring aan Israël in het vlees, Hebr. 9: 20; Rom. 4: 11; 1 Kor. 5: 7; Lukas 16: 16. Dit testament van Hem werd oorspronkelijk gemaakt door middel van het mondelinge woord en wordt daarom een mondeling testament genoemd. Daarna werd het echter aan het papier toevertrouwd, zodat niet alleen de woorden van het testament gehoord konden worden, maar ook het boek ervan door de erfgenamen gelezen kon worden, Hebr. 9: 19-20. Zo hebben wij het gekregen als een geschreven testament in dat deel van de Heilige Schrift dat het Oude Testament genoemd wordt. Christus' Nieuwe Testament is de verklaring van diezelfde laatste wil van onze stervende Zaligmaker aangaande Zijn onnaspeurlijke rijkdommen, maar nu bevestigd door Zijn eigen dood aan het kruis en verzegeld met de zegels van de Doop en het Avondmaal van de Heere en deze zullen voor altijd blijven, 1 Kor. 11: 23-25; Matth. 28: 19; Hebr. 7: 12, 16-17. Ook dit werd oorspronkelijk mondeling bekend gemaakt tijdens Zijn openbare bediening, waarin Hij Zijn wil betreffende de grote zaligheid bekend maakte, "begonnen zijnde verkondigd te worden door den Heere", zoals de apostel opmerkt, Hebr. 2: 3. Het werd daarna op dezelfde manier aan het papier toevertrouwd en wij bezitten ook dit als een geschreven testament in dat deel van de Heilige Schrift dat het Nieuwe Testament genoemd wordt.

Als we kijken naar het oorspronkelijke tijdstip van Christus' Oude of Eerste Testament, dan komen we erachter dat het tijdstip even vroeg is als de aard van de

zaak toelaat, *want het is gemaakt in het paradijs op de dag van Adams val "in het koele van den dag"*, Gen. 3: 8 Engelse vertaling; ook wel genoemd de tijd tussen twee avonden, Ex. 12: 6, dat wil zeggen: tussen drie en zes uur 's middags. Met dat tijdstip wees onze Heere Jezus - in de belofte dat het Vrouwenzaad de kop van de slang zou vermorzelen en hij op zijn beurt Zijn verzenen zou vermorzelen, Gen. 3: 15 - op Zijn dood en verklaarde Hij Zijn wil dat daardoor de weldaden van Zijn werk aan zondaren zouden toekomen. Ik ben van oordeel dat die dag de zesde dag van de schepping is geweest, dezelfde dag waarop de mens geschapen is. Daarbij heb ik in gedachten dat de Schrift leert dat Adam niet één nacht in eer gewoond heeft, zoals sommigen de oorspronkelijke tekst van Psalm 49: 13 lezen. Zij die zich niet kunnen voorstellen dat de gebeurtenissen die in Gen. 3: 7-24 beschreven staan samengebald waren binnen het bereik van één dag, mogen daartegen de gebeurtenissen met betrekking tot Christus' dood afwegen, die beschreven staan in Lukas 22: 66-71; Lukas 23: 1-33; Joh. 19: 1, Matth. 27: 27-28; Joh. 19: 2, 5, 9-15; en Matth. 27: 24. Al deze dingen zijn gebeurd in het tijdsbestek van een halve dag, want Christus werd gekruisigd rond twaalf uur 's middags, Lukas 23: 44-46.

Sommigen stellen vanwege onwil om aan hun dood te denken het maken van hun testament uit tot hun sterfbed. Christus, de Tweede Adam, was echter zo gewillig om voor ons te sterven, dat Hij bevel gaf aan Zijn huis en Zich zo op de dood voorbereidde *op dezelfde dag dat de eerste Adam viel*. De zaak van de grote Koning en de zaak van de in ellende gestorte mensheid vereisten haast. De hele constructie van de wereld was door Adams val zo uit evenwicht geraakt, dat ze spoedig in elkaar zou storten en de mensheid op het punt stond om te komen onder het puin, ware het niet dat de Tweede Adam binnenkwam en de pilaren stutte. Krachtens Zijn dood bevestigde Hij de aarde opnieuw, Jesaja 49: 8. Daarom maakte Hij in het paradijs in een paar woorden Zijn testament, dat een beschikking bevatte van de verbondsweldaden ten gunste van arme zondaren, Gen. 3: 15. Daarmee kreeg Hij symbolisch het gewicht van de toorn dat allen terneer drukte, op Zich gelegd en zo bevestigde Hij de aarde opnieuw. Dat werd echter herhaald voor en vernieuwd aan Abraham aan wie de beloften gedaan werden, Gal. 3: 16, begrepen onder de naam van "testamenten" of "verbonden der belofte", Eféze 2: 12. Dit gebeurde ook aan Israël dat door Mozes met bloed besprenkeld werd, "zeggende: Dit is het bloed des testaments, hetwelk God aan ulieden heeft geboden", Hebr. 9: 20. Dit was dus Christus' Oude Testament, waarop al degenen die geloofd hebben van Adam tot Christus hun geloof en de hoop dat zij de daarin vervatte erfenis zouden verkrijgen, gebouwd hebben. Er verliepen echter nog meer dan vierduizend jaren vanaf het eerste maken van het testament tot aan de dood van de Erflater, waardoor het Nieuwe Testament bevestigd werd. Nu, de apostel zegt dat "een testament vast is in de doden, dewijl het nog geen kracht heeft, wanneer de testamentmaker leeft", Hebr. 9: 17.

Was Christus' testament dan al die tijd nog niet van kracht?

Jawel, het was van kracht door middel van een bevestiging vooraf, Gal. 3: 17. De bevestiging van een testament geschiedt volgens de Heilige Schrift door de dood van de testamentmaker, zoals de apostel de Hebreeën onderwijst in de zojuist aangehaalde tekst. Volgens de Schrift was er hier sprake van een tweevoudige dood van de Erflater: de ene als voorbeeld, de andere daadwerkelijk. Met betrekking tot de eerste van deze was Christus *het Lam dat geslacht werd van de grondlegging der wereld*, Openb. 13: 8. Hij is symbolisch gestorven in de slachtoffers die toen geofferd werden, Gen. 3: 21; en daarna gedurende heel het Oude Testament. Door die dood van de Erflater werd het testament vooraf bevestigd, zodat het vanaf de dag waarop het gemaakt werd van kracht was voor de erfgenamen die de nagelaten erfenissen ervan

zouden verkrijgen, omdat het toen ook reeds bevestigd was. Daarom merkt de apostel op, helemaal in overeenstemming met het bekende principe betreffende testamenten van Hebr. 9: 17: "Waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd", Hebr. 9: 18. Wat de apostel bedoelt met de inwijding van het testament, blijkt duidelijk wanneer overwogen wordt dat wat onze versie van de Bijbel 'inwijding' noemt, in het Schriftuurlijk gebruik van het woord niets anders betekent dan 'beginnen aan' of 'voor het eerst een persoon of ding gebruiken voor het beoogde doel'. De inwijding zelf van de tempel was daarom niets anders dan het eerste gebruik, zoals blijkt uit 2 Kronieken 5: 13, 2 Kron. 6 en 7: 1, vergeleken met 2 Kron. 7: 4-5. Zo kan met de inwijding van het testament niets anders bedoeld zijn dan dat de erfgenamen hun erfenis opeisen en verkrijgen krachtens het testament. De apostel zegt dat dit niet gedaan werd zonder dat het testament met bloed bevestigd werd. Dat bloed, hoewel het in werkelijkheid het bloed of de dood van geofferde beesten was, werd volgens de argumentatie van de apostel beschouwd als het bloed of de dood van de Erflater, omdat die beesten als symbolen van Hem geofferd waren.

Wat de verschillende omstandigheden ook geweest zijn waarmee het testament in verschillende periodes omgeven is geweest, uit dit alles blijkt toch dat het Oude en Nieuwe Testament, zowel mondeling als geschreven, in wezen het ene testament zijn van Jezus Christus, Die gisteren, heden en tot in eeuwigheid Dezelfde is (Hebr. 13: 8). Zij hebben dezelfde kracht en uitwerking wat betreft de volledige vergeving van zonde, de eeuwige zaligheid en de erfenissen die opgeëist en verkregen worden door het geloof, op grond van het testament, Hand. 15: 11; Rom. 4: 13. Alleen, wat eerst mondeling bekend gemaakt werd, dat werd later opgeschreven.

De erfenissen die eerst nagelaten werden in algemene en alomvattende termen, werden achteraf elk in het bijzonder benoemd en zijn in het Nieuwe Testament duidelijker uitgedrukt dan in het Oude.

Het eerste was een afschrift van het testament dat gemaakt was voor de tijden voordat de Erflater werkelijk stierf. Het laatste werd gemaakt voor heel de tijd daarna tot aan het einde van de wereld. Daarom hoeven we ook geen ander afschrift meer te verwachten.

2. De erfgenamen in het testament

Ten tweede moeten we onderzoeken wie de erfgenamen zijn, de partijen ten gunste van wie het testament gemaakt werd en die volgens de werkwijze van het testament, de daarin nagelaten erfenissen mogen opeisen en verkrijgen. We hebben reeds gezien dat het opstellen van het testament door Christus de grondleggende daad was van Zijn bediening van het verbond. De erfgenamen in het testament moeten dan ook noodzakelijk dezelfde zijn als de voorwerpen van Zijn verbondsbediening, dat wil zeggen: zondaren van de mensheid onbepaald. Christus is door de Vader gemachtigd om het verbond te bedienen aan zondaren onbepaald en Hij heeft met het oog daarop Zijn testament gemaakt. Het is dus zeker dat niemand die door Zijn bediening niet uitgesloten wordt, door het testament wél uitgesloten zou worden. Daarom legt de apostel, zelfs voor degenen die hun handen besmeurd hebben met het bloed van de Heere van de heerlijkheid, hun aandeel in de belofte vast tot een fundament voor het geloof: "Want u komt de belofte toe en uw kinderen en allen die daar verre zijn, zovelen als er de Heere onze God toe roepen zal", Hand. 2: 39. Tot wie dan ook het Evangelie komt, mogen we met volmacht zeggen dat de belofte aan u gedaan wordt, aan u, ja aan elk van u, namelijk de belofte van het testament. U hebt toestemming om die door het geloof op te eisen als uw eigen erfenis en uw eigen genade, Jona 2: 8.

Alle argumenten die aangevoerd zijn bij het voorwerp van Christus' bediening bewijzen dit. We hoeven ze hier dus niet te herhalen.

In het bijzonder is dit wel in overeenstemming met de aard der zaak. In Christus' testament zijn de erfgenamen niet met name opgeschreven, zoals dat het geval is bij testamenten waarin de erflater zijn erfenis nalaat aan zijn kinderen en vrienden om hem heen. Hier is het echter net als in het geval waarin sommigen van de kinderen en vrienden van de erflater nog niet ter wereld gekomen zijn op het moment dat het verbond gemaakt wordt. De erfenis moet hen dus nagelaten worden door middel van een algemene aanwijzing. Menigten, menigten van Christus' erfgenamen waren nog niet geboren toen Hij stierf. Menigten van hen hebben tot op deze dag de zon nog niet aanschouwd. Integendeel, toen Christus voor het eerst Zijn testament maakte, waren er nog maar twee personen op aarde. Daarom zijn de erfgenamen daarin aangeduid met een algemene aanwijzing, als nakomelingen van dat en dat geslacht. Welnu, deze algemene aanwijzing van erfgenamen in Christus' testament betreft niet werkelijke gelovigen, dat wil zeggen: *degenen die reeds werkelijk geloofd hebben*. Want het opeisen van de nagelaten erfenis door de erfgenamen geschiedt door het daadwerkelijke geloven, waardoor ze in het bezit van de erfenis gesteld worden. Dat opeisen moet noodzakelijk een fundament hebben in het testament dat eraan voorafgaat. En inderdaad, het testament is het fundament voor het geloof. Daarom werd het gemaakt voordat er één enkele daadwerkelijk gelovige was. Het werd gemaakt in het paradijs en uitgesproken voor de oren van onze schuldige eerste ouders, die het op het eerste horen geloofden en zo in het bezit gesteld werden van hun erfenis, Gen. 3: 15. Zo zal het zijn tot aan het einde van de wereld: het geloof zal komen door het horen van het testament, Rom. 10: 17; Gal. 3: 2. Ook betreft de aanwijzing in het testament niet de uitverkorenen, want hoewel het testament alleen in hen doeltreffend is, wordt de erfenis toch niet alleen aan hen nagelaten. Zij zijn niet de enige personen ten gunste van wie het testament gemaakt werd. Want omdat de verkiezing voor ons een geheim is totdat wij eenmaal geloven, kan ze niet de grond of de volmacht zijn om te geloven, het testament te omhelzen of de erfenis op te eisen. Trouwens, op het niveau van de verkiezing zouden degenen die tot het einde toe in ongelooft volharden niet met recht tot de weigeraars en verachters van Christus' testament gerekend kunnen worden, omdat zij er dan evenmin als de gevallen engelen een deel of belang in zouden hebben. De algemene aanwijzing van de erfgenamen in Christus' verbond betreft echter zondaren van de mensheid onbepaald. Aan het nageslacht van Adam zijn de erfenissen nagelaten, om door het geloof opgeëist en bezeten te worden: "Tot u, o mannen, roep Ik, en Mijn stem is tot der mensen kinderen", Spr. 8: 4; "Die wil, neme het water des levens om niet", Openb. 22: 17; "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen", Joh. 6: 37.

Stel u het geval voor van een rijke man, die vanwege zijn liefde tot en voorkeur voor een bepaalde familie, zijn bezittingen aan hen zou nalaten in een testament om onder hen verdeeld te worden. In dit geval is het duidelijk dat, hoe talrijk die familie ook is, elk ervan tot de erfgenamen van deze man behoort, hoewel hun namen niet allemaal afzonderlijk in het testament genoemd zijn. Elk van hen hoeft, om zijn recht op de erfenis te bewijzen, slechts aan te tonen dat hij tot die familie behoort. Op grond van de wettige bekendmaking van de bedienaar aan de familie dat zo'n testament gemaakt is tot hun voordeel, mogen ze volgens de wijze van het testament komen en hun erfdeel opeisen. Het is duidelijk dat allen die daarom komen en hun recht opeisen als leden van die familie, een deel van de erfenis zullen verkrijgen. Maar in het geval er sommigen van hen zijn die niet komen om hun recht op te eisen, zullen ze terecht het

voordeel ervan verliezen en sterven in het gemis van alles wat hen in het testament nagelaten was.

Onze Heere Jezus Christus heeft zo'n testament gemaakt. Het verloren geslacht van Adam is het geslacht dat als Zijn erfgenamen aangewezen is. En het Evangelie is de wettige bekendmaking die aan hen gedaan is, om tot de Bedienaar te komen en hun erfdeel te ontvangen. Allen die geloven, krijgen het erfdeel. Alle ongelovigen verliezen het en komen om in het gemis ervan en zij sterven zonder verontschuldiging. Zij kunnen niet voorgeven dat hun niets nagelaten was door de Erflater - wat wel zo is met de gevallen engelen - noch dat het niet aan hen bekendgemaakt was - wat wel het geval is met degenen die het Evangelie nooit gehoord hebben. Maar hoewel hun een rijke erfenis nagelaten was, komen ze om omdat zij de vriendelijkheid van de Erflater onderschat hebben en nooit wilden komen om hun deel op te eisen door het geloof. Daarom worden de weldaden van het genadeverbond, zelfs met betrekking tot ongelovigen, de hunne genoemd krachtens het recht dat zij erop hebben volgens Christus' testament: "Die de valse ijdelheden onderhouden, verlaten hunlieder weldadigheid", Jona 2: 8). Daarom zegt de vader tot de oudste zoon in de gelijkenis: "Al het mijne is uwe", Lukas 15: 31. Zo ook Lukas 16:12: "En zo gij in eens anders goed niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?", namelijk "het ware", of: de ware rijkdommen, vers 11. Hun ellende ligt bij de deur van hun ongeloof, namelijk dat ze niet komen tot Christus om door Hem ontvangen te worden: "En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben", Joh. 5: 40. Christus' beloften in Zijn testament zijn voor zondaren van de mensheid, zoals de belofte van Kanaän voor alle Israëlieten was. Zelfs diegenen waren niet uitgezonderd van wie de lijken in de woestijn gevallen zijn: "Zeg tot de kinderen Israëls: Ik ben de HEERE... En Ik zal ulieden brengen in dat land, waarover Ik Mijn hand opgeheven heb", Ex. 6: 5, 7. Hun was dus een belofte nagelaten dat zij de rust van Kanaän binnen zouden gaan. Degenen die de belofte geloofden, verkregen daarom het bezit, maar die er niet in geloofden, verloren het. Die laatsten kregen het land niet, niet omdat het hen niet nagelaten was, maar - hoewel het hen evengoed als degenen die binnengingen nagelaten was - omdat zij de belofte niet geloofden. Daarom zegt de apostel: "Zij hebben niet kunnen ingaan vanwege hun ongeloof", Hebr. 3: 19. Dit betekent geen aantijging van Gods trouw. Want zelfs in beloften - net als in verbonden - moet er noodzakelijk sprake zijn van wederzijdse instemming met dezelfde zaak. Van de kant van de partij aan wie de belofte is gedaan, is aanvaarding noodzakelijk, zodat degene die de belofte doet, helemaal verplicht is om haar te vervullen. Want van niemand die een belofte doet of een weldaad aan iemand toezegt, kan in redelijkheid verwacht worden dat hij tegen de wil van de ander zijn voordeel aan hem opdringt, of dat hij er de brui aan geeft als een zaak waar hij zich op elk moment van kan ontdoen. Welnu, juist met dit doel gebruikt de apostel het voorbeeld van de Israëlieten aan wie de belofte van Kanaän nagelaten was, maar die het land toch niet kregen vanwege hun ongeloof: "Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd, de belofte van in Zijn rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn. Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het woord der prediking deed hun geen nut, dewijl het met het geloof niet gemengd was in degenen, die het gehoord hebben", Hebr. 4: 1-2. Vergelijk dit met Ex. 6: 8: "En Mozes sprak also tot de kinderen Israëls, doch zij hoorden naar Mozes niet".

3. De Bedienaar van het testament

Ten derde moeten we onderzoeken wie de Bedienaar is van het testament. In gewone testamenten zijn de erflater en de uitvoerder altijd verschillende personen. Dat kan

ook niet anders, want de stervende erflater kan niet opnieuw gaan leven om te kijken of zijn wil uitgevoerd wordt. Daarom moeten één of meer personen, die nog leven nadat hij gestorven is, aangesteld worden voor dat doel. Hier is die reden echter niet van toepassing. Jezus Christus kon heel goed de Bedienaar zijn van Zijn eigen testament en hoefde niemand anders voor die zaak aan te wijzen. Hij was de Heere van leven en dood. Het was voor de dood niet mogelijk om Hem vast te houden, Hand. 2: 24. Hoewel Hij werkelijk moest sterven om Zijn testament te bekrachtigen, zou Hij toch weer spoedig opstaan om het doeltreffend uit te voeren. Daarom merkt de apostel op dat Hij "overgeleverd is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking", Rom. 4: 25. Hij leeft voor altijd. Zelfs toen Hij in het graf verkeerde, was Hij in staat om het testament uit te voeren, omdat Hij zowel God als mens was. Hij kon Zijn leven zelfs niet voor één ogenblik verliezen, want het was een Goddelijk leven. Toen Zijn menselijke natuur in die doodstaat verkeerde, was Zijn uitvoering van Zijn testament bijna gelijk aan Zijn uitvoering ervan voordat Hij daadwerkelijk de menselijke natuur aangenomen had.

Dat Jezus Christus werkelijk de Bedienaar is van Zijn eigen Testament, blijkt hieruit dat Hij door Zijn Vader aangesteld is tot Bedienaar van het verbond, om de weldaden daarvan uit te delen als de grote Beheerder van het hemelhuis. Ook blijkt het uit de daden van Zijn bediening, zowel in dit leven als in het toekomstige.

Want het is in Zijn hand om - zowel daadwerkelijk als betrekkelijk - genade uit te delen aan zondaren en om heerlijkheid mee te delen aan de heiligen. Beide vormen zowel de uitvoering van Zijn testament als de bediening van het verbond, waarbij de eerste ondergeschikt is aan de laatste. Ondertussen kan niet ontkend worden dat Hij het uitvoert door Zijn Geest en ook Evangeliedienaren gebruikt voor deze zaak. Daarom, wie ook maar een zaligmakende weldaad van Christus' testament zou willen krijgen of deel zou willen hebben aan de daarin nagelaten erfenissen, moet tot Hemzelf komen om ze te ontvangen, want Hij is Zelf de Bedienaar van het testament. Daarom is het de voortdurende roep van het Evangelie tot omkomende zondaren, dat zij tot Christus moeten komen voor het leven en de zaligheid. En de aanklacht tegen degenen die hun eigen genade opgeven, is dat ze niet tot Hem willen komen, Joh. 5: 40. Ook moet het hele leven van de gelovigen bestaan in een komen tot Hem, 1 Petrus 2: 4, dat wil zeggen: een leven door het geloof in Hem, Gal. 2: 20, waardoor zij dagelijks de erfenissen mogen ontvangen naar gelang van hun noden.

4. De erfenissen in het testament

Ten vierde en tenslotte moeten we onderzoeken wat de erfenissen zijn die in Christus' testament nagelaten zijn aan arme zondaren uit de mensheid, Zijn enige erfgenamen. In het algemeen is dátgene aan hen nagelaten wat voldoende is om hen gelukkig te maken voor tijd en eeuwigheid, namelijk al de verbondsweldaden die ontvangen moeten worden door het geloof. Deze zijn Christus Zelf en alle dingen in en met Hem, Rom. 8: 32. Het algemene beding van het testament is: "U geschiede naar uw geloof", Matth. 9: 29. Het is niet mogelijk om alle bijzonderheden op te sommen. Daarom moet het voldoende zijn dat we alleen de belangrijkste en meeromvattende erfenissen aanstippen die door Jezus Christus in Zijn testament nagelaten zijn aan zondaren van de mensheid in het algemeen.

1. Legaat

De eerste erfenis is Zijn eigen volkomen gerechtigheid om ons voor de Heere te bedekken, die daarom genoemd wordt "de gave der rechtvaardigheid", Rom. 5: 17,

omdat die aan ons vermaakt wordt in het testament om ontvangen te worden door het geloof. In die zin wordt gezegd dat ze geopenbaard wordt aan het geloof, dat wil zeggen: om geloofd te worden en erop te vertrouwen en zo ontvangen en aangetrokken te worden, Rom. 1: 17. Stervende mensen hebben de gewoonte om rouwkleren na te laten voor arme vrienden, maar onze stervende Zaligmaker liet voor al Zijn erfgenamen "de klederen des heils en de mantel der gerechtigheid" na, Jesaja 61: 10, "sierlijke klederen", des. 52: 1, "witte klederen", Openb. 3: 18, als een kleed om zich te verheugen. Daarom leeft Hij - hoewel Hij dood was - en leeft Hij voor altijd. Onze vader Adam liet ons naakt achter tot onze schaamte. Toch hoeven we niet naakt te gaan en onze schaamte hoeft ook niet gezien te worden. Want in het testament van de Tweede Adam is genoeg kleding nagelaten voor het gevallen nageslacht van onze vader, namelijk het kleed van Zijn Eigen gerechtigheid. Niets rest ons dan dat wij het ontvangen en aantrekken als Zijn nalatenschap aan ons. Een heilige God kan ons in onze geestelijke naaktheid niet toelaten in Zijn tegenwoordigheid. De wet eist van ons dat wij voor Hem verschijnen in onbevleete heiligheid van natuur en in volmaakte rechtvaardigheid van het leven als voorwaarde om het leven te krijgen. Bovendien moeten wij ter bevrediging van de gerechtigheid nog lijden omdat wij gezondigd hebben. Hoe kunnen we echter zo voor Hem verschijnen? Wij kunnen ons op geen enkele manier in die toestand brengen, wat we ook doen of lijden. Toch is ons geval niet hopeloos. Wij hebben een goede Vriend, de Heere Jezus Christus, Die ons in Zijn Testament de heiligheid van Zijn natuur nagelaten heeft waarin Hij geboren werd, de rechtvaardigheid van Zijn leven, namelijk alle goede werken die Hij gedaan heeft in gehoorzaamheid aan de Tien Geboden gedurende Zijn leven op aarde, én de voldoening die Hij gedaan heeft door Zijn dood en lijden vanaf de buik tot aan het graf. Van al deze dingen heeft Hij één ondeelbare gift van rechtvaardigheid gemaakt en die aan ons nagelaten in Zijn testament om ontvangen te worden door het geloof. Door middel hiervan kan zelfs de meest ellendige zondaar versierd worden voor het aangezicht van een heilige God en daarmee een antwoord hebben op al de eisen die de wet stelt voor het leven. Zo kan hij een volledige vergeving krijgen en door God aangenomen worden als rechtvaardig voor Zijn aangezicht. Hoe zullen we ontvluchten wanneer we nooit deze erfenis opeisen en daarmee trappen op de vriendelijkheid van de Erflater?

2. Legaat

De tweede erfenis is ons nieuwe verbondsdeel in God, waardoor wij gelukkig gemaakt worden: "Ik zal hun tot een God zijn", Hebr. 8: 10. Onze vader Adam liet zijn hele nageslacht zonder God in de wereld, Efése 2: 12. Dit was een onuitsprekelijk verlies, ja een verwoestend verlies. Alle ellende in tijd en eeuwigheid lag erin besloten. Het was een verlies dat nooit gecompenseerd had kunnen worden. Voor ons was het onherstelbaar. Jezus Christus heeft echter voor ons het verloren verbondsdeel in God teruggebracht en heeft het ons nagelaten in Zijn testament. Dit is een erfenis die ons begrip volledig te boven gaat. Wie kan helemaal bevatten wat dat is: "Ik uw God zal zijn"? Zeker, alle zegeningen liggen hierin besloten voor tijd en eeuwigheid: "Welgelukzalig is het volk, wiens God de HEERE is", Psalm 144: 15. Hierin is uw vrede nagelaten en de verzoening met God, Joh. 14: 27, opneming in Gods gezin, 2 Kor. 6: 16-18, ja dat u God als uw eigen God zult hebben, als uw eigen Erfdeel, omdat u samen met Christus erfgenamen bent, Rom. 8: 17. Al de Personen van de Godheid zullen van u zijn: de Vader om uw Vader, de Zoon om uw Zaligmaker en de Heilige Geest om uw Heiligmaker te zijn. Al de eigenschappen van God zullen gebruikt worden voor uw gelukzaligheid. Niets aan Christus' kant en niets

aan Gods kant staat tussen u en dit alles. Niets kan het u doen missen dan alleen uw ongelooft. Dat nieuwe verbondsdeel in God is verworven door het bloed van het eeuwigdurende verbond. Het is overgegeven aan Jezus als de Bedienaar van het verbond en Hij heeft het op Zijn beurt bij testament aan u nagelaten. Wat rest u nog dan alleen tot de Bedienaar te komen en de erfenis te ontvangen door het geloof? Helaas, dat er toch nog mensen gevonden worden die hier niet toe genegen zijn!

3. Legaat

De derde erfenis is Zijn Geest van genade, Die wij zo bijzonder nodig hebben. Luister naar de woorden van het testament: "Keert u tot mijn bestraffing; zie, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloediglijk uitstorten", Spr. 1: 23. Christus heeft de zeven geesten van God, ja de volheid van de Geest in Hemzelf om die mee te delen en Hij heeft die bij testament vermaakt aan zondaren van Adams geslacht. Bovendien heeft Hij dit als Bedienaar van het testament bekend gemaakt, door te verkondigen dat Hij bereid is om Zijn Geest te geven aan allen die daarom tot Hem komen: "Jezus stond en riep, zeggende: Zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke. Die in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien., En dit zeide Hij van den Geest, Denwelken ontvangen zouden die in Hem geloven.", Joh. 7: 37-39. Wat een geschikte erfenis voor Adams kinderen! Hier is leven voor ons, leven voor onze dode zielen, want Zijn Geest is de Geest van het leven, Die de banden van zonde en dood losmaakt, Rom. 8: 2. Hoe zullen dode zielen leven? Onze Heere geeft op die vraag Zelf een uitgebreid antwoord in Joh. 6, door Zichzelf voor te stellen als het levengevende Brood dat het leven geeft aan de wereld, vers 33. Door het eten van dit Brood zullen zielen leven, vers 57. De levendmakende Geest is in dit Brood, vers 63 en het wordt gegeten door het geloof, vers 35, 63-64. Waarheen moet een ziel dan gaan om het leven te krijgen, dan alleen tot Christus, de Bedienaar van zijn Eigen testament, vers 68? Want zoals wij de dood ontleend hebben aan de eerste Adam, zo moeten we het leven ontleenen aan de Tweede Adam, anders kunnen we het niet krijgen, vers 53. Hier is herscheppende en heiligende genade voor ons, waardoor onze naturen veranderd kunnen worden, Ezech. 36: 26. Hier wordt het beeld van God in ons hersteld door de ontvangen genade, die overeenkomt met de genade in de mens Christus, zoals de was met het zegel overeenkomt Goh. 1: 16, want dit alles wordt gewerkt door de Geest van Christus in degenen die geloven, Efése 1: 13. Hier wordt genade aan ons vermaakt, waardoor we in staat gesteld worden tot evangelische boetvaardigheid, Zach. 12: 10; Ezech. 36: 31, om in een nieuw leven te wandelen, Ezech. 36: 27 en de werken van het lichaam te doden, Rom. 8: 13. Hier is verlichtende genade aan ons nagelaten, waardoor we onze plicht kunnen waarnemen, want de Geest is de Geest van licht en leiding, Joh. 1: 9. Hier is opwekkende en versterkende genade nagelaten, die tot ons komt door de bevoorradig met de Geest, Fil. 1: 19; Ef. 3: 16. Ook vertroostende genade in alle beproevingen en kwellingen, want Hij is de Trooster Die voor altijd blijft waar Hij eenmaal komt, Joh. 14: 16. En tenslotte bevestigende genade, waardoor de zondaar die eenmaal in Christus is, voor eeuwig bewaard wordt voor totale of uiteindelijke afval, Joh. 14: 17; 1 Joh. 2: 27. In één woord: omdat Christus ons in Zijn testament de Geest van genade nagelaten heeft, staan alle gepaste genadegaven voor ons open. Daarom blijft niemand die het Evangelie hoort, verstoken van genade, dan alleen wanneer hij daarvoor niet tot Christus wil komen.

4. Legaat

De vierde erfenis is een passende hoeveelheid van de goede dingen van dit leven, zoals de oneindige Wijsheid dat nodig acht: "Gij zult in het land wonen, en gij zult zekerlijk gevoed worden", Psalm 37:3 Engelse vertaling. Christus heeft in Zijn testament een Koninkrijk beschikt aan zondaren, namelijk het Koninkrijk van God, en al die andere dingen zullen hen toegeworpen worden, Matth. 6: 33. Zijn testament is gepast voor al onze behoeften, zelfs wat betreft tijdelijke dingen. Hij heeft gezorgd voor onze voorziening en bescherming, volgens de beloften dienaangaande in het verbond. Deze beloften, die in het eeuwige verbond in de eerste plaats aan Hemzelf gedaan zijn, heeft Hij door Zijn testament als het ware bevestigd om ter beschikking gesteld te worden aan al degenen die ze op grond daarvan door het geloof omhelzen en opeisen. Daarom mogen gelovigen evengoed tot Christus gaan om hun dagelijks brood als om geestelijke weldaden, door zowel voor het ene als voor het andere te pleiten op het testament. Het zal de gelovige meer bevrediging schenken in de beoefening van het geloof om brood en water te ontvangen op grond van Christus' testament, dan heel de overvloed van wereldse mensen ooit zou kunnen geven. Want op het niveau van het testament heeft hij ze gekregen voor de prijs van het kostbare bloed van de Erflater en hij krijgt er de zegening van zijn Vader bij.

5. Legaat

De vijfde erfenis is een dood zonder prikkel: "Zo iemand Mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid", Joh. 8: 51. Mensen treffen in hun testamenten een voorziening voor een gemakkelijk leven voor de erfgenamen, maar zij kunnen hun niets nalaten om de dood veilig en gemakkelijk voor hen te maken. In Christus' testament is echter een bijzondere voorziening voor zijn erfgenamen, zowel voor de dood als voor het leven. In het geloof daarvan hebben de heiligen de grimmige boodschapper verwelkomd. Zij stierven gemakkelijk in het geloof in het verzegelde testament, Hebr. 11: 13. Onze Heere Jezus moest de dood ontmoeten toen die gewapend was met zijn prikkel in de volle kracht die deze gekregen had vanwege de verbroken wet, maar Hij was volkomen zeker van de overwinning. Daarom liet Hij, toen Hij Zijn testament maakte, dit na als een deel van Zijn laatste wil, dat zondaren van Adams geslacht bevrijd zouden zijn van de prikkel van de dood door het geloof in Hem. Het was een kostbare erfenis die Hij goed kon nalaten, omdat Hij die verworven had door Zijn eigen dood. Hij kan en wil die doeltreffend maken, omdat de volledige kracht over dood en graf in Zijn hand is en Hij de Bedienaar is van Zijn eigen testament. Hoe beklagenswaardig is het dat mensen die weten dat ze moeten sterven, dit testament verachten, evenals de vriendelijkheid van hun beste Vriend, Die hier verschijnt waar niemand anders in staat is om te helpen!

6. Legaat

De zesde en laatste erfenis is het eeuwige leven aan de andere zijde van de dood: "Die dit Brood eet, zal in der eeuwigheid leven", Joh. 6: 58. Christus' testament heeft niet alleen betrekking op deze, maar ook op de andere wereld. Er is niet alleen een voorziening in getroffen voor de tijd, maar ook voor de eeuwigheid. Hij heeft daarin een Koninkrijk verordeneerd, het Koninkrijk van de hemel als een eeuwige erfenis voor de erfgenamen, Lukas 22: 29. Dit omvat de gelukzaligheid van de ziel in haar afgezonderde toestand, de heerlijke opstanding van het lichaam op de laatste dag en de volkomen gelukzaligheid van ziel en lichaam samen, vanaf die dag voor altijd. Wie kan het belang hiervan onder woorden brengen? Maar wat er ook in opgesloten is, het is allemaal bij testament nagelaten aan zondaren van de mensheid. Wie van hen ook

maar tot Christus komt om het te krijgen, die zal het op grond van Zijn trouw zonder meer verkrijgen.

Dit zijn de zes allesomvattende erfenissen van Christus' testament. Er zou geen einde aan komen wanneer we ze elk afzonderlijk meer in detail zouden overdenken. U hebt het boek van het testament, zowel het Oude als het Nieuwe, in uw handen. Lees het ijverig en met toewijding als Christus' testament - dat is het ook werkelijk! - en u zult op elke bladzijde de onnaspeurlijke rijkdommen bespeuren. Herinner u bovenal dat het u in het bijzonder aangaat, ja elk van u, als erfgenamen ten gunste van wie het gemaakt is, want u bent mensen, mensenkinderen, Spr. 8: 4. Het testament wordt wettig aan u bekend gemaakt, zowel door de prediking van het Woord, als door een afschrift ervan, een Bijbel, die u in handen gegeven is. U wordt geroepen om tot Christus te komen als de Bedienaar ervan, om door het geloof in Hem uw erfdeel te ontvangen. Gelukkig zult u zijn wanneer u de roepstem beantwoordt. Maar doet u dat niet, dan "zal het voor Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in den dag des oordeels dan voor u". Het zal uw oordeel verzwaren dat niet alleen al deze erfenissen aan u nagelaten waren in Christus' testament, maar dat ze ook aan u bekend gemaakt zijn en u geroepen werd om tot de Bedienaar te komen om ze te ontvangen, maar u geloofde niet, u wilde niet.

Tot zover over Christus als de Erflater van het verbond.

3. Christus de Profeet van het verbond

omdat het verbond een eeuwige overeenkomst is en geen enkel schepsel getuige geweest is van het maken ervan, is het een geheimenis voor de hele schepping. En omdat het een geheimenis was van "de veelvuldige wijsheid Gods", Eféze 3: 10, was geen enkel schepsel in staat om de aard ervan te ontvouwen. Daarom noemt de apostel het "de wijsheid Gods, bestaande in verborgenheid, die bedekt was, welke God tevoren verordineerd heeft, eer de wereld was", 1 Kor. 2: 7. Hieruit blijkt dat het nodig was om een Profeet voor dit verbond aan te stellen en dat alleen een Goddelijk persoon geschikt was om de oorspronkelijke Profeet daarvan te zijn. Dit geldt eens te meer omdat vanwege de geestelijke blindheid van de partij aan wie het geopenbaard moest worden, een louter objectieve openbaring in dit geval niet genoeg zou zijn, want "de natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden", 1 Kor. 2: 14. Daarom werd Jezus Christus als Bedienaar van het verbond ook aangesteld tot Profeet ervan. Van Hem heeft de apostel gezegd: "Want Mozes heeft tot de vaders gezegd: De Heere uw God zal u een Profeet verwekken uit uw broederen, gelijk mij", Hand. 3: 22. En wie op welk moment ook de profeten van het verbond waren, Hij alleen was de oorspronkelijke Profeet ervan: "Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in den schoot des Vaders is, Die heeft Hem ons geopenbaard", Joh. 1: 18.

In deze hoedanigheid werd Christus aangesteld tot:

1. De Boodschapper.
 2. De Getuige.
 3. De Uitlegger van het Verbond.
1. In de hoedanigheid van Profeet werd Hij aangesteld tot Boodschapper van het verbond, Mal. 3: 1 om de blijde tijding van dat verdrag van vrede aan deze wereld te brengen: Het was echter niet alleen daartoe, maar ook om op gezag van de hemel het verdrag aan zondaren te verkondigen, hun de weldaad daarvan aan te

bieden en met hen te onderhandelen over de aanvaarding ervan door er persoonlijk in te komen. Het moest zeker een verbond van ongeëvenaard gewicht en belang zijn, dat het zo'n Boodschapper had!

2. In dezelfde hoedanigheid werd Hij aangesteld tot de Getuige van het verbond: "Zie, Ik heb Hem tot een Getuige der volken gegeven", Jesaja 55: 4. God wist dat de wereld een schuldige wereld was, waarvan de gewetens getuigden dat ze de dood verdiend hadden. Hij wist dat ze daarom zeer traag zouden zijn om het goede nieuws van de hemel over het vredesverbond te geloven. Om deze reden wilde Hij hun Iemand geven Die geschikt was om getuigenis te geven van de waarheid ervan. Daarvoor wees Hij Jezus Christus aan. Hij was een Zoon van Adam en daarom des te geschikter om het officieel te bevestigen voor de mensen. Ook was Hij de eeuwige Zoon van God en daarom met vatbaar voor fouten of feilen in Zijn getuigenis. Hij was een Ooggetuige van de eeuwige overeenkomst en kon daarom spreken over de zaak die Hij bij Zijn Vader gezien had, Joh. 8: 38. Hij kwam uit de hemel - waar het verbond gemaakt was - naar de aarde, ten gunste waarvan het gemaakt was. Daarom kon Hij op aarde getuigen wat Hij ervan gezien had in de hemel: "Die van boven komt, is boven alles... En hetgeen Hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt Hij", Joh. 3: 31-32. In Hem hebben wij een tweevoudige Getuige en dat is voor de wet een volledig bewijs. Hij is "de Amen, de trouwe en waarachtige Getuige", Openb. 3: 14. In Hem hebben wij de Getuige van de mens, met betrekking tot wie Hij een trouwe Getuige is, en de Getuige van God, met betrekking tot Wie Hij de waarachtige Getuige is, ja de Waarheid zelf. Vergelijk dit met Joh. 8: 18: "Ik ben het, Die van Mijnelven getuig", waar Christus als een Goddelijke Getuige met betrekking tot Zijn Godheid getuigenis geeft van Hemzelf, als een Mens die in de wereld verschijnt om het verbond te openbaren. Met betrekking tot deze beide is Hij de Amen, Wiens getuigenis de waarheid van de zaak volgens het recht bepaalt en bevestigt.
3. In diezelfde hoedanigheid is Hij aangesteld tot Uitlegger van het verbond, Job: 33: 23, om het aan mensen te onderwijzen. We zijn niet alleen traag om het verbond te geloven, maar het is ook moeilijk voor ons om het te begrijpen. Het is zo ver buiten het bereik van ons natuurlijk begrip dat wij het met op een zaligmakende manier kunnen begrijpen, tótdat de Zoon van God ons een bovennatuurlijk begrip gegeven heeft om de Waarachtige te kunnen kennen, 1 Joh. 5: 20. Een ieder die het op die wijze verstaat, moet wel door God onderwezen zijn, Joh. 6: 45, dat wil zeggen: door Jezus Christus, vers 46. Zo is Hij dan door de Vader aangesteld als de Uitlegger en de grote Onderwijzer in de verborgenheid van het verbond. Ook moeten alle verbondskinderen zijn discipelen zijn om van Hem te leren.

Christus' bediening van het verbond als Profeet daarvan, kan in de volgende drie zaken samengevat worden.

1. Hij maakt het verbond bekend en biedt het zondaren aan door Zijn Woord, om hen er persoonlijk in te brengen. Dit heeft Hij gedaan vanaf het tijdstip van Adams val. Hij doet het nog en zal het blijven doen tot aan het einde van de tijd, wanneer de geheime raad van God vervuld zal zijn.

In Eigen persoon begon Hij aan de Oudtestamentische bedeling ervan. Hij verscheen in menselijke gedaante, kondigde met Zijn Eigen mond voor het eerst op aarde het verbond af en deed het eerste aanbod ervan in het paradijs, Gen. 3: 8, 15. Hij zette het voort door middel van profeten en gewone onderwijzers, die Hij een opdracht gaf met dat doel en die Hij met gaven voor dat werk uitrustte. Hij stelde de profeten te werk om in Zijn Naam te schrijven en over die zaak te spreken. Door middel van zowel

profeten als onderwijzers sprak Hij tegen zondaren, maakte hun het verbond bekend en bood het hun aan, zowel mondeling als schriftelijk. Zo bestuurdde Hij dat werk tot zaligheid van de gelovigen in de patriarchale tijd voor en na de zondvloed en gedurende heel de tijd van de Joodse kerk, van Mozes tot aan het einde van die bedeling.

Toen begon Hij ook in Eigen persoon aan de Nieuwtestamentische bedeling. Door Zijn komst in het vlees was Hijzelf mens geworden en legde Hij Zich op dit werk toe. Hoewel Hij "de geboren Koning der Joden" was, Matth. 2: 2 en velen van hen hadden gewild dat Hij de troon zou beklimmen, Joh. 6: 15, verkoos Hij liever om als Profeet te verschijnen. Hij wilde het werk van de bediening op Zich te nemen om het Evangelie te prediken en het verbond aan omkomende zondaren bekend te maken en aan te bieden. Daarom was Hij "een Dienaar der besnijdenis", Rom. 15: 8., Salomo, de koning-prediker, was een type van Hem, in het bijzonder hierin, Pred. 1: 1.

Dit prediken deed Christus ook daadwerkelijk en Hij zet het nog steeds voort, middellijk en bij volmacht, in het bijzonder na Zijn hemelvaart. Deels doet Hij dat door middel van apostelen en andere buitengewone beampten, die Hij aanstelde om zowel te schrijven als te spreken in Zijn Naam. En deels doet Hij dat door de gewone Evangeliedienaars, wat in de kerk voortgang zal hebben tot aan het einde van de wereld, Efëze 4: 11-13.

Zo bedient Hij tegenwoordig het verbond aan ons door ons Zijn geschreven Woord van het Oude en Nieuwe Testament in handen te geven en door mannen te zenden die in Zijn Naam het Evangelie aan ons preken. Door middel hiervan spreekt Hij tegen zondaren om hun het verbond bekend te maken en aan te bieden. Zo zet Hij het werk voort tot zaligheid van degenen die geloven en laat Hij de ongelovigen zonder verontschuldiging, 2 Kor. 5: 20; Openb. 3: 22; Lukas 10: 16.

Daarom is het aanbod van het verbond dat ons in het Evangelie gedaan wordt, Zijn aanbod. Hoewel het Woord tot ons gezonden wordt door mensen, zijn zij slechts Zijn stem in deze zaak, maar Hijzelf is de Spreker. Daarom, "ziet toe, dat gij Dien Die spreekt niet verwerpt", Hebr. 12: 25.

2. Hij maakt de bekendmaking en aanbieding van het verbond doeltreffend voor de uitverkorenen door Zijn Geest: "bij degenen, die u het Evangelie verkondigd hebben door den Heiligen Geest, Die van den hemel gezonden is", 1 Petrus 1: 12. De grote Profeet van het verbond kan de meest hardleerse zondaren van de mensheid machthebbend onderwijzen door het licht voort te brengen, niet alleen door Zijn Woord in een donkere wereld, maar ook door Zijn Geest in donkere harten. Want de volheid van de Geest van het licht is in Hem en Hij heeft ogenzalf voor de geestelijk blinden, Openb. 3: 18. Hij weet wie de Zijnen zijn voor wie Hij de overeenkomst sloot met de Vader en voor wie Hij de belofte van de Geest ontving.

Vroeger of later verlicht Hij hen door hen te redden uit de macht van hun geestelijke duisternis en door de bediening van het verbond doeltreffend te maken voor hen, hoe krachteloos ze ook zal blijven voor anderen, Kol. 1: 13. Dit doet Hij door Zijn Woord met kracht tot hen te brengen, want de Geest opent hun ogen doeltreffend. In de eerste plaats geschiedt dat doordat de Geest in hen werkt als een Geest van dienstbaarheid. Hij brengt de heilige Wet tot hun geweten in zijn geboden en vloek, als een Wet met Goddelijk gezag die hen in het bijzonder bindt. Daardoor worden zij overtuigd van hun zonde en ellende en zien zij hun zonde als gruwelijk voor Gods ogen en Zijn toorn, als gepast voor hun zonde. Ze worden vervuld met wroeging, verschrikking en vrees. Ze gaan hijgen naar bevrijding, voelen hun absolute behoefte aan Christus en Zijn gerechtigheid en wanhopen aan bevrijding door enig ander middel, Hand. 2: 37;

Hand. 16: 29-30. Daarna werkt Hij in hen door dezelfde Geest, maar nu als een Geest van het leven Die Hij door het Woord van het Evangelie uit Zichzelf aan hen meedeelt. Hij brengt het heerlijke Evangelie tot hun harten en gewetens, in zijn vrije belofte van leven en zaligheid voor zondaren door Jezus Christus, zoals het opgetekend is in de Heilige Schriften. Hij opent het en toont het aan hen als het onfeilbare Woord van de eeuwige God en als Zijn Woord aan hen in het bijzonder: "Gij hebt het niet aangenomen als der mensenwoord, maar, gelijk het waarlijk is als Gods Woord", 1 Thess. 2: 13; "Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in vele verzekerdheid", 1 Thess. 1:5. Juist door dit werk van de Geest wordt de grond om te geloven onmiddellijk helder voor hen, zoals de apostel zegt: "En mijn rede en mijn prediking was in betoning des Geestes en der kracht; opdat uw geloof niet zou zijn in wijsheid der mensen, maar in de kracht Gods", 1 Kor. 2: 4-5.

Het is een innerlijk getuigenis van het Evangeliewoord aan hen, onderscheiden van het meest heldere uiterlijke, mondelinge getuigenis ervan, volgens het woord van onze Zaligmaker: "De Geest der waarheid, Die van den Vader uitgaat, Die zal van Mij getuigen. En gij zult ook getuigen", Joh. 15: 26-27. Door de kracht hiervan krijgen zij een geestelijk gezicht, Joh. 6: 40 en kennis van Christus in Zijn alles overtreffende heerlijkheid en uitnemendheid, zoals Die aan hen voorgesteld wordt in de vrije belofte van het Evangelie. Zo worden zij onfeilbaar tot het geloof gebracht. Doordat de Geest het woord van het Evangelie zó op hen toepast, omhelzen ze het gretig en passen ze het op zichzelf toe door het geloof, zoals we kunnen zien in de bekeerlingen uit Hand. 2: "En Petrus zeide tot hen: Bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in den Naam van Jezus Christus tot vergeving der zonden. ... Want u komt de belofte toe ... Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt", vers 38-39, 41 .

3. Tenslotte onderwijst en onderricht Hij hen door Zijn Woord en Geest vanaf dat moment als kinderen van het verbond en als Zijn eigen discipelen. Het hele plan van de zaligheid is weggelegd in het verbond. Het is een verborgenheid van de veelvuldige wijsheid van God, waarvan steeds maar meer geleerd moet worden. Christus is de grote Profeet Die erin onderwijst en "de verborgenheid des HEEREN is voor degenen die Hem vrezen; en Zijn verbond, om hun die bekend te maken", Psalm 25: 14. Vanwege de overblijfselen van duisternis in hun verstand terwijl zij nog op aarde zijn, zijn de heiligen geneigd om het zicht te verliezen op de Personen in het verbond. Maar de grote Profeet is er om de Vader aan hen te tonen en Zichzelf aan hen te openbaren door de Geest. De voorwaarde van het verbond, de gerechtigheid van de Middelaar Zelf, de enige grond van al hun hoop, kan alleen in het oog gehouden worden door het levenslicht dat Hijzelf geeft. Alleen in Zijn licht kunnen zij een gelovig gezicht hebben op de beloften en voorrechten van het verbond. De plichten van het verbond, waarvan de buitengewoon veelomvattende Wet van de Tien Geboden de regel is, zijn vele en hoewel ze in zichzelf helder zijn, zijn ze voor ons vaak zo donker en ingewikkeld, dat we zonde en plicht niet van elkaar kunnen onderscheiden. De kinderen van het verbond hebben echter een onfeilbare Onderwijzer Die zij in elke situatie mogen raadplegen en van Wie ze op elk punt mogen leren hoe ze koers moeten houden: "Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht, en Hij zal den zachtmoedigen Zijn weg leren", Psalm 25: 9.

De donkerheid die door de zonde over de mensheid gebracht is, kan alleen door de genade van het nieuwe verbond doeltreffend verdreven worden. Het ware licht is een weldaad van het verbond, verworven door het bloed van Christus. Het is in Hem gehuisvest met de andere weldaden van het verbond die aan Hem zijn toevertrouwd.

Hij deelt het uit als de grote Profeet van het verbond. Tot Hem moeten we de toevlucht nemen om licht, in welke situatie we ook zijn. Of we nu verkeren in de middernachtelijke duisternis van de natuurstaat, of in de schemering van onze tegenwoordige onvolmaaktheid in de genadestaat, in het middaglicht van de heerlijkheid is het Lam de Kaars van de hemelse stad, Openb. 21: 23.

Op deze wijze is Christus de Profeet van het verbond.

4. Christus de Koning van het verbond

Het Genadeverbond is een zaak van zo'n groot gewicht - zowel wat betreft Gods eer als het heil van zielen - en het is van zo'n uitgebreid en algemeen belang voor de mensheid, dat de bediening ervan Iemand vereiste Die voor dat doel met koninklijke kracht en gezag bekleed was. Uit de natuur van de partijen, de voorwerpen van de bediening, samen met de aard van de zaak zelf die hoofdzakelijk de innerlijke mens aangaat én uit de rangschikking van de meest uitgelezen hemelse gunsten, bleek onmiddellijk dat zelfs de grootste mens of de hoogste engel evenmin dit ambt zou kunnen vervullen als dat hij een andere wereld uit niets zou kunnen voortbrengen. Daarom viel de keuze van de Vader in deze zaak vanzelfsprekend op Zijn Eigen Zoon, de Tweede Adam. Hij werd tot Koning van het verbond gemaakt.

God is, als Schepper van de wereld, Koning van diezelfde wereld krachtens een oorspronkelijk, onmiddellijk recht. Daarom heeft Hij er de hoogste macht over waarvan Hij Zich evenmin kan ontdoen als van Zichzelf. Dit is het wezenlijke Koninkrijk, dat gemeenschappelijk is aan de drie Personen in de heerlijke Godheid, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Het Koninkrijk van het verbond waarover wij hier spreken is echter een afgeleid, gedelegeerd Koninkrijk, dat de Middelaar Christus op grond van het verbond van Zijn Vader gekregen heeft voor de bediening van dat verbond, zoals verklaard wordt in Psalm 2: 6: "Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, den berg Mijner heiligheid". Welnu, het grote doel van die bediening is om zondaren uit de mensheid te verzamelen in één lichaam in de band van het verbond, om ze gelukkig te maken in het genieten van de weldaden ervan, in genade en eer. Dat lichaam, de Kerk, is het Koninkrijk van het verbond. Het is een Koninkrijk dat bevochten moest worden. Het moest getrokken worden uit de opstandige wereld van de mensheid, die terneer lag in verdorvenheid. Christus werd door Zijn Vader aangesteld tot de enige Koning en het Hoofd van dat Koninkrijk.

In ondergeschiktheid aan dit Koninkrijk van het verbond, werd het Koninkrijk van de voorzienigheid in deze wereld ook aan Hem opgedragen, want Hij is "gegeven tot een Hoofd boven alle dingen" voor de Kerk "welke Zijn lichaam is", Eféze 1: 22-23. Hij werd aangesteld om niet alleen over Zijn gewillige onderdanen te heersen, maar ook temidden van Zijn vijanden. Het bestuur van het roer van de voorzienigheid in de hele wereld werd in handen gelegd van Sions Koning. Aan dezelfde hand waaraan de Vader de regering van de Kerk heeft opgedragen, heeft Hij de regering van de wereld opgedragen: Hier wordt geen uitzondering gemaakt. "De Vader... heeft al het oordeel den Zoon gegeven", Joh. 5: 22; "alle macht in hemel en op aarde", Matth. 28: 18. Daarom is Hij "Koning der koningen en Heere der heren", Openb. 17: 14 en "door Hem regeren de koningen, en de vorsten stellen gerechtigheid... heersen de heersers en de prinsen, al de rechters der aarde", Spr. 8: 15-16. Dit opzicht over de wereld was noodzakelijk voor Zijn bediening van het verbond als Hoofd van de kerk. Het was

noodzakelijk voor het bereiken van de doelen ervan. Omdat Hij daarmee bekleed is, richt Hij op en haalt Hij omver in deze wereld wat Hij gepast acht voor de grote doelen van het verbond. Wat het nut hiervan is in de bediening van het verbond, kan geleerd worden uit Jesaja 43: 14-15: "Om ulieder wil, namelijk terwille van de Kerk heb Ik naar Babel gezonden en heb hen allen vluchtig doen nederdalen, te weten de Chaldeeën... Ik ben ulieder Koning".

Zo bestuurt de Koning en het Hoofd van de Kerk alle dingen door Zijn voorzienigheid, zowel binnen als buiten de Kerk. Toch doet Hij dat op een heel verschillende manier, omdat Hij in een heel verschillende betrekking ertoe staat: tot de ene als tot Zijn eigen volk, tot de andere als tot vreemdelingen. David was hierin een voorbeeld van Christus, die ten gunste van zijn eigen koninkrijk, het koninkrijk van Israël, "tot een hoofd der heidenen" gesteld werd, Psalm 18: 44. Want David "sloeg de Filistijnen en bracht hen ten onder", 2 Sam. 8: 1, "de Moabieten", vers 2, "de Syriërs", vers 6, "en alle Edomieten werden David tot knechten", vers 14: "Alzo regeerde David over gans Israël, en David deed zijn ganse volk recht en gerechtigheid", vers 15.

De belangrijkste daden van Christus' bediening van het verbond als Koning zijn de volgende.

1. Hij verordent instellingen in Zijn Koninkrijk, zowel om zondaren persoonlijk in het verbond te brengen, als om de verbondskinderen te bevestigen en te versterken. Hij stelt ook beambten aan in Zijn Koninkrijk om deze instellingen aan hen te bedienen in Zijn Naam en op Zijn gezag. Zowel de instellingen als de beambten waren verschillend onder het Oude en onder het Nieuwe Testament, die elk een verschillende uiterlijke bediening van het verbond kenden: de oude, die voorbijging, en de nieuwe, die zal duren tot aan het einde van de wereld. Beide hadden ze echter hetzelfde gezag en waren ze bedoeld om dezelfde grote doelen van het verbond te bereiken, geschikt voor de verschillende tijden waarvoor ze gegeven waren. Deze kunnen allemaal gevonden worden in de geschriften van het Oude en Nieuwe Testament, het boek van de zeden van het Koninkrijk. Het was dezelfde Heere Jezus, de Engel van het verbond, Die tot Mozes sprak op de berg Sinaï, Hand. 7: 38, Die ook de Nieuwtestamentische kerk en instellingen verordende en "sommigen tot apostelen heeft gegeven, en sommigen tot profeten, en sommigen tot evangelisten, en sommigen tot herders en leraars; tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening", Efëze 4: 11-12. De Zaligmaker, de Koning en de Wetgever van de Kerk zijn één: "De HEERE is onze Wetgever, de HEERE is onze Koning; Hij zal ons behouden", Jesaja 33: 22.
2. Hij verspreidt Zijn Koninklijke afkondiging in de wereld door middel van Zijn Evangelieboodschappers. De inhoud ervan is dat wie ook maar tot Hem zal komen en zich door het geloof met Hem als het Verbondshoofd zal verenigen, onmiddellijk daarin ontvangen zal worden en een recht zal hebben op alle voorrechten ervan: "Gaaf heen in de gehele wereld; predikt het Evangelie allen creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden", Markus 16: 15-16. Daarin wordt het verbond openbaar gemaakt en in Zijn Naam aangeboden aan elke zondaar van de mensheid tot wiens oren de stem ervan komt. Zij worden geroepen en bevolen om erin te komen en zich te onderwerpen aan Zijn koninklijke scepter. Zijn roeping en aanbod is hun volmacht om te komen. Zijn bevel verplicht hen, zodat zij niet kunnen weigeren dan alleen in opstand tegen en ongehoorzaamheid aan Zijn koninklijke gezag. De beloften worden hun in onbepaalde zin voorgehouden, zodat wie maar wil ze op zichzelf mag toepassen

door te geloven. De afkondiging van de Koning laat zich niet in met de geheimen van de eeuwige verkiezing om die te openbaren. Maar de verbondsbeloften, die onfeilbaar vervuld zullen worden in sommigen, zijn in Christus' testament bevestigd als beloften aan zondaren van de mensheid onbepaald, om vervuld te worden aan allen en een ieder die ze in geloof zullen omhelzen. De verkondiging ervan is een wettige bekendmaking van het testament.

Deze bekendmaking is het aangewezen middel om het geloof te krijgen en om zondaren daardoor persoonlijk in het verbond te brengen, want het geloof komt door het gehoor, Rom. 10: 17. En door de Geest treft het doel in sommigen, door de genade van het verbond die aan hen in de belofte verzekerd is. Vandaar is het dat in het verbond, dat op die wijze aan iedereen zonder onderscheid bediend wordt, bij de bediening gebruik gemaakt wordt van voorwaardelijke uitdrukkingen, hoewel er in het verbond geen sprake is van voorwaarden in eigenlijke zin, want die zijn vervuld door Jezus Christus in eigen Persoon. Het woord van het verbond komt met gelijke volmacht tot uitverkorenen en niet-uitverkorenen, tot degenen die zeker zullen geloven en tot degenen die volharden in hun ongelof.

Het bedienen ervan aan beiden tegelijk in de verkondiging van het Evangelie moet noodzakelijk gebeuren door de beloften voor te stellen aan personen onbepaald, maar die moeten tenslotte uitmonden in voorwaardelijke uitdrukkingen. Zo wordt het voor de oren van allen verkondigd: "Ik zal u Mij ondertrouwen" en "Ik zal hun tot een God zijn". De ene die dit gelooft en op zichzelf toepast, wordt daarop met Christus verenigd en met alle zaligmakende oogmerken in het verbond gebracht. De ander die evengoed als de ene een geopenbaarde volmacht heeft om te geloven, gelooft toch niet en krijgt daarom de belofte niet. Welnu, om hetzelfde te zeggen tegen personen die zo'n verschillend gebruik maken van de woorden van het verbond, is het vanzelfsprekend dat die woorden moeten uitmonden in uitdrukkingen als: "Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden" en "Die gelooft zal hebben, zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden". Ondertussen verschilt het verbond zélf van de vorm in de uiterlijke bediening ervan.

3. Hij onderwerpt de uitverkorenen doeltreffend aan Zichzelf, doordat Hij door de kracht van Zijn Geest het Woord zo in hen bestuurt dat het in hen werkt als een zwaard dat hun zielen doorsteekt, hun natuurlijke afkeer en opstandigheid overwint en hen gewillig maakt om zich over te geven en het verbond te omhelzen: "Uit Zijn mond ging een tweesnijdend scherp zwaard", Openb. 1: 16. Wat dat zwaard is en door welke sterke arm het in dit geval gehanteerd wordt, kan geleerd worden van de apostel die het "het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord" noemt, Efése 6: 17. En wat het gevolg is van dat woord, dat bestuurd wordt door "de geopenbaarde arm des HEEREN, wordt verklaard door de psalmist: "Uw volk zal zeer gewillig zijn op den dag Uwer heirkraft", Psalm 110: 3; en door de profeet: "Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten. En zij zullen uitspruiten... Men zal zeggen: Ik ben des HEEREN", Jesaja 44: 3-5. Christus deelt aan hen - ja aan elk van hen - de Geest en genade van het verbond mee, die door de belofte voor hen verzekerd zijn. Hij doet dat op de tijd die vastgesteld is in de eeuwige raad. Daardoor worden zij levend gemaakt, in staat gesteld en aangewezen om te geloven. Terwijl Hij ze aantreft als gebonden in hoop, Zach. 9: 12, opent Hij het huis van hun gevangenschap, door het juk van zonde, dood en duivel van hun nek weg te nemen en Zijn voldoening door Zijn Geest aan hen toe

te passen. Dit heeft dat machtige gevolg omdat de wet met betrekking tot hen volledig bevredigd is. En omdat aan de wet genoeg gedaan is, wordt de kracht van de zonde gebroken. Omdat de kracht van de zonde gebroken is, wordt de prikkel uit de dood weggenomen. Omdat de prikkel uit de dood weggenomen is, verliest de duivel zijn macht over hen.

Tenslotte, omdat Satan zijn macht over hen verloren heeft, kan de tegenwoordige boze wereld - die zijn koninkrijk is - hen niet langer vasthouden. Zo worden zij afgescheiden van deze wereld die in het boze ligt en aangesteld als leden van Christus' Koninkrijk, "getrokken uit de macht der duisternis, en overgezet in het Koninkrijk van den Zoon Zijner liefde", Kol. 1: 13. Vanaf dat moment zijn zij niet meer van de wereld, hoewel ze er in zijn, maar zijn ze vreemdelingen en pelgrims in de wereld, ware en levende leden van Christus' onzichtbare Koninkrijk, een gezelschap waarvan de wereld een onverbiddelijke vijand is: "Omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld", Joh. 15:19. Hierin toont Christus op bijzondere wijze dat Hij een machtige Koning is in de strijd en dat Hij door de kracht van Zijn genade de meest verdorvene en opstandige overwint en tot hartelijke onderwerping brengt, ja dat Hij hen redt uit de slavernij en heerschappij van hun vijanden.

4. Hij verzamelt hen en anderen met hen in een zichtbare kerk: "Tot Hem zal de verzameling der volken zijn", Gen. 49:10 Engelse vertaling. Zo wordt de zichtbare kerk of het Koninkrijk van Christus in deze wereld opgericht, een gezelschap dat afgescheiden is van het zichtbare koninkrijk van de duivel, dat het geloof in en de gehoorzaamheid aan Christus beoefent en dat uiterlijk Zijn embleem en de verbondstekens draagt. In hun midden vindt de normale verbondsbediening plaats, de normale middelen tot zaligheid en het aanbod van genade. In hun land wordt de stem van de tortelduif gehoord en het zingen van vogels in de prediking van het heerlijke Evangelie, terwijl het op de rest van de aarde voortdurend winter is. Zij hebben de Bijbel, de sabbatten, de bediening van het Woord en de heilige Sacramenten. Onder hen wordt de gemeenschap van de heiligen gevonden en een kerkregering die ingesteld is om de ongeregelde mensen in toom te houden, de zonde en de verdorvenheid te onderdrukken en aan te moedigen tot een geregelde wandel. Zij hebben het voorrecht van de hemelse bescherming, in die zin dat de Kerk beschermd zal worden en dat haar vijanden zo teruggedrongen en veroverd zullen worden door haar Koning dat ze zal blijven zolang de wereld er is, alle mogelijke tegenstand van de hel ten spijt: "Zie, Ik ben met olieden al de dagen tot de voleinding der wereld", Matth. 28: 20.
5. Tenslotte regeert en bestuurt Hij Zijn ware en rechtgeaarde onderdanen in overeenstemming met het verbond, waarin Zijn koninklijke voorrecht en ook hun voorrechten bevestigd zijn: "De heerschappij is op Zijn schouder", Jesaja 9: 5. Deze regering van Hem omvat verschillende daden, waarvan de volgende de belangrijkste zijn.
 - a. Hij geeft hen de wetten van het verbond, door ze met alleen uitwendig door Zijn Woord aan hen bekend te maken, maar ze ook inwendig door Zijn Geest te onderwijzen en op de tafels van hun harten te schrijven, zodat een onuitwisbaar afschrift ervan daar vastgehecht wordt: "Ik zal Mijn wetten in hun verstand geven, en in hun harten zal ik die inschrijven", Hebr. 8: 10. Deze wetten van het verbond zijn precies dezelfde als de wetten van de Tien Geboden, die oorspronkelijk aan Adam gegeven zijn bij zijn schepping en bij

zijn overbrenging naar en vestiging in het paradijs. Deze wetten kregen de vorm van het werkverbond. Nu worden ze als de eeuwige regel van de gerechtigheid gegeven aan degenen die in Christus geloven en die niet in het werkverbond staan, maar in het Genadeverbond. Aan deze regel moeten zij gelijkvormig gemaakt worden door de genade van het verbond. Het verwerkelijken daarvan is door de Vader opgedragen aan Jezus Christus als de Bedienaar ervan. Daarom gaat Hij daarmee door middel van Zijn Woord en Geest voort op een wijze die past bij hun natuur als redelijke schepselen en bij hun toestand. Hij maakt deze wetten aan hen bekend als leefregel, waaraan zij verbonden zijn door Zijn gezag en door de ongeëvenaarde liefde van God hun Schepper en Verlosser. Bij dit alles neigt Hij hun harten tot gehoorzaamheid aan deze leefregel.

- b. Hij geeft hun het loon van het verbond gedurende de loop van hun gehoorzaamheid: "In het houden van die is grote loon", Psalm 19: 12. Hij zet Zijn volk inderdaad aan het werk, maar niet om te werken zodat de vonken eraf vliegen - zoals de dienstknechten van de zonde doen - of om voor niets te arbeiden. Nee, zij moeten werken en arbeiden, zoals de os die het koren moest dorsen maar niet gemuilkorfd mocht worden, omdat het dier tegelijk moest kunnen werken en eten. De dienst die nu gedaan wordt voor Sions Koning, wordt zowel in dit als in het toekomstige leven beloond. Volgens de ordening van het verbond is er een voorrecht weggelegd dat op de plicht zal volgen als een beloning daarvan. Volgens deze ordening gaat de Koning in Zijn bediening te werk. Zo stelt Hij het voorrecht van de troost voor, om op te wekken tot de plicht van het treuren: "Zalig zijn die treuren, want zij zullen vertroost worden", Matth. 5: 4.

Hij stelt de bijzondere tekens van gunst uit de hemel voor, om op te wekken tot een heilige en tere wandel: "Die Mijn geboden heeft en dezelve bewaart ... zal van Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren", Joh. 14: 21. Om op soortgelijke wijze tot dezelfde gehoorzaamheid op te wekken, stelt Hij het volledige loon voor van het eeuwige leven: "Loopt alzo, dat gij dien moogt verkrijgen", 1 Kor. 9: 24; "Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon", Openb. 3: 21. Het is zó zeker dat Hij de belofte van beide soorten loon zal vervullen, dat Zijn volk verzekerd mag zijn "dat hun arbeid niet ijdel is in den Heere", 1 Kor. 15: 58. Want trouw is de gordel van Zijn lendenen en in het uitdelen van de voorrechten aan Zijn volk - nadat zij hun plicht vervuld hebben - houdt Hij Zich slechts aan de orde van het verbond. Niet dat de orde van het verbond in elk deel als volgt is: eerst de plicht en dan het voorrecht. Integendeel: eerst het voorrecht en dan de plicht, dan opnieuw een voorrecht, enzovoort, totdat voorrecht en plicht samen in de hemel volmaakt worden en ertussen geen onderscheid meer zal zijn. Wee ons, als het anders zou zijn! Werkelijk, als het anders zou zijn, dan zouden we nooit in het verbond gebracht kunnen worden, noch daarin levend bewaard kunnen worden. Want hoe zal iemand eerst geloven, tenzij hij bevoorrecht is met de levendmakende Geest? En hoe zal een gevallen heilige zijn geloof en bekering vernieuwen voordat hij eenmaal bevoorrecht is met nieuwe invloeden van genade? "Zonder Mij kunt gij niets doen", Joh. 15: 5.

De zaak is dus als volgt: het belangrijkste voorrecht brengt een plicht met zich mee en daarna volgen nieuwe voorrechten op het volbrengen van de plicht, volgens de orde van het verbond. Deze verdere voorrechten zijn het loon

waarover we het hebben. De Schrift noemt ze beloningen, namelijk met betrekking tot de heiligen. Want ze worden gegeven aan een werkende heilige, nadat hij zijn werk volbracht heeft. Deze beloningen zijn echter even ver als de belangrijkste voorrechten - die het werk voortbrengen - verwijderd van het karakter van loon in de eigenlijke zin van het woord, loon dus dat aan iemand verschuldigd is vanwege zijn werk. Want zowel de ene als de andere is in gelijke mate het loon op Christus' werk, in de meest strikte en eigenlijke betekenis van een beloning.

- c. Hij bedient de tucht van het verbond aan hen, in het geval zij ongehoorzaam zijn. De tucht van het verbond is de vaderlijke kastijding, die hun staat van onvolmaaktheid in dit leven nodig maakt voor hun welzijn. Daarom is zij aan hen verzekerd in het verbond: "Indien zijn kinderen Mijn wet verlaten... zo zal Ik hun overtreding met de roede bezoeken... Maar Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen, en hetgeen uit Mijn lippen gegaan is, zal Ik niet veranderen", Psalm 89: 31, 33, 35. Dit hoort bij het belovende deel van het verbond en wel in het bijzonder tot de belofte van heiligmaking, want het is niet wrekend bedoeld, maar als medicijn. Het is het aangewezen middel om hun heiligheid te bevorderen. "Hij kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden", Hebr. 12:10. Op die wijze dient het om de ongerechtigheid uit te delgen en om de zonde weg te nemen, Jesaja 27: 9. Doordat de tucht als een vuur de verf en het vernis van de vervuilende voorwerpen van deze wereld voor ons oog doet wegsmelten en als een vergrootglas ons onze vuilheid toont, geeft hij ons aanleiding en wekt hij ons op om ons door het geloof af te wassen in het enige wasvat van Christus' bloed. Welnu, de bediening van de tucht van het verbond is opgedragen aan Sions Koning: "De Vader heeft al het oordeel den Zoon gegeven", Joh. 5: 22; "Zo wie Ik liefheb, die bestraf en kastijd Ik", Openb. 3: 19.

Wat betreft het karakter van de tucht, deze houdt allerlei soorten van slagen in op hun wereldse bestaan, hun naam, bezigheden en relaties, allerlei soorten van lichamelijke kwellingen, ziekten en pijnen, allemaal eigen aan het zondige vlees, ook de natuurlijke dood zelf, 1 Kor. 11: 30, 32. Meer in het algemeen omvat de tucht alle uiterlijke slagen waaraan elk mensenkind onderworpen is: "Alle ding wedervaart hun gelijk allen anderen", Pred. 9: 2. Bovendien omvat de tucht geestelijke slagen, zoals bijvoorbeeld verlating, dat God Zijn aangezicht voor hen verbergt, dat Hij het licht van Zijn aanschijn terugtrekt, dat zij hun genade en vertroosting tot op zekere hoogte verliezen, maar ook verwondingen van de geest en verschrikkingen van het geweten zodat ze tot de rand van de wanhoop gebracht kunnen worden. Hoewel het niet binnen het bereik van de tucht van het verbond ligt om hen in de hel te werpen, dan toch wel om een soort hel in hen te werpen, zodat ze "brullen van het geruis huns harten", Psalm 38: 9. En - wat erger is dan dit allemaal - het omvat ook dat zij lastig gevallen worden met verschrikkelijke verzoeken, dat ze opgesteld worden als doelwit van Satans vurige pijlen, Efése 6: 16, dat hun harten verhard worden, Jesaja 63: 17 en dat het hun toegelaten wordt om in een grove zonde te vallen, zoals in het geval van David en Petrus. Al deze dingen liggen binnen het bereik van het verbond. In het bijzonder worden de gelovigen - wanneer zij ongehoorzaam zijn - hiermee onmiddellijk bedreigd om hen te bewegen zich voor ongehoorzaamheid te wachten. Ja, ze worden vaak door Sions Koning aan Zijn geliefde onderdanen toegediend, opdat Hij door deze

tekens van Zijn ongenoegen over hun zonde hen terecht zou wijzen, de zonde bitter voor hen zou maken en hen op zou wekken tot bekering en waakzaamheid. Zelfs de ergste van deze, namelijk de verharding van hun harten en het straffen van de ene zonde met de andere, worden door de soevereine genade van het verbond dienstbaar gemaakt om deze heilige doelen te bereiken. Die genade opent het hart in hernieuwde bekering en de Goddelijke droefheid over de zonde breekt krachtiger uit, zoals water dat lange tijd ingedamd was. Zo worden deze bittere wateren, die door het kanaal van het verbond lopen, tot genezende wateren. Deze scherpe zwaarden worden door het verbond omgesmeed tot ploegscharen en deze doorpriemende speren tot sikkels. Van deze tucht van het verbond worden alle onderdanen van Christus op aarde deelgenoot en ze blijven eraan onderworpen totdat ze de volmaaktheid bereiken in de andere wereld, Hebr. 12: 6-8.

- d. Hij schenkt hun de vergevingen van het verbond, vergeving van de misdaden die begaan zijn tegen Gods wetten. Dit is één van de koninklijke voorrechten van Sions Koning, Welke "God verhoogd heeft tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving der zonden", Hand. 5: 31. Hij schenkt hun de eerste vergeving door de schuld van wrekende toorn in hun rechtvaardiging van hen weg te nemen. En Hij schenkt hun ook de volgende vergevingen door de schuld van Vaderlijke boosheid weg te nemen, nadat zij hun daden van geloof en bekering vernieuwd hebben, zoals we reeds opgemerkt hebben. Omdat de Vader al het oordeel aan de Zoon heeft overgegeven, deelt Deze de hemelse gunsten uit volgens de werkwijze en orde van het verbond. Deze gunsten worden niet alleen omwille van Zijn zaak, maar ook door Zijn hand aan hen verleend.
- e. Hij verschaft hun de verdediging van het verbond, terwijl ze in dit leven temidden van hun vijanden zijn: "Want de HEERE is ons Schild, en de Heilige Israëls is onze Koning", Psalm 89: 19, Engelse vertaling. Satan is hun vijand, een kwaadaardige, sluwe en machtige vijand, maar Christus is hun Vriend en neemt hen in Zijn bescherming. Hij heeft hen bijzonder lief omdat Hij ze met Zijn bloed gekocht heeft. Ze zijn leden van Zijn Eigen geestelijk lichaam en dragen het beeld van Zijn Vader. Hij is oneindig wijs en kan met Zijn Eigen boog de duivel voorbij schieten. Hij is de Sterkere Die de sterke kan binden. De wereld verenigt zich met de Satan om hen tegen te staan, maar zij zal de overhand niet krijgen om hen in ellende te storten, noch door kracht, noch door list. Hij is immers groter dan de god van deze wereld en diens hele heerschappij: "Gij zijt uit God, en hebt hen overwonnen, want Hij is meerder, Die in u is, dan die in de wereld is", 1 Joh. 4: 4. Hun gevaarlijkste vijanden zijn binnen in hen, namelijk de overblijfselen van verdorvenheid die vanwege onbegrijpelijke soevereine wijsheid in dit leven niet uitgedreven worden, maar daar gelaten worden om hen te oefenen en te beproeven en om de kracht van de genade van hun Koning te ontdekken. Hij openbaart Zijn kracht door de vonk van heilig vuur in hen levend te houden temidden van een oceaan van verdorvenheid, om die daardoor het hoofd te bieden totdat ze geheel opgedroogd is: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere", Rom. 7: 24-25. Hij heeft al hun vijanden aan de ketting, zodat zij niet meer tegen hen kunnen doen dan Hij gepast vindt om toe te laten. Naar Zijn welbehagen toomt Hij hen in en

bindt Hij hen door Zijn kracht wat betreft de soort, mate en duur van hun aanvallen: "Het overblijfsel der grimmigheden zult Gij opbinden", Psalm 76: 11.

- f. Als Machthebbende voltooit Hij de gelukzaligheid van het verbond in hen. Hij verwierf ze voor hen als Priester, Hij openbaart ze aan hen als Profeet, maar als Koning stelt Hij als Machthebbende hen in het bezit ervan: "Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen, die tot Zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld", Matth. 25: 34. Krachtens hetzelfde gezag zal Hij het vonnis vellen over Zijn en hun vijanden die Hij geheel overwonnen heeft, Matth. 25: 41. Zo zal Hij voor altijd de vrede van Zijn verbondsonderdanen vervolmaken.

Tot zover over Christus' bediening van het verbond als Koning.

5. Christus de Voorspraak van het verbond

Om de voorwaarde van het verbond te vervullen, werd Jezus Christus de Priester, de offerende Priester van het verbond, zoals op een andere plaats al gezegd is. Zo werd Hij ook voor de bediening van het verbond Voorspraak, namelijk de voorbiddende Priester van het verbond. Christus' voorbede vond niet plaats in *het maken* van het verbond. De liefde en genade van God vormden een vrijwillig motief tot het nieuw verbond. De breuk tussen God en zondaren was van een zodanige aard dat ze niet gedicht kon worden door een eenvoudige bemiddeling die wel tot genade bewogen zou kunnen hebben, maar de gerechtigheid niet zou hebben kunnen bevredigen. Hier werd een slachtoffer voor de zonde vereist. Pleiten zou hier niet genoeg zijn, maar betaling met een rantsoen was nodig: "Zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving", Hebr. 9: 22. Ook vindt Christus' offerande niet plaats in de bediening van het verbond, want daarin is geen behoefte aan enig nieuw offer: "Want met één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden", Hebr. 10: 14. Zijn opoffering van Zichzelf vond vanzelfsprekend plaats in het maken van het verbond en in het vervullen van de voorwaarde daarvan. Zijn voorbede vond daarentegen plaats in de bediening van het verbond en in het vervullen van de beloften daarvan. Daarom is Hij ten bate van de bediening van het verbond de Voorbidder of Voorspraak ervan: "Christus is het Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons tussenbeide komt", Rom. 8: 34 Engelse vertaling.

Inderdaad, er was voor dat doel behoefte aan een Voorspraak. Want een oneindig heilige God en zondige schepselen kunnen met behoud van Gods eer - niet in vrede tot elkaar komen en bij elkaar blijven zonder een Voorspraak. Daarom is Jezus Christus, Die daartoe aangesteld is, in die hoedanigheid "ingegaan in den hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons", Hebr. 9: 24, om de zaak van het verbond ons ten goede te besturen. Hij wilde dat de verdienste van Zijn offer toegepast zou worden aan al degenen in de plaats van wie Hij stierf. Dat wilde Hij vanwege al de bedoelingen en doelen van het verbond hun ten goede, op de wijze die daarin beschreven en bevestigd was. En Zijn voorspraak is altijd doeltreffend, zoals Hijzelf getuigt wanneer Hij tot Zijn Vader zegt: "Doch Ik wist, dat Gij Mij altijd hoort", Joh. 11: 42. Hieruit blijkt dat het voorwerp van de voorspraak niet even

uitgestrekt is als het voorwerp van de verbondsbediening en Zijn handelen in de andere betrekkingen die tot die bediening behoren, maar dat het beperkt is tot degenen die Hij als de Tweede Adam vertegenwoordigde in de eeuwige overeenkomst. Dit stemt helemaal overeen met de aard van de Goddelijke uitvinding voor de zaligheid van zondaren. Daarin heeft het eeuwige voornemen een onderscheid gemaakt tussen personen, in overeenstemming met de soevereine wil en het welbehagen. Dit is - bij wijze van spreken - één bepaling in de opzet van de bediening die in het bijzonder ten goede is voor de voorwerpen van verkiezende liefde. Zo onderwijst ons de Voorspreker Zelf: "Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe ... voor degenen, die in Mij geloven zullen. Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt", Joh. 17: 9, 20, 24. Welnu, Christus bedient het verbond als Voorspraak ervan hoofdzakelijk op de volgende wijzen.

1. Hij zorgt er, krachtens Zijn aandeel in de hemel, doeltreffend voor dat Zijn uitverkorenen op de vastgestelde tijd daadwerkelijk gebracht worden in een verbondsstaat van eenheid, gemeenschap, gunst en vrede met God: "En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij geloven zullen. Opdat zij allen één zijn, gelijkewijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn" Joh. 17: 20-21. Zij zijn van nature in een toestand van vijandschap tegen God, net als de anderen, maar door Christus' voorspraak wordt er vrede gemaakt tussen de hemel en hen. Hij verwierf die vrede voor hen door het bloed van, Zijn offer. Zij werd in het verbond aan Hem beloofd voor die prijs en door Zijn voorspraak verkrijgt Hij die vrede daadwerkelijk voor hen. Zijn voorspraak is de bron die alle raderen in beweging zet, die op gang gebracht worden in de liefdetijd wanneer iemand uit de natuurstaat in de genadestaat overgebracht wordt. De voorzienigheid werkt ten gunste van de bekering van die persoon. Het Woord beroert hem krachtig, terwijl het op anderen valt als op een rots, waar het even gauw weer van af loopt. De zaak van de eeuwige zaligheid wordt hem na aan het hart gelegd. De wet doet zijn werk aan hem en op zijn beurt doet het Evangelie dat ook. Dit alles houdt niet op totdat hij in een nieuwe staat gebracht is en daardoor een nieuw schepsel geworden is. Waarom vond dit alles plaats? Wel, die persoon had een onbekende Vriend aan het hemelhof Die voorspraak voor hem deed bij de Koning. Dit alles is de vrucht van die voorspraak die voor hem gedaan werd.
2. Hij verschijnt in hun plaats en neemt in hun naam bezit van de hemel en van al de andere verbondsweldaden, waarop ze recht hebben krachtens hun nieuwe verbondsstaat: "En heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus", Efése 2: 6; "waar de Voorloper voor ons is ingegaan", Hebr. 6: 20. Vanaf het moment waarop een zondaar door te geloven ingaat in het verbond, heeft hij recht op alles, want "indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen", Rom. 8: 17. Maar in het geval van de meeste van Gods kinderen lijkt het dat het bezit pas lange tijd daarna volgt. We moeten echter bedenken dat het mogelijk is dat het bezit niet alleen genomen kan worden door iemand in eigen persoon, maar ook in de persoon van een ander. Zo kan iemand door zijn gevolmachtigde een landgoed in bezit nemen dat hij nooit gezien heeft en een minderjarige kan door zijn vertegenwoordiger in het bezit zijn van iets dat nog niet geschikt is om hem in eigen hand te geven. Daarom, alhoewel het moment waarop de gelovige alles in eigen persoon bezit inderdaad uitgesteld is, wordt het toch - zó

bezien - niet één ogenblik uitgesteld nadat hij in Jezus Christus gelooft, want zijn Voorspraak handelt in deze zaak voor hem. Wat zou deze wijze van bezit ook maar één ogenblik in de weg staan nadat het geloof er is? Want het verbond van de beloften is een onbetwifelbaar recht. Hoewel hij nog op de aarde is, pleit de zondaar er door het geloof op voor God in de hemel. En Christus is daar als zijn Vertegenwoordiger en Voorspraak, om het in zijn naam in bezit te nemen. Daarom mag iedere gelovige het er terecht voor houden dat hij, hoewel hij niets heeft, toch alles bezit, 2 Kor. 6: 10 en in Hem volmaakt is, Kol. 2: 10.

3. Hij bewaart de vrede tussen God en hen, terwijl ze hier in deze wereld zijn. Hij heeft hun vrede met de hemel verworven, door Zijn Eigen offer en Hij laat het niet aan hen over om die te behouden. Als dat zo zou zijn, dan zou ze spoedig ten einde zijn. Er zijn zoveel mislukkingen aan hun kant terwijl ze nog omgeven zijn door het lichaam van de zonde, dat hun gewetens elke dag iets hebben waarvan zij hen kunnen beschuldigen. Ook de duivel is een onophoudelijke *aanklager der broederen*. Christus komt echter altijd voor hen tussenbeide om een algehele breuk tussen de hemel en hen te voorkomen. Wel kunnen zij vanwege hun zonden onder Gods Vaderlijke ongenoegen vallen, maar op grond van Zijn voldoening, beantwoordt Christus al de beschuldigingen tegen hen en neemt Hij alle voorkomende geschillen tussen hen en hun Verbondsgod op Zich: "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige; en Hij is een verzoening voor onze zonden", 1 Joh. 2: 1-2. Met het oog hierop tart de apostel al hun beschuldigers: "Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het, Die rechtvaardig maakt. Wie is het, die veroemt? Christus is het, Die voor ons gestorven is... Die ook voor ons bidt", Rom. 8: 34-35. Zo wordt hun staat van vrede met God onschendbaar bewaard, hoewel ze - als terechtwijzing - voor een tijd het zicht erop en het gevoel ervan kunnen verliezen. Wanneer Hij eenmaal in Christus hun Vriend geworden is, kan Hij ze inderdaad streng kastijden vanwege hun overtredingen, maar Hij wordt nooit weer hun Vijand voor de wet en nog veel minder een daadwerkelijke Vijand, Rom. 8: 1; Jesaja 54: 9.
4. Hij zorgt voor hun toegang tot en aanvaarding door God, ondanks hun onvolmaaktheden in dit leven. Het ontbreekt de heiligen op aarde nooit aan bezigheden in het hemelhof. Echter, omdat ze zondig zijn, zijn ze in zichzelf ongeschikt om in de tegenwoordigheid van de Koning te komen. De Voorspraak van het verbond leidt hen echter binnen en zorgt op grond van Zijn aandeel in het hof voor hun toegang: "Want door Hem hebben wij beiden den toegang door één Geest tot den Vader", Eféze 2: 18. Door middel van deze Voorspraak is het hun toegestaan om met vrijmoedigheid toe te gaan, Eféze 3: 12. Hij zorgt ervoor dat hun personen aanvaard worden, ondanks de zondigheid die hen aankleeft: ze worden "begenadigd in den Geliefde", Eféze 1: 6. In Hem hebben ze een Altaar dat hun giften heiligt, Hebr. 13: 10, zodat hun geestelijke offers, hoewel die het aan onvolkomenheden niet ontbreekt, toch aangenaam zijn voor God door Jezus Christus, 1 Petrus 2: 5. Hun gebeden die in het geloof gedaan zijn, stinken vanwege de overblijfselen van hun verdorven natuur, maar worden door de Voorspraak geparfumeerd met de wierook van Zijn verdienste. Zij worden daarom in de hemel aanvaard en van genadige antwoorden voorzien, Openb. 8: 4. Hun doen en lijden waarmee zij Hem dienen, kunnen - hoe kostbaar ook - niet vanwege hun eigen waarde aanvaard worden, omdat ze onvolmaakt zijn. Vanwege Zijn

Middelaarschap worden ze echter aanvaard, omdat ze gewassen en wit gemaakt zijn in het bloed van het Lam, Openb. 7: 14.

5. Tenslotte, Hij verkrijgt voor hen de toegang tot de hemel op de juiste tijd en laat Hij hen daar voor eeuwig verkeren in hun staat van volmaakte gelukzaligheid: "Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt", Joh. 17: 24. Onze Heere Jezus Christus was door Zijn Vader aangesteld tot eeuwige Priester, Psalm 110: 4. Niettemin, sinds Hij Zichzelf tot een Slachtoffer aan het kruis geofferd heeft, brengt Hij geen slachtoffers meer. Daarom kan Hij ook niet voor eeuwig Offerpriester zijn, maar is Hij een bemiddelende Priester, zoals de apostel het uitlegt: "Hij leeft altijd om voor hen tussenbeide te komen", Hebr. 7: 25 Engelse vertaling. Welnu, omdat de geesten van de rechtvaardigen onmiddellijk na hun dood volmaakt worden, kleven er - moreel gezien - geen onvolmaaktheden meer aan hun zielen, Hebr. 12: 23. Ook zullen hun lichamen na de opstanding geen onvolmaaktheden meer hebben, 1 Kor. 15: 53. Het gevolg van Christus' eeuwige voorspraak moet dan ook zijn dat hun gelukkige staat voor eeuwig voortgezet zal worden. Hun Voorspraak wil die ook voor eeuwig voortzetten op grond van de eeuwige verlossing die Hij voor hen verkregen heeft met Zijn Eigen offer. De oneindige verdienste van Zijn offer zal voor eeuwig aan God voorgesteld worden in die heilige plaats, waar Hij voortdurend voor Hem zal verschijnen in onze natuur. Dit is de eeuwige Borgstelling waardoor de voortzetting van de gelukzaligheid van de heiligen gewaarborgd is. Deze gelukzaligheid die voortvloeit uit Zijn verdienste als Priester, zal aan Hem meegedeeld worden als hun Profeet en Koning, want Hij zal deze ambten nooit afleggen. Zoals Hij voor eeuwig Priester is, zo zal er aan Zijn Koninkrijk ook nooit een einde komen, Lukas 1: Lam zal de Kaars zijn van de hemelse stad, Openb. 21: 23. Daarom is de gemeenschap die de heiligen daar met God hebben voortdurend in en door de Middelaar, op een wijze die overeenstemt met hun staat van volmaaktheid, Openb. 7: 17.

Dit zijn de belangrijkste daden van Zijn bediening van het verbond in Zijn hoedanigheid als Voorspraak ervan.

Tot zover het vierde hoofdstuk over de bediening van het verbond.

Hoofdstuk 5

Een toetssteen van het zaligmakend persoonlijk aandeel in het Genadeverbond

Wij hebben nu het leerstuk van het Genadeverbond verklaard door de partijen, het maken, de delen en de bediening ervan te behandelen. Ons rest nu nog om in dit en in het volgende hoofdstuk enige praktische toepassingen te maken bij het geheel.

Als iemand het Genadeverbond met ernst beschouwt als datgene waarvan de zaligheid van onze ziel afhangt, dan moet hij zichzelf de vraag wel stellen: *Welk aandeel heb ik in dat verbond?*

Er bestaat geen twijfel over dat u allen een algemeen aandeel hebt in het verbond. Daardoor bent u reeds voldoende gemachtigd om erin te komen. U kunt er echter zo'n aandeel in hebben en toch verloren gaan, want zelfs "de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis", Matth. 8: 12. De vraag is daarom: *Hebt u er een zaligmakend aandeel in omdat u er daadwerkelijk ingekomen bent, of niet? Het verbond wordt u inderdaad voorgesteld in de instellingen van het Evangelie, maar bent u in het verbond gebracht en verenigd met het Hoofd daarvan, Jezus Christus? Het is aan u bediend, maar hebt u het door het geloof aangegrepen? U hebt het sacrament van de Doop ontvangen, het zegel van het verbond, door het recht van uw ouders, maar hebt u in oprechtheid het verbond persoonlijk omhelsd?*

De twee verbonden, het werkverbond en het Genadeverbond, verdelen de wereld in tweeën. Iedereen is onder één van beiden en niemand kan tegelijkertijd onder beide zijn met betrekking tot zijn staat voor de Heere, Rom. 6: 14.

- Onder het eerste verbond staat een talrijk gezelschap in de eerste Adam. Het ontleent aan hem als hoofd van dat verbroken verbond de zonde, de dood en de vloek.
- Onder het tweede verbond staat een gezelschap in de Tweede Adam, het Hoofd van dat vervulde verbond. Het ontleent aan Hem het leven en de zaligheid.

Deze partijen zullen elk geoordeeld worden naar het verbond waaronder zij zijn. De eersten zullen daarom veroordeeld worden krachtens de vloek van het verbond waarin zij zijn. De laatsten zullen voor eeuwig gered worden krachtens de belofte van het leven van het verbond waarin zij zijn. Ondertussen is er nog toegang voor degenen van het eerste verbond om hun gezelschap en verbond te verlaten en zich te voegen bij het gezelschap in het tweede verbond. De dood zal die toegang echter afsluiten. Daarom is het in het belang van zowel de ene als de andere partij om te weten bij welk gezelschap en verbond zij horen. Om dit te toetsen stel ik de volgende kenmerken, tekens of eigenschappen voor van degenen die een zaligmakend en persoonlijk aandeel hebben in het Genadeverbond.

1ste kenteken. *Degenen die een zaligmakend aandeel hebben in het verbond, zijn van het werkverbond tot het Genadeverbond gevlucht.*

Het zijn diegenen die weggevlucht zijn van het werkverbond om een toevlucht te zoeken. Ze zijn in het verbond van de Tweede Adam gekomen als vluchtelingen uit het verbond van de eerste Adam. Want dat is het kenmerk van de erfgenamen van de belofte, Hebr. 6: 17-18. Hoewel er een tijd was dat ze op hun gemak leefden in het domein van het verbond van de wet, heeft God hun woning in brand gezet, zodat ze merkten dat ze onmogelijk langer konden wonen binnen de grenzen van dat verbond. De berg Sinaï zette hen rondom in de rook en het trompetgeschal van de vloek van de wet werd luider en luider, totdat ze het hoorden aan de kant waar ze het meest doof waren: aan de kant van hun eigen gerechtigheid en beste werken. Het deed hen buitengewoon vrezen en beven, omdat de vloek hén in het bijzonder aanklaagde: "Als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven", Rom. 7: 9. Die vloek heeft hen verjaagd uit al de in vlam gezette hollen rondom die

berg en liet voor hen geen veilige plek over binnen de grenzen van dat verbond. Niet alleen heeft ze hen verjaagd uit hun wereldse levenswandel, maar ook uit al het vertrouwen in hun goede werken en hun plichten, van welke aard die ook waren. Daarom moesten ze om hun leven vluchten naar het verbond van vrije genade, zoals de doodslager naar de vrijstad.

Wat voor hen tot winst was, dat hebben ze om Christus' wil voor schade gerekend, Fil. 3: 7.

2^e kenteken. *Ze geven hun hartelijke goedkeuring aan het verbond*

Het zijn diegenen die hun hartelijke goedkeuring geven aan en instemmen met het ontwerp van het verbond, omdat het zowel gepast is tot Gods eer als voor hun geval in het bijzonder. Zij beschouwen het als "in alles wel geordineerd en bewaard", 2 Sam. 23: 5. Wie ook maar de verdorvenheid die door de val in de menselijke natuur gekomen is op de juiste manier beschouwt, die zal duidelijk opmerken dat de manier van zalig worden in het Genadeverbond precies tegengesteld is aan de neiging van de verdorven menselijke natuur. Want niets minder dan de krachtige doeltreffendheid van Goddelijke genade kan een ziel brengen tot een hartelijke goedkeuring van en instemming met het verbond. Daarom noemt onze Heere diegenen zalig die niet aan Hem geërgerd zullen worden, Matth. 11: 6. Natuurlijke mensen kunnen inderdaad naar eigen begrip een zodanig beeld vormen van het verbond, dat het hun bijzonder aanstaat. Ze kunnen het opvatten als een verbond dat ontworpen is om het mensen gemakkelijk en aangenaam te maken en dat hun ondertussen - in ieder geval in sommige gevallen toestaat om onheilig te zijn, ja als een verbond waarmee ze - door middel van Christus - vanwege hun goede werken door God aanvaard worden, ondanks hun verkeerde werken. In dit alles hebben ze echter een schepping van eigen fantasie lief en niet Gods Genadeverbond. Laat het verbond in het licht van de Heilige Schrift aan hen voorgehouden worden en door hen in dat licht beschouwd worden: ze zullen er zeker een afkeer van hebben en er van alles tegen inbrengen. Laat het doel van het Genadeverbond eerlijk aan hen geopenbaard worden, namelijk dat Gods vrije genade verheerlijkt wordt op de puinhopen van al de heerlijkheid die nog over is in de mens. Het doel ervan is om Christus tot alles en de mens tot niets te maken in zijn eigen zaligheid. Het trotse hart kan daarmee niet uit de voeten en kan zich aan Gods rechtvaardigheid niet onderwerpen, Rom. 10: 3. De uitwerking ervan - wanneer het verbond zich eenmaal helder toont - is de zonde uit te drijven en een scheiding te maken tussen de ziel en haar dierbaarste lusten. Natuurlijke mensen vluchten hiervan weg, alsof iemand tot hen riep: 'De dood is in de pot'. Laat hen ernstig overdenken hoe het gepast is voor Gods eer en voor de Goddelijke volmaaktheden én hoe het gepast is voor hun werkelijke veiligheid voor Zijn aangezicht, maar ze zullen het niet begrijpen. Voor de Joodse wijsheid is het een struikelblok, een zaak die niet in overeenstemming is met de Goddelijke volmaaktheden. De Griekse filosofie noemde het *een dwaasheid*, een wijze van zalig worden waar men niet veilig op kan vertrouwen. Alleen het geloofsoog ontdekt dat het de kracht en de wijsheid van God is, betrouwbaar voor schuldige schepselen en eervol voor een heilige God, 1 Kor. 1: 23-24.

3^e kenteken. *Ze doen niets af of toe aan het verbond*

Als het verbond aan hen geopenbaard wordt zoals het van eeuwigheid gemaakt is tussen God en de Tweede Adam en aan hen in het Evangelie aangeboden wordt, dan stellen zij zich in hun verbondsluiting tevreden met de schets die de hemel van het verbond geeft, voor zover zij die begrijpen. Zij zullen niet proberen er iets aan toe te voegen of af te doen, maar zich houden aan de voorwaarden die God en Christus

gesteld hebben: *"Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?"* Hand. 9: 6. Wat hen betreft zullen ze de Heere een blanco cheque in de hand geven, want ze zijn met alles in het verbond tevreden. Ze zullen geen uitzonderingen vragen of wijzigingen en veranderingen voorstellen in hun voordeel. Ze zijn tevreden met de wetten van het verbond en met de voorrechten ervan, met de tucht van het verbond en met de beloningen ervan, zowel met de voorwaarde van het verbond die door Christus alleen vervuld is als met de beloften ervan die aan hen vervuld zullen worden, zowel met de belofte van heiligmaking als met de belofte van rechtvaardiging en verheerlijking. Daarom wordt het verbond - zoals het in het Evangelie geopenbaard is - door de Heilige Geest een 'horen' genoemd, (kanttekening bij de Engelse vertaling van Jesaja 53:1) dat wil zeggen: een zaak die gehoord en ontvangen moet worden door het geloof, zoals een stem door het oor ontvangen en gehoord moet worden, volgens Jesaja 55: 3: "Hooft en uw ziel zal leven". Het is de natuurlijke aard van de mens om te spreken in plaats van te luisteren, want we zijn eerder bereid om door te spreken onze eigen wil bekend te maken, dan door te luisteren de wil van een ander te ontvangen. Het Evangelie is de verklaring van Gods wil met betrekking tot onze zaligheid, die alleen door het geloof gehoord en ontvangen kan worden en daarom "het horen des geloofs" genoemd wordt, Gal. 3: 2 Engelse vertaling. Daarom is de kracht van de genade nodig om het hart te onderwerpen zodat het gaat luisteren, maar ook om de mond te stoppen zodat we in deze zaak geen eigen voorstellen doen.

4^e kenteken. *Gods liefde in Christus overheerst in hen*

De liefde van God in Christus is gewoonlijk overheersend aanwezig in hen: "Ik heb lief, die Mij liefhebben", Spr. 8: 17. Groot was de liefde die in het verbond aan hen geopenbaard werd. De Verbondsluitende Partijen handelden daarin voor hen uit een beginsel van vrijwillige liefde, die tegelijk ook de grootste liefde is. Daaraan ontsproot het eerste initiatief tot een verbond van leven en zaligheid voor hen. Daarom was de Vader vergenoegd om Zijn Zoon voor hen te geven, was de Zoon bijzonder tevreden om mens te worden en de dood voor hen te ondergaan en was de Heilige Geest tevreden om hen tot Zijn woning te maken om ze levend te maken, te heiligen en te vervolmaken. De liefde van God maakte het voorstel van de grote en dierbare beloften hun ten goede, op voorwaarden die in overeenstemming zijn met Zijn rechtvaardigheid. Uit liefde tot hen aanvaardde Christus als de Tweede Adam deze voorwaarden. Toen de eeuwige overeenkomst in het Evangelie door de Heilige Geest aan hun zielen verklaard en nabij gebracht werd, straalde deze liefde hen toe op het moment dat zij die geloofden. En die door het geloof aangenomen liefde van God in Christus ontstak in hun harten een alles overtreffende wederliefde tot Hem: "Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft", 1 Joh. 4: 19. Hun liefde is niet altijd even krachtig, maar groeit of wordt minder naarmate hun geloof toe- of afneemt. Echter, zoals hun het geloof nooit helemaal ontbreekt, Lukas 22: 32, zo ontbreekt ook deze liefde hun - vanaf het moment dat ze in hun harten ontstoken is - nooit helemaal. Ze is een werkzaam beginsel in hen dat hen aanzet tot gehoorzaamheid, 2 Kor. 5: 14 en in hun hart en aandoeningen de eerste plaats geeft aan God in Christus, zodat hun hart zegt: "Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!", Psalm 73: 25. Deze liefde maakt het tot hun grootste zorg om Hem te behagen en door Hem aangenomen te worden, 2 Kor. 5: 9 en tot hun grootste vrees om Hem op te porren of te beledigen, Hoogl. 3: 5. Deze liefde maakt de plicht aangenaam voor hen als een zaak die ze verkiezen: "Dit is de liefde Gods, dat wij Zijn geboden bewaren. En Zijn geboden zijn niet zwaar", 1 Joh. 5: 3. Ze maakt de resten van de zonde, "het

lichaam dezes doods", tot een zware last waarvan ze verlost wensen te worden, Rom. 7: 24.

5^e kenteken. *Ze hebben Jezus Christus tot hun Hoofd gekozen*

Jezus Christus, het Hoofd van het verbond, is hun Hoofd met hun eigen toestemming. Van harte en bereidwillig hebben ze Hem tot hun Hoofd gekozen met het oog op al de doelen van het verbond. Ze blijven daarbij zonder te veranderen, ook al werden ze duizendmaal voor de keus gesteld. Degenen voor wie de Vader van eeuwigheid Christus als Hoofd koos, keuren - op de dag van hun bekering - door het geloof die keus goed door die persoonlijk voor zichzelf over te nemen. Daarom wordt er gezegd dat ze "zich een enig hoofd zullen stellen", Hoséa 1: 11. Zo vaak als zij de daden van het geloof - waardoor ze moeten leven - herhalen, zo vaak herhalen ze in deze zaak hun keus. Omdat zij voelen wat ze geleden hebben door de mislukking van hun eerste hoofd Adam, is Christus hun dierbaar als de Tweede Adam. Ze komen in het verbond en blijven er ook in onder Zijn vleugels. Ze verwachten geen voordeel van noch door het verbond, dan alleen door Hem. Ze hebben Hem gekozen tot hun Hoofd om hen te regeren, maar ook om hen te voeden en te ondersteunen. Ze hebben zichzelf aan Hem overgegeven om zowel door Hem geregeerd als door Hem zalig gemaakt te worden, om zowel door Zijn wetten - en niet door hun eigen lusten - bestuurd te worden als om door Zijn genade - en niet door hun eigen werken - gered te worden.

6^e kenteken. *De voorwaarde van het verbond vervuld door Jezus Christus is hun enige grond van vertrouwen*

De voorwaarde van het verbond die door Jezus Christus is vervuld, is hun enige grond van vertrouwen voor de Heere, om door Hem aanvaard te worden of een verbondsweldaad te ontvangen waarvan zij deelgenoot wensen te zijn. Een gekruisigde Zaligmaker is het Fundament dat in Sion gelegd is, opdat zondaren erop zouden bouwen. Het geloven in Hem is het bouwen van de ziel op dat Fundament, 1 Petrus 2: 6. Als mensen op een ander fundament bouwen, dan bouwen ze op zand en zal hun vertrouwen ontworteld worden. Als zij van alle andere fundamente afgedreven zijn en toch niet op dit Fundament bouwen, dan moeten ze noodzakelijk vergaan zoals het kaf dat door de wind weggedreven wordt. Te geloven of te bouwen op de gerechtigheid die Christus vervuld heeft, betekent niets anders dan daarop te vertrouwen tot zijn zaligheid. Of dit vertrouwen nu sterk of zwak is, het moet er zijn. Anders is er geen geloof en wordt ook niet op Christus gebouwd, maar wordt de ziel gehouden in een toestand van twijfel, in plaats van dat ze vaststaat door het geloof aan Christus, Jak. 1: 6. Welnu, hij die in het verbond is, neemt Christus' gerechtigheid aan als zijn enige grond van vertrouwen voor de Heere, want het verbond toont geen andere grond en laat ook geen andere toe: "Niets dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd", 1 Kor. 2: 2. Op grond daarvan heeft hij een zekere mate van vertrouwen dat hij het leven en de zaligheid zal krijgen. Daarmee onderscheidt hij zich van de wanhopigen, de trouwelozen en de ongelovigen. En het vertrouwen dat hij in het leven en de zaligheid heeft, heeft hij alleen op grond daarvan, waarmee hij verschilt van degenen die zich iets aanmatigen, de formalisten en de huichelaars. Deze beide zaken zijn in de natuur van de gelovige verenigd: "in Christus Jezus roemen" en "niet in het vlees betrouwen", Fil. 3: 3.

7^e kenteken. *De beloften van het verbond bevredigen hun hart*

De beloften van het verbond zijn een deel dat hun harten bevredigt. Ze voelen inderdaad dat hun veel ontbreekt, maar dan zien ze dat er in het verbond genoeg is om

dat gebrek te vervullen, zodat ze niet naar een andere deur hoeven te gaan om voorzien te worden. Ze worden overtuigd dat er genoeg water in die bron is om heel hun dorst te lessen, als ze de kunst maar verstonden om eruit te putten. Zo is het verbond "al hun heil en al hun lust", 2 Sam. 23: 5. Deze ontdekking van het verbond is niet te danken aan de natuur, maar aan die genade die zoveel heerlijkheid in die ene parel doet zien, dat men bereid is om alles te verkopen wat men heeft om die te verkrijgen, Matth. 13: 46. Niemand zal echter het verbond aangaan, totdat hij er eenmaal wat in ziet. Want wie zal zich door een huwelijksverbond of arbeidsovereenkomst verbinden aan iemand, met wie hij niet denkt te kunnen leven? Het geloof onderscheidt in het verbond niet alleen een Toevlucht, maar ook een Deel, Psalm 142: 6, anders zou die persoon er nooit in komen. Niemand die eenmaal deze ontdekking gedaan heeft, zal buiten het verbond blijven: "En die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen", Psalm 9: 10; vgl., Joh. 4: 10. Als de waarde van de schat die verborgen is in de grond van het Evangelie ontdekt wordt, dan zal alles eraan gegeven worden om die te verkrijgen, Matth. 13: 44-45 en alles zal voor "schade en drek" gerekend worden vanwege de "uitnemendheid" daarvan, Fil. 3: 8. Zeker, de wereldlingen zien dit niet in het verbond: in hun verblinde ogen is het maar een leeg, uitgemergeld ding. Het verbond wordt in het Evangelie in heel zijn lengte en breedte aan hen voorgesteld, maar het raakt hen niet. Het is helemaal niet "al hun lust". Na alles, alsof ze mets gezien hadden dat hen kon bevredigen, roepen ze nog steeds uit: "Wie zal ons het goede doen zien?" Psalm 4: 7. De waarheid is dat het hart van de mens nooit genoeg kan zien in het verbond om er tevreden in te rusten, totdat genade het een nieuwe richting geeft en zijn eindeloze begeerten samentrekt, want waarop het onvernieuwde hart het meest gericht is, daarvoor heeft het verbond geen voorziening, maar juist daartegen.

8^e kenteken. *De Geest van het verbond is in hen*

De Geest van het verbond is in hen en dat is een andere Geest dan die waardoor de wereldlingen aangedreven worden, Num. 14: 24; "Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u", Ezech. 36: 27. De Geest van Christus is de Geest van het verbond, Die verworven is door het bloed van het verbond, Die woont in de volheid van het verbond, in Christus Die het Hoofd ervan is. Hij is de Geest Die aan alle verbondskinderen in een bepaalde mate meegedeeld wordt. Deze Geest kan gekend worden aan de volgende drie kenmerken:

- (1) *De Geest van het verbond is een Geest van heiligheid.* Het grote doel van het verbond, naast de eer van God, is de heiligmaking van zondaren, Lukas 1: 74-75. Al de lijnen van het verbond, van de eerste tot de laatste, komen daarin samen als in hun centrum. De strenge gerechtigheid wordt in de voorwaarde van het verbond tentoongesteld, rijke genade en barmhartigheid in de beloften ervan en de grootste trouw en macht in de bediening ervan, maar heiligheid doortrekt het geheel en elk van de delen, zelfs tot het kleinste toe. Daarom wordt het een heilig verbond genoemd, Dan. 11: 30. Wie kan zich dan in redelijkheid voorstellen dat de onheiligen in dit verbond zijn? Dat de dienstknechten van de zonde, of ze nu werelds zijn of hypocriet, vreemdelingen ten aanzien van de kracht van de Godzaligheid die door de banden van heiligheid niet gehouden kunnen worden, binnen de band van het verbond kunnen zijn? Zeker, zij zijn er niet in en hebben de Geest van het verbond niet. De Geest van het verbond maakt de leden van het verbond in beginsel heilig, zodat ze jagen naar het doel, worstelen, verlangen, zuchten en hijgen om de heiligheid te vervolmaken, Fil. 3: 14. Hij doet een ader van heiligheid door hun hele mens lopen, hun hele leven, hun gedachten, hun

woorden, hun daden, hun onderhandelingen met God en met de mensen. Het verbond werd opgericht met het doel om de werken van de duivel te verwoesten. Het was een samenwerking die door de Vader en de Zoon aangegaan werd om de zonde uit te roeien uit de harten en levens van de kinderen van Adam, om het Goddelijke beeld in hen te herstellen en om hen weer in volmaakte overeenstemming te brengen met de zedelijke wet van de Tien Geboden, uit welk beeld ze in Adam gevallen waren. Met dit doel werd de voorwaarde ervan vervuld, werden de beloften ervan gedaan en werd de bediening ervan opgedragen aan de heilige Jezus: "Hiertoe is de Zoon van God geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou", 1 Joh. 3: 8. Daarom, wie deel heeft aan de Geest van het verbond, die heeft deel aan de Geest van heiligheid: "Indien gij door den Geest geleid wordt, zo zijt gij niet onder de wet... Wandelt door den Geest en volbrengt de begeerlijkheid des vleses niet", Gal. 5: 18, 16.

- (2) *De Geest van het verbond is een vrijmoedige en vrije Geest*, Psalm 51: 13. Hij is een Geest van zonen, niet van slaven, van vrijen, niet van gebondenen, Rom. 8:15. Zowel ongelovigen, de mensen van het eerste verbond, als gelovigen, de mensen van het tweede verbond, gehoorzamen tot op zekere hoogte aan de heilige wet. De ogen van de wereld kunnen geen verschil ontdekken tussen de gehoorzaamheid van de eerste groep en die van de laatste groep. Er is echter een enorm verschil dat gezien wordt door het Alziend Oog. Zijn degenen die in het tweede verbond zijn, biddende personen? Dan zijn er velen die er geen zaligmakend part of deel in hebben, Jesaja 58: 2. Zijn het mensen die gematigd en sober zijn, rechtvaardig en eerlijk, oprecht en trouw, mensen met onberispelijke levens? Dan zijn er verscheidene anderen die op hen lijken, voor zover een mens dat kan zien, Fil. 3:6. Tot zover stemmen ze overeen. Er is echter een enorm verschil tussen de geesten waardoor ze gedreven worden, zodat er een grote ongelijkheid is tussen de wijze en soort van hun gehoorzaamheid.
- Ongelovigen worden gedreven *door een geest van dienstbaarheid*, die past bij hun staat van slavernij onder het werkverbond, Gal. 4: 24-25. Een slaafse vrees en een kruiperige hoop zijn de gewichten die hun door dat verbond opgelegd zijn en hen gaande maken: de zonde wordt vermeden, de plicht vervuld, niet uit liefde tot God en tot heiligheid, maar uit liefde tot zichzelf.
 - Gelovigen worden aangedreven door de Geest van aanneming, Die past bij hun stalt van aanneming onder het Genadeverbond, Gal. 4: 26. God is hun Vader en zij dienen Hem als zonen, niet als slaven, Mal. 3: 17. Christus is hun oudste Broer, Die hen liefgehad heeft en Zich voor hen gegeven heeft: Zijn liefde dringt hen, 2 Kor. 5: 14. De Heilige Geest woont in hen, heeft hen levend gemaakt en vernieuwd en deelgenoten gemaakt van de Goddelijke natuur, 2 Petrus 1: 4. Daarom wordt de zonde vermeden als iets dat tegengesteld is aan hun nieuwe natuur en de plicht wordt nagekomen als iets dat ermee overeenstemt. Hun geloof in de liefde van God in Christus heeft in hen de wederliefde tot God verwekt als een nieuw beginsel. van gehoorzaamheid, 1 Tim. 1: 5. Door het geloof vertrouwen zij op Christus en op Hem alleen tot het leven en de zaligheid. Dit ondermijnt tegelijkertijd in hen de slaafse vrees voor de hel en de slaafse hoop op de hemel, zodat het zeker niet zo is dat deze twee hun enige motieven tot gehoorzaamheid zouden zijn, laat staan dat ze hun belangrijkste motieven zouden zijn. Integendeel zelfs, die motieven kunnen nog slechts in hen zijn als de vijanden van hun geloof en liefde, 2 Tim. 1: 7; 1 Joh. 4: 18.

Bij dit alles moeten we bedenken dat het niet slaafs is van de heiligen om Gods Vaderlijke toorn te vrezen en daardoor tot de plicht opgewekt te worden, Psalm 119: 120; Hebr. 11: 7. Ook is het niet slaafs om zich aan de plicht te houden in de hoop van de genieting van God en de tekens van Zijn gunst in die weg, Joh. 14: 21 en van de volmaakte gelukzaligheid in de hemel, alles alleen door Jezus Christus, 1 Kor. 15: 58. Onze behoefte aan deze dingen om ons op te wekken tot de plicht bewijzen onze staat als kind, want aan dit vrezen en hopen zal in de hemel geen behoefte meer zijn. Het is echter zeker geen slaafse staat. Ook is het helemaal niet slaafs om een hart te hebben dat vervuld is met eerbiedige vrees en schrik voor God wanneer Zijn verschrikkelijke gerechtigheid en Zijn wraak in de hel tegen de ellendige voorwerpen daarvan beschouwd worden om daardoor opgewekt te worden tot de plicht, Matth. 10: 28; Hebr. 12: 28-29. Om daarop te zien en zich met vrees en beven tot God te bewegen in de weg van de plicht, is bijzonder in overeenstemming met de staat van degenen die door het geloof een koninkrijk ontvangen hebben dat niet bewogen kan worden, maar die nog niet naar de hemel gevaren zijn. Het past bij degenen die inderdaad uit vreselijke diepten omhoog getrokken zijn, maar nog niet op de top van de rots gezet zijn, hoewel de sterke keten van het verbond zodanig om hen heen is dat ze nooit weer neer zullen vallen. Want in de hemel zullen het ontzag en de eerbied voor God op dit punt volmaakt zijn, Jesaja 6: 1-3.

Het is echter slaafs voor de heiligen om te vrezen dat ze vanwege hun zonden in de hel geworpen zullen worden en ook slaafs om op de hemel te hopen vanwege hun goede werken. Toch kunnen die slaafse vrees en hoop bij de kinderen van het tweede verbond binnenkruipen en hen tot plicht aanzetten, omdat hun geloof zwak is, nog veel van de oude Adam in hen over is en het niet gemakkelijk is voor hen om, hoewel ze dood zijn voor de wet wat betreft hun bevoorrechte staat, er ook in de praktijk dood voor te zijn. Deze onzuivere mengsels van zelfzucht in hun plichten zullen hen echter vernederen. Ze zullen zichzelf verafschuwen, omdat zij in hun gehoorzaamheid niet meer uit de geest van vrijheid en uit de gesteldheid van een zoon handelen. En hun wil wordt in dat geval door Christus aanvaard.

(3) *De Geest van het verbond is een Geest van genegenheid Die door het verbond beschikt wordt.* Er is een gezamenlijk belang en daarom ook een wederzijdse genegenheid tussen bondgenoten. En deze genegenheid onder de bondgenoten van de hemel betreft zowel het Hoofd als het volk van het verbond.

a. *Ze hebben een natuurlijke en vriendelijke genegenheid tot de God en het Hoofd van het verbond.* Het is waar, de heerlijkheid van Zijn wezen kan nooit verminderd worden en ook kan Zijn eeuwige rusten in Zichzelf niet in het minste verstoord worden, wat mensen of engelen ook mogen doen of lijden. Daarnaast is de mens Christus nu buiten het bereik van het lijden. Niettemin, de heerlijkheid die Hij in de wereld openbaart heeft tijden dat ze helder schijnt, maar ook dat ze met een wolk bedekt is. Welnu, Hij is hen toegenegen in alles dat hun aangaat, in hun wanhoop en in hun verzuim, in hun vreugde en in hun verdriet, Jesaja 63: 9; Lukas 15: 5. Dat is een zeer tere toegenegenheid, want wie hen aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan, Zach. 2: 8. Daarom hebben ze ook een heel tere genegenheid tot Hem in die zaken waar het gaat om Zijn eer. Ze zijn verblijd en verheugen zich in de voorspoed van Zijn koninkrijk, Hand. 11: 23-24. Ze bidden er voortdurend voor, Psalm 72: 15 en dragen op hun plaats met hun inspanningen bij tot de voortgang ervan: "Want het leven is mij Christus", Fil. 1: 21. Ze voelen de beledigingen van

Zijn majesteit als beledigingen die henzelf aangedaan zijn: "De smaadheden dergenen, die U smaden, zijn op mij gevallen", Psalm 69: 10. Ze bewenen de zonden van anderen evenzeer als hun eigen zonden, vanwege de oneer die ze God aandoen omdat ze Zijn wet niet houden, Psalm 119: 136. De kinderen van God zullen geen tegenstanders van Christus' koninkrijk zijn, evenmin neutraal, maar ze zullen hun schouders zetten onder het werk van hun Heere, om het overeenkomstig hun roeping voort te helpen. Zonder dat een dergelijke geest in meerdere of mindere mate openbaar komt, zal niemand in staat zijn om zijn zaligmakend aandeel in het verbond te bewijzen, want zo heeft onze Heere de zaak zelf bepaald: "Wie met Mij niet is, die is tegen Mij; en wie met Mij niet vergadert, die verstroot", Matth. 12: 30.

- b. *Ze hebben een natuurlijke en vriendelijke genegenheid tot het volk van het verbond, want ze zijn elkaars leden*, Eféze 4: 25. De genade van het verbond maakt mensen zo gesteld dat zij de mensheid, maar wel in het bijzonder heilige mensen, liefhebben en weldoen, dat zij "goeddoen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs", Gal. 6: 10. De gezamenlijke band van het verbond brengt hen samen in een bijzondere liefde tot elkaar, zoals ze in die band ook het gezamenlijke voorwerp zijn van de haat van de wereld. Zij dragen hetzelfde beeld van Christus, hun gezamenlijke Hoofd. Dat beeld zal al degenen die het dragen aanbevelen bij iemand die zelf binnen het verbond is, voor zover hij het kan onderscheiden. Daarom is hun liefde een "liefde tot al de heiligen", Eféze 1: 15. Hieruit komt de genegenheid voort die alle ware christenen hebben tot de kerk van Christus in de hele wereld en tot alle leden daarvan die zij kennen. Deze genegenheid wordt opgewekt door hun gezamenlijk aandeel in het verbond, want door het verbond is er tussen hen een nauwe relatie en uit hun eenheid onder hetzelfde Hoofd vloeit hun gemeenschap voort, 1 Kor. 12: 12, 26. Daarom is een geest van zelfzucht, waardoor de aandacht van de mensen helemaal opgeslokt wordt door hun eigen zaken en in hen geen genegenheid meer is voor de kerk en het volk van God, een boosaardig teken van een staat zonder genade. Hoeveel te meer geldt dat niet van een geest van overheersende vijandschap tegen de godsdienst en de beoefenaars ervan, waar mensen de godsdienst en alles wat haar aangaat tot het bijzondere voorwerp van hun vijandschap, haat en wrok maken! Als dit de gewone levenswandel is, dan is dat geen teken dat men tot Gods volk behoort, maar dan laat het zien dat men van de wereld is: "Ik heb u uit de wereld uitverkoren, daarom haat u de wereld", Joh. 15: 19. De Geest van het verbond zal mensen een heel andere kant op brengen, omdat zij door het verbond aan te grijpen op dezelfde grond komen te staan als degenen van wie Christus het Hoofd is en die de oorlog verklaard hebben aan Satans koninkrijk. Tot hen zullen zij zeggen: "Wij zullen met ulieden gaan, want wij hebben gehoord, dat God met ulieden is", Zach. 8: 23.

9^e kenteken. *De wetten van het verbond zijn in hun hart*

Tenslotte zijn de wetten van het verbond in hun hart, namelijk de wetten van de Tien Geboden, de eeuwige regel van de gerechtigheid, Hebr. 8: 10. Die wet is in al zijn delen een afschrift van de Goddelijke natuur, die in de herschepping overgeschreven wordt op het hart van elk mens die in het verbond gebracht wordt. Zij wordt er helemaal neergeschreven, hoewel niet elk deel even helder geschreven is en ook geen

enkel deel ervan volmaakt is. Zoals Gods beeld in ons hersteld wordt, zo wordt ook de wet in onze harten geschreven. In de heiligmaking wordt een nieuwe mens geschapen, die een volmaaktheid in delen te kennen geeft, hoewel niet gesproken kan worden van een volmaaktheid van graad in deze delen, Efése 4: 24; 2 Kor. 5: 17; 1 Kor. 13: 12. Dit kan samengevat worden in de volgende vier punten.

- (1) Ze keuren de hele wet goed, voor zover die hun bekend is: "Daarom heb ik al Uw bevelen van alles voor recht gehouden", Psalm 119: 128. Ze hebben God lief en elk deel van de wet is een lijn van Zijn beeld. Omdat de wet het beeld van Zijn heiligheid uitdrukt hebben ze die lief, ja ze moeten die noodzakelijk helemaal liefhebben, omdat alles erin een afschrift is van die heiligheid. Het Hoofd van het verbond is in hun ogen "hun Liefste", Hoogl. 5: 16; omdat de wetten van het verbond op Hem lijken, moeten die dus ook het liefste voor hen zijn. Waarom hebben ongelovigen de heilige wet niet lief, dan juist omdat ze een heilige God niet liefhebben, Rom. 8: 7? Gelovigen daarentegen die een heilige God in Christus liefhebben, moeten óók de wet liefhebben, omdat daarin het beeld van Zijn heiligheid uitgedrukt is. De heilige wet veroordeelt veel zaken in hen, ja alles van hen in zoverre het volgens de wet onvolmaakt is. Zo veroordelen ze ook zichzelf door toe te stemmen dat de wet goed is, Rom. 7: 16. Zij veroordeelt elke zonde, ook ieders meest geliefde zonde, het kwaad waartoe hij het gemakkelijkst wordt afgetrokken. Het onvernieuwde hart haat juist om die reden de wet. De genade van het verbond brengt een mens er echter toe om de aanklacht tegen hemzelf te laten staan, om de wet goed te keuren en zijn eigen lust die daartegen ingaat te veroordelen: "Alzo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed, maar ik ben vleeselijk", Rom. 7: 12, 14.
- (2) Hun hart is tot de hele wet, voor zover zij die kennen, genegen: "Och, dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren!", Psalm 119: 5. Er is in hen een beginsel gelegd dat dezelfde richting heeft als de heilige wet: het buigt zich af van wat de wet verbiedt en het wendt zich heen naar wat de wet gebiedt. Het is waar: er is ook een tegengesteld beginsel in hen dat daartegen vecht, maar op hun beurt vechten zij ook tegen dat tegengestelde beginsel. Zij hijgen, zien uit en verlangen naar de volkomen overwinning daarop en naar de volkomen gelijkvormigheid aan de heilige wet, Gal. 5: 17. Dit is een nieuwe neiging van het hart die het gegeven wordt in de nieuwe geboorte. Het spant zichzelf in, niet in een luie wens van gelijkvormigheid aan de wet, maar in een vastbesloten strijd om die zaak tot het einde toe.
- (3) Het is hun gewoonte om te proberen hun levenswandel in overeenstemming te brengen met de hele wet, voor zover zij die kennen: "Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al Uw geboden", Psalm 119: 6. Als de wet in iemands hart geschreven is, dan zal hij die uitdrukken in zijn gesprekken. Een geheiligd hart zal zeker een heilig leven voortbrengen: "Indien dan uw oog eenvoudig is, zo zal uw gehele lichaam verlicht wezen", Matth. 6: 22. Maar wat is de kracht van het heilige verbond, wanneer personen in het verbond kunnen zijn die toch net zo leven als degenen die erbuiten zijn? Inderdaad, want aan wie de genade van God doeltreffend verschenen is, aan diegene zal deze genade onderwezen hebben de goddeloosheid en de wereldse begeerten te verzaken en matig, rechtvaardig en Godzalig te leven in deze tegenwoordige wereld, Titus. 2: 11-12. Als de genade van het verbond u niet brengt tot plichten van vroomheid jegens God, dan hebt u er geen zaligmakend aandeel in. Als u hiertoe wel gebracht wordt, maar ondertussen de plichten van rechtvaardigheid jegens uw naaste laat

voor wat ze zijn en u daar geen afschuw van hebt maar onrechtvaardig durft te zijn in kleinere of grotere zaken, dan bent u nog "in een gans bittere gal en samenknoping der ongerechtigheid": "Zo gij dan in den onrechtvaardigen Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?", Lukas 16: 11. Als u echter tot deze beide gebracht wordt en toch niet matig bent, maar slaaf gebleven bent van uw zinnelijke genoegens en vleselijke begeerten, dan bent u niet beter, want "die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden", Gal. 5: 24. Wie echter tot het Genadeverbond in Christus gevlucht is om het leven en de zaligheid en eerlijk de gelijkvormigheid aan de wet in zijn levenswandel nastreeft - hoewel hij in veel dingen het doel mist -die laat daarmee toch zien dat hij in de band van het heilige verbond is en die behoort zich met Goddelijke goedkeuring daarover te vertroosten, "want onze roem is deze, namelijk de getuigenis onzer consciëntie, dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in vleselijke wijsheid, maar in de genade Gods in de wereld verkeerd hebben", 2 Kor. 1: 12.

- (4) Hun zielen staan open voor hetgeen zij nog niet weten van de wetten van het verbond. Ze stemmen ermee in die te kennen en zijn begerig om erin onderwezen te worden, zodat ze zich ermee in overeenstemming kunnen brengen: "Leer mij Uw inzettingen", Psalm 119: 26. Wij hebben veel zonden die voor ons verborgen zijn, omdat wij veel in de wetten van het verbond niet onderscheiden. De huichelaars begeren niet de hele wet te kennen. Ze zijn opzettelijk onwetend van sommige dingen ervan, omdat ze geen zin hebben om zich erin te vermaken. Maar de oprechten, die verlangen om zich van elke verkeerde weg af te keren en het hele juk van Christus op zich te nemen, die de zonde haten als tegengesteld aan Gods natuur en wil en de plicht liefhebben als iets dat daarmee in overeenstemming is, staan als vanzelf open voor verdere ontdekking van zonde en plicht. Ze komen tot het licht, Joh. 3: 21. Ze zeggen: "Dat wat ik niet zie, leer Gij mij", Job. 34: 32, Engelse vertaling. "Doorgrond mij, o God, en ken mijn hart; beproef mij en ken mijn gedachten. En zie, of bij mij een schadelijke weg zij; en leid mij op den eeuwigen weg", Psalm 139: 24.

Zo hebben we in dit vijfde hoofdstuk genoeg gezegd over de toets van een zaligmakend, persoonlijk aandeel in het Genadeverbond.

Hoofdstuk 6

De manier waarop zondaren persoonlijk en zaligmakend in het Genadeverbond gebracht worden

Uit de kenmerken en eigenschappen die ik gegeven heb, blijkt dat het - in vergelijking met degenen die er vreemdeling van zijn - maar weinigen zijn die persoonlijk en zaligmakend in het Genadeverbond gebracht zijn. Wij hebben echter toestemming om het Genadeverbond aan vreemdelingen aan te bieden, om al degenen die buiten het verbond zijn uit te nodigen en te roepen om erin te komen, ja hen te dwingen om in te komen, Lukas 14: 23. Hier is dan de blijde tijding van het Evangelie: er is een verbond dat van eeuwigheid aangegaan werd tussen God en Christus de Tweede Adam, een Genadeverbond gemaakt ten gunste van zondaren van Adams geslacht, die in de ellende gestort waren door het verbreken van het werkverbond. Hierin is volledig voorzien voor uw zaligheid, om u te bevrijden van al de verwoestende gevolgen van het verbroken eerste verbond en om u helemaal gelukzalig te maken. De voorwaarde van dit verbond is inderdaad hoog, ja tot een toppunt gebracht door de eisen van de Wet en de gerechtigheid. Toch is er niets aan die zijde om u te ontmoedigen voor het verbond: omdat uw onvermogen al in de eeuwigheid was voorzien, werd de voorwaarde gelegd op Iemand Die machtig is om haar te vervullen. Nu is deze reeds voor u uitgevoerd en vervuld door die Machtige, Christus Jezus. Alleen moeten de beloften nog vervuld worden. De last van de voorwaarde is dus aan u voorbijgegaan en u wordt geroepen tot het voordeel van de beloften. Opdat u daar des te vrijer toegang toe zou hebben, is de bediening van het verbond in handen gelegd van dezelfde Christus Jezus en zijn aan Hem alle beloften toevertrouwd om ze aan zondaren te vervullen. Hij is begonnen om ze te vervullen aan allen die het verbond aangegrepen hebben en Hij is gereed om ze te vervullen aan allen die het nog aan zullen grijpen. Met dat doel heeft Hij Zijn Testament van deze beloften gemaakt en heeft Hij zondaren van de mensheid aangesteld tot Zijn erfgenamen, zodat wie van hen ook maar wil, mag komen, eisen en het water van het leven voor niets nemen, Openb. 22: 17.

Het hele verbond is in Hem. In Hem is God, de Verbondsluitende Persoon aan de kant van de hemel, 2 Kor. 5: 19. Hijzelf is de Verbondsluitende Persoon aan de kant, van de mens: al de gelovigen zijn daadwerkelijk in Hem en al de uitverkorenen zijn dat wettelijk en krachtens vertegenwoordiging. In Hem is de voorwaarde van het verbond en wel als een vervulde voorwaarde: Hij is de HEERE ONZE GERECHTIGHEID, Jer. 23: 6. In Hem zijn al de beloften ja en amen, 2 Kor. 1: 20 en komen ze alle bij elkaar, zoals de lijnen van een cirkel in hun centrum. Ze zijn zeker en bestendig en laten geen ruimte voor een ongewenste afloop, wat wel het geval was met de belofte van het werkverbond in de eerste Adam. Als Koning heeft Hij Zijn vorstelijke afkondigingen doen uitgaan, met als inhoud dat wie ook maar tot Hem wil komen en zich met Hem als het Verbondshoofd wil verenigen, die zal in het verbond opgenomen worden en recht hebben op al de voorrechten daarvan in en door Hem.

Zo wordt het verbond tot u gebracht en aan u voorgesteld in het Evangelie, zodat u noodzakelijk óf een ontvanger of een weigeraar ervan moet zijn. Weiger het niet: dat is onuitsprekelijk gevaarlijk. Grijp het aan, want het is uw leven. Zondaren, u bent onder het werkverbond, waar geen leven en zaligheid voor u is. De deur van het nieuwe verbond is echter voor u geopend. Kom en ga er zonder uitstel binnen. Vlucht en ontkom uit de heerschappij van de Wet, het werkverbond waaronder u geboren bent en waaronder u leeft. Dat kan op geen andere wijze dan doordat u dit verbond - dat u in het Evangelie aangeboden wordt - aanvaardt en omhelst, zodat u er met het oog op het leven en de zaligheid persoonlijk ingebracht wordt.

1. Zondaren in het verbond gebracht door het geloof

Om u de weg tot het verbond duidelijk te maken, is het nodig om te laten zien door welk middel een zondaar het omhelst en er tot zaligheid ingebracht wordt. Dit middel is - in één woord - het geloof, het geloven in Jezus Christus: "Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden", Hand. 16: 31. Het Genadeverbond wordt u voorgehouden. God zegt tot elk van u: "Ik zal met u een eeuwig verbond maken en u geven de zekere weldaden van David". En om de koop met u te sluiten, u erin te brengen met al de oogmerken en doeleinden van zaligheid, wordt van u alleen geëist dat u hoort, dat wil zeggen: gelooft: "Hoort en uw ziel zal leven", Jesaja 55: 3. Hij die gelooft, is persoonlijk en zaligmakend in het Genadeverbond; hij die niet gelooft, is nog steeds onder het werkverbond waar de eerste Adam hem gelaten heeft. Het geloof is de hand waardoor men het verbond aangrijpt, het voor zichzelf ondertekent en de koop sluit voor zijn eigen zaligheid. Het is de mond waarmee zondaren instemmen met het verbond dat God hun God wordt en zij Zijn volk worden. Echter, zolang u buiten het verbond bent, wordt het doen van volmaakte gehoorzaamheid onder bedreiging van de vloek van u geëist en - meer dan dat - ook het lijden tot voldoening van de gerechtigheid. Deze beiden worden van u geëist krachtens het verbroken eerste verbond. Wanneer u eenmaal in het verbond gebracht bent, dan worden gehoorzaamheid aan de Tien Geboden en - in het geval u faalt - onderwerping aan de tucht van het verbond van u geëist, krachtens het nieuwe verbond waar u in gekomen bent. Echter, om u in het verbond zélf te brengen en u er tot zaligheid in te bevestigen, wordt niets van u geëist dan dat u gelooft in Christus. "Geloof alleenlijk", Markus 5: 36 is de onveranderlijke leer van het Evangelie op dit punt. Doe wat u wilt, maar als u niet gelooft, zult u in een staat van verdoemenis blijven. Wat u ook gedaan hebt of niet gedaan hebt: geloof en u komt in een staat van zaligheid. Ook al zou u duizend keer met uw lippen zeggen dat u het verbond aanvaardt, ook al zou u de meest plechtige en ontzaglijke verbintenis maken om van de Heere te zijn en u zou dat ook uitdrukkelijk tot voorwerp van uw gebed maken, of ook al zou u uw eigen verbond schrijven en het met uw eigen hand ondertekenen en het sacrament van Christus' lichaam en bloed gebruiken om dit allemaal te bevestigen; als u echter niet met uw hart gelooft in Jezus Christus, dan omhelst u het verbond niet, dan grijpt u het niet op zaligmakende wijze aan en blijft u buiten de zaligmakende band ervan.

En als u op dit ogenblik met uw hart zou geloven in Christus, maar niet in de mogelijkheid zou verkeren om te spreken, te bidden, te schrijven of iets mee te delen, dan bent u toch op het moment dat u gelooft persoonlijk en zaligmakend in het verbond gebracht, om er tot in eeuwigheid nooit meer uit te vallen. God is uw God en al de beloften van het verbond zijn de uwe. Ook al was het u hiervoor tienduizend maal mislukt om het verbond aan te grijpen, in dit geval hebt u het vast en zeker: "Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden", Markus 16: 16.

Dat het geloof in Christus het aangewezen middel is om zondaren in het Genadeverbond te brengen, is bijzonder in overeenstemming met de natuur en het doel van die grote handeling. Dit blijkt uit de volgende twee overwegingen:

- (1) Hierdoor wordt de genade van het verbond in de bedeling ervan volkomen bewaard en door dit middel wordt de belofte verzekerd aan heel het zaad, Rom. 4: 16. Het geloof is precies tegenovergesteld aan de werken, zoals genade dat is aan schuld, Rom. 4: 4-5. Als enig werken of doen van ons de grond was waarop we in het verbond gebracht werden en een recht kregen op de beloften, dan zouden het verbond en de weldaad daarvan aan ons verschuldigd zijn. Dat is echter in tegenspraak met het geopenbaarde doel en oogmerk van die wijze van zalig

worden, namelijk het verheerlijken van Gods vrije genade en het uitsluiten van al ons roemen, Eféze 2: 8-9. De aard van de werking van het geloof in deze zaak is gepast voor dat doel en oogmerk van het verbond, omdat het een genade is die niet gevend, maar ontvangend van aard is en alles gratis van Christus neemt, zonder geld en zonder prijs. Het legt het gewicht van Gods aanvaarding van de ziel geheel op het doen en lijden van Christus en het doet geheel afstand van ons eigen doen en lijden op dat punt. Daarom is de belofte voor ons zeker, want waar het pleiten op enig eigen werk een zeer onzekere zaak zou zijn, daar is het pleiten van het geloof altijd vast en bestendig, omdat het helemaal gegrond is op wat Christus gedaan heeft.

- (2) Hierdoor komt de zondaar in het verbond, doordat hij zich verenigt met Christus de Vertegenwoordiger, met Wie het gemaakt werd als Verbondsluitend Persoon. Dat is wat de Schrift ervan zegt: "Ik ben de Deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden", Joh. 10: 9. Zo worden de eenheid van het verbond en de vertegenwoordiging erin behouden. Als mensen op een andere manier in het verbond zouden komen, bijvoorbeeld door de aan hen voorgestelde voorwaarden in eigenlijke zin te aanvaarden en te beloven deze te vervullen, dan zou de Vertegenwoordiging in het verbond verstoord worden en zouden er in feite evenveel genadeverbanden zijn als er personen zijn die het op verschillende tijden zouden omhelzen. In ieder geval zou Christus' verbond er één zijn en dat van ons een ander, daarvan onderscheiden. Het tegenovergestelde hiervan hebben we al eerder uit de Schrift bewezen. Omdat het Genadeverbond echter met Christus gemaakt is als de Tweede Adam in naam van al degenen die de Zijnen zouden zijn, volgt vanzelfsprekend dat de enige manier waarop iemand persoonlijk hierin kan komen is: de Zijne te worden en tot het Verbondshoofd in relatie te staan als tot ons Hoofd. Het is door het geloof, niet door de werken, noch door één of andere toestemming die van het geloof verschilt, dat wij met Hem verenigd worden en leden van Zijn lichaam worden, Eféze 3: 17. Hoe komen wij allen persoonlijk in het werkverbond, zodat wij deelgenoot worden aan de vloek ervan? Is het niet doordat wij door natuurlijke voortplanting takken worden van de eerste Adam, de vertegenwoordiger in dat verbond? Hierdoor wordt elk van ons persoonlijk in dat verbond gebracht en bevestigd, voordat we in staat zijn om dat goed of af te keuren, onze instemming eraan te geven of die te weigeren. Op dezelfde manier komen wij persoonlijk in het Genadeverbond om deel te krijgen aan de weldaden ervan, doordat wij takken worden van de Tweede Adam, de Vertegenwoordiger daarin. Dat gebeurt door het geloof, in voorwerpen die in staat zijn om daadwerkelijk te geloven. Doordat wij in Christus ingeënt worden, worden wij deelgenoot van het verbond en de weldaden ervan. Daarom worden kinderen die - hoewel ze nog niet in staat zijn tot daadwerkelijk geloof of tot kennis van het verbond - toch de Geest van het geloof hebben, persoonlijk in het verbond gebracht en bevestigd, doordat die Geest van het geloof in hen werkzaam is tot hun werkelijke vereniging met Christus. Hiermee stemt overeen dat God Christus tot een Verbond gegeven heeft, opdat mensen in Hem het verbond zouden hebben met al de weldaden ervan. God nam Christus in het maken van het verbond voor een "Alles", zowel voor de voorwaarde als voor de partij die de beloften moest ontvangen, want Hij was de Tweede Adam. Zo moeten zondaren Hem ook tot hun "Alles" aannemen, want het hele verbond, zowel de Partijen erin als de delen ervan, zijn in Hem, omdat Hij zowel God is als mens, de Tweede Adam.

Zo blijkt dat de zondaar door de vereniging met Christus het Verbondshoofd officieel in het verbond gebracht wordt. Die vereniging met Hem geschiedt door het geloof in Hem. Het is dan ook duidelijk dat een zondaar door in Christus te geloven het verbond tot zaligheid omhelst, erin komt en erin bevestigd wordt. Daarom: kom tot Christus door het geloof, en u komt tot het verbond. Als u Hem mist, dan mist u het verbond op het punt van het leven en de zaligheid. Hier doet zich echter een gewichtige vraag voor, namelijk:

Vraag: *Wat is dat geloof waardoor iemand zich met Jezus Christus verenigt en zo in het Genadeverbond komt?*

Antwoord:

Omdat het uitleggen van deze zaak zo noodzakelijk is om zondaren tot hun eeuwige zaligheid de weg te wijzen tot in het verbond, zullen we voor het overige ons alleen met deze vraag bezighouden.

We beginnen met het woord waarmee de Heilige Geest uitdrukt wat wij 'geloven' noemen, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Wie ook maar op de juiste wijze de Bijbelse betekenis ervan overdenkt, die zal ontdekken dat het gewoon 'vertrouwen' betekent: *een woord, een persoon of een ding vertrouwen*. Uitdrukkingen in de Schrift als 'geloven dat' en 'geloven in' betekenen dan ook 'vertrouwen dat' en 'vertrouwen in'. Het zijn uitdrukkingen die wij niet vaak in ons spreken gebruiken, maar die volgens de oorspronkelijke teksten heel gewoon waren in het Oude en Nieuwe Testament. Het is het vertrouwen van een woord, wanneer er een verslag uitgebracht wordt, Jesaja 53: 1. Het is een vertrouwen in Zijn woorden, Psalm 106: 12. Het is het vertrouwen van een persoon. Zo geloofden volgens de Heilige Geest de Israëlieten in de Heere en in Mozes, Zijn knecht, Ex. 14: 31. "Op Zijn knechten zou Hij niet vertrouwen", Job 4: 18, dat wil zeggen, zoals wij het opvatten: Hij stelde in hen geen vertrouwen. Het is ook het vertrouwen van een ding. Zo staat er met dezelfde betekenis: "Zult gij hem geloven, namelijk: de eenhoorn, dat hij uw zaad zal wederbrengen?", Job 39: 15, dat wil zeggen: "Zult u op hem vertrouwen dat hij dat zal doen?" "Gij zult niet in uw leven geloven" Peut. 28: 66 Engelse vertaling, dat wil zeggen, zoals wij het opvatten: u zult u van uw leven niet zeker zijn en er geen vertrouwen in hebben, omdat u er geen zekerheid over hebt. Het woordgebruik in het Nieuwe Testament is hetzelfde, omdat het erin gebracht is vanuit het Oude; alleen de taal is anders. Wanneer wij de betekenis van de Heilige Geest in deze zaak opvangen uit de woorden waarmee Hij ons onderwijst, 1 Kor. 2: 13, dan concluderen we het volgende: 'geloof' - zoals de Heilige Geest het woord gebruikt in de Schrift - betekent in het algemeen "vertrouwen", het vertrouwen van een woord, een persoon of een ding dat voorgesteld wordt in dat woord.

Welnu, er is een tweevoudig woord dat geloofd of vertrouwd moet worden door al degenen die op een zaligmakende wijze het Genadeverbond binnen willen gaan, namelijk *het woord van de Wet en het woord van het Evangelie*. Het geloof in de eerste is een geloven van de Wet; het geloof in het tweede is een geloven van het Evangelie. Deze twee zullen we achtereenvolgens behandelen.

2. Het geloof in de Wet als een voorbereiding op het verbond

Het geloof in de Wet is inderdaad geen zaligmakend geloof, want de Wet is het woord en de bediening van de verdoemenis en niet van de gerechtigheid, want het spreekt niet van een Zaligmaker, een verzoening of een toegerekende gerechtigheid, 2 Kor. 3:9. Niettemin gaat het er noodzakelijk aan vooraf, volgens de vastgestelde orde in de bedeling van het verbond. Het geloof in de Wet is als het horen van de sterke wind,

het voelen van de aardbeving en het zien van het vuur. De Heere was er niet in, maar toch dienden ze als voorbereiding om te luisteren naar het suizen van de zachte stilte, 1 Kon. 19: 11-12. Precies zo is het geloof in de Wet het werk van de Heilige Geest, evenzeer als het zaligmakende geloof in het Evangelie, hoewel het op een andere wijze gewerkt wordt. Hij werkt het eerste als een Geest van dienstbaarheid, Die door de Wet overtuigt van zonde en ellende, Rom. 8: 15 vgl. met Joh. 16: 8. Hij werkt het laatste als een levendmakende Geest, Die de ziel door het Evangelie verlicht met de kennis van Christus, 2 Kor. 3: 17-18.

Wie het Genadeverbond wil binnengaan, die moet in de eerste plaats een geloof in de Wet hebben. Om die reden is het noodzakelijk dat de Wet evenzeer als het Evangelie tot zondaren gepreekt wordt.

Het geloof in de Wet bestaat in een geloven van de volgende drie zaken.

(1) Door de Wet gelooft een mens dat hij een zondaar is. De heilige Wet verklaart hem schuldig en hij gelooft de uitspraak van de Wet aangaande hem in het bijzonder. In zijn bezwaarde en verdrietige hart weerkaatst door dit geloof de stem van de Wet: Schuldig, schuldig!, Rom. 3: 19. Dit geloof rust met op het mondelinge of schriftelijke getuigenis van een mens, maar het is een Goddelijk geloof dat gegrond is op Gods getuigenis in Zijn heilige Wet en het wordt door de Geest van dienstbaarheid bekend gemaakt als de stem van de eeuwige God en wel de stem van die God tot hem in het bijzonder. Daarom gelooft hij:

- a. Dat zijn leven en zijn gesprekken zondig zijn, dat ze de heilige God mishagen en Zijn haat opwekken, volgens, het Goddelijke getuigenis: "Allen zijn zij afgeweken, tezamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet, ook niet tot één toe", Rom. 3: 12. Hij is overtuigd dat hij buiten Gods weg getreden is en dat hij wandelt op een weg van verwoesting, dat hij het getal van zijn daadwerkelijke fouten en fouten van nalatigheid niet kan tellen en dat zowel zijn gerechtigheden als zijn ongerechtigheden voor de Heere slechts vuile lompen zijn.
- b. Dat zijn hart vol is van ondeugd en ongerechtigheid, volgens het Goddelijke getuigenis: "Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het", Jer. 17: 9. De Wet die in het hart schijnt, ontdekt daar verschillende lusten die hijzelf tevoren nauwelijks opmerkte en doordat ze het onheilige hart benauwen, irriteren ze het. Zo ontvouwt zich in zijn borst zo'n verborgenheid van ongerechtigheid voor zijn oog als hij eerder nooit geloofd zou hebben! "En zonder de Wet, zo leefde ik eertijds; maar als het gebod gekomen is, zo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven", Rom. 7: 9.
- c. Dat zijn natuur verdorven is als van iemand die dood is in zonden en misdaden, volgens het Goddelijke getuigenis, Efése 2: 1. Het oordeel van de Wet luidt: "Wie zal een reine geven uit den onreine?", Job 14: 4. Zijn ziel antwoordt erop door dit geloof: "Onrein, onrein. Ik ben in ongerechtigheid geboren en in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen". Hij is overtuigd dat zijn ziekte erfelijk en natuurlijk is, dat daarom zijn natuur vernieuwd moet worden en dat hij anders niet alleen geen goed doet, maar ook geen goed kan doen. Hij gelooft dat hijzelf in al deze opzichten een afschuwelijk voorwerp is voor Gods aangezicht, afschuwelijk in zijn natuur, hart en leven.

(2) Door het geloof in de Wet gelooft een mens dat hij een verloren en hulpeloze zondaar is onder de vloek van de Wet, onderworpen aan de wraak, volgens het Goddelijke getuigenis: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven staat in het boek der Wet, om dat te doen", Gal. 3: 10. Hij kan de vloek

niet meer zien als een vreemde zaak, die niet bij hem zou passen maar alleen bij sommige monsters van ongerechtigheid, want de Geest van de Heere past het als een Geest van dienstbaarheid indringend op hem toe alsof Hij zei: "Gij zijt die man". En als iemand tegen wie het doodvonnis is afgekondigd, kreunt hij vanwege het geloof in de Wet. Het bedrukt hem, zodat hij uitroept: "Ik verga", Lukas 15: 17.

(3) Tenslotte gelooft een mens daardoor zijn volkomen onbekwaamheid om zichzelf te herstellen. Hij gelooft dat hij niet door enig doen of lijden van hemzelf de vloek van de Wet van zich kan wegnemen, volgens het Goddelijke getuigenis dat leert dat wij in deze zaak zonder kracht zijn, Rom. 5: 6, noch dat hij zijn eigen natuur, hart en leven kan veranderen om ze aanvaardbaar te maken voor God, volgens het onfeilbare getuigenis: "Zal ook een Moorman zijn huid veranderen? Of een luipaard zijn vlekken? Zo zult gijlieden ook kunnen goed doen, die geleerd zijt kwaad te doen", Jer. 13: 23. Hij is in zijn eigen ogen zoals hij voor Gods aangezicht is: een geestelijk dood persoon, dood voor de Wet en moreel dood, zoals de apostel ook van zichzelf getuigt in deze zaak, Rom. 7: 9.

Dit is het geloof in de wet. Het gevolg ervan is een wettisch berouw, waardoor een zondaar verbroken en verbrijzeld wordt met vrees en verschrikking voor Gods toorn, waardoor hij bedroefd is en treurt over de zonde als een ellendig en verwoestend kwaad. Daarom verlangt hij werkelijk om ervan bevrijd te worden, wanhoopt hij aan redding door zichzelf en ziet hij ernstig om naar een andere weg van bevrijding, Hand. 2: 17; Hand. 16: 29-30.

Zo is de Wet onze tuchtmeester om ons tot Christus te brengen en maakt het geloof in de Wet plaats voor het geloof in het Evangelie. Niet dat dit wettische geloof of deze wettische bekering *de voorwaarde* is van ons welkom tot Christus en het Genadeverbond: onze toegang tot Christus en het verbond wordt vrij afgekondigd - zonder dat enige voorwaarden of hoedanigheden van ons vereist worden - om ons als zondaren van de mensheid te machtigen om in Jezus Christus te geloven, zoals we reeds eerder gezien hebben. Dat geloof en die bekering zijn echter noodzakelijk om ons te bewegen en ons op te wekken om gebruik te maken van ons voorrecht van vrije toegang tot Christus en het verbond, want zonder dat iemand ze in meerdere of mindere mate heeft, zal hij nooit tot Christus komen of het verbond omhelzen. Het is net als met een dokter die afkondigt dat hij gratis al de zieken uit zijn woonplaats wil genezen, wanneer ze van hem gebruik maken. Het is duidelijk dat in dit geval alleen diegenen van hem gebruik zullen maken die zich bewust zijn van één of andere ziekte die hen kwelt. Echter, dat gevoel van ziekte is niet de voorwaarde van hun welkom bij de dokter, noch is het een vereiste voor hem om hen te genezen, maar het is een vereiste voor hen om gebruik van hem te maken.

Welnu, wanneer u geroepen wordt om het verbond te omhelzen, wordt u indirect - en als gevolg daarvan - geroepen tot dit geloof in de Wet, namelijk om te geloven dat u zondaren bent in leven, hart en natuur, verloren en hulpeloos, onder de vloek, volkomen onmachtig om uzelf te herstellen.

Dit is echter niet het zaligmakende geloof en ook brengt het iemand niet in het Genadeverbond, want dát is eigen aan een andere manier van geloven, waarover we nu zullen spreken.

3. Het geloof in het Evangelie dat de zondaar in het verbond brengt

Het zaligmakende geloof dat met Christus verenigt is het geloof in het Evangelie. Want alleen het Evangelie is de bediening van de rechtvaardigheid, 2 Kor. 3: 9. Hierin wordt de gerechtigheid geopenbaard "uit geloof tot geloof", geopenbaard om geloofd te worden, Rom. 1: 17. Het is het enige woord dat zondaren de mededeling doet van een Zaligmaker, van het verzoenende bloed en van het nieuwe verbond in dat bloed. Daarom is dit het enige woord waardoor het zaligmakende geloof verwekt wordt in het hart van een verloren zondaar. In het woord van het Evangelie is de Heere en Zaligmaker Christus met al Zijn weldaden en Zijn verbond aanwezig en wel om erin te geloven, zoals blijkt uit Rom. 10: 6-9. Als we dus het woord van het Evangelie door het geloof ontvangen hebben, dan ontvangen we ook Christus en Zijn verbond, met al de weldaden ervan. Want het zaligmakende geloof is inderdaad de echo van de levend gemaakte ziel op het woord van genade dat de zaligheid brengt. Het is een vertrouwen van het woord van het Evangelie, van de Persoon, namelijk de Zaligmaker, en van de zaak die daarin voorgesteld wordt om tot zaligheid te geloven: "Geloof het Evangelie", Markus 1: 15; "Wie heeft onze prediking geloofd?", Jesaja 53: 1; "Het horen des geloofs", Gal. 3: 2, Engelse vertaling. Dit is het geloof waardoor we met Christus verenigd worden, in het Genadeverbond gebracht worden en erin bevestigd worden tot zaligheid. Dit geloof zullen we verklaren in vier bijzonderheden:

1. Het geloof in Christus' algenoegzaamheid.
2. Het geloof in het Evangelieaanbod.
3. Het geloof in ons recht op Christus.
4. Het geloof als een persoonlijk vertrouwen op de zaligheid

Vraag: Wat is dat geloof waardoor ik - een verloren zondaar onder de vloek van de Wet - mij verenigen kan met Jezus Christus en zo tot mijn eeuwige zaligheid in het verbond gebracht wordt?

Antwoord:

Wij geven hierop onmiddellijk antwoord in de vier genoemde bijzonderheden. We zullen dat doen door middel van aanwijzingen in deze gewichtige zaak, waar onze zaligheid van afhangt.

1. Het geloof in Christus' algenoegzaamheid

In de eerste plaats moet u geloven dat er een volheid van zaligheid in Christus is voor arme zondaren. Dit is onveranderlijk het verslag dat het Evangelie van Hem doet: "om onder den heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijke rijkdom van Christus", Eféze 3: 8: "waarom Hij ook volkomen kan zaligmaken degenen die door Hem tot God gaan", Hebr.7:25. In het woord van het Evangelie wordt Christus voorgesteld als een bekwame Zaligmaker, bekwaam om mensen te redden van hun zonden en van Gods toorn. Zijn verdienste is een afdoend bolwerk tegen de storm van brandende toorn, waarmee de beledigde gerechtigheid gereed staat om die te ontsteken tegen de overtredders: "En die Man zal zijn als een eerberging tegen den wind", Jesaja 32:2. Zijn Geest is genoegzaam om zelfs de grootste onheilige te heiligen: "En dit waart gij sommigen; maar gij zift afgewassen, maar gif zift geheiligt, maar gij zift gerechtvaardigd inden Naam van den Heere Jezus en door den Geest onzes Gods", 1 Kor. 6: 11. De gerechtigheid die Hij vervulde als voorwaarde van het verbond is in zichzelf zo waardevol - en dat ook in de ogen van Zijn Vader - dat ze genoegzaam is om rechtvaardiging, heiliging en alle andere zaligmakende weldaden te verwerven voor zondaren die in zichzelf dood en verdoemenis verdienen. Daarom zijn zij gelukzalig die in Hem zijn: ze zullen nooit vergaan, maar hebben het eeuwige leven,

omdat ze eeuwig zeker zijn onder de bedekking van Zijn gerechtigheid als een genoegzame verdediging. Geloof u dit?

Dit is *het algemene geloof in het Evangelie*, dat - omdat het zonder bijzondere toepassing is - de zondaar met Christus verenigt, noch hem in het verbond brengt. Het kan gevonden worden bij verdoemden en gevallen engelen, want het is niet meer dan een algemeen toestemmen van de waarheid van de leer van het Evangelie, Matth. 13: 20, 31; Matth. 8: 29. Uit de aard der zaak is het echter een noodzakelijke vereiste voor het geloof met bijzondere toepassing. Want ik moet eerst geloven dat een uitspraak in zichzelf waar is, voordat ik die met betrekking tot mijzelf kan vertrouwen. Ik moet eerst geloven dat een zaak in zichzelf goed is, voordat ik kan geloven dat die goed is voor mij.

Waar echter het geloof in het Evangelie voortgezet wordt tot de vereniging met Christus, daar is het gevolg van dit algemene geloof bijzonder waardevol en ook noodzakelijk. Dat gevolg is een hoge waardering van Christus en Zijn verbond, een vurig verlangen naar vereniging en gemeenschap met Hem, een verlangen naar Zijn gerechtigheid, zoals een hongerige man naar eten verlangt en een dorstige naar drinken. De mens ziet inderdaad dat hij geen bijzonder aandeel heeft in Christus en Zijn gerechtigheid, maar hij zou het graag hebben, want zonder dit is alles voor hem smakeloos. Zijn ziel binnen in hem schreeuwt: *Geef mij Christus, of ik sterf!* Hij is tevreden om van alles afstand te doen voor Hem en Hem in plaats van dat alles te nemen. Dit wordt ons onderwezen in de gelijkenissen van de schat die in de akker verborgen is en van de parel van grote waarde, waarvoor alles verkocht wordt om hem te kunnen kopen, Matth. 13: 44-46.

Echter, deze waardering van en dit verlangen naar Christus zijn onderscheiden van die welke volgen na de vereniging van de ziel met Christus, wanneer het geloof eenmaal bezit genomen heeft van Hem en Zijn weldaden en een gezicht gekregen heeft van Zijn in zichzelf alles overtreffende waarde, 1 Petrus 2: 7; Psalm 73: 25.

De ware bron van al deze waardering en verlangen is *het beginsel van zelfbehoud, met het zicht op Christus als het gepaste middel voor dat doel*. De koopman zoekt goede parels om zichzelf te verrijken en als hij ziet dat er één parel is die aan dat doel beantwoordt, rust hij niet voordat hij die heeft. De arme zondaar voelt de hete adem in zijn nek van de vloek van de Wet, die nog steeds de dood en de verdoemenis in zijn oren doet klinken. Ondertussen ziet hij van ver de stad waar toevlucht is en daarom spoedt hij zich zo snel mogelijk daarheen. Wat doet hem rennen, anders dan: leven, leven, dierbaar leven, opdat hij niet zou vergaan? Werkelijk, het kan niet van hem verwacht worden dat hij uit een edelmoedig beginsel handelt voordat hij met Christus verenigd is: "Zonder Mij kunt gij niets doen", Joh. 15: 5. Laat hem echter niet vrezen: hij is welkom bij Christus, zelfs wanneer hij niet uit een hoger beginsel tot Hem komt. De waarheid is dat Jezus Christus door Zijn Geest het beginsel van zelfbehoud - dat in zichzelf iets goeds is - werkzaam maakt en Hij gebruikt het als een middel om zondaren te doen haasten tot Hem. Dit blijkt duidelijk uit de klacht uit Joh. 5: 40: "En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben". Kan iemand zich voorstellen dat onze Heere een zondaar weigert die tot Hem om leven komt, wanneer Hijzelf klaagt dat zondaren voor dat doel niet tot Hem willen komen?

2. Het geloof in het Evangelieaanbod

Vervolgens moet u geloven dat Jezus Christus met Zijn gerechtigheid en Zijn gehele zaligheid door Zichzelf aan zondaren aangeboden wordt en aan u in het bijzonder. Dit is de duidelijke stem van het Evangelie tot allen tot wie het komt: "O, alle gij dorstigen, komt tot de- wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja

komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk", Jesaja 55: 1; "En die wil, neme het water des levens om niet", Openb. 22: 17; "Tot u, o mannen, roep Ik, en Mijn stem is tot der mensen kinderen", Spr. 8: 4. Maar helaas, weinigen geloven het! Ja, niemand zal het tot dat doel geloven vóórdát de Geest van de Heere het hem duidelijk maakt en hem overtuigt door een innerlijke verlichting. Veel geruste zondaren horen het Evangelie en zijn blij met het aanbod, maar zij horen er Christus' stem niet in. Zij horen het niet als het woord van de Heere Christus Zelf aan hen, maar als het woord van mensen. Daarom heeft het niet voldoende gezag over hun gewetens en gaan zij er gemakkelijk aan voorbij. Zo ging men om met Zijn aanbiedingen van Zichzelf, toen Hij ze met Zijn Eigen mond deed, maar Hij niet gekend werd als de eeuwige Zoon van God, de Zaligmaker van de wereld. Zo was iedereen in de gemeente van Nazareth Zijn getuige en men verwonderde zich over de genadige woorden die uit Zijn mond vloeiden. Maar ze zeiden: "Is Deze niet de Zoon van Jozef?" Lukas 4: 22. En na een tijdje stonden ze op en wierpen Hem buiten de stad, vers 29. Opnieuw, wanneer de stem van Christus door de overtuigde zondaar in het aanbod onderscheiden wordt, dan is de zondaar gereed om te concluderen dat het aan anderen, maar niet aan hem gedaan wordt. Het ongeloof zegt: "Onze beenderen zijn verdord en onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden", Ezech. 37: 11. Zij kunnen niet geloven dat zulk goed nieuws uit de hemel hén aangaat, of dat zo'n woord tot hén gericht is. Zo maken mensen God in de boodschap die Hij van Zijn Zoon gegeven heeft - dat Hij met al Zijn zaligheid aan hen aangeboden wordt - tot een leugenaar, 1 Joh. 5: 10.

Waar echter het zaligmakende geloof werkzaam is, daar wordt het Woord van het Evangelieaanbod door de Heilige Geest met kracht aan de ziel in het bijzonder toegepast als het Woord van de Heere Zelf en niet als mensenwoord. Daardoor wordt de mens verzekerd dat het de stem is van Christus, die in het bijzonder tot hem komt. Als gevolg daarvan past hij het door te geloven op zichzelf toe: "Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in veel verzekerdheid", 1 Thess. 1: 5; "als gij het woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, hebt gij het aangenomen niet als der mensen woord, maar, gelijk het waarlijk is als Gods Woord, dat ook werkt in u, die gelooft", 1 Thess. 2: 13. Dit is zonder meer noodzakelijk, omdat zonder dit Christus niet ontvangen kan worden en de ziel anders geen vaste grond of fundament voor het geloof kan zien. Want het is duidelijk dat er geen juist ontvangen kan zijn, wanneer de zondaar niet gelooft dat het aanbod tot hem in het bijzonder komt. Hier begint de toepassing van het geloof, een toepassing die leidt tot de vereniging met Christus.

Daarom, als u zich met Christus wilt verenigen en zo ingaan in het Genadeverbond, dan moet u zichzelf voor de Heere stellen als veroordeelde zondaren onder de vloek van de Wet en moet u het Woord van Zijn Evangelie horen en geloven als aan u, veroordeelde en vervloekte zondaren, in het bijzonder gericht. Op die wijze zal het tot u komen zoals de opgaande zon komt tot iemand die in duisternis zit en in de schaduw van de dood, of als een aanbod van kwijtschelding tot een ter dood veroordeelde. Laat uw hart u niet misleiden door ongeloof, maar geloof vast het aanbod dat Christus Zelf aan u doet, zoals het werkelijk is: "Hoor en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond maken", Jesaja 55: 3.

Op dit punt is het echter nodig om de volgende bezwaren weg te nemen:

Eerste tegenwerping: *Maar Christus is nu in de hemel en ik hoor vandaar geen stem: hoe kan ik dan geloven dat Hij Zichzelf aan mi i aanbiedt?*

Antwoord:

Hoewel Christus in de hemel is, spreekt Hij toch van de hemel tot ons, echter niet met een stem die door de wolken klinkt, maar met een stem die in het Evangelie klinkt: "Ziet toe dat gij Dien Die spreekt, niet verwerpt... Die van de hemelen is", Hebr. 12: 25. En niet alleen is Zijn stem in het Woord van het Evangelie, maar Hij is er ook Zelf door Zijn Heilige Geest in, zoals de apostel leert, Rom. 6-8. Daarom is het een levendmakend Woord voor dode zielen: "De woorden, die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven", Joh. 6: 63. Het is het levende zaad waaruit een nieuw schepsel gemaakt wordt, 1 Petrus 1: 23. Jezus Christus sprak eenmaal een woord van overtuiging met een stem die door de wolken klonk, Hand. 9: 4-5. Maar zelfs in dát geval werd het woord van het aanbod zelf overgebracht in de prediking van het Evangelie door een daartoe aangestelde boodschapper, vers 6. De stem van Christus die klinkt door Zijn geschreven Woord, is zekerder dan een stem die door de wolken klinkt, 2 Petrus 1:18-19. Deze stem in het Woord is de vastgestelde grond van het geloof, waarmee het geloof zich tot zaligheid verenigen moet: "Het Evangelie van Christus ... het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft... Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof", Rom. 1: 16-17. Er is geen waar zaligmakend geloof, waar dit niet ontvangen wordt als de stem van de Heere Zelf, 1 Thess. 2: 13. Daarom moet u het Woord van het Evangelie ontvangen als het Woord van Christus Zelf, wat het ook inderdaad is.

Tweede tegenwerping: Maar Christus noemt mij in het Woord van het Evangelie niet bij name. Hoe kan ik dan geloven dat Hij Zichzelf, Zijn gerechtigheid en zaligheid aan mij in het bijzonder aanbiedt?

Antwoord:

Hij noemt u óók niet bij name in het woord van de Wet, of het nu is in de geboden of in de vloek ervan. Hoe bent u er dan toe gekomen te geloven dat u een zondaar bent? Is het niet omdat de geboden van de Wet tot alle mensen gericht zijn, omdat u de conclusie trekt en gelooft dat zij - omdat u één uit het getal van de mensheid bent - tot u in het bijzonder gericht zijn, evengoed als tot de anderen? En hoe komt u ertoe te geloven dat u in het bijzonder onder de vloek ligt van de verbroken Wet? Is het niet omdat de Wet zijn vloek afkondigt tegen een ieder die er onder is maar hem breekt, Gal. 3: 10; Rom. 3: 19 en omdat u concludeert en gelooft dat de Wet u vervloekt omdat u één van de verbrekers ervan bent? Welnu, u hebt een even genoegzame grond om te geloven dat het Evangelieaanbod aan u in het bijzonder gedaan wordt, omdat het zonder onderscheid aan allen gedaan wordt tot wie het Evangelie komt, Openb. 22: 17; Jesaja 55: 1. Het is geordend om aangeboden te worden aan alle schepsels onder de hemel, Markus 16: 15 en hoe zondig u ook bent, u bent één van deze schepsels. Christus' stem komt tot mensen, tot mensenkinderen, en wat u ook bent, u bent één van de zondaren uit de mensheid en daarom wordt het aanbod aan u in het bijzonder gedaan, Spr. 8: 4. Daarom hebben wij volmacht om het algemene aanbod aan een ieder in het bijzonder toe te passen en een ieder heeft volmacht om het op zichzelf toe te passen: "Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden", Hand. 16: 31.

Derde tegenwerping: Maar helaas, ik vrees dat ik de kenmerken mis die bepalend zijn voor degenen aan wie het Evangelieaanbod in het bijzonder gericht is! Ik vrees dat ik tot nu toe geen gepast zondebesef gekregen heb, terwijl onze Heere uitdrukkelijk zegt: "Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering" Matth. 9:

12-13. Het Evangelieaanbod kenmerkt zich door de volgende uitdrukkingen: "Die dorst heeft, kome", Jesaja 55: 1; "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt", Matth. 11: 28; "Die wil, neme van het water des levens om niet", Openb. 22: 17. Wanneer ik echter mijn eigen toestand bezie, dan vrees ik sterk dat ik die dorst naar Christus nog niet bereikt heb en die gewilligheid om tot Hem te komen, waar deze teksten van spreken. Ik vrees dat ik niet gerekend kan worden als iemand die vermoeid en zwaar beladen is. *Hoe kan ik dan geloven dat Christus Zich aan mij in het bijzonder aanbiedt?*

Antwoord:

- Het is een bijzonder zekere waarheid dat u, tenzij u een gepast gevoel van uw zonde hebt, tenzij u dorst naar Christus en Zijn gerechtigheid, tenzij u zwaar beladen bent met de last van zonde die u voelt en u gewillig bent om Christus op welke voorwaarde dan ook te nemen, u Hem nooit zult aannemen door een waar geloof. Niettemin, welke kenmerken u ook hebt of niet hebt, indien u een zondaar van Adams geslacht bent, - en ik hoop dat u daar niet aan twijfelt - dan wordt Christus u aangeboden, samen met Zijn gerechtigheid en heel Zijn zaligheid, Spr. 8: 4; Joh. 3: 16; Markus 16:15. Want hoewel er inderdaad zekere kenmerken nodig zijn om u te bewegen Christus aan te nemen, zo zijn ze er toch niet om het Evangelieaanbod in de weg te staan. Christus wordt u werkelijk aangeboden, in welke situatie u ook verkeert, zó werkelijk dat, indien u niet gelooft en zo de Zaligmaker ontvangt, u voor eeuwig verdoemd zult worden omdat u niet geloofd hebt, Markus 16:16.
- Het is niet te ontkennen dat hoe minder zondaren hun zonden gevoelen, hoe verder zij verwijderd zijn van de gerechtigheid: des te meer hebben zij Christus nodig en des te meer worden zij tot bekering geroepen. Dit blijkt duidelijk uit de toon van de hele Heilige Schrift en uit de aard van de zaak zelf. Daarom worden zondaren in het algemeen en niet alleen gevoelige zondaren bedoeld in Matth. 9: 12-13. Zo is het ook met zieke mensen in het algemeen, waarmee ook diegenen bedoeld worden die zo ijlen dat ze denken dat hun niets mankeert en dat ze geen dokter nodig hebben en dus niet alleen die zieken die zich bewust zijn van hun toestand en gevaar. Dit is de duidelijke, letterlijke betekenis van dat Schriftgedeelte en ik zie geen noodzaak om daarvan af te wijken. Er wel van afwijken heeft een duidelijk ongemak tot gevolg.
- Ook wordt de dorst in Jesaja 55: 1 *niet genoemd om die te beperken tot een genadedorst, een dorst naar Christus en Zijn gerechtigheid*. Want er zijn in ieder geval sommigen onder de dorstigen aan wie het aanbod gedaan wordt die "geld uitwegen voor hetgeen geen brood is en hun arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan", vers 2. Het is echter duidelijk dat zondaren die gepast gevoelig zijn en die naar Christus en Zijn gerechtigheid dorsten hun geld en arbeid niet op die manier uitgeven, maar integendeel, voor datgene uitgeven dat echt brood is en écht verzadigen kan, namelijk Jezus Christus, het ware Brood dat uit de hemel neergedaald is. Daarom moet de dorst die daar bedoeld is, noodzakelijk omvatten en in het bijzonder doelen op die dorst naar geluk en bevrediging die aan de hele mensheid eigen is. Mensen die met deze dorst gepijnigd worden, spoeden zich om lafenis tot de lege schepsels en tot hun walgelijke begeerten. En zo "wegen zij geld uit voor hetgeen geen brood is en arbeiden zij voor hetgeen niet verzadigen kan". Ze vinden daar niets dat hun eetlust of dorst kan bevredigen. Welnu, tot mensen in deze rampzalige situatie wordt het Evangelieaanbod van de levende wateren gedaan: Christus wordt hun aangeboden als het Brood, het Vette dat goed is en hun pijnlijke dorst bevredigen kan, die anders nooit gelest zou worden.

- Evenmin wordt het plechtige Evangelieaanbod in Mattheüs 11: 28 beperkt tot een zeker aantal mensen dat uitgerust is met enige loffelijke kenmerken onder de naam van 'vermoeid' en 'zwaar belast'. Die woorden wijzen inderdaad op de natuurlijke rusteloosheid van de zondige ziel van de mens, die werkt voor dat wat niet bevredigt, Jesaja 55: 2. Onze vader Adam liet zijn hele nageslacht achter met een geweten vol schuld en een hart vol onbevredigde begeerten. Daarom hebben wij van nature een rusteloos geweten en een rusteloos hart en even natuurlijk begint het hart te werken om er rust voor te vinden. Zij werkt in de woestijn van de toornige Wet om rust voor het geweten en in de lege schepping om rust voor het hart. Na dit alles is het geweten echter nog steeds zwaar beladen met schuld - of het daar nu een levendig gevoel van heeft of niet - en het hart gaat nog steeds gebukt onder een last van onbevredigde begeerten. Daarom kan inderdaad .noch de ene, noch de andere rust vinden. Dit is de natuurlijke situatie van alle mensen. En tot zielen die zó werken en beladen zijn, roept Jezus Christus dat zij tot Hem mogen komen en dat Hij hun rust zal geven, namelijk rust voor het geweten onder de bedekking van Zijn bloed en rust voor het hart in het genieten van God door Hem. Tot deze uitleg worden wij geleid door de wijze van spreken van de Heilige Schrift en door het woordgebruik van de Heilige Geest, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Men kan dit zien wanneer men de volgende teksten met elkaar vergelijkt: Pred. 10: 15; Hab. 2: 13; Jesaja 55: 2; Jesaja 1: 3-4; 2 Tim. 3: 6-7.
- Tenslotte, wat betreft de gewilligheid waarvan u vreest dat u die niet hebt, moet u denken zoals in elk ander geval. Als immers iemand zegt: "Wie ook maar wil, laat hem deze zaak nemen", dan wordt dat volgens het gezond verstand en begrip onder de mensen zo opgevat dat hij die zaak aan allen aanbiedt en niemand uitsluit, hoewel men er tegelijk uit op kan maken dat ze aan niemand opgedrongen wordt. Waarom zou men van deze manier van spreken in Openb. 22: 17 dan denken dat ze het Evangelieaanbod beperkt tot een zeker aantal mensen?

Daarom concluderen we dat Christus niemand van u iets in de weg legt. Legt u uzelf niets in de weg, om vervolgens te klagen dat u er niet door kunt? Want volgens de Heilige Schrift is het een onfeilbare waarheid dat Christus aan u, ja aan een ieder van u in het bijzonder, aangeboden wordt. Geloof het, want anders maakt u God tot een leugenaar, 1 Joh. 5: 10.

3. Het geloof in ons recht op Christus

Verder moet u geloven dat Jezus Christus de Zaligmaker van de wereld is, dat Hij *uw Zaligmaker in het bijzonder is* vanwege de benoeming door Zijn Vader en vanwege Zijn eigen aanbod en tenslotte dat vanwege diezelfde benoeming en datzelfde aanbod Zijn gerechtigheid, de voorwaarde van het verbond en het eeuwige leven, de belofte van het verbond de uwe zijn. Met '*de uwe*' bedoel ik niet 'in bezit' maar als '*een recht erop*', in die zin dat u wettig en met volmacht dit alles in bezit mag nemen en het vervolgens als uw eigendom mag gebruiken voor alle doelen tot zaligheid: "Wij weten, dat Deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld", Lukas 4:42; 2 Sam. 22: 3; "mijn Zaligmaker", Lukas 1: 47. Denk niet dat dit te groot is voor u. Het is niet meer dan wat nodig is voor het zaligmakende geloof in Christus. Als u alleen in het algemeen gelooft dat Christus de Zaligmaker van de wereld is, maar niet gelooft dat Hij in het bijzonder uw Zaligmaker is, wat gelooft u dan meer dan de duivels? Zij geloven dat Hij Jezus de Zaligmaker is, Markus 1: 24. Als u hen voorbij wilt streven, dan moet u geloven dat Hij uw Zaligmaker is en vervolgens dat Zijn gerechtigheid en zaligheid de uwe zijn in die zin zoals ik zojuist uitgelegd heb, want waar Christus

geschonken wordt, worden alle dingen gratis met Hem geschonken. Ik bid u: overweeg alstublieft hoe u Hem aan kunt nemen of als uw Zaligmaker ontvangen indien Hij niet inderdaad de uwe is? Een mens kan met bedrog iets in bezit nemen waarvan hij niet gelooft dat het krachtens, recht het zijne is, maar niemand kan eerlijk en oprecht iets opeisen en in bezit nemen waarvan hij niet gelooft dat het hem toekomt. Zeker, God moet Christus eerst aan ons geven, vóórdat wij Hem kunnen ontvangen, want "een mens kan geen ding aannemen, zo het hem uit den hemel niet gegeven is", Joh. 3: 27. Het geven aan Gods kant en het ontvangen aan onze kant hangen met elkaar samen: het eerste is het fundament van het laatste. Welnu, Gods gave is voldoende om de zaak tot de onze te maken. Geloof daarom vast dat Christus in het bijzonder uw Zaligmaker is en dat Zijn gerechtigheid en het eeuwige leven de uwe zijn.

Vraag: Maar hoe kan ik, een arme zondaar die van nature onder de vloek ligt, geloven dat Christus mijn Zaligmaker is en dat Zijn gerechtigheid en het eeuwige leven de mijne zijn?

Antwoord:

U mag het vast geloven, want u hebt in het heilige Evangelie het woord en het getuigenis van de eeuwige God. Wat is het Evangelie waarvan de apostelen, die in Gods Naam gezonden waren, getuigen moesten? De apostel Johannes verklaart het: "Wij getuigen, dat de Vader Zijn Zoon gezonden heeft tot een Zaligmaker der wereld", 1 Joh. 4: 14. Is Jezus Christus dan niet alleen al krachtens ambt de Zaligmaker van de wereld, wat Hij verder ook uiteindelijk moge zijn? En als Hij dat is en u iemand bent uit die wereld van de mensheid, is Hij dan niet uw Zaligmaker? Waarom wilt u dit dan niet geloven? God gaf de zon aan de hemel om een licht te zijn voor de wereld en bent u dan niet van mening dat u een recht hebt op het licht van de zon, evenals de rest van de mensheid? En gebruikt u het zonlicht daarom niet om erbij te kunnen werken of lezen, als uw licht vanwege Gods vrije gift? Zo is Jezus Christus ook het Licht van de wereld, Joh. 8: 12 en is Hij gegeven tot een Licht voor de heidenen, Jesaja 49: 6. Het geloof stemt met Hem in door te zeggen: "De HEERE is mijn Licht en mijn Heil", Psalm 27: 1. Welnu, u bent een lid van deze gezelschappen, namelijk van de wereld en van de heidenen en daarom is Hij uw Licht, dat wil zeggen: daarom is Hij u tot een Licht gegeven.

Wilt u de woorden van Christus Zelf hierover horen? U kunt ze vinden in Joh. 6: 32: "Mijn Vader geeft u het ware Brood uit den hemel". Als uw buurman brood aan u geeft, dan zult u zijn gift voldoende achten om dat brood het uwe te maken en het daarom vrijelijk als het uwe op te eten. Als uw vorst u een huis of een stuk land geeft, waarover hij een onbetwistbaar recht heeft om erover te beschikken, dan zou u ze op grond van zijn gift werkelijk als de uwe beschouwen: u zou vrijelijk in dat huis gaan en erin wonen en dat land bezitten als het uwe. Waarom is het dan zo dat, terwijl de Vader Christus aan u geeft, u toch niet wilt geloven dat Hij de uwe is en u Hem niet in bezit neemt als uw Eigendom? Wel, dit is de waarheid: u gelooft uw buurman, u gelooft uw vorst, maar u gelooft niet uw God in Zijn heilige Evangelie, maar u maakt Hem tot een leugenaar doordat u het getuigenis dat God van Zijn Zoon gegeven heeft niet gelooft, 1 Joh. 5: 10. Of u het echter gelooft of niet, het is de waarheid dat Christus uw Zaligmaker is. En als u het nu niet gelooft tot uw zaligheid, dan zult u later ongetwijfeld uw vergissing zien. Wanneer u zult vergaan, dan zult u overtuigd zijn dat u niet bent vergaan omdat u geen Zaligmaker had, maar omdat u geen gebruik van Hem wilde maken.

- Op dezelfde manier is de gerechtigheid van Christus de uwe, namelijk die gerechtigheid die Hij vervulde als de voorwaarde van het verbond. Ze is de uwe als een gift van de hemel, want die gerechtigheid wordt u met Hem gegeven en wordt daarom "de gave der rechtvaardigheid" genoemd, Rom. 5: 17. Het is een testamentaire gift die aan u vermaakt is in Christus' testament, waarin zondaren van de mensheid zonder uitzondering de erfgenamen zijn, zoals reeds uitgelegd is.
- Het eeuwige leven is een andere vergelijkbare gift of erfdeel en is daarom ook het uwe. U hebt Gods verslag, getuigenis of bevestiging hiervan, dat deze zaak aan u gegeven is: "En dit is de getuigenis, namelijk dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft, en ditzelve leven is in Zijn Zoon", 1 Joh. 5: 11. Is Gods Eigen getuigenis niet een voldoende grond om te geloven? Wilt u het wagen om dit met enig voorwendsel niet te geloven? Hier hebt u het getuigenis, namelijk dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft. Het kan zijn dat u zich voorstelt dat dit alleen de daadwerkelijke gelovigen aangaat, of op z'n hoogst de uitverkorenen en dat u dit als verdediging voor uw ongeloof aanvoert. Maar ik bid u: merk op dat het de grond en de volmacht van een ieder is om in Christus te geloven en het eeuwige leven in Hem aan te grijpen, want dat is het getuigenis van God dat Hij van Zijn Zoon getuigd heeft, om door allen tot wie het Evangelie komt ontvangen te worden, 1 Joh. 5: 9. Dat God echter het eeuwige leven gegeven heeft aan een zeker beperkt aantal mensen, kan redelijkerwijs nooit beschouwd worden als een volmacht voor alle mensen om te geloven. Wat erger is, de grote zonde van het ongeloof is dit getuigenis niet te geloven. Die zonde is met dat u met gelooft dat God het eeuwige leven aan de werkelijke gelovigen of de uitverkorenen gegeven heeft, want dat geloven zelfs de meest wanhopige ongelovigen, zodanig dat dát geloof zelfs toedoet aan hun verschrikkingen. Maar die zonde ligt hierin dat zij met geloven dat God het eeuwige leven aan zondaren van de mensheid - en aan hen in het bijzonder - gegeven heeft. Dit gaat rechtstreeks in tegen Gods Evangelie, want dat Evangelie is de afkondiging van de gift en schenking van Christus en al Zijn weldaden aan zondaren van de mensheid. Daarbij wordt afgekondigd dat de schenking aan hen gedaan wordt en worden zij geroepen om die als de hunne in bezit te nemen: "Een Kind is ons geboren" Ges, 9: 6., Het woord betekent hier "voorgesteld geboren", namelijk aan Zijn relaties die een bijzonder aandeel in Hem hebben, zoals Machirs kinderen aan Jozef voorgesteld en op zijn knieën gezet werden, Gen. 50: 23; en zoals Ruths zoon aan Naómi geboren is, Ruth 4: 17. "Een Zoon is ons gegeven", Jesaja 9: 6; "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe", Joh. 3: 16; "Christus Jezus, Die ons, krachtens wettelijke bestemming geworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing", 1 Kor. 1: 30.

Zo ziet u dan dat u een onfeilbare grond hebt voor deze daad van het geloof, namelijk Gods getuigenis dat niet liegen kan. Daarom, als u ooit met Christus verenigd en zo in het verbond gebracht wilt worden, dan moet u vast geloven dat Christus de uwe is en dat Zijn gerechtigheid en het eeuwige leven de uwe zijn. Dit is een nauwere toepassing van het geloof dan de vorige en ze vloeit eruit voort, want zo gelooft men de genoegzaamheid van de Goddelijke instelling en van het Evangelieaanbod. Wanneer God Christus benoemt als Zaligmaker voor u - samen met Zijn gerechtigheid

en het eeuwige leven - en wanneer Christus Zich dienovereenkomstig aan u aanbiedt, dan moet het gevolg van die benoeming en dat aanbod zeker zijn dat zij inderdaad de uwe zijn om als uw eigendom door u gebruikt te worden tot uw zaligheid.

Als u de benoeming door de Vader en het aanbod van de Zoon gelooft, dan moet u dit ook noodzakelijk geloven. Want wanneer zij echt zijn - en niet maar een onzinnige daad - dan geven ze u zeker een recht op Christus, op Zijn gerechtigheid en zaligheid. Krachtens deze daden moeten ze de uwe zijn, om door u met volmacht als uw eigendom opgeëist en gebruikt te worden met het oog op de zaligheid. Het wordt niet betwijfeld dat de giften en aanbiedingen van mensen - als ze tenminste echt zijn en met onzinnig - een dergelijk recht geven aan de partijen ten gunste van wie ze gedaan worden.

Als een vriend van u zijn buurman een zekere som geld ter hand gesteld zou hebben en die door middel van een door hemzelf ondertekende akte aangewezen en verordeneerd zou hebben als een gift voor u om u uit een bepaalde netelige omstandigheid te bevrijden, dan zou u er geen punt van maken om die som op te eisen en aan te nemen. En als hij de som geld in zijn eigen hand had en die aan u als een gift zou aanbieden, dan zou u er ook niet aan twijfelen of u die in bezit mocht nemen. U zou het in beide gevallen gebruiken krachtens de aanwijzing en het aanbod van uw vriend.

En zouden de instellingen en de benoeming van de Vader en het aanbod van Christus dan niet even doeltreffend zijn? Waarom wilt u de gepastheid ervan dan niet geloven? Waarom wilt u niet geloven dat Christus met Zijn gerechtigheid en het eeuwige leven de uwe zijn?

Het is waar, het geloven hiervan is juist de volgende stap van de vereniging van de ziel met Christus en daarom wordt het aan de zondaar voorgesteld als het meest doeltreffende middel om hem dicht bij God in Christus te brengen: "Bekeer u ... tot den HEERE uw God toe", Hoséa 14: 2. Hij is uw God, u hebt een recht op Hem, keer terug, kom tot Hem, neem bezit van Hem als uw eigen God. Daarom komt de zondaar die tot Hem komt door het geloof juist op deze grond: "Zie, hier zijn wij, wij komen tot U, want Gij zijt de HEERE onze God... waarlijk, in den HEERE onzen God is Israëls heil" Oer. 3: 22-23. Hagars ogen werden op het juiste moment geopend om te zien dat er een bron in de buurt was, net toen ze haar zoon als dood opgegeven had. Zo is het met de zondaar die dodelijk verwond is door de Wet. Wanneer hij onder een werk van overtuiging is, opent de Geest van het geloof zijn ogen door middel van het heerlijke Evangelie in een werk van zaligmakende verlichting, zodat hij ziet dat hij een Zaligmaker heeft, een gerechtigheid en een zaligheid. Op dat moment begrijpt hij het en grijpt het als zijn eigendom aan. Zo geloofde de verloren zoon eerst dat hij nog een vader had en een vaderhuis, waar niet alleen genoeg, maar zelfs overvloed was, waarna hij opstond en tot hem ging, Lukas 15: 17-18.

Eerste tegenwerping: *Als het waar is dat Christus mijn Zaligmaker is, dat Zijn gerechtigheid en het eeuwige leven in Hem de mijne zijn, dan heb ik het gemakkelijk en zal ik zeker zalig worden zonder enige verdere inspanning.*

Antwoord:

Dat is maar. onnodige kritiek, die het best past bij diegenen die onverschillig zijn jegens Christus en de zaligheid en het hun moeite met waard achten om deze dingen ernstig te overwegen. Iemand die werkelijk onder de indruk is van de zaak en die op de juiste manier overdenkt omdat hij tot het geloof ervan gebracht is, zou eerder zeggen: "Nu dan, omdat Christus werkelijk mijn Zaligmaker is, zijn Zijn gerechtigheid en het eeuwige leven de mijne. Ik zal Hem tot mij nemen, Hem

ontvangen en op Hem rusten als mijn Zaligmaker. Ik zal rusten op Zijn gerechtigheid en voor het eeuwige leven op Hem zien. Waarom zou ik voor eeuwig verloren gaan, terwijl ik toch een volledige Zaligmaker heb? Waarom zou ik naakt gaan, terwijl een volmaakte gerechtigheid door een gift van de hemel aan mij nagelaten is? Waarom zou ik sterven, terwijl ik in Christus het eeuwige leven heb?"

Stel u voor dat u een man ziet die op het punt staat om te sterven vanwege gebrek aan brood en dat u uit vriendelijkheid en medelijden met hem voedsel uit uw eigen voorraad voor hem zou regelen om hem in het leven te behouden. U zou het tot hem brengen en aan hem voorzetten en daarbij zeggen: "Hé, hier is voedsel dat ik en mijn vader voor u geregeld hebben. Eet het en wees welkom". Als die man zou zeggen: "O, maar ik mag het niet nemen, want het is niet van mij", dan zou u hem toch zeggen dat uw gift, uw aanwijzing en uw aanbod ervan aan hem het brood tot het zijne maken en dat hij het met een goed geweten vrijelijk mag eten als zijn eigen brood? Stel dat hij echter zou antwoorden: "Welnu, als het van mij is, dan ben ik zonder verdere moeite gered van de hongerdood. Ik hoef zelfs de moeite niet te nemen om het te nemen en te eten". Zou u dan niet denken dat hij krankzinnig was of dat hij de spot met u dreef, zich niet bewust van het gevaar van de hongerdood?

De toepassing ligt voor de hand. Het is niet het bezit van het voedsel op grond waarvan iemand het vrijelijk als zodanig mag gebruiken, dat hem redt van de hongerdood. Hij moet het tot zich nemen en eten en het zo als zijn eigendom gebruiken, als hij er dat voordeel van wil hebben. Zo is het ook met Christus: niet omdat Hij met Zijn gerechtigheid en zaligheid de uwe is, zult u gered worden. U moet Hem in bezit nemen en van Hem als uw eigendom gebruik maken tot zaligheid, als u werkelijk door Hem gered wilt worden. Er is een enorm verschil tussen een zaak die ons bezit is krachtens een eenvoudig recht erop en het daadwerkelijke bezit van de zaak zelf. Alleen op de eerste wijze is Christus de uwe voordat u met Hem verenigd bent en als u daar niet meer van maakt door Hem te ontvangen en in bezit te nemen, dan zult u ondanks dat recht op Hem voor eeuwig vergaan: "Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd, de belofte van in Zijn rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn", Hebr. 4: 1; "En zo gij in eens anders goed niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?", Lukas 16: 12.

Tweede tegenwerping: Maar Christus als Zaligmaker, Zijn volmaakte gerechtigheid en het eeuwige leven zijn zaken die zo buitengewoon groot en kostbaar zijn en ik ben zo bijzonder zondig en onwaardig, dat het zeer moeilijk voor me is om te geloven dat ze de mijne zijn.

Antwoord:

Ja, hier ligt inderdaad een grote moeilijkheid voor het geloof. Wanneer de ogen van een zondaar eenmaal geopend zijn om de alles overtreffende heerlijkheid van Christus te zien, de buitengewone zondigheid van de zonde en zijn eigen volstreckte onwaardigheid, dan is dit een moeilijkheid die alleen maar overkomen kan worden door de doeltreffende werking van de Geest van het geloof, Die hem door de werking van Zijn machtige kracht tot het geloof brengt, Eféze 1: 19. Om u echter te helpen, overweeg dan dat zij de uwe zijn als een louter vrije gift. En het is er zover vandaan dat enig werk in de schepselen vereist wordt, dat het zelfs dat alles uitsluit. Christus Zelf is de Gift van de Vader aan u, Joh. 4: 10, 32. Ook is Zijn gerechtigheid een gift, Rom. 5: 17. Zo is ook het eeuwige leven in Hem, 1 Joh. 5: 11. Welnu, wat is vrijer dan een gift? En vervolgens: hoezeer ze ook inderdaad giften zijn die ver uitstrekken boven de verwachting die u kon hebben, toch zijn ze voor een oneindige God niet te groot om te geven. In het doen van deze gift heeft Hij niet gehandeld volgens de

waardigheid van de partij ten gunste van wie ze gedaan werd, maar volgens Zijn Eigen grootheid en majesteit.

Ondertussen, hoewel de gift geheel boven uw waardigheid uitstijgt, is ze toch niet meer dan uw nood vereist. Als uw nood met minder opgelost had kunnen worden, dan is er geen reden om te denken dat een, gekruisigde Christus, de Zoon van God, voor u toebereid zou zijn. Al zou u dat maar vermoeden, dan doet u de uitdrukking van die ongeëvenaarde liefde al geweld aan: "Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft", Joh. 3: 16. Daarom moet u in deze zaak als volgt met uzelf redeneren: "De gift is inderdaad onuitsprekelijk, maar mijn nood kan met niets minder toe. Als Christus de mijne niet is, dan moet ik vergaan. Omdat God gezegd heeft dat Hij Christus aan mij gegeven heeft, omdat het Hem niet te boven gaat om de gift te geven en omdat mets minder mijn zaak kan dienen, daarom moet en wil ik geloven dat Hij de mijne is met Zijn gerechtigheid en zaligheid."

4. Het geloof als een persoonlijk vertrouwen op de zaligheid

Tenslotte moet u helemaal op Hem vertrouwen als uw Zaligmaker en op Zijn gerechtigheid als aan u geschonken, opdat u persoonlijk Zijn hele zaligheid zult ontvangen op grond van Gods trouw in Zijn Woord. Dit is dat zaligmakende geloof, het geloof in Jezus Christus, waardoor een zondaar met Hem verenigd wordt en persoonlijk tot zaligheid in het Genadeverbond gebracht wordt:

"Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden", Hand. 16: 31; "Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne en gij op den weg vergaat. Welgelukzalig zijn allen die op Hem betrouwen", Psalm 2: 12; "Hij zal hen behouden ... want zij betrouwen op Hem", Psalm 37: 40; "op Hem zullen de heidenen hopen", Rom. 15: 2; vgl. dit met Jesaja 11: 10; "Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof" of "Want de rechtvaardigheid Gods door het geloof wordt geopenbaard aan het geloof", Kom. 1: 17, namelijk om het te geloven of erop te vertrouwen, zie, ook Fil. 3: 9; "zo hebben wij ook in Christus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden", Gal. 2: 16; "Wij geloven door de genade des Heeren Jezus Christus zalig te worden op zulke wijze als ook zij", Hand. 15: 11; "Gij hebt het aangenomen niet als der mensen woord, maar, gelijk het waarlijk is als Gods Woord", 1 Thess. 2: 13; "Opdat uw geloof niet zou zijn in wijsheid der mensen, maar in de kracht Gods", 1 Kor. 2: 5. Dit is volgens de Schrift het ontvangen van Christus door een zondaar en het rusten op Hem. Dit is het geloof tot zaligheid, zoals het zaligmakende geloof omschreven wordt door onze *Westminster Catechismus*. Dit is inderdaad het geloof en niets dan het geloof, volgens het gebruik van dat woord in de Schrift.

(1) Ik zeg dat dit het Schriftuurlijk ontvangen van Christus en het rusten op Hem is. Het is het ontvangen van Hem volgens de betekenis van de Heilige Schrift: "Zovelen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven", Joh. 1:12. Hier wordt het ontvangen van Christus uitgelegd als het geloven in Zijn Naam. God heeft Christus aangesteld tot Zaligmaker van de wereld en tot uw Zaligmaker. U hoort dit verkondigd worden in het Evangelie en u gelooft dienovereenkomstig dat Hij uw Zaligmaker is krachtens de aanstelling door Zijn Vader en Zijn Eigen aanbod. Als gevolg hiervan vertrouwt u Hem - en Hem alleen - voor de zaligheid en voor alles dat u tot verschilt van zaligheid nodig hebt. Is dit niet een ontvangen van Hem als uw Deel in Zijn hoedanigheid als Zaligmaker, waarin Zijn Vader Hem tot u gezonden heeft? Is dit niet een nemen van Hem tot u, zoals Hij u aangeboden wordt? Onze Heere klaagt over de Joden dat - terwijl Hij in

Naam van Zijn Vader kwam - zij Hem niet ontvingen in de hoedanigheid waarin Hij gezonden was, namelijk als de Messias, de Zaligmaker van de wereld en als hun Zaligmaker om op Hem te vertrouwen dat Hij hen zou redden, Joh. 5: 43. Als men de onmiddellijk erop volgende woorden hiermee vergelijkt, blijkt dit duidelijk de betekenis te zijn: "Zo een ander komt in zijn eigen naam, dien zult gij aannemen". Dat betekent: u zult geloven dat hij de Messias is, dat hij uw zaligmaker is en daarom zult u op hem vertrouwen dat hij u zal redden. Dit is vaak bewaarheid door dat ongelovige volk. Nogmaals, dit is het rusten op Christus in de Bijbelse betekenis van die wijze van uitdrukken: "Gij zult hem in volmaakte vrede bewaren, wiens geest op U rust; want hij vertrouwt op U", Jesaja 26:3. Engelse vertaling. Inderdaad, men kan niet bedenken op welke manier een persoon anders kan rusten op een woord, of hoe een ziel of geest anders op een persoon kan rusten, dan alleen door erop of erin te vertrouwen. Dit blijkt uit 2 Kron. 32: 8: "En het volk steunde op de woorden van Jehizkia". Kan iemand zich voorstellen hoe ze dit anders deden dan door hem te vertrouwen? Vergelijk 2 Kron. 16: 11: "Help ons, o HEERE onze God; want wij steunen op U". Hoe konden ze dit doen, dan op Hem te vertrouwen om hulp?

(2) Dit is te geloven, in de Bijbelse betekenis van het woord, wat wij - in onze inleiding op de vraag die we nu onderzoeken - bewezen hebben uit de Bijbel zelf. Want het is het vertrouwen van of in een Persoon, namelijk Jezus Christus en God in Hem, het persoonlijke voorwerp van het, zaligmakende geloof, Hand. 16: 31. Het is ook het vertrouwen in een zaak, namelijk de gerechtigheid van Christus, het uiteindelijke voorwerp van het geloof, Rom. 1: 17.

Tenslotte is dit het vertrouwen in een woord, namelijk het verslag en het getuigenis van God, het woord van de belofte van het Evangelie, het directe voorwerp van het geloof, dit alles met de zaligheid als grote doel.

Er blijft dan ook niets anders over dan dit te geloven. Want het geloof wordt op deze wijze niet verklaard als een werk, maar het is juist een zaak die helemaal de aard van een werk uitsluit. Zoals de Bijbel het geloof stelt tegenover de werken. tegenover het geloof.

Daarom concluderen we dat dit vertrouwen het geloof is in Jezus Christus, waardoor een ziel met Hem verenigd wordt en zaligmakend in het verbond gebracht wordt. Om dit te verklaren, besteden we aandacht aan de volgende vijf zaken die er duidelijk in begrepen zijn.

1. Dit vertrouwen omvat niet alleen een gewilligheid, maar ook een oprechte en eerlijke wens om verlost te worden van de zonde en de toorn, een verlangen om zowel geheiligd als gerechtvaardigd te worden, om verlost te worden van de heersende macht, de vervuiling, de beoefening en de inwoning van de zonde, alsook van de schuld ervan: "Wie zal mij verlossen van het lichaam dezès doods? Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere", Rom. 7: 24-25. Want het is geen vertrouwen op Christus om de halve zaligheid te verkrijgen, namelijk alleen de verlossing van de toorn, wat het vertrouwen van velen is die in het geheel niet verlangen om van de zonde te scheiden, maar een vertrouwen om de hele zaligheid te verkrijgen, namelijk zowel de verlossing van de toorn alsook de verlossing van de zonde, wat het belangrijkste deel ervan is, Matth. 1: 21. Welnu, een mens kan inderdaad vrezen dat iemand hem iets toeschikt waarnaar hij niet verlangt, maar niemand stelt zijn vertrouwen op datgene wat hij niet verlangt. Het geloof is een geloven met het hart, Rom. 10: 10. De gelovige kiest voor de hele zaligheid in

Christus. Dat is het doel dat hij wenst te bereiken en het geloofsvertrouwen wordt beoefend als het middel om dat doel te bereiken.

2. Een afstand doen van het vertrouwen op alles dat niet Christus Zelf is of dat niet in Christus is, in het bijzonder met het oog op de zaligheid. In dit vertrouwen worden het zelfvertrouwen, het vertrouwen in de Wet en het vertrouwen in schepselen omgekeerd en bouwt de ziel op een geheel nieuwe grond: "Wij roemen in Christus Jezus, en betrouwen niet in het vlees", Fil. 3: 3; "Tot U zullen de heidenen komen van de einden der aarde, en zeggen: Immers hebben onze vaders leugen erfelijk bezeten, en ijdelheid, waarin toch niets was, dat nut deed", Jer. 16: 19. Want het is een algeheel vertrouwen op Christus en Zijn gerechtigheid, een vertrouwen of geloven met het hele hart, Spr. 3: 5; Hand. 8: 37. Op deze manier wordt de gelovige afgetrokken van de werken van de Wet tot het bloed van Jezus om daardoor gerechtvaardigd te worden. Hij wordt ook van zichzelf afgetrokken tot de Geest van heiligheid in Christus om daardoor geheiligd te worden. Hij is overtuigd dat geen doen of lijden van hemzelf hem de kwietschelding van de schuld kan verschaffen of daar ook maar het minste van kan verzoenen. Tevens is hij overtuigd dat hij niet in staat is om ook maar één lust werkelijk te doden, laat staan de schuld van één zonde uit te delgen, Matth. 5: 3; Jesaja 45: 24.
3. Een hartelijke goedkeuring van het plan van of het middel tot de zaligheid volgens het verbond, zoals dat in het Evangelie geopenbaard is en gepast is, zowel voor alle Goddelijke volmaakheden als voor het geval van zondaren, het hunne in het bijzonder: "Wij prediken Christus den Gekruisigde, den Joden wel een ergernis, en den Grieken een dwaasheid; maar hun die geroepen zijn, beide -Joden en Grieken, prediken wij Christus, de Kracht Gods en de Wijsheid Gods", 1 Kor. 1: 23-24. Zonder dit zal niemand die weet wie God is, wat de zonde is en wat de waarde van zijn eigen ziel is, het hierop tot zijn zaligheid wagen. Als iemand echter op Zijn zaligheid en op Zijn gerechtigheid vertrouwt, dan laat dat zien dat hij er helemaal tevreden mee is als iets waarop men veilig kan vertrouwen, zelfs voor het aangezicht van een heilige God. Dit is het zich verheugen in Christus Jezus, wat een heerlijk kenmerk is van het karakter van de gelovige, Fil. 3: 3. Deze zaak omvat drie dingen.
 - a. Een in het oog houden van Christus in deze zaak als een gekruisigde Zaligmaker, Die alle gerechtigheid vervuld heeft volgens de vastgestelde voorwaarde van het verbond, 1 Kor. 2: 2. Het is niet Christus in de eeuwige heerlijkheid die Hij bij Zijn Vader had voordat de wereld er was, waarop het geloof zijn blik richt omdat de ziel in dit geval bevend voor een heilige God staat, maar het is Christus, de Zoon van God Die mens werd, in het vlees kwam en heilig geboren werd, Die een volmaakt rechtvaardig leven leidde en tenslotte aan het kruis stierf om de eisen die de Wet aan arme zondaren stelde te voldoen. Het geloof ziet op Hem zoals Hij verhoogd is aan het kruis, zoals ook degenen die door de slangen in de woestijn gebeten waren, op de koperen slang zagen die aan een stang verhoogd was, Jesaja 45: 22; Num. 21: 8; Joh. 3: 14-15. Daarom wordt dit het geloof in Zijn bloed genoemd, Rom. 3: 25, het geloof in Zijn gerechtigheid die volmaakt werd door Zijn bloedstorting. Dit is de bron van hoop van de gelovige.
 - b. Een wezenlijke overtuiging van de algenoegzaamheid van Christus' gerechtigheid om zondaren - en ons in het bijzonder - te redden van zonde en toorn, om voor het oog van Zijn heilige Wet voor ons te antwoorden voor het

aangezicht van een heilige en rechtvaardige God en om voor ons de eeuwige heiligheid en gelukzaligheid te verwerven. Zonder dit is er geen zaligmakend geloof. Christus' vermogen om zalig te maken moet geloofd worden en wel met toepassing op uw eigen geval in het bijzonder: "Geloof gij, dat Ik dat doen kan?", Matth. 9: 28. Met dit doel ziet het geloof Christus' gerechtigheid als Gods gerechtigheid en daarom als iets van oneindige waarde en doeltreffendheid, Fil. 3: 9; 1 Joh. 1: 7. De reden waarom het Evangelie - en geen enkele andere leer - de kracht van God is tot zaligheid van zondaren, is dat daarin Gods rechtvaardigheid geopenbaard wordt tot geloof, Rom. 1: 17 en dat is de enige rechtvaardigheid die zowel gepast is voor de Goddelijke volmaaktheden, als voor ons geval.

- c. Een berusten in die weg van zaligheid, in het bijzonder met betrekking tot onszelf. De gelovige heeft er een hartelijk welgevallen in, omdat de weg tot zijn zaligheid volmaakt betrouwbaar is en omdat ze de Kracht en de Wijsheid van God is, 1 Kor. 1: 24. Zijn ziel houdt diegenen voor veilig en gelukzalig die daarop wandelen en hij verlangt om er zelf ook in gevonden te worden. Hij is overtuigd dat hij gered zou worden als hij erop was. Zo handelde het geloof in de vrouw die ziek was van het bloedvloeien: "Zij zeide in zichzelf: Indien ik alleenlijk Zijn kleed aanraak, zo zal ik gezond worden", Matth. 9: 21. En zo handelt het geloof in alle gelovigen, door hen te richten op die weg, ja op die weg alleen, voor hun geval in het bijzonder. De ongelovigen zijn in deze zaak echter altijd onbestendig.
4. Het vertrouwen des geloofs, is een zich begeven tot Christus en Zijn gerechtigheid alleen, voor de redding van zonde en toorn. Dat geschiedt door dit vertrouwen. Want de zondaar die gelooft dat Christus zijn Zaligmaker is, dat Zijn gerechtigheid aan hem vermaakt wordt als een vrije gift en daarbij dat zijn Zaligmaker met Zijn gerechtigheid genoegzaam is om hem te redden van zonde en, toorn, vertrouwt daarom op Christus en Zijn gerechtigheid voor zijn eigen zaligheid en begeeft zich daarom tot Hem. Hij is net als de bedelaar die eenmaal rijkdom en goederen van een vriend vermaakt kreeg, dat ook werkelijk gelooft, daarom stopt met bedelen en voor zijn onderhoud alleen op die rijkdommen vertrouwt en zich vervolgens tot die rijkdommen begeeft. Het is waar, die rijkdom is een stoffelijke zaak waartoe men zich lichamelijk kan begeven en het zich ertoe begeven is niet hetzelfde als het vertrouwen erop, hoewel het eerste een natuurlijk gevolg is van het laatste. Echter, omdat Christus en Zijn gerechtigheid - zoals die aan het geloof geopenbaard worden - volkomen geestelijk zijn, is het niet vereist om zich er lichamelijk toe te begeven. Daarom zijn het vertrouwen erop en het zich begeven ertoe één en hetzelfde en neemt de ziel door haar vertrouwen Christus en Zijn gerechtigheid in bezit, om die met het oog op zijn eigen zaligheid als zijn eigendom te gebruiken. Door dat vertrouwen begeeft de zondaar zich als een veroordeeld mens tot Jezus Christus als het Verzoendeksel door Zijn bloed, Dat verzoening doet en aan de schuldigen een veilige bedekking verschaft voor het aangezicht van een heilige God. Door dat vertrouwen begeeft de zondaar zich als een zieke tot dezelfde Jezus als tot de Dokter van zielen, Die de volheid van de Geest van heiligmaking heeft om meegedeeld te worden. Daarom wordt het geloof een komen tot Christus genoemd, Joh. 6: 35, het vluchten naar een schuilplaats als van iemand die door een vervolger achternagezet wordt, Hebr. 6: 18. Het wordt vaak uitgedrukt - zoals in Psalm 2: 12 - met een woord dat eigenlijk betekent "zich verschuilen onder een schaduw", vgl. Richt. 9: 15, zoals de kuikens schuilen onder

de vleugels van de hen: "De Heere, den God Israëls, onder Wiens vleugelen gij gekomen zijt om toevlucht te nemen", Ruth 2: 12, of beter, "om zich te verschuilen". Vergelijk Maft. 23: 37: "Hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeen vergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens bijeen vergadert onder de vleugelen."

5. Tenslotte omvat het geloofsvertrouwen een verbintenis met vrijmoedigheid tot, of vertrouwen op Christus en Zijn gerechtigheid, dat Hij ons zal redden van zonde en toorn, volgens Zijn belofte die ons in het Evangelie voorgesteld wordt: "Een iegelijk die in Hem gelooft, zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebben"; "Wij hebben Hem verwacht, en Hij zal ons zalig maken", Jes. 25: 9; "Wiens huis wij zijn, indien wij maar de vrijmoedigheid behouden", Hebr. 3: 6; "dat hij betrouwe op den Naam des HEEREN en steune op zijn God", Jesaja 50: 10. Dat dit geloofsvertrouwen dit in het bijzonder inhoudt, blijkt duidelijk uit de aard van de zaak. Want wie voor enige zaak op een persoon vertrouwt, die is - evenzoveel als hij vertrouwt - overtuigd dat die persoon die zaak voor hem zal doen. Als een zeker bewijs hiervan is de vertrouwende partij beschaamd en verward, wanneer de vertrouwde partij er niet in slaagt: de eerste partij is teleurgesteld in hetgeen hij van de laatste partij verwachtte. Omdat het geloofsvertrouwen nooit teleurgesteld wordt, verzekert de Schrift ons dat hij die in Hem gelooft niet beschaamd zal worden, 1 Petrus 2: 6; Rom. 10: 11.

Daarmee wordt ons duidelijk gemaakt dat degene die in Jezus Christus gelooft tot zaligheid erop vertrouwt dat Hij hem zalig maken zal. Daarom wordt het hart door dat geloofsvertrouwen - naar de mate van de vastheid daarvan - bevestigd en vastgemaakt: "Zijn hart is vast, betrouwende op den HEERE", Psalm 112: 7. Hiervan hebben we een duidelijk voorbeeld in het geval van Paulus: "Ik wordt niet beschaamd, want ik weet, Wien ik geloofd heb", 2 Tim. 1: 12, of "vertrouwd heb", (Engelse vertaling) In overeenstemming hiermee wordt het geloof eigenlijk genoemd:

- een bouwen op Christus als op een Fundament dat ons gewicht kan dragen, Jesaja 28:16 vgl. met 1 Petrus 2: 6.
- Het wordt genoemd een leunen op Hem, Hoogl. 8: 5,
- een steunen op Hem, Jesaja 26: 3 (Engelse vertaling)
- een rusten of vertrouwen op Hem, 2 Kron. 14: 11 en 16: 8 (Engelse vertaling) als op Iemand Die ons zal dragen,
- een wenden tot Hem, Jesaja 45: 22,
- waarbij onze ogen op Hem geslagen zijn, 2 Kron. 20: 12 als op Iemand van Wie wij het leven en de zaligheid verwachten;
- en tenslotte een geloven in Hem, 1 Petrus 2: 6 als in Iemand door Wie wij gered zullen worden, Hand. 15: 11.

De zondaar die uit elk vertrouwen op andere dingen om leven en zaligheid te verkrijgen geschud is, steunt door het geloof op Jezus Christus en Zijn gerechtigheid, vertrouwend dat hij door Zijn gerechtigheid het leven en de zaligheid zal ontvangen. Inderdaad, het is waar, dit bijzondere vertrouwen en deze vrijmoedigheid kunnen aangevallen worden door veel twijfels en vrees, maar dit zijn dingen waartegen het geloof moet strijden als zijn tegenstanders. Hoe sterker het geloof is, hoe minder ze de overhand zullen krijgen, maar hoe zwakker het geloof is, hoe meer ze de overhand zullen krijgen: "Gij kleingelovige, waarom hebt gij gewankeld?", Matth. 14: 31. Het komt inderdaad in verschillende personen - en in één en dezelfde persoon op

verschillende tijden - in heel verschillende mate voor, maar als u het hele vertrouwen op en de vrijmoedigheid tot Christus voor iemands zaligheid uit het geloof wegneemt, dan zijn de natuur en het wezen ervan vernietigd. Want in dat geval wordt de zondaar van wie het vertrouwen in het vlees tot zaligheid geheel weggenomen is en die daartoe ook geen vertrouwen meer heeft in Christus, helemaal onbestendig gemaakt en aan het wankelen gebracht, zoals een golf op zee of een riet in het water. Wat blijft er in dat geval over van het gelovige bouwen, leunen, steunen, vertrouwen op en rusten in Christus van de ziel? "Dat hij ze begere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt, is een baar der zee gelijk, die van den wind gedreven en op en neder geworpen wordt. Want die mens mene niet, dat hij iets ontvangen zal van den Heere", Jak. 1: 6-7. Maar de gelovige zondaar, die merkt dat zijn vertrouwen in het vlees verwoest is, werpt door het geloof het anker van zijn vertrouwen en vrijmoedigheid op Christus en Zijn gerechtigheid, vertrouwend dat Hij hem zal redden. Inderdaad kan hij in die zaak wankelen, omdat hij heen en weer geslingerd wordt door twijfels en vrezen over zijn zaligheid, waardoor de daden van dat vertrouwen verzwakt worden. Ja, ze kunnen soms zozeer overheersen dat ze het beoefenen van dat vertrouwen zelfs onderbreken. Maar toch, zelfs in dat geval wordt hij niet heen en weer geslingerd als een golf van de zee die nergens aan vastgemaakt kan worden, maar slechts als een schip aan een anker. De wortel van zijn vertrouwen wordt nooit helemaal uitgeroeid, maar het geloof zal weer in beoefening komen en in dat opzicht zal elke gelovige die Christus deelachtig is geworden "liet beginsel van deze vaste grond tot het einde toe vast behouden", Hebr. 3: 14. *Dit vertrouwen en deze vrijmoedigheid zijn datgene wat onze Hervormers 'de verzekering' noemden, en aan de hand daarvan beschreven ze het geloof.*

Eerste tegenwerping: *Omdat het niet van allen die het Evangelie horen geldt dat ze gered zullen worden, kan niet ieder van hen in zijn geval een grond hebben waarop dit bijzondere vertrouwen tiet zekerheid gefundeerd kan worden.*

Antwoord:

Desondanks heeft elk van hen een vaste grond voor het vertrouwen op Christus en Zijn gerechtigheid voor zijn zaligheid in het bijzonder. Dat is ook de uitspraak en het getuigenis van God in Zijn Evangelie "dat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe", Joh. 3: 16. De ware betekenis daarvan is - zoals blijkt uit wat we hiervoor gezegd hebben - dat wie ook maar zijn vertrouwen en vrijmoedigheid op Christus zal stellen, niet teleurgesteld, maar zeker gered zal worden. Hier is dus de trouw van God in Zijn Woord als een fundament voor dit bijzondere geloofsvertrouwen en het ware geloof wordt altijd op dit fundament gebouwd. Het is inderdaad zeker dat velen tot wie het Evangelie komt uiteindelijk niet gered zullen worden. Maar het is even zeker dat diegenen die niet gered zullen worden, ook niet willen geloven, dat wil zeggen: zij willen niet komen tot dit persoonlijke vertrouwen en deze vrijmoedigheid die we zojuist verklaard hebben: "Wie heeft onze prediking geloofd? En aan wien is de arm des HEEREN geopenbaard?", Jesaja 53: 1. Echter, in dit geval hebben ze allen een vaste grond voor een persoonlijk vertrouwen. Als ze desondanks niet willen geloven, dan veroorzaken ze hun eigen ellende en zullen ze zonder verontschuldiging vergaan: hun ongeloof zal de belangrijkste reden van hun veroordeling zijn. Jezus Christus is met Zijn gerechtigheid en zaligheid door de benoeming van Zijn Vader en door Zijn Eigen aanbod in zoverre tot de hunne gemaakt, dat ze wettig en met volmacht op Hem mogen vertrouwen als

hun Zaligmaker, elk voor zijn eigen zaligheid. Als ze dit niet geloven of dienovereenkomstig niet op Hem vertrouwen, dan onteren ze door hun ongeloof en wantrouwen de Vader en Zijn Zoon en is het zeer rechtvaardig dat ze vergaan.

Tweede tegenwerping: *Velen vertrouwen op Christus als hun Zaligmaker met een bijzonder vertrouwen dat Hij hun zalig maken zal en toch zijn ze grof onwetend, werelds, of zijn ze vormelijke huichelaars. Ze zijn geen ware gelovigen en ook zijn ze niet met Christus verenigd.*

Antwoord:

Wanneer de apostel spreekt over het ongeveinsde geloof, 1 Tim. 1: 5, veronderstelt hij hiermee dat er ook een geveinsd geloof is. En inderdaad, mensen die zo'n soort vertrouwen op Christus hebben, hebben dat geveinsde geloof. Maar het is zeker dat ze het vertrouwen dat wij vanuit het woord zélf verklaard hebben, niet bezitten, omdat het zeker is dat het ware geloof het hart reinigt, Hand. 15: 9 en het echt heiligt, Hand. 26: 18. Zulke geveinsde gelovigen zeggen dat ze Christus ontvangen en op Hem alleen rusten tot zaligheid, Hem omhelzen en aanvaarden en hun goedkeuring geven aan Hem zoals Hij in het Evangelie aangeboden wordt, zoals ze ook beweren dat ze op Hem vertrouwen. In werkelijkheid hebben ze dit vertrouwen op Hem echter niet.

- Want ten eerste vertrouwen ze niet op Hem vanwege Zijn gehele zaligheid. Integendeel, zij zijn het helemaal niet eens met het belangrijkste deel ervan, namelijk de verlossing van de zonde. Daarom kan dat deel van de zaligheid zelfs een voorwerp zijn van hun vrees en afkeer, maar het kan niet het voorwerp van hun vertrouwen zijn.
- Ten tweede vertrouwen ze voor de zaligheid die zij wensen niet op Hem alléén. Zij vertrouwen niet met hun gehele hart op Hem, maar ten dele op Hem en ten dele op hun eigen doen en lijden. Hun hart is verdeeld tussen hun eigen doen en lijden aan de ene kant en de Zaligmaker aan de andere kant. Hoe het moet zijn, blijkt duidelijk uit Matth. 5: 3: "Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der hemelen."
- Tenslotte is hun vertrouwen niet gegrond op de trouw van God in de vrije belofte van het Evangelie, maar het is opgericht op één of andere zandgrond: "Wie heeft onze prediking geloofd?" Jesaja 53: 1; "Een iegelijk, die deze Mijn woorden hoort en dezelve niet doet, die zal bij een dwazen man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft.", Matth. 7: 26.

Besluit

Zo hebben we dan getoond wat dat geloof is waardoor een zondaar zich met Jezus Christus verenigt en zaligmakend in het Genadeverbond komt. De reden waarom God dit geloof aangewezen heeft als het middel voor de vereniging met Christus, kan geleerd worden uit Rom. 4: 16: "Daarom is zij uit het geloof, opdat ze zij naar genade". Hierover hebben we reeds eerder gesproken.

Ik wil hier alleen nog opmerken, dat dit volledige vertrouwen op Christus en Zijn gerechtigheid om Zijn gehele zaligheid te ontvangen, een geschikt middel of instrument is om de vereniging tot stand te brengen tussen Christus als de Persoon waarop vertrouwd wordt en de ziel die op Hem vertrouwt. Want de ziel wordt daarin zo tot Hem gebracht dat zij vanaf dat moment als het ware staat of valt met Hem, zoals dat ook het geval is met het gebouw en zijn fundament, de man met de stok waarop hij leunt en wanneer het ene ding ligt, rust of steunt op een ander ding. En omdat het Voorwerp van het geloof onfeilbaar is, zijn zij "die op den HEERE vertrouwen, als de berg Sion, die niet wankelt, maar blijft in eeuwigheid", Psalm

125:1. Daardoor worden ze met Christus verenigd en - verenigd met Hem - persoonlijk in het verbond gebracht tot hun eeuwige zaligheid.

EINDE